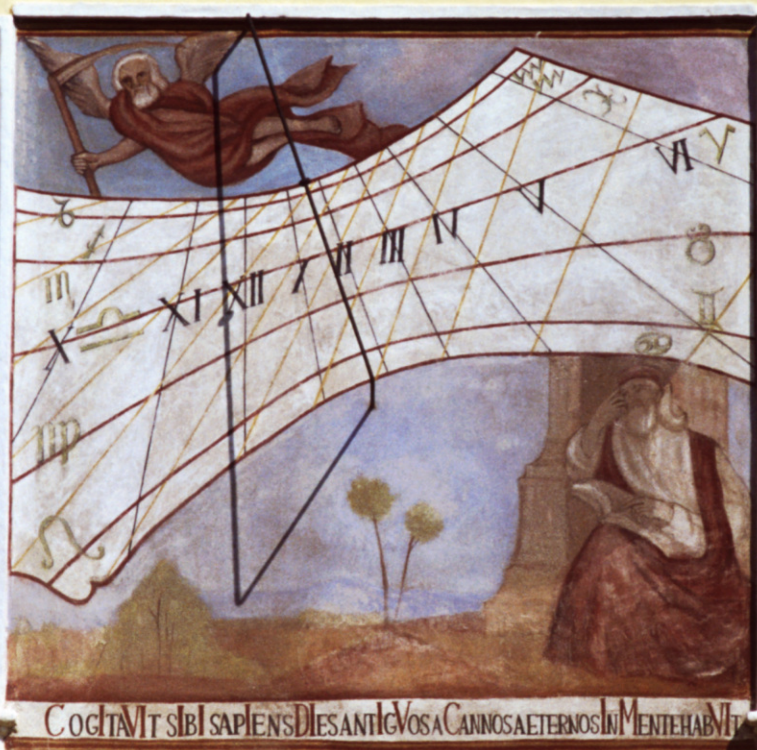

SLUNEČNÍ HODINY

na pevných stanovištích

ACADEMIA

SLUNEČNÍ HODINY

na pevných stanovištích

Čechy, Morava, Slezsko
a Slovensko

Editoři: Miroslav Brož, Miloš Nosek,
Jan Trebichavský, Drahomíra Pecinová

ACADEMIA

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

**Sluneční hodiny na pevných stanovištích
Čechy, Morava, Slezsko a Slovensko**

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

Lektoroval: Miroslav Ouhrabka, CSc.

Kniha vyšla s podporou Akademie věd České republiky

Abecední seznam autorů jednotlivých kapitol:

Radomíra Beránková
Miroslav Brož
Jan Dvořák
Michaela Havrdová
Jana Kyselová
Iveta Martinková
Ludvík Mucha
Miloš Nosek
Iveta Pastušková
Drahomíra Pecinová
Vladimír Pěnkava
Dana Pulcmanová
Lenka Sluková
Martin Šolc
Vlasta Trebichavská
Jan Trebichavský

Titulní strana: Sluneční hodiny na budově hřebčína v Kladrubech nad Labem (okres Pardubice; PA 2/2). Jedná se o svislé hodiny na JJZ stěně (s azimutem 20°) s šikmým ukazatelem a bohatým číselníkem. Kromě obvyklých hodinových rysek (označených římskými číslicemi X až VI) jsou na něm i *datové křivky* se znameními zvěrokruhu (na nich ukazuje stín nodu) a červené rysky hodin počítaných od východu Slunce (zde bohužel chybí označení číslicemi). Hodiny zdobí obraz a nápis „COGITAVIT SIBI SAPIENS DIES ANTIGVOS AC ANNOS AETERNOS IN MENTE HABVIT“; v překladu znamená „Přemýšlel moudrý o minulosti a na myslí měl věčnost“. Chronogram v nápisu ukrytý nám odhaluje rok vzniku hodin: CIVIIIDIIVCIMVI, tj. MDCCVVVIIIIII = 1724. Hodiny jsou, i přes své stáří, ve výborném stavu. Naposledy byly restaurovány roku 1985 akademickou malířkou Marií Svobodovou-Želiazkovou. Zřejmě jsou to jedny z nejceněnějších slunečních hodin ve východních Čechách. Foto Miroslav Brož (2002).

Obsah

Slovo úvodem	7
1 Obecně o slunečních hodinách	9
1.1 Z historie slunečních hodin (Michaela Havrdová, Miroslav Brož, Martin Šolc)	9
1.2 Princip slunečních hodin (Miloš Nosek)	32
2 Katalog slunečních hodin	39
2.1 Internetová databáze a CD-ROM (Miroslav Brož)	39
2.2 Formulář pro zasílání údajů o slunečních hodinách	40
2.3 Katalog slunečních hodin na pevných stanovištích v ČR (Miroslav Brož, Miloš Nosek, Jan Trebichavský, Vlasta Trebichavská, Drahomíra Pecinová, Ludvík Mucha, Radomíra Beránková, Jan Dvořák, Jana Kyselová, Iveta Martinková, Iveta Pastušková, Vladimír Pěnkava, Dana Pulcmanová, Lenka Sluková)	41
2.4 Statistiky slunečních hodin v České republice (Miroslav Brož, Miloš Nosek)	198
2.5 Katalog slunečních hodin na Slovensku	206
2.6 Statistiky slovenských slunečních hodin (Miroslav Brož)	219
3 Co jste o slunečních hodinách nevěděli?	225
3.1 „Nej“ slunečních hodin (Miroslav Brož)	225
3.2 České a slovenské hodiny v evropském kontextu (Miroslav Brož)	226
3.3 Vícenásobné sluneční hodiny (Miloš Nosek)	230
3.4 Severní sluneční hodiny (Miloš Nosek)	237
3.5 Analema (Miroslav Brož)	239
3.6 Měsíční hodiny (Drahomíra Pecinová)	250
3.7 Gnómonicky cenné číselníky (Miloš Nosek)	257
3.8 Kuriózní umístění slunečních hodin (Jan Trebichavský)	267
3.9 Prvky ve výzdobě nástěnných hodin (Jan Trebichavský)	270
3.10 O nápisech na slunečních hodinách (Miloš Nosek)	277
4 Naše nejpozoruhodnější hodiny	281
4.1 Sluneční hodiny v Moravské Třebové (Miloš Nosek)	281
4.2 Sluneční hodiny Engelbrechtů (Martin Šolc, Miloš Nosek)	286
4.3 Návrat Jana Engelbrechta (Miloš Nosek)	292
4.4 Sluneční hodiny u hvězdáren (Miroslav Brož)	295
4.5 Za pražskými slunečními hodinami (Miroslav Brož)	300
4.6 Poznámka o orlojích a astrolábech (Miroslav Brož)	311
5 Zhotovení slunečních hodin	315
5.1 Zhotovení slunečních hodin metodou vrženého stínu (Miroslav Brož) . . .	315

5.2	Program SHC pro návrh číselníku slunečních hodin (Miroslav Brož)	316
5.3	Jak poznat gnómonicky chybné hodiny? (Miroslav Brož)	319
5.4	Zánik a obnova hodin (Miloš Nosek)	320
5.5	Sluneční hodiny versus ochrana památek (Jan Trebichavský)	327
5.6	Seznam ohrožených historických hodin (Miloš Nosek)	328
6	Tabulky, přehledy a mapy	331
6.1	Seznam slunečních hodin podle okresů	331
6.2	Místopisný rejstřík	351
6.3	Mapy s vyznačenými stanovišti	356
6.4	Zeměpisné souřadnice větších měst	374
6.5	Čeští konstruktéři slunečních hodin	377
6.6	Slovníček termínů (Miroslav Brož)	378
6.7	Věcný a jmenný rejstřík	382
6.8	„Sluneční hodiny“ v různých jazycích	384
6.9	Literatura	385
	Summary	391
	Zusammenfassung	401
	Na závěr	403

Slovo úvodem

V zemích s kulturními tradicemi jsou evidovány jednotlivé památky a výtvarná díla, k nimž jistě můžeme sluneční hodiny počítat. U nás však taková evidence do 80. let 20. století chyběla.

První soupis slunečních hodin v České republice vznikal na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Studenti, pod vedením Ludvíka Muchy, jej dokončili v roce 1990. Celkový počet hodin tehdy zjištěný byl 1202. Výsledky byly zpracovány formou diplomových prací ([3], [5], [7], [9], [12], [13], [18], [20]), ale publikovány nebyly. Slunečním hodinám na Slovensku byla věnována kniha [1], obsahující údaje platné v roce jejího vydání — 1980.

V zahraničí katalogy slunečních hodin na pevných stanovištích řadu let existují, některé již mají druhé vydání. I to byl jeden z důvodů, proč jsme se rozhodli vydat katalog v knižní podobě a zpřístupnit jej tak široké veřejnosti. Před jeho vydáním jsme aktualizovali dílčí záznamy o slunečních hodinách a upravili je do jednotné podoby. Do katalogu jsme se rozhodli zahrnout i údaje ze Slovenska. Kromě tištěné verze je katalog publikován i na CD-ROM (viz kapitolu 2.1) a na Internetu (http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html).

Jsme si vědomi, že námi shromážděné údaje nemusí být vždy úplně přesné či vyčerpávající. Přivítáme proto vaše informace o hodinách, které v katalogu vůbec nejsou zahrnuty, nebo zpřesňující údaje o stávajících hodinách, případně vaše náměty a připomínky, a to na adrese:

Ing. Miloš Nosek
Mandysova 1408
500 12 Hradec Králové
Česká republika
E-mail: (hodiny@seznam.cz).

Jako autoři katalogu jsou uvedeni ti, kteří se bezprostředně na jeho vzniku podíleli, dále pak autoři diplomových prací a jejich vedoucí.

Na doplnění dalších údajů se podílelo mnoho osob, kterým bychom chtěli poděkovat. Někteří přispěli cennými informacemi o nám dosud neznámých hodinách, jiní doplnili a ověřili již existující záznamy; někteří reagovali na naši výzvu, jiní nás sami oslovili. Protože je obtížné posoudit přínos jednotlivých přispěvatelů, jsou jejich jména řazena abecedně.

Náš dík patří zejména: Vladimíru Businskému, Janu Culkovi, Janu Čermákovi, Janu Červenkoví, Tomáši Dobrovodskému, Ladislavu Drugoví, Vladimíru Duboví, Simoně Felcmanové, Bohumilu Grefoví, Pavlu Chadimoví, Petru Kadeřávkovi, Rostislavu Klemsovi, Aleši Koláři, Martinovi Lehkému, Pavlu Markovi,

Františku Marešovi, Janě Máškové, Martinu Navrátilovi, Martinu Nekolovi, Editě Pacovské, Miroslavu Pikousovi, Adolfu Poduškovi, Jiřímu Prchlíkovi, Michalu Řeřábkovi, Jaroslavu Štorkánovi, Pavlu Uhrinovi, Josefu Volnému, Petru Zasche, Janu Zemanovi a pak těmto institucím: Obecnímu úřadu Popelín, Památkovému ústavu v Pardubicích. Omlouváme se těm, jejichž jméno jsme ve výčtu neuvedli.

Děkujeme rovněž autorům článků a fotografií slunečních hodin v různých novinách, časopisech a tiskovinách. I jejich prostřednictvím jsme se dozvěděli o dalších stanovištích s hodinami a získané informace tak mohli vložit do katalogu.

Lektorovi Miroslavu Ouhrabkovi a redaktorce Jitce Zykánové z nakladatelství Academia děkujeme za pečlivou revizi celého textu knihy. Patricku Powersovi děkujeme za korektury anglických textů. Boženě Klabalové děkujeme za překlad některých latinských nápisů na slunečních hodinách do českého jazyka.

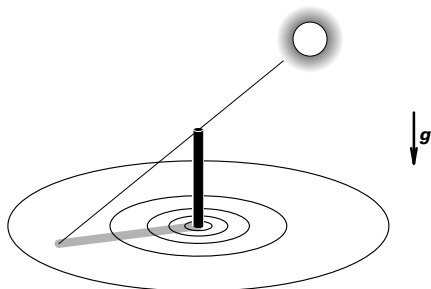
1 Obecně o slunečních hodinách

1.1 Z historie slunečních hodin

Michaela Havrdová, Miroslav Brož, Martin Šolc

Čas je veličinou, jejíž existence je spjata s existencí člověka a s jeho schopností vnímat tok událostí. I ostatní živočichové mají v sobě něco, co bychom mohli nazvat biologickými hodinami, nevystala však u nich potřeba definovat jednotlivé děje jako úseky na časové ose. Historie chápání času je velice pestrá, od uvědomění si pravidelností v přírodě, přes spojení času s božskou podstatou až po pojetí času jako fyzikální veličiny. Nechme nepřesný pohled na čas filosofům a básníkům a pojďme se podívat na to, jak si člověk postupně přivlastňoval schopnost měřit čas — konkrétně za pomoci „spoutání principů“ nebeské mechaniky prostřednictvím slunečních hodin.¹

Pro měření času člověk nejprve využíval to, co měl kolem sebe — dalo by se říci, že k sledování toku času spoutával čtyři živly přírody (vodu – kapalinové hodiny, oheň – ohňové knotové či doutnákové hodiny, zemi – pískové přesýpací hodiny, vzduch – resp. promítnutí pohybu nebeských těles při sestavování slunečních hodin). Tyto nejstarší časoměrné přístroje souhrnně označujeme jako elementární. Počátky jejich používání můžeme na základě konkrétních archeologických nálezů a dochovaných písemných zpráv zařadit do doby přibližně 2000 let př. n. l. S prvními zdokonaleními mechanických kolečkových hodin, asi ve 13. století n. l., končí éra těchto elementárních přístrojů, i když se s jejich používáním setkáváme i v dnešní době.

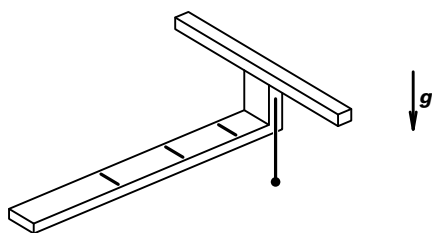

Obr. 1 — Princip gnómonu, tedy měření času podle délky vrženého stínu. *Ukazatelem* slunečních hodin je zde svíslá tyč, *číselníkem* je vodorovný povrch země, s nakreslenými soustřednými kružnicemi.

¹ Náš krátký úvod si nečiní nárok být podrobným přehledem vývoje slunečních hodin, s doložením relevantních historických pramenů. Vycházíme z již zpracovaných přehledů, publikovaných např. v [10], [14], [88], [91], [129].

Objev slunečních hodin spočívá v uvědomění souvislosti mezi délkou či směrem vrženého stínu a polohou Slunce na obloze. Nejstarším typem slunečních hodin byl *gnómon* (svislý obelisk) se stupnicí na zemi (obr. 1). Délka stínu určovala denní hodinu. Hodinovou stupnicí tedy mohly být kružnice soustředné okolo paty gnómonu.²

S využíváním gnómonu k měření času, ale i ke kultovním účelům, se setkáváme již ve starověkém Egyptě, a to přibližně v 15. století př. n. l. (viz obr. 2). Pro měření času slunečními hodinami tu byly zvláště příznivé klimatické podmínky. Obelisky, stojící zpravidla před vchody chrámů, sloužily Egypťanům především k uctívání boha Slunce; úlohu gnómonů však mohly plnit i prosté pylony na veřejných prostranstvích.

Obr. 2 — Staroegyptské sluneční hodiny ve tvaru „T“, které také pracují s délkou stínu. Byly vybaveny olovnicí pro ustavení do vodorovné polohy. Dopoledne byly hodiny orientovány na východ, odpoledne je bylo nutné otočit na západ. Pak stín horního hranolu ukazoval na stupnici denní dobu.

Zkoumání pohybu nebeských těles, spojené s náboženskými obřady, provázelo kultury civilizací po celém světě — Egypťany, Babyloňany, Číňany, Maye, Aztéky, Inky a další. Hráló zásadní roli při tvorbě kalendářů. Astronomické přístroje používané pro tyto účely měly různý tvar. S uskupeními kamenných monolitů, které se vyznačují astronomickou orientací, se setkáváme i na území dnešní Evropy — známé je Stonehenge ve Velké Británii (obr. 3).

Gnómony nebyly zcela přesnými časoměrnými pomůckami, protože délky jejich stínů závisejí i na roční době.³ Ale zejména v oblastech bližších k rovníku

² Ve starověké literatuře je však popsána metoda, jak lze pomocí gnómonu přesně vytyčit severo–jižní směr: pro určitou dopolední a odpolední hodinu (např. pro 10. a 14.) je stín gnómonu stejně dlouhý. Spojíme-li konce těchto dvou stínů úsečkou (tětivou hodinové kružnice), najdeme střed úsečky a pak spojíme takové středy pro různé zmiňované dvojice dopoledních a odpoledních hodin, máme směr sever–jih.

³ Této závislosti využil v roce 545 př. n. l. Řek Anaximandros pro změření sklonu roviny ekliptiky vzhledem k rovině rovníku. Tento úhel ($\epsilon \doteq 23,5^\circ$) je totiž roven polovině rozdílu poledních výšek Slunce při letním a při zimním slunovratu.

Obr. 3 — Stonehenge, megalitická stavba u Salisbury ve Velké Británii. Její stavební vývoj probíhal bezmála dva tisíce let, přibližně v období od 2800 př. n. l. do 1100 př. n. l. Stavba sloužila náboženským účelům, uctívání Měsíce a Slunce, o čemž svědčí také orientace hlavních os stavby do astronomicky významných směrů (viz obr. 5). Foto Miroslav Brož (1998).

dovolovaly měřit čas s přijatelnou chybou. Od Egypťanů se znalost využívání slunečních hodin přenesla do starověkého Řecka. Původní ostrý hrot gnómonu nahradili Řekové malým kruhovým otvorem, tzv. slunečním okem, které vrhalo na stupnici malý světelný bod.⁴

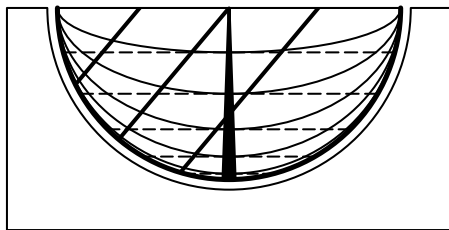
Vývojově mladším typem slunečních hodin byly horizontální duté polokulové hodiny — *skafé*.⁵ Nejstarší nálezy pocházejí ze starověkého Řecka a jsou datovány do 7. století př. n. l. Vnitřní plocha polokoule je průmětem nebeské klenby, s rovníkovou čarou, s dvěma čarami slunovratů a s dvanáctihodinovou časovou stupnicí (obr. 4). Hrot ukazatele musí být ve středu skafé.

Řekové znali ještě *vertikální sluneční hodiny*, které umísťovali na veřejných budovách. Jako příklad lze uvést hodiny na svislých stěnách *Věže větrů v Athénách*, pocházející z prvního století př. n. l. (obr. 12). Jde o osmibokou budovu přesně orientovanou do základních světových stran, kde na každé stěně byly umístěny sluneční hodiny.

Epochu moderních slunečních hodin otevřel významný objev spočívající v nastavení stínového ukazatele *do směru zemské osy* (datování tohoto objevu je však

⁴ Sluneční hodiny byly důležitým impulsem pro Apollonia z Pergy (262 př. n. l.–190 př. n. l.), aby studoval *kuželosečky*. Právě to jsou křivky, po nichž se pohybuje konec stínu gnómonu.

⁵ Právě užitím skafé byla měřena polední výška Slunce nad obzorem a z ní poprvé vypočten *obvod zeměkoule*, a to Eratosthenem z Kýrény (asi 276 př. n. l.–194 př. n. l.) okolo roku 235 př. n. l. Eratosthenés věděl, že při letním slunovratu v poledne je ve městě Syéné (Asuán) Slunce v nadhlavníku; město totiž leží přibližně na obratníku Raka. Změřil tedy výšku Slunce v Alexandrii, taktéž v poledne a při letním slunovratu, a vyšel mu rozdíl $\alpha = 7,2^\circ$ od zenitu. Vzdálenost obou měst, $d = 5\,000$ stadií, je pak příslušnou částí obvodu Země $o = d \cdot \alpha / 360^\circ = 250\,000$ stadií $\doteq 40\,000$ km. (Panuje určitá nejistota v přesné hodnotě užitě jednotky 1 stadion $\doteq 160$ m.) Na svou dobu se jednalo o obdivuhodně přesný výsledek, neboť dnešní přesná hodnota rovníkového obvodu Země je 40\,075 km.

Obr. 4 — Skafé (rovinový řez středem polokoule) s vyznačeným rovníkem a obratníky (čáry tlusté), hodinovými kružnicemi (tenké) a výškovými kružnicemi (čárkované). Takové uspořádání dělilo „bílý“ den na 12 nestejně dlouhých (temporálních) hodin.

nejisté; v Evropě existují písemné zprávy o šikmém ukazateli až ze 14. století n. l.). Touto jednoduchou úpravou se dosáhlo stavu, kdy se stín ukazatele, nyní nazývaného *polos*, rovnoměrně otáčel kolem ukazatele každou hodinu o 15° . Na číselníku se pak začal vyznačovat čas hodinami, které během celého roku trvaly stejně dlouhou dobu.

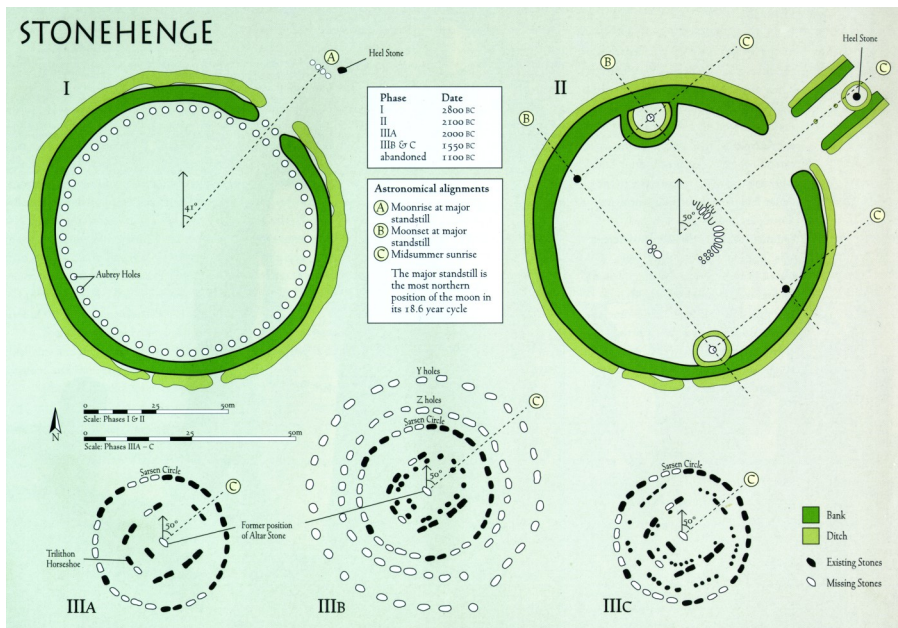
Šíření slunečních hodin mezi různými civilizacemi probíhalo mnohem pomaleji než u jiných vynálezů. Zřejmě to je způsobeno tím, že sluneční hodiny není možné jednoduše přenést z místa na místo (vzhledem k závislosti pohybu Slunce po obloze na zeměpisné šířce), ale je nutné přenést jejich princip a pochopení.

Z pohledu historického vývoje slunečních hodin je třeba zmínit i *přenosné sluneční hodiny*. Jejich počátek spadá do starověku — prvním typem byly hodiny sestavené na principu gnómonu, následovaly hodiny využívající výše popsaný princip skafé. Z dalších jmenujme např. rovníkové, sloupkové, horizontální, poutnické, „selské“, Lambertovy, prstencové, diptychové nebo analematické. Důležitým vylepšením přenosných hodin bylo jejich *spojení s kompasem*.

Během tisíciletého vývoje se objevilo mnoho velmi rozmanitých tvarů a typů slunečních hodin. Dnes jsou zdaleka nejrozšířenější nástěnné hodiny s polosem (na ty se zaměříme při výkladu teorie slunečních hodin).

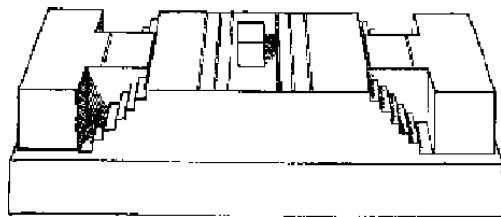
1.1.1 Stručná chronologie vývoje slunečních hodin

- 5000–4800 př. n. l. Vznikla stavba s astronomickými orientacemi u dnešní obce Goseck nedaleko Lipska [122].
- ~ 3000 př. n. l. Egypťané vytvořili kalendář o 365 dnech. Všimli si, že pravidelné záplavy na Nilu začínají, když se Sirius (Psí hvězda) poprvé objevuje před východem Slunce.
- ~ 2800 př. n. l. Vzniklo *Stonehenge* v podobě měsíčního chrámu (obr. 3).
- ~ 2300 př. n. l. Číňané znali gnómon.
- ~ 2100 př. n. l. Lid zvoncových pohárů přeměnil *Stonehenge* na chrám zasvěcený Slunci a Měsíci.
- 2000–1550 př. n. l. *Stonehenge* bylo dále rozvíjeno např. vztyčením obrovských opracovaných monolitů.

Obr. 5 — Stonehenge založil lid s rýhovanou keramikou okolo roku 2800 př. n. l. jako chrám zasvěcený Měsíci. Jeho hlavní osa s astronomickým azimutem 221° ukazovala na nejsevernější východ Měsíce během cyklu dlouhého 18,6 roku. Kolem roku 2100 př. n. l. lid zvoncových pohárů přeměnil Stonehenge na sluneční a měsíční chrám. Dva nové hlavní směry stavby byly nejsevernější západ Měsíce a (nejsevernější) východ Slunce za letního slunovratu s azimuty 140° a 230° . Na zeměpisné šířce Stonehenge svírají tyto směry pravý úhel, což bylo zřejmě pro stavitele důležité. Mezi 2000 až 1550 lety př. n. l. došlo k dalšímu rozvoji Stonehenge, a to vztýčováním obrovských opracovaných monolitů, které jsou dnes pro stavbu charakteristické. Nejprve vznikl Sarsenský kruh, Trilithonová podkova a pak menší oblouky; předchozí astronomické orientace zůstaly zachovány. Desítky kamenných bloků vysokých až 5 m a vážících až 40 tun byly dopravovány 360 km dlouhou cestou po souši a po vodě z lomů v Mynydd Preseli v severním Pembrokeshire. Okolo roku 1100 př. n. l. bylo Stonehenge náhle opuštěno. Převzato z [86].

- ~ 1500 př. n. l. V Egyptě se používaly sluneční hodiny ve tvaru „T“.
- 1500–1450 př. n. l. Egypťané začali používat sluneční hodiny ve tvaru „L“, které se před čtením času natáčejí směrem k Slunci.
- 660–330 př. n. l. Egypťané vytvořili sluneční hodiny se dvěma různými číselníky, jež se snadno orientují do roviny místního poledníku natáčením okolo svislé osy tak, aby oba číselníky ukazyvaly shodný časový údaj (obr. 6).
- ~ 650 př. n. l. V Řecku se objevily sluneční hodiny typu skafě.

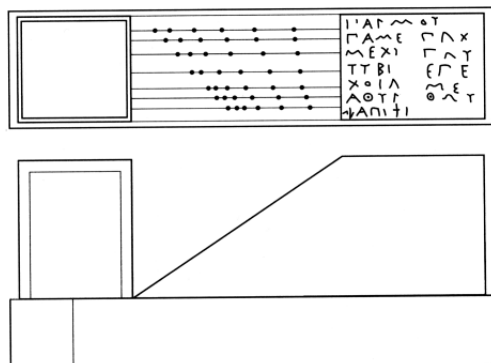

Obr. 6 — Egyptské sluneční hodiny z období 660 až 330 př. n. l. Jedná se vlastně o spojení dvou slunečních hodin: první jsou tvořeny malým hranolem (gnómonem) a číselníkem na horní vodorovné ploše; druhé mají podobu větších hranolů po stranách, jež vrhají stín na „schůdky“. Orientaci zařízení do směru východ–západ bylo možné uskutečnit jeho otočením okolo svislé osy tak, aby souhlasily časové údaje na obou číselnících. Vzhledem k symetrii předmětu jej nebylo nutné po polední otáčet. Převzato z [129].

- 8 Chizkijáš se otázal Izajáše, co bude znamením, že ho Hospodin uzdraví, a že třetího dne vstoupí do Hospodinova domu?
 - 9 Izaiáš mu odpověděl: „Toto ti bude znamením od Hospodina, že Hospodin splní slovo, jež promluvil: Má stín postoupit o deset stupňů nebo se má o deset stupňů vrátit?“
 - 10 Chizkijáš řekl: „Snadněji se stín o deset stupňů nachýlí, než aby se vrátil o deset stupňů nazpět.“
 - 11 Prorok Izaiáš tedy volal k Hospodinu. A on vrátil stín na stupních, po nichž sestoupil, na stupních Achazových, o deset stupňů nazpět.
- 2 Jako baží otrok po stínu a jako nádeník čeká na výdělek
3 tak se mi dostaly dědictvím daremné měsíce, noci plné trápení staly se mým údělem

Obr. 7 — Citáty z ekumenického vydání Starého zákona (Izaiáš 38:8–11) o zázraku krále Achaze a knihy Job 7:2–3 o otroku a stínu, v nichž se hovoří o měření času podle vrženého stínu. Dříve se o Achazových stupních uvažovalo přímo jako o slunečních hodinách, ale spíše se jedná o schodiště vedoucí zvenčí do Achazova pokoje. Řčení o otroku a stínu je třeba rozumět tak, že prodloužení stínu znamenalo konec pracovní doby a odpočinek.

- 600–590 př. n. l. Byly zapsány zprávy o používání slunečních hodin v Číně.
- ~ 600 př. n. l. Vznikly texty Starého zákona, v němž je psáno několik vět, které lze interpretovat jako měření času vrženým stínem (obr. 7).
- 585 př. n. l. Thalés Mílétský správně předpověděl čas zatmění Slunce.
- ~ 560 př. n. l. Anaximandros zprostředkoval znalost slunečních hodin z oblasti Mezopotámie do Řecka.

Obr. 8 — Schéma egyptských slunečních hodin zhotovených v období 380 až 342 př. n. l. Jejich ukazatel má tvar kvádru, číselník je vyznačen na šikmé ploše, jejíž sklon 37° odpovídá zeměpisné šířce stanoviště, kde se hodiny používaly. Hodinových stupnic (úseček s tečkami) je celkem sedm, vpravo jsou psány názvy měsíců, kterým stupnice přísluší. Zohledňují se tak různé deklinace Slunce během roku. Největší rozměr předmětu je 11 cm. Převzato z [89].

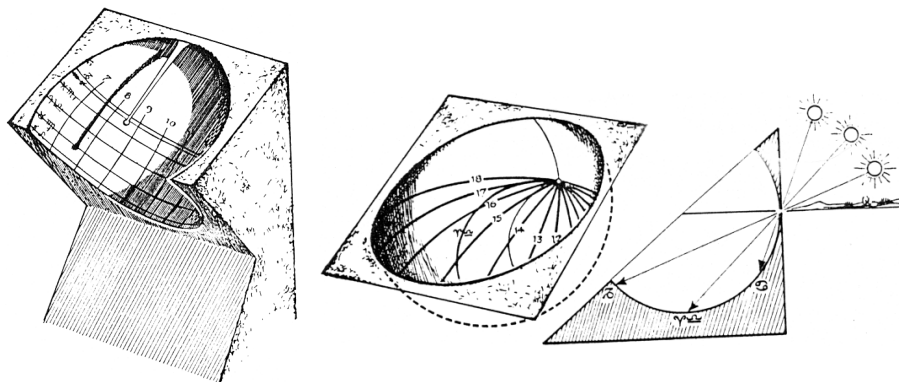
- 545 př. n. l. Anaximandros měřil úhel mezi rovinou rovníku a rovinou ekliptiky z rozdílu poledních výšek Slunce při letním a při zimním slunovratu.
- 443 př. n. l. Hérodotos napsal, že Řekové od Babyloňanů převzali gnómon.
- 380–342 př. n. l. V Egyptě se objevily sluneční hodiny s číselníkem na rovině skloněné podle zeměpisné šířky a se sedmi hodinovými stupnicemi, které zohledňovaly různé deklinace Slunce během roku (obr. 8).
- ~ 340 př. n. l. Chaldecjec Berosus vynalezl sluneční hodiny ve tvaru hemicyklieria (obr. 9).
- 293 př. n. l. Do Říma byly přivezeny první řecké sluneční hodiny a umístěny na nádvoří Quirinova chrámu.
- 263 př. n. l. Valerius Messalla převezl do Říma (na Forum Romanum) sluneční hodiny ze sicilské Catanie. Protože neuvážili rozdíl zeměpisných šířek, ukazovaly hodiny čas chybně (po celé jedno století).
- ~ 250 př. n. l. Aristarchos ze Samu (~ 310 př. n. l. ~ 230 př. n. l.) vynalezl několik nových typů slunečních hodin.
- 240–230 př. n. l. Eratosthenés z Kýrény vypočetl obvod Země z rozdílů délek vržených stínů pro stanoviště v Alexandrii a Asuánu.

- 164 př. n. l. V Římě byly poprvé správně instalovány sluneční hodiny a Římané začali dělit „bílý“ den na hodiny (dle záznamů Plinia).
- 150 př. n. l. Římané používali kapesní přenosné hodiny (viatoria).
- 87 př. n. l. Byl vyroben *Antikythéřský stroj* — mechanicky složitý řecko-egyptský astronomický kalendář s ozubenými kolečky [80].
- 50–41 př. n. l. Andronikos z Kyrrhesty postavil v Athénách *Věž větrů* s vodními a slunečními hodinami (obr. 12).
- 25 př. n. l. Římský stavitel Vitruvius uvedl názvy deseti různých typů slunečních hodin ve svém díle „De architectura“.⁶
- 10 př. n. l. Císař Augustus nechal v Římě (na dnešním Piazza de Populo) vztyčit monumentální 30m obelisk přivezený z Egypta. Sloužil jako gnómon slunečních hodin a na ploše náměstí býval vyznačen číselník.
- ~ 150 n. l. Ptolemaios (~ 100–~ 170) napsal práci „Analema“, v níž vysvětlil grafickou metodu nalezení úhlů potřebných pro konstrukci slunečních hodin.
- ~ 450 Palladius Rutilius Taurus Emilianus ze Sicílie napsal dílo „De Re Rustica“, v němž udává délky stínů.
- ~ 600 Vikingové používali jednoduché sluneční hodiny, nejprve s dělením dne na čtyři úseky (snad podle dvou přílivů a odlivů), později na 8 nebo 16 úseků.
- ~ 650 Papež Sabianus nařídil umísťovat na kostelech sluneční hodiny, aby bylo možné číst denní dobu.
- 670–679 Beda Ctihodný (z Jarrow v Northumbrii) napsal v díle „Historica Ecclesiastica gentis Anglorum“ o kalendáři, mořském přílivu a odlivu, tvaru Země a tabeloval přesné délky stínů.
- ~ 700 Byly postaveny nejstarší dosud existující anglosaské sluneční hodiny v Bewcastlu (v Cumbrii) a v Escombu (v Durhamu).
- 822 Vznikly sluneční hodiny na kostele sv. Michala ve Fuldě, nejstarší zachované v Německu (obr. 13).
- 890–900 Thabit Ibn Qurra (826–921) z Bagdádu uveřejnil „Popis obrazců vytvářených koncem gnómonu při jeho postupu na vodorovné rovině,

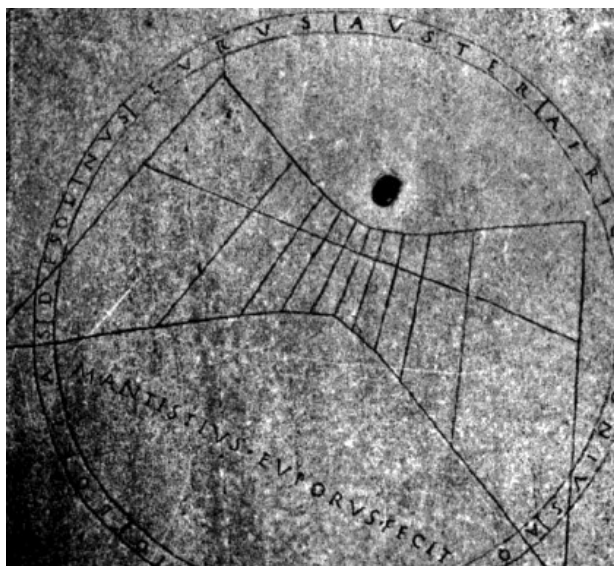
⁶ Názvy jednotlivých hodin jsou [129]: Bérosovo hemicyklium, Aristarchovo hemisferium, Aristarchův disk na rovině, Eudoxovo arachne, Scopasovo plinthium, Parmeniónovy univerzální hodiny, univerzální hodiny Theodosia a Adriase, Patroklův pelikonon, Dionýsidorův kužel a Apollóniův toulec. Vzhledem k nedostatku exemplářů antických slunečních hodin není u většiny z nich známa jejich podoba.

- pro všechny dny, pro všechna místa“ a „Knihu o přístrojích ukazujících hodiny, nazývaných sluneční číselníky“.
- 1086 Dílo čínského vědce Shen Kua obsahuje první odkaz na magnetický kompas a navigaci dle kompasu.
- 1092 Su Sung vybudoval v Kchajfengu v Číně velké vodní hodiny s mechanickou armilární sférou (obr. 16).
- 1200–1300 Křižáci přinesli z islámských zemí do Evropy znalost polosu a mnoha různých druhů slunečních hodin.
- 1280 Abul Hassan al Marrakushi popsal mnoho typů slunečních hodin a metod pro jejich výpočty, zavádí také číselník se stejně dlouhými dobami pro hodinu.
- ~ 1300 V Evropě se objevily první mechanické časoměrné přístroje. Nestejně dlouhé (temporální) hodiny začínají být nahrazovány stejně dlouhými.
- 1344–1364 Giovanni de Dondi (1318–1389) zhotovil v Padově astronomický orloj (obr. 17).
- 1370–1470 Vznikly arabské sluneční hodiny se složitými číselníky v mešitách v Damašku, v Topkapi nebo v Kairouanu (obr. 19).
- 1410 Mikuláš z Kadaně zkonstruoval Pražský orloj podle návrhu Jana Šindela (obr. 133).
- 1475 Filippo Brunelleschi (1377–1446) dokončil katedrálu Santa Maria del Fiore ve Florencii a Paolo Toscanelli (1397–1482) v katedrále instaloval 100 metrů dlouhý meridián.
- ~ 1450 Vznikly sluneční hodiny na kostele sv. Jakuba v Telči (obr. 20), pravděpodobně nejstarší zachované sluneční hodiny v České republice.
- 1451 Georg Peurbach (1423–1461) objevil *magnetickou deklinaci* pro Evropany a vyznačil ji na přenosných slunečních hodinách s kompasem.
- ~ 1470 Vznikly hodiny ve Spišském Podhradí (obr. 21) a v Košicích, nejstarší dosud zachované na Slovensku.
- 1502 Johannes Werner (1468–1522) a Johannes Stabius zkonstruovali sluneční hodiny na kostele sv. Lorenze v Norimberku, jejichž číselník obsahuje stejné i nestejně doby pro hodinu.
- 1525 Albrecht Dürer (1471–1528) publikoval dílo „Vnderweysung der messung“ s kresbami konstrukce slunečních hodin (obr. 23). Masový tisk takových návodů vedl k velkému rozšíření slunečních hodin v období renesance.
- 1533 Petr Apian (1495–1528) uveřejnil knihu „Instrument Buch“, v níž popsal sluneční kvadrant s hodinovými stupnicemi (obr. 22).

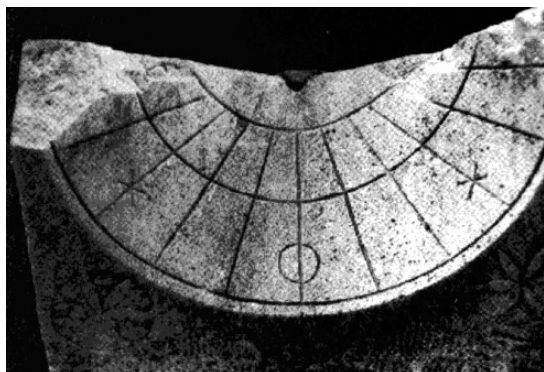
- 1533 Oronce Finé (z Paříže) publikoval „Protomathesis“, podrobné pojednání o typech slunečních hodin.
- 1560 Oronce Finé vydal dílo „De Solaribus Horologis“.
- 1579–1581 Ve Vatikánu byla postavena Věž větrů (Torre dei Venti) s meridiánovou sítí, kde se na bílém poledníkovém pásu z mramoru mohly církevní autority přesvědčit o okamžicích slunovratů a rovnodenností, aby uznaly nutnost reformy kalendáře. Toto zařízení se stalo vzorem jiných meridiánových sítí.
- 1582 Papež Řehoř XIII. uskutečnil reformu kalendáře, při níž bylo vynecháno 10 dní a změnilo se počítání přestupných roků. Řehořský kalendář platí i v současnosti.
- 1654 Samuel Foster popsal několik nových typů slunečních hodin, například analematické.
- 1655 Giovanni Domenico Cassini (1625–1712) postavil velké sluneční hodiny v Boloňské katedrále a změřil s nimi novou hodnotu sklonu ekliptiky k rovníku.
- 1675 Král Charles II. založil observatoř v Greenwichi. John Flamsteed (1646–1719) se stal jejím prvním ředitelem a vypočetl tabulku časové rovnice.
- 1724–1734 Maharádža Jai Singh dal postavit soubor obrovských slunečních hodin v Jaipuru v Indii (obr. 27).
- 1740 Jean Paul Grandjean de Fouchy z Paříže koncipoval moderní podobu analematické křivky ve tvaru číslovky osm.
- 1756 Joseph-Jérôme de Lalande (1732–1807) navrhl analematické sluneční hodiny v Brou, nejstarší, které dosud existují.
- 1837 Londýnská a Birminghamská dráha začala pro vlaky místo místního času používat „železniční čas“ šířený telegrafem.
- 1838 Francie zavedla pro civilní účely střední čas namísto slunečního.
- 1867 Lloyd Mifflin získal ve Spojených státech patent na ukazatel ve tvaru analemy, který ukazuje střední čas.
- 1905 US Naval Observatory začala vysílat první rádiové časové signály [74].
- 1910 Začalo vysílání rádiových časových signálů z Eiffelovy věže.
- 1996 Ve Spojených státech byl vydán patent na digitální sluneční hodiny [126].

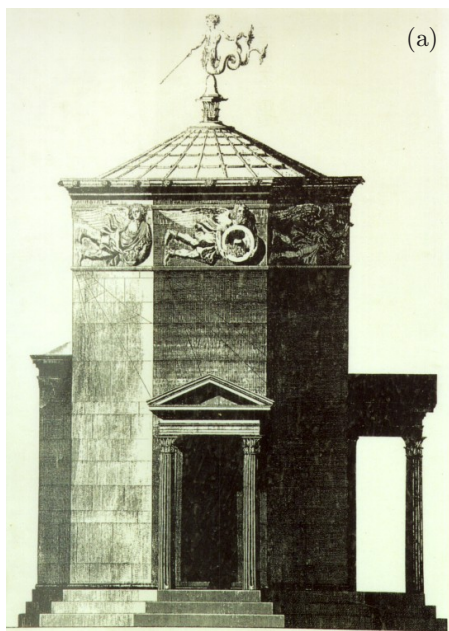
Obr. 9 — Hemicyklium a antiboreum. Číselníky těchto antických typů slunečních hodin jsou vyznačeny na kulových plochách, což je pro konstruktéry výhodné, neboť stín ukazatele se po takové ploše pohybuje konstantní rychlostí a hodinové čáry jsou odstupňovány rovnoměrně. Antiboreum, které má místo klasického ukazatele malý otvor ve stěně, jímž pronikají sluneční paprsky, je možné umísťovat do interiérů budov. Převzato z [16].

Obr. 10 — Antické vodorovné sluneční hodiny z Aquileia v Itálii. Jejich číselník typicky sestává ze tří datových a jedenácti hodinových (temporálních) čar a je doplněn latinskými nápisy. Zvýraznění tesaných linií černou barvou nemusí být původní. Převzato z [129].

Obr. 11 — Antické sluneční hodiny kuželového typu z Pompeji v Itálii. Číselník je vytvořen na vnitřní ploše kužele, jehož osa je rovnoběžná s osou Země; přední stěna hodin je seřiznuta kolmo k této ose. Vyznačeny jsou tři datové křivky (části kružnic) a 11 hodinových úseček, z nichž tři jsou zvýrazněny značkami X, O, X. Převzato z [129].

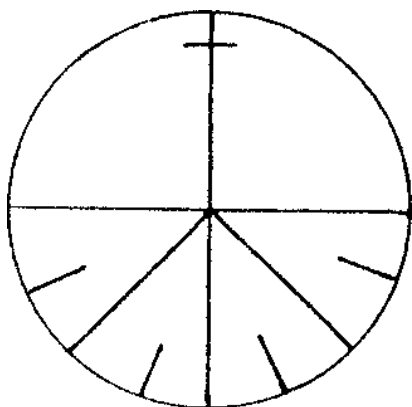
(a)

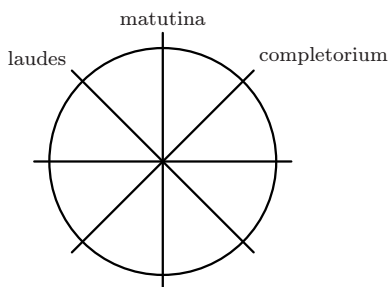
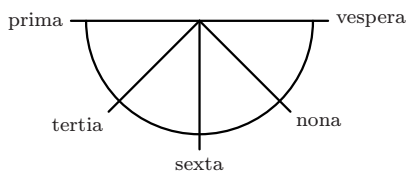
(b)

Obr. 12 — Věž větrů v římské agoře pod Akropolí v Athénách, vystavěná Andronikem z Kyrrhesty v letech 50–41 př. n. l. V jejím interiéru fungovaly vodní hodiny (klepsydry), na osmi vnějších zdech orientovaných do základních světových stran je umístěno osmero slunečních hodin s kolnými ukazateli. Na všech číselnících jsou značeny temporální hodiny. (a) Pohled od SV, (b) od JZ, (c) od S, (d) od JV. Foto Martin Šolc (2003).

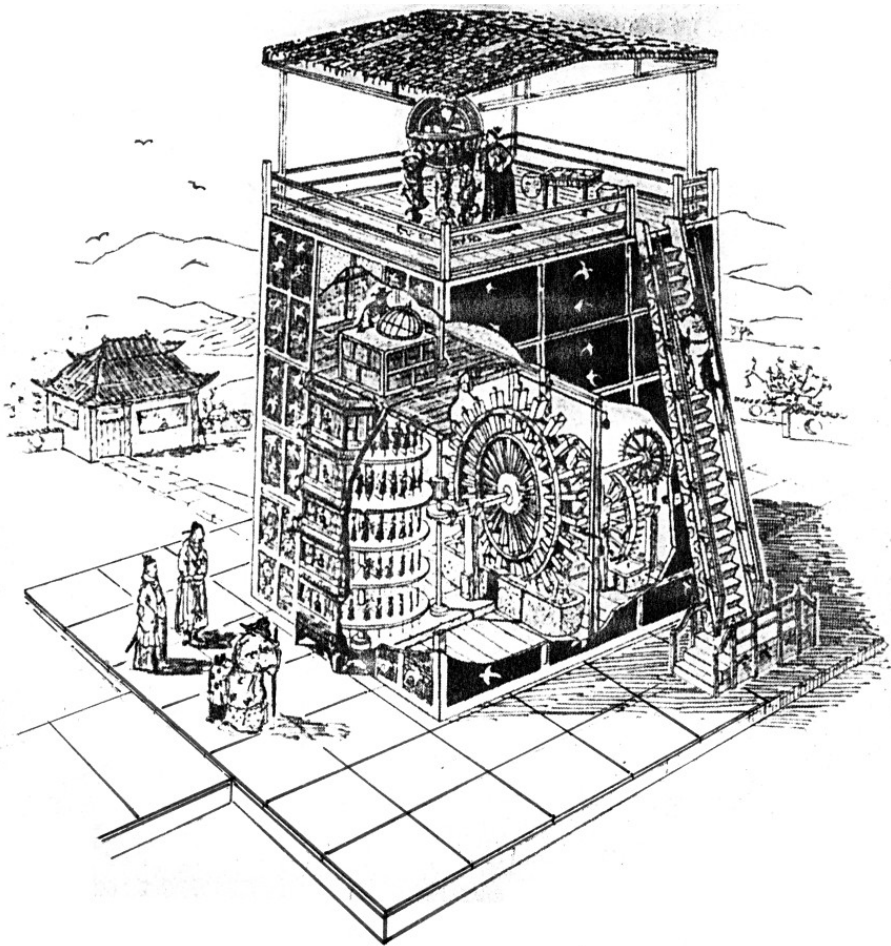
Obr. 13 — Sluneční hodiny na kostele sv. Michala ve Fuldě, v Německu, datované do roku 822. Hodiny jsou velmi starého typu, s rovnoměrným dělením číselníku na osm částí (viz též obr. 14). Ukazatel těchto hodin se nezachoval, ale téměř jistě se jednalo o gnómon kolmý ke stěně. Převzato z [91].

Obr. 14 — Číselník dělený na čtyři nebo osm částí souvisí se začátky denních modliteb (jejich názvy jsou na obrázku). Takové sluneční hodiny nazývají kanonické. Na kostelích se nejčastěji vyskytuje číselník ve tvaru půlkruhu (vlevo), v kláštorech můžeme najít celý kruh doplněný i o noční modlitby (vpravo). Jedná se vlastně o počítání času od východu slunce; čára prima-vespera představuje horizont.

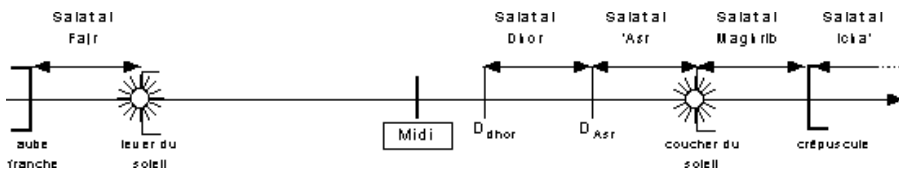
Obr. 15 — Kanonické sluneční hodiny z roku 1033, jež se nacházejí na kostele sv. Michala v Hildesheimu, v Německu. Foto Martin Šolc (2004).

Obr. 16 — Rekonstrukce vodních hodin Su Sunga, které postavil v Kchajfengu v roce 1092. Hodiny byly vybaveny velkým vodním kolem, jež přes soukolí pohánělo armilární sféru a glóbus v horní části věže. Pomocí této sféry pak bylo možné ukazovat polohy některých nebeských těles. Vodní hodiny musely být jistě často seřizovány, a to pomocí nějakých slunečních hodin umístěných v blízkosti. Převzato z [33].

Obr. 17 — Astronomický orloj v italské Padově, zkonstruovaný Giovannim de Dondim v letech 1344 až 1364. Je považován za vůbec nejstarší zařízení svého druhu. Orloj je vybaven 24 hodinovou stupnicí s římskými číslicemi a dělením po půl hodině. Na ní ukazuje ručička se symbolem Slunce středoevropský čas. V kruhových okénkách nahoře se tento časový údaj opakuje v číselné podobě: jako poloorlojní římská číslice pro hodiny a arabská číslice pro minuty (s časovým krokem pět minut). Dolní dvě okénka jsou vyhrazena pro datum (den v měsíci a třípísmennou zkratku měsíce). Uvnitř hodinové stupnice se nachází zvěrokruh s plastickými symboly znamení (chybí však znamení Vah) a příslušnými kalendářními daty. Slunce se pohybuje nad zvěrokruhem a lze tak číst, v jakém znamení se právě nachází. Koule ve středu orloje znázorňuje Zemi. Okolo ní se pohybuje měsíc, který je realizován jako excentrický kruhový otvor v disku obepínajícím zemi. V otvoru je pak světlým nebo tmavým podkladem znázorněna fáze Měsíce. (Momentálně je Měsíc proti Slunci, tedy v novu, a kotouček je celý černý.) Úsečka, trojúhelník, čtverec a šestiúhelník vztahující se k poloze země a měsíce mají astrologický význam. Foto Miroslav Brož (1999).

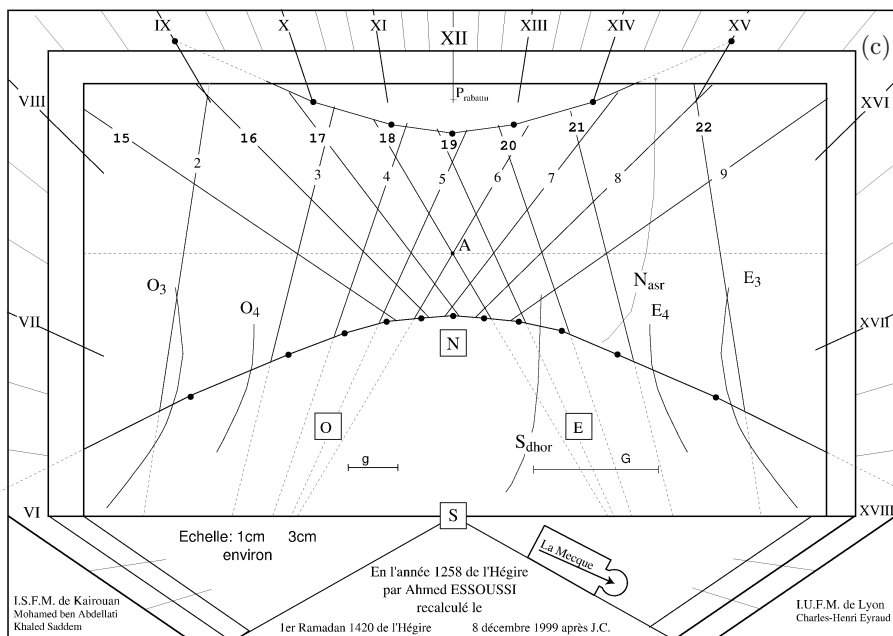
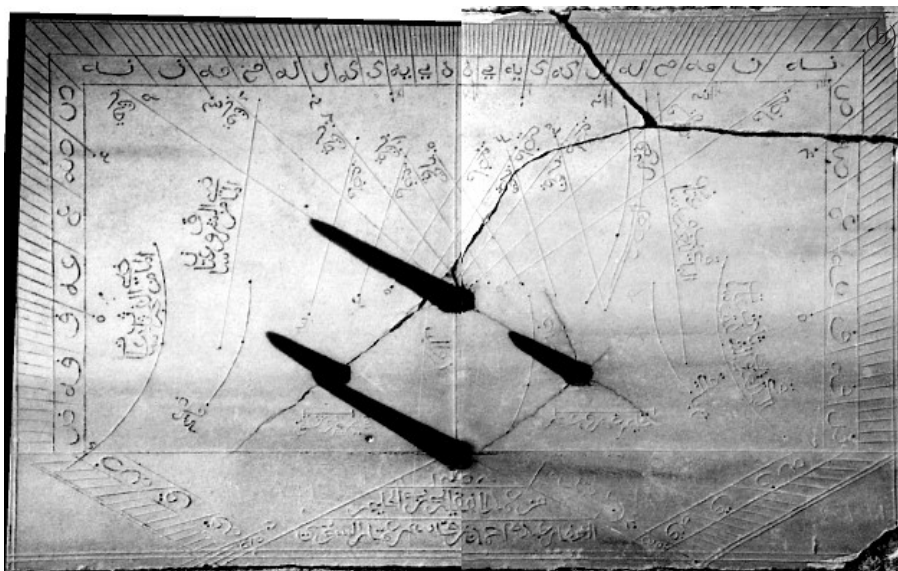

Obr. 18 — Islámské rozdělení dne na pět modliteb, které se objevuje na některých arabských slunečních hodinách. Jednotlivé modlitby se nazývají: (i) *Fajr*, kterážto začíná s prvními příznaky úsvitu (když Slunce překročí výšku nad obzorem $h = -18^\circ$) a končí východem Slunce; (ii) *Dhor*, začíná v okamžiku, kdy se délka stínu gnómonu prodlouží o 1/4 délky gnómonu oproti délce poledního stínu, a končí, když se stín prodlouží o jednu celou délku gnómonu (tzv. 1. *Asr*); (iii) *Asr*, navazuje na *Dhor* a končí, když je stín dlouhý jako polední plus dvě délky gnómonu (2. *Asr*); (iv) *Maghrib*, začíná západem horního okraje zdánlivého slunce; navazuje na ni poslední modlitba (v) *Icha'*, jež končí zmizením červeného nebo bílého světla soumraku (tj. když Slunce klesne 12° nebo 18° pod obzor). Převzato z [66].

▲►

Obr. 19 — Vodorovné sluneční hodiny v mešitě v Kairouanu v Tunisku. Jedná se o poměrně složité hodiny vybavené čtyřmi kolnými ukazateli (označme je podle světových stran S, J, V, Z). Stín severního gnómonu ukazuje na obvodu číselníku PMSČ, uvnitř kalendária (sestavujícího ze dvou hyperbol a jedné přímky) babylonský a italský čas a na křivce označené N_{Asr} lze číst začátek modlitby *Asr* (viz obr. 18). Jižní gnómon ukazuje začátek modlitby *Dhor* (na křivce S_{dhor}), východní, resp. západní gnómon ukazuje čas uplynulý od úsvitu, resp. zbývající do setmění, a to na křivkách označených O_3 , O_4 , resp. E_3 , E_4 . (Zde se nemyslí východ/západ Slunce, ale začátek/konec astronomického soumraku.) V dolní části hodin je vyznačen azimut muslimského poutního města Mekky a nápis dokumentující celkovou rekonstrukci a přepočítání hodin v roce 1289 Hidžry (tj. rok 1837 podle řehořského kalendáře). V současnosti jsou již sluneční hodiny značně poškozeny povětrnostními vlivy — číselník je nezřetelný a gnómony jsou zkráceny asi o 0,5 cm. (a) Foto Katarína Brožová (2001). Obrázky (b), (c) převzaty z [66].

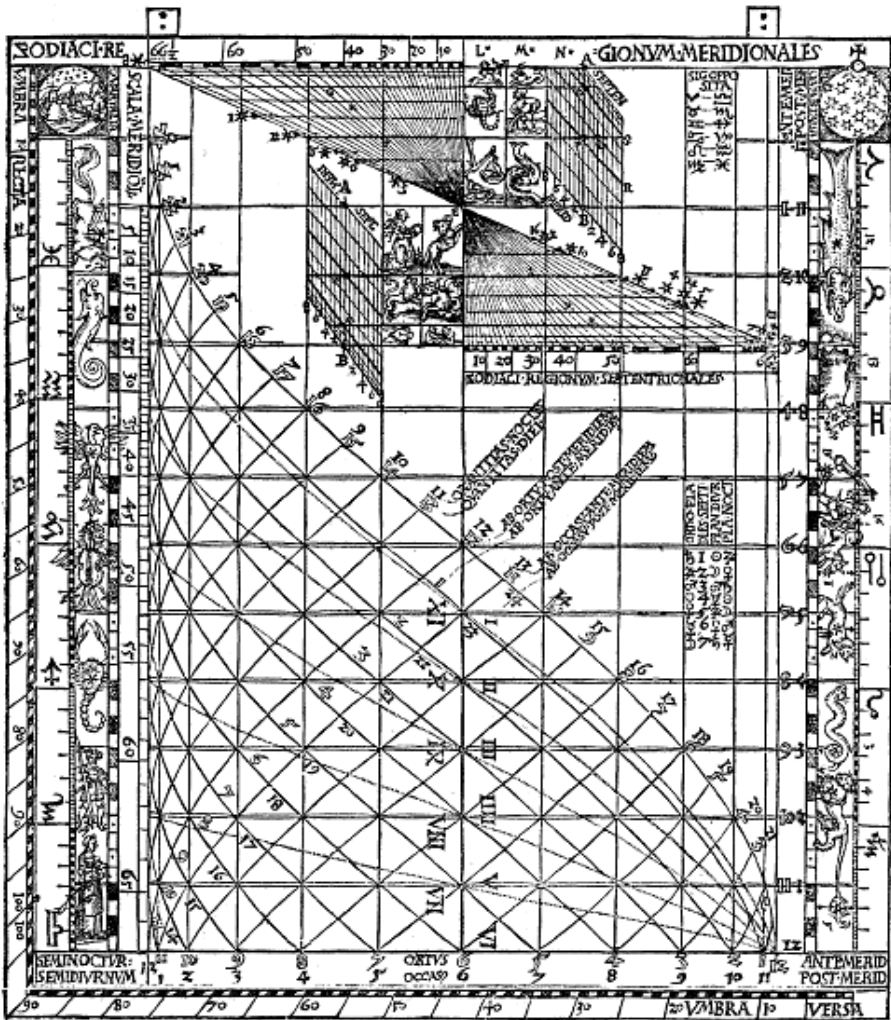

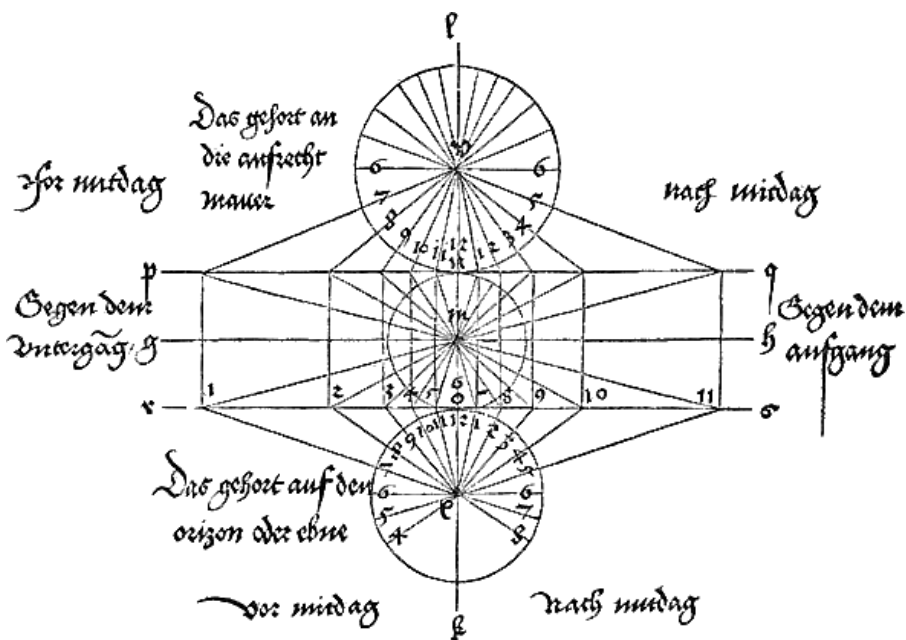
Obr. 20 — Sluneční hodiny na kostele sv. Jakuba v Telči patří mezi nejstarší zachované sluneční hodiny na území České republiky, pocházejí asi z poloviny 15. století. Do kamenného opěráku na jižní straně kostela je vytesán primitivní číselník s deseti rovnoměrně odstupňovanými čárami. Na kostele lze nalézt ještě jeden číselník, možná podobného stáří, ale modernějšího vzhledu. Foto Jan Trebichavský (1997).

Obr. 21 — Sluneční hodiny ve Spišském Podhradí, na katedrále sv. Martina byly vytvořeny okolo roku 1470 a jsou tak nejstaršími známými slunečními hodinami na Slovensku. Na zbytcích jejich číselníku vidíme gotické a arabské číslice. Podobného stáří i vzhledu jsou sluneční hodiny v Košicích, na dómu sv. Alžběty. Foto Jan Trebichavský (1988).

Obr. 22 — Sluneční kvadrant Petra Apiana. Kvadrantem (vybaveným mířidly a olovnicí) bylo možné změřit výšku Slunce nad obzorem a pomocí stupnic číst časový údaj. Na vnější stupnici jsou značeny stejné hodiny, uprostřed různé druhy nestejných hodin: planetní, babylonské, italské nebo norimberské. Převzato z [91].

Obr. 23 — Konstrukce slunečních hodin od Albrechta Dürera. Jeho kresby umožňují sestavit rovníkové, vodorovné a svislé hodiny. Převzato z [91].

Obr. 24 — „Selské“ sluneční hodiny pyrenejských pastýřů. Tyčka přidržená palcem slouží jako ukazatel, číselníkem jsou části dlaně a prsty.

Obr. 25 — Přenosné sluneční hodiny diptychového typu, vyrobené v norimberské dílně Conrada Karnera v roce 1622. Jsou vybaveny kompasem, na němž je vyznačena tehdy platná magnetická deklinace 5° , a pěti hodinovými stupnicemi se škálami (4–12–8) příslušnými pěti různým hodnotám zeměpisné šířky (42° , 45° , 48° , 51° , 54°). Na vodorovné destičce jsou ještě malé sluneční hodiny ukazující babylonský a italský čas. Na svislé destičce nahoře vidíme číselník s temporálními hodinami, sedmi datovými křivkami, kterým přísluší symboly znamení zvěrokruhu a délky trvání dne a noci. Níže se nachází pět otvorů pod sebou; do jednoho z nich, podle zeměpisné šířky stanoviště, je potřeba zasunout šikmý vláknový ukazatel. Hodiny jsou doplněny tabulkou zeměpisných šířek významných evropských měst. Na vnější straně bychom mohli vidět ještě větrnou růžici s 32 směry a kalendářní data juliánského i rehořského kalendáře. Převzato z [76].

Obr. 26 — Kopie prstencových výškových slunečních hodin pruských benediktinů z roku 1721. Před čtením času je potřeba otvor posunout podle aktuálního měsíce (viz zkratky J, F, M, A, M, J a J, A, S, O, N, D), a pak volně visící hodiny otočit směrem k Slunci (vnitřní strana prstence musí být přítom celá ve stínu). Prstenec je vyroben z mosazi a má průměr 28 mm. Zapůjčil Martin Lehký. Foto Miroslav Brož (2004).

Obr. 27 — Jai Singhova observatoř v Jaipuru, postavená v roce 1734. Byla vybavena pouze přístroji pro pozorování prostým okem, přestože evropské observatoře používaly dalekohledy již jedno století. Najdeme zde zejména kamenné sluneční hodiny obřích rozměrů, nazývané yantra. V pozadí je vidět 27,4 m vysoká kulisa polárních prstencových slunečních hodin Samrat Yantra. Šikmý okraj (se schodištěm) slouží jako ukazatel. Číselníky od 6 do 12 hodin a od 12 do 18 hodin jsou značeny na dvou čtvrtprstencích umístěných na východní a západní straně stavby. V okamžiku pravého poledne, když kulisa nevrhá stín ani na jeden prstenec, bylo možné dát polední znamení výstřelem z kanonu. Přístroj v levé části snímku, Naryvalaya Yantra, sloužil pro určení okamžiku rovnodennosti. Jedná se o dutý válec, jehož osa je vodorovná a leží v rovině místního poledníku. Okraje válce jsou seříznuty tak, aby byly rovnoběžné s rovinou rovníku. V letní polovině roku, kdy je Slunce nad rovníkem, můžeme pozorovat částečně osvětlený severní konec vnitřní stěny válce; v zimě je tomu naopak. Při rovnodennostech se ani na jedné straně válce světlo neobjevuje. Uprostřed, na vyvýšené plošině, jsou Jai Prakash Yantra, duté polokoule, nad kterými byla napnuta křížící se vlákna s malým kovovým diskem v jejich průsečíku. Pozici Slunce na obloze pak bylo možné měřit podle pozice stínu disku v polokoulich. Aby bylo možné měřit polohy i slaběji zářících planet a hvězd, byly pod polokoulemi vyhloubeny cesty, a to buď v sudých nebo, lichých hodnotách hodinového úhlu. Pozorovatel mohl podél hran pozorovat zakryt nebeského objektu diskem. Vpravo vzadu je umístěn soubor slunečních hodin nazvaných Rasalvalaya Yantra. Převzato z [77].

Ke snazšímu porozumění činnosti slunečních hodin si připomeneme základní poznatky z astronomie a zeměpisu. Země vykonává několik pohybů, z nichž nejpatrnější jsou ve svých důsledcích dva: Země se jednou za den otočí kolem své osy a jednou za rok oběhne Slunce (obr. 28).

Rotace Země kolem osy je příčinou zdánlivého pohybu Slunce od východu k západu. Roční oběh kolem Slunce má za následek, že zdánlivá denní dráha Slunce po obloze se během roku mění (obr. 29, 30).

Dráha Země není kruhová, ale eliptická; Slunce leží v jednom ohnisku elipsy (tj. 1. Keplerův zákon). Vzdálenost Země od Slunce se tedy v průběhu roku mění. Bod na dráze, ve kterém je Země nejbliž, nazýváme *přísluní* (perihel); je-li Země nejdál, mluvíme o *odsluní* (afelu). Pohyb Země kolem Slunce je nerovnoměrný, jak o tom svědčí 2. Keplerův zákon. Pro pozorovatele na Zemi se Slunce pohybuje vzhledem k hvězdné obloze nejrychleji, je-li v perihelu, a nejpomaleji, je-li v afelu. Časový interval od jarní (21. 3.) do podzimní rovnodennosti (23. 9.) tak trvá 186 dní, kdežto druhá „polovina“ roku jen 179 dní (tj. rozdíl celého týdne).

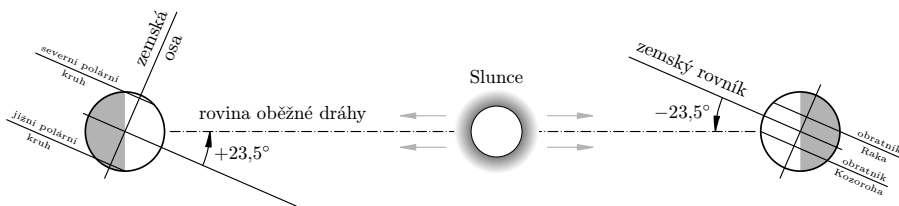
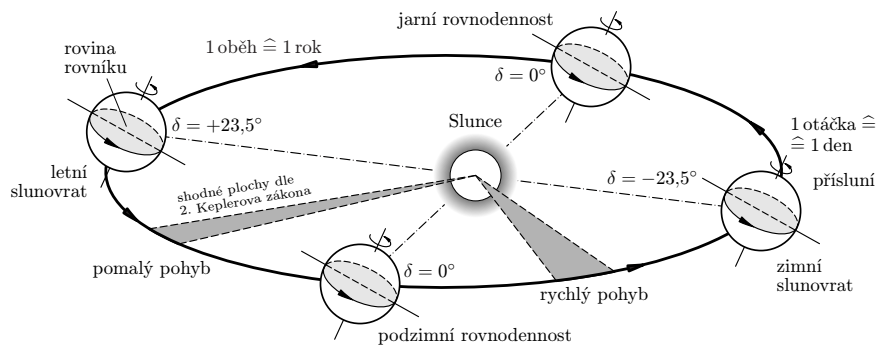
Zemská osa není k rovině zemské dráhy kolmá, ale je od kolmice odkloněna přibližně o $23,5^\circ$.

Obě uvedené skutečnosti mají za následek, že zdánlivý pohyb Slunce po obloze je nerovnoměrný a úsek pro 1 hodinu na slunečních hodinách mění v průběhu roku svoji délku. Hodnota rozdílu mezi časem udávaným slunečními hodinami (pravý sluneční čas) a časem rovnoměrně plynoucím (střední sluneční čas) se nazývá *časová rovnice* (obr. 31).

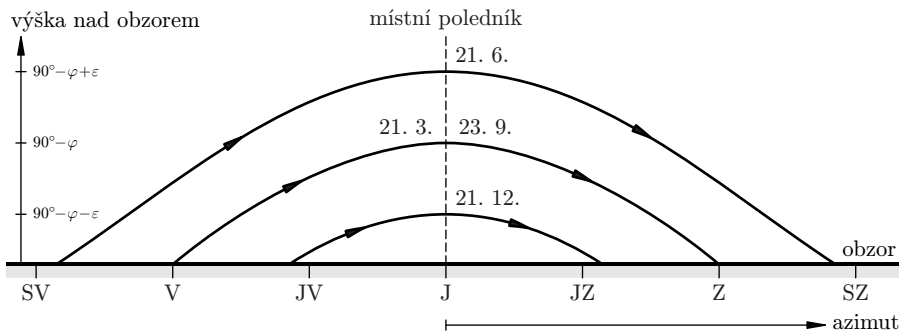
Čtyřikrát do roka (zhruba 15. dubna, 14. června, 31. srpna a 24. prosince) je časová rovnice rovna nule. Tehdy jsou časové údaje slunečních hodin a rovnoměrný čas našich hodiněk shodné. Kladné hodnoty (zhruba 15. 4. až 14. 6. a 31. 8. až 24. 12.) znamenají, že čas měřený slunečními hodinami předbíhá čas našich hodiněk, a naopak záporné hodnoty (14. 6. až 31. 8. a 24. 12. až 15. 4.) znamenají, že se údaj slunečních hodin zpožďuje.

Ještě existuje jeden důvod, proč se časový údaj čtený ze slunečních hodin liší od údaje přesných mechanických nebo atomových hodin (občanského času). Vzniká tím, že sluneční hodiny zpravidla udávají pravý sluneční čas *místního poledníku*. Občanský čas naopak vychází z pásmového času, tj. času odpovídajícího střednímu poledníku daného pásma (u nás je to poledník 15° východně od Greenwiche). Jednotlivé okamžiky (východ, pravé sluneční poledne či západ Slunce) na stanovištích východně od tohoto poledníku nastávají dříve (např. v Českém Těšíně o 13 minut), na stanovištích západně od něj nastávají později (v Aši o 11 minut).

Prakticky všechny hodiny na pevných stanovištích u nás pracují na principu *hodinového úhlu* (obr. 32), který si stručně vysvětlíme.

Obr. 28 — Dva základní pohyby Země: otáčení okolo osy a oběh kolem Slunce.

Obr. 29 — Denní dráha Slunce po obloze v různých ročních obdobích. Pohled k jihu na severní polokouli. Úhel φ označuje zeměpisnou šířku stanoviště, $\varepsilon \doteq 23,5^\circ$ je úhel sevřený rovinou rovníku a rovinou oběžné dráhy Země.

Obr. 30 — Složené fotografie pohybu Slunce během dne: (a) 9. prosince 2001, při deklinaci Slunce $\delta_{\odot} \doteq -22^\circ 50'$; (b) 21. až 27. června 2001, $\delta_{\odot} \doteq +23^\circ 20'$. Použitý přístroj Nikon F-801s s objektivem Nikkor 20mm, $f/16$, materiál Konica VX 200 ASA (pro zimní snímek) a Fujii 100 ASA (pro letní), stanoviště Ondřejov, Astronomický ústav AV ČR. Foto Aleš Kolář (2001).

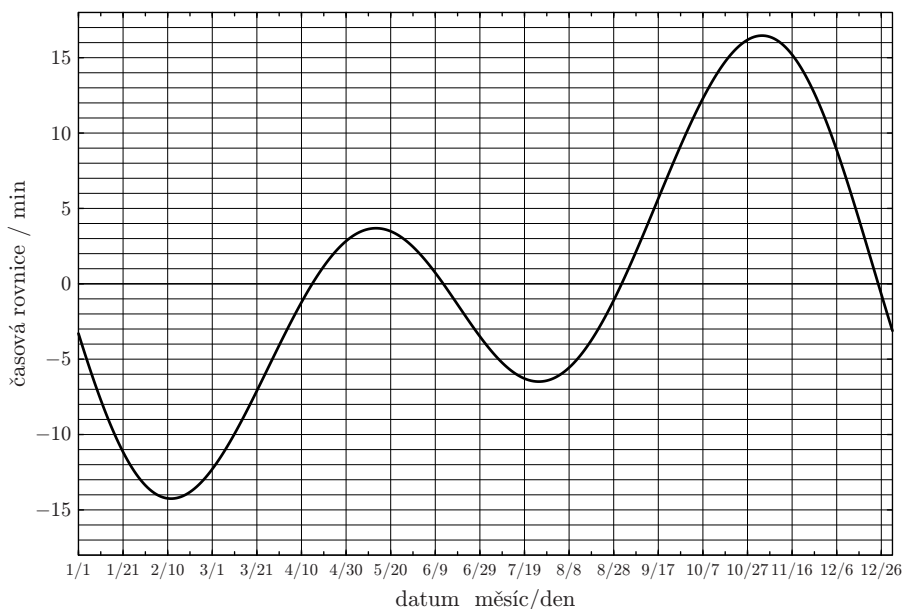
8 h 9 h 10 h 11 h 12 h 13 h 14 h 15 h 16 h

zimní slunovrat

6 h 7 h 8 h 9 h 10 h 11 h 12 h 13 h 14 h 15 h 16 h 17 h 18 h 19 h 20 h

letní slunovrat

Obr. 31 — Časová rovnice v roce 2000. Hodnotu E časové rovnice pro příslušné datum musíme odečíst od času čteného na slunečních hodinách, abychom z místního pravého slunečního času zjistili místní střední sluneční čas.

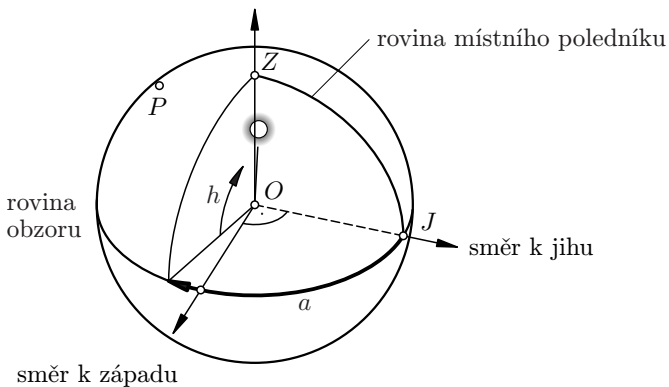
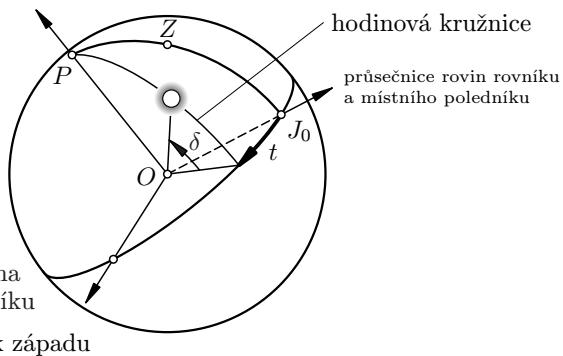
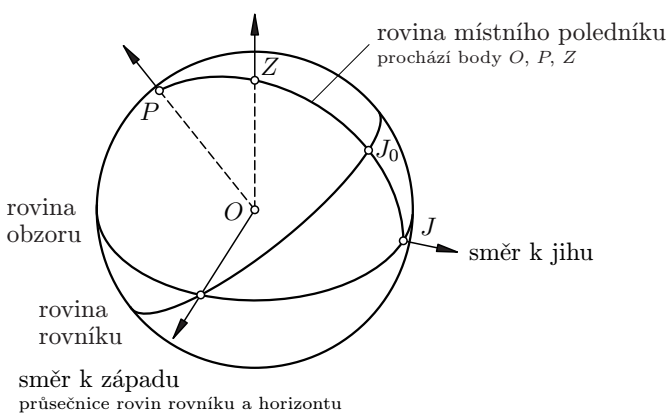
Střední slunce zdánlivě oběhne zeměkoulí rovnoměrně za jeden sluneční den, tedy 24 hodin (jedna otočka Země o 360° vzhledem ke hvězdám trvá kratší dobu — 1 hvězdný den \doteq 23 h 56 min 4 s). Světovou sféru lze pomyslně rozdělit na 24 stejných dílů hodinovými hlavními kružnicemi, které procházejí přes póly. Protože plnému úhlu 360° odpovídá 24 hodin, připadá na 1 hodinu úhel 15° .

Je-li stínový ukazatel slunečních hodin rovnoběžný se zemskou osou, otáčí se slunce zdánlivě okolo ukazatele vždy o 15° za jednu hodinu.

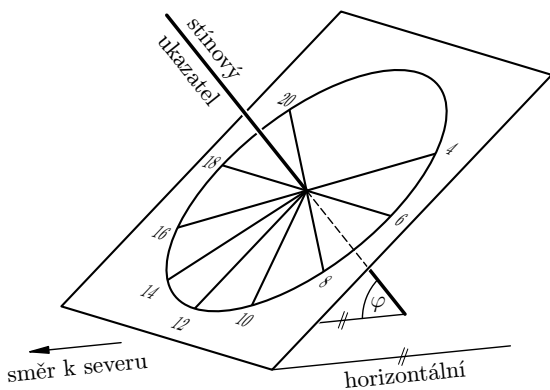
Nejlépe je princip patrný na *rovníkových hodinách*. Svůj název dostaly proto, že rovina číselníku je rovnoběžná s rovinou rovníku. Stínový ukazatel rovnoběžný se zemskou osou je k takovému číselníku kolmý. Hodinové čáry jsou rozmístěny po uvedených 15° . Princip je patrný z obr. 33.

V případě *polárních hodin* jsou hodinové přímky rovnoběžné se zemskou osou, a tedy i se sebou navzájem. Je-li číselníkem vnitřní plocha válce (v případě polárních válcových hodin, obr. 34), jsou na něm rozmístěny opět rovnoměrně po 15° .

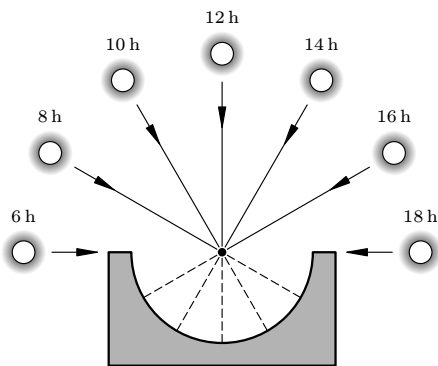
Číselníky svislých nebo vodorovných hodin získáme jako kolmé průměty číselníku rovníkových hodin. Vztah mezi nimi naznačuje obr. 35.

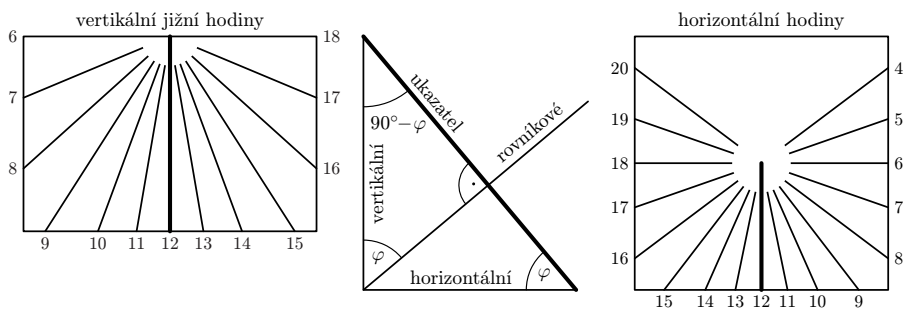
Obr. 32 — Zavedení hodinového úhlu t . Bod O označuje počátek soustavy souřadnic (střed nebeské sféry, stanoviště pozorovatele); Z zenit (nadhlavník, přímka OZ má svislý směr); P severní světový pól (přímka OP je rovnoběžná se zemskou osou); J jižní bod na obzoru (směr k jihu). Orientovaný úhel t je hodinový úhel slunce, δ deklinace (tj. výška nad rovinou rovníku), a azimut, h výška nad obzorem. Úhly $\angle POZ = \angle JOJ_0 = 90^\circ - \varphi$, kde φ označuje zeměpisnou šířku stanoviště.

Obr. 33 — Rovňkové sluneční hodiny. Rovina číselníku (rovníku) je k vodorovné rovině skloněna pod úhlem $90^\circ - \varphi$, kde φ označuje zeměpisnou šířku stanoviště. Hodinové úsečky jsou zde značeny po 2 hodinách (30°).

Obr. 34 — Polární válcové sluneční hodiny. Pohled je ve směru ukazatele, tj. ve směru zemské osy, od severního pólu, kolmo na rovinu rovníku.

Obr. 35 — Vztah rovňkových, vertikálních a horizontálních hodin; prostřední obrázek je pohled „z boku“, tj. od západu.

2 Katalog slunečních hodin

2.1 Internetová databáze a CD-ROM

Miroslav Brož

Tištěný katalog je aktuální jen v době vydání. Budete-li hledat nejnovější údaje o slunečních hodinách, nahlédněte do naší internetové databáze, jež je průběžně aktualizována. Její URL je:

http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html

Katalog otištěný v knížce byl z této databáze generován dne 12. 8. 2004 a obsahoval tehdy 2488 záznamů o slunečních hodinách v České republice a na Slovensku (a jednotlivé záznamy z dalších států).

Elektronická SQL databáze umožňuje, kromě zobrazování katalogu, třídění, prohledávání, efektivní správy a aktualizace, také vykreslování přehledových map stanovišť, výpočet statistických údajů; obsahuje i fotodokumentaci, původní články o slunečních hodinách, soubor referencí a WWW odkazů.

Na téže adrese naleznete i formulář pro zaslání informací o nových hodinách (a to buď on-line, nebo tištěný pro odeslání poštou).

V databázi se podařilo shromáždit celkem 4864 snímků slunečních hodin. V knižní podobě takové množství obrázků není možné otisknout. Zároveň ne všichni čtenáři mají rychlý přístup k Internetu. To nás vedlo k vytvoření off-line *databáze na CD-ROM*, který je přílohou knížky.

Na CD-ROM tedy naleznete kompletní databázi v různých formátech (HTML, PDF, PostScript, DBF), seznamy hodin tříděné podle různých kritérií, všechny barevné a černobílé obrázky, jednoduché rozhraní pro hledání. K prohlížení je třeba libovolný internetový prohlížeč pod libovolným operačním systémem.

Katalog na CD-ROM samozřejmě není plnohodnotnou náhradou za internetovou databázi. Zastarává stejně jako knížka, nelze pokládat SQL dotazy, počítat statistiky, zobrazovat mapy nalezených skupin hodin apod.

2.2 Formulář pro zasílání údajů o slunečních hodinách

Vyplněný formulář odešlete na adresu: Ing. Miloš Nosek, Mandysova 1408, 500 12 Hradec Králové, Česká republika.

adresa (město, ulice č. p.):

okres: _____

PSČ: _____

blížeší popis umístění (dům, chata, brána, kostel, hřbitov, ...):

jméno majitele (příp. adresa, pokud se liší od stanoviště, telefon, e-mail):

zhotovitel (příp. kontakt):

přístup ke stanovišti: neznámý dobrý omezený vstupné

azimut stěny: _____

Astronomický azimut kolnice ke stěně, tj. počítaný od jihu (stěna otočená k J má 0°, k Z 90°); nebo zkratka světové strany (J, JJZ, JZ, ZJZ, Z, ZSZ, SZ, SSS, S, SSV, SV, VSV, V, VJV, JV, JJV).

výška nad zemí (v metrech): _____

rozměr hodin (v metrech): _____ krát _____ Za odhadovaný údaj připište otazník '?'.
rok vzniku: _____ Za nejistý připište otazník '?'.
stav hodin: výborný dobrý poškozeny značně poškozeny zbyl jen ukazatel zbyl jen číselník zaniklé hodiny neznámý plánované hodiny

měsíc/rok ověření stavu: _____

zeměpisná šířka stanoviště: _____

zeměpisná délka: _____

typ ukazatele: šikmý (polos) kolmý šikmý s nodem kolmý s nodem neznámý

typ hodin: svislé vodorovné rovníkové polární polární prstenčové polární jižní kulové „extra“ pouze symbol neznámý

typ číselníku: _____

Možno kombinovat tyto značky: 'C' čísla; 'Z' značky; 'R[0-9]' rysky ve smyslu většiny číselníku, R2 značí dělení po půl hodině, R4 po čtvrt hodině; 'O' orlojní; 'P' poloorlojní; 'L' letní čas; 'D[0-9]' datové čáry a jejich počet; 'A' analema; 'S' „speciál“, např. další číselníky, měsíční.

vzhled hodin: bez zvláštností nápis výtvarně zajímavé

způsob dokumentace (foto, dia, kresba apod.): _____

poznámka (např. nápis, literatura, ...):

evidenční číslo: _____

2.3 Katalog slunečních hodin na pevných stanovištích v ČR

Miroslav Brož, Miloš Nosek, Jan Trebichavský, Vlasta Trebichavská,
Drahomíra Pecinová, Ludvík Mucha, Radomíra Beránková, Jan Dvořák,
Jana Kyselová, Iveta Martinková, Iveta Pastušková, Vladimír Pěnkava,
Dana Pulcmanová, Lenka Sluková

Záznamy o slunečních hodinách jsou řazeny abecedně podle adresy.⁷

Každý záznam v katalogu má tento tvar:

adresa (obec, ulice č. p.) [okres, PSČ, zeměpisná šířka stanoviště, délka, orientace] bližší popis umístění; poznámky

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

Jednotlivé buňky jsou potom uspořádány takto (stejná čísla jsou i v záhlaví katalogu):

0. pořadové číslo v katalogu
1. evidenční číslo (ve tvaru zkratka státu, zkratka okresu, přírůstkové číslo; používá se v mapě)
2. přístup k hodinám (tab. 6)
3. hodnocení stavu hodin (tab. 3)
4. rok vzniku (za odhadovaným údajem je „?“)
5. rok (nebo měsíc/rok) ověření stavu
6. astronomický azimut kolmice ke stěně, tj. počítaný od jihu (stěna otočená k J má 0°, k Z 90°); nebo zkratka světové strany
7. výška nad zemí (m)
8. (největší) rozměr hodin (m)
9. typ hodin (tab. 1), každé hodiny mohou být pouze jednoho typu
10. typ ukazatele (tab. 4)
11. typ číselníku (tab. 2), jedny hodiny mohou mít číselník s více atributy
12. rozsah číselníku; lze také rozpoznat římské a arabské číslice
13. vzhled hodin (tab. 5)

V katalogu užíváme u některých položek pro přehlednost zkratky, které jsou vysvětleny v následujících tabulkách 1 až 6.

Ověřitelné jednotlivých záznamů, od nichž pochází informace o existenci hodin nebo jejich aktuálním stavu, a autoři jednotlivých elektronických obrázků, jsou uváděni pouze v internetové databázi a na CD-ROM.

⁷ Nenajdete-li podle adresy záznam v tabulkách na str. 43 až 197, zkuste ještě seznam podle okresů (kap. 6.1 na str. 331) anebo rejstřík místopisných názvů (kap. 6.2 na str. 351), kde jsou uvedena některá alternativní jména obcí a městských částí.

–	neznámý
S	svislé
V	vodorovné
R	rovníkové
P	polární
PP	polární prstencové
PJ	polární jižní
K	kulové
E	„extra“
Y	pouze symbol
O	orloj (astroláb)

Tab. 1 — Typ hodin.

C	čísla
Z	značky
R[0–9]	rysky (po 1/číslu h)
O	orlojní
P	poloorlojní
L	letní čas
D[0–9]	datové křivky, počet
A	analema
S	„speciál“
G	gnómonicky chybné

Tab. 2 — Typ číselníku.

–	neznámý
V	výborný
D	dobrý
P	poškozeny
PZ	značně poškozeny
U	zbyl jen ukazatel
C	zbyl jen číselník
Z	zaniklé hodiny
X	plánované hodiny

Tab. 3 — Stav hodin.

–	neznámý
P	šikmý (polos)
PN	šikmý s nodem
K	kolmý (gnómon)
KN	kolmý s nodem

Tab. 4 — Typ ukazatele.

–	bez zvláštností
N	nápis
V	výtvarně zajímavé

Tab. 5 — Vzhled hodin.

–	neznámý
D	dobrý
O	omezený
V	vstupné
F	lze fotografovat

Tab. 6 — Přístup k hodinám.

Jako příklad nám poslouží hodiny ve Dvoře Králové (obr. 115):

Dvůr Králové nad Labem [TU, 544 01, 50°26', 15°49', 10 km SZ od Jaroměře] stará radnice na náměstí; v srpnu 2002 obnoven původní číselník podle historických fotografií, M. Nosek; Povětroň 6/2002; zhotovitel Jan Engelbrecht

287	2/2	D	V	1797	2002	–8,55°	5,2	1,9	S	PN	CZ2R2PD3	VI XII V	V
-----	-----	---	---	------	------	--------	-----	-----	---	----	----------	----------	---

Sluneční hodiny jsou umístěny na královédvorské radnici, na náměstí; toto stanoviště je přístupné bez omezení. Hodiny byly v roce 2002 ve výborném stavu, přestože jsou datovány do roku 1797 (viz poznámku o rekonstrukci a odkaz na podrobnější článek v časopisu Povětroň). Zeď je orientována na jih, o 8,5° otočená k východu. Rozměr hodin dosahuje 190 cm, výška nad zemí přes 5 m. Jedná se o svislé hodiny se šikmým ukazatelem, který je navíc opatřen nodem. Na číselníku jsou poloorlojní římské číslice v každou celou hodinu, a to od 6. hodiny ranní do 5. odpolední. Dále vidíme značky a rysky po půl hodině a tři datové čáry na kalendáriu (zřejmě rovnodennosti a slunovraty). Hodiny jsou to bezpochyby výtvarně zajímavé a unikátní, protože zhotovitelem je jeden ze slavných hodinářů Engelbrechtů.

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13 ,

Antonka [PE, 394 70, 49°19', 15°6', 16 km JZ od Pelhřimova, obec Kamenice nad Lipou] chalupa

1	7/2	O	Z		1984				S	-				-
---	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Babina 19 [PS, 331 01, 49°56', 13°25', 21 km S od Plzně, obec Plasy] bývalá hospodářská usedlost

2	16	-	P	1650?	1984	J	1	1	S	P	CR2O		IX XII XVII	-
---	----	---	---	-------	------	---	---	---	---	---	------	--	-------------	---

štit domu; zanikly před rokem 1940

3	25	-	Z	1650?		V			S	P				-
---	----	---	---	-------	--	---	--	--	---	---	--	--	--	---

Bakov 4 [NA, 552 03, 50°26', 16°5', 6 km ZSZ od Náchoda] bývalý Berkův statek, dnes objekt družstva Dubina; nápis „VYKUPUJTE ČAS“

4	14	O	U	1937?	6/02	-22°	6?	1,5	S	P				N
---	----	---	---	-------	------	------	----	-----	---	---	--	--	--	---

Barchov [HK, 504 01, 50°11', 15°34', 19 km Z od Hradce Králové] bývalý zámeček, štit; omítka opadaná na cihly

5	1/2	O	U		8/02	J	10		S	PN				-
---	-----	---	---	--	------	---	----	--	---	----	--	--	--	---

Barchov 41 [HK, 504 01, 50°11', 15°34', 19 km Z od Hradce Králové] stodola; číselník ve tvaru půlkruhu; renovovány 1985; zhotovitel František Novák

6	1/1	O	V	1919	8/02	12°	5	2	S	P	CZ2		9 12 5	-
---	-----	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	--	--------	---

Bašnice 4 [JC, 508 01, 50°20', 15°36', 20 km JV od Jičína] zachovány číslice 7, 8 a 3

7	18	D	PZ		2002	-30°	5	1	S	P	C		7 12 3	-
---	----	---	----	--	------	------	---	---	---	---	---	--	--------	---

Batelov [JI, 588 51, 49°19', 15°24', 16 km JZ od Jihlavy] kostel sv. Petra a Pavla

8	12	O	Z		1997				S	P				-
---	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Batelov, Rácovská 129 [JI, 588 51, 49°19', 15°24', 16 km JZ od Jihlavy] fara

9	1/1	O	V	1635?	7/96	JZ	5,5	1,7	S	PN	CZRP		12 8	-
---	-----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	----	------	--	------	---

10	1/2	O	V	1635?	7/96	JV	5,5	1,7	S	PN	CP		6 12 6	-
----	-----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	----	----	--	--------	---

Bechlín [LT, 411 86, 50°25', 14°20', 6 km V od Roudnice nad Labem] kostel sv. Václava

11	21	D	V		1999	J	7	1,2	S	PN	CR4P		VI XII IIII	-
----	----	---	---	--	------	---	---	-----	---	----	------	--	-------------	---

Bechyně [TA, 391 65, 49°18', 14°28', 19 km JZ od Tábora] zámek; dva systémy rysek pro orlojní čas a čas od východu slunce (římské číslice)

12	1/1	F	C		2002			2	S	-	CZ2RODIS		8 12 14	-
----	-----	---	---	--	------	--	--	---	---	---	----------	--	---------	---

13	1/2	O	-		1985				-	-				-
----	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Bechyně, Židova strouha [TA, 391 65, 49°16', 14°28', 22 km JZ od Tábora] Kálalův mlýn

14	30	D	V		1999		7	1,5	S	P	CP		IX XII V	-
----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	----	--	----------	---

Bělá pod Bezdězem [MB, 294 21, 50°30', 14°48', 12 km SZ od Mladé Boleslavi] budova Papíren Bělá; číselník má tvar svitku papíru

15	2/1	O	P	1980	2003	-30°		2	S	P	CR12	VII XII II	-
----	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	---	------	------------	---

bývalý mlýn Páterov; křivky zvířetníkových znamení se symboly; latinský nápis „MORS CERTE, HORA INCERTE“ („Smrt jistá, hodina nejistá“)

16	2/2	-	P	1930	2003	-10°		1,7	S	PN	CR2D7	VI XII IV	N
----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	-------	-----------	---

Bělá pod Bezdězem, Máchova 1110 [MB, 294 21, 50°30', 14°48', 12 km SZ od Mladé Boleslavi] základní škola

17	2/3	D	V	1979?	2003	30°		0,8	S	P	CO	9 12 18	-
----	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	---------	---

Bělčice 1 [ST, 387 43, 49°30', 13°53', 24 km JJZ od Příbramí] děkanský úřad; polos má dva nody

18	1	-	V		1993	14°	2	1,9	S	PN	CZP	VIII XII V	-
----	---	---	---	--	------	-----	---	-----	---	----	-----	------------	---

Běluň 17 [NA, 552 12, 50°23', 15°56', 2 km SSV od Jaroměře] přístodůlek; číslice a hodinové rysky ryté od roku 2002 do modré omítky, předtím na bílé omítce; nápis „MCMLXXV“; zhotovitel dr. Renata Madarová

19	3	O	V	1975	6/02	20°	2,1	1,4	S	P	CR2G	IX XII V	N
----	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	----------	---

Bělušice 43 [KO, 280 02, 50°4', 15°19', 9 km VSV od Kolína] štít stavení; zakryté vzrostlými stromy; zhotovitel p. Růžička

20	2	D	Z	1935	1999	-60°		1,2	S	P			-
----	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	--	--	---

Benátky [SY, 570 01, 49°51', 16°19', 2 km J od Litomyšle] kaplička

21	24	D	U		4/99	J			S	P			-
----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Benátky 16 [PE, 393 01, 49°21', 15°15', 24 km JJZ od Humpolce, obec Pelhřimov] zemědělská usedlost

22	14	D	P		2001		3	1,3	S	PN	CR4		-
----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	----	-----	--	---

Benátky nad Jizerou 59/1 [MB, 294 71, 50°17', 14°50', 14 km SSV od Čelákovic] průčelí domu na náměstí; ukazatelem je kulisa

23	3/1	D	D		1998	-60°	8	1	S	P	C	III XII I	-
----	-----	---	---	--	------	------	---	---	---	---	---	-----------	---

Benátky nad Jizerou, Vágnerova 96/1 [MB, 294 71, 50°17', 14°50', 14 km SSV od Čelákovic] jižní stěna domu

24	3/2	D	P	1750?	1990	0°		1	S	P	CZ4D3	VII XII VI	-
----	-----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	-------	------------	---

Benešov [BN, 256 01, 49°47', 14°41', 18 km ZSZ od Vlašimi] náměstí, bývalá piaristická kolej, nádvoří

25	1/1	O	V	1750?	2002	-85°	4,5	1,7	S	P	C	5 11, VII XI	V
----	-----	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	---	--------------	---

26	1/2	O	V	1750?	2002	5°	4,5	1,7	S	P	CZ2RP	VIII XII V	V
----	-----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	-------	------------	---

27	1/3	O	V	1750?	2002	95°	4,5	1,7	S	P	CP	II VII, 2 7	V
----	-----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Benešov nad Černou [CK, 382 82, 48°44', 14°38', 25 km VJV od Českého Krumlova] soukromý dům; dva ukazatele (šikmý i kolmý), dva číselníky, pro letní čas pouze 13; nedokončené

28	26	D	X	1940?	6/00	J		1,5	S	P	CR2L	8 12 16	-
----	----	---	---	-------	------	---	--	-----	---	---	------	---------	---

Benešov nad Černou 63 [CK, 382 82, 48°44', 14°38', 25 km VJV od Českého Krumlova]

29	1/2	D	V	1940?	6/00	-28°		1,5	S	P	CP	7 12 2	-
----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	--------	---

Benešov nad Černou, náměstí generála Svobody 126 [CK, 382 82, 48°44', 14°38', 25 km VJV od Českého Krumlova] obecní úřad; malba s církevním motivem

30	1/1	D	D	1900?	6/01	-20°	5	1,3	S	PN	CZ2P	VI XII III	V
----	-----	---	---	-------	------	------	---	-----	---	----	------	------------	---

Bernartice [JE, 790 57, 50°24', 17°5', 20 km SSZ od Jeseníku] kostel sv. Petra a Pavla; nápis „HODINY ČASU ZÁKLADY VĚČNOSTI“

31	2	D	V	1871?	1991	-22°	8	1,6	S	P	CZ3RO	6 12 15	N
----	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	-------	---------	---

Beroun, Sadová 217 [BE, 266 01, 49°57', 14°5', 30 km JZ od Prahy]

32	20	D	V		2004	JZ	6,5	0,5	S	P	CP	IX XII VII	-
----	----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	----	------------	---

Běšiny [KT, 339 01, 49°18', 13°18', 11 km JJV od Klatov] štít rodinného domku

33	25	-	-						S	-			-
----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Bezděkov E-1 [KT, 339 01, 49°22', 13°13', 7 km ZJZ od Klatov] rekreační chalupa, štít; XII není na svislici

34	1	-	D		1984	-6°	2	2	S	P	CRP	X XII V	-
----	---	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	-----	---------	---

Bezděz 57 [CL, 471 62, 50°32', 14°43', 18 km SZ od Mladé Boleslavi] železniční zastávka, štít domku

35	18	D	D	1984	1999		3	3,2	S	P	CR2O	X XII XVI	-
----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	------	-----------	---

Bílany 33 [KM, 767 01, 49°19', 17°26', 11 km Z od Holešova, obec Kroměříž] bývalá škola

36	6	D	U	1900?	1986	53°			S	P			-
----	---	---	---	-------	------	-----	--	--	---	---	--	--	---

Bílé Poličany 33 [TU, 544 52, 50°23', 15°44', 8 km JZ od Dvora Králové nad Labem] číslice v rozsahu 9 až 13, 13 až 17; na prkénku v provedení pro vyjímání číselníku; zhotovitel Petr Baudyš

37	10	D	D	1989	6/02	-8°	2,4	1	S	P	CR2OL	9 13 17	-
----	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-------	---------	---

Bílina, Mostecká 150/15 [TP, 418 01, 50°33', 13°46', 12 km SV od Mostu] dům poblíž autobusového nádraží; nápis „QUARTZ SOLAR ELEKTRONIC“

38	8	D	D		2004				S	P	CPL	IX XII VI	N
----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-----------	---

Bílkovice 2 [BN, 257 26, 49°46', 14°52', 8 km SSZ od Vlašimi]

39	26	D	C		1998		2,5	1,2	S	-	C	I VI	-
----	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	---	------	---

Bílovice 42 [UH, 687 12, 49°6', 17°34', 9 km VSV od Uherského Hradiště] fara

40	2	D	PZ	1880?	1986	-10°	4,5	1,6	S	P	CR2P	VIII XII IV	-
----	---	---	----	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	-------------	---

Bílovice nad Svitavou, Husova 569 [BI, 554 01, 49°15', 16°40', 6 km SSV od Brna] dům

41	1	-	D	1970?	1998	10°		1,6	S	P	CR2P	IX XII V	-
----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	----------	---

Bílsko [ST, 387 73, 49°10', 14°4', 16 km JJZ od Písku] kostel sv. Jakuba; upravený 1928, profesor J. Vlček; nápisy „KDO UMŘE, NEŽ UMŘE — NEUMŘE, KDYŽ UMŘE“, „CHOĎTE, POKUD MÁTE SVĚTLO, ABY VÁS NEZACHVÁTILA TMA“; hodiny jsou součástí obrazu s církevním motivem

42	2/1	D	D		1985	-8°			S	P	CZ2P	7 12 7	N
----	-----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	------	--------	---

Bílý Újezd [RK, 518 01, 50°14', 16°13', 9 km SSZ od Rychnova nad Kněžnou] zvonice u kostela Proměnění Páně; většinou stíněny; číslice 12 neleží na svislici

43	1	D	V	1897?	2002	-17°	5	1	S	P	CP	VI XII III	-
----	---	---	---	-------	------	------	---	---	---	---	----	------------	---

Biskupice 7 [SY, 569 43, 49°38', 16°45', 14 km JJV od Moravské Třebové] zámek; jen číslice II, III a V, omítka ve větší části číselníku opadaná; renovovány 1950?

44	1	D	PZ		11/00	0°	4	3	S	P	CZ2P	VII XII V	-
----	---	---	----	--	-------	----	---	---	---	---	------	-----------	---

Bitov [ZN, 671 10, 48°57', 15°43', 27 km ZSZ od Znojma] hrad, věž na nádvoří

45	21	-	-						-	-			-
----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Blansko, Marxova 8 [BK, 678 01, 49°22', 16°40', 13 km JJV od Boskovic] dům

46	1	-	PZ	1929	1986	-25°		1	S	P			-
----	---	---	----	------	------	------	--	---	---	---	--	--	---

Blatná [ST, 388 01, 49°26', 13°53', 19 km S od Strakoníc] zámek; zvířetníkové křivky nezřetelné; původně ukazatel s nodem (chybí); zhotovitel Engelbrecht?

47	3/1	D	PZ	1870?	1985	4°		3,6	S	P	CPD7	VII XII VI	-
----	-----	---	----	-------	------	----	--	-----	---	---	------	------------	---

lihovar

48	52	-	-						S	P			-
----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Blatnice pod Svatým Antonínkem, Antoníčkova 770 [HO, 696 71, 48°57', 17°27', 4 km V od Veselí nad Moravou] dům; čísla chybí; nápis „1978“

49	1	-	D	1978	1986	-18°		1	S	P	Z		N
----	---	---	---	------	------	------	--	---	---	---	---	--	---

Blažim [BN, 257 56, 49°46', 14°27', 14 km Z od Benešova, obec Neveklov] kaplička na návsi

50	36	D	D		5/02				S	P	CP	VII XII V	-
----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	-----------	---

Blížkovice [ZN, 671 55, 48°59', 15°50', 22 km SZ od Znojma] kostel sv. Bartoloměje, loď

51	1	D	C	1880?	1986	18°		1	S	-	CP	8 12 5	-
----	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	----	--------	---

Blovce [PJ, 336 01, 49°35', 13°32', 17 km JJZ od Rokycan] kostel sv. Jana Evangelisty

52	1	D	V	1780?	1984	-6°	4	2	S	PN	CR4PD5A	6 1/2 12 5	-
----	---	---	---	-------	------	-----	---	---	---	----	---------	------------	---

Bludov [SU, 789 61, 49°57', 16°56', 3 km JZ od Šumperka] zámek, nádvoří

53	1	D	D	1890?	5/97	-28°	3,5	1,8	S	PN	CR4PD7	VI XII IV	-
----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	--------	-----------	---

Bobrová [ZR, 592 55, 49°29', 16°7', 10 km JJV od Nového Města na Moravě] kostel sv. Petra a Pavla; nápisy „1877“, „1971“; renovovány 1971

54	1	D	V	1877	1986	10°		1,6	S	P	CP	VII XII VI	N
----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	----	------------	---

Boč 22 [KV, 363 01, 50°21', 13°05', 6 km JZ od Klášterce nad Ohří, obec Stráž nad Ohří] bývalá základní škola

55	8	-	Z	1870?	2004	0°	4	1,4	S	P	Z4R4		-
----	---	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	------	--	---

Bohostice 14 [PB, 262 31, 49°36', 14°9', 15 km JV od Příbrami] štít chalupy

56	13	D	D		1984	40°		1	S	PN	CZR4	X XII V	-
----	----	---	---	--	------	-----	--	---	---	----	------	---------	---

Bohouškovice [CK, 382 03, 48°55', 14°19', 15 km ZJZ od Českých Budějovic]

57	43	O	V		12/03				S	P	C	XI XII XV	-
----	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	---	-----------	---

Bohumín, Nový Bohumín, Družstevní 261 [KI, 735 81, 49°53', 18°22', 6 km SZ od Orlové] rodinný domek; kovová konstrukce

58	1	-	V	1971	1991	28°	6	2	S	P	CP	VI XII VI	-
----	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	----	-----------	---

Bohuňovice, U stavu 138 [OC, 783 14, 49°40', 17°17', 7 km J od Šternberka] zhotovitel J. Grůz

59	2	-	V	1970?	1991	-14°	2,5	1,9	S	P	CP	VII XII III	-
----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Bohuslavice u Zlína 219 [ZL, 763 51, 49°10', 17°39', 9 km VJV od Otrokovic] dům

60	1	-	D	1984?	1986	-5°		1	S	P	CP	VIII XII VI	-
----	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	----	-------------	---

Bohušovice nad Ohří [LT, 411 56, 50°30', 14°9', 4 km JJV od Litoměřic] štít domu; Receptář 10/2003; zhotovitel Lubomír Šváb

61	32	-	V		2003	JZ			S	P	CRPD3	VIII XII IV	-
----	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	-------	-------------	---

Bolíkovice [PT, 384 81, 49°5', 13°54', 10 km SZ od Prachatic, obec Zálezly]

62	13	-	U		1985	2°	1	1,5	S	P			-
----	----	---	---	--	------	----	---	-----	---	---	--	--	---

Bor u Chroustovic 3 [CR, 538 63, 49°56', 15°59', 13 km V od Chrudimi, obec Rosice] bývalý statek, obchod s potravinami

63	10	D	U		2001	-16°	5		S	P	C	9 12 ?	-
----	----	---	---	--	------	------	---	--	---	---	---	--------	---

Bor, U stadionu 571 [TC, 348 02, 49°42', 12°46', 15 km JV od Tachova] vila; zhotovitel p. Kříž

64	6	-	V		2003	J			S	P	CZ4P	X XII VII	-
----	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

Borek 1 [BE, 267 01, 49°53', 14°3', 8 km JJZ od Berouna, obec Suchomasty] fara; na všech hodinových ryskách dvoubarevné analemy; (<http://www.sweb.cz/faraday/>)

65	16	-	-		2003	J			S	P	CZ2RPD7AS	VII XII IV	-
----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----------	------------	---

Borohrádek [RK, 517 24, 50°6', 16°6', 15 km ZJZ od Rychnova nad Kněžnou] kostel sv. Michaela Archanděla, loď; renovace 1946; při poslední obnově fasády číselník zanikl

66	2	D	U	1880	5/02	-4°	6	1,6	S	PN	CP	VIII XII IV	-
----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	----	----	-------------	---

Borotín 90 [TA, 391 35, 49°30', 14°37', 10 km SSZ od Tábora] farní úřad; renovovaný 1982; nápis „BUĎ CHVÁLEN, PANE, BRATREM SLUNCEM“

67	4	D	V	1880?	2002	-6°	2,5	1,5	S	P	CR2P	VI XII VI	N
----	---	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	------	-----------	---

Borovany [CB, 373 12, 48°54', 14°39', 16 km JV od Českých Budějovic] kostel Navštívení Panny Marie, štít nad vchodem; stíněny vzrostlými stromy

68	1/2	D	U	1900?	7/01	J	3,5		S	P			-
----	-----	---	---	-------	------	---	-----	--	---	---	--	--	---

Borovany, Žižkovo náměstí 106 [CB, 373 12, 48°54', 14°39', 16 km JV od Českých Budějovic] štít barokní budovy, městský úřad

69	1/1	D	P	1900?	6/01	-10°	8	2,2	S	P	CR2O	7 12 17	-
----	-----	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	------	---------	---

Boršov 175 [SY, 569 21, 49°44', 16°38', 12 km V od Svitav, obec Moravská Třebová] XII není na svislici

70	2	-	V		2000	-12°	2	1	S	P	CZ2	VI XII V	-
----	---	---	---	--	------	------	---	---	---	---	-----	----------	---

Boskovice, Havlíčkova 36 [BK, 680 01, 49°29', 16°40', 13 km S od Blanska] dům; součástí hodin je reklama na pivo Boskovar

71	12	D	V		11/00				S	P	CZ2	8 1 7	-
----	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	-----	-------	---

Boskovice, Podhradí 2 [BK, 680 01, 49°29', 16°40', 13 km S od Blanska] bývalý pivovar

72	2	D	P	1890?	11/00	15°		1,5	S	PN	CZ6	VII XII III	-
----	---	---	---	-------	-------	-----	--	-----	---	----	-----	-------------	---

Bošilec [CB, 373 64, 49°9', 14°39', 23 km SV od Českých Budějovic] kostel sv. Martina, loď; malba vybledlá

73	7	D	D		1985	-4°		3	S	P	C	VII XII V	-
----	---	---	---	--	------	-----	--	---	---	---	---	-----------	---

Bošovice [VY, 683 54, 49°3', 16°50', 21 km Z od Kyjova] zeď tvrže

74	1	D	U	1900?	1986	-37°		2,8	S	PN			-
----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	--	--	---

Boudy [PI, 398 04, 49°27', 14°2', 19 km SSZ od Písku] tvrz Budský dvůr, areál betonárny

75	7	D	PZ	1840	1999	-40°	5	1,8	S	PN	CR2D2	7 12 2 (6)	-
----	---	---	----	------	------	------	---	-----	---	----	-------	------------	---

Bouzov [OC, 783 25, 49°42', 16°53', 15 km Z od Litovle] hradní nádvoří

76	3	V	D	1840?	11/99	8°	30	2,8	S	P	CP	VII XII VI	V
----	---	---	---	-------	-------	----	----	-----	---	---	----	------------	---

Bozkov [SE, 512 13, 50°38', 15°20', 13 km VSV od Turnova] kostel Navštívení Panny Marie; číselník téměř nečitelný, stíněný; původně římské číslice

77	1	D	C		1986	18°	4	1,5	S	-	C		-
----	---	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	---	--	---

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav [PY, 250 01, 50°12', 14°41', 7 km SZS od Čelákovic] zámek; číslice ve stylizované stuze

78	1/2	D	P	1780?	2003	-70°	11,5	2,5	S	P	CRP	VII XII I	-
----	-----	---	---	-------	------	------	------	-----	---	---	-----	-----------	---

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Komenského 180/3 [PY, 250 01, 50°11', 14°40', 7 km ZSZ od Čelákovic] součástí městský znak Staré Boleslavi; řecké věnování; latinský nápis „VULNERANT OMNES ULTIMA NECAT“ („Všechny zraňují, poslední zabíjí“); zhotovitel dr. Z. Dolejš

79	1/6	-	Z	1977	2003	-10°		2	S	-	CRO	VII XII XVI	N
----	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	---	-----	-------------	---

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Masarykovo náměstí 1/2 [PY, 250 01, 50°12', 14°41', 7 km ZSZ od Čelákovic] bývalá radnice; v záhlaví obrazu, malovaného a škrabaného do omítky; zhotovitel O. Vlach, B. Štěpich

80	1/1	D	V		2003	-55°	5,5	2,5	S	P	C	V XII II	V
----	-----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	---	----------	---

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Olbrachtova 392 [PY, 250 01, 50°11', 14°40', 7 km ZSZ od Čelákovic] dvůr domu s pizzérií Felicita, u zámku; nápis „Každá raní, poslední zabíje“

81	1/3	O	D	1933	2003	40°	3,1	1,7	S	P	CP	9 12 6	N
----	-----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	--------	---

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Svatováclavské náměstí [PY, 250 01, 50°11', 14°40', 7 km ZSZ od Čelákovic] kostel sv. Klimenta; renovace 1929

82	1/4	D	U	1840	1997	-30°	6,5		S	P			-
----	-----	---	---	------	------	------	-----	--	---	---	--	--	---

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Vestecká 933 [PY, 250 01, 50°11', 14°40', 7 km ZSZ od Čelákovic] rodinný dům

83	1/5	-	V	1939	1984	10°		1,6	S	P	CZR2	VII XII V	-
----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	-----------	---

Braníškov [BI, 664 71, 49°17', 16°24', 19 km ZSZ od Brna] kaple

84	6	D	D	1880?	1986	-1°		1,2	S	P	CP	VII XII V	-
----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	-----------	---

Brloh [CK, 382 06, 48°56', 14°13', 15 km SZ od Českého Krumlova] kamenný sloup; TV pořad „Náš venkov“

85	41	D	V		2002				S	P			-
----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Brno, Dominikánské náměstí 196 [BM, 602 00, 49°12', 16°38'] Nová radnice, vnitřní nádvoří; latinské nápisy („Nebem podpírána opírajíc se o zem vytrvám“), („Zde očekává moravské stavy šťastná hodina“); chronogram; zhotovitel Ferdinand Čádecký

86	3/1	D	D	1728?	8/00	-10°			S	P	CZ6	VIII XII III	VN
----	-----	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	-----	--------------	----

Nová radnice, vnitřní nádvoří; levé; pouze kalendárium: číslice 8 až 4 (v levé vnější stuze) udávají hodinu západu slunce pro příslušnou datovou křivku, VIII až XVI délku „tmavé“ noci (vnitřní stuha), XVI až VIII „světlého“ dne (pravá vnitřní), 4 až 8 hodinu východu (vnější); latinské nápisy o významu stuh; zhotovitel Ferdinand Čádecký

87	3/2	D	D	1728?	8/00	80°		1,5	S	KN	CD10		VN
----	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	----	------	--	----

Nová radnice, vnitřní nádvoří; pravé; chronogram; zhotovitel Ferdinand Čádecký

88	3/3	D	D	1728?	8/00	80°		1,5	S	KN	D7		VN
----	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	----	----	--	----

Brno, Františkánská 504 [BM, 602 00, 49°12', 16°38'] dům; dům byl zbořen

89	1	-	Z		2002	-10°		1,5	S	P	CRP	VII XII III	-
----	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	-----	-------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

na zdi přibližně kolmé k druhým hodinám; dům byl zbořen

90	2	-	Z		1986	68°		1,5	S	P	CP	XI XII III	-
----	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	----	------------	---

Brno, Kobližná 1 [BM, 602 00, 49°12', 16°38'] etnografický ústav, dům

91	4	O	V	1880?	2000	-38°		2	S	PN	CRP	VI XII VI, 6 12 6	-
----	---	---	---	-------	------	------	--	---	---	----	-----	-------------------	---

Brno, Kohoutky [BM, 602 00, 49°12', 16°38'] dům

92	6	-	V	1978	1986	2°		1,8	S	P	CZP	VII XII V	-
----	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

park; jako polární, ale číselník na obecné ploše

93	7	D	V		1986			0		E	PN	CD7A	-
----	---	---	---	--	------	--	--	---	--	---	----	------	---

Brno, Kraví Hora [BM, 602 00, 49°12', 16°35'] park před hvězdárnou; čtvery hodiny na krychli; ukazatelem kulisa; zhotovitel Jan Hollan (návrh)

94	5/1	D	V		9/00				V	P	CRD1	6 12 18	-
----	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	---------	---

95	5/2	D	V		9/00	0°			S	P	CRD2	6 12 18	-
----	-----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	------	---------	---

96	5/3	D	V		9/00	-90°			S	P	R	4 11	-
----	-----	---	---	--	------	------	--	--	---	---	---	------	---

97	5/4	D	V		9/00	90°			S	P	R	13 19	-
----	-----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	---	-------	---

Brno, Ondráčkova 249 [BM, 628 00, 49°12', 16°42'] Líšeň, mlýn; obnoveny 1952, malíř Hejč

98	9	-	D	1880?	2002	-2°		1,5	S	P	CR	V XII V, 7 12 3	-
----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	-----------------	---

Brno, Schodová 11 [BM, 602 00, 49°12', 16°38'] dům; XII není na svislici

99	8	D	V	1922	6/01	8°		2	S	P	CZ2	VII XII I	V
----	---	---	---	------	------	----	--	---	---	---	-----	-----------	---

Brozany nad Ohří [LT, 411 81, 50°27', 14°9', 8 km ZSZ od Roudnice nad Labem] restaurace

100	1	D	V	1890?	2004	-45°		2	S	KN	CRPD3	V XII I	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	---	---	----	-------	---------	---

Brtnice [JI, 588 32, 49°19', 15°41', 12 km JV od Jihlavy] kostel sv. Jakuba Většího (dolní kostel)

101	13	D	U		2003	J	7,5		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	---	-----	--	---	----	--	--	---

zámek, III. nádvoří

102	19	O	U			104°	8	3,5	S	P			-
-----	----	---	---	--	--	------	---	-----	---	---	--	--	---

Bruntál [BR, 792 01, 49°59', 17°28', 22 km JZ od Krnova] zámek, nádvoří

103	1/1	D	V	1763?	1991	28°	10	3	S	P	CP	9 12 5	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	----	---	---	---	----	--------	---

zámek, nádvoří; zmatené číslování?

104	11	D	V	1763?	1991	28°	10	3	S	P	C	VII 0 III	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	----	---	---	---	---	-----------	---

Bruntál, hotel Hvězda [BR, 792 01, 49°59', 17°28', 22 km JZ od Krnova]

105	1/2	D	D		1991	20°	15	2	S	P	CP	VIII XII V	-
-----	-----	---	---	--	------	-----	----	---	---	---	----	------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Brušperk [FM, 739 44, 49°42', 18°13', 9 km ZSZ od Frýdku-Místku] rodinný domek, poblíž hlavní autobusové zastávky

106	1	-	PZ		1991	78°	3	0,6	S	P	R			-
-----	---	---	----	--	------	-----	---	-----	---	---	---	--	--	---

Břest 18 [KM, 768 23, 49°21', 17°27', 7 km SSV od Kroměříže] fara

107	1	D	D	1890?	1986	-70°		1,5	S	P	CZ2		IV XII	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	--	--------	---

Březina [JH, 378 21, 49°18', 14°55', 18 km SSZ od Jindřichova Hradce] dům před obchodem

108	3	D	D		2003				S	PN	CP		VI XII VI	-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	----	----	--	-----------	---

Březina [MB, 294 11, 50°33', 15°2', 16 km SSV od Mladé Boleslavi] na podstavci pro sošku madony před hřbitovem

109	14	D	V		2003	-6°	1,4	0,45	S	P	CRP		VII XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	-----	-----	------	---	---	-----	--	------------	---

Březina [PE, 394 21, 49°30', 15°6', 12 km SZ od Pelhřimova, obec Hořepečník] zámek, ve štítu

110	5	O	PZ	1893	1988		7	0,9	S	P				-
-----	---	---	----	------	------	--	---	-----	---	---	--	--	--	---

Březiny 106 [SY, 572 01, 49°41', 16°6', 13 km S od Nového Města na Moravě] hospoda, bývalá škola; plochý stínový ukazatel; renovovaný 1967

111	3	D	P	1914	2001	-20°	8	0,6	S	P	CR2P		6 12 4	-
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	--	--------	---

Březnice 15 [PB, 262 72, 49°33', 13°58', 17 km JJZ od Příbrami] roh domu, v bývalé židovské čtvrti, čp. 663/XV v Lokšanech; na svislici I

112	2	D	V	1830?	1999	J	3	1,2	S	P	CZP		VII I VI	V
-----	---	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	-----	--	----------	---

roh domu, v bývalé židovské čtvrti, čp. 663/XV v Lokšanech; původní rozsah VI XII; zachována pouze číslice XII

113	2	D	D	1830?	1999	V	3	1,2	S	P	G			V
-----	---	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	---	--	--	---

Březno [MB, 294 06, 50°24', 15°0', 7 km VJV od Mladé Boleslavi] zámek

114	13	D	U		2003	0°	10	1,75	S	PN				-
-----	----	---	---	--	------	----	----	------	---	----	--	--	--	---

115	15	D	U		2003	-90°	10	1,75	S	P				-
-----	----	---	---	--	------	------	----	------	---	---	--	--	--	---

Březolupy [UH, 687 13, 49°8', 17°35', 8 km JJV od Otrokovic] kostel Nanebevzetí P. Marie; obnovy 1978

116	3	D	V		1986	0°		1,5	S	P	CZP		VIII XII IV	N
-----	---	---	---	--	------	----	--	-----	---	---	-----	--	-------------	---

Březová, Hamerská 34 [KV, 360 01, 50°12', 12°52', 5 km JJZ od Karlových Varů] zhotovitel Karel Vokurka

117	12	-	D		2004				S	P				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Břežany 174 [ZN, 671 65, 48°52', 16°20', 21 km V od Znojma] budova základní školy

118	2/1	D	D	1930	1986	30°		1,2	S	-	CZ2PG		X XII V	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	---------	---

119	2/2	D	D	1930	1986	-40°		1,2	S	-	C		III V	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	---	--	-------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Břežany II 31 [KO, 282 01, 50°5'30'', 14°48'30'', 4 km SZ od Českého Brodu] bývalý zámek; součástí nástěnného obrazu; nápis „Dříve než se podíváš jsme-li správně pohlédni na sebe“; renovace 1974

120	3	D	P	1900?	2000	-50°	3,2	2	S	PN	CP	10 12 5	N
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	---	---	----	----	---------	---

Břıza [HK, 503 12, 50°14', 15°46', 6 km SZ od Hradce Králové, obec Všeštery] zhotovitel p. Pečenka

121	30	-	X	2004	2004				PP	P	C		-
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	----	---	---	--	---

Bučí 17 [PS, 331 52, 49°53', 13°18', 16 km SSZ od Plzně] štít rodinného domu

122	1	-	D	1978	1984	-13°	5,5	1,8	S	P	CZ4O	8 12 18	-
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	------	---------	---

Budčovice [KT, 342 01, 49°17', 13°35', 7 km SV od Sušice] kostel sv. Petra a Pavla, loď

123	26	D	U		1991				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Budislav 12 [SY, 569 65, 49°48', 16°10', 13 km JZ od Litomyšle] chata; nápisy „LÉTO BUDIŽ POCHVÁLENO“, „RÁNO“, „VEČÍR“; zhotovitel Ivan Šouta

124	4	D	D	1974	2001	10°	2	0,8	S	P	CP	8 12 4	VN
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	--------	----

Budislav 63 [TA, 392 01, 49°18', 14°50', 18 km JV od Tábora] sklad obilí; římské číslice jsou nakresleny „vzhůru nohama“

125	5	D	V	1880?	8/01	16°	6	1,5	S	P	CZ2P	IX XII VI	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	------	-----------	---

Budišov 47 [TR, 675 03, 49°16', 16°0', 9 km J od Velkého Meziříčí] dům; číselník tvaru mezikruží, zhotoven z bronzu; (<http://www.horacko.cz/budisov/zpravodaj/bz200002.html>); renovace 1961; zhotovitel Ivan Zelezný

126	1	-	P	1880?	1986	-2°		1,2	S	PN	CZ2P	7 12 5	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	----	------	--------	---

Budyně nad Ohří 97 [LT, 411 18, 50°24', 14°9', 7 km ZJZ od Roudnice nad Labem] štít domu; doplněny schématem vzniku měsíčních fází

127	27	O	V	1988	1999	J			S	P	CP	VIII XII IV	V
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	----	-------------	---

Buchlov [UH, 687 08, 49°5', 17°20', 9 km ZSZ od Uherského Hradiště, obec Buchlovice] hrad; nápis „1546“

128	8	V	C	1546?	1986	20°	2,8	0,8	S	-	CR2P	VIII XII IV	N
-----	---	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	------	-------------	---

hrad

129	11	-	U		2002				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Buzice 1 [ST, 388 01, 49°25', 13°56', 17 km S od Strakonice, obec Blatná] dům, štít; renovovaný 1966, J. Mrázek

130	3/3	-	V	1870?	1985	5°		1,5	S	P	CZ2P	VIII XII III	-
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	------	--------------	---

Buzice 11 [ST, 388 01, 49°25', 13°56', 17 km S od Strakonice, obec Blatná] dům, štít

131	3/2	-	U		1985	-2°		1	S	P			-
-----	-----	---	---	--	------	-----	--	---	---	---	--	--	---

Býchory 131 [KO, 282 02, 50°4', 15°16', 6 km SV od Kolína] štít domu; na svislici je 1

132	18	D	V	1987	1999		3,5	1	S	P	CPL	8 12 6	N
-----	----	---	---	------	------	--	-----	---	---	---	-----	--------	---

Býkovice [BK, 679 71, 49°26', 16°32', 11 km ZJZ od Boskovic] kaple; zhotovitel Dominik Sedláček

133	7	D	D	1960?	1986	0°		1	S	P	CZ4P	VII XII VI	-
-----	---	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	------	------------	---

Bystré [SY, 569 92, 49°37', 16°20', 18 km JJZ od Svitav] nádvoří zámku; původně gnomonicky bohaté

134	5	D	U	1750?	2003	-45°	7		S	PN			-
-----	---	---	---	-------	------	------	---	--	---	----	--	--	---

Bystřice [BN, 257 51, 49°44', 14°40', 6 km JJZ od Benešova] kostel sv. Šimona a Judy, loď

135	31	O	U		2002				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Bystřice pod Hostýnem 1 [KM, 768 61, 49°24', 17°41', 10 km SV od Holešova] zámek, nádvoří; v roce 1986 byl zámek vojenským objektem, k hodinám nebyl přístup umožněn; (<http://www.mu-bph.cz/Mesto/Historie/pamatky.asp>); zhotovitel Hanuš Schwaiger

136	2/2	-	V	1926?	1986		6	1,2	S	-	CP	VIII XII IV	-
-----	-----	---	---	-------	------	--	---	-----	---	---	----	-------------	---

Bystřice pod Hostýnem, Leninova 14 [KM, 768 61, 49°24', 17°41', 10 km SV od Holešova] dům

137	2/1	-	V	1983	1986	-8°		1,2	S	P	CZ2P	8 12 6	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	--------	---

Bzenec [HO, 696 81, 48°59', 17°16', 10 km ZSZ od Veselí nad Moravou] sokolovna

138	11	D	V		1986	JZ	3	2	S	P	CRP	XI XII VIII	V
-----	----	---	---	--	------	----	---	---	---	---	-----	-------------	---

Bzí [CB, 373 65, 49°11', 14°32', 23 km SSV od Českých Budějovic, obec Dolní Bukovsko] zámek, nádvoří

139	29/1	D	P	1754?	1999	J	3,5	1,1	S	PN	R4		-
-----	------	---	---	-------	------	---	-----	-----	---	----	----	--	---

zámek, nádvoří; z číselníku zachován nepatrný zbytek bez číslic

140	29/2	D	PZ	1754?	1999	V	3,5	1,1	S	PN	R4		-
-----	------	---	----	-------	------	---	-----	-----	---	----	----	--	---

Bzová 131 [BE, 267 43, 49°54', 13°52', 16 km ZJZ od Berouna]

141	19	-	V		2003		5	0,5	S	P	CZR2PLG	X I VII	-
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	---------	---------	---

Cerhonice 31 [PI, 398 04, 49°25', 14°3', 15 km SSZ od Písku] dům; viděny v TV pořadu

142	29	O	V		2002				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Cetechovice [KM, 768 02, 49°10', 17°16', 17 km SZ od Uherského Hradiště] zámek, Charitní ústav; nápis „Čas boží je nekonečný. Tvůj čas je tím, čím jej naplníš“

143	3	D	V	1875?	1986	15°	8	2	S	PN	CZ2R2P	VI XII III	VN
-----	---	---	---	-------	------	-----	---	---	---	----	--------	------------	----

Církvice 66 [KH, 285 33, 49°57', 15°20', 5 km V od Kutné Hory] dům; zhotovitel Zdeňka Štípková

144	18	F	D	2000	5/02	-20°	4,5	0,8	S	P	CR2O	8 12 16	-
-----	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	------	---------	---

Církvice 202 [KH, 285 33, 49°57', 15°20', 5 km V od Kutné Hory] mateřská škola

145	24	D	Z		1966	-15°	4	1,8	S	P	C			-
-----	----	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	---	--	--	---

Cítoliby [LN, 439 02, 50°20', 13°48', 2 km JJV od Loun] zámek, směrem do zahrady; číselník nečitelný

146	9	-	PZ	1850?	1986	-7°		2,1	S	P				-
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	--	---

Cítov [PR, 751 03, 49°28', 17°20', 9 km ZSZ od Přerova] rekreační objekt; dřívější mlýn; na svislici je číslice IX

147	1/1	-	V		1991	-72°	4	1,2	S	P	CG		V XI	-
-----	-----	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	----	--	------	---

rekreační objekt, dřívější mlýn; na svislici je číslice I

148	1/2	-	V		1991	20°	4	1,2	S	P	CZP		IX XII V	-
-----	-----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	-----	--	----------	---

Cítov, Hornobeřkovská 147 [ME, 277 04, 50°22', 14°24', 6 km ZSZ od Mělníka] dům; XII není na svislici

149	3	F	D	1980	2003	-15°	1,5	2	S	P	CG		VIII XII V	-
-----	---	---	---	------	------	------	-----	---	---	---	----	--	------------	---

Čakov 20 [CB, 373 83, 48°59', 14°19', 11 km Z od Českých Budějovic] farní úřad; nápis „KULTURNÍ PAMÁTKA“; hodinové rysky nezřetelné

150	9/1	D	P	1900?	4/02	-18°	2,5	1,2	S	PN	CR2P		6 12 5	N
-----	-----	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	------	--	--------	---

Čakovec 6 [CB, 373 84, 48°58', 14°19', 11 km Z od Českých Budějovic, obec Čakov] dvůr bývalé tvrze, dnes obytný dům

151	9/2	O	U	1975?	1998	2°	5	1,2	S	P	C			-
-----	-----	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	---	--	--	---

Čáslav, Na Fortně 189/4 [KH, 286 01, 49°55', 15°24', 10 km VJV od Kutné Hory] dům; renovace 1985; nápisy „W swętle prawda, w temnu blud“, „1826“

152	2/2	F	D	1826	5/02	-20°	2	1,4	S	P	CR4P		V XII V	VN
-----	-----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	--	---------	----

Čáslav, Palackého 161 [KH, 286 01, 49°55', 15°24', 10 km VJV od Kutné Hory] dům; obratníky? vykresleny lomenými čarami; nápis „MDCCCVII“

153	2/1	D	D	1807	5/02	-40°	4,5	1,9	S	PN	CDG		III XII III	N
-----	-----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	-----	--	-------------	---

Častolovice [RK, 517 50, 50°8', 16°11', 8 km ZJZ od Rychnova nad Kněžnou] zámek, nádvoří; kruhová měděná deska na sloupku s vyrytými čísly a osmicípou hvězdou

154	13	D	V		2000		1	0,25	V	P	C		VI XII VI	V
-----	----	---	---	--	------	--	---	------	---	---	---	--	-----------	---

Častrov [PE, 394 63, 49°18', 15°11', 15 km JJZ od Pelhřimova] kostel sv. Mikuláše, věž

155	27	D	V		2001	J	8		S	P	CR2		VI XII IV	V
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	---	-----	--	-----------	---

Čejkovice 1 [HO, 696 15, 48°54', 16°57', 14 km ZSZ od Hodonína] tvrz, nádvoří

156	2	D	V		2000				S	-				-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Čelákovice 455/1 [PY, 250 88, 50°10', 14°46', 7 km VJV od Brandýsa nad Labem-Staré Boleslaví] děkanství

157	17	D	D		2003	0°	6	0,9	S	P	CZP		X XII II	-
-----	----	---	---	--	------	----	---	-----	---	---	-----	--	----------	---

Čeložnice [HO, 696 51, 49°3', 17°9', 4 km SSV od Kyjova] zvonice uprostřed obce

158	5	D	D	1854	1986	13°		1	S	P	CZ2P	VIII XII V	-
-----	---	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	------------	---

Černčice 13 [LN, 439 01, 50°22', 13°51', 4 km Z od Loun] brána do objektu; nápis „non numero horas nisi serenas“ („Počítám jen jasné hodiny“)

159	25	D	V		5/04		2,5		S	P	CZO	IX XII II	N
-----	----	---	---	--	------	--	-----	--	---	---	-----	-----------	---

Černé Voděrady, Přestvůrka 29 [KO, 281 63, 49°57', 14°49', 13 km VJV od Říčan] chata v osadě; pouze hodinové čáry a číslice VI, IX, XII; zhotovitel Josef Tauchman

160	4	O	D	1979	2002	-60°	2,7	1,3	S	P	CR	V XII I	-
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	---------	---

Černětice 1 [ST, 387 01, 49°9', 13°54', 13 km JJV od Strakonice, obec Volyně] bývalý zámek, nádvoří; latinský nápis „CARPE DIEM!“ („Užívej dne!“), vročení „1925“

161	28	O	P	1925	1999	-18°	2	0,8	S	PN	CR4P	VII XII III	N
-----	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	------	-------------	---

Černice, Tyršova 92/7 [PM, 326 00, 49°42', 13°25', 6 km JJV od centra Plzně] základní škola; zhotovitel František Mareš?

162	9	D	V	2001	2003				S	P	CRPLD7S	V XII IV, 6 1 5	V
-----	---	---	---	------	------	--	--	--	---	---	---------	-----------------	---

Černín 50 [ZN, 671 53, 48°58', 16°1', 13 km S od Znojma] bývalý tzv. Hrázský mlýn

163	10	-	D	1880?	1986	-15°		1	S	PN	CZ4P	VI XII V	-
-----	----	---	---	-------	------	------	--	---	---	----	------	----------	---

Černívsko [ST, 388 01, 49°28', 13°56', 22 km S od Strakonice, obec Uzeničky] kostel Nejsvětější Trojice; dříve číselník s datovými křivkami? (v roce 1985 patrně obrysy dvou hyperbol)

164	23	D	V	1722?	2002	-42°	3	2,5	S	PN	CRO	VI XII XVI	V
-----	----	---	---	-------	------	------	---	-----	---	----	-----	------------	---

Černolice 97 [PZ, 252 10, 49°55', 14°18', 16 km VJV od Berouna] dům; stylizovaná stuha

165	1	-	D	1933	1984	0°		2	S	P	CR2P	8 12 3 1/2	-
-----	---	---	---	------	------	----	--	---	---	---	------	------------	---

Černouček [LT, 413 01, 50°22', 14°18', 7 km JJV od Roudnice nad Labem] kostel sv. Bartoloměje, výklenek v apsidě

166	28	D	U		1999	V	4		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	----	--	--	---

Červená Řečice [PE, 394 46, 49°31', 15°11', 10 km SSZ od Pelhřimova] děkanství

167	2/1	D	D		1997	J	5,3	1,3	S	P	CR4P	VI XII IIII	N
-----	-----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	------	-------------	---

Červená Řečice 7 [PE, 394 46, 49°31', 15°11', 10 km SSZ od Pelhřimova] dům; zachován pouze obrys číselníku

168	2/2	F	PZ		1988				S	-			-
-----	-----	---	----	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Červený Dvůr [CK, 382 08, 48°51', 14°13', 7 km ZSZ od Českého Krumlova, obec Chvalšiny] hospodářská budova u zámku; nápis „1803“; ozdobeny značkami zvěrokruhu a dvěma erby

169	17	D	D	1803	1998	JZ	2,3	0,9	S	P	CR2PD1	VIII XII VII	VN
-----	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	--------	--------------	----

Červený Hrádek [PB, 264 01, 49°40', 14°25', 23 km JZ od Benešova, obec Sedlčany] zeď u vstupní brány do zámku; zaniklé hodiny (v r. 1987 polos a obrys číselníku)

170	12	D	Z	1867	1984	0°	2,5	1,2	S	P	C			–
-----	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	---	--	--	---

Česká Bříza 5 [PS, 330 11, 49°49', 13°25', 8 km SSV od Plzně] rodinný dům; nápisy „1837“, „1980“; zhotovitel Jan Vilíšek

171	2	–	V	1980	2004	40°	7	0,6	S	P	CRP	12 8		N
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	------	--	---

Česká Kubice 53 [DO, 344 01, 49°22', 12°51', 10 km JZ od Domažlic] dům, domov důchodců při hlavní silnici; pouze stupy bez číslic; částečně stíněno

172	2	D	U		2003	J		1,6	S	P				–
-----	---	---	---	--	------	---	--	-----	---	---	--	--	--	---

Česká Lípa, U Nemocnice, Špičák [CL, 470 01, 50°41', 14°33', 10 km JJZ od Nového Boru]

173	20	D	P		2003				S	P				–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Česká Lípa, Žukovova 1464 [CL, 470 01, 50°41', 14°33', 10 km JJZ od Nového Boru] latinský nápis „SINE SOLE NEQUID SUM“ („Bez Slunce nejsem ničím“)

174	2	D	V	1932	2001	–6°	6	5	S	PN	CRP	VII XII V		N
-----	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	----	-----	-----------	--	---

Česká Skalice [NA, 552 03, 50°24', 16°3', 8 km ZJZ od Náchoda] stará škola, Muzeum Boženy Němcové, výklenek na nádvoří; keramický symbol, sudá čísla

175	24	V	V		2002				Y	–	C/2	VI XII VI		V
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-----------	--	---

České Budějovice [CB, 370 01, 48°59', 14°28'] zahrádkářská kolonie

176	63	–	V		2002	J			S	P	CRO	IX XII XVIII		–
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--------------	--	---

u Vltavy, na zahradní chatce v blízkosti firmy Bupak; na svislici VII

177	65	–	D		2002	J			S	P	CG	II XII		–
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--------	--	---

České Budějovice, Kanovnická ulice [CB, 370 01, 48°59', 14°28'] kostel sv. Mikuláše; latinský nápis „Utere praesentí memor última“ („Uživej přítomnosti a pamatuj na věci nejzazší“) a vročení „MDCCCL“

178	3	D	D	1850	4/02	14°		2,2	S	P	CZ2R4P	VII XII VI		N
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	--------	------------	--	---

České Budějovice, Lipenská ulice [CB, 370 01, 48°59', 14°28'] v areálu kláštera Kongregace sester Nejsvětější svátosti; nápis „NAUČ NÁS POČÍTAT NAŠE DNY AŤ DOJDEME K MOUDROSTI SRDCE“

179	61	O	V	1994	2002	J			S	PN	CP	VI XII VI		N
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	----	----	-----------	--	---

České Budějovice, Panská ulice [CB, 370 01, 48°59', 14°28'] dům s galerií; nápis „I SLUNCE MĚŘÍ SVŮJ ZÁPAD“

180	62	–	V	1995	2002	J			S	P	CRD7	VIII XII VI		N
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	-------------	--	---

České Budějovice, Prachatická 27 [CB, 370 01, 48°59', 14°28'] východní strana panelového bytového domu; zhotovitel Jan Zeman

181	60	D	V	2002	1/03	V	18	4,5	S	P	CR	4 11		–
-----	----	---	---	------	------	---	----	-----	---	---	----	------	--	---

České Budějovice, Suchomelská ulice [CB, 37001, 48°59', 14°28'] bývalý mlýn Suchomel, nádvoří

182	69	–	V		2/03				S	P	C		X XII III	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	-----------	---

bývalý mlýn Suchomel

183	70	–	V		2/03				S	P	C		10 12 5	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	---------	---

České Budějovice, Šeríková ulice [CB, 37008, 48°59', 14°28'] komín; zhotovitel Josef Volný

184	64	–	V		2002	J			S	P	CZP		VIII XII V	–
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	------------	---

České Velenice [JH, 378 10, 48°46', 14°58', 30 km JV od Třeboně] chata u železničního přejezdu; poblíž rybníku Rybný

185	40	D	D		5/03				S	K	CG		X II V	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	--------	---

Český Dub, Komenského ulice [LI, 463 43, 50°39', 14°59', 15 km SZS od Turnova] jesle

186	1	D	V	1930?	1986	26°		1,1	S	P	CP		VII XII VI	–
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	--	------------	---

Český Krumlov, Českobudějovická brána [CK, 381 01, 48°49', 14°19', 22 km JJZ od Českých Budějovic] jen číslice 7, 8, 9 a 2, 3, 4; (http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/i_sluhod.htm)

187	3/2	D	V		2000	–2°	8	2	S	P	CZP		7 (12) 4	–
-----	-----	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	-----	--	----------	---

Český Krumlov, Horní 154, hotel Růže [CK, 381 01, 48°49', 14°19', 22 km JJZ od Českých Budějovic] hotel; dvojitý systém datových čar, rysky hodin počítaných od východu i západu slunce; renovovány 1608, 1718, 1898; nápisy: „Quam sit longe dies et qua sol fleciat habenas; Flava docet medio linea tacta globo; Quot lucis essent horae burra spectan monstrant; Quot sind elapsae caerulea tela notant.“ („Jak dlouhý den a kam slunce obrací otěže, o tom poučuje žlutá čára, když se jí dotkne prostřední koule; kolik je hodin světla, ukazují červené; kolik uplynulo, označují modré čáry.“), „Qua vix expectas qua non speraveris hora; Mors ut fur praedas tu ne paratus? ag; Quam sapit is vivitque diu qui vivit in horas; Inque horas solers tela inopina pavet.“ („V hodinu, kterou sotva čekáš, které se neobáváš, smrt jako zloděj poženě kořist — zda jsi připraven? Jak je moudrý ten a žije dlouho, který žije okamžiku a každou hodinu se děsí nenadálých střel.“), „SOL LUCET“ („Slunce svítí“); (http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/i_sluhod.htm)

188	3/4	O	V		1998	–8°	2,5	3,9	S	PN	CZ2R4PD9S		VI XII V	VN
-----	-----	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	----	-----------	--	----------	----

Český Krumlov, Vyšehrad 167 [CK, 381 01, 48°49', 14°19', 22 km JJZ od Českých Budějovic] graf časové rovnice, východů a západů slunce během roku; nápisy „ortus“, „ocassum“ a zeměpisná šířka stanoviště; zhotovitel MUDr. J. Jegorov, CSC.

189	3/3	–	P	1967	1985	4°		1	S	P	CRS		VI XII VI	N
-----	-----	---	---	------	------	----	--	---	---	---	-----	--	-----------	---

Český Krumlov, Zámek 59 [CK, 381 01, 48°49', 14°19', 22 km JJZ od Českých Budějovic] zámek, štít domu s restaurací na dolním nádvoří; budova Máselnice na II. nádvoří; (http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/i_sluhod.htm)

190	3/5	D	D		1998	J	9	3	S	PN	CZ2R2D7		VI XII IV	–
-----	-----	---	---	--	------	---	---	---	---	----	---------	--	-----------	---

Český Krumlov, Zámek 65 [CK, 381 01, 48°49', 14°19', 22 km JJZ od Českých Budějovic] bývalý pivovar, na I. zámeckém nádvoří; nápis „1690“; čitelné pouze číslice X, XII, XII (http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/t_sluhod.htm)

191	40	D	C		2001				S	P	CR	VII XII V	N
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	-----------	---

Český Krumlov, Zámek 177 [CK, 381 01, 48°49', 14°19', 22 km JJZ od Českých Budějovic] průčelí budovy divadla před vstupní branou do zámeckého parku; tzv. Renesanční dům na pátém nádvoří

192	3/1	D	V		2001	-32°	4	2,5	S	PN	CZ2R2D7	V XII III, 5 12 3	V
-----	-----	---	---	--	------	------	---	-----	---	----	---------	-------------------	---

Český Rudolec 115 [JH, 378 83, 49°4', 15°20', 26 km VJV od Jindřichova Hradce] dům

193	1	D	V		7/00				S	P	CRP	IX I VI	-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	---------	---

Český Šternberk [BN, 257 26, 49°49', 14°56', 18 km V od Benešova] dům viditelný ze železniční zastávky

194	37	-	-		2004				-	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Čičenice 65 [ST, 387 71, 49°9', 14°14', 18 km JJV od Písku] soukromý dům

195	34	D	V	1992	3/02	J			S	PN	CR4D3		-
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	----	-------	--	---

Čimelice [PI, 398 04, 49°28', 14°4', 20 km SSZ od Písku] budova před zámkem, bývalá tvrz

196	1	D	V		1999	36°	5	3	S	PN	CZ2P	X XII VIII	-
-----	---	---	---	--	------	-----	---	---	---	----	------	------------	---

197	25	D	U		1999	-54°	7		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	------	---	--	---	----	--	--	---

latinský nápis „HORA RUIT“ („Čas kvapí“)

198	30	-	D		6/04				S	P	CR2P	IX XII V	N
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	----------	---

Čížkov [PE, 393 01, 49°27', 15°7', 9 km ZSZ od Pelhřimova] zámek

199	23	D	U		1997		5		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Čkyně 109 [PT, 384 81, 49°6'58'', 13°49'50'', 17 km SZ od Prachatic] v zahrádce, asi 2 m od silnice č. 4; zhotovitel p. Potužník

200	29	F	P		2003		1	0,5	PP	P	CZ		-
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	----	---	----	--	---

Dačice [JH, 380 01, 49°5', 15°26', 32 km VJV od Jindřichova Hradce] klášter bosých karmelitek, obvodová zeď

201	2/1	-	-		7/00				-	-			-
-----	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

klášter bosých karmelitek, kvadratura; nápisy „Čas plyne věčnost kyne. Pokud čas máme, číňme dobro“, „1887“; pod patou polosu iniciály JHS a křížek

202	2/2	O	V	1887	7/00				S	P	CRP	10 12 6	N
-----	-----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	---------	---

dům; zatím nenalezeny

203	30	-	-		1986				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Dačice, Antonínská ulice [JH, 380 01, 49°5', 15°26', 32 km VJV od Jindřichova Hradce] dům

204	29	-	-		2001				S	-				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Dačice, Cukrovarnická 234/1 [JH, 380 01, 49°5', 15°26', 32 km VJV od Jindřichova Hradce] dům

205	28	-	-		2001				S	-				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Dachovy B 23 [JC, 508 01, 50°23', 15°38', 2 km S od Hořic] ve štítu rekreační chaty; vyznačena pouze lichá čísla; zhotovitel Jiří Pozler a Miloš Nosek

206	15	O	V	1996	2003	2,1°	5,5		S	P	CZR8PL	IX XI V		-
-----	----	---	---	------	------	------	-----	--	---	---	--------	---------	--	---

Dambořice 67 [HO, 696 35, 49°2', 16°55', 15 km Z od Kyjova] dům

207	3	-	D	1976?	1986	28°		0,8	S	P	CZ2P	IX XII V		-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	----------	--	---

Damětic [KT, 342 01, 49°15', 13°41', 12 km V od Sušice, obec Frymburk] bývalý statek; zhotovitel Adolf Poduška

208	36	-	V	2000	2003				S	P	CZ2RP	VII XII IV		-
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-------	------------	--	---

Deblín 251 [BI, 664 75, 49°19', 16°21', 24 km ZJZ od Blanska] dům

209	2	-	D	1946?	1986	-42°		0,8	S	P				-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	--	--	--	---

Děčín [DC, 405 02, 50°47', 14°13', 18 km SV od Ústí nad Labem] zámek, II. nádvoří

210	13	V	PZ		1994				S	PN	CZ2RPD7	VI XII II		-
-----	----	---	----	--	------	--	--	--	---	----	---------	-----------	--	---

Desky [CK, 382 41, 48°43', 14°34', 21 km VJV od Českého Krumlova] café bar; latinský nápis „ME SOL VOS UMBRA REG.“ („Mně vládne slunce, vám stín.“)

211	27	D	D		8/01	J			S	P	CZ2RP	VII XII V	N	
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-------	-----------	---	--

Desná 354 [JN, 468 61, 50°46', 15°19', 11 km VSV od Jablonce nad Nisou]

212	3	-	D		2001				S	P	CR			-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	--	---

Dětmarovice [KI, 735 71, 49°54', 18°28', 6 km SSV od Orlové] dům; též stopy starších hodin pod barvami na V stěně; nápis „1870“ (rok vzniku domu); zhotovitel Miloslav Uher

213	3	-	V	2003?	2003	J			S	P	C			N
-----	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	---	--	--	---

Díly 15 [DO, 344 01, 49°26', 12°47', 11 km Z od Domažlic] hotel Sádek; renovovány 1981; obnovená fasáda, ale chybí číslice; zhotovitel Antonín Konopík

214	8	D	U	1970?	2003	-36°	3,5	1,3	S	P				-
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	--	--	--	---

Dírná [TA, 391 27, 49°15', 14°51', 16 km SZ od Jindřichova Hradce] kostel sv. Vavřince; latinský nápis „SINE SOLE NIHIL SUM“ („Bez Slunce nejsem nic“)

215	22	D	V		8/01	J	3,5	1,2	S	P	CP	VII XII V	N	
-----	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	----	-----------	---	--

Dlouhá Loučka 488, 489 [OC, 783 86, 49°50', 17°12', 9 km SSV od Uničova] budova papírny, později sklad obuvi

216	4	-	PZ		1991	32°	5,5	3	S	P				-
-----	---	---	----	--	------	-----	-----	---	---	---	--	--	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Dobrá Voda [JI, 588 56, 49°11', 15°23', 6 km JJZ od Telče, obec Mrákotín] restaurace, penzion

217	22	D	V		8/01				S	P	C		IX XII V	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	----------	---

Dobrá Voda u Českých Budějovic, Na lukách 11 [CB, 373 16, 48°58', 14°32', 3 km JV od Českých Budějovic] zhotovitel Jan Zeman

218	91	D	V	2003	2004	V		2,5	S	P	CR		V XI	-
-----	----	---	---	------	------	---	--	-----	---	---	----	--	------	---

Dobrkovice [CK, 381 01, 48°49', 14°17', 2 km Z od Českého Krumlova] Hamerský mlýn, vnější fasáda

219	18/1	D	PZ		1998		1,7	1,1	S	P	CRP		VII XII VI	-
-----	------	---	----	--	------	--	-----	-----	---	---	-----	--	------------	---

Hamerský mlýn, hospodářská budova; v r. 1988 patrné obrysy číselníku

220	18/2	O	Z		1998		9		S	-	C			-
-----	------	---	---	--	------	--	---	--	---	---	---	--	--	---

Dobroměřice [LN, 440 01, 50°22', 13°48', 2 km S od Loun] restaurace, ve štítu budovy

221	10	D	P	1900?	1986	-12°		0,8	S	PN	CP		4 12 6	-
-----	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	----	--	--------	---

Dobrovíz, Pražská 7 [PZ, 252 61, 50°7', 14°13', 9 km VJV od Kladna] ve dvoře bývalé zemědělské usedlosti

222	2	-	P	1900?	1984	-40°		0,9	S	P	CR2		VI XII	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	--	--------	---

Dobruška [RK, 518 01, 50°17', 16°9', 6 km JJZ od Nového Města nad Metují] zvonice u kostela sv. Václava; renovace 1957, 1975 a 1995; nápisy „BDĚTE A MODLETE SE“, „NEBOŤ NEVÍTE DNE ANI HODINY...“, původně latinské

223	4	D	V	1610	2002	-20°	2,9	1,9	S	P	CRP		VI XII III	N
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	------------	---

224	4	D	V	1610	2002	70°	2,7	1,9	S	P	CR		XII VIII	N
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	--	----------	---

Dobřejuvice, Čestlická 23 [PY, 251 01, 49°59', 14°35', 5 km Z od Říčan] obytné stavení; 12 není na svislici

225	2	O	Z		2004	50°	5	1	S	P	C		10 12 5	-
-----	---	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	---	--	---------	---

Dobřichov 24 [KO, 289 11, 50°5', 15°1', 11 km JZ od Poděbrad] fara; opadaná omítka místo číselníku

226	5	D	U	1800?	2002	-20°	6	2	S	P				-
-----	---	---	---	-------	------	------	---	---	---	---	--	--	--	---

Dobřichovice [PZ, 252 29, 49°56', 14°17', 14 km V od Berouna] zámek; jen část číslic čitelná

227	3/2	-	PZ	1800?	1984	-25°		2	S	P	CP		VIII XII VI	-
-----	-----	---	----	-------	------	------	--	---	---	---	----	--	-------------	---

Dobřichovice, Školní 40 [PZ, 252 29, 49°56', 14°17', 14 km V od Berouna] budova základní školy; s obratníky a rovníkem

228	3/1	D	D	1935	1984	-30°		2,4	S	PN	CR4D3		VI XII IV	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	-------	--	-----------	---

Dobříš [PB, 263 01, 49°46', 14°11', 14 km VSV od Příbrami] kostel sv. Trojice; Polák (1981); nápis „1797“; zhotovitel Engelbrecht

229	3	-	V	1797	7/94	-10°		1,6	S	P	CZ2R4P		VI XII V	N
-----	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	--------	--	----------	---

zámek?

230	25	-	-							-	-							
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--

Dobřív [RO, 337 01, 49°42', 13°41', 7 km VJV od Rokycan] horní část podstavce sochy Jana Nepomuckého u Švédského mostu; trojice hodin

231	1/1	D	C	1654?	8/94	S	2	0,6	S	-	C			4 8				
-----	-----	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	---	--	--	-----	--	--	--	--

232	1/2	D	C	1654?	8/94	J	2	0,6	S	-	C			6 12 6				
-----	-----	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	---	--	--	--------	--	--	--	--

233	1/3	D	C	1654?	8/94	Z	2	0,6	S	-	R							
-----	-----	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--

horní část podstavce sochy Jana Nepomuckého u Švédského mostu

234	6	D	Z	1654?	8/94	V	2	0,6	S	-								
-----	---	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Dobřív 35 [RO, 337 01, 49°42', 13°41', 7 km VJV od Rokycan] bývalá továrna

235	1/4	O	-	1730?	1984			0,6	S	-								
-----	-----	---	---	-------	------	--	--	-----	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Doksy [CL, 472 01, 50°34', 14°40', 15 km JJV od České Lípy] mateřská škola, poblíž památníku K. H. Máchy

236	3	D	V	1825?	2000	-6°	2,4	1,1	S	P	CP			8 12 3				
-----	---	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	----	--	--	--------	--	--	--	--

hospodářská budova zámku

237	19	D	U		2000		6	1,2	S	P								
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Doksy [KD, 273 64, 50°7', 14°3', 5 km JZ od Kladna] zahrada J. Janouše, poblíž vchodu; (http://www.bonsai-magazin.cz/zah_txt.html); zhotovitel J. Janouš

238	14	O	D		2003				-	-								
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Doksy 104 [KD, 273 64, 50°7', 14°3', 5 km JZ od Kladna] štít obytného domu; kované; podobné hodiny jsou v Jinošicích (okres Benešov)

239	2	-	D	1976	1984	0°		1,5	S	P	CO			8 12 16				
-----	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	----	--	--	---------	--	--	--	--

Dolany 58 [OC, 783 16, 49°39', 17°20', 10 km SV od Olomouce] budova obecního úřadu; párové; renovace 1974

240	5/1	D	V	1667	1994	-52°	5	1,5	S	P	CR			III XI				
-----	-----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	----	--	--	--------	--	--	--	--

budova obecního úřadu; párové; renovace 1974; XII není na svislíci

241	5/2	D	V	1667	1994	40°	5	1,5	S	P	CRP			XII VII				
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	--	--	---------	--	--	--	--

Dolejší Krušec 1 [KT, 342 01, 49°10', 13°28', 8 km JJZ od Sušice, obec Hartmanice] bývalý zámeček

242	2/1	O	PZ	1781	1991	44°	6	2,5	S	PN	CR4PD3							
-----	-----	---	----	------	------	-----	---	-----	---	----	--------	--	--	--	--	--	--	--

státní statek Sušice, bývalý zámeček; nápis „ANNO 1781“

243	2/2	O	C	1781	1991	-46°	6	2,5	S	K	CR2PD3			IV XII, 4 12	N			
-----	-----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	--------	--	--	--------------	---	--	--	--

Dolní Adršpach [NA, 549 57, 50°37', 16°7', 16 km VSV od Trutnova] úřednická budova zámku; v r. 1974 měly hodiny polos a číselník

244	17	D	Z		7/99	J			S	P	CR2P			7 12 4				
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--	--	--------	--	--	--	--

Dolní Bojanovice 1 [HO, 686 17, 48°52', 17°1', 9 km Z od Hodonína] XII není na svislici, pro zobrazení gnómonem chybí hodinové rysky; bohatě kreslená zvířetníková znamení; zhotovitel K. Bohun a Hedviga Fukulíková

245	4	-	V	1975	1986	30°		2,5	Y	K	CPG	IX XII VI	V
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Dolní Bousov, Školní 74 [MB, 294 04, 50°26', 15°8', 17 km Z od Jičína] základní škola; polední ryska není na svislici; nápis „Každá raní-poslední zabije“; renovace 1924

246	4	O	P	1900?	2002	-60°	2,3	2,3	S	P	CRP	5 12 1	N
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	-----	--------	---

Dolní Bukovsko [CB, 373 65, 49°10', 14°35', 22 km SSV od Českých Budějovic] kostel Narození Panny Marie; nápis „Hledej v času věčnou spásu“; zhotovitel Matěj Pöschl

247	28	D	V	1860	3/02	J	3	1,5	S	P	CZ2R4P	VI XII IV	N
-----	----	---	---	------	------	---	---	-----	---	---	--------	-----------	---

Dolní Cerekev 78 [JI, 588 45, 49°21', 15°28', 10 km ZJZ od Jihlavy] fara; nápisy „Užij nyníjší, pamětliv poslední“, „1853 — 1970“

248	2	D	D	1853	1997	J	4	1,6	S	PN	CZ12PD7	7 12 5	N
-----	---	---	---	------	------	---	---	-----	---	----	---------	--------	---

Dolní Dvořiště [CK, 382 72, 48°39', 14°27', 21 km JJV od Českého Krumlova] kostel sv. Jiljí; číselník původně s datovými křivkami; nápis „HORA FUGIT“ („Hodina utíká“)

249	4	D	PZ	1900?	4/02	-8°		2	S	PN	CR2		N
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	---	---	----	-----	--	---

Dolní Dvůr 46 [TU, 543 42, 50°39', 15°39', 4 km VSV od Vrchlabí] osada Louisino údolí, 2 km SZ od obce

250	13	D	D		2000	J	1,7	1,5	S	P	CZ2	IX XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	-----	-----------	---

Dolní Hradištko [JC, 507 03, 50°21', 15°26', 10 km JJV od Jičína] kostel sv. Matouše, loď

251	17	D	U		2003	J	6		S	P			-
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	---	--	--	---

Dolní Kralovice [BN, 257 68, 49°40', 15°12', 18 km SZ od Humpolce] zámek, obec zatopená Želivskou přehradou; zanikly 1971; zhotovitel Engelbrecht?

252	34	-	Z	1797	2002		4	1,7	S	PN	CZ2R4PD3	IX XII VIII	-
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	----	----------	-------------	---

Dolní Loučky 207 [ZR, 594 55, 49°22', 16°21', 23 km Z od Blanska] budova základní školy

253	2	D	D	1958	1986	-6°		1	S	P	R2D7		-
-----	---	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	--	---

Dolní Lukavice 66 [PJ, 334 01, 49°36', 13°20', 17 km J od Plzně] dům; na konci ukazatele sedmicípá hvězda; zhotovitel Tremel

254	2/1	D	D	1983	1984	-10°	5	2	S	P	CRP	VII XII VI	-
-----	-----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	-----	------------	---

Dolní Lukavice 115 [PJ, 334 01, 49°36', 13°20', 17 km J od Plzně] zeď uvnitř zahrady

255	2/3	O	V	1978	1984	14°	2	1,2	S	P	CO	8 12 18	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	---------	---

Dolní Lukavice 137 [PJ, 334 01, 49°36', 13°20', 17 km J od Plzně] štít domu

256	2/2	-	P		1984	-4°	4	2	S	P	CZR2P	VII XII IV	-
-----	-----	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	-------	------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Dolní Město 202 [HB, 582 33, 49°37', 15°22', 7 km S od Humpolce] latinský nápis „UT UMBRA SIC VITA FLUIT DUM STARE VIDETUR“ („Život jako stín ubíhá, i když se zdá, že stojí“); zhotovitel Josef Krupička

257	1	D	V	1969	2001	-20°	5	1,5	S	PN	C	VI XII	VN
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	---	--------	----

Dolní Moravice 77 [BR, 795 01, 49°59', 17°20', 10 km Z od Bruntálu] rekreační objekt; nezřetelná čísla

258	2	-	PZ	1858	1991	8°	6	2	S	P			-
-----	---	---	----	------	------	----	---	---	---	---	--	--	---

Dolní Podluží [DC, 407 55, 50°53', 14°36', 4 km JJZ od Varnsdorfu] kostel sv. Kateřiny

259	3	D	U	1900?	1986	9°			S	PN			-
-----	---	---	---	-------	------	----	--	--	---	----	--	--	---

Dolní Rověň 124 [PA, 533 71, 50°1', 15°58', 13 km V od Pardubic] zhotovitel Pavel Straka

260	20	O	V		2001	J	3,8	1,5	S	P	CO	VII XII XIV	-
-----	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Dolní Rožínka 5 [ZR, 592 51, 49°28', 16°12', 14 km JV od Nového Města na Moravě] sýpka; patrný jen obrys

261	4/1	-	PZ	1886	1986	-10°		1,5	S	-			-
-----	-----	---	----	------	------	------	--	-----	---	---	--	--	---

262	4/2	-	PZ	1886	1986	80°		1,5	S	-			-
-----	-----	---	----	------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Dolní Újezd 35 [SY, 569 61, 49°49', 16°15', 7 km JZ od Litomyšle]

263	6	D	Z	1850	2000	7°	3	1	S	P			-
-----	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	--	--	---

Dolní Zálezly [UL, 403 01, 50°36', 14°2', 7 km J od Ústí nad Labem] rekreační chata

264	6	-	-						P	P			-
-----	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Domanice [ST, 386 01, 49°18', 13°54', 5 km S od Strakoníc, obec Radomyšl] zahrada

265	53	-	-						PP	P			-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	----	---	--	--	---

Domašov [JE, 790 01, 50°9', 17°12', 9 km JJV od Jeseníku, obec Bělá pod Pradědem] kostel

266	1	D	PZ	1800?	1991	-2°	6	2	S	P	C		-
-----	---	---	----	-------	------	-----	---	---	---	---	---	--	---

Domašov 1 [BI, 664 83, 49°15', 16°20', 23 km ZSZ od Brna] budova

267	3	-	V	1836?	1986	-1°		1,5	S	P	CR2O	6 12 18; VI XII XVIII	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	-----------------------	---

Domažlice [DO, 344 01, 49°26', 12°55', 28 km Z od Klatov] rajský dvůr kláštera augustiniánů

268	3/3	O	PZ		1991	JV			S	P	CZ4P	VIII XII III	-
-----	-----	---	----	--	------	----	--	--	---	---	------	--------------	---

Domažlice, Hořejší náměstí 72 [DO, 344 01, 49°26', 12°55', 28 km Z od Klatov] Hubatiův dům, vedle budovy Telecomu, u parku při hlavní silnici; renovace 1980, památkový ústav; zhotovitel Norbert Hollub

269	3/2	D	V	1823	8/94	-12°			S	PN	CP	VII XII IIII	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	----	----	--------------	---

Domažlice, Na ostrůvku 104 [DO, 344 01, 49°26', 12°55', 28 km Z od Klatov] u místního potoka pod Chodským hradem; kovové; zhotovitel J. Kalous

270	3/1	D	V	1981	8/94	J	2	1,5	S	P	CP	VIII XII IV	-
-----	-----	---	---	------	------	---	---	-----	---	---	----	-------------	---

Domoraz [KT, 342 01, 49°15', 13°40', 11 km V od Sušice] rekreační chalupa; špatně viditelné — zabileny; zhotovitel ing. Zdeněk Papeš, CSc.

271	15/1	O	PZ	1978	1984	4°	2,5	1,2	S	P				-
-----	------	---	----	------	------	----	-----	-----	---	---	--	--	--	---

Domoraz 25 [KT, 342 01, 49°15', 13°40', 11 km V od Sušice] rodinný dům

272	15/2	D	D	1910?	1984	46°	6	2	S	P	CP		7 12 6	-
-----	------	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	----	--	--------	---

Doubřavice [CB, 370 06, 48°56', 14°31', 7 km JJV od Českých Budějovic] bývalý zámek; dnes obytný dům, dvůr

273	30/2	D	V	1916	6/99		4	1,2	S	P	CR2L		X XII V	-
-----	------	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	------	--	---------	---

Doubřavice 10 [ST, 386 01, 49°11', 13°50', 11 km JJZ od Strakonice] dům; XII není na svislici

274	30	D	P		1999		2,5	1,2	S	P	CR2PG		XI XII VII	-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	-------	--	------------	---

Doubřavice 37 [SE, 511 01, 50°32', 15°12', 6 km JJV od Turnova, obec Hrubá Skála] Řezníčkova vila, obecní úřad Hrubá Skála; (http://slunecnihodiny.wz.cz/gsh-hr_skala.htm); secesní vila je památkou

275	4	D	V	1900?	2001	-20°	10	2	S	P	C		9 12 14	V
-----	---	---	---	-------	------	------	----	---	---	---	---	--	---------	---

Doubřavník 132 [ZR, 592 61, 49°25', 16°21', 24 km ZSZ od Blanska] dům; římské číslice vykresleny „hlavou dolů“; renovace 1978

276	3	-	V	1926	1986	-6°		1,6	S	P	CP		VII XII IV	-
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	----	--	------------	---

Doudleby [CB, 370 07, 48°54', 14°30', 10 km JJV od Českých Budějovic] kostel sv. Vincence, loď; původní rozsah číselníku 6-12-6

277	5/1	D	U	1880?	3/02	0°		3	S	P	C			-
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	---	--	--	---

Dožice [PJ, 335 01, 49°31', 13°42', 25 km JJV od Rokycan, obec Mladý Smolivec] zámek, S roh hospodářského dvora

278	16	-	PZ	1790?	1986	J			S	-				-
-----	----	---	----	-------	------	---	--	--	---	---	--	--	--	---

Drahobuz [LT, 411 45, 50°32', 14°19', 7,5 km JJZ od Úštěka] hopodářská budova bývalého zemědělského družstva

279	34	F	D		4/02				S	P	CZ2P		X XII V	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	--	---------	---

Drachkov 17 [ST, 386 01, 49°15', 13°50', 5 km ZJZ od Strakonice] zemědělská usedlost, štít; pouze sudá čísla

280	11/1	-	D	1880?	1985	-4°		1,5	S	P	CZP		VIII XII IV	-
-----	------	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--	-------------	---

Dráčov [TA, 392 01, 49°14', 14°42', 21 km JJV od Tábora] kostel sv. Václava, štít nad vchodem

281	7	D	D	1880	1999	0°	3,5	1,2	S	P	CZP		8 12 4	-
-----	---	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	-----	--	--------	---

Dražejov [ST, 386 01, 49°16', 13°52', 21 km Z od Písku, obec Strakonice] kaple uprostřed návsi; renovace 2002, Adolf Poduška

282	17	D	D	1885?	2003	23°		1,1	S	P	C		VII XII V	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	---	--	-----------	---

Draženov [DO, 344 01, 49°27', 12°52', 5 km SZ od Domažlic] zahrada u chalupy

283	20	-	-							-	-						
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--

Dražetice 15 [PB, 262 15, 49°45', 14°18', 21 km VSV od Příbrami, obec Borotice] dům

284	1/2	-	U	1880	1984	-20°		1,6	S	P							
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	--	--	--	--	--	--	--

Dražetice 31 [PB, 262 15, 49°45', 14°18', 21 km VSV od Příbrami, obec Borotice] hostinec

285	1/1	D	D	1830?	1984	0°		1	S	P	CZR2	VII XII IV § 12 4				
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	------	-------------------	--	--	--	--

Dřhovle 5 [PI, 397 01, 49°20', 14°2', 8 km ZSZ od Písku] popis rysek číslu neodpovídá svislým hodinám; rovnoměrné dělení

286	31	-	D						S	P	CROG	XVII XII VII				
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	------	--------------	--	--	--	--

Dřnholec [BV, 691 83, 48°51', 16°30', 30 km ZSZ od Břeclavi] zámek, bývalá hospodářská budova; renovováno 1981

287	1	-	D	1780?	1986	5°		1	S	P	CRP	VIII XII V				
-----	---	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	-----	------------	--	--	--	--

Dřnovice [VY, 683 04, 49°17', 16°57', 4 km Z od Vyškova] věž u kostela sv. Trojice

288	8	D	D		3/01	J			S	P	CP	VIII XII IV				
-----	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-------------	--	--	--	--

Droužetice 42 [ST, 386 01, 49°17', 13°54', 2 km S od Strakonice] dům

289	18	-	V	1975	1985	2°		1,2	S	P	CR2	IX XII IV				
-----	----	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	-----	-----------	--	--	--	--

Drozdiv 15 [BE, 267 61, 49°52', 13°50', 20 km ZJZ od Berouna] štít obytného domu

290	1	-	D	1978	1984	20°		1,5	S	P	C	VII XII IV				
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	---	------------	--	--	--	--

Dřslavice 1 [PT, 384 21, 49°2', 13°55', 6 km ZSZ od Prachatic] bývalá tvrz; v současné době v rekonstrukci, včetně hodin

291	5/2	O	U		1985	2°			S	PN						
-----	-----	---	---	--	------	----	--	--	---	----	--	--	--	--	--	--

Dřevčice [PY, 250 01, 50°10', 14°38', 3 km JZ od Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi] kostel sv. Bartoloměje, štít nad vchodem

292	3	D	P	1650?	2003	-20°	5,5	1,6	S	P	CZ2P	IX XII III				
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	------------	--	--	--	--

Dřevhostice, Kostelní ulice [PR, 751 14, 49°26', 17°36', 11 km V od Přerova] stará zvonice; XII není na svislíci

293	2/1	D	V	1700?	1991	-40°	20	1,5	S	PN	CP	VI XII I				
-----	-----	---	---	-------	------	------	----	-----	---	----	----	----------	--	--	--	--

stará zvonice

294	2/2	D	V	1700?	1991	66°	20	1,5	S	PN	C	XII VII				
-----	-----	---	---	-------	------	-----	----	-----	---	----	---	---------	--	--	--	--

Dub nad Moravou 93 [OC, 783 75, 49°29', 17°17', 11 km JJV od Olomouce] XII není na svislíci; zhotovitel F. Petřica

295	6	-	V	1980	10/99	8°	4	1,5	S	P	CZP	IX XII VI				
-----	---	---	---	------	-------	----	---	-----	---	---	-----	-----------	--	--	--	--

Dubá 47 [CL, 471 41, 50°32'30", 14°33', 19 km JJV od České Lípy] dvanáctka není na svislici spuštěné od paty ukazatele; zachovány číslice I, II a III

296	5/1	D	PZ	1950?	1986	48°		2,5	S	P	RP				-
-----	-----	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	--	--	--	---

Dubenc [TU, 544 55, 50°22', 15°49', 8 km JJZ od Dvora Králové nad Labem] kostel sv. Josefa, sakristie; číselník není původní; nápisy „Bděte, neboť nevíte v kterou hodinu přijde Pán.“, „Každá hodina poraňuje, poslední usmrcuje.“; renovace 1984

297	1	D	P	1733?	2004	-16°	2,6	2,4	S	PN	CP		VI XII III	VN
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	----	--	------------	----

Dubenc 32/12 [CB, 373 48, 49°7', 14°18', 19 km SZ od Českých Budějovic, obec Dívčice] dům; latinský nápis „OMNIA VULNERANT ULTIMA NECCAT“ (chybně se dvěma C, „Všechny zraňují, poslední zabíjí“); zhotovitel P. Horký

298	4	D	V	1970	2/02	28°	2,5	2,3	S	P	CR2P		9 12 5 1/2	N
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	--	------------	---

Dubné [CB, 373 84, 48°59', 14°21', 9 km Z od Českých Budějovic] farní úřad; nápis „1846“

299	6	D	V	1846	1998	-18°	4	1,6	S	P	CR2P		VIII XII VII	N
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	--	--------------	---

Duchcov [TP, 419 01, 50°36', 13°45', 7 km ZJZ od Teplic] zámeček; ukazatel je příliš krátký

300	1	-	D	1800?	1986	3°		4	S	P	CZ2P		VIII XII V	-
-----	---	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	------	--	------------	---

Dvorecko 5 [KH, 285 25, 49°47', 15°14', 19 km J od Kutné Hory, obec Bohdaneč,] bývalý mlýn Beránek na samotě blízko vsi

301	1	D	D	1880?	2001	10°	4,5	1,1	S	P	CZ2P		IX XII V	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	------	--	----------	---

Dvůr Králové nad Labem [TU, 544 01, 50°26', 15°49', 10 km SZ od Jaroměře] stará radnice na náměstí; hodiny v létě 2002 zanikly; v srpnu 2002 obnoven původní číselník, M. Nosek; Povětroň 6/2002; zhotovitel J. Mužík

302	2/1	D	Z	1833?	2002	-8°	4,95	0,8	S	PN	CP		VIII XII III	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	------	-----	---	----	----	--	--------------	---

stará radnice na náměstí; v srpnu 2002 obnoven původní číselník podle historických fotografií, M. Nosek; Povětroň 6/2002; zhotovitel Jan Engelbrecht

303	2/2	D	V	1797	7/04	-8,55°	5,2	1,9	S	PN	CZ2R2PD3		VI XII V	V
-----	-----	---	---	------	------	--------	-----	-----	---	----	----------	--	----------	---

Dyjákovice [ZN, 671 26, 48°46', 16°18', 21 km VJV od Znojma] kaplička

304	3	D	D	1880?	1986	10°		0,7	S	PN	CP		VI XII VI	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	----	----	--	-----------	---

Dynín 11 [CB, 373 64, 49°8', 14°38', 21 km SV od Českých Budějovic]

305	84	-	V		6/02				S	PN	CZ2RPD7A		VII XII VI	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	----	----------	--	------------	---

Dzbel [PV, 798 52, 49°37', 16°49', 30 km Z od Olomouce] bývalý mlýn v Nectavském údolí poblíž železniční zastávky Šubiřov

306	9	-	PZ		7/03	J			S	-	CP		VII XII VI	-
-----	---	---	----	--	------	---	--	--	---	---	----	--	------------	---

Francova Lhota 190 [VS, 756 14, 49°12', 18°6', 17 km JJV od Vsetína] budova základní školy; zhotovitel akademický grafik J. Hastík

307	1	D	V	1981?	1991	-30°	4	0,8	S	P	CP		9 12 4	-
-----	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	----	--	--------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Františkovy Lázně [CH, 351 01, 50°07', 12°21', 6 km SSZ od Chebu] uprostřed parku, u Františkova pramene, kamenný sloupek; ryté do mramoru; dovoz z Itálie?; 1 svislé, 1 vodorovné, 3 rovníkové, 3 polární (v dutinách)

308	2	D	V	1980?	7/97	0°	1,3		E	–				V
-----	---	---	---	-------	------	----	-----	--	---	---	--	--	--	---

Františky 37 [CR, 569 82, 49°46', 16°6', 14 km V od Hlinska] bývalá formanská hospoda, dnes obchod; původní čísla zanikla

309	1	D	U	1850?	2003	–10°	5,5	1,5	S	P	C		VII XII IV	–
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	---	--	------------	---

Frymburk [CK, 382 79, 48°40', 14°10', 20 km JJZ od Českého Krumlova] rekreační objekt Českých loděnic Praha

310	6	–	Z	1900?	1984	–78°		2,5	S	P	CZ2		I XII	–
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	--	-------	---

Frymburk [KT, 342 01, 49°15', 13°42', 13 km V od Sušice] mlýn, štít; zhotovitel Adolf Poduška

311	34	–	V	1998	2003	6°			S	P	CRPG		VI XII VI	–
-----	----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	------	--	-----------	---

chalupa u rybníka, štít; zhotovitel Adolf Poduška

312	37	–	V	2001	2003	23°			S	P	CRP		VIII XII V	–
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----	--	------------	---

Frymburk 8 [KT, 342 01, 49°15', 13°42', 13 km V od Sušice] nápisy „AP“, „FRYMBURG“, „1698“; zhotovitel Adolf Poduška

313	31	–	V	1995	2003	20°			S	P	CR4P		IX XII VI	N
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	------	--	-----------	---

Frymburk 16 [KT, 342 01, 49°15', 13°42', 13 km V od Sušice] pravé; zhotovitel Adolf Poduška

314	32	–	V	1997	2003	15°			S	PN	CR4PD2		VII XII V	–
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	----	--------	--	-----------	---

zeď ze dvora; nápisy „Pivovar Strakonice“, „Nektar“; zhotovitel Adolf Poduška

315	33	O	V	1997	2003	20°			S	P	CR4S		10 12	VN
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	------	--	-------	----

levé; nápisy „anno 2000“, „AP“; zhotovitel Adolf Poduška

316	35	–	V	2000	2003	15°			S	P	CRP		VIII XII V	VN
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----	--	------------	----

Golčův Jeníkov 2 [HB, 582 82, 49°49', 15°28', 21 km JV od Kutné Hory] zadní trakt bývalého zámku a tabákové továrny; renovace V. B. 1986; stíněny stromy; původně gnómonicky bohaté; hodinové čáry se nesbíhají do paty polosu

317	2	O	V	1828?	2001	–32°	3	2,5	S	PN	CR4PG		V XII V	–
-----	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	----	-------	--	---------	---

Grygov, J. A. Komenského 72 [OC, 783 73, 49°32', 17°19', 7 km JV od Olomouce] budova základní školy; zhotovitel ing. arch. Věra Malá (návrh) a firma TIP Studio (malba)

318	21	D	V	1998	2/03	JZ			S	P				–
-----	----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	--	--	--	---

Habrovany [VY, 683 01, 49°14', 16°51', 12 km ZJZ od Vyškova] kostel sv. Trojice

319	2/2	D	D		9/96	–8°		1	S	P	ZG			–
-----	-----	---	---	--	------	-----	--	---	---	---	----	--	--	---

Habrovany, Kostelní 162 [VY, 683 01, 49°14', 16°51', 12 km ZJZ od Vyškova] dům

320	2/1	–	D	1956?	9/96	–12°		1,5	S	P	CZ2P		8 12 4	–
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	------	--	--------	---

Habří 1 [CB, 373 84, 48°57', 14°20', 10 km ZJZ od Českých Budějovic] ve dvoře; bývalý pivovar; dvoje římské i arabské číslice; (http://www.bl-p.cz/krasna_zastaveni01.htm)

321	13	D	V	1900?	1998	-2°	3,2	1,5	S	P	CP	VII XII V, 7 12 5	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	----	-------------------	---

Hamr [TA, 391 81, 49°9', 14°46', 17 km Z od Jindřichova Hradce, obec Val] fara

322	23/1	O	D		1980				S	P			-
-----	------	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

krb hostince v areálu tvrze; nápis „MCMXCII“

323	23/2	O	V	1992	1999		1,5	0,8	S	P	CR2P	IX XII VI	N
-----	------	---	---	------	------	--	-----	-----	---	---	------	-----------	---

Hanušovice, Údolní 58 [SU, 788 33, 50°5', 16°57', 13 km S od Šumperka] bývalá rychta; bez číslic, jen 12 zapaštěných hřebíků

324	2	D	PZ		1991	-26°	5	0,8	S	PN	Z		-
-----	---	---	----	--	------	------	---	-----	---	----	---	--	---

Harrachov 65 [SE, 512 46, 50°46', 15°25', 17 km VSV od Jablonce nad Nisou] chalupa, mezi přízemními okny; závěsné

325	2/2	-	-		1986	J			S	-		6 12 ?	-
-----	-----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--------	---

Harrachov, Nové Město [SE, 512 46, 50°46', 15°25', 17 km VSV od Jablonce nad Nisou] objekt dřívějšího závodu Crystalex; gnómonicky bohaté, trojí systém rysek: hodinové, pro čas od východu a čas do dalšího východu slunce; nápisy „WENCESLAUS“ („Václav“), „1820“, „REST.1960“; renovovány 1960

326	2/1	-	P	1820?	1986	9°	5	1,7	S	PN	CR12PDS	7 12 6	N
-----	-----	---	---	-------	------	----	---	-----	---	----	---------	--------	---

Hartinkov 35 [SY, 569 43, 49°40', 16°48', 13 km JV od Moravské Třebové] nápis „A-M MCM-LXXVII“

327	23	D	D	1977	4/99		2	1,2	S	P	CR4	IX XII V	N
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	-----	----------	---

Hartvíkovice 155 [TR, 675 76, 49°10', 16°5', 16 km VJV od Třebíče] stodola u domu

328	2	-	PZ	1926	1986	-6°		1	S	P	CZP	8 12 4	-
-----	---	---	----	------	------	-----	--	---	---	---	-----	--------	---

Havířov město, Mánesova [KI, 736 01, 49°48', 18°24', 12 km JV od Ostravy] před zvláštní školou; (<http://www.knih-havirov.cz/pamatky/slunecni.htm>); zhotovitel ak. sochař Miroslav Rybička

329	4	-	-			J	1,5		S	-			-
-----	---	---	---	--	--	---	-----	--	---	---	--	--	---

Havlíkův Brod, Beckovského 9 [HB, 580 01, 49°36', 15°34', 15 km VSV od Humpolce]

330	3/2	D	D	1908	1999	11°	7	3	S	P	CRP	9 12 4	V
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	--------	---

Havlíkův Brod, Horní ulice [HB, 580 01, 49°36', 15°34', 15 km VSV od Humpolce] okresní úřad, v atriu augustiniánského kláštera, na J stěně kostela sv. Rodiny; renovace 1986

331	3/1	O	D	1700?	2000	0°	9	2,6	S	P	CR4P	VII XII V	-
-----	-----	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	------	-----------	---

Hazlov 94 [CH, 352 01, 50°09', 12°16', 12 km SZ od Chebu, obec Aš] dům

332	3	D	Z	1900?	7/04	-12°	3,7	1,3	S	P	CZ2P	V XII VI	-
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	----------	---

Hejnice, Klášterní 1 [LI, 463 62, 50°50', 15°12', 12 km VSV od Liberce] klášter, nádvoří, Centrum duchovní obnovy; latinský nápis „VT BREVIS HORA FVCIT MVTABILE TEMPVS ET PROPERANTE FVCIT SCLIET VITA PEDE“ („Tak jako krátká hodina utíká proměnlivý čas, tak rychle utíká ovšem života noha“); zhotovitel akademický malíř Jiří Komar

333	9	O	V		2001				S	PN	CRPD3	VII XII V	VN
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	----	-------	-----------	----

Herálec 128 [HB, 582 55, 49°31', 15°27', 7 km VJV od Humpolce] zahrada před domem; zhotovitel Pavel Moravec

334	4	O	D	1975	2001		1	0,6	PP	P	CR4O	8 12 17	V
-----	---	---	---	------	------	--	---	-----	----	---	------	---------	---

Heroltice [VY, 682 01, 49°17', 17°4', 5 km V od Vyškova, obec Hoštice] za kostelem; zhotovitel Rudolf Trnka

335	10	D	D		2000	J	1		PP	P			-
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	----	---	--	--	---

Heřmaň 6 [PI, 398 11, 49°14', 14°8', 8 km J od Písku] štít domu

336	19	D	P		1999		3		S	P	CZ2	VIII XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	--	---	--	---	---	-----	-------------	---

Heřmaň 37 [PI, 398 11, 49°14', 14°8', 8 km J od Písku] Benešovský mlýn

337	35	-	-		2004				PP	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	----	---	--	--	---

Heřmaničky, Na Podskále 71 [BN, 257 89, 49°36', 14°35', 21 km SSZ od Tábora] bývalý mlýn; nápis „L.P. 1902“

338	4	-	V	1902	1984	-15°		0,8	S	P	CR4P	VII XII II	N
-----	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	------	------------	---

Heřmánkovice [NA, 549 84, 50°38', 16°20', 27 km SSV od Náchoda] kostel Všech Svatých, věž; zbyl jen ukazatel a torzo obrysu číselníku

339	20	D	PZ		6/02	-6°	11?	2,5	S	PN			-
-----	----	---	----	--	------	-----	-----	-----	---	----	--	--	---

Heřmanov [ZR, 594 58, 49°23', 16°10', 11 km VSV od Velkého Meziříčí] kostel sv. Mikuláše; nápis „NEPATŘÍME ANI NOCI ANI TMĚ“; zhotovitel Robert Bojanovský

340	13	D	D	1972	1994				S	P	CRP	8 12 8	N
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Heřmanovice [BR, 793 74, 50°10', 17°24', 16 km VJV od Jeseníku] římskokatolický kostel sv. Ondřeje

341	3	D	PZ	1739	1991	-44°	5	1,5	S	PN	CZP	VIII XII V	-
-----	---	---	----	------	------	------	---	-----	---	----	-----	------------	---

Heřmanův Městec [CR, 538 03, 49°57', 15°40', 10 km Z od Chrudimi] věž kostela sv. Bartoloměje na náměstí; ve čtvercovém rámu; renovace 2002; nápis „Ať temno světlu ustoupí“; zhotovitel Jan Heřmanský

342	16	D	V		2003	10°	16	1,5	S	P	CRO	9 12 17	N
-----	----	---	---	--	------	-----	----	-----	---	---	-----	---------	---

Heřmanův Městec 45 [CR, 538 03, 49°57', 15°40', 10 km Z od Chrudimi] bývalá zámecká jízdárna; v levém kruhovém výklenku sluneční hodiny s číslicemi X XII V, v pravém výklenku mechanické hodiny

343	17	O	V	1875	2003	17°	4	1,6	S	P	CZ2P	X XII V	V
-----	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	------	---------	---

Heřmanův Městec 283 [CR, 538 03, 49°57', 15°40', 10 km Z od Chrudimi] dům na náměstí, lékárna; latinský nápis „VULNERANT OMNES ULTIMA NECAT“ („Zraňují všechny, poslední zabíjí“)

344	12	D	V		2003	10°	8	4	S	P	CP	VIII XII V	VN
-----	----	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	----	------------	----

Heřmanův Městec, Foretova 597 [CR, 538 03, 49°57', 15°40', 10 km Z od Chrudimi] nápis „CHOĎTE, DOKUD SVĚTLO MÁTE, AŤ VÁS TMA NEZACHVÁTÍ; NEBOŤ KDO CHODÍ VE TMÁCH NEVÍ KAM JDE“, „JAN 12.35.“; zhotovitel Beran a Doucha, s. s. r. o.

345	20	O	V		2001	J	3	1,5	S	P	CR2OD3	8 12 17	N
-----	----	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	--------	---------	---

Heřmanův Městec, Pokorného 677 [CR, 538 03, 49°57', 15°40', 10 km Z od Chrudimi] hodiny zarůstají vinnou révou; zhotovitel Jan Heřmanský

346	18	F	D	1971	2003	30°	3	1,4	S	P	CP	10 12 5	-
-----	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	---------	---

Hevlín, Poštovní 127 [ZN, 671 69, 48°45', 16°23', 27 km VJV od Znojma] dům; zhotovitel ing. Antonín Turek

347	4	-	D	1984	1986	-20°		3	S	P	Z		-
-----	---	---	---	------	------	------	--	---	---	---	---	--	---

Hlavňovice [KT, 341 42, 49°14', 13°23', 10 km Z od Sušice] hospodářská budova zámku, sýpka bývalého velkostatku, po pravé straně hlavní silnice směrem od Velhartic; nápis „13. September 1781“ nad hodinami

348	3	D	PZ	1781	1991	-30°	3,5	2,5	S	-	CZR2PD3	V XII III	N
-----	---	---	----	------	------	------	-----	-----	---	---	---------	-----------	---

Hlincova Hora [CB, 373 71, 48°59', 14°34', 7 km V od Českých Budějovic, obec Rudolfov] děkanský dvůr Lustenek; objekt před rekonstrukcí

349	18/4	-	U	1900?	4/02	-58°			S	P	C	4 12 2	-
-----	------	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	---	--------	---

nově opravovaný statek

350	48	D	V		7/00				S	P	C	VI XII VI	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	-----------	---

Hlohová [DO, 345 61, 49°32', 13°4', 15 km SV od Domažlic] kostel sv. Jiljí, loď

351	12	D	U		1991		4,5		S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	--	---	---	--	--	---

Hlubočky, náměstí Družby 10 [OC, 783 61, 49°38', 17°24', 12 km VSV od Olomouce] stodola

352	7	-	D	1972	1991	30°	5	2,5	S	P	CZP	IX XII VI	-
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Hluboká 1 [DO, 345 06, 49°22', 13°4', 12 km JV od Domažlic] zahrada; místní pravý sluneční čas v rozsahu 24 h; zhotovitel F. Mareš

353	17	O	V	1999	1999			1	V	P		1 12 24	-
-----	----	---	---	------	------	--	--	---	---	---	--	---------	---

Hluboká nad Vltavou [CB, 373 41, 49°3', 14°26', 8 km SSZ od Českých Budějovic] zámek Štekl; nápis „ZÁMEK ŠTEKL“

354	8/3	F	V		8/01	J	10?		S	PN	CZP	IX XII V	N
-----	-----	---	---	--	------	---	-----	--	---	----	-----	----------	---

Hluboká nad Vltavou, Masarykova 34 [CB, 373 41, 49°3', 14°26', 8 km SSZ od Českých Budějovic] dům; nápis „A.D.1914“; tabulka s časovou rovníci

355	8/1	D	V	1914	2003	26°	4,5	2	S	PN	CZ2P	9 12 7	N
-----	-----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	----	------	--------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Hluboká nad Vltavou, Sokolská 21 [CB, 373 41, 49°3', 14°26', 8 km SSZ od Českých Budějovic] dům; nezřetelná čísla

356	8/2	-	P	1919	12/01	-6°		0,8	S	PN	C	8 12 4	-
-----	-----	---	---	------	-------	-----	--	-----	---	----	---	--------	---

Hluboké Mašůvky [ZN, 671 52, 48°55', 16°1', 8 km SSZ od Znojma] kostel Navštívení P. Marie; renovovány 1951; nápisy „KAŽDÁ PORANÍ“, „POSLEDNÍ ZABIJE“

357	5	D	C	1680?	1986	-2°		3	S	P		VIII XII IV	VN
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	--	-------------	----

Hluboš 84 [PB, 262 22, 49°45', 14°1', 6 km S od Příbrami] Medalův mlýn, na samotě u hlavní komunikace; číslice neobnoveny

358	4	-	P		5/02	10°		2	S	P	C		-
-----	---	---	---	--	------	-----	--	---	---	---	---	--	---

Hlupín [ST, 386 01, 49°20', 13°49', 10 km SZ od Strakonice] štít kaple na návsi; arabské číslice vystupující z omítky

359	31	D	V	1820	5/01	2°		1,3	S	P	CP	7 12 6	-
-----	----	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	----	--------	---

Hodkov 4 [KH, 285 22, 49°47', 15°9', 5 km SZ od Zruče nad Sázavou] dvůr poblíž špýcharu za zámek; na svislici je I; nápis „Vulnerat omnes ultima necat“ („Zraňují všechny, poslední zabíjí“); zhotovitel p. Zajíček

360	35	O	V	1991	2004	V	2,2	1,5	S	P	CR2P	IX XII VI	N
-----	----	---	---	------	------	---	-----	-----	---	---	------	-----------	---

Hodslavice 174 [NJ, 742 71, 49°32', 18°2', 8 km JJV od Nového Jičína] stará pošta; nápis „AD 1838“

361	2	D	U	1838	1991	-60°	4,5		S	PN			N
-----	---	---	---	------	------	------	-----	--	---	----	--	--	---

Hodušín [TA, 391 61, 49°26', 14°28', 13 km Z od Tábora, obec Opařany] dřevěný zahradní domek; zhotovitel V. Brůžek

362	11	O	P	1940	1985	18°	1,8	3	S	P	CO	8 12 16	-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	----	---------	---

Hojsova Stráž 134 [KT, 340 22, 49°11', 13°14', 21 km ZJZ od Sušice, obec Železná Ruda] zahrada chaty, u železniční zastávky Hojsova Stráž-Brčálník; zobrazení pravého poledne a půlnoci v různých místech světa; zhotovitel František Mareš

363	27	O	V	2000	10/20			2	V	P			-
-----	----	---	---	------	-------	--	--	---	---	---	--	--	---

Holašovice 3 [CB, 373 84, 48°58', 14°16', 15 km Z od Českých Budějovic, obec Jankov] dům

364	31	O	P		2003		3,8		S	PN	CR2P	VIII XII VI	-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	--	---	----	------	-------------	---

Holčovice [BR, 793 71, 50°9', 17°29', 18 km ZSZ od Krnova] rekreační domek na samotě

365	4	-	PZ	1940	1991	-44°	5	1,5	S	P		VII XII ...	-
-----	---	---	----	------	------	------	---	-----	---	---	--	-------------	---

Holice, Dukelská 714 [PA, 534 01, 50°4', 15°59', 15 km VSV od Pardubic] na keramické desce; latinský nápis „CARPE DIEM“ („Užijvej dne“); zhotovitel akademický sochař František Juračka

366	16	O	V		2000	J			S	P	CROD7	IV XII XX	VN
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-------	-----------	----

Holoubkov 1 [RO, 338 01, 49°46', 13°41', 7 km VSV od Rokycan] renovace 1979; zhotovitel Antonín Engelbrecht

367	2	O	PZ	1804	2004	-28°	4	1,5	S	PN	CR2PD3	V XII IV	N
-----	---	---	----	------	------	------	---	-----	---	----	--------	----------	---

Holubov [CK, 382 03, 48°53', 14°19', 7 km S od Českého Krumlova, mezi Holubovem a zříceninou Dívčí Kámen] Trýsovský hamr

368	28	D	V		7/00	V			S	P	CZ2P	6 12 1	-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--------	---

Holíšov, Zdeňka Nejedlého 401 [DO, 345 62, 49°36', 13°06', 22 km SSV od Domažlic] prodejna ovoce a zeleniny; číslice 12 není na svislici; nápisy „1942“, „Schumecker“; obnova 1967, J. Vostárek; zhotovitel Schumecker

369	4	D	V	1942	8/94	-26°	4	3,5	S	PN	CRP	6 12 5	VN
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	-----	--------	----

Horázdovice [KT, 341 01, 49°19', 13°42', 16 km ZSZ od Strakonice] zámek, J stěna severního traktu

370	4/1	D	D	1880?	2000	-2°	4,5	3,7	S	P	CRPD2	V XII III	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	-------	-----------	---

ve štítě domu na náměstí u řeky Otavy

371	4/2	-	D		1970				S	P	CP	IX XII III	-
-----	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	------------	---

hospodářská budova zámku

372	28	D	P		1970		4,5	3,2	S	P	CRP	VII XII III	-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	-----	-------------	---

Horní Branná [SE, 512 36, 50°36', 15°34', 4 km JJZ od Vrchlabí] kostel sv. Mikuláše, loď; původně gnómonicky bohaté, v 70. letech 20. století byl kostel opraven, ale hodiny nikoliv

373	3	D	C		2001	-10°	2,5	2,5	S	-	CRPDS		-
-----	---	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-------	--	---

Horní Cerekev 78 [PE, 394 03, 49°19', 15°20', 15 km JJV od Pelhřimova] roh domu, bývalý farní úřad; datové křivky s 10 symboly zvířetníkových znamení

374	3	D	V		1997	J	3,5	1,5	S	PN	CZ4PD6	6 12 3	V
-----	---	---	---	--	------	---	-----	-----	---	----	--------	--------	---

Horní Cerekev 156 [PE, 394 03, 49°19', 15°20', 15 km JJV od Pelhřimova] zámek; renovovány 2001

375	30	O	V		2001				S	P	CR2PD3	VII XII VI	V
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--------	------------	---

Horní Heřmanice [UO, 561 33, 49°57', 16°42', 14 km ZSZ od Zábřehu] kostel sv. Jiří, apsida; renovovány 1934, 1971, 1977, 2001; nápis „Která bude moje poslední?“

376	2	D	V		2001	-30°	4	1,5	S	P	CRP	V XII IV	N
-----	---	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	-----	----------	---

Horní Hoštice [JE, 790 70, 50°25', 16°57', 27 km SZ od Jeseníku] kaple; renovovány 1976

377	4	D	V	1752	1991	-16°	25?	0,9	S	P	CP	VII XII II	-
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	------------	---

Horní Chobolice 15 [LT, 411 45, 50°35', 14°16', 11 km VSV od Litoměřic, obec Liběšice]

378	5	-	PZ	1961	1986	-8°		1	S	P	CP	VIII XII IV	-
-----	---	---	----	------	------	-----	--	---	---	---	----	-------------	---

Horní Jiřetín [MO, 435 43, 50°34', 13°34', 5 km JZ od Litvínova] Městský úřad

379	1	D	C	1930?	1986	-20°		2	S	-			-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	---	---	---	--	--	---

Horní Kounice 1 [ZN, 671 40, 49°1', 16°9', 20 km SSV od Znojma] budova zemědělského družstva; renovovány 1976

380	6	D	D		1986	20°		1,5	S	P	CP	IX XII VI	V
-----	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	----	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Horní Maxov 11 [JN, 466 71, 50°46', 15°13', 6 km SSV od Jablonce nad Nisou, obec Lučany nad Nisou] chalupa; poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny; nezřetelná čísla; barevný obraz Karlova mostu a Hradčán

381	2	-	PZ	1935?	1986	-40°		0,8	S	P	RG			V
-----	---	---	----	-------	------	------	--	-----	---	---	----	--	--	---

Horní Némčice 14 [JH, 378 53, 49°10', 15°17', 21 km V od Jindřichova Hradce] soukromý dům

382	17	D	D		8/01	J			S	P	C			-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	--	---

Horní Planá [CK, 382 26, 48°46', 14°2', 22 km ZJZ od Českého Krumlova] kostel sv. Markéty, sakristie

383	21	D	U		1998	J	4		S	P				-
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	---	--	--	--	---

Horní Pole, samota Rusko [JH, 378 53, 49°13', 15°18', 23 km VSV od Jindřichova Hradce, obec Studená] 1,2 km SZ od obce

384	18	-	-		1984				S	-				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Horní Police 90 [CL, 471 06, 50°42', 14°24', 11 km Z od České Lípy, obec Žandov] hostinec Na kovárně

385	14	D	D	1900?	2000	-1°	4,5	1,2	S	P	CZO	VII XII XVII		-
-----	----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	--------------	--	---

Horní Sekyřany [PS, 330 24, 49°42', 13°05', 21 km ZJZ od Plzně, obec Heřmanova Huť] kostel sv. Martina, věž

386	3	D	PZ	1880?	1984	-18°	15	2	S	P	C			-
-----	---	---	----	-------	------	------	----	---	---	---	---	--	--	---

Horní Stropnice 100 [CB, 373 35, 48°46', 14°44', 31 km JV od Českých Budějovic] analemy namísto všech hodinových rysek

387	32	D	D		1998		1,3	1,3	S	K	COAS	9 12 16		V
-----	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	------	---------	--	---

Horní Vltavice [PT, 384 91, 48°57', 13°46', 19 km ZJZ od Prachatic] farní úřad

388	2	-	U	1979	1985	-14°			S	P				-
-----	---	---	---	------	------	------	--	--	---	---	--	--	--	---

Horní Záhoří [PI, 398 18, 49°20', 14°13', 6 km SV od Písku, obec Záhoří] fara

389	34	-	PZ						-	-				-
-----	----	---	----	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Horoušánky 27 [PY, 250 82, 50°6', 14°44', 8 km JJZ od Čelákovic, obec Horoušany] číslice nečitelné

390	4	-	P	1830?	1984	30°		1,1	S	P	CP	9 12 5		-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	--------	--	---

Horšice [PJ, 334 01, 49°32', 13°23', 16 km SSV od Klatov] kostel sv. Matěje na hřbitově; nápis „1965“; renovovaný 1965; zanikly při opravě kostela

391	3/1	D	Z	1880?	2004	-4°	5,5	1,8	S	P	CR2P	7 12 4		N
-----	-----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	------	--------	--	---

Horšovský Týn [DO, 346 01, 49°31', 12°56', 9 km S od Domažlic] klášter, nádvoří; rysky hodin od západu slunce

392	13	O	PZ	1650?	2003		3,3	1,7	S	PN	CRPD3S	VII XII II		-
-----	----	---	----	-------	------	--	-----	-----	---	----	--------	------------	--	---

zámecké hradby

393	18	D	PZ		2004				S	P	CP	VIII XII III	-
-----	----	---	----	--	------	--	--	--	---	---	----	--------------	---

Hořšovský Týn, náměstí Republiky 1 [DO, 346 01, 49°31', 12°56', 9 km S od Domažlic] zámek; Zinner (1954)

394	5/1	D	PZ	1777	2003	-20°	15?	1,6	S	P	CP	7 12 4	-
-----	-----	---	----	------	------	------	-----	-----	---	---	----	--------	---

Hořšovský Týn, náměstí Republiky 2 [DO, 346 01, 49°31', 12°56', 9 km S od Domažlic] první obytná budova před zámkem; nápis „hotel Gurmán“ (v r. 2003)

395	5/2	D	V	1785?	2003	-33°	3,4	2	S	P	CZP	VI XII III	N
-----	-----	---	---	-------	------	------	-----	---	---	---	-----	------------	---

Hořenice 1 [NA, 551 01, 50°22', 15°54', 1 km Z od Jaroměře] původně tvrz, dnes soukromý objekt; zánik číselníku v roce 1971

396	4	D	U		6/02	-30°	4,5	1,6	S	P			-
-----	---	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	--	--	---

Hořesedly 15 [RA, 270 04, 50°10', 13°37', 12 km SZ od Rakovníka] stodola u domu; pod novou malbou čitelné kontury původních hodin; nápis „RANNÍ HODINA MÁ CENU ZLATA“

397	2	-	D	1921	1984	20°		1,6	S	P	CR2	9 12 6	N
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--------	---

Hořice 1 [JC, 508 01, 50°22', 15°38', 15 km ZJZ od Dvora Králové nad Labem] bývalý zámek, lesní závod; renovace 1968, 1993; nápisy „Zřízeno 1880“, „Obnoveno 1968“, „Délka dne“, „Délka noci“; nesprávný tvar zvířetníkových křivek, původně vyznačeny křivky pro délky dne a noci po 1 hodině

398	2/2	D	V	1880	2004	20°	2	1,8	S	PN	CZ2R4PD3	VII XII VI	N
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	----	----------	------------	---

Hořice na Šumavě 96 [CK, 382 22, 48°46', 14°11', 11 km ZJZ od Českého Krumlova] bývalý mlýn; zhotovitel F. Čížek

399	8	-	P	1972	1985	52°		3	S	P	CRP	X XII VII	-
-----	---	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	-----	-----------	---

Hořice, vrch sv. Gotharda [JC, 508 01, 50°22', 15°38', 15 km ZJZ od Dvora Králové nad Labem] sochařská expozice, 50 m S od sloupu na vrcholu

400	24	D	D	1995?	2002	J	0,7	0,6	Y	P	R2	9 12 15	
-----	----	---	---	-------	------	---	-----	-----	---	---	----	---------	--

Hořice, Vrchlického 1353 [JC, 508 01, 50°22', 15°38', 15 km ZJZ od Dvora Králové nad Labem] stíněny vinnou révou

401	2/1	O	V	1960?	2001	0°	2,5	1	S	P	CR2P	VI XII VI	-
-----	-----	---	---	-------	------	----	-----	---	---	---	------	-----------	---

Hoříčky 13 [NA, 552 05, 50°27', 16°0', 11 km SSV od Jaroměře] stodola u domu, štít

402	21	D	U		6/02	10°	6?		S	P			-
-----	----	---	---	--	------	-----	----	--	---	---	--	--	---

Hořovice [BE, 268 01, 49°50', 13°55', 16 km SSZ od Příbrami]

403	13	-	-						S	-			-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Hostěradice 52 [ZN, 671 71, 48°57', 16°15', 18 km SV od Znojma] obecní úřad a hospoda

404	7	D	D	1930?	1986	-16°	7	1,2	S	P	CP	VI XII V	-
-----	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	----	----------	---

Hostim 3 [ZN, 671 54, 49°1', 15°54', 22 km SSZ od Znojma] farní úřad na náměstí

405	8	F	P	1880?	1999	-25°			S	P	CZ2RP	V XII IV	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	-------	----------	---

Hosty 9 [CB, 375 01, 49°16', 14°23', 19 km VJV od Písku] brána rekreačního střediska Nový Dvůr, 1,4 km ZSZ od obce; latinský nápis „Sot Me Vas Umbra“ („Mně vládne slunce, vám stín“)

406	78	D	D		7/02	VJV			S	P	CR4	VI XII II	N
-----	----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	-----	-----------	---

Hošťalovice [CR, 538 03, 49°56', 15°34', 17 km Z od Chrudimi] kostel sv. Havla, věž; v 50. letech 20. století kostel opraven, ale hodiny nikoli

407	2	D	U	1870	2000	-20°	10		S	P			-
-----	---	---	---	------	------	------	----	--	---	---	--	--	---

Hoštka [LT, 411 72, 50°30', 14°20', 11 km SSV od Roudnice nad Labem] před školou; číselník na krychli, stěny zdobené barevnými obrazy

408	23	D	V	1998?	4/98		2		S	P	CP	VII XII VII	-
-----	----	---	---	-------	------	--	---	--	---	---	----	-------------	---

Houska [CL, 471 62, 50°29', 14°38', 18 km SV od Mělníka, obec Blatce] zámek, vpravo od vchodu

409	5/2	-	U	1900?	2000	51°	4,4	1,2	S	P	R		-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	---	--	---

Hraběšín [KH, 286 01, 49°51', 15°20', 12 km JJV od Kutné Hory] brána ohradní zdi zámku

410	14/2	O	U		2001		3		S	P			-
-----	------	---	---	--	------	--	---	--	---	---	--	--	---

Hraběšín 102 [KH, 286 01, 49°51', 15°20', 12 km JJV od Kutné Hory] ve štítu obchodu; nápisy „ZIMA“, „LÉTO“; číselníky pro pravý i levtý čas; zhotovitel p. Šterba

411	14/1	D	V	1988	2002	0°	4	1,6	S	P	CZL	9 12 3, 10 1 4	VN
-----	------	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	-----	----------------	----

Hradec Králové, Bieblova 296 [HK, 500 03, 50°13'2'', 15°52'13''] reklamní agentura Iris; doplněny větrnou korouhví, nápisy „Z“, „J“, „V“

412	21	D	V	2002	2002	J	5	1	S	P	CRP		VN
-----	----	---	---	------	------	---	---	---	---	---	-----	--	----

Hradec Králové, Františka Halase 644 [HK, 500 09, 50°12'2'', 15°50'56''] v zahradě domu; nemají vyznačenu stupnici; Povětroň S1/2001

413	9	O	P	1935?	2003		1,35	0,6	PP	P			-
-----	---	---	---	-------	------	--	------	-----	----	---	--	--	---

Hradec Králové, K Aleji 561 [HK, 500 09, 50°11'55'', 15°51'49''] zahrada za domem; kamínky v trávníku rozmístěny na hyperbole, na niž ukazuje konec polosu při letním slunovratu; Povětroň 6/2002; zhotovitel Miroslav Brož

414	24	O	V	2002	2002			3	V	P	Z	8 12 19	-
-----	----	---	---	------	------	--	--	---	---	---	---	---------	---

garáž; též číselník hodin od západu slunce předchozího dne, datové křivky označené příslušnými ekliptikálními délkami; Povětroň 6/2002; zhotovitel Miroslav Brož a firma VAFI (vyřezání fólie)

415	25	O	V	2002	2002	96,9°	2	0,8	S	K	CROD7S	14 20	-
-----	----	---	---	------	------	-------	---	-----	---	---	--------	-------	---

Hradec Králové, K Cikánu E 64 [HK, 500 08, 50°10'17'', 15°50'43''] chata u rybníku Cikán; Povětroň S1/2001; zhotovitel Jaroslav Kacálek

416	8	D	V	1954	2004	4°	4	1	S	P	CZO	8 12 17	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	-----	---------	---

Hradec Králové, Na břehách 106 [HK, 500 11, 50°11'29'', 15°49'51''] zahrada domu; na obecně orientované rovině (skloněné o 20° k horizontu); snímatelné z podstavce; nápis „TABULA RASA“ („Nepopsaná tabule“); zhotovitel Tomáš Jurgovič (provedení) a Miroslav Brož (návrh)

417	27	O	V	2003	2004	0°	0,8	0,4	E	P	CROD3	7 12 17	N
-----	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	-------	---------	---

Hradec Králové, Na Hrázce [HK, 500 09, 50°11'57'', 15°52'5''] bývalý mlýn, na V konci ulice, v zatáčce před zahrádkářskou kolonií

418	26	F	Z		2004				S	–			–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Hradec Králové, Na Hrázce 255 [HK, 500 09, 50°11'57'', 15°51'55''] kovové tyčky fixují číslice, nejsou hodinovými ryskami; renovovány 1975; v letním období na nich býval nápis „NE LETNÍ“; Povětroň S1/2001; zhotovitel Milan Zolman

419	5	D	V	1964?	2/02	5°	1,8	1,3	S	P	CP	VII XII V	N
-----	---	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Hradec Králové, Na Hrázce 363 [HK, 500 09, 50°11'56'', 15°51'46''] zahrada domu; Povětroň S1/2001

420	20	O	V	2001	2002			1,5	PP	PN			–
-----	----	---	---	------	------	--	--	-----	----	----	--	--	---

Hradec Králové, Na Plachtě E 139 [HK, 500 06, 50°11'5'', 15°51'24''] chata poblíž benzinové stanice Victory, směrem k rybníku Jáma; Povětroň S1/2001; zhotovitel Iva Legnerová

421	16	F	V	1996	2002		3	0,7	Y	P			–
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	--	--	---

Hradec Králové, Na zahrádkách 199 [HK, 503 41, 50°13'44'', 15°50'22''] rohové; Povětroň S1/2001; zhotovitel Michal Bohovic podle uměleckého návrhu Jaroslava Součka

422	19	D	V	2000	2002	–32°	3	2	S	P	CZO	VIII XII XV	–
-----	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	-----	-------------	---

423	19	D	V	2000	2002	59°	3	2	S	P	CZO	XIII XIX	–
-----	----	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	----------	---

Hradec Králové, náměstí Svobody 331 [HK, 500 02, 50°12'35'', 15°49'35''] Univerzita Hradec Králové, ve dvoře; na číselníku silueta starého města; renovovány v letech 1967, 1978?, 1996; Povětroň S1/2001

424	4/2	O	V	1911	12/01	13°	6,7	4,4	S	P	CZ2P	8 12 5	V
-----	-----	---	---	------	-------	-----	-----	-----	---	---	------	--------	---

Hradec Králové, Nezvalova 377 [HK, 500 03, 50°12'28'', 15°50'26''] sídlo Církve adventistů sedmého dne; číselník neodpovídá azimutu stěny; latinský nápis „FIAT VOLUNTAS TUA“ („Buď vůle tvá“); v r. 1969 změna podoby slunečních hodin; Povětroň S1/2001

425	4/1	D	D	1903?	2004	–50°	8	2	S	P	CP	VII XII VI	N
-----	-----	---	---	-------	------	------	---	---	---	---	----	------------	---

Hradec Králové, Pod Zámečkem 1761/17 [HK, 500 11, 50°11'7'', 15°51'6''] dětské hřiště

426	28	D	V	2003	2004		1	0,5	PP	P	C/3ZO	VI XII XVIII	–
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	----	---	-------	--------------	---

Hradec Králové, Pouchovská 297 [HK, 503 41, 50°13'30'', 15°50'39''] boční stěna domu; kupovaný číselník pro J stěnu; Povětroň S1/2001

427	18	F	V	1999	8/02	31°	5	0,5	S	P	CZPG	VI XII VI	–
-----	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	------	-----------	---

Hradec Králové, Roudnička E 48 [HK, 50331, 50°9'55'', 15°49'56''] chata; doplněny měsíčními hodinami; nápis „NÁSLEDUJÍCÍ DEN JE MINULÉHO ŽAKEM“; Povětroň S1/2001; zhotovitel Martin Navrátil a Drahomíra Nováková (návrh), Čestmír Karpíšek (výtvarné provedení)

428	15	D	V	1997	2/02	98°	1,7	2	S	PN	CRPD7S	I VIII	N
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	----	--------	--------	---

Hradec Králové, Třebeš, loděnice VŠTJ [HK, 50011, 50°11'12'', 15°49'1''] slepé rameno Labe za nemocnicí (Třebší), loděnice VŠTJ (vodní sporty) při Lékařské fakultě UK; Povětroň S1/2001; zhotovitel Viktor Doubal

429	12	D	P	1980?	2004	18°	1,5	0,6	S	P	CZOL	10 12 18	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	------	----------	---

Hradec Králové, Třebízského 845 [HK, 50002, 50°12'14'', 15°48'50''] stěna domu směrem do zahrady; Povětroň S1/2001; zhotovitel Pavel Žáček

430	13	O	V	1995	2001	9°	5	1,2	S	P	CRP	XI XII IV	-
-----	----	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Hradec Králové, Ulrichovo náměstí 810 [HK, 50210, 50°12'35'', 15°49'19''] Magistrát města Hradce Králové, sochy nad vchodem; Povětroň S1/2001

431	17	D	V		2000		3	0,5	Y	-	CP	IX XII III	-
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	----	------------	---

Hradec Králové, Úprkova ulice [HK, 50009, 50°12'17'', 15°51'16''] základní škola, budova tělocvičny; též stupnice pro letní čas v rozsahu VIII XII XVII; nápisy „LETNÍ ČAS“, „ZIMNÍ ČAS“; Povětroň S1/2001; zhotovitel Zdeněk Karásek a Radmila Kubelková (návrh), Eva Telecká (výtvarné provedení)

432	14	D	V	1996	2004	-14°	5	2	S	P	CZOL	VII XII XVI	N
-----	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	------	-------------	---

Hrádek [KT, 34201, 49°15', 13°30', 2 km SSZ od Sušice] štít zámku

433	24	D	U		1991	J			S	P			-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Hradenín 46/2 [KO, 28104, 50°3', 15°2', 12 km Z od Kolína, obec Plaňany] dům; latinský nápis „SINE SOLE SILEO“ („Bez Slunce mlčím“); hodiny na místě původních z r. 1900

434	12	D	V	1975	2002	-20°	1,9	1,6	S	P	CRP	VI XII IV	N
-----	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	-----------	---

Hradisko [KM, 76701, 49°19', 17°21', 16 km JJZ od Přerova, obec Kroměříž] fara

435	8	-	P	1940?	1999	-50°		1,5	S	PN	CZP	IV XII I	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	-----	----------	---

Hranice 2 [KH, 28522, 49°47', 15°11', 20 km JJZ od Kutné Hory] dům, štít; zanikly v r. 2001 (nahrazeny KH 13/2); bohatá výzdoba celého štítu domu; ukazatel pochází ze starších hodin, o nichž není nic známo; zhotovitel učitel Vytlačil

436	13/1	D	Z	1996	1998	15°	5	5	S	P	CRP	X XII VII	V
-----	------	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	-----------	---

dům při hlavní silnici; na místě starších hodin KH 13/1; zhotovitel Stanislav Tomášek

437	13/2	D	V	2001	2002	15°	3	1,7	S	P	C/2R2P	XII VI	-
-----	------	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	--------	--------	---

Hranice, Komenského 287 [PR, 75301, 49°33', 17°44', 19 km ZSZ od Valašského Meziříčí] číselník zaniklý před rokem 1930, později překrytý omítkou, se objevil díky odpadnutí omítky

438	3/1	-	PZ	1890	1991	-40°	5	1,5	S	-	CR	7 12	-
-----	-----	---	----	------	------	------	---	-----	---	---	----	------	---

Hranice, Mostní 428 [PR, 753 01, 49°33', 17°44', 19 km ZSZ od Valašského Meziříčí]

439	3/2	D	P	1940?	2003	12°	8	1,5	S	P	CP	VIII XII III	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	----	--------------	---

Hranice, Pod lipami 1912 [PR, 753 01, 49°33', 17°44', 19 km ZSZ od Valašského Meziříčí] dům; zelený pískovec s kovaným ukazatelem; zhotovitel Jindřich Pevný

440	15	-	V	2000	2/03				S	P	CP	7 12 6	-
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	----	--------	---

Hrochův Týnec, Na hlásce 245 [CR, 538 62, 49°57', 15°54', 7 km V od Chrudimi] chybí označení čar; zhotovitel ing. Jaroslav Dědič

441	3	O	D	1941	2001	-28°	5,5	1,8	S	P	ZRG		-
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	---

Hromnice 55 [PS, 330 12, 49°51', 13°26', 13 km S od Plzně] Zámecký statek Býkov Metternich, 1,5 km SZ od obce

442	29	-	V		2003				S	P	CRP	8 12 3	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

443	30	-	V		2003				S	P	CRG	12 5	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	------	---

444	35	-	D		2003				S	P	CRP	7 12 4	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Hrotovice 1 [TR, 675 55, 49°8', 16°3', 15 km JV od Třebíče] zámek, obecní úřad; v roce 1994 byly na témže místě zřízeny nové hodiny (TR 3/2)

445	3/1	D	Z	1880?	1994	-54°		2	S	-			-
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	---	---	---	--	--	---

zámek, obecní úřad; hodiny zřízeny v roce 1994 na místě, kde kdysi bývaly; průměr nodu 5 cm; hodinová čára pro XI.hodinu je vybavena analemou; latinský nápis „SOL ?ORA MUNDI“; (<http://www.hrotovice.cz/hodiny/hodiny.htm>); zhotovitel Jan Hollan

446	3/2	D	V	1994	1994	-66°			S	KN	CRD7A	V XI	VN
-----	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	----	-------	------	----

Hrubšice [BI, 664 91, 49°5', 16°18', 28 km ZJZ od Brna, obec Ivančice] zámek na kraji obce; pouze obrys hodin

447	5/1	-	PZ	1880?	1986	0°		2	S	P			-
-----	-----	---	----	-------	------	----	--	---	---	---	--	--	---

kaple na návsi; sklon ukazatele neodpovídá azimutu stěny, číslice XII není na svislici

448	5/2	D	D	1832	1997	-60°		1,4	S	P	CRG	V II	N
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-----	------	---

kaple na návsi

449	5/3	D	D	1832	1997	30°		1,4	S	K	CRP	V XII II	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	----------	---

Hrusice, Na slepičárně 389 [PY, 251 66, 49°55', 14°44', 9 km JV od Říčan] chatová oblast

450	13	D	D		2002	-15°	2,5	3,2	S	P	CR2O	7 12 16	-
-----	----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	------	---------	---

Hrušová 94 [UO, 565 55, 49°55', 16°12', 4 km JV od Vysokého Mýta] obecní úřad, dříve obecní dům

451	3	D	C	1939	2001	4°	5	1,2	S	-	CR4P	VI XII VI	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	------	-----------	---

Hřebečná 148 [KV, 362 35, 50°23', 12°50', 7 km Z od Jáchymova, obec Abertamy] rekreační chalupa; zhotovitel Milan Brzák

452	15	-	D	1984?	2004		0,8	1,27	S	P	CR2P	IX XII V	-
-----	----	---	---	-------	------	--	-----	------	---	---	------	----------	---

Hřebený [SO, 357 09, 50°13', 12°34', 6 km SZ od Sokolova, obec Josefov] zahrada u domu

453	5/1	-	-																
-----	-----	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

hrad; nečitelný čtvercový číselník

454	5/2	O	U		2004				S	P									
-----	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Hřensko [DC, 407 17, 50°52', 14°14', 9 km S od Děčína] věž hotelu Praha

455	14	D	V		7/97	J			S	P	CP		VII XII IV						
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--	------------	--	--	--	--	--	--

Hřešihlavý [RO, 338 08, 49°56', 13°37', 29 km SSV od Plzně, obec Kladruby] náves

456	7	D	C		2004				S	-	CPL		8 12 5						
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--	--------	--	--	--	--	--	--

Hřivčice [LN, 439 07, 50°20', 13°55', 9 km VJV od Loun, obec Peruc] kaplička uprostřed návsi

457	15	D	D	1995?	2002	-23°		1,6	S	P	CRP		VII XII III						
-----	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	--	-------------	--	--	--	--	--	--

Hubenov [PS, 331 52, 50°0', 13°29', 2 km S od Kralovic, obec Horní Belá] hospodářský dvůr plaského kláštera

458	28	D	P		2001				S	-									
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Hudlice [BE, 267 03, 49°57', 13°59', 7 km Z od Berouna] tzv. Pocheovský dvůr; není ověřeno, zda nejde o záměnu s hodinami na záměcku; zhotovitel Engelbrecht?

459	2/2	-	P		1984?				S	-			VIII XII IV						
-----	-----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--

Hudlice 50 [BE, 267 03, 49°57', 13°59', 7 km Z od Berouna] bývalý záměček, dnes obytná budova; číslice nečitelné; původní hodiny od A. Engelbrechta (1821), na téže místě, zanikly

460	2/1	D	P	1971	1984	0°		2	S	PN	CR4								
-----	-----	---	---	------	------	----	--	---	---	----	-----	--	--	--	--	--	--	--	--

Humpolec, Horní náměstí 272 [PE, 396 01, 49°33', 15°22', 16 km SV od Pelhřimova] děkanský úřad; latinský nápis „MEMENTO MORI“ („Pomni, že zemřeš“); zhotovitel B. Jerml

461	6/1	D	D		2003	30°	5,5	1,6	S	P	CP		10 12 7						N
-----	-----	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	----	--	---------	--	--	--	--	--	---

Humpolec, Pelhřimovská 1054 [PE, 396 01, 49°33', 15°22', 16 km SV od Pelhřimova] dům, Muzeum váhy; zhotovitel bratři Fojtíkové

462	6/3	F	D		2003	-16°	5,5	2,5	S	P	CRO		X XII XV						
-----	-----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	----------	--	--	--	--	--	--

Humpolec, Sluníčková 1181 [PE, 396 01, 49°33', 15°22', 16 km SV od Pelhřimova] dům; nápis „UT UMBRA SIC VITA FLUIT, DUM STARE VIDETUR“ („Život jako stín ubíhá, i když se zdá, že stojí“)

463	6/2	D	V	1978	2003	80°	5,5	1,5	S	P	CPG		9 12 8						N
-----	-----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	--	--------	--	--	--	--	--	---

Hůry [CB, 373 71, 49°1', 14°32', 6 km SV od Českých Budějovic] soukromý dům

464	58	D	V		1/01				S	P	CPG		VI XII VI						
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--	-----------	--	--	--	--	--	--

Hůry 97 [CB, 373 71, 49°1', 14°32', 6 km SV od Českých Budějovic] dům; latinský nápis „SINE SOLE SILEO“ („Bez Slunce mlčím“); zhotovitel F. Urbánek

465	18/5	-	V	1968	4/02	15°		0,5	S	P	CZ2R		§ 1/2 12 6 1/2						N
-----	------	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	--	----------------	--	--	--	--	--	---

Hustopeče nad Bečvou [PR, 753 66, 49°32', 17°53', 10 km SZ od Valašského Meziříčí] zámek; na číselníku dívka a muž s loutnou; hodiny jsou na půdě zámku

466	14	O	-	1600?					S	-				V
-----	----	---	---	-------	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Hvozdo [CB, 373 65, 49°9', 14°34', 20 km SSV od Českých Budějovic, obec Dolní Bukovsko] kaplička

467	77	D	U		10/02				S	P				-
-----	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Hvozďany 63 [TA, 391 65, 49°17', 14°26', 21 km V od Písku, obec Bechyně] hájenka Na Heme-
rách

468	2	-	U	1925?	1985	38°		2	S	P				-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	--	--	--	---

Charvatce 46 [LT, 411 19, 50°22', 14°9', 9 km JZ od Roudnice nad Labem, obec Martiněves] pouze ukazatel a plechový podklad číselníku

469	8	-	PZ	1930?	1986	11°		1,2	S	P				-
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	--	---

Chelčice 1 [ST, 389 01, 49°7', 14°10', 17 km SV od Prachatic] špýchar; malba sv. Prokopa ora-
jícího s čertem; latinský nápis „FAC DVM LVCET SOL“ („Dělej (pracuj), dokud svítí slunce“);
chybně uvedena číslice VIII jako XIII

470	6	D	V	1810	12/02	2°	3,1	1,7	S	P	CP		VIII XII IV	VN
-----	---	---	---	------	-------	----	-----	-----	---	---	----	--	-------------	----

Chlebov [TA, 392 01, 49°15', 14°45', 20 km JJV od Tábora, obec Soběslav] kaple uprostřed
návsí

471	16	D	V	1935?	1995	6°		1	S	P	CP		VIII XII IV	-
-----	----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	----	--	-------------	---

Chlum [HK, 503 12, 50°16', 15°44', 9 km SZ od Hradce Králové, obec Všešary] kostel Proměnění
Páně, apsida

472	2/2	D	U		2004	-90°	7?		S	P				-
-----	-----	---	---	--	------	------	----	--	---	---	--	--	--	---

Chlum 19 [CR, 539 62, 49°43', 15°52', 6 km JJZ od Hlinska] dům vlevo od silnice ze Ždírcé nad
Doubravou do Hlinska; tři hodinové číselníky; zhotovitel p. Sibrť

473	21/1	D	V	1999	2003	JZ	1	1,4	S	P	CR		12 20, XII XX	-
-----	------	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	----	--	---------------	---

dům vlevo od silnice ze Ždírcé nad Doubravou do Hlinska; zhotovitel p. Sibrť

474	21/2	D	V	1997	2003	-46°	1,2	1,1	S	P	CR3		V XII, 7 13	-
-----	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	-------------	---

Chlum 69 [HK, 503 12, 50°16', 15°44', 9 km SZ od Hradce Králové, obec Všešary] novostavba
v zahradě; zhotoveny podle předlohy z německé obce Gochsen; podobné hodiny v Jánských
Lázních (TU 4)

475	2/1	O	V	1977	6/02	25°	4	1	S	P	CP		X XII III	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	----	--	-----------	---

Chlumčany [PJ, 334 42, 49°38', 13°19', 16 km JJZ od Plzně] kaple nad obcí

476	17	D	D		2003	J			S	P	CR2PG		8 12 4	-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-------	--	--------	---

Chlumec [CK, 382 32, 48°52', 14°24', 8 km SV od Českého Krumlova] penzion

477	29	D	V		9/01	J			S	P	CP		9 12 5	-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--	--------	---

Chlumeč 7 [CB, 373 41, 49°7', 14°24', 16 km SSZ od Českých Budějovic, obec Olešník] XII není na svislici

478	17	–	P	1860	1985	0°		0,8	S	PN	CP	IX XII V	–
-----	----	---	---	------	------	----	--	-----	---	----	----	----------	---

Chobot [ST, 388 01, 49°28', 13°56', 22 km S od Strakonice] kaplička

479	37	D	V		2002				S	P	CRP	VII XII V	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-----------	---

Choceň [UO, 565 01, 49°59', 16°13', 5 km SV od Vysokého Mýta] zámek, nádvoří muzea, mezi okny v 1. patře; Povětroň 3/2002

480	4	D	V	1830?	2002	–40°	4,2	1,2	S	PN	CZR2	V XII I	–
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	------	---------	---

garáž, Vrchlického 786 nebo Sadova 1477?; zhotovitel Josef Pešek

481	27	O	–						S	P	R2		–
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	----	--	---

Choceň 216 [UO, 565 01, 49°59', 16°13', 5 km SV od Vysokého Mýta] děkanství, nad vchodem; opadaná omítka; nápis „A. D. MDCCXXIX“; Povětroň 3/2002

482	17	O	PZ	1729	2002	J	3,1	1,2	S	PN	CR	VII XII XVI	N
-----	----	---	----	------	------	---	-----	-----	---	----	----	-------------	---

Choceň, Mistra Choceňského 230 [UO, 565 01, 49°59', 16°13', 5 km SV od Vysokého Mýta] u pošty; latinský nápis „OMNIBUS AEQUE MENTIOR“ („Měřím všem stejně“); Povětroň 3/2002; zhotovitel Martin Navrátil a Čestmír Karpíšek

483	23	D	V	1995	2002	77°	8	3	S	PN	CRD7	I VIII	N
-----	----	---	---	------	------	-----	---	---	---	----	------	--------	---

Choceň, Na Bílé 179 [UO, 565 01, 49°59', 16°13', 5 km SV od Vysokého Mýta] JZ stěna domu; ukazatel přidělan v dřevorezbě; Povětroň 3/2002; zhotovitel Josef Pešek

484	18/1	O	V		2002	45°	4,5	0,7	S	P	CR	I VII	–
-----	------	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	----	-------	---

JV stěna domu; ukazatel přidělan v dřevorezbě obličej; Povětroň 3/2002; zhotovitel Josef Pešek

485	18/2	O	V		2002	–45°	4,5	1	S	P	CR	VII XII III	–
-----	------	---	---	--	------	------	-----	---	---	---	----	-------------	---

na rohu kůlny; Povětroň 3/2002; zhotovitel Josef Pešek

486	18/3	O	D		2002		2,5	1	PP	P	CP	VIII XII V	–
-----	------	---	---	--	------	--	-----	---	----	---	----	------------	---

zahrada; Povětroň 3/2002; zhotovitel Josef Pešek

487	24	O	P		2000				S	P	R2		–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	---

zahrada; na pneumatice; Povětroň 3/2002; zhotovitel Josef Pešek

488	25	O	D		2000				V	K	CZP	VIII XII VII	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------------	---

zahrada; přenosné; Povětroň 3/2002; zhotovitel Josef Pešek

489	26	O	D		2000				V	K	CZP		–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--	---

Chodov [DO, 345 33, 49°25', 12°49', 9 km ZJZ od Domažlic] vila; velké štukové a barevné

490	19	–	–						S	–			–
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Chodov, Komenského 481 [SO, 357 35, 50°14', 12°44', 9 km SV od Sokolova] obřadní síň; zanikly při stavebních úpravách

491	1	D	Z	1880?	2004	18°	4	0,6	S	–				N
-----	---	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	--	--	--	---

Cholina 34 [OC, 783 22, 49°40', 17°3', 6 km JJZ od Litovle] fara, dvůr; latinský nápis „TRANSEUNT ET IMPUTANTUR“ („Pomíjejí a započítávají se“); renovace 1986 V. Volný

492	8	O	V	1740	9/94	10°	6	1,8	S	PN	CZ2P	VII XII VI	N
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	----	------	------------	---

Chotěmice 5 [TA, 392 01, 49°17', 14°53', 17 km SSZ od Jindřichova Hradce] dům

493	6	–	U	1868	1985	–22°			S	P			–
-----	---	---	---	------	------	------	--	--	---	---	--	--	---

Chotěšov [PJ, 332 14, 49°39', 13°12', 16 km JZ od Plzně] klášter, dvůr

494	4/2	O	U	1865?	2003			3	S	P			–
-----	-----	---	---	-------	------	--	--	---	---	---	--	--	---

Chotěšov 238 [PJ, 332 14, 49°39', 13°12', 16 km JZ od Plzně] první domek za mostem; XII není na svislici; zhotovitel Baxon

495	4/1	–	D	1912	1984	–24°	9	2	S	P	CR2P	VIII XII V	–
-----	-----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	------	------------	---

Chotouň 3 [KO, 282 01, 50°4', 14°56', 15 km JJZ od Nymburka, obec Chrástany] štít domu; reliéfní hodiny s bohatou výzdobou; zanikly r. 1997

496	6/1	O	Z	1900?	1984	–10°		1,5	S	PN	C		–
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	---	--	---

Chotouň 25 [KO, 282 01, 50°4', 14°56', 15 km JJZ od Nymburka, obec Chrástany] brána bývalého statku; plastický reliéf; latinský nápis „LABOR EST VITA“ („Práce je život“)

497	6/2	D	D	1880	2002	–20°	4,5	1,9	S	P	CZO	8 12 15	N
-----	-----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	---------	---

Chotusice 62 [KH, 285 76, 49°57', 15°24', 10 km V od Kutné Hory] budova obecního úřadu

498	4	D	D		2002	–5°	4,5	1,5	S	P	CR2P	VI XII VII	–
-----	---	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	------	------------	---

Chouč 38 [TP, 417 57, 50°31', 13°46', 3 km JZ od Biliny, obec Hrobčice] pouze čísla 13, 15 a 17

499	2	–	PZ	1976	1986	85°		1	S	P	C/2Z/2OG	13 17	–
-----	---	---	----	------	------	-----	--	---	---	---	----------	-------	---

Chožov [LN, 439 22, 50°24', 13°52', 7 km SV od Loun] fara

500	4	–	V	1900?	1986	–41°		1,3	S	P	CZ2	VII XII	–
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	---------	---

Chrastava, Pobřežní 132 [LI, 463 31, 50°49', 14°59', 6 km SZ od Liberce]

501	3	D	PZ	1920?	1986	–8°		1,4	S	P	R2P	8 12 5	–
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--------	---

Chrástany [BN, 256 01, 49°48', 14°35', 7 km ZSZ od Benešova] kaplička uprostřed obce

502	2	D	D		2001	–20°	3	1	S	P	C	VIII XII III	–
-----	---	---	---	--	------	------	---	---	---	---	---	--------------	---

Chrástany [CB, 373 04, 49°18', 14°24', 18 km V od Písku]

503	33	D	Z	1887	1992	–20°	3	1	S	P		VII XII VI	–
-----	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	--	------------	---

Chrástany 1 [PZ, 252 19, 50°3', 14°16', 15 km ZJZ od Prahy] obytný dům, dříve zámeček

504	4	–	C		1984	–10°		1,1	S	–	C	7 12 3	–
-----	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	---	--------	---

Chrudim, Čáslavská 973 [CR, 537 01, 49°57', 15°48', 9 km JJV od Pardubic] SPŠ strojnická; zhotovitel Vladimír Vyháněk

505	24	D	V	2002	2002	-5,5°			S	P	CRP			-
-----	----	---	---	------	------	-------	--	--	---	---	-----	--	--	---

Chrudim, ČSA 367 [CR, 537 01, 49°57', 15°48', 9 km JJV od Pardubic] vila, bývalé Centrum Harmonie

506	23	F	V		2003	-15°	12	2	S	P	CP	7 12 4		-
-----	----	---	---	--	------	------	----	---	---	---	----	--------	--	---

Chřešřovice 14 [PI, 398 17, 49°19', 14°18', 11 km V od Písku, obec Albrechtice nad Vltavou] bývalý farní úřad; zřetelné pouze číslice 2, 3 a 4

507	3/1	F	P	1967	1999	2°	1,7	1,4	S	PN	CR2P	8 12 4		-
-----	-----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	----	------	--------	--	---

Chřešřovice 18 [PI, 398 17, 49°19', 14°18', 11 km V od Písku, obec Albrechtice nad Vltavou] zámek, nádvoří

508	3/2	O	C	1935	1985	J		1	S	-	CP	IX XII III		-
-----	-----	---	---	------	------	---	--	---	---	---	----	------------	--	---

Chříč 37 [PS, 331 41, 49°58', 13°38', 17 km JJZ od Rakovníka] štít přístavku rodinného domu

509	5	-	PZ	1930?	1984	-2°	3	1,5	S	P	CR2O	8 12 15		-
-----	---	---	----	-------	------	-----	---	-----	---	---	------	---------	--	---

Chudenice [KT, 339 01, 49°28', 13°10', 12 km SZ od Klatov] kostel sv. Jana Křtitele

510	19	D	U		1991	J			S	P				-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	--	---

Chvaleč 210 [TU, 542 11, 50°35', 16°2', 10 km V od Trutnova] bývalá tovární vila; rohové; prvky číselníku slunce a stuha vystupují z omítky, číslice ve stuze chybějí

511	3	D	PZ	1910?	2000	-35°	6	1,7	S	P	CP			-
-----	---	---	----	-------	------	------	---	-----	---	---	----	--	--	---

512	3	D	PZ	1910?	2000	55°	6	1,7	S	P	C	XII IV		-
-----	---	---	----	-------	------	-----	---	-----	---	---	---	--------	--	---

Chvalešovice [CB, 373 48, 49°10', 14°18', 18 km JV od Písku, obec Dříteň] samostatná stavba u kolejí; pravé; nápisy „Všichni jednou odjedeme vlakem, který se zpátky nikdy nevrací...“, „428 m nm“, „49°9' s.š.“, „14°18'50\" v.d.“, „2'45\" od 15“, „1991“; zhotovitel Josef Moravec st.

513	73/1	D	D	1991	2003	J			S	P	CR4PD7	VI XII VI	N	
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	--------	-----------	---	--

samostatná stavba u kolejí, levé; zhotovitel Josef Moravec st.

514	73/2	D	V	1991	7/02	J			S	P	CR2PD1	VIII XII V	N	
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	--------	------------	---	--

nádražní budova; zhotovitel Josef Moravec st.

515	74	D	PZ		4/02	Z			S	P	CR4			-
-----	----	---	----	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	--	---

bývalá kovárna, dnes hasičská zbrojnice; nápisy „Ve věčnost nevěř — jen pohlédni, jak stín Času Tobě kráčí rok i blažený den...“, „MMII A.D.“; zhotovitel Josef Moravec st.

516	76	D	V	2002	7/02	V			S	P	CR4P	VI XII I	N	
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	----------	---	--

Chvalešovice 10 [CB, 373 48, 49°10', 14°18', 18 km JV od Písku, obec Dříteň] dům; latinský nápis „AMORE MORE ORE SERVANTUR AMICITIAE“ („Láskou, zvykem, ústy se uchovávají přátelství“); zhotovitel Josef Moravec st.

517	71	D	P	1989	4/02	J			S	P	CRO	VI XII XVIII	N	
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	--------------	---	--

Chvalešovice 18 [CB, 373 48, 49°10', 14°18', 18 km JV od Písku, obec Dříteň] dům u kapličky; zhotovitel Josef Moravec st.

518	88	-	-		2001				S	P				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Chvalešovice 25 [CB, 373 48, 49°10', 14°18', 18 km JV od Písku, obec Dříteň] bývalá hájenka; latinský nápis „ULTIMA LATET ET OBSERVANTUR OMNES“ („Poslední je utajena a na všechny je brán zřetel“); zhotovitel Josef Moravec st.

519	72	D	P	1989	5/02	J			S	P	CR4P	VIII XII V	N	
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	------------	---	--

Chvalešovice 26 [CB, 373 48, 49°10', 14°18', 18 km JV od Písku, obec Dříteň] dům; zhotovitel Josef Moravec st.

520	26	D	P		4/02	J	4		S	P	CR2			-
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	---	-----	--	--	---

Chvalešovice 60 [CB, 373 48, 49°10', 14°18', 18 km JV od Písku, obec Dříteň] dům; zhotovitel Josef Moravec st.

521	89	-	-		2001				S	P				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Chvalkovice [NA, 552 04, 50°25', 15°58', 7 km SSV od Jaroměře] kostel sv. Jiljí, loď; špatně napsané číslo IIIV (8), číselník téměř nečitelný

522	5	D	C		6/02	-20°	5,5	2,2	S	-	CR4	VII XII IV		-
-----	---	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	------------	--	---

Chvalnov [KM, 768 05, 49°10', 17°14', 18 km SSV od Kyjova] věž kostela sv. Jakuba Většího

523	4/1	D	V	1880?	1986	0°		3	S	P	CRO	VII XII XVIII		-
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	-----	---------------	--	---

kostel sv. Jakuba Většího; obnoveny v roce 1985 při opravě kostela

524	4/2	D	V	1880?	1986	0°		2	S	P	CZO	X XII XVI		-
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	-----	-----------	--	---

Chvalšiny [CK, 382 08, 48°51', 14°13', 8 km ZSZ od Českého Krumlova] radnice

525	22	D	V		2003		4,5	1,6	S	PN	CZ4RPD3	X XII VI		-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	----	---------	----------	--	---

Chvojnov [PE, 393 01, 49°28', 15°17', 11 km JJZ od Humpolce, obec Pelhřimov] fara; zanikly při rekonstrukci fary

526	40	D	Z		2001				S	P				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Chvojnov 23 [PE, 393 01, 49°28', 15°17', 11 km JJZ od Humpolce, obec Pelhřimov] zhotovitel prof. L. Hrma

527	29	O	D	1978	2001		2,2		S	P	CZ2RP	VII XII V		-
-----	----	---	---	------	------	--	-----	--	---	---	-------	-----------	--	---

Chyšě [KV, 364 52, 50°06', 13°15', 28 km VJV od Karlových Varů] klášter, rajský dvůr; jen zbytky číselníku

528	1/2	O	PZ		1968	J	5,5	1,7	S	-	CRP	VIII XII VI		-
-----	-----	---	----	--	------	---	-----	-----	---	---	-----	-------------	--	---

Chyšě 58 [KV, 364 52, 50°06', 13°15', 28 km VJV od Karlových Varů] dům; dle sdělení obecního úřadu dům čp. 58 již neexistuje

529	1/3	D	-	1890?	1984	J			S	-	CRP			-
-----	-----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-----	--	--	---

Chyše, Žižkovo náměstí 32 [KV, 364 52, 50°06', 13°15', 28 km VJV od Karlových Varů]

530	1/1	D	Z		2003	0°	9		S	P								-
-----	-----	---	---	--	------	----	---	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	---

Ivančice, Nad Klínkem 71 [BI, 664 91, 49°6', 16°23', 21 km ZJZ od Brna] dům

531	4/1	-	V	1976	1986	0°		1,5	S	P	CR2P		IX XII IV					-
-----	-----	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	------	--	-----------	--	--	--	--	---

Ivančice, Palackého náměstí 4/9 [BI, 664 91, 49°6', 16°23', 21 km ZJZ od Brna] radnice, nádvoří

532	20	D	V	1976		0°		1,5	S	-								-
-----	----	---	---	------	--	----	--	-----	---	---	--	--	--	--	--	--	--	---

Jabkenice [MB, 294 45, 50°20', 15°1', 12 km JV od Mladé Boleslavi] muzeum Bedřicha Smetany, bývalá myslivna

533	5/1	O	V		2004	-50°	4,5	1,4	S	P	CR4		VI XII					-
-----	-----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	--------	--	--	--	--	---

534	5/2	O	V		2004	40°	4,9	1,4	S	P	CR4		XII VII					-
-----	-----	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	-----	--	---------	--	--	--	--	---

Jabkenice 58 [MB, 294 45, 50°20', 15°1', 12 km JV od Mladé Boleslavi] štít zemědělského stavení; hodiny zanikly v 90. letech 20. století, nezřetelná čísla 11, 12

535	5/3	-	Z	1900?	1984	-10°		1,6	S	-	C		9 12 4					-
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	---	--	--------	--	--	--	--	---

Jablonec nad Nisou, 28. října 32 [JN, 466 01, 50°43', 15°11', 12 km JV od Liberce]

536	1	-	PZ	1910?	2001	67°		1,2	S	P	CPG		3 12 2					-
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--	--------	--	--	--	--	---

Jablonná 2 [BN, 257 56, 49°47', 14°27', 16 km Z od Benešova, obec Neveklov] hospodářský dvůr u zámku; připomínají díla Engelbrechtů; nápis „1801“

537	13	O	PZ	1801	2001	-20°		2	S	PN	CR4P		V XII IV					N
-----	----	---	----	------	------	------	--	---	---	----	------	--	----------	--	--	--	--	---

Jablonné nad Orlicí [UO, 561 64, 50°2', 16°36', 15 km VSV od Ústí nad Orlicí] brána hřbitova; pouze číslice 7, 8, 9, 3, 4 a 5; nápis „CHOĎTE, DOKUD MÁTE SVĚTLO, AŤ VÁS NEZACHVÁTÍ TMA. JAN 18.35“; na polední rýsce je analema; renovace 1930, 1981; Povětroň 4/2001

538	5	D	D	1835?	12/00	2°	4	2	S	P	CRPD7A		7 5					N
-----	---	---	---	-------	-------	----	---	---	---	---	--------	--	-----	--	--	--	--	---

Jáchymov, Nové Město 2 [KV, 363 01, 50°22', 12°53', 9 km SSZ od Ostrova] chalupa u hlavní silnice, naproti hostinci; ryté ve zdi, motiv kašpárka

539	3	-	D		2004	-26°	2,5	1,2	S	P	C							V
-----	---	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	---

Jakartovice 93 [OP, 747 53, 49°55', 17°41', 17 km ZJZ od Opavy] fara

540	3	-	P	1940?	1991	8°	3,5	1	S	PN	CP		VIII XII IV					-
-----	---	---	---	-------	------	----	-----	---	---	----	----	--	-------------	--	--	--	--	---

Jamné 1 [CB, 370 01, 48°54', 14°24', 10 km JJZ od Českých Budějovic, obec Boršov nad Vltavou] brána

541	66	D	V		11/01	J			S	P	CP		7 12 4					-
-----	----	---	---	--	-------	---	--	--	---	---	----	--	--------	--	--	--	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Janské Lázně 239 [TU, 542 25, 50°38', 15°46', 12 km V od Vrchlabí] penzion U slunce, nad stanicí lanovky; číslice pro 8. a 9. hodinu ranní vyznačeny tečkami; sgrafitová technika; podobné hodiny v Chlumu (HK 2/1); zhotovitel B. Kornfeld a F. Fojta

542	4	D	V	1973	2001	-15°	6	1,8	S	P	CZG	X XII IV	-
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	-----	----------	---

Janské Údolí 9 [CK, 382 03, 48°55', 14°13', 13 km SSZ od Českého Krumlova, obec Brloh] samota U Hrubšů, zeď u vstupní branky; 12 není na vislici

543	2	D	D		1985	-8°	1	1,2	S	P	CROG	6 12 15	-
-----	---	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	------	---------	---

Jaroměř, Dolní Dolce 4 [NA, 551 01, 50°22', 15°55', 10 km JV od Dvora Králové nad Labem] dům; malá čtvercové; černá kresba a čísla na bílém podkladu; amatérská práce, jako provizorní, budou nahrazeny novými po dokončení renovace statku

544	22	D	D		6/02		2?	0,2	S	P	CR	IX XII III	-
-----	----	---	---	--	------	--	----	-----	---	---	----	------------	---

Jaroměř, Josefov, Lidická 1 [NA, 551 01, 50°20', 15°55', 13 km JJV od Dvora Králové nad Labem] dům na nádvoří; rohové; renovace 1999

545	15	D	V	1865	6/02	-30°	10?	2,2	S	P	CR2	VI XII III	-
-----	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	------------	---

dům na nádvoří; rohové; renovace 1999; nápis „1865“

546	15	D	V	1865	6/02	60°	10?	2,2	S	P	CR2	XII VIII	N
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	----------	---

Jaroměř, náměstí ČSA 52 [NA, 551 01, 50°21', 15°55', 12 km JV od Dvora Králové nad Labem] dům; číselník na plechové desce

547	6	D	V	1642	2002	0°	10	1,5	S	P	CP	VIII XII IV	-
-----	---	---	---	------	------	----	----	-----	---	---	----	-------------	---

Jaroměř, Ve sladovnách 12 [NA, 551 01, 50°21', 15°55', 12 km JV od Dvora Králové nad Labem] štít domu směrem k řece

548	16	O	C	1906	2002	10°	13?	3	S	-	CR2	7 12 6	-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-----	--------	---

Jaroměřice 29 [SY, 569 44, 49°37', 16°45', 16 km JJV od Moravské Třebové] zahrada domu; troje hodiny na plechových deskách podle ing. Příhody; zhotovitel p. Hartl

549	7/1	O	V		2000	0°	1,7	0,6	S	PN	CR4OD7	VII XII XVII	-
-----	-----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	----	--------	--------------	---

550	7/1	O	V		2000	100°	1,5	0,8	S	P	CR4	II VI	-
-----	-----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	-------	---

551	7/1	O	V		2000	7°	1,7	0,6	S	PN	CR4PD7	VIII XII VI	-
-----	-----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	----	--------	-------------	---

Jaroměřice nad Rokytanou, náměstí Míru 1 [TR, 675 51, 49°6', 15°54', 13 km JJV od Třebíče] zámek

552	4/1	D	D	1706	2003	-78°		2	S	P	CR	4 11 IV XI	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	---	----	------------	---

553	4/2	D	D	1706	2003	102°		2	S	P	CR	2 8 II VIII	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	---	----	-------------	---

Jaroměřice, Na Kalvárii [SY, 569 44, 49°37', 16°45', 16 km JJV od Moravské Třebové] poutní místo, stěna fary; původně zde byly ještě dvoje další hodiny, o nich údaje chybí

554	7/2	-	U		11/00	-8°			S	P			-
-----	-----	---	---	--	-------	-----	--	--	---	---	--	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Jarošov nad Nežárkou 173 [JH, 378 41, 49°12', 15°4', 7 km SV od Jindřichova Hradce] dům směrem od mostu k náměstí

555	6	F	V		8/00				S	P	CRPD2	V XII III	-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-------	-----------	---

Javorník, Školní ulice [JE, 790 70, 50°24', 17°1', 23 km SZ od Jeseníku] kostel sv. Trojice; některé křivky zvěrokruhu; ukazatel pokřiven; renovace 1973

556	3	D	D		1991	-30°	6	1,8	S	PN	CD5	6 12	-
-----	---	---	---	--	------	------	---	-----	---	----	-----	------	---

Jedlka [DC, 407 22, 50°45', 14°17', 6 km JV od Děčína, obec Malá Veleň] kostel sv. Anny

557	1	D	PZ	1800?	1986	5°		3	S	PN	RP	VII XII VI	-
-----	---	---	----	-------	------	----	--	---	---	----	----	------------	---

Jedlová v Orlických horách 253 [RK, 517 91, 50°17', 16°20', 13 km VJV od Nového Města nad Metují, obec Deštné] zhotovitel dr. Alena Králičková

558	3	D	Z	1905	2000	-8°	1,5	0,5	S	P	CP	VII XII IV	-
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	------------	---

Jedousov 12 [PA, 535 01, 49°59', 15°36', 14 km ZJZ od Pardubic] stodola, betonová římsa otočena k jihu; renovovány 1970, S. Zelený; zhotovitel Václav Zelený

559	1	F	D	1925	2000	0°	7	1	S	P	CRP	6 12 6	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	-----	--------	---

Jedovary [CB, 374 01, 48°53', 14°35', 14 km JV od Českých Budějovic] soukromý dům

560	49	D	D		7/00				S	P	CR2P	X XII V	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	---------	---

Jehnědí 79 [UO, 562 01, 49°58', 16°18', 7 km ZJZ od Ústí nad Orlicí] v roce 1986 kruhová dřevěná deska a polos, římské číslice byly znatelné v 50. letech 20. století; výzdobu tvořilo šest reprodukcí M. Alše; zhotovitel K. Homolka

561	6	D	Z	1935	2001	2°	7	0,6	S	P			-
-----	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	--	--	---

Jemnice [TR, 675 31, 49°2', 15°34', 31 km JZ od Třebíče] kostel sv. Stanislava na náměstí

562	5	D	V	1886?	2002	4°	6	1,5	S	PN	CZ2P	VIII XII V	-
-----	---	---	---	-------	------	----	---	-----	---	----	------	------------	---

Jeneč, Dvořákova 146 [PZ, 252 61, 50°5', 14°13', 11 km JV od Kladna] rodinný dům, bývalý statek

563	5	-	V	1980	3/95	-40°		1,8	S	P	CZ2P	V XII III	V
-----	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	------	-----------	---

Jeníčkova Lhota 9 [TA, 391 37, 49°27', 14°43', 5 km SV od Tábora, obec Chotoviny] zahrada; hodiny na pařezu

564	8	O	PZ	1980	1985		0,3	0,5	V	P	CRPG	IX XII III	-
-----	---	---	----	------	------	--	-----	-----	---	---	------	------------	---

Jesenice [RA, 270 33, 50°6', 13°29', 24 km Z od Rakovníka] Letní dětský tábor PS Lubná Tlesky, U Zbořeného mlýna

565	19	-	D		2003				S	P	CRPG	10 12 7	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	---------	---

Jesenice 15 [PZ, 252 42, 49°58', 14°31', 10 km Z od Říčan] štít domu

566	10	D	P		2004	0°	3,3	2,5	S	P	C	VII XII V	-
-----	----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	---	-----------	---

Jesenice, Na spojce 58 [PZ, 252 42, 49°58', 14°31', 10 km Z od Říčan] na číselníku pouze tři číslice; zhotovitel Vladimír Sommer

567	13	D	V	1964	2004	-9°	1,5	2	S	P	CR2P	V X I	-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	------	-------	---

Jeseník, Josefa Hory 1020 [JE, 790 70, 50°14', 17°12', 34 km SZ od Bruntálu]

568	5	-	V	1973	1991	8°	5	2	S	P	CP	VII XII V	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	----	-----------	---

Jeseník, pavilon Priessnitz [JE, 790 70, 50°14', 17°12', 34 km SZ od Bruntálu] lázeňská budova

569	6	D	U	1852	1991	6°	7	2	S	P	CP	7 12 4, VII XII IV	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	----	--------------------	---

Jestřebí [CL, 471 67, 50°36', 14°36', 10 km JJV od České Lípy] kostel sv. Ondřeje, loď

570	22	D	U		2000		4,5		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	--	---	----	--	--	---

Jevíčko, U cihelny 630 [SY, 569 43, 49°37', 16°42', 15 km JJV od Moravské Třebové] zhotovitel Stanislav Dokoupil a akademický malíř Los

571	8	-	V	1976	2000	2°	5	1,2	S	PN	CP	IX XII III	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	----	----	------------	---

Jičín, Holinské předměstí [JC, 506 01, 50°26', 15°20', 20 km JV od Turnova] bývalá vodárenská věž, galerie; XII není na svislici

572	4	D	D	1735	1997	-47°	10	1	S	PN	CRO	VI XII XIII	-
-----	---	---	---	------	------	------	----	---	---	----	-----	-------------	---

Jičín, Valdštejnovo náměstí 38 [JC, 506 01, 50°26', 15°20', 20 km JV od Turnova] dvůr domu šikmo naproti Valdické bráně; bývalý Harrachův palác

573	27	F	P		2004	0°	6	2	S	P	CP	8 12 4	V
-----	----	---	---	--	------	----	---	---	---	---	----	--------	---

Jihlava, Belojanisova 13/1968 [JI, 586 01, 49°24', 15°35'] štít domu

574	14	D	V	1901	2000		12	2	S	PN	CG	1 11	-
-----	----	---	---	------	------	--	----	---	---	----	----	------	---

Jihlava, Jakubské náměstí [JI, 586 01, 49°24', 15°35'] kostel sv. Jakuba Většího; číselník ve tvaru lomené stuhy; číslice málo zřetelné

575	11	D	P		2000	J	6?	3	S	PN	CP	VIII XII III	-
-----	----	---	---	--	------	---	----	---	---	----	----	--------------	---

Jihlava, Lipová 75 [JI, 586 01, 49°24', 15°35'] dům

576	26	-	D		2003	JZ			S	PN	CRP	IX XII VIII	-
-----	----	---	---	--	------	----	--	--	---	----	-----	-------------	---

Jihlava, Polní 17 [JI, 586 01, 49°24', 15°35'] dům

577	20	D	V		2003				S	P	CRPL	VII XII III	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-------------	---

Jilemnice [SE, 514 01, 50°36', 15°30', 8 km ZJZ od Vrchlabí] Z křídlo zámku, dnes Krkonošské muzeum; stíněny stromy; v roce 1895 byly hodiny obnoveny, starší číselník prosvítá

578	6/1	D	D	1714	2003	-10°	3,5	1,7	S	P	CR2P	VI XII V	-
-----	-----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	------	----------	---

kostel sv. Vavřince, loď; zanikly po roce 1990

579	6/2	D	Z	1714?	2002	9°	10	1,5	S	P	CR2P		-
-----	-----	---	---	-------	------	----	----	-----	---	---	------	--	---

Jilové, Mírové náměstí [DC, 407 01, 50°46', 14°7', 7 km ZJZ od Děčína] zemědělské učiliště, bývalý zámek

580	4/1	D	V	1910?	1997	-22°		1,8	S	P	CP	VI XII III	-
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	------------	---

Jilové, Nádražní 248 [DC, 407 01, 50°46', 14°7', 7 km ZJZ od Děčína] 12 není na svislici

581	4/2	D	D	1950?	1986	34°		1,0	S	P	CPG	7 12 7	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--------	---

Jimlín [LN, 440 01, 50°19', 13°45', 5 km JZ od Loun] zámek Nový Hrad; latinské nápisy „HOG-MODOLABIUSMEN SVRATVRTEM PORISPES“, „ANNO QVO NOVO CL. HAERVSEXTA-BATCAS. EXCELLENTIA IOANNES COMESACONZIN“; (http://www.fotobanka.cz/show.php?image_id=90073)

582	3/1	O	V	1800?	2003	-8°		1,9	S	PN	CZ2RO	7 12 17	N
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	----	-------	---------	---

Jimramov 65 [ZR, 592 42, 49°38', 16°13', 12 km SV od Nového Města na Moravě] nádvoří zámku; zhotovitel Engelbrecht?

583	5	D	D	1798?	2003	-60°	3,5	1,6	S	PN	CZ2R4PD3	IV XII I	-
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	----------	----------	---

Jince [PB, 262 23, 49°47', 13°59', 10 km SSZ od Příbrami] kostel sv. Mikuláše, loď

584	6	D	V		1984	-25°		1,2	S	P	CZ2P	VI XII IIII	-
-----	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	------	-------------	---

Jindřichovice [KT, 341 42, 49°17', 13°23', 11 km ZSZ od Sušice, obec Kolinec] zámek, nároží; pokroucený ukazatel na rohu budovy (v minulosti možná 2 číselníky?)

585	20	D	U		1991		5		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Jindřichův Hradec [JH, 377 01, 49°9', 15°0', 36 km JJZ od Pelhřimova] dům na náměstí, na zdi odvrácené od náměstí

586	7	-	D		9/99	JV			S	P	CRD2	V XII III	-
-----	---	---	---	--	------	----	--	--	---	---	------	-----------	---

u základní školy na sídlišti Vajgar

587	31	-	-						-	-			-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Jinošice 24 [BN, 257 51, 49°42', 14°41', 9 km J od Benešova, obec Bystřice] dům; latinské nápisy „Hora ruit“, „respice finem“ („Čas kvapí“, „měj na zřeteli konec“); zhotovitel Josef Rys

588	3/1	O	V	1980	2001	JV	2,9	1,2	S	P	CRO	8 12 16	N
-----	-----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	-----	---------	---

Jirny [PY, 250 90, 50°7', 14°43', 7 km JJZ od Čelákovic] zámek

589	18	O	Z		9/01				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Jistebnice 92 [TA, 391 33, 49°29', 14°32', 12 km SZ od Tábora] fara; v roce 1985 měly jinou podobu a rozsah VI XII VI

590	10	D	V	1750?	1999	0°	3,6	1,8	S	PN	CZ2RPD3	VII XII V	V
-----	----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	----	---------	-----------	---

Jivno 1 [CB, 373 71, 49°0', 14°34', 8 km VSV od Českých Budějovic] ve dvoře; zhotovitel J. Vávra

591	18/3	-	U	1850?	1985	0°		3	S	P			-
-----	------	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	--	--	---

Jizerní Vteln [MB, 294 31, 50°23', 14°51', 5 km JZ od Mladé Boleslavi, obec Krnsko] sýpka

592	6	-	PZ	1850?	1984	30°		1	S	PN	CR4	IX XII VI	-
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	---	---	----	-----	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Kačina [KH, 285 31, 49°59', 15°21', 7 km VSV od Kutné Hory, obec Nové Dvory] S od zámku, v zahradnictví; chybně orientované o 30° k V; zhotovitel Tomáš Sapák ml.

593	19	D	V	2000	2002		1	0,6	V	P	C/2R	(5) 6 12 18 (19)	V
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	------	------------------	---

Kadaň, Jana Švermy 7 [CV, 432 01, 50°23', 13°16', 8 km V od Klášterce nad Ohří] dům

594	1	D	U	1900?	1986	37°			S	PN				-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	--	---	----	--	--	--	---

Kadov 2 [ST, 387 33, 49°24', 13°47', 17 km SSZ od Strakonice] budova zdravotního střediska, dříve fara; latinský nápis „QUA HORA ... ULTIMA“ („Která hodiny (bude) poslední“) a vročení „1891“

595	7	-	C	1891	1985	14°		1	S	-	CZ2P	8 12 5	N
-----	---	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	--------	---

Kájov [CK, 382 21, 48°49', 14°15', 5 km Z od Českého Krumlova] kostel Nanebevzetí Panny Marie, věž; renovovány 1993

596	9/1	D	V		2003	-48°		3?	S	PN	CR2PD7	VI XII IV	V
-----	-----	---	---	--	------	------	--	----	---	----	--------	-----------	---

kostel Nanebevzetí Panny Marie, věž; renovovány 1992; archaické číslice

597	9/2	D	V		2001	-48°			S	-	CRP	VI XII III	V
-----	-----	---	---	--	------	------	--	--	---	---	-----	------------	---

kostel Nanebevzetí Panny Marie, věž; renovovány 1993

598	9/3	D	V		2003	42°			S	P	CR2PD7	XI XII VI	V
-----	-----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	--------	-----------	---

kostelík Smrti Panny Marie, věž; renovovány 1993

599	9/4	D	V		2003	222°			S	P	CZ2R	IV X	V
-----	-----	---	---	--	------	------	--	--	---	---	------	------	---

církevní budova spojená s kostelem

600	35	-	C		2002	SV			S	-	RD7		-
-----	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	-----	--	---

601	36	-	C		2002	Z			S	P	RD7		-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	---

602	37	D	Z		2002				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Kalec [PS, 331 65, 50°01', 13°19', 30 km S od Plzně, obec Žihle] průčelí budovy hospodářského dvora

603	21	D	P	1880?	2003	26°	14	3	S	P	RD2	VIII XII VII	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	----	---	---	---	-----	--------------	---

Kalenice 1 [ST, 387 16, 49°16', 13°43', 13 km Z od Strakonice] budova hospodářského dvora, zemědělské družstvo

604	26	-	P	1880	1985	-8°		0,8	S	PN	CZ2	VII XII V	-
-----	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	----	-----	-----------	---

Kalhov 21 [JI, 588 42, 49°29', 15°27', 9,5 km JV od Humpolce] dům; nápis „Temporis ars medicina fere est“ („Čas je nejlepší lék“); zhotovitel p. Kubát

605	24/1	F	V	2001	2003	5°	3,5	1,2	S	P	CR2O	9 12 17	N
-----	------	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	------	---------	---

dvůr; zhotovitel p. Kubát

606	24/2	O	U		2003		1	1	PP	P			-
-----	------	---	---	--	------	--	---	---	----	---	--	--	---

Kamenice nad Lipou [PE, 394 70, 49°18', 15°5', 18 km SSV od Jindřichova Hradce] kostel Všech Svatých, loď

607	7/1	D	V		1997	J	5		S	PN	CP	8 12 4	-
-----	-----	---	---	--	------	---	---	--	---	----	----	--------	---

zámecká zeď do zahrady

608	38	-	-		1997				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

ozdravovna na zámku

609	39	-	-		1997				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Kamenice, osada Kuklík [PY, 251 68, 49°54', 14°35', 10 km JJZ od Říčan]

610	6	-	V	1981	1984	0°		3	S	P	CZP	IV XII VII	-
-----	---	---	---	------	------	----	--	---	---	---	-----	------------	---

Kamenický Šenov [CL, 471 14, 50°46', 14°29', 7 km Z od Nového Boru] kostel sv. Jana Křtitele, loď; latinský nápis „NIL SINE SOLE SOLET“ („Nic není bez Slunce“)

611	9	D	D	1900?	1997	3°		1,8	S	P	CZ2RP	VI XII VI	N
-----	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	-------	-----------	---

Kamenné Žehrovice 326 [KD, 273 01, 50°8', 14°1', 6 km ZJZ od Kladna] garáž

612	3	-	V	1979	1984	0°		2	S	P	CO	VII XII XVII	-
-----	---	---	---	------	------	----	--	---	---	---	----	--------------	---

Kamenný Újezd, Budějovická 21 [CB, 370 07, 48°54', 14°27', 9 km J od Českých Budějovic] bývalý farní úřad

613	10/1	D	U		4/00	6°		1,5	S	P	Z		-
-----	------	---	---	--	------	----	--	-----	---	---	---	--	---

Kamenný Újezd, Nádražní 213 [CB, 370 07, 48°54', 14°27', 11 km SV od Českého Krumlova] dům; autor hodin se odstěhoval, hodiny jsou odstraněné, stěna zabílená; zhotovitel p. Klimenda

614	10/2	D	Z	1989	1/03				S	P	C	IX XII IV	-
-----	------	---	---	------	------	--	--	--	---	---	---	-----------	---

Kamýk nad Vltavou [PB, 262 63, 49°38', 14°15', 18 km VJV od Příbrami] budova bývalého státního statku

615	7	-	D		1984	0°		2	S	P	CR2P	8 12 5	-
-----	---	---	---	--	------	----	--	---	---	---	------	--------	---

Karle [SY, 568 02, 49°45', 16°22', 7 km Z od Svitav] kostel sv. Bartoloměje, loď; nápisy „JAKÝ ŽIVOT-TAKOVÁ SMRT — JAKÁ SMRT-TAKOVÁ VĚČNOST“, „1977“; původní hodiny byly zničeny kolem roku 1930; zhotovitel Jan Flidr

616	9	D	D	1977	2001	-6°	5	3	S	PN	CRP	8 12 4	N
-----	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	----	-----	--------	---

Karlov 1 [PI, 375 01, 49°26', 14°5', 16 km SSZ od Písku, obec Dražíc] zámek; při opravě budovy zůstal jen polos

617	14/2	D	U	1875?	1999	88°	5,5		S	PN	CP	XII VIII	-
-----	------	---	---	-------	------	-----	-----	--	---	----	----	----------	---

zámek; při opravě budovy dostaly nový vzhled

618	24	D	V	1875?	1999	JV	4,1	1,5	S	PN	CR2D3	IV XII I	-
-----	----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	----	-------	----------	---

Karlovy Vary [KV, 360 01, 50°13', 12°52'] lázeňská vila Chopin, věžička; na válcové ploše

619	4	D	D	1870?	7/97	-52°	16	2	E	P	CRP	5 12	V
-----	---	---	---	-------	------	------	----	---	---	---	-----	------	---

Karlovy Vary, Drahotice, Mozartova 1 [KV, 360 01, 50°14', 12°53'] na pergole v zahradě; u domu poblíž hřbitova; zhotovitel p. Pivoňka

620	11	O	D	2000	2003		2	0,8	S	P	CO	8 12 16	-
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	----	---------	---

Karlovy Vary, Sokolovská 134, Rybáře [KV, 360 01, 50°13', 12°52'] bývalá vzorkovna porcelánu, předtím areál Domácích potřeb

621	13	D	Z		4/04				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Károv, Károvská 207 [PZ, 252 46, 49°57', 14°26', 15 km J od Prahy, obec Ohrobec] zahrada u chaty; rozměrově upravená kopie hodin před pražským planetáriem; prohozením tabulek je možné nastavit pravý nebo letní čas; zhotovitel Richard Řeřábek

622	11	-	V	1987	4/03		0,1	6	V	PN	CRPL	VIII XII VII	-
-----	----	---	---	------	------	--	-----	---	---	----	------	--------------	---

Kášovice 1 [TA, 391 61, 49°24', 14°32', 10 km Z od Tábora, obec Řepeč] štít domu; bohatě zdobený štít, znamení zvířetníku

623	12	-	D		1985	-10°		3,4	S	P	CR2O	7 12 18	V
-----	----	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	------	---------	---

Katovice [ST, 387 11, 49°16', 13°50', 5 km Z od Strakonice] štít stodoly; zhotovitel Adolf Poduška

624	39	-	V	2001	2003	-33°		4,2	S	P	CRP	VI XII III	-
-----	----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-----	------------	---

Kdousov 1 [TR, 675 32, 48°59', 15°39', 31 km JJZ od Třebíče, obec Police] fara

625	11/1	D	D	1801	7/96	-70°		2	S	P	CR4	III XII	-
-----	------	---	---	------	------	------	--	---	---	---	-----	---------	---

fara; párové, pravé; levé a pravé hodiny nemají rovnoběžné ukazatele

626	11/2	D	D	1801	7/96	20°		2	S	PN	CR2G	XII VIII	-
-----	------	---	---	------	------	-----	--	---	---	----	------	----------	---

fara; párové, levé; levé a pravé hodiny nemají rovnoběžné ukazatele

627	11/3	D	D	1801	7/96	20°		2	S	PN	CR2G	VIII XII, 8 12	-
-----	------	---	---	------	------	-----	--	---	---	----	------	----------------	---

Kerhartice [DC, 407 21, 50°46', 14°24', 13 km Z od Nového Boru, obec Česká Kamenice] kostel sv. Máří Magdalény; německý nápis „Erde, Sonne, Mond, Sterne und Alles, Was Ist, Wird vergehn. Die Lehre Jesu Aber ewig bestehn.“ („Země, Slunce, Měsíc, hvězdy a vše, co je, pomine. Ježíšovo učení však potrvá věčně.“)

628	2	D	V	1800?	2004	-12°		2,2	S	PN	R12PD7	VI XII V	N
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	--------	----------	---

Kladno 7, V. Beránka 97 [KD, 273 09, 50°9', 14°6', 9 km JJV od Slaného] obvodní zeď zahrady rodinného domu; zhotovitel Karel Jeřábek

629	15	O	D	2003	2003	JJZ	2,2	1,2	S	P	CRO	7 12 16	-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	---------	---

Kladno, Edvarda Beneše 1504 [KD, 272 01, 50°9', 14°6', 9 km JJV od Slaného] budova na rohu náměstí a Kleinerovy ulice, vila Libochvíle; (<http://slunecnihodiny.wz.cz/gsh-kladnolibochvile.htm>); polos poškozen; renovace 1992?

630	1	D	D	1900	2002	-30°		1	S	P	CP	VII XII III	V
-----	---	---	---	------	------	------	--	---	---	---	----	-------------	---

Kladno, Italská ulice [KD, 272 01, 50°9', 14°6', 9 km JJV od Slaného] prostranství mezi panelovými domy, sídliště U Hvězdy, u obchodního domu Kaufland; zhotoveny z kamene a betonu; ukazatelem trojúhelníková betonová deska — kulisa; (<http://slunecnihodiny.wz.cz/gsh-kladnouvezdy.htm>)

631	13	D	D		2003	J	0		V	P	CR2PD3	8 12 4	–
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	---	--------	--------	---

Kladno, Kotaskova 1366 [KD, 273 09, 50°10', 14°8', 8 km JJV od Slaného] dům; nápis „CES-TOU SVĚTLA“; (<http://slunecnihodiny.wz.cz/gsh-kladno1366.htm>); zhotovitel Pavel Marek

632	11	D	V	1995	7/02	0°	3	1,1	S	P	CR2PD7	IX XII III	N
-----	----	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	--------	------------	---

Kladoruby [BK, 679 61, 49°33', 16°37', 8 km SSZ od Boskovic, obec Letovice] kaplička

633	3	D	D	1890?	1986	0°		0,8	S	P	CZ	IX XII III	–
-----	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	----	------------	---

Kladoruby [ST, 387 16, 49°16', 13°46', 10 km Z od Strakonice] zhotovitel Adolf Poduška

634	38	–	V	1998	2003	–2°			S	P	CP	VIII XII II	–
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	----	-------------	---

Kladoruby [TC, 349 61, 49°43', 12°58', 26 km VJV od Tachova] nádvoří kláštera; nezřetelný číselník

635	4	O	PZ		1987		6		S	P			–
-----	---	---	----	--	------	--	---	--	---	---	--	--	---

Kladoruby nad Labem [PA, 533 12, 50°3', 15°29', 19 km SV od Kutné Hory] hřebčín; renovace 1985, akademická malířka Marie Svobodová-Želiazková; latinský nápis „FIRMVS FORTITV-DINE ET CONSTANTIA SECVRVVS.“ („Pevný statečností a bezpečný stálostí.“, chronogram IMVIVDICICVV, tj. MDCCVVVVIII = 1724) a vročení „K. L. P. 1763.“; zhotovitel J. Kramolín

636	2/1	O	V	1724	2002	–70°	5	2	S	KN	CRD4	4 11 XII	VN
-----	-----	---	---	------	------	------	---	---	---	----	------	----------	----

hřebčín; renovace 1985, akademická malířka Marie Svobodová-Želiazková; latinský nápis „COGITAVIT SIBI SAPIENS DIES ANTIGVOS AC ANNOS AETERNOS IN MENTE HABVIT“ („Přemýšlel moudrý o minulosti a na mysl měl věčnost“, chronogram CIVIIIDHVCIMVI, tj. MDCCVVVVIII = 1724); číselníku hodin počítaných od východu slunce chybí číslice; zhotovitel J. Kramolín

637	2/2	O	V	1724	2002	20°	5	2,2	S	PN	CRPD7S	X XII VI	VN
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	----	--------	----------	----

Kláštevec nad Orlicí [UO, 561 82, 50°7', 16°33', 18 km SV od Ústí nad Orlicí] kostel sv. Kříže, loď; latinské nápisy „NON QUAM DIU SED QUAM BENE.“ („Ne jak dlouho, ale jak dobře žijeme.“), „OMNIS HORA NUMERATUR.“ („Každá hodina je nám počítána.“); z původních hodin se zachoval jen stínový ukazatel, nynější byl zhotoven v roce 1955 při opravě kostela — autorem je J. Lyer z Roztok u Prahy; obdobné hodiny jsou ve Vítějovicích

638	7	D	D	1955	2001	–28°	4,5	3,5	S	P	CO	6 12 17	VN
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	---------	----

Kláštevní Skalice [KO, 281 63, 50°1', 14°59', 14,5 km Z od Kolína] bývalý klášter, později zámek

639	22	D	U	1872?	7/02	8°	5	1	S	P			–
-----	----	---	---	-------	------	----	---	---	---	---	--	--	---

Klatovec 22 [JI, 588 51, 49°13', 15°18', 23 km VSV od Jindřichova Hradce]

640	3	–	–		1984				S	–			–
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Klatovy [KT, 339 01, 49°23', 13°17', 24 km SZ od Sušice] kasárna pod Černou věží

641	41	-	-						S	P				
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

Klatovy, Dvořákova 206/III [KT, 339 01, 49°23', 13°17', 24 km SZ od Sušice] patrová vila; nápis „1907“

642	5/3	-	C	1907	2002				S	P	CR		VII XII VI	N
-----	-----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	----	--	------------	---

Klatovy, Lipová 458/4 [KT, 339 01, 49°23', 13°17', 24 km SZ od Sušice]

643	47	-	V		2003				S	P	CZ2PD7		VII XII III	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--------	--	-------------	---

Klatovy, Plánická ulice [KT, 339 01, 49°23', 13°17', 24 km SZ od Sušice] základní škola; párové, levé; nápis „ROKEM CHVÍLE TOMU, KDO SE VÁLÍ CHVÍLI, TOMU ROK, KDO NEZAHÁLÍ“ široký 6 m

644	5/1	D	V	1863	2002	6°	10	2	S	P	CZ2P		VI XII	VN
-----	-----	---	---	------	------	----	----	---	---	---	------	--	--------	----

základní škola; párové, pravé; nápis „KDO HODINY TRÁVÍ V PRÁCI, ČASU MARNĚ NE-UTRÁCÍ“ široký 6 m

645	5/2	D	V	1863	2002	6°	10	2	S	P	CZP		XII VII	VN
-----	-----	---	---	------	------	----	----	---	---	---	-----	--	---------	----

Klenovice 12 [PS, 330 35, 49°50', 13°11', 14 km SZ od Plzně, obec Všeruby] rekreační chalupa, bývalý mlýn; zhotovitel Z. Valenta a Jaroslav Bláha

646	20	-	D	1973	1984	-20°	5,5	1,6	S	P	CZR2P		10 12 6	-
-----	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-------	--	---------	---

Klenovka 16 [PA, 535 01, 50°1', 15°36', 13 km Z od Pardubic, obec Přelouč] štít domu; ve tvaru půlkruhu

647	19	D	P		2001	J	4,6	1	S	P	CO		7 12 17	-
-----	----	---	---	--	------	---	-----	---	---	---	----	--	---------	---

Kleť [CK, 382 03, 48°52', 14°17', 6 km SSZ od Českého Krumlova, obec Holubov] na vrcholu Kletí, poblíž hvězdárny; vícenásobné hodiny, na stanovišti s nejvyšší nadmořskou výškou (1038 m n. m.) v ČR; hodiny doplněny dvěma tabulkami — se dny vstupu do jednotlivých znamení a odchylkami středního času od slunečního; zhotovitel ing. arch. Petr Pešek a Jan Smrž

648	7	D	D	1973	2000	Z		0,5	S	P	CRD			V
-----	---	---	---	------	------	---	--	-----	---	---	-----	--	--	---

649	7	D	D	1973	2000			0,5	PP	P	CR			V
-----	---	---	---	------	------	--	--	-----	----	---	----	--	--	---

650	7	D	D	1973	2000	V		0,5	S	P	CR6D7		IV X	V
-----	---	---	---	------	------	---	--	-----	---	---	-------	--	------	---

651	7	D	D	1973	2000				PJ	P	CR6OD7		VIII XII XVI	V
-----	---	---	---	------	------	--	--	--	----	---	--------	--	--------------	---

Klikov [JH, 378 05, 48°55', 14°55', 27 km JJZ od Jindřichova Hradce, obec Suchdol nad Lužnicí] dům naproti kapli; nápis „1912“

652	19	D	V	1912	1998		2,5	1,3	S	P	CZ2P		IV XII IV	N
-----	----	---	---	------	------	--	-----	-----	---	---	------	--	-----------	---

Klobouky, náměstí Míru 14/103 [BV, 691 72, 48°59', 16°52', 19 km ZJZ od Kyjova] fara; renovovány 1950

653	2	D	D	1861	2000	0°		2,5	S	P	CP		VII XII V	-
-----	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	----	--	-----------	---

Klokočín [PI, 397 01, 49°14', 14°11', 8 km JJV od Písku] nádvoří tvrze

654	28	O	V		2002				S	-				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Klucké Chvalovice 66 [KH, 286 01, 49°49', 15°23', 17 km JJV od Kutné Hory, obec Zbýšov] dům na návsi; zhotovitel p. Rachota

655	20	D	P		2002	-40°	2,9	0,7	S	PN	CZRP	VIII XII II		-
-----	----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	----	------	-------------	--	---

Kněževísko [BK, 679 61, 49°33', 16°33', 11 km SZ od Boskovic, obec Letovice] kaplička; nápisy „1863“ a „1972“; zřejmě roky renovací

656	6	D	D	1863	1986	6°		0,7	S	PN	CRO	8 12 17		N
-----	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	----	-----	---------	--	---

Knířov [UO, 566 01, 49°55', 16°8', 14 km ZSZ od Litomyšle, obec Vysoké Mýto] altán v zahrádkářské kolonii; 12 neleží na svislici; zhotovitel Jan Dostál

657	10	O	D	1981	2000	26°	1,7	0,8	S	P	CO	11 12 18		-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	----------	--	---

Kňovice [PB, 264 01, 49°41', 14°24', 23 km ZJZ od Benešova] zámek; jen půlkruhové mezikruží bez čísel

658	24	O	PZ		1999		8,5	1,7	S	-	C			-
-----	----	---	----	--	------	--	-----	-----	---	---	---	--	--	---

Koberovice [PE, 394 59, 49°35', 15°16', 8 km ZSZ od Humpolce] Bělský mlýn; mlýn zbořen

659	8	-	Z		1984				-	-				-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Kočí [CR, 538 61, 49°57', 15°51', 4 km V od Chrudimi] kostel sv. Bartoloměje, loď; renovace 1760, 1798, 1865 a 2002

660	4	D	D	1682	2003	5°	5	1,7	S	P	CZRP	IX XII IV		-
-----	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	------	-----------	--	---

Kohoutov [TU, 541 01, 50°26', 15°54', 6 km V od Dvora Králové nad Labem] bývalá kaple, dnes kostel Nanebevzetí Panny Marie, loď; renovovány 1935; nápis „1752. RENOV. 1935.“, další dva německé nápisy nečitelné

661	5	D	P	1751	2001	10°	5	2	S	P	CZ2	VII XII V		N
-----	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	-----------	--	---

Kojetín, Komenského náměstí [PR, 752 01, 49°21', 17°19', 8 km SZ od Kroměříže] římskokatolický kostel Nanebevzetí Panny Marie

662	4	D	D	1790?	9/01	-32°	3	1,5	S	P	CZ2RP	5 12 2, V XII II		N
-----	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	-------	------------------	--	---

Kojice 4 [PA, 533 12, 50°2', 15°23', 12 km SV od Kutné Hory] plechová deska na tyči; číslice 12 neleží na svislici; zhotovitel učitel Rychetský

663	3	O	PZ	1910	2001	J	1,7	0,6	S	KN	CR2P	10 12 6		-
-----	---	---	----	------	------	---	-----	-----	---	----	------	---------	--	---

sloup kůlny ve dvoře; poškozený polos

664	25	O	C	1910	2001		2	1,2	S	P	CZ2	7 11		-
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	-----	------	--	---

Kolešovice 15 [RA, 270 02, 50°8', 13°37', 10 km ZSZ od Rakovníka] kůlna u domu

665	4	D	D	1921	1984	10°		0,8	S	P	CRP	IX XII V		-
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	----------	--	---

Kolín, Brandlova 17 [KO, 280 02, 50°2', 15°12', 10 km SSZ od Kutné Hory] renovovány 1975, latinské nápisy „FAC DVM LVCET SOL“ („Dělej, dokud svítí slunce“) a „CERTA OMNIS BUS HORA“ („Všem určitá hodina“)

666	1	D	D	1760	2002	16°	3,5	1,8	S	P	CZ2P	VIII XII V	VN
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	------------	----

Kolín, Riegrova 290 [KO, 280 02, 50°2', 15°12', 10 km SSZ od Kutné Hory]

667	23	F	U		2002		6,5		S	P			–
-----	----	---	---	--	------	--	-----	--	---	---	--	--	---

Koloděje nad Lužnicí [CB, 375 01, 49°15', 14°25', 20 km VJV od Písku, obec Týn nad Vltavou] bývalý zámek; XII není na svislici; renovovány 1975?

668	24/1	O	C		1999	–32°		0,8	S	–	CPG	V XII V	–
-----	------	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	-----	---------	---

669	24/2	O	C		1999	58°		0,85	S	–	CPG	VIII XII VIII	–
-----	------	---	---	--	------	-----	--	------	---	---	-----	---------------	---

bývalý mlýn (zbořen)

670	41	D	Z		1980				S	–	CP	IX XII VI	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	-----------	---

Komařice [CB, 373 14, 48°52', 14°32', 13 km JJV od Českých Budějovic] dříve zámek; latinské nápisy „OBUMBRATUR“, „NON MACULATUR“ („Zastiňuje se“, „Neposkvřňuje se“)

671	11	O	PZ	1653	3/02	58°	5	3,3	S	P	CZ2P	XI XII VIII	VN
-----	----	---	----	------	------	-----	---	-----	---	---	------	-------------	----

Konárovice [KO, 281 25, 50°2', 15°17', 6 km V od Kolína] zámek, zeď do zahrady; zanikly po renovaci zámku

672	8/2	–	Z		1985		4	1,5	S	P			–
-----	-----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	--	--	---

Konárovice, Nová 98 [KO, 281 25, 50°2', 15°17', 6 km V od Kolína] štít domu

673	8/1	D	V	1935?	1999	–5°	3,5	1,8	S	P	CPL	VII XII IV, VIII I V	–
-----	-----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	----------------------	---

Kondrac [BN, 258 01, 49°40', 14°53', 4 km JJZ od Vlašimi] márnice u kostela

674	6	D	D		2002	J	4	1,6	S	P	CZP	7 12 4	–
-----	---	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	-----	--------	---

Koněprusy [BE, 266 01, 49°55', 14°4', 4 km JJZ od Berouna] kaplička uprostřed obce; číslice v mezikruží nečitelné

675	3	D	P	1900?	2002	0°	5	1	S	P	C	VII XII IV	–
-----	---	---	---	-------	------	----	---	---	---	---	---	------------	---

Konice 42 [PV, 798 52, 49°35', 16°53', 19 km SV od Boskovic] dům; renovace 1953

676	1	D	V	1936?	10/95	38°		2,5	S	P	CZ2P	V XII III	–
-----	---	---	---	-------	-------	-----	--	-----	---	---	------	-----------	---

Konopiště [BN, 256 01, 49°46', 14°40', 2 km JJZ od Benešova] zámek, nad okny jedné z budov na nádvoří; číslice ve stuze

677	23	O	V		2000	J	12	2	S	P	CZ2P	8 12 4	–
-----	----	---	---	--	------	---	----	---	---	---	------	--------	---

Kopidlno [JC, 507 32, 50°19', 15°16', 15 km JJZ od Jičína] zámek, nad vchodem

678	5	D	V	1850?	2002	0°	9	1,5	S	PN	CR2P	VIII XII V	–
-----	---	---	---	-------	------	----	---	-----	---	----	------	------------	---

Korákov [CB, 375 01, 49°13', 14°32', 8 km V od Týna nad Vltavou] statek; zhotovitel Jan Zeman

679	59	O	V	2001	2002	J	4,5	1,8	S	P	CZP	VI XII VI	V
-----	----	---	---	------	------	---	-----	-----	---	---	-----	-----------	---

Koruna [SY, 563 01, 49°50', 16°43', 10 km SSV od Moravské Třebové] kaplička, nad vchodem

680	10	D	U		2000	13°			S	P					-
-----	----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	--	--	--	--	---

Kosmonosy, Debřská 19 [MB, 293 07, 50°26', 14°54', 2 km S od Mladé Boleslavi] bývalá restaurace Sport; budova poškozena požárem; bohatá stuha; nápis nečitelný; renovovány 1878

681	1	D	PZ		2003	10°	7	2,9	S	PN	CR4D3	VII XII VI	N
-----	---	---	----	--	------	-----	---	-----	---	----	-------	------------	---

Kosov 13/23 [CB, 370 07, 48°52,5', 14°25', 10 km SV od Českého Krumlova, obec Kamenný Újezd] usedlost U kovářů; renovovány 1981, Jan Mráz

682	27	D	V	1896	11/99	J	3,5		S	P	CZ4P	VII XII V	-
-----	----	---	---	------	-------	---	-----	--	---	---	------	-----------	---

Kostelec nad Orlicí [RK, 517 41, 50°7', 16°12', 8 km JZ od Rychnova nad Kněžnou] koupaliště, stěna pánského WC; renovace 1973; patrné pomocné konstrukční přímky; stíněny křovím; ve středu latinský nápis „SINE SOLE NIHIL SVM“ („Bez Slunce nejsem nic“); zhotovitel učitel František Albrecht

683	5/1	O	D	1966	2000	33°	1	1,8	S	P	CZP	IX XII VI	N
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Kostelec nad Orlicí, Zoubkova 137 [RK, 517 41, 50°7', 16°12', 8 km JZ od Rychnova nad Kněžnou] zhotovitel Konstantin Jansa

684	5/2	D	V	1975	2000	2°	4	1,3	S	PN	C	8 12 4	-
-----	-----	---	---	------	------	----	---	-----	---	----	---	--------	---

Kostelní Lhota 102 [NB, 289 12, 50°8', 15°2', 6 km JJZ od Nymburka] rodinný dům u hlavní silnice, nad balkonovými dveřmi; nápis „LP 1939“

685	2	D	V	1939	2002	-10°	6	0,8	S	P	CP	VII XII V	N
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	----	-----------	---

Kostelní Myslová [JI, 588 56, 49°9', 15°25', 30 km JJZ od Jihlavy] kostel sv. Václava

686	4	D	V		1984				S	P			-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Kostelní Radouň [JH, 378 42, 49°14', 15°0', 9 km S od Jindřichova Hradce] kostel sv. Víta, loď; číslce jsou psány obráceně a na svislici je XI

687	5	D	PZ	1934	8/94				S	P	CPG	IV XI V	-
-----	---	---	----	------	------	--	--	--	---	---	-----	---------	---

Kostelní Radouň 44 [JH, 378 42, 49°14', 15°0', 9 km S od Jindřichova Hradce] dům

688	32	-	PZ	1934	1994				S	-	C	IV XII V	-
-----	----	---	----	------	------	--	--	--	---	---	---	----------	---

Kostomlaty nad Labem [NB, 289 21, 50°11', 14°58', 6 km Z od Nymburka] zvonice sv. Bartoloměje; nápis „MDCCCLXXXV“

689	3	D	U	1895	2002	5°	5,5	2,5	S	PN			N
-----	---	---	---	------	------	----	-----	-----	---	----	--	--	---

Košátky 14 [MB, 294 79, 50°19', 14°40', 20 km ZJZ od Mladé Boleslavi] zámek

690	7	D	Z		1984	20°	6,5	1,4	S	P	R		-
-----	---	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	---	--	---

zámek, nároží

691	12	D	P		1999	-70°	6,5	1,5	S	PN	CR4	VI XII	-
-----	----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	----	-----	--------	---

Koštany [HB, 582 83, 49°49', 15°32', 15 km JV od Čáslavi, obec Vilémov] rozcestí na silnici Vilémov - Petrovice, odbočka do Košťan; nápisy „UTERE TEMPORIS!“ („Využij času“, na letním číselníku), „SOL VITA EST“ („Slunce je život“, na zimním), „L. Diei“ („Délka dne“), „L. Noctis“ („Délka noci“), „Koštany“, „MMII“; dva číselníky, jeden pro období platnosti letního času a druhý po zbytek roku — při změně času se deska na čepu otočí kolem svislé osy a uplatní se příslušný číselník; (<http://users.hbnet.cz/vilemov/kostan.htm>); zhotovitel Stanislav Myška

692	16	D	V	2002	7/03	0°	1,3	1,2	S	PN	CRP	VII XII V (VIII I VI)	VN
-----	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	----	-----	-----------------------	----

Kotoň [PJ, 335 01, 49°27', 13°40', 26 km SSV od Sušice, obec Oselce] kostel Narození Panny Marie uprostřed hřbitova; zhotovitel italský stavitel Antonín Demaggi

693	11	D	PZ	1705	1984	10°	6	2	S	PN	R4		–
-----	----	---	----	------	------	-----	---	---	---	----	----	--	---

Kounice 372 [NB, 289 15, 50°6', 14°51', 4 km S od Českého Brodu] dům; latinský nápis „CARPE DIEM“ („Užívej dne“) a vročení „MMII“; zhotovitel ing. Zdeněk Kytř

694	15	O	V	2002	2003	20°	2,7	2,8	S	PN	CR2OD7	VII XII XVIII	N
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	----	--------	---------------	---

Kouřim [KO, 281 64, 50°0', 14°59', 16 km ZJZ od Kolína] zvonice na náměstí

695	9/1	D	C	1600?	2002	-20°	8,2	2,6	S	–	R		–
-----	-----	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	---	--	---

zvonice na náměstí; prázdný číselník bez ukazatele

696	9/2	D	C	1600?	2002	70°	8,2	3,2	S	–			–
-----	-----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	--	--	---

Kozojedy 18 [PS, 331 41, 49°56', 13°34', 22 km S od Rokycan] mlýnice, Bohy pod Krašovem

697	6	–	PZ	1698?	1984	-42°	2,5	0,8	S	–			–
-----	---	---	----	-------	------	------	-----	-----	---	---	--	--	---

Kozojedy, Českokbrodská 159 [KO, 281 63, 49°59', 14°49', 12 km V od Říčan] vnitřní zed oplocení; kovové číslice; zhotovitel František Krucký

698	10	O	V	1974	2002	10°	0,65	1,7	S	P	CP	IX XII IV	–
-----	----	---	---	------	------	-----	------	-----	---	---	----	-----------	---

Kozolupy [BE, 267 18, 49°58', 14°12', 11 km V od Berouna, obec Vysoký Újezd]

699	21	F	P		2004				S	P	CZP	VIII XII VI	–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-------------	---

Krabčice, myslivna MS Končiny [NA, 552 04, 50°24', 15°57', 4 km SSV od Jaroměře, obec Dolany] myslivna; s obrazem kopcovité krajiny, lesa a luk; zhotovitel V. Nep?

700	18/1	D	V	2000	10/02	-90°	3,5	1,1	S	P	CR	VII X	–
-----	------	---	---	------	-------	------	-----	-----	---	---	----	-------	---

myslivna; obraz hlavy jelena s křížem mezi parohy; zhotovitel V. Nep?

701	18/2	D	V	2000	10/02	0°	4	1,3	S	PN	CR2	VIII XII IV	–
-----	------	---	---	------	-------	----	---	-----	---	----	-----	-------------	---

Kralice nad Oslavou [TR, 675 71, 49°12', 16°12', 21 km JV od Velkého Meziříčí] pomník Milénia, u památníku Bible kralické

702	18	–	–		2002				–	–			–
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Kralice nad Oslavou 33 [TR, 675 71, 49°12', 16°12', 21 km JV od Velkého Meziříčí]

703	17	–	–						–	–			–
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Kralice nad Oslavou 211 [TR, 675 71, 49°12', 16°12', 21 km JV od Velkého Meziříčí] Velkopolský dvůr, 2,5 km ZJZ od obce

704	7	-	PZ	1880?	1986	18°			S	P				
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	--	---	---	--	--	--	--

Kralovice [PS, 331 41, 49°58', 13°29', 24 km JZ od Rakovníka] kostel sv. Petra a Pavla

705	7	D	D	1550?	1994	J	11	0,6	S	P	CR2P	VI XII VI		-
-----	---	---	---	-------	------	---	----	-----	---	---	------	-----------	--	---

Království 42/255 [DC, 407 75, 51°0', 14°29', 2,5 km V od Šluknova] chalupa; zhotovitel dr. Ďoubal

706	16	O	P	1986	2003	-23°	2	0,75	S	P	CR2O	VIII XII XVI		-
-----	----	---	---	------	------	------	---	------	---	---	------	--------------	--	---

Kraslice, Havlíčkova 1356/83 [SO, 358 01, 50°19', 12°30', 18 km SSZ od Sokolova] rodinný dům

707	2/1	-	PZ	1955?	2004	-14°	2	1,2	S	P	CZO	7 12 17		-
-----	-----	---	----	-------	------	------	---	-----	---	---	-----	---------	--	---

Kraslice, Horní předměstí 1475/7 [SO, 358 01, 50°19', 12°30', 18 km SSZ od Sokolova] rodinný dům; šest číselníků odpovídající různým měsícům v roce

708	2/2	-	PZ	1981	2004	-16°	3	2,5	S	P	CR4O	XI XVII XI XVIII		-
-----	-----	---	----	------	------	------	---	-----	---	---	------	------------------	--	---

Krásná Lípa, Fibichovo údolí 896/6 [DC, 407 46, 50°54', 14°31', 7 km JJZ od Rumburka] chalupa; latinský nápis „Sine sole sileo“ („Bez Slunce mlčím“)

709	5	-	V	1978	1986	22°		1,4	S	P	R2O	IX XII XVII	N	
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	-------------	---	--

Krásný Buk 21 [DC, 407 46, 50°55', 14°29', 10 km Z od Varnsdorfu, obec Krásná Lípa] dům ve čtvrti Vyhličky

710	15	-	-						S	-				-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Krásný Dvůr [LN, 439 72, 50°15', 13°22', 16 km JZ od Žatce] zámek

711	5	D	V	1850?	1986	-27°	4,7	1,6	S	PN	CR2P	VI XII III		-
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	------	------------	--	---

Krásný Les 29 [KV, 363 01, 50°20', 13°00', 5 km SV od Ostrova] rodinný dům; zhotovitel Milan Holý

712	6	O	V	1975?	2003	-20°		3?	S	P	CRP	VII XII III		-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	----	---	---	-----	-------------	--	---

Krásný Les 82 [KV, 363 01, 50°20', 13°00', 5 km SV od Ostrova] rodinný dům; zhotovitel Jiří Tvaroha

713	14	O	V	1985	2004		4	3	S	P	CO	VIII XII XVII		-
-----	----	---	---	------	------	--	---	---	---	---	----	---------------	--	---

Kratochvíle [PT, 384 11, 49°3'30'', 14°10', 15 km VSV od Prachatic, obec Netolice] zámek; vybledlý číselník

714	7/1	O	PZ		7/98	JZ	3	2	S	P	CR2P	X XII III		-
-----	-----	---	----	--	------	----	---	---	---	---	------	-----------	--	---

zámek

715	7/2	O	U		7/98	SZ	3	2	S	P				-
-----	-----	---	---	--	------	----	---	---	---	---	--	--	--	---

Krnov, Cvilín [BR, 794 01, 50°6', 17°43', 22 km SZ od Opavy] kostel P. Marie Sedmibolestné

716	5/1	D	D		2002	-12°	2,5	2	S	P	CZ	VII XII VI		-
-----	-----	---	---	--	------	------	-----	---	---	---	----	------------	--	---

Krnov, Zámecké náměstí 13 [BR, 794 01, 50°6', 17°43', 22 km SZ od Opavy] na dvoře bývalého zámku; původně bohatě zdobené na sgrafitové omítce

717	5/2	D	PZ	1779?	1991	-20°	4	1,5	S	P	CRP	6 12 4	-
-----	-----	---	----	-------	------	------	---	-----	---	---	-----	--------	---

Krnsko 57 [MB, 294 31, 50°23', 14°51', 5 km JZ od Mladé Boleslavi] Dolní Krnsko; číslice nesprávně napsána jako IIX; číslice XII neleží na svislici

718	11	D	V		1999	J	4,2	1,1	S	P	CZ2P	IIX XII II	-
-----	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	------	------------	---

Kroměříž, Albertova 6/3983 [KM, 767 01, 49°18', 17°24', 14 km ZJZ od Holešova] hvězdárna

719	15	-	D						V	P			-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Kroměříž, Havlíčkova 10/1256 [KM, 767 01, 49°18', 17°24', 14 km ZJZ od Holešova] dům

720	5/3	D	D	1880?	8/99	34°		1	S	P	CRP	7 12 2	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	-----	--------	---

Kroměříž, Havlíčkova 29/664 [KM, 767 01, 49°18', 17°24', 14 km ZJZ od Holešova] dům

721	5/1	D	U	1906?	8/99	-30°		1,7	S	PN			-
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	--	--	---

Kroměříž, Pilařova 7 [KM, 767 01, 49°18', 17°24', 14 km ZJZ od Holešova] bývalá piaristická kolej, Státní konzervatoř; latinské nápisy „EX MARIA HIC NASCITUR ORDO“ („Z Marie se rodí tento řád“, chronogram), „Lonsit Dicit Hora“, „Ort Solis Hora“; číslice 16 až 8 udávají délku „světého dne“, 4 až 8 čas východu slunce pro příslušnou kalendářní křivku

722	5/2	O	V	1718	8/99	-24°		3	S	PN	CZ2PD9	VII XII II	VN
-----	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	--------	------------	----

Krsice 6/46 [PI, 398 04, 49°29', 14°4', 21 km SSZ od Písku, obec Čimelice] dům; v patě polosu je také pevná kovová ručička, která spolu s polosem vytváří dojem hodinových ručiček

723	2	-	V	1975?	1985	-16°		1,5	S	P	CZ2P	IX XII IV	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	------	-----------	---

Krsice 57 [PI, 398 04, 49°29', 14°4', 21 km SSZ od Písku, obec Čimelice] dům; zřejmě jen dekorací

724	27	-	D		5/02				S	P	CZ2P	IX XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-----------	---

Krupka, Komenského 261/35 [TP, 417 42, 50°41', 13°52', 6 km SSV od Teplic] párové; chybí ukazatel i označení hodin; štukové hodiny s výzdobou

725	3/1	D	C	1910?	5/03	-11°		3	S	-			V
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	---	---	---	--	--	---

párové; chybí označení hodin; štukové hodiny s výzdobou

726	3/1	D	PZ	1910?	5/03	-11°		3	S	-			V
-----	-----	---	----	-------	------	------	--	---	---	---	--	--	---

Krupka, Komenského 262 [TP, 417 42, 50°41', 13°52', 6 km SSV od Teplic] XII není na svislici

727	3/2	D	C	1910?	1986	-11°		2,5	S	-	C	III XII	V
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	---	---------	---

Krušovice [RA, 270 53, 50°10', 13°46', 8 km S od Rakovníka] pivovar; bohatě zvlněná stuha, připomínají díla Engelbrechtů

728	5	O	V	1750?	1987	-10°	2,4	1,2	S	PN	CZR2P	VII XII V	V
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	-------	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Křelov 21 [OC, 783 36, 49°37', 17°12', 5 km SZ od Olomouce] soukromá zemědělská usedlost, náměstí

729	12	D	D	1970?	1991	2°	6	2,1	S	P	CP	7 12 5	-
-----	----	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	----	--------	---

Křešník [PE, 393 11, 49°24', 15°19'30'', 10 km VJV od Pelhřimova, obec Nový Rychnov] u kostela Nejsvětější trojice

730	11	D	D	1879	2001	J	2	1,2	PP	P	CZ2P	6 12 6	-
-----	----	---	---	------	------	---	---	-----	----	---	------	--------	---

Křešetice 119 [KH, 285 47, 49°54', 15°16', 4,5 km Z od Kutné Hory] dvůr; zhotovitel p. Zelený

731	37	F	D	1996	2004	0°	6	1	S	PN	CRPD3	VII XII VI	-
-----	----	---	---	------	------	----	---	---	---	----	-------	------------	---

Křešetice 156 [KH, 285 47, 49°54', 15°16', 4,5 km Z od Kutné Hory] dům; zhotovitel p. Jelínek

732	36	F	V	1985	2004	-6°	2,2	0,9	S	P	CP	VIII XI XIII IV	-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	-----------------	---

Křinec 1 [NB, 289 33, 50°16', 15°9', 12 km SV od Nymburka] zámek; v r. 1984 byla zřetelná čísla; na téže stěně byly další hodiny, které zanikly

733	4	D	U	1850?	2003	20°	6	2,9	S	P	CZ2P	X XII III	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	------	-----------	---

Křivoklát [RA, 270 23, 50°2', 13°53', 12 km JV od Rakovníka] hrad, nádvoří; hodinové přímky opatřeny šipkami; renovovány 1888; Polák (1981); zhotovitel Antonín Engelbrecht

734	6/1	V	D	1806	2003	40°		1,4	S	P	CR4P	VIII XII VII	V
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	--------------	---

Křivoklát 109 [RA, 270 23, 50°2', 13°53', 12 km JV od Rakovníka] část Budy, soukromý dům; kovové číslice; údajně již zrušeny

735	6/2	-	D	1973	1984	-20°		1,8	S	P	CP	IX XII III	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	----	------------	---

Křižánky 101 [ZR, 592 02, 49°41', 16°4', 13 km S od Nového Města na Moravě] dům

736	14	D	P		2001		2	0,25	S	P	CRP	VI XII V	V
-----	----	---	---	--	------	--	---	------	---	---	-----	----------	---

Křižanov 2 [ZR, 594 51, 49°24', 16°7', 9 km SV od Velkého Meziříčí] zámek, nyní ústav sociálních služeb

737	6	-	U	1866	1986	10°		1,5	S	P			-
-----	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Křtiny [BK, 679 05, 49°18', 16°45', 10 km JV od Blanska] poutní kostel Jména Panny Marie, levá část chrámu; socha anděla se slunečními hodinami jako symbol umírněnosti; Horyna, Royt a Hyhlík (1994)

738	14	O	V		7/96				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Křtiny 72 [BK, 679 05, 49°18', 16°45', 10 km JV od Blanska] fara

739	4	D	P		7/96	-65°		2,5	S	PN	CZ2	III XII	-
-----	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	----	-----	---------	---

Kuks [TU, 544 01, 50°24', 15°54', 6 km S od Jaroměře] hospital, J nádvoří, nad středním vchodem; jen slabě znatelný kruhový číselník, prolomený římsou; na foto z r. 1975 není vidět vůbec; původně vymalován stařec Čas vznášející se na oblacích a okřídlený na znamení jeho rychlého letu; latinské nápisy „VIgILate CaVte, qVia nesCIItIs, qVa hora DoMInVs VenIet.“ („Bděte ostražitě, protože nevíte, v kterou hodinu pán přijde.“, chronogram MDCCLVVVVVVIIIIIII = 1787), „Renovatam 1886“ („Obnoveno 1886“), „1910“; při renovaci možná zkomolen konec nápisu „...VentVrVs slf“ (pak je chronogram 1797); renovovány 1886, 1910; Halík (1908); zhotovitel Odil Volf

740	20	D	C	1787	2004	0°	3,2	2,1	S	–	CZ4R2P	IX XII XIV	N
-----	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	--------	------------	---

Kunice 15 [PY, 251 63, 49°56', 14°40', 6 km JJV od Říčan] štít obytného domu; kovová čísla

741	7	D	V	1975?	2000	5°	3,5	1,2	S	P	CP	IX XII IV	–
-----	---	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Kunratice u Cvikova [CL, 471 55, 50°46', 14°41', 7 km V od Nového Boru] kostel Povýšení sv. Kříže

742	1/1	D	U	1900?	1986	18°			S	P			–
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	--	---	---	--	--	---

ve skále Dutý kámen

743	1/2	D	C	1935	1986			0,4	R	–	R		–
-----	-----	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	---	--	---

744	1/2	D	C	1935	1986			1	V	–	R		–
-----	-----	---	---	------	------	--	--	---	---	---	---	--	---

Kunštát [BK, 679 72, 49°30', 16°31', 11 km Z od Boskovic] kostel sv. Stanislava

745	5	D	PZ	1890?	1986	7°		2	S	P	C	VIII XII V	–
-----	---	---	----	-------	------	----	--	---	---	---	---	------------	---

Kupařovice [BI, 664 64, 49°3', 16°30', 19 km JJZ od Brna] zámek

746	8/2	D	U	1936?	1986	–15°	9	1	S	PN			–
-----	-----	---	---	-------	------	------	---	---	---	----	--	--	---

Kurdějov [BV, 693 01, 48°57', 16°46', 22 km SSZ od Břeclavi] fara

747	3	–	PZ	1690?	1986	1°		1,3	S	–	CRP	7 12 5	–
-----	---	---	----	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	--------	---

Kutná Hora, Jánské náměstí 521/1 [KH, 284 01, 49°57', 15°16', 10 km JJV od Kolína] dům; zhotovitel p. Macháček

748	15	F	D	1903	2003	–45°	7	2,5	S	K	CZ2	4 12	–
-----	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	-----	------	---

Kutná Hora, Kollárova 313 [KH, 284 01, 49°57', 15°16', 10 km JJV od Kolína] interiér pizzerie Palatino; zhotovitel Olaf Pugner

749	34	D	D	2003	2003		2	2	Y	–	CRP	8 1 8, VIII I VIII	V
-----	----	---	---	------	------	--	---	---	---	---	-----	--------------------	---

Kutná Hora, Komenského náměstí 76 [KH, 284 01, 49°57', 15°16', 10 km JJV od Kolína] renovovány 2001; nápis „MCMCIX“; zhotovitel Tomáš Sapák ml.

750	21	F	V	1999	2003	J	6	1,2	S	PN	CR2LD3	7 12 17, VIII XII VI	N
-----	----	---	---	------	------	---	---	-----	---	----	--------	----------------------	---

Kutná Hora, Palackého náměstí [KH, 284 01, 49°57', 15°16', 10 km JJV od Kolína] gotická radnice; zanikl při požáru radnice r. 1770

751	38	–	Z	1770					O	–			–
-----	----	---	---	------	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Kutná Hora, Purkyňova ulice [KH, 284 01, 49°57', 15°16', 10 km JJV od Kolína] nedokončené

752	22	F	U	2000	2003	J	3	3	S	P				-
-----	----	---	---	------	------	---	---	---	---	---	--	--	--	---

Kutná Hora, Sedlec, K nádraží 284 [KH, 284 03, 49°58', 15°17', 9 km JV od Kolína] penzion Sedlec; závěsné; latinský nápis „TEMPUS FUGIT“ („Čas běží“)

753	32	D	X		2003	J		0,5	S	-	CRP	VI XII VI	N	
-----	----	---	---	--	------	---	--	-----	---	---	-----	-----------	---	--

Kutná Hora, Sedlec, U kola 241 [KH, 284 03, 49°58', 15°17', 9 km JV od Kolína] zhotovitel dr. Ďoubal

754	23	F	V	1993	2002	J	3,5	0,6	S	PN	CRPL	IX XII IV		-
-----	----	---	---	------	------	---	-----	-----	---	----	------	-----------	--	---

Kutná Hora, Štefánikova 42/190 [KH, 284 01, 49°58', 15°17', 9 km JV od Kolína] nádvoří strana domu; nedokončené hodiny, čísla chybí; zhotovitel p. Capoušek

755	31	O	P	1997	2003	50°	2,6	1,3	S	K	R4			-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	--	--	---

Kvasice, náměstí Antoše Dohnala 14 [KM, 768 21, 49°15', 17°28', 7 km SZ od Otrokovic] fara; renovace 1842, 1986

756	7	D	V	1739	2003	-18°	4	2	S	PN	CZ2RPD9	VI XII III	vn	
-----	---	---	---	------	------	------	---	---	---	----	---------	------------	----	--

Kvilda 15 [PT, 385 01, 49°1', 13°35', 25 km JJV od Sušice] Městský úřad; obnoveny 1979

757	4	D	D	1945	5/03	2°		1,5	S	P	CP	VIII XII III		-
-----	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	----	--------------	--	---

Kydliny [KT, 339 01, 49°23', 13°21', 21 km SZ od Sušice, obec Klatovy] kostel sv. Václava

758	21	D	V		1991	J			S	P	C2O	VI XII XIV		-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	------------	--	---

Kytlice 7 [DC, 407 45, 50°49', 14°32', 7 km SSZ od Nového Boru] chalupa s hvězdárnou; objekt zanikl při požáru

759	10	D	Z		1999	JV	5,5	1,1	S	P	CRO	V XII XVII		-
-----	----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	-----	------------	--	---

Labe [SU, 788 33, 50°5', 17°0', 13 km S od Šumperka, obec Jindřichov] bývalý statek, nyní rekreační objekt; stíněny vzrostlými stromy

760	3	-	D	1890?	1991	8°	4,5	1,5	S	P	CP	VIII XII VII		-
-----	---	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	----	--------------	--	---

Lačnov [VS, 756 12, 49°11', 18°1', 17 km JJV od Vsetína] myslivecká chata

761	2	-	V	1980?	1991	-20°	1,8	1,2	S	PN	C	VI XII ...		-
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	---	------------	--	---

Lačnov 56 [SY, 568 02, 49°45', 16°28', 14 km Z od Moravské Třebové, obec Svitavy] ve dvoře opuštěného objektu ZD; část omítky opadala

762	14	O	PZ	1930?	2000	-7°	3	2	S	P	CR2P	6 12 4		-
-----	----	---	----	-------	------	-----	---	---	---	---	------	--------	--	---

Lanškroun [UO, 563 01, 49°54', 16°37', 12 km V od České Třebové] radnice na náměstí; nápisy „MDLXXXI“ a „MCMXCVI“; renovovány 1996

763	8	D	V	1581?	1996	-28°	6,5	2	S	PN	CO	V XII XV	N	
-----	---	---	---	-------	------	------	-----	---	---	----	----	----------	---	--

Lány 2 [SY, 568 02, 49°45', 16°28', 14 km Z od Moravské Třebové, obec Svitavy] na budově základní školy

764	15	D	D		2000	-9°	4	1	S	P	CR4P	VI XII V		-
-----	----	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	------	----------	--	---

Lány 4 [RA, 270 61, 50°7', 13°58', 10 km ZJZ od Kladna] budova statku VŠZ

765	7	-	PZ	1830?	1984	10°		1,3	S	PN	CP	9 12 3	-
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	----	----	--------	---

Lány na Důlku 21 [PA, 533 31, 50°2', 15°40', 7 km ZSZ od centra Pardubic] stodola; obnova 1999; původní hodiny z r. 1900 zanikly v r. 1952; zhotovitel Stanislav Pětioký

766	4	O	V	1952	2000	22°	2,1	2	S	P	CR2P	V XII VII	V
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	------	-----------	---

Lanžov 34 [TU, 544 01, 50°23', 15°45', 7 km JZ od Dvora Králové nad Labem] zeď kůlny; konec krátkého ukazatele slouží jako nodus pro kalendárium; zhotovitel ing. Miloš Nosek

767	9	O	D	1989	7/04	20°	2	0,6	S	P	CR2PD3	VIII XII VI	-
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	--------	-------------	---

Lašňany 315 [OC, 783 16, 49°41', 17°19', 6 km JJV od Šternberka, obec Bělkovice]

768	1	-	V	1980	1991	-12°	3,5	2,2	S	P	CP	VII XII V	-
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Lázně Bělohrad, Macharova 263 [JC, 507 81, 50°26', 15°34', 14 km V od Jičína] rodinný domek; hodinové čáry, rysky nebo číslice chybí

769	16	D	V		7/02				S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Lázně Bělohrad, památník K. V. Raise [JC, 507 81, 50°25', 15°34', 14 km V od Jičína] bývalá oranžerie, tympanon; v roce 1959 byly hodiny odstraněny; podle informací správce objektu budou obnoveny

770	6	D	U	1831	6/02	8°	7?	2?	S	P			-
-----	---	---	---	------	------	----	----	----	---	---	--	--	---

Lázně Kynžvart [CH, 354 91, 50°1', 12°38', 9 km SZ od Mariánských Lázní] státní zámek Kynžvart, nádvorní severní křídlo; nález fragmentu malby barokních slunečních hodin; spodní část zanikla prolomením okna při klasicistní úpravě fasády

771	9	-	C		2003				S	-	CRP	9 12 6	-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Lázně Libverda 82 [LI, 463 62, 50°53', 15°12', 15 km SV od Liberce] budova lázní

772	2	D	D	1785	2001	8°		1	S	P	CR2P	VII XII VI	-
-----	---	---	---	------	------	----	--	---	---	---	------	------------	---

Lázně Toušeň [PY, 250 89, 50°10', 14°43', 4 km Z od Čelákovic] stěny věže kaple; tečkované datové křivky; renovovány 1997?

773	10	D	PZ		2003	-60°		3,5	S	P			-
-----	----	---	----	--	------	------	--	-----	---	---	--	--	---

věž kapličky u obecního úřadu; tečkované datové křivky; renovovány 1997?

774	10	D	PZ		2003	30°		3,5	S	PN	CD3		-
-----	----	---	----	--	------	-----	--	-----	---	----	-----	--	---

Lažánky 9 [ST, 388 01, 49°24', 13°50', 16 km SSZ od Strakonice] štít hospodářského stavení; zhotovitel Adolf Poduška

775	56	-	V	2003	2003	-5°			S	P	CRP	VII XII V	-
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----	-----------	---

Lažany [ST, 388 01, 49°22', 13°53', 11 km S od Strakonice] bývalý zámek, dnes domov důchodců; v horní části číselníku je boží oko, v dolní je zřejmě pohled na zámek v minulosti

776	5	D	V		1999	-1°	4	2	S	P	CZ2R2P	VIII XII IV	-
-----	---	---	---	--	------	-----	---	---	---	---	--------	-------------	---

Lažany 11 [LI, 463 45, 50°36', 15°7', 4 km ZSZ od Turnova] skleník

777	7	O	P	1965?	1986	15°		1,1	S	P	R2P	VI XII III	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	------------	---

Lažany 39 [ST, 388 01, 49°22', 13°53', 11 km S od Strakoníc] obecní úřad; nad ukazatelem nápis „LAŽANY 2000“; (http://www.fotobanka.cz/show.php?image_id=116325)

778	47	D	D		2003				S	P	CPL	IX XII III, X I IV	N
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------------------	---

Lažiště 1 [PT, 384 32, 49°2', 13°56', 5 km ZSZ od Prachatic] farní úřad

779	5/1	-	U	1785?	1985	2°			S	PN			-
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	--	---	----	--	--	---

Lčovice 8 [PT, 384 81, 49°7', 13°51', 16 km SZ od Prachatic] dům; na svislíci je II

780	1	-	V	1930?	1995	5°		2	S	P	CP	VIII XII VI	-
-----	---	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	----	-------------	---

Ledeč nad Sázavou [HB, 584 01, 49°41', 15°17', 16 km SSSZ od Humpolce] zámek, zeď k řece; zbytky párových hodin

781	6	O	U		2002	30°	14		S	PN			-
-----	---	---	---	--	------	-----	----	--	---	----	--	--	---

782	6	O	U		2002	-60°	14		S	PN			-
-----	---	---	---	--	------	------	----	--	---	----	--	--	---

Ledenice [CB, 373 11, 48°56', 14°38', 13 km VJV od Českých Budějovic] chata v křižovatce silnic Ledenice, Borovany, Trocnov

783	50	D	D		3/02				S	P	CR2PL	IX XII VI	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-------	-----------	---

Lednice [BV, 691 44, 48°48', 16°48', 7 km ZSZ od Břeclavi] zámek

784	9	D	U		8/00	JV			S	P			-
-----	---	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

Lednice, Komenského 455 [BV, 691 44, 48°48', 16°48', 7 km ZSZ od Břeclavi] penzion Zora; nápis „PENZION ZORA“

785	10	D	V		2004		4?	1,5?	S	PN	CRPLG	10 12 6, IX XII VII	N
-----	----	---	---	--	------	--	----	------	---	----	-------	---------------------	---

Lemberk [CL, 471 25, 50°47', 14°47', 14 km V od Nového Boru, obec Jablonné v Podještědí, Lvová] zámek, nad vchodem; z polosu zůstala jen podpěra; rysky mají větší rozsah; nápis „1798“; zhotovitel Engelbrecht

786	7	D	P	1798	2002	-32°		1,2	S	PN	CR2P	7 12 2	N
-----	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	------	--------	---

Leontýn [RA, 270 23, 50°0', 13°54', 14 km ZSZ od Berouna] boží muka u křižovatky Roztoky, Kublov, Nižbor

787	16	D	-						S	-			-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Leskovice 2 [ST, 386 01, 49°20', 13°55', 7 km S od Strakoníc, obec Radomyšl] hospodářská budova statku

788	12/2	D	D		8/00	16°	5,5	1,3	S	P	CP	VII XII V	-
-----	------	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Lestkov [CV, 431 51, 50°22', 13°12', 5 km ZJZ od Kadaně, obec Klášterec nad Ohří] štít domu

789	3	D	U		1982				S	P			-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Lešná u Valašského Meziříčí [VS, 757 28, 49°31', 17°56', 12 km SZ od Valašského Meziříčí] zahradní domek; zhotovitel ing. Jiří Kostruh

790	7	F	D	2003	2003	JZ	4	0,6	S	P	CZ2PL	IX I V	-
-----	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	-------	--------	---

Leština 153 [SU, 789 71, 49°52', 16°56', 5 km VJV od Zábřehu] zhotovitel stavitel J. Rýznar

791	4	-	V	1923	1991	8°	3	3,5	S	PN	CP	7 12 4 VII XII IV	V
-----	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	----	----	-------------------	---

Letohrad 1 [UO, 561 51, 50°2', 16°30', 9 km SV od Ústí nad Orlicí] zámeček; XII není na svislici

792	9	D	V	1779	2000	-50°	5	2	S	P	CR4P	VI XII I	-
-----	---	---	---	------	------	------	---	---	---	---	------	----------	---

Letonice 83 [VY, 683 35, 49°10', 16°57', 13 km JJZ od Vyskova] dům

793	3	-	PZ	1870?	1986	35°		1,5	S	K	CRPG	VII XII III	-
-----	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	-------------	---

Letovice 2 [BK, 679 61, 49°33', 16°35', 10 km SZ od Boskovic] hospodářská budova zámku

794	13	D	D		7/04		2,2	0,9	S	P	CP	VIII XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Lhenice 1 [PT, 384 02, 48°59', 14°9', 12 km VJV od Prachatic] náměstí, bývalá tvrz; nápis „A. D. 1610“; namísto číslic 11 a 1 jsou značky

795	6	D	V	1610	1998	-12°	3,5	1,5	S	P	CZP	7 12 4	N
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	--------	---

Lhota 11 [ME, 277 14, 50°15', 14°40', 7 km S od Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi] obytné stavení

796	5/1	D	U		2003	-30°		1,5	S	P			-
-----	-----	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	--	--	---

Lhota 33 [ME, 277 14, 50°15', 14°40', 7 km S od Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi] garáž u rodinného domku

797	5/2	-	D	1964	1984	-5°		1,2	S	P	CP	VII XII V	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	----	-----------	---

Lhota pod Horami [CB, 373 01, 49°11', 14°19', 18 km JV od Písku, obec Temelín] budova ZD; zhotovitel F. Hrdina

798	22/2	-	D		1985	-2°			S	P	CR4P	7 12 4	-
-----	------	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	------	--------	---

Lhota pod Horami 14 [CB, 373 01, 49°11', 14°19', 18 km JV od Písku, obec Temelín]

799	22/1	-	U		2002	1°			S	P			-
-----	------	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

Lhota u Kestřan 9 [PI, 397 01, 49°16', 14°5', 6 km JZ od Písku, obec Kestřany] statek U Havlů, štít; nedokončené — existuje výzdoba, ale chybí čísla

800	20	F	D		1999		4	2	S	P			-
-----	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	--	--	---

Lhota u Olešnice [BK, 679 74, 49°33', 16°23', 22 km V od Nového Města na Moravě] kaplička; číslice XII není na svislici

801	8	D	C	1887	1986	-13°		0,7	S	-	CZ2G	V XII VI	-
-----	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	------	----------	---

Lhotka [NJ, 743 01, 49°47', 18°4', 6 km SSZ od Studénky, obec Bílovec] dům; nápis „MCML-XXXV“; zhotovitel A. Pištěk, M. Pištěková, A. Peterek

802	1	-	D	1985	1991	10°	1	5	S	P	CP	VII XII V	N
-----	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	----	-----------	---

Lhotka 38 [JI, 588 56, 49°13', 15°23', 25 km JZ od Jihlavy] dům

803	5	-	-		1984				S	-				-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Libá [CH, 350 02, 50°7,5', 12°14', 11 km JJV od Aše] hospodářská budova dříve příslušející zámku; původní číselníky 6 12 6 a VI XII VI zanikly

804	5	D	U	1848	1984	38°	5	2,5	S	P	C		X	-
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	---	--	---	---

Libčeves [LN, 439 26, 50°27', 13°50', 10 km JJV od Bíliny] kostel Stětí sv. Jana Křtitele, loď

805	7/1	D	PZ	1900?	1986	11°		1,2	S	P	CZ2OG		X XII XVII	-
-----	-----	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	------------	---

škola; ukazatel příliš přitlačen ke zdi; podobné hodiny v Břežanech (okres Znojmo)

806	7/2	D	PZ	1929	1986	26°		1,8	S	P	CZ2PG		X XII VI	-
-----	-----	---	----	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	----------	---

Liběchov [ME, 277 21, 50°25', 14°27', 8 km SSZ od Mělníka] hospodářská budova zámku; párové hodiny

807	13/1	D	PZ		2003				S	P			XI XII III	-
-----	------	---	----	--	------	--	--	--	---	---	--	--	------------	---

hospodářská budova zámku; párové hodiny; pouze obrys číselníku

808	13/2	D	Z		2003				S	-				-
-----	------	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Liberec, Alšova ulice [LI, 460 01, 50°47', 15°3'] Český rozhlas; rohové

809	4/1	D	P	1930?	1986	30°		1	S	P	R2PG		11 12 6, 12 7	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	------	--	---------------	---

810	4/1	D	P	1930?	1986	-60°		1	S	P	R2PG		6 12, 7 12 1	-
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	---	---	---	------	--	--------------	---

Liberec, Dvořákova 633/12 [LI, 460 01, 50°47', 15°3'] roh Dvořákovy a Mozartovy ulice

811	11/1	D	P		8/01	J			S	P	CZ2P		7 12 3	-
-----	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--	--------	---

roh Dvořákovy a Mozartovy ulice; číslice 12 není na svislici; ukazatel není rovnoběžný s ukazatelem jižních hodin

812	11/2	D	P		8/01	Z			S	P	CZ2PG		12 7	-
-----	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-------	--	------	---

Liberec, Kovařovicova 1079 [LI, 460 14, 50°47', 15°3']

813	12	-	X						S	-				-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Liberec, Na Bohdalcích 502 [LI, 460 01, 50°47', 15°3']

814	4/3	-	P	1970	1986	27°		0,8	S	P	Z			-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	---	--	--	---

Liberec, Sosnová ulice [LI, 460 01, 50°47', 15°3'] terasa před domem; poškozený ukazatel

815	4/4	D	PZ	1980	1986		1,2	1,2	P	-	CP		IX XII III	-
-----	-----	---	----	------	------	--	-----	-----	---	---	----	--	------------	---

Liberec, U tiskárny 1 [LI, 460 01, 50°47', 15°3'] oblaštinná galerie, nádvoří; galerie umístěna v zámeckém parku

816	4/2	O	D	1935?	2001	22°		2	S	P	CZ4P		IX XII IV	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	------	--	-----------	---

Liběšice 4 [LT, 411 45, 50°34', 14°18', 12 km VSV od Litoměřic]

817	4	-	P	1930?	1986	-75°		2	S	KN	R2D3		IV XII	-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	---	---	----	------	--	--------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Liběšice 37 [JC, 506 01, 50°21', 15°21', 10 km J od Jičína] část Pazderna; dovoz ze SRN; stejné hodiny v Pískové Lhotě (NB 13)

818	26	O	V		2003	10°	1,3	0,7	S	P	CP	VIII XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Libiš [ME, 277 11, 50°16', 14°31', 10 km JJV od Mělníka, obec Neratovice] kostel sv. Jakuba, loď

819	9	D	U		2003	J			S	P			-
-----	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Liblice [ME, 277 32, 50°19', 14°37', 9 km SV od Neratovic, obec Byšice] kostel sv. Václava, loď

820	2	F	PZ		2004	10°		1,4	S	P	CZP	VII XII VI	-
-----	---	---	----	--	------	-----	--	-----	---	---	-----	------------	---

Libočany 32 [LN, 439 75, 50°20', 13°31', 2 km Z od Žatce] ulomena část ukazatele

821	22/2	-	P	1935	1986	32°		1	S	P	CZ2P	8 12 8	-
-----	------	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	--------	---

Libodřice 2 [KO, 280 02, 50°0', 15°5', 9 km ZJZ od Kolína] budova zemědělského družstva, dříve zámek; číelník bez číslic

822	11	D	U	1880	2000	36°	4	1,5	S	PN			-
-----	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	----	--	--	---

Liboměřice 24 [CR, 538 07, 49°52', 15°45', 10 km JJZ od Chrudimi] na číselníku pouze číslice IX, XII a XV; ostatní nahrazeny ryskami; zhotovitel Josef Horák

823	5	O	V	1979	2000	22°	3,5	2	S	P	CZO	VII XII XVII	-
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-----	--------------	---

Limuzy [KO, 282 01, 50°4', 14°49', 12 km JJV od Čelákovíc, obec Tismice] kaple se zvoničkou ve středu obce; původní rozsah hodin IX XII IV

824	14	D	V	1850?	2000	10°	7,5	0,8	S	PN	C	VIII XII V	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	----	---	------------	---

Lípka [CR, 538 25, 49°48', 15°44', 13 km ZSZ od Hlinska] tvrz

825	19	D	Z		2003	15°	5	1,4	S	PN	CP	X XII I	-
-----	----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	----	----	---------	---

Lipnice [JH, 380 01, 49°6', 15°19', 24 km VJV od Jindřichova Hradce, obec Český Rudolec]

826	9	-	-		1984				-	-			-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Lipnice 29 [JH, 380 01, 49°6', 15°19', 24 km VJV od Jindřichova Hradce, obec Český Rudolec] penzion Sluneční hodiny

827	23	D	V	1886	8/01	J			S	P	CR2P	7 12 4	-
-----	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	--------	---

Lipník [TR, 675 52, 49°9', 15°57', 9 km JJV od Třebíče] kostel sv. Jana Křtitele; renovace 1973

828	8	D	D		1986	-12°		1,3	S	P	CR2P	VIII XII VII	-
-----	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	------	--------------	---

Lipník nad Bečvou [PR, 751 31, 49°32', 17°36', 10 km Z od Hranic] zvonice

829	13	D	V	1609?	8/94				S	PN	CR2P	VI XII V	-
-----	----	---	---	-------	------	--	--	--	---	----	------	----------	---

Lipová [DC, 407 81, 51°1', 14°21', 17 km ZSZ od Rumburka] kostel sv. Šimona a Judy

830	6	D	PZ	1850?	1986	7°		1,2	S	P	R2P	8 12 3, VII XII II	-
-----	---	---	----	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	--------------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Lišov 131 [CB, 373 72, 49°1', 14°36', 10 km VSV od Českých Budějovic] průčelí kaplanky děkanského úřadu

831	14	D	V		2002	4°		2	S	P	CZ2P	VII XII VI	–
-----	----	---	---	--	------	----	--	---	---	---	------	------------	---

Liteň [BE, 267 27, 49°54', 14°9', 7 km JV od Berouna] kostel sv. Petra a Pavla, loď; renovace 1977

832	5	D	D		2002	J		1	S	PN	CZP	X XII IV	–
-----	---	---	---	--	------	---	--	---	---	----	-----	----------	---

Liteň 1 [BE, 267 27, 49°54', 14°9', 7 km JV od Berouna] jižní stěna zámku; renovace 1970

833	4	–	D	1800?	2002	J		1,5	S	P	CR4P	VI XII VI	–
-----	---	---	---	-------	------	---	--	-----	---	---	------	-----------	---

Litohošť [PE, 394 21, 49°27', 15°6', 10 km Z od Pelhřimova] (<http://kovarstvi.amccomp.cz/-slide/r9.html>); zhotovitel Umělecké kovářství Litohošť

834	26	–	D		11/02				S	P	CO	6 12 18	–
-----	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	----	---------	---

Litochovice nad Labem 38 [LT, 411 33, 50°34', 14°2', 8 km ZSZ od Litoměřic, obec Prackovice nad Labem] německý nápis „Am best erwählt wer nur heitre Stunden zahlte“ („Nejlépe volí ten, kdo počítá jen jasné hodiny“)

835	10	–	D	1940?	1986	–2°		1	S	P	CZ2P	7 12 5, VII XII V	N
-----	----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	------	-------------------	---

Litoměřice [LT, 412 01, 50°32', 14°8', 15 km SSZ od Roudnice nad Labem] nádvoří kláštera, dnes dívčí internát; latinské nápisy „Hora incerta“ („Hodina nejistá“), „Certa Mors“ („Smrt jistá“), horní nápis je již poškozen, možná původně byl „Vigilate ergo“ („Proto bděte“)

836	6/3	O	V	1785?	1999	–29°		2,1	S	PN	CZ2PD7S	V XII III	VN
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	---------	-----------	----

Litoměřice, Mírové náměstí 40/171 [LT, 412 01, 50°32', 14°8', 15 km SSZ od Roudnice nad Labem] radnice; ukazatel nesprávně nastaven; Polák (1981); zhotovitel Jan Engelbrecht

837	6/1	D	V	1800?	4/04	4°		1,3	S	PN	R4PD5S	VII XII VI	VN
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	-----	---	----	--------	------------	----

Litoměřice, Rooseveltova 716/7 [LT, 412 01, 50°32', 14°8', 15 km SSZ od Roudnice nad Labem] poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

838	6/2	–	P		2004	13°		2,1	S	P	CPG	IX XII V	–
-----	-----	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	-----	----------	---

Litoměřice, Zahradní 5 [LT, 412 01, 50°32', 14°8', 15 km SSZ od Roudnice nad Labem]

839	6/4	F	D		1995				S	P	CRP	9 12 6	V
-----	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Litomyšl [SY, 570 01, 49°52', 16°18', 11 km ZJZ od České Třebové] JV venkovní průčelí zámku; restauroval 1982 Zdeněk Novotný; dva systémy čar — číslice v horní stuze rovněž arabskými číslicemi a čas měřený do západu slunce

840	11/1	D	V	1729	2000	–30°	10	5	S	PN	CRDS	VI XII III, 5 12 3	V
-----	------	---	---	------	------	------	----	---	---	----	------	--------------------	---

JV stěna nádvoří zámku; chybí číslice VIII; restauroval 1982 Zdeněk Novotný; latinský nápis „HOC VNO EXVRGIT VESTER DECOR OMNIS AB AXE“ („Jedině odsud, od nebes, pochází všechna vaše vznešenost“, chronogram MDCCXXVVVII = 1737)

841	11/2	D	V	1737	2000	–30°	8	5	S	PN	CZ2RD8	VI XII III	VN
-----	------	---	---	------	------	------	---	---	---	----	--------	------------	----

piaristická kolej, nádvoří; objekt je v rekonstrukci; zbytky malby, datových a hodinových čar

842	25	O	PZ		1999		5,7	1,5	S	-	CRD		-
-----	----	---	----	--	------	--	-----	-----	---	---	-----	--	---

Litomyšl, Smetanovo náměstí [SY, 570 01, 49°52', 16°18', 11 km ZJZ od České Třebové] radniční věž; oprava 2001, P. Skála; zhotovitel Karel Adamec

843	32	D	D	1907	2004				O	-			-
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Litomyšl, T. G. Masaryka 506 [SY, 570 01, 49°52', 16°18', 11 km ZJZ od České Třebové] koniferová školka, areál prodejny; přístupné od jara do podzimu ve všední den, v sobotu jen 8 h až 11 h 30 min

844	26	O	-		2002				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Litvínov, Jiráskova 292 [MO, 436 01, 50°36', 13°37', 8 km SSZ od Mostu] 12 není na svislici

845	2/1	-	P	1955?	1986	17°		7	S	P	CZO	6 12 16	V
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	-----	---------	---

Litvínov, náměstí Budovatelů [MO, 436 01, 50°36', 13°37', 8 km SSZ od Mostu]

846	5	-	-						-	-			-
-----	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Litvínov, Šafaříkova 2095 [MO, 436 01, 50°36', 13°37', 8 km SSZ od Mostu]

847	2/3	-	PZ	1976	1986	13°		2,4	S	K	Z		-
-----	-----	---	----	------	------	-----	--	-----	---	---	---	--	---

Litvínov, ulice 9. května [MO, 436 01, 50°36', 13°37', 8 km SSZ od Mostu]

848	6	D	P		1994				S	P	CO	6 12 16	-
-----	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	---------	---

Litvínovice [CB, 370 01, 48°58', 14°27', 2 km JZ od Českých Budějovic] soukromý dům

849	51	D	D		4/01				S	P	CZ2P	VII XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	------------	---

Lnáře [ST, 387 42, 49°28', 13°47', 24 km SSZ od Strakonice] zámek, nádvoří; Polák (1981); též hodiny od východu slunce; hodinové čáry se neshlíhají do jednoho bodu; chybně renovovány 1983?; zhotovitel Engelbrecht

850	8	O	V		1985	50°		1,5	S	PN	CR4PD3SG	VI XII IV	V
-----	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	----	----------	-----------	---

zámek, vnější stěna; Polák (1981); zhotovitel Engelbrecht

851	45	-	V		1981	JV			S	-			-
-----	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

852	46	-	V		1981	JV			S	-			-
-----	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

Lobeč [ME, 277 35, 50°27', 14°40', 15 km SV od Mělníka, obec Mšeno] brána zámku; opraveny 1976 a 1999

853	8	D	V	1724	2003	10°	4,5	3	S	P	CRP	7 12 6	-
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-----	--------	---

Loděnice [ZN, 671 75, 49°1', 16°28', 24 km JJZ od Brna] kostel sv. Markéty; ukazatel ohnutý; nárožní kamenná bosáž (ryté do kamene)

854	11	D	D		1986	0°		0,7	S	K	R		-
-----	----	---	---	--	------	----	--	-----	---	---	---	--	---

Lochenice [HK, 503 02, 50°16', 15°49', 5 km SSZ od Hradce Králové] kostel Narození Panny Marie, štít nad vstupem

855	22	D	U		8/02	10°	3,4		S	PN			-
-----	----	---	---	--	------	-----	-----	--	---	----	--	--	---

Lochovice [BE, 267 23, 49°51', 13°59', 6 km VSV od Hořovic] kostel sv. Ondřeje

856	18	D	U		5/02				S	P				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Loučeň [NB, 289 37, 50°17', 15°2', 11 km S od Nymburka] zámecký kostel Neposkvrněného Početí P. Marie

857	11	D	U		1997		5,2		S	PN				-
-----	----	---	---	--	------	--	-----	--	---	----	--	--	--	---

Louka [ZN, 669 02, 48°50', 16°3', 44 km JJV od Třebíče, obec Znojmo] kostel sv. Václava nebo fara?; možná se jedná o dvoje hodiny — jedny hodiny na faře a druhé na kostele

858	23	-	V		8/99				S	P	CZ2RP		II VIII	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-------	--	---------	---

Louny [LN, 440 01, 50°21', 13°48', 18 km V od Žatce]

859	26	-	V		2004				S	P	CRP		8 12 1	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--	--------	---

Louny, Beneše z Loun [LN, 440 01, 50°21', 13°48', 18 km V od Žatce] chrám sv. Mikuláše

860	8	D	PZ	1850?	2004	2°		0,6	S	PN	CRP		VII XII V	-
-----	---	---	----	-------	------	----	--	-----	---	----	-----	--	-----------	---

Lovčice 249 [HO, 696 32, 49°4', 17°2', 8 km SZ od Kyjova, obec Ždánice] dům; zhotovitel F. Jetelina

861	10	-	D	1970	1986	-4°		1	S	P	RG			-
-----	----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	----	--	--	---

Lubná 76 [SY, 569 63, 49°46', 16°12', 14 km JZ od Litomyšle] komín domku; párové; přeneseny z původního komína (1787)

862	12	O	D	1973	2001	-45°	4	0,8	S	P	C		IX XII II	-
-----	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	---	--	-----------	---

863	12	O	D	1973	2001	45°	4	0,8	S	P	C		XI XII III	-
-----	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	---	--	------------	---

Luby 70 [KT, 339 01, 49°23', 13°17', 24 km SZ od Sušice, obec Klatovy] dům keramiky; zhotovitel ing. Široký, František Mareš

864	45	-	V	2003	2004				S	P	CZ2P		5 12 4	-
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	------	--	--------	---

Lukov [ZL, 763 17, 49°18', 17°44', 10 km SSV od Zlína] budova sýpky v areálu farmy ZD Podhoran; stopy čísel XI, XII a II

865	3	-	C	1880?	1986	15°		1,5	S	-				-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	--	---

Lukov 26 [LT, 411 45, 50°36', 14°22', 16 km JZ od České Lípy, obec Ústěk] chalupa

866	17	-	V	1980	1986	-3°		1,4	S	P	CZ4P		VII XII V	-
-----	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	--	-----------	---

Luze 61 [CR, 538 54, 49°54', 16°2', 11 km ZJZ od Vysokého Mýta] dům proti dětské léčebně; renovovány 1978

867	6/2	O	V	1920	2001	10°	9	1,1	S	P	CRP		8 12 5	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	--	--------	---

Luze, Hamzova dětská léčebna [CR, 538 54, 49°54', 16°2', 11 km ZJZ od Vysokého Mýta] pavilon M, neurologie; barevná mozaika v barvách modré, červené, žluté, bílé, černé a zlaté

868	6/1	D	V	1920?	6/03	14°	7	3	S	P	CP		VII XII VI	V
-----	-----	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	----	--	------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Luže, Na Chlumku [CR, 538 54, 49°54', 16°2', 11 km ZJZ od Vysokého Mýta] nároží kaple u kostela

869	22	D	Z		2003	Z	5		S	P					-
-----	----	---	---	--	------	---	---	--	---	---	--	--	--	--	---

Luže, plk. Josefa Koukala [CR, 538 54, 49°54', 16°2', 11 km ZJZ od Vysokého Mýta] náměstí; zhotoveny z ocelového plechu s nerezovými součástkami, sokl ze žuly; zhotovitel Karel Hůrka

870	6/3	D	V	1990	2004		4	2,5	PP	P	CO		VI XII XVIII		-
-----	-----	---	---	------	------	--	---	-----	----	---	----	--	--------------	--	---

Mačice 1 [KT, 342 01, 49°13', 13°41', 12 km V od Sušice, obec Soběšice] zámek; renovovány 1979, p. Zralý; číslice VI až VIII psány obráceně

871	11/1	D	D	1750?	1991	-10°	3,5	1,4	S	P	CZ2P		VI XII IIII		-
-----	------	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	--	-------------	--	---

Mačice 7 [KT, 342 01, 49°13', 13°41', 12 km V od Sušice, obec Soběšice] náves

872	11/2	-	-						S	-					-
-----	------	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	---

Majdalena [JH, 378 03, 48°58', 14°51', 23 km JJZ od Jindřichova Hradce] mateřská škola, u kostela

873	8	D	D		1998		1,5	0,8	S	P	CZ2R2P		IX XII III, 9 12 3		-
-----	---	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	--------	--	--------------------	--	---

Makarov 20 [ST, 387 16, 49°15', 13°48', 7 km ZJZ od Strakonice, obec Pracejovice] původní hodinové čáry vystupují zpod opadané omítky; na svislici je XI

874	11/2	-	PZ	1880?	1985	-32°			S	P	CRG		VIII XII		-
-----	------	---	----	-------	------	------	--	--	---	---	-----	--	----------	--	---

Malá Černoc 73 [LN, 438 01, 50°12', 13°33', 15 km JJV od Žatce, obec Blšany] nápis „Ω OMEGA“

875	1	-	PZ	1966	1986	14°		1,7	S	P	CZ12O		7 12 15		N
-----	---	---	----	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	---------	--	---

Malá Hraštica 130 [PB, 262 03, 49°48', 14°17', 22 km JV od Berouna] rodinný dům

876	9	-	V	1977	1984	0°		1,5	S	P	CR				-
-----	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	----	--	--	--	---

Malá Morávka [BR, 793 36, 50°1', 17°19', 11 km ZSZ od Bruntálu] kostel sv. Trojice; poloha ukazatele neodpovídá azimutu; renovace 1980?

877	6	D	V		1991	-12°	3,5	1	S	P	G		VI XII VI		-
-----	---	---	---	--	------	------	-----	---	---	---	---	--	-----------	--	---

Malá Úpa, chata Dolinka [TU, 542 27, 50°44', 15°49', 19 km SV od Vrchlabí] poblíž kostela sv. Petra a Pavla, v Dolní Malé Úpě

878	12	D	V		10/95	J			S	P	CR2		9 12 6		-
-----	----	---	---	--	-------	---	--	--	---	---	-----	--	--------	--	---

Malenovice [ZL, 763 02, 49°13', 17°36', 10 km ZJZ od centra Zlína] fara

879	2	-	D		1986	-8°		1,2	S	P	CP		IX XII VI		-
-----	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	----	--	-----------	--	---

Malesice [PS, 330 33, 49°46', 13°18', 5 km ZSZ od Plzně] špýchar státního statku Křimice u zámku; renovace 1978

880	9	-	D		1984	J	4	2	S	P	CR2O		VI XII XVIII		-
-----	---	---	---	--	------	---	---	---	---	---	------	--	--------------	--	---

Malešov [KH, 285 41, 49°55', 15°14', 4 km JJZ od Kutné Hory] bývalá hospoda; zhotovitel R. Šaur

881	25	-	X		2003?				-	-					-
-----	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	---

kadeřnictví a dílna

882	27	-	X		2003?				-	-					-
-----	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	---

Malešov 150 [KH, 285 41, 49°55', 15°14', 4 km JJZ od Kutné Hory] dům u přejezdu; latinské nápisy „VITA QUAM SIT BREVIS SIMUL COGITA“ („Ačkoliv život je krátký, přece přemýšlej“), „M. CH. FECIT“; XII není na svislici; zhotovitel M. Chlumský

883	16	F	V	2001	2002	45°	2,2	0,7	S	P	CZ2P		XI XII V	N
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	--	----------	---

dům u přejezdu; latinský nápis „NULLA POTENTIA LONGA EST“ („Žádná moc není dlouhá“); zhotovitel M. Chlumský

884	28	F	Z	1989	2001	45°	2,2		S	P				N
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	--	---	---	--	--	--	---

dům u přejezdu; latinský nápis „VERITAS TEMPORIS FILIA EST“; dva polosy a dva číselníky; zhotovitel M. Chlumský

885	29	O	D	1989	2002	-45°	1,5	0,8	S	P	CS		7 12 13, VIII XII XIV	N
-----	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	--	-----------------------	---

dům u přejezdu; zhotovitel M. Chlumský

886	30	O	X	2003?	2003	135°			S	P				-
-----	----	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	--	--	--	---

Manětín [PS, 331 62, 49°59', 13°14', 28 km SSZ od Plzně] zámek, zadní trakt; renovace 2000

887	23	D	V		2001	J	4	1,8	S	P	CR2P		V XII IV	V
-----	----	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	------	--	----------	---

Mariánské Radčice [MO, 435 32, 50°35', 13°40', 4 km VJV od Litvínova] fara

888	3/1	D	P	1930?	1986	15°		2	S	PN	CRP		VII XII VII	-
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	----	-----	--	-------------	---

Mariánské Radčice, Mostecká 109 [MO, 435 32, 50°35', 13°40', 4 km VJV od Litvínova]

889	3/2	-	V	1981	1986	3°		1	S	PN	CP		8 12 4	-
-----	-----	---	---	------	------	----	--	---	---	----	----	--	--------	---

Maršovice 1 [BN, 257 55, 49°43', 14°34', 11 km JZ od Benešova] bývalá fara

890	9	D	P	1774	2001	0°	4,5	2	S	PN	CR2P		VII XII VI	-
-----	---	---	---	------	------	----	-----	---	---	----	------	--	------------	---

Martiněves 50 [LT, 411 19, 50°22', 14°10', 8 km JZ od Roudnice nad Labem]

891	7/1	D	V	1981	1990	35°		3,8	S	P	CZ2PL		10 12 5, 11 1 7	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	-----------------	---

párové; číselník v letním období zastíněn střechou

892	7/2	F	D	1981	1990	45°		1,0	S	P	CZPL		10 12 4, 11 1 5	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	--	-----------------	---

párové; 12 není na svislici

893	7/2	F	D	1981	1990	-45°		0,5	S	P	CZPLG		7 11 1, 8 12 2	-
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	--	----------------	---

Martiněves 62 [LT, 411 19, 50°22', 14°10', 8 km JZ od Roudnice nad Labem]

894	30	-	-						-	-				-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Martinice [BN, 259 01, 49°38', 14°34'30'', 15 km J od Benešova, obec Votice] kostel Nanebevzetí Panny Marie, loď; dříve římské číslice; číselník téměř neznatelný

895	21	D	PZ	1800?	1998	0°		1,5	S	P	CRP		6 12 3	-
-----	----	---	----	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	--	--------	---

Mečichov 6 [ST, 387 36, 49°21', 13°49', 11 km SSZ od Strakonice] zemědělská usedlost, štít

896	9	-	P	1885?	1985	-8°		3	S	P	CP	IX XII III	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	----	------------	---

Mělice 3 [PA, 535 01, 50°2', 15°37', 12 km Z od Pardubic] sloupek na zahradě, u mostu přes Labe; číselník na válcové (soudkové) ploše; na svislici je 13; zhotovitel p. Šmíd

897	15	F	P	1980	2002	10°	0,7	0,4	E	PN	CZROLG	6 12 19 (20)	-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	----	--------	--------------	---

Mělník [ME, 276 01, 50°21', 14°29', 10 km SSZ od Neratovic] budova na nádvoří zámku; číslice nečitelné; latinský nápis „UMBRA HORAS SIGNAT. QUOTA SIT RESCITUR AB UMBRA QUID SIS. DUM MORTIS VENERIT UMBRA SCIFS“ („Stín označuje hodiny. Od stínu se dovíš, kolik je hodin. Co jsi, se dovíš, až přijde stín smrti.“); podobné hodiny v pražském klášteře augustiniánů

898	1/1	D	PZ	1555?	1999	-15°	10	2,1	S	P	C		N
-----	-----	---	----	-------	------	------	----	-----	---	---	---	--	---

Mělník, Čertovská ulice [ME, 276 01, 50°21', 14°29', 10 km SSZ od Neratovic] nádvoří bývalého klášteře Pšovka; restaurovány 1969, R. Schön

899	1/2	O	P	1775?	1992	0°		2,5	S	P	CP	VI XII V	V
-----	-----	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	----	----------	---

900	1/3	O	P	1775?	1992	90°			S	P	C	XII VIII	V
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	--	---	---	---	----------	---

Merklín 1 [PJ, 334 52, 49°33', 13°11', 19 km SSZ od Klatov] bývalý zámek, obecní úřad

901	6	D	U	1880?	1984	-2°	4,5	2	S	P			-
-----	---	---	---	-------	------	-----	-----	---	---	---	--	--	---

Město Touškov, Újezdská ulice [PS, 330 33, 49°47', 13°15', 9 km ZSZ od Plzně]

902	24	-	D		2003				S	P	CPD7	VIII XII IX	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-------------	---

Město Touškov, ulice U vaječárny 150 [PS, 330 33, 49°47', 13°15', 9 km ZSZ od Plzně] hodiny přemalovány; starší letopočet 1989 prosvítá; nápis „OMNIA VULNERANT — ULTIMA NECAT“

903	26	-	V	1989	1/04				S	P	CRP	VII XII V	N
-----	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	-----------	---

Mezná [PE, 393 01, 49°21', 15°13', 9 km J od Pelhřimova] obecní úřad, dříve škola; zachována pouze číslice 3

904	16	D	PZ	1957	2001	J	4		S	P	C		N
-----	----	---	----	------	------	---	---	--	---	---	---	--	---

Mikulášovice [DC, 407 79, 50°57', 14°22', 14 km Z od Rumburka] kostel sv. Mikuláše, nalevo od vchodu; párové

905	7	D	PZ	1800?	1986	2°		2,5	S	P	R2P	VII XII	-
-----	---	---	----	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	---------	---

kostel sv. Mikuláše, napravo od vchodu; párové

906	7	D	PZ	1800?	1986	2°		2,5	S	P	R2P	XII V	-
-----	---	---	----	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	-------	---

Mikulov [BV, 692 01, 48°48', 16°38', 19 km ZSZ od Břeclavi] zámek, věž; zachovány jen obrisy

907	4/2	D	U	1730?	8/00	-10°		1,5	S	P			-
-----	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	--	--	---

Mikulov, Vídeňská 48 [BV, 692 01, 48°48', 16°38', 19 km ZSZ od Břeclavi]

908	4/1	D	D	1880?	1986	30°		1,5	S	P	CR2P	X XII VIII	V
-----	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	------------	---

Mikulovice 141 [ZN, 671 33, 48°57', 16°6', 12 km SSV od Znojma] farní úřad

909	12	–	V	1880?	1986	41°		1	S	P	CZPG		XI XII VIII	–
-----	----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	------	--	-------------	---

Milavče [DO, 344 01, 49°28', 12°58', 5 km SV od Domažlic] kostel sv. Vojtěcha

910	7	D	P	1940?	1984	2°	7	1,5	S	P				–
-----	---	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	--	--	--	---

Milenov [PR, 753 61, 49°34', 17°40', 5 km ZSZ od Hranic] kaple; ve stínu lípy; nápis „SMRT JISTÁ, HODINA NEJISTÁ“

911	6	D	V	1868	2003	–14°	3	0,9	S	PN	CO		8 12 15	N
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	----	--	---------	---

Milešov 47 [LT, 411 32, 50°32', 13°56', 9 km V od Bíliny, obec Velemín] Státní lesy; nápis „F. L. Engelbrecht 17 82“ byl při obnově zkomolen, správné znění „Fec. I. Engelbrecht“; ukazatel je mírně ohnutý; zhotovitel Jan Engelbrecht

912	18	D	P	1782	2002	–14°		1,4	S	PN	CR4P		VI XII IV	VN
-----	----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	------	--	-----------	----

Milevsko [PI, 399 01, 49°27', 14°22', 22 km Z od Tábora] klášter, bývalá latinská škola; latinské nápisy „BELGRADI CAESA EST LUNA PER EUGENIUM“ („U BĚLEHRADU BYL PORÁŽEN PULMĚSÍC OD EVŽENA“, chronogram 1717), „POST QUINQUAGINTA ANNO SIT TIBI O AUSTRIA, VICTORE GEDEONE LAUDON LUNA“ („Po padesáti letech dostaniž se tobě, ó Austrie, vítězným bělehradským Gedeonem, Laudonem, půlměsíc“, chronogram 1789); jsou to připomínky vítězství Evžena Savojského nad Turky u Bělehradu v roce 1717, k němuž se vztahovalo i dnes již neexistující vyobrazení Bělehradu s Dunajem; Kytka (1940); renovovány 1789; čísla VI až IX zanikla

913	6/1	D	C	1789	1999	222°	4,5	2,5	S	–	CRD3		VI XI	N
-----	-----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	------	--	-------	---

Milevsko 556 [PI, 399 01, 49°27', 14°22', 22 km Z od Tábora] děkanský úřad; Kytka (1940); číslce 11 až 3 zanikly

914	6/2	D	U	1789	1999	42°	4	2	S	PN	CR4D7			–
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	---	---	----	-------	--	--	---

Miličín 181 [BN, 257 86, 49°34', 14°40', 17 km S od Tábora] bývalý hostinec U Petráňů; nápis „1953“

915	10	D	C	1933	1999	5°	1,5	1,9	S	–	C		9 12 4	VN
-----	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	---	--	--------	----

Miličín 250 [BN, 257 86, 49°34', 14°40', 17 km S od Tábora]

916	30	D	V		1999	J	2,7	0,9	S	P	CP		8 12 5	V
-----	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	----	--	--------	---

Milovy [ZR, 592 02, 49°40', 16°6', 11 km S od Nového Města na Moravě, obec Sněžné] park před hotelem Gaudeamus

917	15	D	V	1985	2001	J	0,8	0,5	PP	P	CP		VI XII VI	–
-----	----	---	---	------	------	---	-----	-----	----	---	----	--	-----------	---

Mirotice 45 [PI, 398 01, 49°26', 14°2', 17 km SSZ od Písku] Rytířský dům naproti hospodě

918	21	D	C		1999		4	1	S	–	CP		VIII XII IV	–
-----	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	----	--	-------------	---

Mírovice 1 [PI, 398 06, 49°31', 14°3', 21 km JJV od Příbrami] děkanský úřad

919	22	D	V		1999		6	0,9	S	PN	CP		VIII XII IV	–
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	----	----	--	-------------	---

Místo [CV, 431 58, 50°27', 13°15', 8 km S od Kadaně] zámek, sociální ústav

920	4	-	-							-	-										-
-----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mišovice 19 [PI, 398 06, 49°30', 14°0', 22 km J od Příbrami] rozsah činnosti hodin je od VI do VI

921	8	D	D	1775?	1985	14°		1,75	S	P	CZ2RP	VIII XII IV									-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	------	---	---	-------	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mladá Boleslav, Husova ulice [MB, 293 01, 50°25', 14°55', 26 km JZ od Turnova] roh Husovy a Palackého ul., Zaměstnanecká pojišťovna Škoda, štít nad okénky

922	10	D	V	1994?	2003	30°	14,5	1,5	S	P	CP	VIII XII IV									-
-----	----	---	---	-------	------	-----	------	-----	---	---	----	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mladá Vožice [TA, 391 43, 49°32', 14°49', 17 km SV od Tábora] zámek

923	32	-	-							-	-											-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mladecko 69 [OP, 747 54, 49°54', 17°43', 15 km ZJZ od Opavy, obec Litultovice] skalka v zahradě; zhotovitel M. Šlor

924	4	O	P	1980?	1991			2	PP	P	CO	9 12 17									-
-----	---	---	---	-------	------	--	--	---	----	---	----	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mladošovice 1 [CB, 379 01, 48°56', 14°42', 18 km VJV od Českých Budějovic] farní úřad; XII není na svislici

925	15	D	U		3/02	16°				S	P	CG	IX XII VI								-
-----	----	---	---	--	------	-----	--	--	--	---	---	----	-----------	--	--	--	--	--	--	--	---

Mladošovice 11 [CB, 379 01, 48°56', 14°42', 18 km VJV od Českých Budějovic] dům

926	46	-	V		7/01					S	P	CR2O	IX XII XVI								-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	--	---	---	------	------------	--	--	--	--	--	--	--	---

Mlýnický Dvůr 20 [UO, 561 69, 50°0', 16°45', 15 km SSZ od Zábřehu, obec Červená Voda] bývalý mlýn

927	1	D	PZ	1968	2001	-32°	5	1	S	P	R	6 12 3									-
-----	---	---	----	------	------	------	---	---	---	---	---	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

928	1	D	PZ	1968	2001	60°	5	1	S	P	R	11 12 13									-
-----	---	---	----	------	------	-----	---	---	---	---	---	----------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Mnichovice [CK, 382 73, 48°36', 14°17', 3 km JZ od Vyššího Brodu]

929	42	-	D		2003	JV				S	P	CZ2RPD7	V XII III								-
-----	----	---	---	--	------	----	--	--	--	---	---	---------	-----------	--	--	--	--	--	--	--	---

Mnichovice [PY, 251 64, 49°56', 14°42', 7 km JJV od Říčán] kostel Narození Panny Marie; nápisy „Všeho do času — Pán Bůh na věky“, „1754“, „1941“, „1975“; renovovány 1941, 1975 a 2000

930	16	F	V	1754	2000		3	2,2	S	P	CP	IX XII VI									VN
-----	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	----	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Modřejevce [RA, 270 41, 50°0', 13°41', 30 km ZSZ od Berouna, obec Slabce] ovčákův domek u empírového ovčína

931	17	-	-		1978					S	-											-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Moravská Třebová [SY, 571 01, 49°45', 16°39', 13 km V od Svitav] zámek; jižní spodní; 5 svislých hodin a 1 rovníkové na kamenném sloupku; ve zničeném stavu uloženy v prostorech bývalého zámku; památka; též hodiny od západu slunce; vročení „1558“

932	21/1	O	C	1558	2000	J				S	-	CR2PS	6 12 6									N
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	--	---	---	-------	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	---

zámek; jižní horní; 5 svislých hodin a 1 rovníkové na kamenném sloupku; ve zničeném stavu uloženy v prostorech bývalého zámku; památka; hodiny počítané od východu slunce, od západu slunce předchozího dne a temporální hodiny

933	21/2	O	C	1558	2000	J			S	K	CRD7S			-
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-------	--	--	---

zámek; 5 svislých hodin a 1 rovníkové na kamenném sloupku; ve zničeném stavu uloženy v prostorech bývalého zámku; památka; též hodiny počítané od východu a od západu slunce

934	21/3	O	C	1558	2000	V			S	K	CRD7S	4 11		-
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-------	------	--	---

935	21/4	O	C	1558	2000	Z			S	-	CRPD7S	1 8		-
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	--------	-----	--	---

zámek; 5 svislých hodin a 1 rovníkové na kamenném sloupku; ve zničeném stavu uloženy v prostorech bývalého zámku; památka; nápisy „RENOVATUM 1763“, „49“ (přibližná zeměpisná šířka)

936	21/5	O	C	1558	2000	S			S	P	CRP	4 6, 6 8		N
-----	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	----------	--	---

zámek; 5 svislých hodin a 1 rovníkové na kamenném sloupku; ve zničeném stavu uloženy v prostorech bývalého zámku; památka

937	21/6	O	PZ	1558	2000		1?	0,5?	R	K	CZ2RP	4 12 8		-
-----	------	---	----	------	------	--	----	------	---	---	-------	--------	--	---

Moravský Krumlov [ZN, 672 01, 49°3', 16°19', 28 km JZ od Brna] bývalé stáje na zámku; archaické číslice

938	14	D	V	1680?	2002	-30°	2,5	1,7	S	P	CZ2RP	VI XII IIII		V
-----	----	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	-------	-------------	--	---

Mostek [TU, 544 75, 50°29', 15°41', 11 km ZSZ od Dvora Králové nad Labem] bývalá základní škola; pouze číslice pro sudé hodiny, liché vyznačeny tečkou

939	11	D	D		2002	0°	10?	3,4	S	P	C/2Z/2R	8 12 6		-
-----	----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	---------	--------	--	---

Mramotice [ZN, 671 51, 48°55', 16°0', 34 km JJV od Třebíče, obec Znojmo] kaplička; nápis „1764-1954“ (renovace)

940	25	D	D	1764	1986		7	1	S	PN	CZ2P	6 12 5		N
-----	----	---	---	------	------	--	---	---	---	----	------	--------	--	---

Mšené Lázně 148 [LT, 411 19, 50°22', 14°7', 11 km ZJZ od Roudnice nad Labem] dům; hodinové rysky se nesbíhají k patě polosu

941	20	D	D		1991	J			S	P	CROG	VII XII XVII		-
-----	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--------------	--	---

Mšeno, Romanovská 180 [ME, 277 35, 50°27', 14°38', 15 km SV od Mělníka] štít hostince U věnce

942	7	D	P		2003	0°	9?	2,4	S	P	CZ2P	VII XII V		-
-----	---	---	---	--	------	----	----	-----	---	---	------	-----------	--	---

Mutěnice 4 [ST, 386 01, 49°14', 13°54', 2 km JJZ od Strakonice] zeď bývalého vepřína, u cihelny

943	48	-	D						S	P	CRO	VIII XII XVI		-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	-----	--------------	--	---

Mutyněves 42 [JH, 377 01, 49°10', 15°7', 9 km VSV od Jindřichova Hradce, obec Blažejov] 2 km SSV od obce, bývalá lesní ochranná stanice a hájovna V kopcích, dnes soukromý dům

944	22	F	D		1998		6	2,2	S	P	CZ2P	IX XII VII		-
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	------	------------	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Myslív [KT, 341 01, 49°24', 13°34', 19 km S od Sušice] kostel Nanebevzetí P. Marie; ukazatel tvaru šipky

945	6	D	U	1830?	1984	-35°			S	P				-
-----	---	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	--	--	--	---

Myslivny 2 [KV, 363 01, 50°22', 12°56', 8 km S od Ostrova, obec Boží Dar] rodinný dům; vyrobeny z plechu, nad ciferníkem žluté sluníčko; zhotovitel Jaroslav Kůla

946	2	-	P	1982	2004	-14°	7	1,2	S	P	C			V
-----	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	---	--	--	---

Mysločovice [ZL, 763 01, 49°16', 17°34', 7 km J od Holešova] kostel sv. Trojice

947	4	D	V	1750?	1986	8°		2,5	S	P	CO		VI XII XX	-
-----	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	----	--	-----------	---

Mýšenec [PI, 398 11, 49°13', 14°12', 10 km JJV od Písku, obec Protivín] kostel sv. Havla; nápis „Budte hotovi, neboť nevíte v kterou hodinu syn člověka přijde! Sv. Mat. 24.44“

948	9	D	D	1690?	1999	40°	6	1,5	S	P	CR2P		IX XII III	N
-----	---	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	------	--	------------	---

Myštice 7 [ST, 388 01, 49°27', 13°58', 21 km SSV od Strakonice] hostinec U labutě; nápisy „ANNO DOMINI“ („Léta páně“), „MDCCLXXX“, „MDCCLVIII“; renovovány 1985

949	10/1	D	V	1858	8/00	14°		2,3	S	P	CZ2D1		VIII XII VI	N
-----	------	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	-------------	---

Mýto [RO, 337 01, 49°47', 13°44', 11 km VSV od Rokycan] kostel sv. Štěpána na hřbitově na konci obce; dva totožné číselníky nad sebou

950	3	D	D	1880?	1984	-12°	4	1,1	S	P	CRP			-
-----	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	-----	--	--	---

Na Dolech [CB, 373 81, 48°54', 14°27', 9 km J od Českých Budějovic] zhotovitel Adolf Poduška

951	81	-	V	2002	2003	0°			S	P	CRP		VI XII VI	-
-----	----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	-----	--	-----------	---

Náchod [NA, 547 01, 50°25', 16°10', 9 km S od Nového Města nad Metují] zámek, mezi okny v 1. patře tzv. úřednického traktu

952	7/3	D	Z	1750?	2000	-25°	6		S	PN				-
-----	-----	---	---	-------	------	------	---	--	---	----	--	--	--	---

Náchod, náměstí TGM [NA, 547 01, 50°25', 16°10', 9 km S od Nového Města nad Metují] kostel sv. Vavřince; rohové; renovovány 1981

953	7/1	D	P		2001	-14°	6	1,7	S	PN	CZ2P		V XII IIII	-
-----	-----	---	---	--	------	------	---	-----	---	----	------	--	------------	---

954	7/1	D	P		2001	76°	6	0,9	S	P	CZ2P		11 12 5	-
-----	-----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	------	--	---------	---

Náchod, Vaněurova 214 [NA, 547 01, 50°25', 16°10', 9 km S od Nového Města nad Metují] zhotovitel Karel Šafář

955	7/2	O	D	1975	2000	54°	4	1,5	S	P	CZ2P		12 6	-
-----	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	------	--	------	---

Nalžovské Hory [KT, 341 01, 49°19', 13°33', 10 km SSV od Sušice] bývalý pivovar v zámeckém parku; hodinové rysky a nezřetelná čísla na velmi poškozené zdi

956	7	-	C		1984	-52°		3,5	S	-	R			-
-----	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	---	--	--	---

Náměšť na Hané, Jiráskova 448 [OC, 783 44, 49°36', 17°4', 13 km J od Litovle]

957	9	-	P	1971	1991	12°	4,5	2,1	S	P	CZ4P		VIII XII V	-
-----	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	--	------------	---

Náměšť nad Oslavou 24 [TR, 675 71, 49°13', 16°9', 18 km JJV od Velkého Meziříčí]

958	9	-	U		1986	-10°			S	PN			-
-----	---	---	---	--	------	------	--	--	---	----	--	--	---

Nasavrky 186 [CR, 538 25, 49°50', 15°48', 10 km SZ od Hlinska] zhotovitel Ladislav Pírko

959	7	O	D	1962	2000	-8°	2	1,6	S	P	C	7 12 5	-
-----	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	---	--------	---

Nečtiny [PS, 331 62, 49°58', 13°10', 28 km SSZ od Plzně] fara u kostela

960	11/1	-	PZ	1830?	2004	J	7	3	S	-	CR2P		-
-----	------	---	----	-------	------	---	---	---	---	---	------	--	---

Nečtiny 49 [PS, 331 62, 49°58', 13°10', 28 km SSZ od Plzně] zhotovitel Karel Seidl

961	36	-	V		2004	J	3	1,25	S	P	CR2P	8 12 5	-
-----	----	---	---	--	------	---	---	------	---	---	------	--------	---

Nečtiny 80 [PS, 331 62, 49°58', 13°10', 28 km SSZ od Plzně] rodinný dům; zhotovitel Jaroslav Svoboda

962	11/2	-	PZ	1978	2004	J	5	1	S	P	CR2O	VIII XII XVI	-
-----	------	---	----	------	------	---	---	---	---	---	------	--------------	---

Nedomice 33 [ME, 277 14, 50°15', 14°37', 7 km VJV od Neratovic, obec Ovcáry] bývalá zemědělská usedlost

963	10/3	-	V		2003	20°		2,5	S	P	CP	VII XII VI	-
-----	------	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	----	------------	---

Nedvědice [TA, 392 01, 49°17', 14°41', 15 km JJV od Tábora, obec Soběslav] kostel sv. Mikuláš, loď

964	17	D	U		1985	-8°		0,9	S	P			-
-----	----	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Nejdek 1, Bezručova 1115 [KV, 362 21, 50°19', 12°44', 8 km S od Chodova] rodinný dům; nápisy „SEČ“, „L“

965	5/2	-	P	1980?	2003	10°	6	2	S	P	CZP	9 12 5, 10 1 6	N
-----	-----	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	-----	----------------	---

Nejdek 1, Dvořákova 166 [KV, 362 21, 50°19', 12°44', 8 km S od Chodova] rodinný dům

966	10	D	V		2003				S	P	CZ2RPL	VIII XI II	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--------	------------	---

Nejdek 1, Poštovní 147 [KV, 362 21, 50°19', 12°44', 8 km S od Chodova] dům; číslice nečitelné; vyobrazení zemědělských prací čtyř ročních období

967	5/1	-	PZ	1928	2003	2°	5	2,5	S	P	C		V
-----	-----	---	----	------	------	----	---	-----	---	---	---	--	---

Nejdek 1, Žižkova 164 [KV, 362 21, 50°19', 12°44', 8 km S od Chodova] Černá věž; dle místních obyvatel pouze obrys číselníku mechanických hodin (Beránková (1984) se domnívá, že se jedná o bývalé sluneční hodiny)

968	5/3	D	PZ	1900?	2003	0°	20	1	S	P			-
-----	-----	---	----	-------	------	----	----	---	---	---	--	--	---

Němčice [PT, 384 11, 49°2', 14°16', 16 km ZSZ od Českých Budějovic] kostel sv. Mikuláše, nad vchodem

969	19	D	D		1998		4	2	S	P	CR2P	VII XII V	-
-----	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	------	-----------	---

Němčice, Zámek 1 [ST, 387 19, 49°11'39'', 13°48'3'', 13 km JZ od Strakonice] areál zámku; analematické hodiny; mapa hvězdné oblohy; nápis „Není čas ztráct čas“; zhotovitel Terapeutická komunita Němčice SANANIM

970	58	D	V	2004	2004			5,3	E	K	COL	IV XII XX, 5 13 21	N
-----	----	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	-----	--------------------	---

Němětice [ST, 387 01, 49°12', 13°53', 3 km S od Volyně] obecní úřad; dvojí číslování — spodní číslice pro letní čas

971	49	-	V						S	P	CPL	VIII XII III, IX I IV	-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	-----	-----------------------	---

opuštěný statek při silnici; nápisy „UTERE PRAETENTI“, „MEMOR ULTIMAE“

972	57	O	P		4/03				S	P	CRPG	6 12 6	N
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	--------	---

Nemilany, Janáčkova ulice [OC, 783 01, 49°33', 17°15', 4 km J od centra Olomouce, obec Olomouc]

973	18	-	D		7/93				S	P	CR2O	VIII XII XVII	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	---------------	---

Nemilkov [KT, 341 42, 49°16', 13°21', 13 km ZSZ od Sušice, obec Velhartice] hospodářská budova zámku; renovace 1952

974	22	D	P	1782	1991	J	2,7	2,5	S	P	CP	IX XII IV	V
-----	----	---	---	------	------	---	-----	-----	---	---	----	-----------	---

zámek, přízemí; Bělohávek aj. (1985)

975	39	D	-		1985				S	-			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Nemyčeves [JC, 506 01, 50°23', 15°22', 6 km J od Jičína] márnice před vchodem do kostela sv. Petra a Pavla; renovovány 1986; nápisy „CERTA OMNIBUS HORA“, „JISTÁ NÁM VŠEM HODINA“ (překlad)

976	7	D	V	1886	2003	-34°	3,2	2,5	S	PN	CZR2P	IV XII IV	VN
-----	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	-------	-----------	----

Neplachov [CB, 373 65, 49°7,5', 14°36', 19 km SSV od Českých Budějovic] kulturní dům

977	52	D	V		8/01				S	P	CZP	VIII XII IV	-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-------------	---

Neplachovice 18 [OP, 747 74, 49°59', 17°49', 8 km ZSZ od Opavy]

978	1	D	V	1980?	1991	-8°	4	2	S	P	CP	IX XII V	-
-----	---	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	----	----------	---

Nepomuk [PJ, 335 01, 49°29', 13°35', 23 km VSV od Klatov] dům

979	7/2	-	PZ		1987				S	-			-
-----	-----	---	----	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Nepomuk, Přesaničké náměstí [PJ, 335 01, 49°29', 13°35', 23 km VSV od Klatov] fara, muzeum

980	7/1	D	V	1880?	2000	-14°	5	1	S	P	CR2PD3	7 12 5	-
-----	-----	---	---	-------	------	------	---	---	---	---	--------	--------	---

Neprobylice [KD, 273 75, 50°16', 14°2', 6 km SZ od Slaného, obec Kvílice] J stěna starobylé tvrze; renovace 1926

981	5	-	P	1600?	1984	0°		2	S	P	C	VI XII V	N
-----	---	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	---	----------	---

Nětčice [KM, 768 02, 49°15', 17°19', 8 km JZ od Kroměříže, obec Zdounky] zvonice

982	14	D	V	1890?	1986	-8°		1	S	P	CZ2P	7 12 4	-
-----	----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	------	--------	---

Netolice [PT, 384 11, 49°3', 14°12', 15 km VSV od Prachatic] cihlová škola u kostela, za náměstím

983	17	F	V		2004		3	1,6	S	P	CR4	VI XII	-
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	-----	--------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Neuměřice [KD, 273 26, 50°14', 14°13', 7 km Z od Kralup nad Vltavou] dům

984	12	-	-	1985?					S	P						-
-----	----	---	---	-------	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	---

Neveklov [BN, 257 56, 49°45', 14°32', 11 km ZJZ od Benešova] morový sloup typu božích muk, náměstí; číselník zanikl

985	12	D	U	1772	2/01	-5°	1,7	0,5	S	P	C		VII XII V			-
-----	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	---	--	-----------	--	--	---

Nezabudice 2 [RA, 270 23, 50°1', 13°49', 10 km JJV od Rakovníka]

986	14	-	P	1930?	1984	-30°		1,3	S	P						-
-----	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	--	--	--	--	--	---

Nezamyslice 32 [KT, 342 01, 49°16', 13°40', 12 km VSV od Sušice] zhotovitel Adolf Poduška

987	38	-	V	1998	2003	60°			S	P	CR4P		X XII VIII			-
-----	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	------	--	------------	--	--	---

Nezamyslice 87 [KT, 342 01, 49°16', 13°40', 12 km VSV od Sušice] nad hospodou; zhotovitel Adolf Poduška

988	40	-	V		2003				S	P	CP		IX XII III			-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	------------	--	--	---

Nicov [PT, 384 73, 49°7', 13°37', 15 km JJV od Sušice] věž kostela sv. Martina; na svislici je I

989	18	D	V		1999		4	1,5	S	P	CZ2R2P		IX XII V			-
-----	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	--------	--	----------	--	--	---

Nihošovice 1 [ST, 387 01, 49°11', 13°52', 10 km JJZ od Strakonice] zámek; téměř nezřetelná čísla

990	32	D	C		1999		4	1	S	-			VI XII I			-
-----	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	--	--	----------	--	--	---

Nížbor [BE, 267 05, 50°0', 14°0', 8 km SZ od Berouna] klášter

991	15	-	U		2002				S	PN						-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	----	--	--	--	--	--	---

Nížbor 63 [BE, 267 05, 50°0', 14°0', 8 km SZ od Berouna] obytný dům; nápis „L.P. 1820“; rozsah činnosti hodin již od 4 h

992	6/1	-	D	1820	1984	-50°		1,2	S	PN	CRD3		9 12			N
-----	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	------	--	------	--	--	---

obytný dům; nápis „L.P. 1820“; rozsah činnosti hodin již od VII h

993	6/2	-	D	1820	1984	40°		1,2	S	PN	CPD3		X XII VII			N
-----	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	----	------	--	-----------	--	--	---

Nížebohy [LT, 413 01, 50°25', 14°11', 5 km Z od Roudnice nad Labem, obec Budyně nad Ohří] bývalá základní škola

994	2	D	C	1940?	1986	21°		1,2	S	-	C		7 12 5			-
-----	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	---	--	--------	--	--	---

Nová Bystrice [JH, 378 33, 49°1', 15°6', 17 km JJV od Jindřichova Hradce]

995	33	-	-						-	-						-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	---

Nová Bystrice, Hradecká 9 [JH, 378 33, 49°1', 15°6', 17 km JJV od Jindřichova Hradce]

996	10	-	-						-	-						-
-----	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	---

Nová Olešná [JH, 378 53, 49°10', 15°9', 11 km V od Jindřichova Hradce] bývalý mlýn

997	14	-	-		2000				-	-						-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	---

bývalá rybářská bašta (rekreační objekt)

998	34	-	-		2000				-	-				-
-----	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Nová Paka 720 [JC, 509 01, 50°29', 15°31', 12 km VSV od Jičína] roh Fibichovy a Tiché ul.; čísla chybí

999	19	O	PZ		2002	-40°	1,5	0,9	S	P	C		9 12 3	-
-----	----	---	----	--	------	------	-----	-----	---	---	---	--	--------	---

Nová Paka, Opolského 144 [JC, 509 01, 50°29', 15°31', 12 km VSV od Jičína] bývalý klášter, nemocnice; podobné hodiny v obci Úbislavice

1000	8	D	V		2002	18°	7,5	3	S	P	CR2P		VIII XII VI	-
------	---	---	---	--	------	-----	-----	---	---	---	------	--	-------------	---

Nová Říše [JI, 588 65, 49°8', 15°34', 25 km ZJZ od Třebíče] klášter

1001	7/1	D	P		2003	28°	3	2,7	S	PN	CR2PD6		IX XII VII	V
------	-----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	----	--------	--	------------	---

klášter, nádvoří; v roce 1997 probíhala rekonstrukce budovy a slunečních hodin

1002	7/2	O	V	1992	1997	28°	6	1,8	S	P	CRP		IX XII VI	-
------	-----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	--	-----------	---

Nová Ves pod Pleší 52 [PB, 262 04, 49°50', 14°17', 19 km JV od Berouna] rodinný dům; též s časy pro New York a Tokio; nápis „Mnoho dobrého i zlého jsem viděl, stále tak pomalu kráčím“

1003	10	-	V		1984	0°			S	P	CPS		IX XII V	N
------	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	-----	--	----------	---

Nová Véska [BR, 793 05, 49°46', 17°28', 13 km VSV od Šternberka, obec Norberčany] rekreační chalupa, ve výklenku zazděného okna; pouze číslice X, XII a II; zhotovitel O. Juřena

1004	7	-	V	1980?	1991	0°	2,5	1,2	S	P	CP		X XII II	-
------	---	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	----	--	----------	---

Nové Dvory 1 [KH, 285 31, 49°58', 15°20', 5 km VSV od Kutné Hory] bývalý zámek, dnes základní škola

1005	5	D	D		5/02	-40°	6	1,6	S	P	CRP		5 12 3	-
------	---	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	-----	--	--------	---

Nové Dvory 10 [JH, 380 01, 49°2', 15°29', 36 km JZ od Třebíče, obec Staré Hobzí]

1006	13	-	Z		1984				S	-				-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Nové Dvory 16 [JH, 380 01, 49°2', 15°29', 36 km JZ od Třebíče, obec Staré Hobzí]

1007	13	-	Z		1984				S	-				-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Nové Homole [CB, 370 01, 48°56', 14°26', 5 km JJZ od Českých Budějovic] dům

1008	90	D	V		05/03	J			S	P	CP		IX XII III	-
------	----	---	---	--	-------	---	--	--	---	---	----	--	------------	---

Nové Hrady [CR, 549 44, 49°51', 16°8', 11 km JJZ od Vysokého Mýta] zámek, v čele V křídla; renovovány 1937, 1979, 1999

1009	8	D	C	1778	2001	25°	3	1,5	S	-	CZRD3		VII XII VI	V
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-------	--	------------	---

zámek, v čele Z křídla; renovovány 1937, 1979, 1999

1010	8	D	C	1778	2001	25°	3	1,5	S	-	CZRD3		VII XII VI	V
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-------	--	------------	---

Nové Hrady, Komenského 23 [CB, 373 33, 48°47', 14°47', 32 km JV od Českých Budějovic] nádvoří hradu

1011	16	O	V	1860?	2002	-40°		1,5	S	PN	CZ2PD	VII XII III	-
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	-------	-------------	---

Nové Město nad Metují, Husovo náměstí 114 [NA, 549 01, 50°21', 16°9', 8 km J od Náchoda] radnice; renovovány 1977, 1996; nápisy „JVSTE VIVE ET COLE DEVM“, „SPRAVEDLIVĚ ŽIJ A CTI BOHA“ (překlad); do r. 1986 s nodem

1012	8	D	V	1671?	6/02	-45°	4,5	2,8	S	P	CR2P	V XII IIII	N
------	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	------------	---

radnice; renovovány 1977, 1996; nápisy „HORA RUIT. RESPICE FINEM.“, „HODINY RYCHLE UBÍHAJÍ. PAMATUJ NA KONEC“ (překlad); do r. 1986 s nodem

1013	8	D	V	1671?	6/02	45°	4,5	3	S	P	CR2P	X XII IX	N
------	---	---	---	-------	------	-----	-----	---	---	---	------	----------	---

Nové Město pod Smrkem [LI, 463 65, 50°56', 15°15', 22 km SV od Liberce] kostel sv. Kateřiny; obnova 1974

1014	5	D	D	1870?	1986	-7°		1,6	S	P	CZP	7 12 3	-
------	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--------	---

Nové Mitrovce [PJ, 335 61, 49°34', 13°41', 19 km JJV od Rokycan] kostel sv. Jana Nepomuckého, loď; zabíleny

1015	9	D	U	1880?	1989	J	5	1,2	S	P			-
------	---	---	---	-------	------	---	---	-----	---	---	--	--	---

Nové Sedlo 100 [LN, 438 01, 50°20', 13°29', 5 km Z od Žatce]

1016	12	-	D	1935	1986	18°		1	S	P	CP	8 12 5	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	----	--------	---

Nové Syrovce [TR, 675 41, 49°1', 15°46', 24 km JJZ od Třebíče] výkupní závod, proti obecnímu úřadu

1017	10/1	D	U	1830?	1986	20°			S	P			-
------	------	---	---	-------	------	-----	--	--	---	---	--	--	---

Nové Syrovce 64 [TR, 675 41, 49°1', 15°46', 24 km JJZ od Třebíče] dům; číselník je špatně viditelný

1018	10/3	-	PZ	1830?	1986	-40°		1,2	S	PN			-
------	------	---	----	-------	------	------	--	-----	---	----	--	--	---

dům

1019	10/4	-	U	1830?	1986	50°		1,5	S	P			-
------	------	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Nové Syrovce 197 [TR, 675 41, 49°1', 15°46', 24 km JJZ od Třebíče] dům; dva číselníky; zhotovitel p. Danhel

1020	10/2	-	D	1979	1986	20°		2	S	P	CZ2P	XI XII VI, 11 12 6	-
------	------	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	--------------------	---

Nové Zámky [TU, 543 71, 50°31', 15°44', 11 km SSZ od Dvora Králové nad Labem, obec Dolní Olešnice] zámek, oktogonální věž; na zámku do r. 1997 oční léčebna

1021	15	-	U		2003	JZ			S	P			-
------	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

zámek, jihozápadní průčelí; na zámku do r. 1997 oční léčebna

1022	16	-	U		2003	Z			S	P			-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Novosedlice, Kujbyševova 269 [TP, 417 31, 50°39', 13°49', 2 km SSZ od Teplic] poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

1023	4/1	-	P	1920?	1986	-14°		2	S	P	CZ2PG	4 12 3	-
------	-----	---	---	-------	------	------	--	---	---	---	-------	--------	---

Novosedlice, Úzká 12 [TP, 417 31, 50°39', 13°49', 2 km SSZ od Teplic] poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

1024	4/2	-	PZ	1920?	1986	-48°		2,5	S	P	CZ	3 12	-
------	-----	---	----	-------	------	------	--	-----	---	---	----	------	---

Nový Berštejn [CL, 471 41, 50°33', 14°33', 15 km J od České Lípy, obec Dubá] zámek, směrem do parku; zhotovitel Engelbrecht

1025	6/1	D	PZ	1800?	1986	40°		1,5	S	-	R4OD	IX XII XVII	-
------	-----	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	-------------	---

1026	6/2	D	U		1986	40°		2	S	PN			-
------	-----	---	---	--	------	-----	--	---	---	----	--	--	---

zámek, směrem do parku

1027	6/3	D	U		1986	-50°		1,9	S	KN			-
------	-----	---	---	--	------	------	--	-----	---	----	--	--	---

Nový Dům [RA, 296 01, 50°5', 13°50', 7 km V od Rakovníka] dům

1028	18	D	P		5/02				S	P	CRP	9 12 3	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Nový Dvůr [PS, 331 65, 50°3', 13°20', 35 km S od Plzně, obec Žihle] penzion U zámku

1029	32	D	V		2003		4?		S	K	CZRP	IX XII VI	-
------	----	---	---	--	------	--	----	--	---	---	------	-----------	---

Nový Rychnov [PE, 394 04, 49°23', 15°22', 11 km VJV od Pelhřimova] fara; renovovány 2001

1030	10	D	V	1778?	2001	J	2,7	1,4	S	PN	CR4PD3	6 XII 6	-
------	----	---	---	-------	------	---	-----	-----	---	----	--------	---------	---

Nový Studenec 1 [HB, 582 63, 49°43', 15°47', 10 km ZJZ od Hlinska, obec Ždírec nad Doubravou] zámek, mezi okny v 1. patře, na stěně do zahrady; renovace 1952

1031	5	O	P	1612	1999	30°	5	1,6	S	P	CR2P	VIII XII VI	-
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	------	-------------	---

Nuzín [ST, 387 19, 49°9', 13°49', 5 km ZJZ od Volyně, obec Čestice]

1032	50	-	D						S	P			-
------	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Nymburk, Lipová 704 [NB, 288 02, 50°11', 15°3', 7 km ZSZ od Poděbrad] rodinná vila, u hřbitova; číslice ve stuze

1033	1	D	V	1900?	2002	-30°	6,5	1,6	S	P	CR2P	5 12 2	-
------	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	--------	---

Nýřany, Na Lazarce 832 [PS, 330 23, 49°43', 13°12', 12 km ZJZ od Plzně]

1034	34	-	D		2003				S	P	CRG	6 12 6	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Obora [LN, 440 01, 50°22', 13°52', 5 km VSV od Loun] bývalá základní škola; nápisy „MCMVI“, „REPARATUR MCMXCV“

1035	11/1	D	V	1906	5/04	-31°		1,3	S	PN	CROD3	VI XII XV	N
------	------	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	-------	-----------	---

Obora 1 [LN, 440 01, 50°22', 13°52', 5 km VSV od Loun] fara; nad hodinami nečitelný nápis

1036	11/4	-	PZ	1850?	1986	-28°		2,2	S	PN	CR2PD7	VII XII II	N
------	------	---	----	-------	------	------	--	-----	---	----	--------	------------	---

Obora 12 [PS, 331 51, 49°53', 13°24', 15 km S od Plzně] chalupa; zhotovitel akademický sochař Jílek

1037	13	–	V	1977	1984	–20°	2	1	S	P	CRP	7 12 3	–
------	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	-----	--------	---

Obora 53 [JC, 508 01, 50°21', 15°30', 13 km JV od Jičína, obec Chomutice] bez ukazatele jen dekorace; zhotovitel ing. Josef Trnka

1038	3	O	C	1983	2002	–8°	1,5	1,6	S	P	CRO	VII XII XVI	–
------	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	-------------	---

Obora 65 [LN, 440 01, 50°22', 13°52', 5 km VSV od Loun] dům; latinský nápis „Omnes vulnerant ultima necat“ („Všechny zraňují, poslední zabíjí“); 12 není na svislici; zhotovitel dr. Lůžek

1039	11/2	O	V	1980	5/04	–31°	0,3	1,9	S	P	CR2O	7 12 15	N
------	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	------	---------	---

včelín; XII není na svislici; zhotovitel dr. Lůžek

1040	11/3	–	C		5/04	–30°		1,6	S	P	CO	V XII XIV	–
------	------	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	----	-----------	---

Obrataň [PE, 394 12, 49°25'30'', 14°56'30'', 19 km Z od Pelhřimova] kostel Narození Panny Marie

1041	12	D	U		2001		6		S	PN			–
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Odlochovice [BN, 257 03, 49°38', 14°46', 12 km JZ od Vlašimi, obec Jankov] zámecká kaple, ústav sociální péče

1042	5	D	P	1830?	2004	–30°		0,7	S	P	CROG	5 12 18	–
------	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	------	---------	---

Odrava 15 [CH, 350 02, 50°06', 12°29', 9 km VSV od Chebu] dům; renovace 1982, J. Beran

1043	6	–	D	1877	2003	18°	4,5	1	S	P			–
------	---	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	--	--	---

Odrůvky 30 [VY, 684 01, 49°24', 16°53', 16 km SSZ od Vyškova, obec Studnice] dům

1044	5	–	D	1970	1986	8°		1	S	PN	CO	10 12 17	–
------	---	---	---	------	------	----	--	---	---	----	----	----------	---

Ohrazení [CB, 370 06, 48°57', 14°35', 9 km VJV od Českých Budějovic, obec Ledenice] dům

1045	83	–	V		2003				S	P	CP	IX XII VI	V
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	-----------	---

Ohrazenice, Pyrák [SE, 511 01, 50°36', 15°7,5', 3 km ZSZ od Turnova] pylon uprostřed křižovatky tří cest, původně na rozcestí do Liberce, Turnova a Mladé Boleslavi; Segeth (1982); na pylonu je letopočet 1813

1046	7	D	C	1813	2002	180°	8	1	S	–	CZ2G	5 7, 6 7	–
------	---	---	---	------	------	------	---	---	---	---	------	----------	---

1047	7	D	P	1813	2002	45°	8,5	1	S	P	CZ2G	12 4	–
------	---	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	------	------	---

1048	7	D	P	1813	2002	–45°	8,5	1	S	P	CZ2G	5 12 1	–
------	---	---	---	------	------	------	-----	---	---	---	------	--------	---

Olešnice 66 [NA, 549 41, 50°27', 16°5', 7 km ZSZ od Náchoda] rekreační chalupa; zhotovitel Václav Drbal

1049	9	D	V	1974	2002	–4°	1,9	1,2	S	P	CRO	VIII XII XVI	V
------	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	--------------	---

Olomouc, Blažejské náměstí [OC, 779 00, 49°35', 17°15'] pod zdi kapucinského kláštera

1050	10/4	–	–						S	–			–
------	------	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Olomouc, Horní náměstí [OC, 771 27, 49°35', 17°15'] radnice; novodobý „socialistický“ orloj vznikl na místě starého, z roku 1519; zhotovitel Karel Svolinský

1051	20	D	V	1955	2004					O	–				–
------	----	---	---	------	------	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Olomouc, Křížkovského 10 [OC, 779 00, 49°35', 17°15'] nádvoří bývalého Proboštského domu, nyní filozofické fakulty; s kresbou; nápis „VNIVERSITAS OLOMVCENSIS“

1052	10/2	O	V		2004	22°	6	2	S	PN	CR2P		IX XII V	VN
------	------	---	---	--	------	-----	---	---	---	----	------	--	----------	----

nádvoří bývalého Proboštského domu, nyní filozofické fakulty; s kresbou; nápisy „VNIVERSITAS OLOMVCENSIS“, „400“, „1573“, „1973“

1053	10/2	O	V		2004	–68°	6	2	S	PN	CRP		VI XII	VN
------	------	---	---	--	------	------	---	---	---	----	-----	--	--------	----

Olomouc, Mariánská 7 [OC, 779 00, 49°35', 17°15'] nádvoří bývalého kanovníckého domu; s kresbou

1054	10/1	O	PZ	1790?	9/94	–84°	5	2,5	S	KN	CR2		6 11, VI XI	V
------	------	---	----	-------	------	------	---	-----	---	----	-----	--	-------------	---

nádvoří bývalého kanovníckého domu; s kresbou a nápisy

1055	10/1	O	PZ	1790?	9/94	6°	5	2,5	S	PN	CR2		VII XII III	VN
------	------	---	----	-------	------	----	---	-----	---	----	-----	--	-------------	----

1056	10/1	O	PZ	1790?	9/94	96°	5	2,5	S	KN	CR2		1 6, I VI	VN
------	------	---	----	-------	------	-----	---	-----	---	----	-----	--	-----------	----

Olomouc, náměstí Republiky [OC, 779 00, 49°35', 17°15'] v okolí kašny Tritonů

1057	19	D	–							–	–				–
------	----	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Olomouc, Václavské náměstí 3/5 [OC, 779 00, 49°35', 17°15'] J křídlo hospodářského dvora, nyní kancelář Muzea umění Olomouc; nalezeny v roce 2000 a restaurovány v roce 2001, A. Pokorná, L. Lounová, H. Čobanová, P. Stará; nápis „VERVSQVE SOLILLABERE“

1058	23	O	V	1680?	2003	SV		3,2	S	–	CRPD7		4 10	VN
------	----	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	-------	--	------	----

Olomouc, Wurmova 11 [OC, 779 00, 49°35', 17°15'] dům, státní archiv; s kresbou

1059	10/3	O	PZ	1730?	1991	–2°	6	2,5	S	PN	CR2		VII XII V	V
------	------	---	----	-------	------	-----	---	-----	---	----	-----	--	-----------	---

Olomučany [BK, 679 03, 49°20', 16°40', 4 km JJV od Blanska] kamenný sloup na rozcestí lesních cest k Novému hradu a Máchovu pomníku; nápis na sloupu „Anno Domini MCMXXXVII“

1060	9	D	D	1937	1986	5°		0,7	S	P	C		VII XII V	N
------	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	---	--	-----------	---

Olšany [SU, 789 62, 49°58', 16°52', 7 km Z od Šumperka] nádvoří papíren

1061	6	O	–						S	–					–
------	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	---

Olšany 46 [SU, 789 62, 49°58', 16°52', 7 km Z od Šumperka] číslice zcela nezřetelné; stínový ukazatel velmi silný

1062	5	–	PZ		1991	20°	10	6	S	P					–
------	---	---	----	--	------	-----	----	---	---	---	--	--	--	--	---

Olšany 52 [JH, 378 53, 49°8', 15°15', 18 km V od Jindřichova Hradce, obec Studená] bývalá hájovna

1063	4	D	–		1984				S	–					–
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	---

Olšany u Prostějova [PV, 798 14, 49°32', 17°10', 8 km JZ od Olomouce] fara

1064	2	–	P	1836	1986	–23°		3	S	PN	CZ4PD7	5 12 3	N
------	---	---	---	------	------	------	--	---	---	----	--------	--------	---

Omice 141 [BI, 664 41, 49°10', 16°27', 12 km ZJZ od Brna]

1065	22	–	D		2003				S	P	CP	XII VII	–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	---------	---

Ondřejov 120 [PY, 251 65, 49°54', 14°48', 14 km JV od Říčan] dům na náměstí, naproti kostelu

1066	20	D	U		7/02	15°	13		S	PN			–
------	----	---	---	--	------	-----	----	--	---	----	--	--	---

Ondřejov 162 [PY, 251 65, 49°54', 14°48', 14 km JV od Říčan] dům nad náměstím, při silnici k observatoři; rozsah číselníku 4 12

1067	22	O	V		7/02		2	1	S	P	CRD2	4 12	–
------	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	------	------	---

Ondřejov, Astronomický ústav AV ČR [PY, 251 65, 49°54', 14°48', 14 km JV od Říčan] název díla „Od slunečních hodin k slunovratu“; v žulovém sloupu jsou čtyři úzké zářezy: na severní straně jeden svislý a na jižní tři, které mají k vodorovné rovině sklony 16,5, 40 a 63,5 stupně — sluneční paprsky tak proniknou sloupem při rovnodennostech a slunovratech; zhotovitel Zdeněk Hůla

1068	21/1	D	V		2003	J			E	–			V
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

název díla „Sluneční hodiny“; deska natočená k jihu a skloněná pod úhlem 50° vzhledem k vodorovné rovině, se zářezy, kterými proniká světlo v celé hodiny; zhotovitel Zdeněk Hůla

1069	21/2	D	V	1998	7/02	J			E	–		9 12 3	V
------	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	--	--------	---

Ondřejov, Fričova 60 [PY, 251 65, 49°54', 14°48', 14 km JV od Říčan] vila Leonora; renovovány 1995; latinský nápis „Sine sole nihil sum“ („Bez Slunce nejsem nic“); analema na polední čáře; zhotovitel Vladimír Guth (návrh)

1070	15	D	V	1930	2002	20°	3,6	1,95	S	P	CRD7A	9 12 6	VN
------	----	---	---	------	------	-----	-----	------	---	---	-------	--------	----

Ondřejov, náměstí 9. května 68 [PY, 251 65, 49°54', 14°48', 14 km JV od Říčan] školní dvůr; nápis „SELČ“

1071	23	F	V		2004	13°	4	1,5	S	P	CRO	9 13 18	N
------	----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	-----	---------	---

Onšov [PE, 394 22, 49°35', 15°8', 17 km ZSZ od Humpolce] fara; nápisy „JEDNA Z NICH BUDE TVOJE POSLEDNÍ“, „L.P. 1976“

1072	24	D	D	1976	1997		5	1,5	S	PN	CR4PD3	5 12 4	N
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	----	--------	--------	---

Opatovice nad Labem [PA, 533 45, 50°9', 15°48', 5 km JJZ od Hradce Králové] zeď u pláže písničku

1073	21	D	D	1997?	2000		2	1	S	P	CR2PL	X XII VI	–
------	----	---	---	-------	------	--	---	---	---	---	-------	----------	---

Opočno 52 [LN, 440 01, 50°19', 13°44', 6 km JZ od Loun] příliš ohnutý ukazatel

1074	3/2	–	PZ	1930?	1986	51°		1,4	S	P	CP	VIII XII VI	–
------	-----	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	-------------	---

Opočno, Kupkovo náměstí 132 [RK, 51773, 50°16', 16°6', 9 km JJZ od Nového Města nad Metují] ústav sociální péče pro dospělé, bývalý kapucínský klášter, zadní trakt; pouze rysky vryté do omítky

1075	6/2	O	PZ	1678?	2002	40°	4	1,6	S	P	R				-
1076	6/2	O	PZ	1678?	2002	-50°	3,4	1,5	S	PN	R				-

ústav sociální péče pro dospělé, bývalý kapucínský klášter, čtvercový dvorek; z číselníku pouze obrys osmiúhelníku

1077	6/3	O	U	1678?	2002	35°	4	1,7	S	PN					-
------	-----	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	----	--	--	--	--	---

Opočno, Trčkovo náměstí 11 [RK, 51773, 50°16', 16°6', 9 km JJZ od Nového Města nad Metují] základní škola, původně radnice, nádvoří; renovovány 1975

1078	6/1	O	V	1906	2002	-5°	12,5	1,8	S	P	CRPG		VIII XII III		-
------	-----	---	---	------	------	-----	------	-----	---	---	------	--	--------------	--	---

Opolany 3 [NB, 289 07, 50°8', 15°13', 6 km VJV od Poděbrad] vila

1079	5	F	V	1982	2002	10°	3	4	S	P	CP		IX XII V		-
------	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	----	--	----------	--	---

Osek nad Bečvou 265 [PR, 751 22, 49°31', 17°32', 10 km SV od Přerova] nápis „SMRT JISTÁ, HODINA SMRTI NEJISTÁ“

1080	7	-	D	1963	1991	-2°	4	1,2	S	K	CP		7 12 7		N
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	--	--------	--	---

Oselce [P.J, 335 01, 49°26', 13°40', 25 km SSV od Sušice] blízko zámku

1081	10/2	-	V						PP	P	CO		VI XII XVIII		-
------	------	---	---	--	--	--	--	--	----	---	----	--	--------------	--	---

Oselce 68 [P.J, 335 01, 49°26', 13°40', 25 km SSV od Sušice] obytný dům; rekonstrukce 1974

1082	10/1	-	V	1970?	1984	28°	6	2	S	P	CP		VIII XII VII		-
------	------	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	----	--	--------------	--	---

Osice 61 [HK, 503 26, 50°8', 15°41', 13 km SSZ od Pardubic] stíněny; renovovány 1930, 1936, zanikly při rekonstrukci domu v r. 1990; zhotovitel Bohuslav Poledna

1083	3	D	Z	1926?	1990	2°	6	2	S	P	CO		6 12 18		-
------	---	---	---	-------	------	----	---	---	---	---	----	--	---------	--	---

Oslavany [BI, 664 12, 49°8', 16°20', 23 km ZJZ od Brna] kostel sv. Mikuláše, loď

1084	7/2	D	U		1986	0°			S	P					-
------	-----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	--	--	---

Oslavany, Čapkova 16 [BI, 664 12, 49°8', 16°20', 23 km ZJZ od Brna] zámek

1085	7/1	D	D		1986		7,5	1,5	S	P	CP		9 12 4		-
------	-----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	----	--	--------	--	---

Oslov [PI, 397 01, 49°23', 14°12', 10 km SSV od Písku] věž kostela sv. Linharta

1086	23	D	V		1999		6	1,5	S	P	CR2P		VI XII V		-
------	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	------	--	----------	--	---

Osojno 33 [PS, 331 62, 49°56', 13°16', 22 km SSZ od Plzně, obec Hvozď] soukromý dům, bývalý statek; zhotovitel p. Runt

1087	4	-	D	1880?	1984	J	6	2	S	P	CRP		VII XII VI		-
------	---	---	---	-------	------	---	---	---	---	---	-----	--	------------	--	---

Osov 1 [BE, 267 25, 49°51', 14°5', 11 km J od Berouna] budova zámku, domov důchodců; renovace 1971

1088	7	-	V	1740	2003	-20°		2,5	S	K	CZ2R2		VI XII IV		-
------	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	--	-----------	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Osová [ZR, 594 53, 49°20', 16°12', 13 km V od Velkého Meziříčí, obec Osová Bítýška] kaple; nápisy „NEPATŘÍME ANI NOCI“, „ANI TMĚ“, „1972“

1089	16	D	V	1972	1976		7,5		S	P	CRP	8 12 8	N
------	----	---	---	------	------	--	-----	--	---	---	-----	--------	---

Osová Bítýška 5 [ZR, 594 53, 49°20', 16°10', 11 km V od Velkého Meziříčí] bývalá tvrz v části Ronov

1090	8	-	U		1986	-8°		1,5	S	P	R		-
------	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	---	--	---

Ostrava 1, Šalamounova ulice [OV, 701 00, 49°50', 18°17'] veřejné prostranství; ve tvaru válce

1091	1	D	V	1986	1991			0,7	V	P	CO	9 12 17	-
------	---	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	----	---------	---

Ostrava, Mariánské Hory, Václavská ulice [OV, 709 00, 49°50', 18°15'] budova středního odborného učiliště; renovovány v r. 1988

1092	2	D	D	1890?	1991	146?	12	1	S	P	CG	VI XII	-
------	---	---	---	-------	------	------	----	---	---	---	----	--------	---

Ostrava, Poruba [OV, 708 00, 49°50', 18°10'] rekreační chatka u lesa Kopaniny

1093	6	-	D	1981?	1991	-14°	4	0,8	S	P	CO	9 12 16	-
------	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	----	---------	---

Ostrava, Poruba, Kopeckého ulice [OV, 708 00, 49°50', 18°10'] štít obytného domu; číslce zašlé a nečitelné

1094	7	D	P	1954	1991	0°	30	3	S	P	CP	VIII XII IV	-
------	---	---	---	------	------	----	----	---	---	---	----	-------------	---

Ostrava, Slezská, Michálkovicá 2 [OV, 710 00, 49°50', 18°17'] budova okresního úřadu; dekorace

1095	3	D	PZ	1910	1991	0°	20	1	Y	-			-
------	---	---	----	------	------	----	----	---	---	---	--	--	---

Ostrava, Slezská, Na Vizině 28 [OV, 710 00, 49°50', 18°17'] budova školní jídelny

1096	4	D	D	1980?	1991	0°	7	1,8	S	P	CO	7 12 17	-
------	---	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	----	---------	---

Ostrava, Svinov, Jelínkova 35 [OV, 721 00, 49°49', 18°12'] rodinný dům; nápisy „LP“, „1888“ a „1988“; na svislici je II; zhotovitel J. Silberg

1097	8	-	V	1888	1991	40°	6	3	S	P	CPG	X XII VII	N
------	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	-----------	---

Ostré 2 [LT, 411 45, 50°35', 14°22', 2 km J od Úštěka, obec Úštěk]

1098	33	D	V		4/02				S	P	CZ2PG	XI XII V	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-------	----------	---

Ostrolovský Újezd [CB, 374 01, 48°53', 14°36', 15 km JV od Českých Budějovic] zámek

1099	34	D	U		1998		4		S	PN			-
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Ostrov [KH, 285 22, 49°46', 15°11'30'', 20 km VSV od Vlašimi, obec Hodkov] zámek; renovace 1975?

1100	3	F	PZ	1700?	2002	15°	3,4	2,3	S	PN	CZ2PD2	IX XII V	-
------	---	---	----	-------	------	-----	-----	-----	---	----	--------	----------	---

Ostrožská Lhota 478 [UH, 687 23, 48°59', 17°28', 6 km SV od Veselí nad Moravou] dům; pouze číslce IX, XII a III, namísto ostatních značky; zhotovitel František Vlk

1101	4	-	D	1981	1986	-6°		1,2	S	P	CZPG	VII XII VI	-
------	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	------------	---

Ostřešany 11 [PA, 530 02, 49°59', 15°47', 4 km SSZ od Chrudimi] u cihelny, J konec obce, nad okny 1. patra; jako doplněk bohaté sgrafitové výzdoby zdi; čára rovnodennosti; zhotovitel Emanuel Kuksa

1102	14	O	D	1986	2002	J	6	1,6	S	PN	RD1		V
------	----	---	---	------	------	---	---	-----	---	----	-----	--	---

Ostřetín [PA, 534 01, 50°2', 16°1', 14 km SZ od Vysokého Mýta] kostel Zvěstování Panny Marie, loď; renovoval 1956 místní občan Kopecký

1103	6	D	V	1781	2002	8°	4,5	1	S	P	CP	VII XII VI	-
------	---	---	---	------	------	----	-----	---	---	---	----	------------	---

Ouběnice 36 [BN, 257 51, 49°44', 14°40', 9 km J od Benešova, obec Bystřice] rekreační stavení; latinský nápis „ANNO DOMINI MCMLXVII PREMYSLAUS FECIT“ („Léta páně 1967 udělal Přemysl“)

1104	3/2	F	D	1967	2001	J	3,5	3,5	S	P	CR2P	VIII XII IV	N
------	-----	---	---	------	------	---	-----	-----	---	---	------	-------------	---

Ovčáry 148 [ME, 277 14, 50°15', 14°37', 7 km VJV od Neratovic] roh budovy nemocnice Kopa

1105	10/1	D	D	1841	1984	-15°		1,2	S	P	CZR4P	8 12 3	-
------	------	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	--------	---

1106	10/2	D	D	1841	1984	75°			S	P	CZR4	1 6	-
------	------	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	------	-----	---

Pacov [PE, 395 01, 49°29', 15°1', 17 km ZSZ od Pelhřimova] Komerční banka; rozsah činnosti hodin VIII XII VI

1107	25	D	V		6/02		3,7	1,8	S	P	CZ4RP	XI XII IV	-
------	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	-------	-----------	---

nápisy „MIM“, „1999“

1108	43	-	V	1999	2003				S	P	CZR2O	VIII XII XVI	N
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-------	--------------	---

Pacov, Hronova ulice [PE, 395 01, 49°29', 15°1', 17 km ZSZ od Pelhřimova] gymnázium; s vyobrazením J. A. Komenského a motivem škola hrou

1109	36	-	V	2002	2004				S	P	CZOG	XI XII XVIII	-
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	------	--------------	---

Pacov, Za Branou [PE, 395 01, 49°29', 15°1', 17 km ZSZ od Pelhřimova] základní škola; v roce 2002 vznikly tři číselníky, v roce 2003 další tři číselníky s časy pro Bombai, Sydney, Moskvu, New York, Tokio a Pacov; (http://www.polednik.cz/po103/ohl_sl.htm)

1110	35	-	V	2002	2004				S	P	CZO		N
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	--	---

Palupín [JH, 378 53, 49°11', 15°14', 17 km VSV od Jindřichova Hradce, obec Strmilov] dům u kašny

1111	15/1	D	D		1997	J	3	1	S	PN	CZ2R4P	7 12 5	-
------	------	---	---	--	------	---	---	---	---	----	--------	--------	---

1112	15/2	D	U		1997	V	3,5		S	KN			-
------	------	---	---	--	------	---	-----	--	---	----	--	--	---

Panenské Břežany [PY, 250 70, 50°13', 14°27', 7 km JZ od Neratovic] horní zámek (VÚK)

1113	19	-	V		2002				S	P	CR4P	VII XII I	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-----------	---

Paračov 13 [ST, 386 01, 49°12', 14°0', 10 km JV od Strakonice] dům u řeky; zhotovitel Josef Moravec st.

1114	44	D	D		7/02				S	P	CR4	VI XII ?	N
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	----------	---

Pardubice, Dražkovičská 1507 [PA, 530 02, 50°1', 15°46'] keramická deska; nápis „CARPE DIEM“ („Užívej dne“); obdobné sluneční hodiny jsou v Holicích; zhotovitel akademický sochař František Juračka

1115	17	O	V		2002	J	2,8	0,8	S	P	CROD7	IV XII XX	VN
------	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	-------	-----------	----

Pardubice, Gorkého 2658 [PA, 530 02, 50°01'34'', 15°46'08''] DDM Delta; na válcové stěně, 2 číselníky; (<http://asp.wz.cz/hodiny.htm>); zhotovitel Martin Navrátil

1116	26	D	X	2003	6/04	J	15	5	E	P	CR2PS	VII XII III	-
------	----	---	---	------	------	---	----	---	---	---	-------	-------------	---

Pardubice, Mikulovičská 618 [PA, 530 02, 50°1', 15°46'] J konec ulice; keramický materiál

1117	22	D	V		2002	J	3	1,5	S	P	C	VII XII VI	-
------	----	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	---	------------	---

Pardubice, Rumunská 170 [PA, 530 02, 50°2', 15°47'] zhotovitel Radek Franěk

1118	23	O	V	2001	2001		2	1,5	S	P	C	XI XII VI	-
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	---	-----------	---

Pardubice, vojenská kasárna Hůrka [PA, 530 02, 50°2', 15°48'] bývalá vojenská kasárna za sídlištěm Dubina, kuchyňský blok; zastíněno stromy

1119	18	O	D		2001	J	6	1,2	S	P	CP	6 12 5	-
------	----	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	----	--------	---

Paseky 4 [CR, 539 44, 49°47', 16°7', 16 km V od Hlinska, obec Proseč]

1120	9	D	D	1976	2001	-12°	2	1,6	S	P	CR2G	VII XII IV	-
------	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	------------	---

Paskov, Nádražní 2 [FM, 739 21, 49°44', 18°18', 6 km SSZ od Frýdku-Místku] vstupní brána nemocnice, dříve zámek; nápisy („Obnovoeno“, „ZFJ“, „1949“; renovovány 1949; stíněné vzrostlými stromy

1121	2	D	PZ	1900?	1991	8°	3	1,5	S	P	CP	VIII XII IV	N
------	---	---	----	-------	------	----	---	-----	---	---	----	-------------	---

Pátek [LN, 439 08, 50°23', 13°56', 10 km VSV od Loun, obec Peruc] zámek; rohové

1122	16	O	C	1850?	2002	11°		1,8	S	-	CR2PD7	6 12 6	-
------	----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	--------	--------	---

1123	16	O	PZ	1850?	2002	-79°		1,8	S	KN	CR2D6	4 10	-
------	----	---	----	-------	------	------	--	-----	---	----	-------	------	---

Pavlov [JI, 588 33, 49°15', 15°33', 17 km J od Jihlavy] kostel

1124	8	D	PZ		2003				S	-	CR		-
------	---	---	----	--	------	--	--	--	---	---	----	--	---

Pavlov, Česká 123 [BV, 692 01, 48°52', 16°40', 19 km SZ od Břeclavi] dům; spíše dekoraci bez rysek a číslic, jen kulaté slunce se stínovým ukazatelem; v roce 2000 hodiny nebyly nalezeny

1125	5	-	Z	1970?	8/00	28°		1	S	P			-
------	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	--	--	---

Pec [DO, 344 01, 49°24', 12°50', 8 km ZJZ od Domažlic, pod vrchem Čerchov] kaplička

1126	16	D	V		2003				S	-			-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

obecní úřad

1127	21	D	V		2003	J	5?	1	S	P	CP	VII XII V	-
------	----	---	---	--	------	---	----	---	---	---	----	-----------	---

Pecka [JC, 507 82, 50°28', 15°36', 16 km ZSZ od Dvora Králové nad Labem] kostel sv. Bartoloměje, nad vchodem; renovace 1937; ukazatelem kulisa

1128	9	D	D	1753	2002	0°	4	1,5	S	P	CR2P	VI XII VI	-
------	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	------	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Pejškov 12 [BI, 666 01, 49°19', 16°23', 21 km ZJZ od Blanska, obec Tišnov] na svislici je číslice X

1129	9	–	D	1791	1986	20°		1,8	S	–	CRPG	VI XII II	N
------	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	-----------	---

Pelejovice [CB, 373 65, 49°9', 14°36', 21 km SSV od Českých Budějovic] dům

1130	86	D	V		7/02	J			S	P	CZ2P	VII XII V	–
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

Pelhřimov [PE, 393 01, 49°26', 15°14', 16 km JZ od Humpolce] kostel sv. Bartoloměje, ochoz věže

1131	13/2	D	D		2001	J			S	P			–
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

dům na náměstí

1132	41	–	–		2001				Y	–			–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Pelhřimov, Děkanská ulice [PE, 393 01, 49°26', 15°14', 16 km JZ od Humpolce] děkanství; současný vzhled neodpovídá roku 1997 — tehdy na číselníku nebyly hodinové rysky, ale jen číslice a značky pro půlhodiny; hodiny měly signování Fecit Antonius Engelbrecht a letopočet 1798; zhotovitel Antonín Engelbrecht

1133	13/1	D	V	1798	2002	J	4,5	3,5	S	P	CR2P	VI XII V, 6 12 5	–
------	------	---	---	------	------	---	-----	-----	---	---	------	------------------	---

Pelhřimov, Masarykovo náměstí [PE, 393 01, 49°26', 15°14', 16 km JZ od Humpolce] nádvoří městského úřadu; (<http://www.mesta.obce.cz/pelhrimov/hodiny.htm>)

1134	37	O	V		2001	J			S	PN	CZ2OD3	VII XII XV	–
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	----	--------	------------	---

Pernštejn [ZR, 592 62, 49°27', 16°19', 21 km JV od Nového Města na Moravě, obec Nedvědice] hrad, obytná budova na nádvoří; zbytky čísel (X, XI, XII)

1135	7	V	C		1986	10°		1,5	S	–			–
------	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Peruc [LN, 439 07, 50°20', 13°58', 12 km V od Loun] zámek, nádvoří

1136	14	O	D	1880?	1999	3°	4,5	2,5	S	P	CR2O	8 12 16	–
------	----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	------	---------	---

Petrkov [HB, 580 01, 49°34', 15°33', 6 km JJZ od Havlíčkúva Brodu, obec Lípa] bývalý zámček, rodný dům Bohuslava Reynka, nad dveřmi v zadní části budovy; číslice ve stuze; poloha nodu neodpovídá měřítku kalendária

1137	13	O	V		2001	V	2,8	1,3	S	PN	CR2PD7	7 12 4	V
------	----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	----	--------	--------	---

Petrovice [PB, 262 55, 49°33', 14°20', 28 km JV od Příbrami] kostel sv. Petra a Pavla, nad vchodem; renovovány 1972

1138	11/1	D	P	1677	2004	0°	5	1,4	S	PN	CZRP	VII XII IIII	–
------	------	---	---	------	------	----	---	-----	---	----	------	--------------	---

jezuitská rezidence na náměstí

1139	11/2	D	V		2004	J	7	2,4	S	P	CRP	8 12 4	–
------	------	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	-----	--------	---

Petrovice 1 [HK, 503 55, 50°17', 15°36', 18 km ZSZ od Hradce Králové, u Nového Bydžova] fara; rohové; fara zbořena 1989?

1140	23	D	Z	1880	8/02	–5°	5	1,6	S	P	CRP	VIII XII III	–
------	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	--------------	---

1141	23	D	Z	1880	8/02	85°	5,5	1,1	S	K	CRP	III VIII	–
------	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Petrovice 35 [PE, 396 01, 49°33', 15°17', 13 km SSV od Pelhřimova, obec Humpolec] Rokosův mlýn Na vaše, štít

1142	18	D	V		2001		8,3	0,9	S	PN	CZ2P	9 12 3	-
------	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	----	------	--------	---

Písek, hotel Otava [PI, 397 01, 49°18', 14°9', 19 km VSV od Strakonice] altán u hotelu

1143	32	-	V		2003				S	P	CR2P	VIII XII IV	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-------------	---

Písek, Jungmannova ulice [PI, 397 01, 49°18', 14°9', 19 km VSV od Strakonice] budova České spořitelny

1144	17	D	V		1999		4		S	P	CRPD7	X XII VI	-
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	---	-------	----------	---

Písek, Svatotrojická 7 [PI, 397 01, 49°18', 14°9', 19 km VSV od Strakonice] renovovány 2000, F. Mareš; před renovací pod číselníkem ve tvaru dvou polokružnic prosvítal původní s datovými křivkami

1145	11	F	V		2000	0°			S	PN	CR4PD7	6 12 6	-
------	----	---	---	--	------	----	--	--	---	----	--------	--------	---

Písková Lhota 93 [NB, 290 01, 50°9', 15°4', 4 km JJV od Nymburka] dům; kovové sluneční hodiny, dovezené ze SRN; stejné hodiny v Liběšicích (JC 26)

1146	13	F	V	2001	4/02	5°	2,7	0,7	S	P	CP	VIII XII IV	-
------	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Pištín [CB, 373 46, 49°3', 14°20', 12 km SZ od Českých Budějovic] kostel sv. Vavřince, loď

1147	35	D	U		12/01		4		S	PN			-
------	----	---	---	--	-------	--	---	--	---	----	--	--	---

Pivkovice 4 [ST, 387 73, 49°11', 14°3', 14 km JV od Strakonice] zemědělská usedlost

1148	2/2	D	V	1875?	8/00	32°	5	1,4	S	PN	CPL?	IX I VII	-
------	-----	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	----	------	----------	---

Pivoň [DO, 345 22, 49°29'11", 12°44'16", 15 km ZSZ od Domažlic] věž klášterního kostela

1149	22	-	Z		2003	J			S	P	C		-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

Plachtín 33 [PS, 331 62, 49°56', 13°09', 26 km SZ od Plzně, obec Nečtiny] chalupa; zhotovitel p. Pávek a J. Kraus

1150	12	-	D		1984	-20°	3	1	S	P	CZP	VIII XII IV	-
------	----	---	---	--	------	------	---	---	---	---	-----	-------------	---

Planá nad Lužnicí [TA, 391 11, 49°21', 14°42', 8 km JJV od Tábora] kostel sv. Václava; latinský nápis „Magne Dux Gechice Inrola Coilice“

1151	13	-	V	1701	1999	SV		2,5	S	P	CZ2R2	4 10	VN
------	----	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	-------	------	----

kostel sv. Václava, loď

1152	27	D	U		1999	J	3,5		S	PN			-
------	----	---	---	--	------	---	-----	--	---	----	--	--	---

Planá, Pohraniční stráž 248 [TC, 348 15, 49°52', 12°44', 10 km SV od Tachova] bývalý zámek; bývalý vojenský objekt; renovace 1972, důstojník Šindelář

1153	1/1	O	-	1600?	1984			0,7	S	P			-
------	-----	---	---	-------	------	--	--	-----	---	---	--	--	---

1154	1/2	O	PZ	1600?	2003		5	1,5	S	P	CR4		-
------	-----	---	----	-------	------	--	---	-----	---	---	-----	--	---

Plañany, Za cukrovarem 329 [KO, 281 04, 50°3', 15°2', 12 km Z od Kolína]

1155	26	-	-		2003				S	P			-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Pláně 3 [PS, 331 01, 49°57', 13°18', 23 km SSZ od Plzně] bývalá zemská usedlost; zhotovitel František Janouškovec

1156	14	-	PZ		1984	-30°	5	2	S	-	CZ2P	VIII XII III	-
------	----	---	----	--	------	------	---	---	---	---	------	--------------	---

Plástovice 32 [CB, 373 48, 49°4', 14°18', 15 km SZ od Českých Budějovic, obec Sedlec] štít; XII není na svislici; dům je chráněná památka

1157	19/2	D	D		2002	6°	6,5	1,5	S	P	CZ2PG	VIII XII II	-
------	------	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	-------	-------------	---

Plasy [PS, 331 01, 49°55', 13°23', 19 km S od Plzně] bývalý klášter

1158	15/1	O	PZ	1730	2003	-50°	11	2,5	S	-	CR		-
------	------	---	----	------	------	------	----	-----	---	---	----	--	---

1159	15/2	-	Z	1730	2004	40°	10	3	S	-			-
------	------	---	---	------	------	-----	----	---	---	---	--	--	---

bývalý klášter, přední vchod

1160	15/3	-	P	1730?	2003	-60°	7	2,5	S	P	CP	4 12 2	-
------	------	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	----	--------	---

bývalý klášter, věž svatého Floriana, hospodářská budova, později kravín statku Plasy; párové; renovace 1982

1161	15/4	-	D	1746	1984	50°	10?	2,5	S	P	CR2P	11 12 8	-
------	------	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	---------	---

1162	15/5	-	D	1746	2003	-40°	10?	1,5	S	P	CR2P	5 11	-
------	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	------	------	---

hospodářský dvůr kláštera

1163	15/6	D	P						S	-			-
------	------	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Plav 15 [CB, 370 07, 48°54', 14°30', 10 km JJV od Českých Budějovic] dům; zhotovitel A. Erhart

1164	5/2	-	V	1975?	2003	-12°	1,3	1,7	S	P	CG	VI XII VI	-
------	-----	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Plav 16 [CB, 370 07, 48°54', 14°29', 9 km JJV od Českých Budějovic] statek

1165	67	D	V		5/99	J			S	P	CR2G	IX II VII	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

statek; na svislici I

1166	68	D	V		5/01	J			S	PN	CR2P	VIII I VI	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	----	------	-----------	---

statek, nádvoří

1167	85	F	V		3/03				S	P	CR		-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	---

Plaveč 1 [ZN, 671 32, 48°56', 16°5', 10 km SSV od Znojma] domov důchodců, dříve zámek; některé číslice napsány obráceně

1168	13	D	D	1870?	1986	22°	10	1	S	P	CP	VIII XII VII	-
------	----	---	---	-------	------	-----	----	---	---	---	----	--------------	---

Plískov 48 [RO, 338 08, 49°50', 13°44', 15 km SV od Rokycan] rodinný dům; latinský nápis „NON NUMERO HORAS NISI SERENAS“ („Počítám jen jasné hodiny“); zhotovitel ing. Jiří Pösner

1169	4	-	D		2004	J		1	S	P	CZP	IX XII V	VN
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	---	-----	----------	----

Ploskovice [LT, 411 42, 50°34', 14°12', 6 km SV od Litoměřic] obecní úřad; 12 není na svislici

1170	9	D	V	1920?	1986	-41°	4	1,7	S	PN	CR2PG	IV X IV	-
------	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	----	-------	---------	---

Pluhův Žďár [JH, 378 24, 49°13', 14°54', 10 km SZ od Jindřichova Hradce] hospodářská budova (ZD) u zámku

1171	11	D	P		2003		6,5	2,4	S	P	CRP	8 12 6	-
------	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	-----	--------	---

Plzeň, Jižní předměstí, Tělocvičná 24 [PM, 301 00, 49°44', 13°22'] tři číselníky pro čas místního poledníku, středoevropský a SELČ; zobrazení časových pásem a okamžiků pravého poledne ve světě; zhotovitel František Mareš

1172	2	-	V	1995	2001	5,5°			S	P	CR12S	VII XII VI, 8 13 19	-
------	---	---	---	------	------	------	--	--	---	---	-------	---------------------	---

Plzeň, Pražská 13 [PM, 301 00, 49°45', 13°22'] historický objekt Galerie

1173	3	D	V		2003				S	P	CZ2P	VII XII V	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-----------	---

Plzeň, Severní předměstí, Elišky Krásnohorské 10, 31. ZŠ [PM, 301 00, 49°45', 13°23'] základní škola; velké, dvoudílné

1174	4	D	D	1970?	2003				S	P	CG	IX XII IV	-
------	---	---	---	-------	------	--	--	--	---	---	----	-----------	---

Plzeň, Severní předměstí, Elišky Krásnohorské 89/9 [PM, 323 00, 49°45', 13°23'] budova základní a mateřské školy; dřevěná deska

1175	1	D	P	1979	1984	10°	5	1	S	P	CR2P	8 1/2 12 4	-
------	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	------	------------	---

Plzeň, Skvrňany, Vejprnická ulice [PM, 318 00, 49°45', 13°22'] rekreační chata; zhotovitel paní Krůtová

1176	7	D	V	1998	2004			2,2	S	P	CZ4PL	6 12 5	-
------	---	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	-------	--------	---

Plzeň, Zábělá [PM, 312 00, 49°46', 13°27'] chata v zahrádkářské kolonii; zhotovitel František Mareš

1177	5	O	Z	1994	2001			1	S	P			-
------	---	---	---	------	------	--	--	---	---	---	--	--	---

chata v zahrádkářské kolonii; bohatý číselník — obsahuje letní, zimní a místní čas; pravé poledne ve světě, křivky pro vstup slunce do zvířetníkových znamení, graf časové korekce; zhotovitel František Mareš

1178	6	O	V	2001	2004	0°		1	S	P	CZ12PLD7S	VI XII VI	VN
------	---	---	---	------	------	----	--	---	---	---	-----------	-----------	----

Poboří 15 [KO, 281 07, 50°1', 15°3', 11 km Z od Kolína, obec Svojsice] štít bývalého statku; kovové číslice připevněny na omítce

1179	13	O	PZ	1900?	2002	20°	5,5	1,6	S	P	CP	8 12 7	-
------	----	---	----	-------	------	-----	-----	-----	---	---	----	--------	---

Podbořany, kapitána Jaroše 640 [LN, 441 01, 50°14', 13°25', 15 km JZ od Žatce] poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

1180	19	-	PZ	1945?	1986	-16°		1,8	S	P	CZPG	8 12 3	-
------	----	---	----	-------	------	------	--	-----	---	---	------	--------	---

Podboří 61 [TA, 391 61, 49°25', 14°28', 14 km Z od Tábora, obec Opařany] Koptišův statek v části obce zvané Karlov

1181	24	O	Z	1900	1995		5	1,7	S	P	CR2P	VII XII IV	-
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	------	------------	---

Poděbrady [NB, 290 01, 50°9', 15°8', 7 km VJV od Nymburka] bývalá vodárenská věž zámku; věž viditelná z parkoviště

1182	7/1	D	V		2002	J	6,5	1,1	S	P	CP	VIII XII IV	–
------	-----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Poděbrady, Na jezeře [NB, 290 01, 50°9', 15°8', 7 km VJV od Nymburka] v areálu koupaliště, na betonové plastice

1183	7/3	V	C		2002	J	2,7	1,6	S	–	CP	VIII XII IV	V
------	-----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Poděbrady, Na Skupici 9 [NB, 290 01, 50°9', 15°8', 7 km VJV od Nymburka] soukromá vila Solaria; stuha po obvodu půlkružnice, vyobrazení zámku a erbů; nápisy „Ve chvatu času, raduj se z jasu“, „SOLARIA“, „L.P. 1927“

1184	7/2	F	V	1927	2002	25°	1,5	3,8	S	P	CP	VIII XII VI	VN
------	-----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	-------------	----

Podhoří [PR, 753 01, 49°34', 17°38', 7 km ZSZ od Hranic, obec Lipník nad Bečvou] hřbitovní kostel sv. Havla; renovace 1963; nápisy „SMRT JISTÁ — HODINA SMRTI NEJISTÁ“, „1845 — 1963“

1185	5	D	D	1845	1991	–18°	7	1,2	S	P	CR4P	VI XII V	N
------	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	----------	---

Podhradí [CR, 538 04, 49°53', 15°35', 17 km ZJZ od Chrudimi] chata

1186	25	D	D		6/03				S	–			–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Pohořelice [ZL, 763 61, 49°11', 17°32', 2 km J od Otrokovic] kostel sv. Jana Nepomuckého, věž

1187	5	D	PZ	1680?	1986	32°		1,5	S	P			–
------	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Pohořelice, hotel Morava [BV, 691 23, 48°59', 16°31', 26 km JJZ od Brna] areál hotelu, v horní části vysokého sloupu s barevnou mozaikou

1188	8	D	V		1996	J			S	P	Z	8 12 4	V
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--------	---

Pohoří na Šumavě [CK, 382 41, 48°36', 14°42', 37 km JV od Českého Krumlova, obec Pohorská Ves] zřícený kostel Panny Marie Dobré Rady; vysídlená obec

1189	34	D	C		1/01	J			S	–	C	VI XII V	–
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	----------	---

Polerady [MO, 434 01, 50°27', 13°39', 9 km JJV od Mostu] zemědělský statek Lišnice; německý nápis „MACH ES WIE DIE SONNEN UHR ZÄHL DIE HEITREN STUNDEN NUR“ („Dělej to jako sluneční hodiny, počítej jen jasné hodiny“)

1190	4	–	D	1930?	1986	22°		2	S	P	CZPG	8 12 7	N
------	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	------	--------	---

Polička, Hegerova ulice [SY, 572 01, 49°43', 16°16', 15 km ZJZ od Svitav] v parku Jezerní říše na sídlišti; kamenná plastika ze zeleného pískovce s kovanými prvky; vyznačeny též body, kam štěrbinou dopadá světlo o rovnodennostech a slunovratech; zhotovitel Jindřich Pevný

1191	30	D	V	2002	2/03		1	1,2	V	P	CZO	6 12 18	–
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	-----	---------	---

Polička, Palackého náměstí 157 [SY, 572 01, 49°43', 16°16', 15 km ZJZ od Svitav] nápisy „P“, „L+1“; zhotovitel Jindřich Pevný

1192	29	D	V	1999	2/03	–10°	9	1	S	P	CRP	VI XII IV	N
------	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	-----	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Polná [JI, 588 13, 49°29', 15°43', 13 km SV od Jihlavy] dům za Starou školou, naproti firmě Mivocor; latinský nápis „una hora ultima“ („jedna hodina poslední“)

1193	15	D	V		2000			3,7	1,3	S	P	CR2O	9 12 17	N
------	----	---	---	--	------	--	--	-----	-----	---	---	------	---------	---

dům u nádraží

1194	16	D	Z		2000					S	P			-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Pomezí 396 [SY, 569 71, 49°43', 16°19', 11 km ZJZ od Svitav] zahrada domu; pískovec; kovaný ukazatel; číslice zrcadlově otočeny; zhotovitel Jindřich Pevný

1195	28	O	V	1998	2/03					R	K	CZP	6 12 6	-
------	----	---	---	------	------	--	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Pomezí nad Ohří [CH, 350 02, 50°5', 12°17', 6 km ZSZ od Chebu] románský kostel sv. Jakuba Většího u Jesenické přehrady, blízko hranic

1196	4	D	PZ		1989	-16°	9	2	S	P	C			-
------	---	---	----	--	------	------	---	---	---	---	---	--	--	---

Popelín [JH, 378 55, 49°13', 15°11', 15 km VSV od Jindřichova Hradce] kostel sv. Petra a Pavla, loď; zhotovitel Adolf Poduška

1197	21	D	V	2002	2003	-45°			S	PN	CRP		V XII I	-
------	----	---	---	------	------	------	--	--	---	----	-----	--	---------	---

Popovice 2 [BN, 257 01, 49°42', 14°45', 9 km JV od Benešova, obec Postupice] průčelí bývalé římskokatolické fary, mezi okny posledního patra; připomínají díla Engelbrechtů

1198	14/1	D	D	1801	1998	-20°	4,8	1,7	S	PN	CR4P		V XII V	-
------	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	------	--	---------	---

Popovice 72 [BN, 257 01, 49°42', 14°45', 9 km JV od Benešova, obec Postupice] původní rozsah byl VII XII VI

1199	14/2	D	V		2001	0°	2,5	2	S	PN	CR4P		VIII XII IV	-
------	------	---	---	--	------	----	-----	---	---	----	------	--	-------------	---

Poříčí 15 [PE, 396 01, 49°32', 15°12', 11 km SSZ od Pelhřimova, obec Křelovice] bývalá hospoda; číslice 9, 12 a 3, místo ostatních značky

1200	9	D	V	1940?	2003	0°	2,1	1,5	S	P	CZP		9 12 4	-
------	---	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	-----	--	--------	---

Poříčí 175 [CB, 373 82, 48°55', 14°26', 8 km JJZ od Českých Budějovic, obec Boršov nad Vltavou] zámek, hospodářská budova

1201	2	D	PZ	1858	1998	20°	3,5	2	S	P	CR4P		VIII XII VI	-
------	---	---	----	------	------	-----	-----	---	---	---	------	--	-------------	---

Postoloprty [LN, 439 42, 50°22', 13°43', 6 km ZSZ od Loun] zámek, nad vchodem; ulomený konec ukazatele, datové křivky vyneseny nesprávně

1202	20	-	PZ	1900?	1986	-12°		1,2	S	P	CR2PD7S		VI XII VI	-
------	----	---	----	-------	------	------	--	-----	---	---	---------	--	-----------	---

Poštovice [KD, 273 32, 50°19', 14°10', 10 km SSV od Slaného, obec Kmetiněves] kaplička na návsi

1203	4	D	D	1849	5/97	5°		0,4	S	P	CZ2P		X XII III	-
------	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	------	--	-----------	---

Potštát 98 [PR, 753 62, 49°39', 17°39', 13 km SSZ od Hranic]

1204	8	-	V	1989	1991	22°	8	1,1	S	P	CP		8 12 7	-
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	--	--------	---

Pouchobradý 3 [CR, 537 01, 49°56', 15°46', 3 km JZ od Chrudimi, obec Sobětuchy] starý špejchar, bývalá zemědělská usedlost; zbyly pouze tři číslice VI, VII a VIII

1205	14	D	C		2000	0°	6		S	–	C			–
------	----	---	---	--	------	----	---	--	---	---	---	--	--	---

Praha 1, Hradčanské náměstí 185-2 [PH, 113 00, 50°5'20'', 14°23'48''] Schwarzenberský palác, komín; polední; Polák (1986); nápis; nejstarší pražské sluneční hodiny

1206	8	D	D	1567	9/02	J			S	PN	C	12		VN
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	----	---	----	--	----

Praha 1, Jindřišská 939/20 [PH, 110 00, 50°5'2'', 14°25'44''] dům, ve dvoře u obuvnictví Baťa

1207	17	D	V		2003	JV	7	1,1	S	PN	CR2	4 12		–
------	----	---	---	--	------	----	---	-----	---	----	-----	------	--	---

Praha 1, Josefská ulice [PH, 113 00, 50°5'17'', 14°24'23''] bývalý klášter karmelitek, za kostelem sv. Josefa, poblíž ministerstva financí, nádvoří, J stěna; Polák (1986)

1208	3/1	O	V	1790?	2003	J			S	P	CP	VIII XII IV		V
------	-----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	----	-------------	--	---

bývalý klášter karmelitek, za kostelem sv. Josefa, poblíž ministerstva financí, nádvoří, V stěna; Polák (1986)

1209	3/2	O	D	1790?		V			S	P	CR	4 11		V
------	-----	---	---	-------	--	---	--	--	---	---	----	------	--	---

bývalý klášter karmelitek, za kostelem sv. Josefa, poblíž ministerstva financí, klášterní zahrada, Vojanovy sady; Polák (1986)

1210	3/3	D	D		10/95	J			S	PN	CRP	VI XII IV		V
------	-----	---	---	--	-------	---	--	--	---	----	-----	-----------	--	---

Praha 1, Jungmannovo náměstí [PH, 110 00, 50°5'2'', 14°25'44''] rajská zahrada františkánského kláštera

1211	20	O	V	1600?	2003	J			S	P	CZ2RP	6 12 4		–
------	----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-------	--------	--	---

Praha 1, Karmelitská ulice [PH, 113 00, 50°5'8'', 14°24'12''] klášter karmelitánů, J stěna kostela P. Marie Vítězné, viditelné ze svahu Petřína; dva číselníky — ranní a odpolední; Polák (1986)

1212	2/1	O	D	1631	2002	J			S	P	CRS	6 12, 12 5		–
------	-----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	------------	--	---

klášter karmelitánů, za kostelem P. Marie Vítězné, dům kostelníka; chybně restaurovány; Polák (1986), Polák (1982)

1213	2/2	O	D	1666	10/95	–8,5°			S	P	CRP	VI XII V		–
------	-----	---	---	------	-------	-------	--	--	---	---	-----	----------	--	---

klášter karmelitánů, v sousedství kostela P. Marie Vítězné, klášterní kvadratura; uvnitř číselníku okno; Polák (1986)

1214	2/3	O	C	1631	9/93	V			S	–	CRDS	4 9		V
------	-----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	-----	--	---

Praha 1, klášter augustiniánů [PH, 113 00, 50°5'22'', 14°24'20''] S od kostela sv. Tomáše, bývalý klášter, dům důchodců; Polák (1986); latinský nápis „UMBRA HORAS SIGNAT. QUOTA SIT, RESCITUR IN UMBRAE“ („Stín ukazuje hodiny. Která jest, vidíš na stínu“); podobné hodiny na zámku v Mělníku

1215	5	O	D	1731	10/95	J			S	P	CRPD7S	VI XII VI		N
------	---	---	---	------	-------	---	--	--	---	---	--------	-----------	--	---

Praha 1, Klementinum [PH, 110 01, 50°5'11", 14°24'53"] Studentské nádvoří V; trojí číselník pro pravý čas a hodiny počítané od východu a západu slunce; nápis „1658“; obraz kostlivce s kosou a přesýpacími hodinami; restaurovány 1977, J. Adamcová; Polák (1986); (<http://fyzweb.cuni.cz/zajimavosti/vyletpoPraze/vyletPoPraze.htm#klementinum>)

1216	1/1	D	D	1658	2002	V		3,2	S	KN	CRD3S	4 11	VN
------	-----	---	---	------	------	---	--	-----	---	----	-------	------	----

Studentské nádvoří J; restaurovány 1977, J. Adamcová; Polák (1986); trojí hodiny: poloorlojní, od východu a od západu slunce

1217	1/2	D	D	1658	3/98	2°		3,2	S	KN	CRPD3S	VII XII V	V
------	-----	---	---	------	------	----	--	-----	---	----	--------	-----------	---

Révové nádvoří, JV levé; restaurovány 1977-1979, J. Kadera; Polák (1986); hodiny počítané od východu slunce; latinský nápis „A SOLIS ORTU“ („Od Slunce východu“)

1218	1/3	O	D		11/97	-68°		2,7	S	K	CR	1 8	VN
------	-----	---	---	--	-------	------	--	-----	---	---	----	-----	----

Révové nádvoří, JV prostřední; restaurovány 1977-1979, J. Kadera; Polák (1986); hodiny počítané od západu slunce; latinský nápis „VSQVE AD OCCASVM“ („až do západu“)

1219	1/4	O	D		11/97	-68°		2,7	S	K	CRD2	9 12 21	VN
------	-----	---	---	--	-------	------	--	-----	---	---	------	---------	----

Révové nádvoří, JV pravé; restaurovány 1977-1979, J. Kadera; Polák (1986); latinské nápisy „LAVDABILE NOMEN DOMINI“ („chvalme jméno Páně“), „IHS“

1220	1/5	O	D		11/97	-68°		3,3	S	K	CRPD3	IV XII I	VN
------	-----	---	---	--	-------	------	--	-----	---	---	-------	----------	----

Révové nádvoří, J levé; restaurovány 1977-1979, J. Kadera; Polák (1986); hodiny počítané od východu slunce; nápis „1662“; obraz ověšené lebky a scény z rytířských her

1221	1/6	O	D	1662	11/97	J		3,3	S	KN	CRD3	1 11	VN
------	-----	---	---	------	-------	---	--	-----	---	----	------	------	----

Révové nádvoří, J prostřední; restaurovány 1977-1979, J. Kadera; Polák (1986); latinský nápis „MRA“; obraz s andílky a voliérou

1222	1/7	O	D		11/97	J		3,2	S	KN	CRPD3	VII XII V	VN
------	-----	---	---	--	-------	---	--	-----	---	----	-------	-----------	----

Révové nádvoří, J pravé; restaurovány 1977-1979, J. Kadera; Polák (1986); hodiny počítané od západu slunce; obrazy slunce, čtyř znamení a andílka

1223	1/8	O	D		11/97	J		3,2	S	K	CRD3	13 24	V
------	-----	---	---	--	-------	---	--	-----	---	---	------	-------	---

Hospodářský dvůr, V levé; restaurovány 1972, V. Jarcovjak; Polák (1986); latinský nápis „RE-SPICIO VOLATILIA COELI“ („Pamatuji (pozoruji) ptactvo nebeské“); obraz ptáků a ruky házející potravu

1224	1/9	O	D		11/97	V		2,2	S	KN	CRD3	4 11	VN
------	-----	---	---	--	-------	---	--	-----	---	----	------	------	----

Hospodářský dvůr, V pravé; restaurovány 1972, V. Jarcovjak; Polák (1986); hodiny počítané od západu; latinské nápisy „NON SOLO PANE VIVIT HOMO“ („Nejen chlebem živ je člověk“), „ET VERBUM CARO FACTUM EST“ („Slovo tělem učiněno jest“)

1225	1/10	O	D		11/97	V		2,2	S	KN	CRD3	8 12 18	VN
------	------	---	---	--	-------	---	--	-----	---	----	------	---------	----

Hospodářský dvůr, J levé; restaurovány 1972, V. Jarcovjak; Polák (1986)

1226	1/11	O	D		11/97	J		2,4	S	P	CRP	VI XII VI	V
------	------	---	---	--	-------	---	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Hospodářský dvůr, J pravé; restaurovány 1972, V. Jarcovjak; Polák (1986); hodiny počítané od západu slunce

1227	1/12	O	D		11/97	J		3,2	S	KN	CRD3	13 24	V
------	------	---	---	--	-------	---	--	-----	---	----	------	-------	---

věž hvězdárny V; Polák (1986); latinský nápis „A SOLIS ORTU“ („Od Slunce východu“)

1228	1/13	D	V		2002	V			S	PN	CRD3	IIII XI	VN
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	----	------	---------	----

uvnitř věže; polední šterbinové hodiny; renovovány 2000; na J stěně věže jsou zvenku patrné šterbiny; uvnitř, v Kvadrantové síni, je kovové vlákno, které v pravé poledne dělí sluneční kotouček na poloviny

1229	1/14	V	D		2003	J			E	–			–
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Révové nádvoří, Z pravé; Polák (1986); porostlé révou

1230	1/15	O	U		2003	Z			S	KN			
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	----	--	--	--

Révové nádvoří, Z levé; Polák (1986); porostlé révou

1231	1/16	O			1986	Z			S				
------	------	---	--	--	------	---	--	--	---	--	--	--	--

věž hvězdárny Z; latinský nápis „LAUDIBLE NOMEN DOMINI“ („chvalme jméno Páně“); Polák (1986)

1232	1/17	D	U		2003	Z			S	P			N
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

věž hvězdárny J; latinský nápis „AD USQUE OCCASUM“ („až do západu“); Polák (1986)

1233	1/18	D	Z		2002	J			S	–			N
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Praha 1, Ledeburská zahrada [PH, 113 00, 50°5'28", 14°24'17"] brána nad schodištěm mezi 2. a 3. terasou; latinský nápis „CLARET IN ORBE DIES AC TETRAS HORA PETE UMBRAS!“ („Na světě září den a ty hodino zaplašuj hrozivé stíny“, chronogram MDCCLII = 1752); Polák (1986), Parma (1975)

1234	10	V	V	1752	5/98	J			S	P	CZR2PD	VII XII II	VN
------	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	--------	------------	----

Praha 1, Letenská 123 [PH, 113 00, 50°5'25", 14°24'35"] Krocovský dům, SV část objektu, na schodišťové věži obrácené ke Klárovu; restaurováno 1968, M. Schiller a 2000; Polák (1986), Parma (1975)

1235	7	O	D	1740?	2/95	V		3,4	S	KN	CRD7	5 10	–
------	---	---	---	-------	------	---	--	-----	---	----	------	------	---

Praha 1, Loretánské náměstí 6, klášter kapucínů [PH, 113 00, 50°5'24", 14°23'26"] klášterní kostel P. Marie Andělské, viditelné z náměstí; latinský nápis „OMNI HORA ORA“ („V každou hodinu se modlí“); Polák (1986); renovovány 1818, 1956, 2000

1236	13/1	O	D	1686	8/02	V			S	KN	CZ2R2D3	4 10	N
------	------	---	---	------	------	---	--	--	---	----	---------	------	---

Z stěna kvadratury; renovovány 2000; Polák (1986)

1237	13/2	O	D		2003	Z			S	K	CR2P	1 7	V
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----	---

J stěna kvadratury; latinský nápis „TEMPVS RVIT, VAE TIBI SI ES REVS PRAETEX, VE-
LOX IT MISERIS HORA VLTIMA“ („Čas letí, běda tobě jsi-li viník skrytý, rychlá a bedná
bude poslední hodina“); renovovány 1980, Ludmila Razimová, 2000; Polák (1986)

1238	13/3	O	D		2003	J			S	P	CZP	6 12 6	VN
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--------	----

Praha 1, Malostranské náměstí [PH, 113 00, 50°5'19'', 14°24'16''] nároží; též italský čas
v rozsahu 15 24; objeveny 1994; Šíma (1996)

1239	14/2	D	V	1608	8/02	J	10	3	S	PN	CRDS	7 12 5	–
------	------	---	---	------	------	---	----	---	---	----	------	--------	---

Praha 1, Na Františku 8 [PH, 110 00, 50°5'32'', 14°26'16''] bývalý klášter milosrdných bratří,
dnes nemocnice; nádvoří; ukazatel svírá s vodorovnou rovinou úhel asi 30°; Polák (1986); nápis;
renovace 1933

1240	6	O	D	1751	2003	–12,5°			S	P	CR	VI XII III	VN
------	---	---	---	------	------	--------	--	--	---	---	----	------------	----

Praha 1, Petřín 205, Štěfánikova hvězdárna [PH, 118 46, 50°04'53'', 14°23'51''] před
hvězdárnou; čtvery hodiny, tři ukazatele — kulisy; ocelové dráty zalepené v betonu; Mucha
(1991), Polák (1986); zhotovitel O. Hlad a P. Vilímek

1241	12	D	D	1976	8/02	J			S	P	CD7AS		–
------	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-------	--	---

Praha 1, Platněřská 7 [PH, 110 00, 50°5'14'', 14°24'55''] Mucha (1991)

1242	15	D	D		2002				Y	–			–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Praha 1, Sněmovní 165-6, dům U zlaté labutě [PH, 113 00, 50°5'25'', 14°24'15''] dvůr;
renovovány 1956-57

1243	9	O	D	1590?	10/95	S			S	P	CR	4 9	–
------	---	---	---	-------	-------	---	--	--	---	---	----	-----	---

Praha 1, Staroměstské náměstí [PH, 110 00, 50°5'3'', 14°25'15''] radnice; dvojice sluneč-
ních hodin na orloji; na místě existovaly starší, již v 16. stol.; Kohl (1808), Polák (1986),
(<http://slunecnihodiny.wz.cz/lit-orloj.htm>); zhotovitel Antonín Strnad

1244	16/1	D	Z	1790	2002				S	P			–
------	------	---	---	------	------	--	--	--	---	---	--	--	---

1245	16/2	D	Z	1790	2002				S	P			–
------	------	---	---	------	------	--	--	--	---	---	--	--	---

radnice; Pražský orloj; zhotovitel Jan Šindel, Mikuláš z Kadaně

1246	18	D	V	1410	2002				O	–			–
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Pražský poledník; nápisy „POLEDNÍK, PODLE NĚHOŽ BYL V MINULOSTI ŘÍZEN PRAŽ-
SKÝ ČAS“, „MERIDIANUS QUO OLIM TEMPUS PRAGENSE DIRIGEBATUR“; Mariánský
sloup, který sloužil jako ukazatel, byl zbořen 1918; (<http://mariansky-sloup.wz.cz>)

1247	19	D	C	1650?	2003				V	K	R	12	N
------	----	---	---	-------	------	--	--	--	---	---	---	----	---

Praha 1, Strahov, klášter premonstrátů [PH, 118 00, 50°5'10'', 14°23'20''] letní refektář;
Atlant držící zeměkouli; Polák (1986); renovovány 1980, M. Slenářová a O. Jeřábková; zhotovitel
S. Nosecký

1248	4/1	O	–	1750	2002	–21°			S	K	CZP	VII XII V	V
------	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	---	-----	-----------	---

letní refektář; gnómonicky nejhodnotnější; Polák (1986); krajina; renovovány 1980, M. Slenářová a O. Jeřábková; zhotovitel S. Nosecký

1249	4/2	O	-	1750	2002	-21°			S	P	CRPD7	VII XII IV	V
------	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	---	-------	------------	---

letní refektář; obraz královny; Polák (1986); renovovány 1980, M. Slenářová a O. Jeřábková; bez čísel; zhotovitel S. Nosecký

1250	4/3	O	-	1750	2002	-21°			S	K	C		V
------	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	---	---	--	---

letní refektář; král David hrající na harfu, soustava úseček — azimutů slunce; Polák (1986); renovovány 1980, M. Slenářová a O. Jeřábková; zhotovitel S. Nosecký

1251	4/4	O	-	1750	2002	-21°			S	K			-
------	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	---	--	--	---

letní refektář; vědec se zeměkouli, hodiny od západu slunce; Polák (1986); renovovány 1980, M. Slenářová a O. Jeřábková; zhotovitel S. Nosecký

1252	4/5	O	D	1750	2002	-21°			S	KN	C	16 23	-
------	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	----	---	-------	---

letní refektář; obraz koruny, dole zeměkoule, číslice se nezachovaly; Polák (1986); renovovány 1980, M. Slenářová a O. Jeřábková; zhotovitel S. Nosecký

1253	4/6	O	-	1750	2002	-21°			S	K	RD7		-
------	-----	---	---	------	------	------	--	--	---	---	-----	--	---

Praha 1, Tomášská ulice [PH, 113 00, 50°5'19'', 14°24'17''] nároží Malostranského náměstí; objeveny 1994; Šima (1996)

1254	14/1	D	V	1608	2002	V	11	3	S	P	CRD3S	4 11	-
------	------	---	---	------	------	---	----	---	---	---	-------	------	---

Praha 1, U Zlaté studně 167 [PH, 113 00, 50°5'26'', 14°24'15''] dům U Malířů

1255	11	D	D		2002	J			S	P	CZ2P	VI XII VI	V
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

Praha 2, Apolinářská 8/444 [PH, 128 00, 50°4'15'', 14°25'27''] Mucha (1991)

1256	3	D	V	1970	2003	13°	8	1,8	S	P	CR2	8 12 4	-
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	--------	---

Praha 2, Ke Karlovu 1/453 [PH, 120 00, 50°4'9'', 14°25'43''] brána parku v areálu kláštera, muzeum policie; Mucha (1991)

1257	2	D	V		2003	3°	5	3	S	P	CR2P	VII XII III	-
------	---	---	---	--	------	----	---	---	---	---	------	-------------	---

Praha 2, Na bojišti 1 [PH, 120 00, 50°4'24'', 14°25'38''] ortopedická klinika; Mucha (1991), Polák (1986)

1258	4	D	D	1982	2/95	J			S	P	CZ2P	6 12 3	-
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	--------	---

Praha 2, Na Švihance 1 [PH, 120 00, 50°4'50'', 14°26'41''] Mucha (1991)

1259	1	D	D	1990?	3/93	J			S	P	CR4P	VII XII IIII	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	------	--------------	---

Praha 2, Vyšehrad [PH, 128 00, 50°3'53'', 14°25'6''] hřbitov, hrob Františka Langra u S arkády; nápis „NON NUMERO HORAS NISI SERENAS“ („Počítám jen jasné hodiny“); Mucha (1991); zhotovitel Fr. Heckel

1260	5	D	D	1965	2003			0,7	V	P	R		N
------	---	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	---	--	---

zahrada poblíž jezírka; hranolové na sloupu, do 4 stran; Polák (1982); ve výklenku je postava mučedníka sv. Šebestiána upoutaného k pahýlům stromu; polosem pravděpodobně šíp vyčnívající z jeho hrudi mířící šikmo vzhůru; nápis „SWATÝ SEBASTIANE ORODVG ZA NAS“

1273	4/4	D	C	1686	2/95	SV			E	–	CP	4 8	VN
------	-----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	----	-----	----

Praha 5, Malvazinky [PH, 150 00, 50°3'43'', 14°23'26''] smíchovský hřbitov; hranolové na sloupu, do 4 stran; detailně popsal Polák (1982); ve výklenku ukřižovaný Kristus; polosem bylo kopí vražené do pravé části jeho hrudi; na rámu kolem výklenky vytesány číslice; latinský nápis „LANCEA TRANERE M. N.“ („Kopím probodený smiluj se nad námi“)

1274	3/1	D	C	1737	2/95	JV			E	–	CP	4 12 2	VN
------	-----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	----	--------	----

smíchovský hřbitov; hranolové na sloupu, do 4 stran; detailně popsal Polák (1982); ve výklenku postava sv. Marie; polosem byla pravděpodobně dlouhá dýka; na rámu kolem výklenky vytesány číslice; latinský nápis „MATER DOLOROSA ORA PRO NO.“ („Matko bolestná, modli se za nás“)

1275	3/2	D	C	1737	2/95	JZ			E	–	CP	10 12 8	VN
------	-----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	----	---------	----

smíchovský hřbitov; hranolové na sloupu, do 4 stran; detailně popsal Polák (1982); ve výklenku postava Krista v poloze Ecce homo; polosem byla pravděpodobně třtina držená Kristem šikmo vzhůru; na rámu kolem výklenky vytesány číslice; latinský nápis „ARUNDINE PERCUSSE MISERERE NOBIS“ („Otrtínaný, ztlučný, slituj se nad námi“)

1276	3/3	D	C	1737	2/95	SV			E	–	CP	4 8	VN
------	-----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	----	-----	----

smíchovský hřbitov; hranolové na sloupu, do 4 stran; detailně popsal Polák (1982); ve výklenku vytesaný sv. Josef, držící polos ve tvaru lilie; na rámu kolem výklenky vytesány číslice; latinský nápis „VIR ANGELICE ORA PRO NOBIS“ („Muži andělský, modli se za nás“)

1277	3/4	D	C	1737	2/95	SZ			E	–	CP	4 8	VN
------	-----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	----	-----	----

Praha 5, Na Hřebenkách 53/2744 [PH, 150 00, 50°4'36'', 14°23'1''] neobydlený domek; nápis „BUĎ DOBRÝ V KAŽDOU AT DOBRÁ JE POSLEDNÍ“; Mucha (1991)

1278	9	O	D		2003	J			S	P	CZ	VIII XII IV	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-------------	---

Praha 5, Na Václavce 30 [PH, 150 00, 50°3'56'', 14°23'38''] neobydlený dům Helenka; Mucha (1991), Parma (1975); zhotovitel Filip a Kobyłka

1279	8	–	D	1903	2003				S	P	CRP	VI XII II	–
------	---	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	-----------	---

Praha 5, Na Vidouli 1 [PH, 158 00, 50°3'13'', 14°21'21''] dvůr v Jinonicích, obytné stavení ve dvoře; Polák (1986); renovovány 1970; polos se dvěma kuličkami; latinský nápis „HOC EUNT ORDINE FATA“ („Tímto pořádkem kráčí osud“)

1280	2	O	V	1665	2001	J			S	PN	CZ2RPD2	VIII XII VI, 8 12 6	N
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	----	---------	---------------------	---

Praha 5, Peroutkova 58 [PH, 158 00, 50°3'40'', 14°22'40''] usedlost Bulovka

1281	13	–	V		2004				S	P	CRP	VIII XII V	V
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	------------	---

Praha 5, Prvomájová ulice [PH, 153 00, 49°59'10'', 14°21'40''] Radotín; Mucha (1991)

1282	10	–	–						S	–			–
------	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Praha 5, Romana Blahníka 791 [PH, 156 00, 49°58', 14°24', 13 km JJZ od středu města] Zbraslav

1283	12	-	C															
------	----	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Praha 5, U Cibulky 118 [PH, 150 00, 50°4'1'', 14°21'24''] dvůr Cibulka v Košířích; Polák (1986); renovovány 1961; latinský nápis „Fec. Ioan Engel Brecht“; zhotovitel Jan Engelbrecht

1284	1	O	P	1800?	2003	J			S	PN	CR4PD7	V XII V	N
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	----	--------	---------	---

Praha 5, U Kašny 6/1077 [PH, 155 00, 50°2'54'', 14°18'47''] bývalá usedlost u Klímů; Mucha (1991); zhotovitel G. Šimáček

1285	6	F	V	1825	2001	J			S	K	CG	VIII XII V	-
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	----	------------	---

Praha 6, Břevnovský klášter [PH, 169 00, 50°5'7'', 14°21'26''] J levé; Polák (1986), Šíma (1991); také hodiny od západu slunce; latinský nápis „SOL COGNOVIT OCCASUM SUMM“ („Slunce si odpočítalo svůj západ“)

1286	8/1	D	V		6/94	J			S	PN	CRPD3S	VII XII IV, XIII XXIII	VN
------	-----	---	---	--	------	---	--	--	---	----	--------	------------------------	----

J pravé; Polák (1986), Šíma (1991); také hodiny od východu slunce; latinský nápis „ORTUS EST SOL“ („východ slunce“)

1287	8/2	D	V		6/94	J			S	P	CRPD3S	VII XII IV, I X	N
------	-----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	-----------------	---

V; Polák (1986), Šíma (1991); nápis „B.“; na obraze sv. Benedikta by správně mělo být černé slunce, neboť se jedná o zatmění

1288	8/3	D	V		6/94	V			S	P	CR	VI X	VN
------	-----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	------	----

štěrbínové; Polák (1986)

1289	8/4	O	D						E	-	CR	X XII II	V
------	-----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	----	----------	---

Praha 6, Cukrovarnická 55 [PH, 162 00, 50°5'40'', 14°22'23''] Střešovice; drobné nápisy — hodnoty časové rovnice po 20 dnech; Mucha (1991); zhotovitel p. Pantoflíček

1290	5	D	V	1932	9/02	J	5	1	S	P	CZ2	VII XII VI	N
------	---	---	---	------	------	---	---	---	---	---	-----	------------	---

Praha 6, koupaliště Džbán [PH, 160 00, 50°5'52'', 14°20'6''] na restauraci Vlasta, nudistická část; místo číslic byly figurky; Mucha (1991)

1291	7	V	PZ		2003				S	P	CP	3 7	-
------	---	---	----	--	------	--	--	--	---	---	----	-----	---

Praha 6, Místodržitelský letohrádek [PH, 160 00, 50°6'16'', 14°24'51''] roh terasy; Polák (1986); renovovány 1772; na číselníku jsou hodiny poloorbórní a zdvojené temporální, datové křivky a obzor; ukazatelem je pohyblivá kulisa; latinské nápisy „1698“, „Renov 1772“, „Polus Arcticus“, „Zenith“, „Occasus Solis“, „Ortus Solis“, „AEquinocetium“, „Tropicus Capricorni“, „Tropicus Cancr“, značky znamení, Slunce, Měsíce a planet

1292	10	D	D	1698	2002		1	0,4	K	-	CRPD7S	4 12 8	VN
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	--------	--------	----

Praha 6, Na Rybářce [PH, 160 00, 50°8', 14°24', Sedlec]

1293	11	D	V		2002				S	P	CZP	VIII XII V	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	------------	---

Praha 6, Nad hradním vodojemem 67 [PH, 162 00, 50°5'33'', 14°22'19''] přestavovaný dům; Mucha (1991)

1294	6	O	Z		2002	J			S	P	CP	VI XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Praha 6, Nad hradním vodojemem 91/5 [PH, 162 00, 50°5'33'', 14°22'19''] štít domu

1295	12	F	P		2003	J			S	P			-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Praha 6, Říčanova 12 [PH, 162 00, 50°4'55'', 14°21'35''] párové; čáry vybledlé; Mucha (1991)

1296	3	D	P	1929	9/02	J			S	PN	CDG	I XII	-
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	----	-----	-------	---

1297	4	D	P	1929?	9/02	Z			S	P	CD		-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	----	--	---

Praha 6, Suchdolská 9 [PH, 160 00, 50°7'55'', 14°23'1''] před rektorátem VŠ; Mucha (1991), Polák (1996); zhotovitel paní Šimoníková

1298	1	D	C		6/03				V	-	C	VI XII VI	V
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	-----------	---

Praha 6, V Šáreckém údolí 68/264 [PH, 164 00, 50°7'6'', 14°22'39''] Mucha (1991)

1299	2	D	D		12/93	J			S	P			-
------	---	---	---	--	-------	---	--	--	---	---	--	--	---

Praha 6, V Šáreckém údolí 82/350 [PH, 160 00, 50°6'50'', 14°22'25''] Heřmanův dvůr; renovovaný 1930, Bukovský; latinský nápis „IOSEPHO REGI ROMANO NOSTRO OVEANT ISTITI ANTON ISO PETRO SOL FESTE ORIENSTRIESTE NEOCCIDAS“ (asi zkomolen, chronogram 1764), prosvítá původní

1300	9	-	P	1764	2003				S	P	CR2P	VI XII IV	N
------	---	---	---	------	------	--	--	--	---	---	------	-----------	---

Praha 6, ZŠ Norbertov [PH, 162 00, 50°5'30'', 14°22'37''] budova školy; (http://slunecni-hodiny.wz.cz/galerie/gsh_n2/gsh-p6norbertov.htm); zhotovitel Pavel Marek a firma Podzimek a synové

1301	13	-	V	2001	2002	J		4	S	PN	CR4PD7	VII XII V	-
------	----	---	---	------	------	---	--	---	---	----	--------	-----------	---

Praha 7, Kamenická 2 [PH, 170 00, 50°5'51'', 14°25'42''] dům na rohu Kostelní a Kamenické ulice; Mucha (1991), Parma (1975); zhotovitel p. Bělík

1302	1	D	D		2003	J			S	P	CP	IX XII II	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Praha 7, Královská obora 233 [PH, 170 00, 50°6'19'', 14°25'39''] před planetáriem; zahradní; Mucha (1991), Polák (1986); zhotovitel P. Příhoda

1303	4	D	D	1975	2002				V	P	CRO	VII XII XVII	-
------	---	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	--------------	---

Praha 7, Na Špejcharu 3 [PH, 170 00, 50°5'49'', 14°24'33''] Mucha (1991)

1304	6	D	D		2002				Y	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Praha 7, Nádvoří 134 [PH, 171 00, 50°7'8'', 14°24'46''] botanická zahrada; zahradní; Tip na výlet (1997)

1305	5	-	V		6/98	J	0		V	P	C	X XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	---	--	---	---	---	----------	---

Praha 7, V podhoří 10 [PH, 171 00, 50°7'28'', 14°24'10''] Troja, vila Tomanka; Mucha (1991), Parma (1975)

1306	2	-	D		2003				S	P	R		6 12 6	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	--------	---

Praha 7, závod Technoplast [PH, 170 00, 50°6', 14°27'] Mucha (1991)

1307	3	-	-		1991				S	-				-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Praha 8, Famfulíkova 1139 [PH, 182 00, 50°7'50'', 14°28'20''] sídliště Dáblice, Chabařovická; zahradní; Mucha (1991); zvláštní číselník pro datové čáry; zhotovitel A. Haberman

1308	1	D	V		5/94				V	P	CP		9 12 4	V
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	--------	---

Praha 8, Křížíkova 8 [PH, 186 00, 50°5'24'', 14°26'27''] budova policie; reliéf; Mucha (1991)

1309	3	O	-	1904	1991				Y	-				-
------	---	---	---	------	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Praha 8, Lindnerova 3, I. obnovené reálné gymnázium [PH, 180 00, 50°6'43'', 14°28'22''] škola; Žáci škole (1994); zhotovitel R. Hanák a J. Veselý

1310	8	O	V	1994	6/98	J			S	P	CP		VI XII VI, 6 12 6	N
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	----	--	-------------------	---

Praha 8, S. K. Neumanna 3 [PH, 182 00, 50°7'12'', 14°27'4''] Libeň; Mucha (1991)

1311	7	-	D		2000				S	P	Z			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	--	---

Praha 8, Třeboradická 1 [PH, 182 00, 50°7'33'', 14°26'45''] Kobylisy; mozaikový číselník; Mucha (1991); akademický malíř Matušík

1312	2	D	V	1973	10/94	J			S	P	C		VII XII V	-
------	---	---	---	------	-------	---	--	--	---	---	---	--	-----------	---

Praha 8, U hájovny 5 [PH, 182 00, 50°8'30'', 14°28'29''] Ďáblice; zrušeny 1995?

1313	6	-	Z		1994				S	-				-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Praha 8, U Sluncové [PH, 186 00, 50°5'40'', 14°28'] Karlín; Mucha (1991)

1314	5	F	D		8/04	J			S	P	CO		9 12 15	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--	---------	---

Praha 8, zámek Rokoska [PH, 182 00, 50°6'59'', 14°27'50''] Zenklova 167, Vychovatelna, nemocnice Na Bulovce; Mucha (1991)

1315	4	D	V		2004				S	P	CP		VI XII V	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	----------	---

Praha 9, Dolní Počernice, Stará obec 7 [PH, 190 12, 50°5'20'', 14°34'39''] Český statek

1316	3	D	V		6/98	J			S	P	CROG		7 13 19	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--	---------	---

Praha 9, Poděbradská 75 [PH, 190 00, 50°6'21'', 14°32'4''] dům zbořen; Mucha (1991); zhotovitel J. Řezáč

1317	1	-	Z	1979		J			S	-				-
------	---	---	---	------	--	---	--	--	---	---	--	--	--	---

Praha 9, Podzámecká 1 [PH, 190 16, 50°3'38'', 14°38'8''] křídlo vládního zámku v Kolodějích; rekonstruovány 1985; Mucha (1991)

1318	2	O	V		8/94	J			S	P	CZ2P		X XII III	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--	-----------	---

Praha 10, Malešické náměstí 3 [PH, 108 00, 50°5'5'', 14°30'39''] číselník zmizel pod novou omítkou; Mucha (1991)

1319	2	D	U		8/02	-5°			S	P				-
------	---	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	--	--	--	---

Praha 10, Petrohradská 3 [PH, 101 00, 50°4', 14°28'] Vršovice, dvůr domu

1320	3	O	V		2001	J			S	P	CZO		9 13 17	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	---------	---

Praha 10, U krbu 16 [PH, 100 00, 50°4'56'', 14°29'27''] Strašnice, viditelné z Útulné ulice; Mucha (1991)

1321	1	F	V		8/02	JV			S	P	CP		V XII III	-
------	---	---	---	--	------	----	--	--	---	---	----	--	-----------	---

Prachatice, Solní ulice [PT, 383 01, 49°1', 14°0', 29 km JJV od Strakonice]

1322	25/1	D	V	1992	1996	JV			S	P	CZ2		8 11	-
------	------	---	---	------	------	----	--	--	---	---	-----	--	------	---

1323	25/2	D	V	1992	1996	JZ			S	P	CZ2		12 16	-
------	------	---	---	------	------	----	--	--	---	---	-----	--	-------	---

Prachatice, Žižkovo náměstí [PT, 383 01, 49°1', 14°0', 29 km JJV od Strakonice] Zvolenská ulice?; zemní plastika z mramoru; hodinové rysky pro od 12. do 6. dopolední hodiny jsou na samostatných sloupcích, pro 6. až 11. dopolední na jednom společném; na sloupcích jsou i zvířetníkové křivky; zhotovitel V. Šimeček

1324	8	D	V	1970	1999			7	E	P	CROD7		6 12 18	V
------	---	---	---	------	------	--	--	---	---	---	-------	--	---------	---

Pravlov 53 [BI, 664 64, 49°2,5', 16°29', 21 km JJZ od Brna] dům; pouze obrys a zbytek hodinových a půlhodinových rysek

1325	8/1	-	PZ	1936?	1986	11°		2	S	P	CR2			-
------	-----	---	----	-------	------	-----	--	---	---	---	-----	--	--	---

Pravonín [BN, 257 09, 49°38', 14°57', 8 km JJV od Vlašimi] zámek; v r. 1978 patrně jen dvě číslíce; dnes bez čísel

1326	32	D	U		1997		5		S	PN	CZ2		XI XII	-
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	-----	--	--------	---

Pročevily [PB, 262 72, 49°33', 13°54', 19 km JJZ od Příbrami, obec Volenice] kaple

1327	17	D	V		1984	-5°		1,8	S	P	CRP		VI XII V	-
------	----	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	-----	--	----------	---

Prostějov, náměstí T. G. Masaryka 13-14 [PV, 796 01, 49°28', 17°7', 16 km JZ od Olomouce]

1328	8	D	D	1914?					O	-				-
------	---	---	---	-------	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Prostějov, Pernštýnské náměstí 8 [PV, 796 01, 49°28', 17°7', 16 km JZ od Olomouce] bývalý zámek; zhotovitel Jano Kehler

1329	3/1	D	D	1906	1995	-80°		2	S	PN	CZ2		4 10	V
------	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	-----	--	------	---

1330	3/2	D	D	1906	1995	10°		2	S	PN	CZ2		8 12 3	V
------	-----	---	---	------	------	-----	--	---	---	----	-----	--	--------	---

Prostějov, Wolfova 20 [PV, 796 03, 49°28', 17°7', 16 km JZ od Olomouce] dům; amatérská keramická mozaika; zhotovitel ing. Alois Směkal, B.T.

1331	10	D	D	1974		J	7	1	S	P				-
------	----	---	---	------	--	---	---	---	---	---	--	--	--	---

Prostiboř [TC, 349 01, 49°39', 12°53', 24 km S od Domažlic] kostel sv. Mikuláše, loď

1332	5	D	U		1991		4		S	PN				-
------	---	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	--	---

Prostřední Lhota [PB, 26203, 49°45', 14°21', 26 km J od Benešova, obec Chotilsko] dům, v němž je obchod; nápis „VŠE PLYNE“

1333	26	-	D		1997				S	P	C/3RPG	11 7	N
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--------	------	---

Prostřední Lipka [UO, 56169, 50°6', 16°45', 21 km SZ od Šumperka, obec Králíky] kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, loď; většinou stíněny; renovovány 1980, farář Kubát z Králík; latinský nápis „Quae hora tua ultima?“ („Která bude tvá poslední?“); číselník nezřetelný

1334	11	D	PZ		2001	22°	3,5	1,1	S	P	CP	IX XII VII	N
------	----	---	----	--	------	-----	-----	-----	---	---	----	------------	---

Protivín [PI, 39811, 49°12', 14°13', 12 km JJV od Písku] kostel sv. Alžběty na náměstí

1335	12	O	V		1999	-14°	4	1,2	S	PN	CRP	8 12 4	-
------	----	---	---	--	------	------	---	-----	---	----	-----	--------	---

Provodín 88 [CL, 47167, 50°36', 14°36', 10 km JJV od České Lípy, obec Jestřebí] starý mlýn; nápis „1793“ je patrně datem vzniku stavby; po opravě mlýna koncem 90. let zachován jen polos; renovace 1913; zhotovitel J. Ditrich

1336	8	D	P	1913	2000	45°	5	1,6	S	PN	CR2PD3	9 12 8	N
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	----	--------	--------	---

starý mlýn; nápis „1793“ je patrně datem vzniku stavby; renovace 1913; zhotovitel J. Ditrich

1337	8	-	P	1913	2000	-45°	5	1,6	S	PN	CR2PD3	4 12 2	N
------	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	--------	--------	---

Přeborovice 489 [ST, 38601, 49°15', 14°0', 7 km VJV od Strakonice] zhotovitel Adolf Poduška

1338	41	-	V	2002	2003	50°		2,34	S	P	CZ2RP	XI XII VI	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	------	---	---	-------	-----------	---

Přečín [PT, 38473, 49°8', 13°44', 19 km JZ od Strakonice, obec Vacov] zámek, nádvoří; číselník nezřetelný

1339	20	O	C		1999				S	-			-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Přelouč, Českobratrská 86 [PA, 53501, 50°2', 15°34', 15 km Z od Pardubic] fara u evangelického kostela; renovovány 1974 a 2001, ale neobnovena čísla; nápis „NEMÁME ZDE MÍSTA ZŮSTÁVAJÍCÍHO“

1340	8/2	D	V	1904	6/04	-50°	6,5	2	S	P			N
------	-----	---	---	------	------	------	-----	---	---	---	--	--	---

Přelouč, Střelova 354 [PA, 53501, 50°2', 15°34', 15 km Z od Pardubic] roh Havlíčkovy a Střelovy ulice; renovovány 1978, 1980, 1984; nápis „Každá zraňuje, poslední zabíjí“; zhotovitel Jindřich Mahelka

1341	8/1	D	D	1974	2000	-16°	4	4	S	P	CZO	VII XII XVII	N
------	-----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	-----	--------------	---

Přepychy [RK, 51732, 50°14', 16°6', 12 km JJZ od Nového Města nad Metují] kostel sv. Prokopa, věžička přilehlá k lodi; renovovány 1970? a 1993 firmou FLAP

1342	7	D	V		2002	-1°	2,5	1,8	S	P	CZ2RP	7 12 5	-
------	---	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	-------	--------	---

Přepychy 32 [PA, 53316, 50°6', 15°31', 7,5 km JJV od Chlumce nad Cidlinou] dům při vjezdu do obce od Stašova; zhotovitel František Holík

1343	27	F	D	1985	2004		5	2	S	P	CRP	XI XII VII	-
------	----	---	---	------	------	--	---	---	---	---	-----	------------	---

Přerov nad Labem [NB, 289 16, 50°10', 14°50', 5 km V od Čelákovic] bývalá myslivna, ve skanzenu; rohové

1344	12/1	V	V		4/02	-70°	4,7	1,5	S	P	CZP	V XII I	-
1345	12/2	O	V		4/02	20°	4,7	1,5	S	P	CZP	9 12 4	-

Přerov nad Labem 59 [NB, 289 16, 50°10', 14°50', 5 km V od Čelákovic]

1346	14	V	V		2002				S	P	CZ2RPG	X XII VII	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--------	-----------	---

Přerov, Máchova 11 [PR, 750 02, 49°27', 17°27', 16 km SZ od Holešova] atika secesní vily

1347	9	D	V	1907	10/99	-32°	15	1	S	P	CRP	4 12 4	-
------	---	---	---	------	-------	------	----	---	---	---	-----	--------	---

Přerubnice 5 [RA, 270 54, 50°13', 13°51', 16 km Z od Slaného] stodola domu

1348	11	-	U	1929	1984	0°		0,5	S	P	CR		-
------	----	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	----	--	---

Přestavky 65 [LT, 413 01, 50°24', 14°12', 4 km ZJZ od Roudnice nad Labem]

1349	3	D	D	1930?	1999	19°	3	1,4	S	P	CR4PG	8 12 5	-
------	---	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	-------	--------	---

Přestavky 98 [PJ, 334 01, 49°36', 13°15', 19 km JJZ od Plzně] dům

1350	20	-	V		2002				S	P	CP	VIII XII IV	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	-------------	---

Přeštice 144 [PJ, 334 01, 49°34', 13°19', 19 km S od Klatov] náměstí, dům v řadové zástavbě

1351	18	D	V		2003				S	PN	CPG	IX II VIII	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	----	-----	------------	---

Přibyslav, Příkopy 322 [HB, 582 22, 49°34', 15°44', 12 km VJV od Havlíčkova Brodu] renovovaný 1985, ale neobnovena stuha s čísly (VI XII VI); zhotovitel Dobroslav Němec

1352	8	O	P	1943	2001	-18°	4	1	S	P	C		-
------	---	---	---	------	------	------	---	---	---	---	---	--	---

Príslop 9 [PT, 383 01, 48°57', 14°7'30'', 9 km JJV od Prachatic, obec Chroboly] dům; polos ve tvaru hodinové ručičky; na svislici je číslice I

1353	3	-	V		1985	50°		1,5	S	P	CPL	IX I VI	-
------	---	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	-----	---------	---

Psáře [BN, 258 01, 49°45', 14°58', 7 km SV od Vlašimi] kostel Nejsvětější Trojice, apsida; na svislici je X

1354	15	D	V		2000	-40°	3,5?	1,3	S	P	CPG	VI XII III	-
------	----	---	---	--	------	------	------	-----	---	---	-----	------------	---

Pyšely [BN, 251 67, 49°53', 14°41', 11 km S od Benešova] zámek; rohové; zachována čísla 4 a 12; (<http://www.zspysely.cz/muzeum/muzeum.html>)

1355	29/1	D	C	1820?	2002		7,5	1,8	S	-	C		-
------	------	---	---	-------	------	--	-----	-----	---	---	---	--	---

zámek; rohové; torzo širších hodin, zanikla čísla IX a X; (<http://www.zspysely.cz/muzeum/muzeum.html>)

1356	29/2	D	C	1820?	2002		7,2	1,3	S	-	CR4PD3	XI XII II	-
------	------	---	---	-------	------	--	-----	-----	---	---	--------	-----------	---

Radčice, ulice Družstevníků [PM, 322 00, 49°46', 13°19'30'', 4 km SZ od centra Plzně, obec Plzeň] penzion

1357	10	D	-	2001					-	-			-
------	----	---	---	------	--	--	--	--	---	---	--	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Rakovník, Rubínova 1141 [RA, 269 01, 50°6', 13°45', 26 km ZJZ od Kladna] nápis „CARPE DIEM“

1371	20	D	D		2004	JV		1	S	P	CROLD7	5 12 14	N
------	----	---	---	--	------	----	--	---	---	---	--------	---------	---

Rakovník, U Hradců 304, 305 [RA, 269 01, 50°6', 13°45', 26 km ZJZ od Kladna] bývalý mlýn; nápis „Fecit Anno Domici 1838“

1372	1/2	-	D	1838	1984	30°		1,2	S	P	CZR4PG	VII XII VII	N
------	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	--------	-------------	---

bývalý mlýn; nápis „Fecit Anno Domini 1838“, „J. R.“

1373	1/2	-	D	1838	1984	120°		1,2	S	P	CZR4G	I XII	N
------	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	-------	---

Rankov [CB, 374 01, 48°52', 14°36', 16 km JV od Českých Budějovic] pila; místo číslic písmena Z S O K, Z — začátek, S — svačina, O — oběd, K — konec

1374	53	D	D		7/00				S	P	Z		-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	---

Rantířov [JI, 588 41, 49°25', 15°31', 5 km Z od Jihlavy]

1375	25	-	V		2003				S	P	CRP	VIII XII V	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	------------	---

Raspenava, Sluneční 72 [LI, 464 01, 50°54', 15°8', 14 km SSV od Liberce] není vyznačena stupnice

1376	6	-	PZ	1920?	1986	16°		1,2	S	P			-
------	---	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Rašov 12 [BK, 679 23, 49°25', 16°27', 17 km ZSZ od Blanska] kůlna ve dvoře

1377	10/2	O	D	1950?	1986	0°		0,8	S	P	CP	VII XII III	-
------	------	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	----	-------------	---

Rašov 51 [BK, 679 23, 49°25', 16°27', 17 km ZSZ od Blanska] stodola na dvoře; XII není na svislici

1378	10/1	O	V	1980?	1986	-14°			S	P	CZ2LG	IX V, 10 6	N
------	------	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	-------	------------	---

Rataje [TA, 391 65, 49°21', 14°27', 17 km ZJZ od Tábora] kostel sv. Trojice; renovovaný administrátorem Novákem z farního úřadu Opařany 1980; latinský nápis „EX HIS UNA ERIT ULTIMA“ („Z NICH BUDE JEDNA POSLEDNÍ“)

1379	14	D	V	1875?	1999	-18°	5	1,8	S	P	CR2P	7 12 5	N
------	----	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	------	--------	---

Rataje nad Sázavou [KH, 285 07, 49°50', 14°59', 16 km SSV od Vlašimi] J stěna nádvoří zámku; kresba v omítce; nápis „Čas letí, nevrací se, tvé dílo ho přetrvá...“; zhotovitel K. Brož

1380	6/1	D	V	1950	8/02	5°	5	2,6	S	P	CP	VIII XII IV	VN
------	-----	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	----	-------------	----

zámek; rohové; bez čísel, zachován obrys číselníku

1381	6/2	D	U		8/02	0°	9	3	S	P			-
------	-----	---	---	--	------	----	---	---	---	---	--	--	---

1382	6/3	D	U	1680?	8/02	90°	9	3	S	P			-
------	-----	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	--	--	---

zámek, vlevo nad vstupní bránou

1383	6/4	-	U	1680?	8/02	Z	8	2	S	K			-
------	-----	---	---	-------	------	---	---	---	---	---	--	--	---

kostel sv. Matouše; pouze číslice pro XII. hodinu, místo ostatních jen značky; hodiny byly zhotoveny při obnově fasády v roce 1991, na místě značně poškozených hodin, patrně z doby stavby kostela (1689-91); na číselníku vyznačena pouze číslice XII

1384	6/5	O	D	1991	8/02	J	6	1,2	S	P	CZ	(VIII) XII (IV)	-
------	-----	---	---	------	------	---	---	-----	---	---	----	-----------------	---

Ratibořice 2 [NA, 552 03, 50°25', 16°3', 8 km Z od Náchoda, obec Česká Skalice] na zdech tzv. Kavalierhausu, směrem do parku; poškozené na celistvé omítce, hodinové a zvířetníkové čáry jsou vybledlé, číslice chybí, zkratky symbolů pro obratníky; zhotovitel William Hamling?

1385	2/1	D	P	1811	2002	-60°	5,5	1,7	S	PN	RD3	4 12 13	-
------	-----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	-----	---------	---

na zdech Kavalierhausu; nebyly renovovány, pod oprýskanou malbou prosvitá původní číselník s číslicemi IX XII VII, obratníky a značkami pro délku dne a noci v celých hodinách; zhotovitel William Hamling?

1386	2/2	D	C	1811	2002	30°	5,5	1,7	S	P	R4D	IX XII VII	V
------	-----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	------------	---

Rejchartice [SU, 787 01, 50°2', 16°59', 7 km S od Šumperka] kostel sv. Michala; oprýskané, jen slabě viditelné hodinové rysky

1387	7	D	PZ		1991	-15°	3,2	1	S	P	R		-
------	---	---	----	--	------	------	-----	---	---	---	---	--	---

Rejšejn [KT, 341 92, 49°08', 13°31', 11 km J od Sušice] hřbitovní kostel sv. Bartoloměje, štít

1388	10	D	U	1880?	1984	-4°	8		S	P			-
------	----	---	---	-------	------	-----	---	--	---	---	--	--	---

Rochov 29 [LT, 413 01, 50°27', 14°7', 9 km J od Litoměřic] párové; poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

1389	11	D	PZ	1930?	4/04	41°		1,4	S	P	Z		-
------	----	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	---	--	---

1390	11	-	PZ	1930?	4/04	-49°		1,5	S	P	Z		-
------	----	---	----	-------	------	------	--	-----	---	---	---	--	---

Rokle [CV, 432 01, 50°21', 13°18', 4 km JJV od Kadaně] hospodářská budova státního statku

1391	2	-	PZ	1900?	1986	7°		2	S	P	C	VI XII V	-
------	---	---	----	-------	------	----	--	---	---	---	---	----------	---

Rokytnice [VS, 755 01, 49°20', 17°59', 15 km JJV od Valašského Meziříčí, obec Vsetín] před základní školou; skupina kamenných bloků ze šluknovského syenitu, v kameni zasazena barevná sklička; zhotovitel akademický sochař M. Machala

1392	6	D	PZ	1982	1991	-18°	0,5	0,8	S	P			V
------	---	---	----	------	------	------	-----	-----	---	---	--	--	---

Rokytnice 16 [SE, 512 63, 50°31', 15°13', 8 km JJV od Turnova, obec Hrubá Skála] číselník neodpovídá azimutu, původně instalovány v obci Pilníkov na Liberecku; zhotovitel Josef Černo-houz

1393	5	-	V	1970	8/95	-72°	3,5	1,2	S	PN	CO	5 12 14	-
------	---	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	----	---------	---

Rokytnice 100 [VS, 755 01, 49°20', 17°59', 15 km JJV od Valašského Meziříčí, obec Vsetín]

1394	5	-	V	1979	1991	10°	6	2	S	P	CP	IX XII V	-
------	---	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	----	----------	---

Rokytnice nad Jizerou [SE, 512 44, 50°43', 15°26', 15 km SZ od Vrchlabí] kostel sv. Michaela Archanděla, loď; renovovány 1970

1395	8	D	D	1759	2003	8°	11	2	S	P	CZR2P	VII XII VI	-
------	---	---	---	------	------	----	----	---	---	---	-------	------------	---

Roštejn [JI, 588 56, 49°14', 15°26', 22 km JJZ od Jihlavy, obec Telč, Doupě] hrad, nádvoří, kamenný sloupek s vodorovnou deskou

1396	17	D	D		1997				V	–				–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Roudnice nad Labem, Karlovo náměstí [LT, 413 01, 50°25', 14°15', 15 km JJV od Litoměřic] náměstí; francouzský nápis „CHANTENT LES HEURES DE L'ELBE A LA TOUVRE“ („Zpěv času od Labe až po Touvre nechť zní“)

1397	29	D	C		2004		1		V	–	CRP		VI XII VI	N
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	---	-----	--	-----------	---

Roudnice nad Labem, Třebízského 241 [LT, 413 01, 50°25', 14°15', 15 km JJV od Litoměřic] dům, nad vchodem; latinský nápis „TEMPUS FUGIT“ („Čas běží“); dvě stupnice s nejasným významem: u jedné je na svislici XI, u druhé necelá hodina

1398	25	F	D		4/99	J			S	P	CR2PG		VIII XII IV	N
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-------	--	-------------	---

Roupov 45 [PJ, 334 01, 49°32', 13°15', 15 km SSZ od Klatov] rodinný dům; zhotovitel Václav Cibulka

1399	12	O	–	1980	1984	–10°	2,5	1,3	S	–	CP		VII XII V	–
------	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	--	-----------	---

Rouské 8 [PR, 753 53, 49°28', 17°47', 10 km JJV od Hranic]

1400	10/1	–	V	1981	1991	–26°	7	2,2	S	P	CO		6 12 14	–
------	------	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	----	--	---------	---

1401	10/2	–	V	1981	1991	54°	7	2,2	S	P	CO		15 18	–
------	------	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	--	-------	---

Rovensko pod Troskami [SE, 512 63, 50°31', 15°16', 10 km JV od Turnova] pilíř kostela sv. Václava

1402	11	D	V		8/01	J			S	P	CRP		6 12 6	–
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	--------	---

Rovná [SO, 356 01, 50°06', 12°40', 10 km JJV od Sokolova] obelisk na válcovém podstavci před budovou

1403	4	D	C	1969?	2004	J	0,5	1,2	S	P	CO		7 12 17	–
------	---	---	---	-------	------	---	-----	-----	---	---	----	--	---------	---

Rozněvice 20 [PS, 330 36, 49°51', 13°03', 25 km ZSZ od Plzně, obec Křelovice] rekreační domek asi 300 m od obce

1404	8	O	D	1965	1984	0°	3	2	S	P				–
------	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	--	--	--	---

Roztěž [KH, 285 41, 49°55', 15°12', 8 km ZJZ od Kutné Hory, obec Vidice] kaplička v lázních Roztěž, štít; zachována nezřetelná čísla

1405	9/1	D	P		2000	20°	5,6	1	S	P	CP		IX XII V	–
------	-----	---	---	--	------	-----	-----	---	---	---	----	--	----------	---

domek zahradníka v zámecké parku, štít; bez číslic

1406	9/2	D	PZ		2002	0°	7	1	S	P	C			–
------	-----	---	----	--	------	----	---	---	---	---	---	--	--	---

Roztoky, Na sekeře 421 [PZ, 252 63, 50°10', 14°24', 9 km JV od Kralup nad Vltavou] štít rodinného domu; nápisy „LP 1954“, „Jsmo měřítkem času, jen za slunce jasu“; kresba ekliptiky se znameními zvířetníku a graf oprav času (časová rovnice); zhotovitel prof. ing. B. Polák

1407	7/1	D	V	1954	9/93	60°			S	P	CR12S		12 7	VN
------	-----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-------	--	------	----

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Roztoky, Riegrova 605 [PZ, 252 63, 50°10', 14°24', 9 km JV od Kralup nad Vltavou] dům; renovovaný 1979

1408	7/2	-	V	1877	1984	-10°		1	S	P	CP	VI XII V	-
------	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	---	----	----------	---

Rožďalovice [NB, 289 34, 50°18', 15°10', 15 km SSV od Nymburka] zámek, domov důchodců

1409	8/1	D	V	1850?	1997	5°	8,5	1,8	S	PN	CZR2P	VII XII V, 7 12 5	-
------	-----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	----	-------	-------------------	---

radnice; nápis „MCCCXL“, který není rokem vzniku hodin

1410	8/2	D	D		2001	J	6,5	2,2	S	P	C	VIII XII VII	N
------	-----	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	---	--------------	---

Rožmberk nad Vltavou [CK, 382 18, 48°39', 14°22', 19 km JJV od Českého Krumlova] restaurace a penzion

1411	30	D	V		9/01	Z			S	P	C		-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

Rožmberk nad Vltavou 77 [CK, 382 18, 48°39', 14°22', 19 km JJV od Českého Krumlova] rekreační objekt; latinský nápis „SINE SOLE SILEO“ („Bez Slunce mlčím“)

1412	10	D	V	1975?	9/01	-14°		0,7	S	P	CZRP	X XII IV	N
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	------	----------	---

Rožmítal pod Třemšínem [PB, 262 42, 49°36', 13°53', 15 km JZ od Příbrami] fara; latinský nápis „PERIBUNT ET IMPUTANTUR“ („Pominou a započítají se“) a vročení „1876“, „1992“ (renovace)

1413	21	D	V	1876	1999				S	PN	CR2PD3	VII XII V	VN
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	----	--------	-----------	----

Rudice [UH, 687 32, 49°4', 17°44', 7 km VSV od Uherského Brodu] dům; viděny v TV pořadu

1414	9	D	V		2000				S	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Rudolfov [CB, 373 71, 48°59', 14°34', 7 km V od Českých Budějovic] kostel sv. Víta, presbytář; na svislici je číslice II

1415	44	D	D		2002		2,5	2	S	P	CR2G	IX XII VII	-
------	----	---	---	--	------	--	-----	---	---	---	------	------------	---

Rudolfov 11 [CB, 373 71, 48°59', 14°34', 7 km V od Českých Budějovic] městský úřad

1416	18/1	D	D	1690?	1998	4°	3,7	1,9	S	P	CRP	7 12 5	V
------	------	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	-----	--------	---

městský úřad; rysky hodin počítaných od východu a západu slunce jsou bez označení

1417	18/2	D	D	1690?	1998	4°	3,2	2,8	S	P	CRPD7S	9 12 4	V
------	------	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	--------	--------	---

městský úřad; též rysky hodin od východu slunce, bez označení; rozsah číselníku do 14 h

1418	18/6	D	D	1690?	1998	-86°	3,2	2	S	P	CRD3S	8 12	V
------	------	---	---	-------	------	------	-----	---	---	---	-------	------	---

Rudolfov, Děkanská ulice [CB, 373 71, 48°59', 14°34', 7 km V od Českých Budějovic]

1419	82	-	V		2001				S	P	CRP	VII XII V	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-----------	---

Rumburk, 9. května [DC, 408 01, 50°57', 14°34', 5 km SZ od Varnsdorfu] obchod

1420	8/1	D	V	1935	1995	43°		1,2	S	P	R2P	9 12 51/2	-
------	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Rumburk, Šmilovského ulice [DC, 408 01, 50°57', 14°34', 5 km SZ od Varnsdorfu]

1421	8/2	-	P	1983	1986	10°		1	S	P	R2PG	VIII XII V	V
------	-----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	------------	---

Rumburk, Železničářů 1428 [DC, 408 01, 50°57', 14°34', 5 km SZ od Varnsdorfu]

1422	8/3	–	P	1935	1986	38°		3	S	P	CP	8 12 7	–
------	-----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	----	--------	---

Rybí [NJ, 742 65, 49°36', 18°6', 4 km Z od Kopřivnice] kostel sv. Kříže, štít nad vchodem

1423	5	D	D	1846	1994		3,5	1	S	P	CP	7 12 3	–
------	---	---	---	------	------	--	-----	---	---	---	----	--------	---

Rychnov nad Kněžnou, Nad zvonici 657 [RK, 516 01, 50°9', 16°16', 21 km SSZ od Ústí nad Orlicí] zhotovitel p. Frič a Málek

1424	12	O	D	1985	2000	J	3,2	0,5	S	P	CROL	VIII XII XIX, IX XII XX	–
------	----	---	---	------	------	---	-----	-----	---	---	------	-------------------------	---

Rynárec 24 [PE, 394 01, 49°24', 15°14', 4 km J od Pelhřimova] obecní úřad; nápis „L.P. 1203“ (rok založení románského kostela)

1425	17	D	V		1997		4,2	1	S	P	CZ2P	IX XII II	N
------	----	---	---	--	------	--	-----	---	---	---	------	-----------	---

Řepice [ST, 386 01, 49°17', 13°56', 3 km SV od Strakonice] kostel sv. Máří Magdaleny, loď

1426	19	D	PZ	1885?	1999	0°	1,5	0,8	S	–	C	VI XII VI	–
------	----	---	----	-------	------	----	-----	-----	---	---	---	-----------	---

Řepníky 10 [CR, 538 65, 49°54', 16°4', 9 km JZ od Vysokého Mýta] renovovány 1986

1427	11	O	D	1900	2001	–13°	2	1,8	S	P	CZ2P	VII XII IV	–
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	------------	---

Řesanice [PJ, 335 44, 49°26', 13°43', 23 km SZ od Strakonice, obec Kasejovice] kostel Všech svatých, u hlavního vchodu; původní velikost hodin 0,75 m²

1428	5	D	U	1880?	1987	18°	5,5		S	P			–
------	---	---	---	-------	------	-----	-----	--	---	---	--	--	---

Řevnov [TA, 391 37, 49°28', 14°38', 6 km SSZ od Tábora, obec Chotoviny] kaple; v horní části symbol Boha, slunce a nečitelný nápis

1429	9	D	D	1940?	1985	22°			S	P	CRP	X XII VI	N
------	---	---	---	-------	------	-----	--	--	---	---	-----	----------	---

Řež 129 [PY, 250 68, 50°10', 14°21', 8 km JJV od Kralup nad Vltavou, obec Husinec] rodinný dům; číslice nejsou patrné

1430	5	–	P	1960?	1984	0°		1,2	S	P	CR4		–
------	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	--	---

Říčany, Štefánikova 1616 [PY, 251 01, 49°59', 14°39', 17 km JV od Prahy] III. mateřská škola; zlaté číslice, hmotnost 1100 kg, 3,5 m vysoké; zhotovitel Karel Hůrka a kol.

1431	8	F	V	1978	1997			4	PP	P	C	VII XII XVII	–
------	---	---	---	------	------	--	--	---	----	---	---	--------------	---

Říčky v Orlických horách 84 [RK, 517 61, 50°12', 16°27', 12 km VSV od Rychnova nad Kněžnou] restaurovány 1978, Viktor Fendrich z Hradce Králové; po úmrtí majitele zcizen obraz s číselníkem

1432	8	D	U	1950	2000	30°	3,5	1,5	S	P	CP	X XII V	–
------	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	---------	---

Římov [CB, 372 24, 48°51', 14°30', 14 km VSV od Českého Krumlova] soukromý dům u naučné stezky

1433	47	D	V		1/02				S	P	C	X XII VII	–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	-----------	---

Římov 43 [CB, 372 24, 48°51', 14°30', 14 km VSV od Českého Krumlova] bývalý mlýn, dnes rekreační objekt u koupaliště na řece; mlýn byl v srpnu 2002 zatopen, v září hodiny ještě existovaly, ale omítka byla oklepávána

1434	43	D	D		9/02		2,5	2	S	P	CZP	XI XII VII	-
------	----	---	---	--	------	--	-----	---	---	---	-----	------------	---

Sádek [TR, 675 24, 49°9', 15°47', 10 km JZ od Třebíče, obec Časlavice] hrad; v roce 1986 patrný ukazatel a nečitelný číselník

1435	15	O	U		1986		13	1	S	P			-
------	----	---	---	--	------	--	----	---	---	---	--	--	---

hrad; v roce 1973 ukazatel a obrys číselníku

1436	16	O	Z		1986		6	1	S	P			-
------	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	--	--	---

Sadská [NB, 289 12, 50°8', 14°59', 9 km Z od Poděbrad] hotel Modrá Hvězda; nápis „NIHIL NOVI SUB SOLE“ („Nic nového pod sluncem“)

1437	16	D	V	2002	2003	-35°	9	1,5	S	P	CR2P	(VI) XII (II)	N
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	---------------	---

Sázava [BN, 285 06, 49°52', 14°54', 18 km VSV od Benešova] klášter, nádvoří

1438	35	O	V		2002	-10°	3	1,2	S	P	CZP	VIII XII IV	-
------	----	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	-----	-------------	---

Sedlčánský [PY, 250 88, 50°10', 14°47', 8 km VJV od Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi, obec Čelákovice] kostel; číslice ve stylizované stuzce

1439	14	D	D		2003	-5°	4	1,2	S	P	CZ2P	VII XII IV	-
------	----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	------	------------	---

Sedlec [PJ, 332 02, 49°42', 13°29', 3 km SV od centra Starého Plzněce, obec Starý Plzenec] dům na náměstí; nápisy „VYUŽIJ ČAS NEVRÁTÍ SE“, „1996“, „JM“; kresba slunce a draka; zhotovitel J. Mašek

1440	21	D	V	1996	2003	50°			S	P	CZ2R2PD7A	XI XII VII	N
------	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----------	------------	---

Sedlec 1 [CB, 373 47, 49°4', 14°17', 16 km SZ od Českých Budějovic] nápis „Bděte, neb nevíte dne ani hodiny“; vybledlá malba

1441	19/1	-	P		12/01	2°		1	S	P	CR2	7 12 5	N
------	------	---	---	--	-------	----	--	---	---	---	-----	--------	---

Sedlečko [BN, 257 86, 49°37', 14°42', 17 km ZJZ od Vlašimi, obec Neustupov] bývalý zámek

1442	11	-	D	1880	1984	0°		1,4	S	P	CZP	VII XII V	-
------	----	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Sedlice [CK, 381 01, 48°46', 14°24', 8 km JV od Českého Krumlova] soukromý dům

1443	31	D	D		9/01	Z			S	P	C		-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

Sedlice 211 [ST, 387 32, 49°22', 13°57', 12 km SSV od Strakonice] štít domu, bývalá Gottwaldova ul.

1444	14	-	P		1985	-44°		1,5	S	P	R2		-
------	----	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	----	--	---

Semin 33 [PA, 535 01, 50°3', 15°31', 19 km Z od Pardubic] bývalý Rejholcův mlýn; renovovány 1935

1445	9	O	P	1922	2001	-70°	5	1	S	P	CP	V XII V	-
------	---	---	---	------	------	------	---	---	---	---	----	---------	---

Sepekov [PI, 398 51, 49°25', 14°25', 18 km Z od Tábora] ambity poutního kostela Panny Marie; JV brána

1446	13	D	D	1885	1999	-38°	3	2	S	P	CR4P	VI XII III	-
------	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	------	------------	---

Sířejovice 9 [LT, 410 02, 50°29', 14°4', 7 km JZ od Litoměřic] poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

1447	12	D	P	1877	1986	-42°	4,5	1,5	S	P	CPG	III XII II	-
------	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	------------	---

Skalice 10 [TA, 391 11, 49°19', 14°41', 11 km JJV od Tábora] dům

1448	31	D	D		2002				S	K	C	14 18	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	-------	---

Skalice 59 [TA, 391 11, 49°19', 14°41', 11 km JJV od Tábora] zděná kůlna; párové na téže zdi, dolní; zhotovitel dr. P. Kutíl

1449	25	O	V	1999	1999		2,2	1,2	S	P	CR2	VIII XII V	V
------	----	---	---	------	------	--	-----	-----	---	---	-----	------------	---

zděná kůlna; párové na téže zdi, horní; bez čísel (rozsah 8 -16 hod.); zhotovitel dr. P. Kutíl

1450	25	O	V	1999	1999		3	0,8	S	PN	CRD3		V
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	----	------	--	---

Skalice u České Lípy [CL, 473 01, 50°45', 14°31', 8 km SSZ od České Lípy, obec Nový Bor] kostel sv. Anny

1451	10	D	D	1850?	1986	4°		1,7	S	P	R2P	VIII XII IIII	-
------	----	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	-----	---------------	---

Skaličany 4 [ST, 388 01, 49°26', 13°55', 19 km S od Strakonice, obec Blatná]

1452	3/4	-	Z		1985				V	-			-
------	-----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Skalička [PR, 753 52, 49°31', 17°48', 6 km JV od Hranic] kaplička; nápisy „HODINA ZA HODINOU BLJE“, „KAŽDÁ TI UBLÍŽÍ — POSLEDNÍ UBIJE“, „VŠECKO POMINE NIC NE-POMINE!!“

1453	11	D	V	1800?	1994	-12°	5	1,8	S	P	C	6 12 15	N
------	----	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	---	---------	---

Skalsko [MB, 294 26, 50°26', 14°45', 11 km Z od Mladé Boleslavi] márnice kostela sv. Vojtěcha; jen obrys číselníku

1454	8/1	D	C	1928	7/95	10°		1,8	S	-	C		-
------	-----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	---	--	---

zahradní krb

1455	8/3	O	V	1977	7/95	J			S	P	CP	IX XII IV	-
------	-----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Skalsko 42 [MB, 294 26, 50°26', 14°45', 11 km Z od Mladé Boleslavi] latinský nápis „HORAS NON NUMERO NISI SERENAS“ („Počítám jen jasné hodiny“)

1456	8/2	O	D	1977?	7/95	J			S	P	CO	9 12 16	N
------	-----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	----	---------	---

Skokovy 19 [MB, 294 12, 50°32', 15°6', 7 km JZ od Turnova, obec Žďár] nápis „Hodiny rychle ubíhají, pomatuj na konec“; hodiny zanikly při přestavbě domu

1457	9	O	Z	1932	2002	0°	5	1,7	S	-	CRO	VII XII XVII	N
------	---	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	-----	--------------	---

Skrýje [RA, 270 42, 49°57', 13°46', 17 km JJV od Rakovníka] kostel sv. Michala

1458	8	D	U		1984	0°			S	P			-
------	---	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Skrýšov 9 [PB, 262 56, 49°38', 14°19', 23 km VJV od Příbrami, obec Svatý Jan] rekreační chalupa; renovovány 1979; nápis „ANNO MDCCLX 1760“

1459	14/2	–	V	1760	1984	0°		1,3	S	P	CR2O	IX XII XVI	N
------	------	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	------	------------	---

Slabce 30 [RA, 270 41, 49°59', 13°43', 12 km JJZ od Rakovníka] samota Sadlno

1460	9/2	–	D	1920?	1984	0°		1	S	P	CRP	8 12 5	–
------	-----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	-----	--------	---

Slabce 68 [RA, 270 41, 50°0', 13°42', 12 km JJZ od Rakovníka] dům; zhotovitel akademický malíř Nováček

1461	9/1	–	P	1920?	1984	–30°		1,8	S	P	CRP	VI XII II	–
------	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Slaný, Masarykovo náměstí 13 [KD, 274 01, 50°14', 14°6', 9 km S od Kladna]

1462	6		D	D	1900?	1999	10°	5	1,2	S	P	CRP	X XII IV	–
------	---	--	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	-----	----------	---

Slapy [PZ, 252 08, 49°49', 14°24', 21 km Z od Benešova] kostel sv. Petra a Pavla; renovovány 1976, ak. malíř Mašek

1463	8		D	D	1850?	2001	–10°	3,5	1,5	S	PN	CR2P	VIII XII III	–
------	---	--	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	------	--------------	---

Slatina [KT, 341 01, 49°23', 13°44', 18 km SZ od Strakonice] chalupa; zhotovitel Vladimír Levora

1464	23		O	V		1999	J	2,5		S	PN	CP	9 12 5	–
------	----	--	---	---	--	------	---	-----	--	---	----	----	--------	---

Slavče [CB, 373 21, 48°48', 14°37', 22 km V od Českého Krumlova] soukromý dům

1465	54		D	V	1993	1/02				S	P	C	I VII	–
------	----	--	---	---	------	------	--	--	--	---	---	---	-------	---

Slavkov u Brna, Palackého náměstí 65 [VY, 682 01, 49°9', 16°52', 18 km JJZ od Vyškova] klasicistní budova městského úřadu, bývalý soud; renovovány 1983

1466	4		D	V	1880?	8/01	20°		1	S	PN	Z		–
------	---	--	---	---	-------	------	-----	--	---	---	----	---	--	---

Slavonice [JH, 378 81, 49°0', 15°21', 30 km VJV od Jindřichova Hradce] poutní kostel sv. Ducha; číselník obtížně čitelný; polos vychází z vrcholu trojúhelníka — božího oka

1467	12		D	PZ		8/01				S	P	CZ2P	VIII XII IV	–
------	----	--	---	----	--	------	--	--	--	---	---	------	-------------	---

poutní kostel sv. Ducha

1468	35		D	C		8/01				S	–			–
------	----	--	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

poutní kostel sv. Ducha; jen zbytky hodinových čar

1469	36		D	PZ		8/01				S	P			–
------	----	--	---	----	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

modlitebna českobratrské církve (u křižovatky na Stálkov)

1470	37	–	–		2001					S	P			–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Slavonín, Janíčкова ulice [OC, 783 01, 49°34', 17°14', 3 km JJZ od centra Olomouce, obec Olomouc] latinský nápis „TEMPUS FUGIT“ („Čas běží“); zhotovitel K. Bohoněk

1471	13	–	D	1980	1991	18°	2,5	0,5	S	P	CR2O	VIII XII XVII	N
------	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	---------------	---

Sloup v Čechách [CL, 471 52, 50°44', 14°35', 4 km J od Nového Boru] skála hradu; německý nápis „Es ziehet die unwiederruffidte zeiht dahin“ a vročení „MDCCLII“; (<http://vcervinka.su-perhosting.cz/sloup/sloup.htm>); (<http://www.natur.cuni.cz/~kuhn/tc12.html>)

1472	15	D	PZ	1752	2000	V			S	P	CR	4 12	VN
------	----	---	----	------	------	---	--	--	---	---	----	------	----

kostel sv. Kateriny; nápis „R.V. 1896“; v současné době číselník chybí

1473	16	D	U	1896	2000		5	1,2	S	P	CZ2R2P	V XII III	N
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	--------	-----------	---

Sloveč 1 [NB, 289 03, 50°14', 15°20', 17 km VSV od Poděbrad] budova bývalého statku, zemědělské družstvo

1474	9	D	Z	1900?	2000	10°		1	S	P	R4		-
------	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	----	--	---

Slunečná 51 [CL, 473 01, 50°45', 14°29', 8 km SSV od České Lípy, obec Nový Bor] chalupa; nápis „1973“; XII není na svislici

1475	11	-	P	1973	1986	29°		0,4	S	P	CR2PG	XI XII VI	N
------	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	-----------	---

Slup 94 [ZN, 671 28, 48°47', 16°12', 13 km JV od Znojma] mlýn MUZ

1476	26	D	P	1610?	2002		7	1,2	S	P	CRP	VII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	--	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Smetanova Lhota 62 [PI, 398 04, 49°27', 14°5', 17 km SSZ od Písku] dům; zhotovitel ing. I. Diviš

1477	14/1	-	P	1973?	1985	0°		1	S	P	CP	7 12 5, VII XII V	-
------	------	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	----	-------------------	---

Smiradice 12 [ST, 386 01, 49°14', 13°52', 4 km JJZ od Strakonice, obec Sousedovice] štít sýpky u domu

1478	15	D	P	1910	1999	0°	6	2	S	P	CZ4	VII XII V	-
------	----	---	---	------	------	----	---	---	---	---	-----	-----------	---

kaplička poblíž domu

1479	42	D	U		1999		4		S	PN			-
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Smolnice [LN, 439 14, 50°18', 13°51', 7 km JJV od Loun] teletník ZD

1480	13/3	-	V	1937	1986	7°		1,4	S	P	CZP	VII XII V	-
------	------	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Smolnice 106 [LN, 439 14, 50°18', 13°51', 7 km JJV od Loun]

1481	13/2	-	P	1952	1986	5°		1,8	S	P	CZ2P	8 12 5	-
------	------	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	------	--------	---

Smolnice 171 [LN, 439 14, 50°18', 13°51', 7 km JJV od Loun] zhotovitel p. Jugl

1482	13/1	D	V	1954	1986	-8°		2,4	S	PN	CZ2P	7 12 4	-
------	------	---	---	------	------	-----	--	-----	---	----	------	--------	---

Smržice, Kostelecká 2 [PV, 798 17, 49°30', 17°6', 4 km SSZ od Prostějova] stodola; číselník obsahuje tři stupnice — bílou, modrou a červenou pro tři roční období?; zhotovitel Josef Novotný

1483	4	-	D	1969	1986			1,2	S	P	CZ4O	6 12 14	-
------	---	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	------	---------	---

Sněžná 26 [SO, 358 01, 50°18', 12°29', 17 km SZ od Sokolova, obec Kraslice] rekreační chalupa; nápis „LONGINES“; dvě řady číslic nad sebou

1484	3	-	D		1984	-16°	4	2,2	S	P	CZP	VII XII III	N
------	---	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	-----	-------------	---

Soběchleby 21 [LN, 438 01, 50°13', 13°31', 13 km J od Žatce, obec Blšany]

1485	2	D	V	1935	1986	-8°		3,5	S	P	CP	VII XII IV	-
------	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	----	------------	---

Soběslav [TA, 392 01, 49°16', 14°43', 17 km JJV od Tábora] nároží bývalé elektrárny, rekreační objekt

1486	15/2	-	PZ		1985	-30°		0,3	S	P			-
------	------	---	----	--	------	------	--	-----	---	---	--	--	---

dům s pečovatelskou službou; průčelí novostavby; latinský nápis „NIHIL SINE SOLE“ („Nic bez slunce“); zhotovitel Jan Zeman

1487	29	D	V	2001	2002	J	10	3	S	P	CZD7	VIII XII VI	N
------	----	---	---	------	------	---	----	---	---	---	------	-------------	---

Soběslav, Komenského 49 [TA, 392 01, 49°16', 14°43', 17 km JJV od Tábora] dům, ve dvoře; nápis (verš z bible, žalm 144,4) „ČLOVĚK MARNOSTI PODOBNÝ JEST, DNOVÉ JEHO JAKO STÍN POMÍJEJÍCÍ“, „1968“; 12 není na svislici

1488	15/1	O	V	1968	1985	-22°		1,5	S	P	CZ2PG	8 12 4	N
------	------	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	--------	---

Sobětuchy 2 [CR, 537 01, 49°55', 15°46', 4 km JJZ od Chrudimi] stodola; dnes bez původních římských číslic; čísla nahrazena terčíky; zhotovitel Bohumír Nový

1489	13	D	P	1976	2001	-10°	3,5	2,5	S	K	CG		-
------	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	--	---

Sobotín 53 [SU, 788 16, 50°1', 17°6', 11 km VSV od Šumperka] dříve zámek, dnes rekreační středisko; renovovány 1984 (zrušena původní fresková výzdoba)

1490	8/1	-	D	1900?	1991	-50°	12	1,5	S	P	CP	5 12 2	-
------	-----	---	---	-------	------	------	----	-----	---	---	----	--------	---

1491	8/2	-	D	1900?	1991	44°	12	1,5	S	P	CP	10 12 8	-
------	-----	---	---	-------	------	-----	----	-----	---	---	----	---------	---

Sobotka, Malé náměstí 2 [JC, 507 43, 50°28', 15°10', 13 km J od Turnova] fara, mezi okny v 1. patře; číselník zanikl 1945, polos zanikl v r. 1999

1492	10/1	D	Z		2002	-68°	5		S	-			-
------	------	---	---	--	------	------	---	--	---	---	--	--	---

Sobotka, Novoměstská 289 [JC, 507 43, 50°28', 15°10', 13 km J od Turnova] nápis „Pro přátele kterákoliv“; zhotovitel Karel Ouředník

1493	10/2	F	V	1976	2002	-11°	1,5	1,5	S	PN	CZ2P	VIII XII III	N
------	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	------	--------------	---

Sokolnice [BI, 664 52, 49°7', 16°44', 12 km JV od Brna] bývalý zámek hraběte Mitrovského, vnitřní nádvoří

1494	12	O	D	1886?	1986	14°	6	2	S	P	CP	VIII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	----	------------	---

Sokolov, Komenského 7 [SO, 356 01, 50°11', 12°38', 15 km JZ od Karlových Varů] klášter kapucínů; Sokolov — historie a současnost, 1999, II. vydání

1495	7	O	V		2004				S	P	CRO	VIII XII XVI	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------------	---

Sokolov, Křížová 121 [SO, 356 01, 50°11', 12°38', 15 km JZ od Karlových Varů] budova u tržště; zhotovitel p. Jurica st., Antonín Weinfuter

1496	6	-	V	1992	2004				S	P	CRP	11 13 18	-
------	---	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-----	----------	---

Solopysky [PB, 264 01, 49°39', 14°23', 26 km JZ od Benešova, obec Sedlčany] kaple

1497	22/1	D	P		2001	J	2,5	1,2	S	PN	CZ2R2P	VI XII V	-
------	------	---	---	--	------	---	-----	-----	---	----	--------	----------	---

Hronův statek

1498	22/2	D	U		2001		5		S	PN			-
------	------	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Sosnová 73 [BR, 793 12, 49°59', 17°40', 14 km JJZ od Krnova] rodinný domek

1499	8	-	C	1890?	1991	-16°	1,5	1,5	S	-	CRP	V XII IIII	-
------	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	-----	------------	---

Sovětice 24 [HK, 503 15, 50°18', 15°42', 13 km SZ od Hradce Králové] Petříkův statek, na zdi brány ve dvoře; dříve menší stříška, brána postavena 1850?

1500	7	O	U	1923?	7/04	26°	4,5	0,6?	S	KN			-
------	---	---	---	-------	------	-----	-----	------	---	----	--	--	---

Spálov [NJ, 742 37, 49°43', 17°44', 19 km S od Hranic] kostel sv. Jakuba; XII neleží na svislici; renovovány 1987

1501	4	D	V	1734	1991	-18°	6	0,8	S	P	CP	V XII IV	-
------	---	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	----	----------	---

Spolí 24 [CB, 379 01, 48°58', 14°43', 18 km V od Českých Budějovic, obec Libín]

1502	12/2	-	P	1974	1985	18°		1,2	S	P	CP	VIII XII V	-
------	------	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	----	------------	---

Spolí 33 [CB, 379 01, 48°58', 14°43', 18 km V od Českých Budějovic, obec Libín] bývalý mlýn; ozdobné značky znamení ekliptiky; renovovány 1975?

1503	12/1	-	D	1900?	2002	14°		1	S	P	CP	VIII XII V, 1 24	-
------	------	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	----	------------------	---

Spytice 13 [HB, 582 82, 49°50', 15°31', 22 km JV od Kutné Hory, obec Vilémov] bývalý statek, štít; zachována pouze čísla IX, X, XI, XII

1504	12/2	D	U	1930?	1986	-8°	3,5	1	S	P	C		-
------	------	---	---	-------	------	-----	-----	---	---	---	---	--	---

bývalý statek, štít; v roce 1986 zachována pouze čísla IX, X, XI, XII, dnes chybí

1505	12/3	D	U	1930?	2002	-8°	3,5	1	S	P	C		-
------	------	---	---	-------	------	-----	-----	---	---	---	---	--	---

Spytice 31 [HB, 582 82, 49°50', 15°31', 22 km JV od Kutné Hory, obec Vilémov] bývalá základní škola; pod omítkou prosvítají čísla XI, XII, VII a hodinové čáry

1506	12/1	O	Z	1950?	2002	52°	3	0,8	S	-	C	XI XII VII	-
------	------	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	---	------------	---

Spytihněv [ZL, 763 64, 49°9', 17°31', 6 km JJZ od Otrokovic] kostel; renovovány 1983

1507	6	D	D	1936?	8/95	-24°		1,5	S	P	CRPG	VIII XII IV	-
------	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	------	-------------	---

Srbeč 31 [RA, 270 65, 50°14', 13°53', 14 km JJV od Loun] štít domu

1508	10	-	D	1915?	1984	-30°		1,8	S	P	CR	VII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	-----------	---

Srčh 51 [PA, 533 52, 50°5', 15°46', 6 km SSZ od Pardubic] štít domu; chybné číslo IVX (14); zhotovitel Zdeněk Hošek

1509	10/1	O	D	1978	2000	-14°	5	4	S	P	CZ4O	VII XII XVI	-
------	------	---	---	------	------	------	---	---	---	---	------	-------------	---

Srčh, Na kopečku 32 [PA, 533 52, 50°1', 15°46', 2 km JJZ od Pardubic] zhotovitel P. Sojka

1510	10/2	O	V	1970	2002	-8°	3	2	S	P	CR2O	VII XII XVII	-
------	------	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	------	--------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13 ,

Srnojedy 75 [PA, 53002, 50°2', 15°42', 6 km Z od Pardubic] garáž; zhotovitel Josef Školník

1511	5	O	V	1980	2000	4°	4	2	S	P	CP	7 12 5	-
------	---	---	---	------	------	----	---	---	---	---	----	--------	---

Stádlec [TA, 391 65, 49°23', 14°30', 13 km ZJZ od Tábora] zámek, nádvoří

1512	26/1	O	V		1999		9	1,6	S	PN	CR4OD3	V XII XVII	-
------	------	---	---	--	------	--	---	-----	---	----	--------	------------	---

Stádlec 22 [TA, 391 65, 49°23', 14°30', 13 km ZJZ od Tábora] dům

1513	26/2	D	Z		1999		5		S	P			-
------	------	---	---	--	------	--	---	--	---	---	--	--	---

Stanětice 28 [DO, 345 06, 49°27', 13°2', 7 km VSV od Domažlic, obec Zahofany] dům, u kostela; nedokončené, chybí ukazatel a čísla

1514	15	D	C		1991		5,5	1,8	S	-			-
------	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	--	--	---

Stará Bělá [OV, 724 00, 49°46', 18°14', 5 km JJZ od centra Ostravy, obec Ostrava] kostel sv. Jana Nepomuckého; nápisy „Co hodina to novina“, „Všechny zraňují — poslední usmrcuje“, „MCMLXV“

1515	5	D	V	1890?	1991	-60°	4	3	S	P	CO	V XII XIII	N
------	---	---	---	-------	------	------	---	---	---	---	----	------------	---

Stará Paka, Letná 55 [JC, 509 01, 50°30', 15°29', 11 km SV od Jičina] zahrada rekreační chaty; na desce s kulisovým ukazatelem, provedeny jako snímateľné z podstavce, pro snadnější ustavení doplněny olovnici; zhotovitel ing. Jan Vojtěch

1516	20	O	V	1988	2002		0,5	0,5	V	P	RD3	4 12 20	-
------	----	---	---	------	------	--	-----	-----	---	---	-----	---------	---

Staré Čívce 222 [PA, 530 06, 50°1', 15°42', 6 km ZJZ od centra Pardubic, obec Pardubice] dům; zhotovitel Josef Homolka

1517	11	O	D	1961	2001	-14°	4,5	2,8	S	PN	CP	VII XII V	-
------	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	----	-----------	---

Staré Hradý [JC, 507 23, 50°23', 15°13', 12 km ZJZ od Jičina] V zeď předhradí

1518	21	D	U		2002	-70°	8		S	PN			-
------	----	---	---	--	------	------	---	--	---	----	--	--	---

budova přiléhající na V straně k zámku

1519	22	D	U		2002	-14°	5,7		S	PN			-
------	----	---	---	--	------	------	-----	--	---	----	--	--	---

Starovice 248 [BV, 693 01, 48°57', 16°43', 24 km SSZ od Břeclavi] zeď lisovny vinného sklepa

1520	6	-	D	1974	1986	98?		1,5	S	P	CP	X XII VI	-
------	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	----	----------	---

Starý Kolín, Sportovní 293 [KO, 281 23, 50°1', 15°18', 8 km SSV od Kutné Hory] zahrada; kovové; přestěhovány ze Zábory 103; zhotovitel L. Šindelář

1521	20	O	V	1981	2000		1		PP	P	C	VI XII VI	-
------	----	---	---	------	------	--	---	--	----	---	---	-----------	---

Stebno 52 [LN, 439 83, 50°7', 13°25', 24 km Z od Rakovníka, obec Kryry] ohnutý ukazatel

1522	6	-	P	1900?	1986	-12°		1,2	S	P	CRP	6 12 4	-
------	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	--------	---

Stekník [LN, 438 01, 50°20', 13°38', 6 km V od Žatce, obec Zálužice] zámek

1523	23	O	C	1850?	1989	-75°	4,5	3	S	-	CRD3	4 11	-
------	----	---	---	-------	------	------	-----	---	---	---	------	------	---

Stínava [PV, 798 43, 49°30', 16°56', 14 km ZSZ od Prostějova] kostel Povýšení sv. Kříže, loď

1524	5	D	D		7/95	-2°	4,5	1	S	P	CZ2P	VIII XII V	-
------	---	---	---	--	------	-----	-----	---	---	---	------	------------	---

Strakonice [ST, 386 01, 49°16', 13°54', 19 km ZJZ od Písku] hradní nádvoří; nápisy „HLE, ZDE VIZ KOLIK HODIN JEST. ŽE MY NIKDY NELŽEM, TO PRAVDA JEST. A ŽE MY STÁLE JSME, TO TAKÉ DOBŘE VÍŠ, A AŽ VŠECHNO TOTO LIDSTVO ZHYNE, NÁS TU JEŠTĚ ZŘÍŠ. NÁS SPRAVUJE TEN, BEZ NĚHOŽ HYNE KAŽDÝ KVĚT A AŽ TEN POMINE, PAK NEBUDE UŽ ŽÁDNÝ SVĚT“, „MCCCCXXXIV“

1525	16/1	D	V	1834?	2003	0°	9	2	S	P	CP	VIII XII IV	N
------	------	---	---	-------	------	----	---	---	---	---	----	-------------	---

u Sídliště Mír, při výpadovce na Plzeň, pilíř pod ocelovou lávkou; na obecně orientované rovině; nápis „A.P.“; zhotovitel Adolf Poduška

1526	16/2	D	V	1998	2003	18°		2,4	E	P	CZ2R4P	VII XI VI	N
------	------	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	--------	-----------	---

Strakonice, Podskalí 42 [ST, 386 01, 49°16', 13°54', 19 km ZJZ od Písku] nápis „anno 2003“; zhotovitel Adolf Poduška

1527	55	F	V	2003	2003	44°		1,2	S	P	CRP	X XII VII	N
------	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Strančice [PY, 251 63, 49°57', 14°41', 4 km JJV od Říčan] poblíž nádraží ČD; zhotovitel Karel Hůrka

1528	9	D	V	1977	2000			4	PP	P	CO	VI XII XVIII	V
------	---	---	---	------	------	--	--	---	----	---	----	--------------	---

Stráž nad Nežárkou [JH, 378 02, 49°4', 14°54', 12 km JZ od Jindřichova Hradce]

1529	26	-	V		2003	J			S	P	CZ2P	VIII XII V	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	------------	---

Strážnice [HO, 696 62, 48°54', 17°19', 8 km JZ od Veselí nad Moravou] židovská synagoga

1530	13	-	V		2004				S	P	CRPD3	VIII XII VII	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-------	--------------	---

domov důchodců - řád piaristů

1531	15	-	-						S	P			-
------	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Strážnice, Piaristické náměstí [HO, 696 62, 48°54', 17°19', 8 km JZ od Veselí nad Moravou] kostel Panny Marie; pouze číslice IX, X a XI

1532	6	D	PZ	1745	1986	20°	20	2	S	P			-
------	---	---	----	------	------	-----	----	---	---	---	--	--	---

Strážný 22 [PT, 384 43, 48°54', 13°42', 25 km ZJZ od Prachatic] rekreační objekt a ubytovna; dva číselníky s římskými čísly

1533	9	-	P		1985	0°		1,5	S	PN	CZ2P	VIII XII IV	-
------	---	---	---	--	------	----	--	-----	---	----	------	-------------	---

Strkovice [LN, 439 42, 50°20', 13°39', 7 km V od Žatce, obec Postoloprty] fara; značky možná po čtvrt hodině; čísla nezřetelná

1534	21	-	PZ	1880	1986	3°		3	S	PN	Z2		-
------	----	---	----	------	------	----	--	---	---	----	----	--	---

Strunkovice nad Blanicí [PT, 384 26, 49°5', 14°4', 9 km SSV od Prachatic] kostel sv. Dominika, loď

1535	23	D	V		1999	J	6	1	S	P	CRO	8 12 17	-
------	----	---	---	--	------	---	---	---	---	---	-----	---------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Strýčice [CB, 373 41, 49°1', 14°16', 15 km ZSZ od Českých Budějovic] kostel sv. Petra a Pavla; dříve jen polos

1536	37	D	Z		1999				S	-				-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Střelice 79 [BI, 664 47, 49°9', 16°30', 11 km ZJZ od Brna] dům

1537	13	-	D	1979	1986	-4°		1,2	S	P	CZP		7 12 6	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--	--------	---

Střelské Hoštice [ST, 387 15, 49°18', 13°46', 10 km ZSZ od Strakonice] zámek, nádvoří

1538	20	O	-						S	-				-
------	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Střeziměř 1 [BN, 257 91, 49°32', 14°37', 13 km SSZ od Tábora] bývalý zámek; XII není na svislici; zdobeny figurální malbou

1539	16	O	V	1890?	1999	-40°	4,5	2	S	P	CR2		IX XII IV	V
------	----	---	---	-------	------	------	-----	---	---	---	-----	--	-----------	---

Stříbro [TC, 349 01, 49°45', 12°59', 26 km VJV od Tachova] park; hodiny souvisí s poledníkem 13°

1540	2/2	D	-						V	-				-
------	-----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

strážní domek ČD mezi Stříbrem a Vranovem

1541	2/3	-	D		2004	J			S	P	CPG		XII VI	-
------	-----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	--------	---

Stříbro, Hradební 117 [TC, 349 01, 49°45', 12°59', 26 km VJV od Tachova] dům; renovace 1980, dr. Vajnar a plzeňský malíř Jaroslav Šindelář

1542	2/1	D	V	1880?	2004	-10°	4	3	S	P	CZ2RPG		6 12 9	-
------	-----	---	---	-------	------	------	---	---	---	---	--------	--	--------	---

Stříbřec [JH, 378 18, 49°2', 14°53', 16 km JJZ od Jindřichova Hradce] hasičská zbojnice; nápis „RENOVATIO ANNO MM“

1543	16	D	D		1984				S	P	CZ2RO		IX XII XVII	N
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-------	--	-------------	---

Střílky 202 [KM, 768 04, 49°9', 17°13', 17 km SSV od Kyjova] bývalý zámek; ústav sociální péče

1544	10	O	D	1880?	1986			3,5	-	-				-
------	----	---	---	-------	------	--	--	-----	---	---	--	--	--	---

Střížov [CB, 374 01, 48°53', 14°32', 12 km JJV od Českých Budějovic] kostel sv. Martina, věž; nápis „UŽIJ NYNEJŠÍ — PAMĚTLIV POSLEDNÍ“

1545	20	D	V	1890?	2/02	-20°		3,1	S	P	CR2P		VII XII IV	N
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	------	--	------------	---

Studený 5 [BN, 257 68, 49°36', 15°8', 18 km ZSZ od Humpolce] bývalá základní škola

1546	17	D	P		2001	-50°	4,5	1,5	S	P	CRP		6 12 2	-
------	----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	--------	---

Studnice 1 [NA, 549 48, 50°25', 16°5', 6 km Z od Náchoda] původně tvrz, fara, nyní obecní úřad; renovovány 2001; latinský nápis „HORA RUIT MEMENTO MORI CARPE DIEM SED SAPIENTER“ („Čas kvapí, pamatuj na smrt, užívej dne, ale moudře“); XII neleží na svislici; polos je zbytkem starších hodin; zhotovitel Jiří Kodým?

1547	10/1	D	V	1983	2002	-20°	2,2	1,4	S	PN	CR2P		VII XII III	N
------	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	----	------	--	-------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Svatý Hubert 1 [RA, 270 33, 50°4', 13°31', 17 km ZJZ od Rakovníka, obec Jesenice] lovecký zámeček v osadě

1562	3	–	D	1735	1984	0°		0,5	S	P	C	VII XII V	–
------	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	---	---	-----------	---

Svatý Jan [PB, 262 56, 49°38', 14°19', 23 km VJV od Příbrami] kostel sv. Jana Nepomuckého; nová omítka, ale číselník neobnověn

1563	14/1	D	U		1984	0°			S	P			–
------	------	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--	--	---

Svatý Kámen [CK, 382 72, 48°39', 14°27', 21 km JJV od Českého Krumlova, obec Dolní Dvořiště] kostel Panny Marie Sněžné; nápisy „RENOV 1935“, „1696“, „REST 1993“; renovovány 1935, 1993

1564	19	D	V	1696	1998		5,5	1,9	S	P	CP	VII XII III	N
------	----	---	---	------	------	--	-----	-----	---	---	----	-------------	---

Svatý Kopeček [OC, 779 00, 49°38', 17°20', 8 km SV od centra Olomouce, obec Olomouc] fara; XII není na svislici; nápis „PROS ZA NÁS I V HODINU SMRTI NAŠÍ“

1565	11	–	V		7/93	–22°	4	0,7	S	P	CRP	V XII IV	N
------	----	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	-----	----------	---

domek u lesa

1566	22	–	V		2001				S	–			–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Svéradice [KT, 341 01, 49°22', 13°44', 16 km SZ od Strakonice] kaple na návsi

1567	30	D	V		2002				S	P	CRPG	VI XII VI	–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-----------	---

Svéráz [CK, 382 11, 48°44', 14°16', 10 km JJZ od Českého Krumlova, obec Bohdalovice] kostel sv. Petra a Pavla, věž

1568	20	D	V		1998		5	1	S	P	CP	VII XII IV	–
------	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	----	------------	---

Světlá [JH, 378 53, 49°13', 15°20', 25 km VSV od Jindřichova Hradce] Hospůdka ve škole; nápis „L.P. 2000“

1569	39	D	V	2000	7/02	J			S	P	CP	VII XII VII	N
------	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	----	-------------	---

Světlá Hora 124 [BR, 793 31, 50°3', 17°23', 10 km SZ od Bruntálu] myslivna; pouze číslice na světých plechových destičkách na dřevěné tmavé stěně

1570	9	D	V	1970?	1991	–18°	2,5	2,5	S	P	CP	7 12 3	–
------	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	----	--------	---

Svitavy [SY, 568 02, 49°45', 16°28', 14 km Z od Moravské Třebové] u smuteční obřadní síně; hodiny jsou vyryty do mramorové desky

1571	13/2	D	D	1973	2000	–4°	1,2	2	S	PN	CROD7	IX XII XIII	–
------	------	---	---	------	------	-----	-----	---	---	----	-------	-------------	---

domek v uličce mezi Wolkerovou alejí a náměstím Míru

1572	31	D	Z		2003	0°			S	–	C	VIII XII IIII	–
------	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	---	---------------	---

Svitavy, náměstí Míru 94 [SY, 568 02, 49°45', 16°28', 14 km Z od Moravské Třebové] kostel Navštívení Panny Marie; párové; renovovány 1979 a 1996; latinský nápis „HORAS NON NUMERO NISI SERENAS“ („Počítám jen jasné hodiny“)

1573	13/1	D	V	1795	2002	0°	6	2	S	P	CR4PD7	7 12 6	N
------	------	---	---	------	------	----	---	---	---	---	--------	--------	---

kostel Navštívení Panny Marie; součást párových hodin; renovovány 1979 a 1996

1574	13/1	D	V	1795	2002	-9°	6	1	S	P	CR2	6 11	-
------	------	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	-----	------	---

Svitavy, Slunečná 27 [SY, 568 02, 49°45', 16°28', 14 km Z od Moravské Třebové] zahrada soukromého domu; vyrobeny jako závěsné; zhotovitel Jan Kyncl

1575	13/3	O	V	1984	2000	14°	1,6	0,9	S	P	ZL	10 12 6	-
------	------	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	----	---------	---

Svoboda nad Úpou [TU, 542 24, 50°37', 15°50', 10 km SZ od Trutnova] dům na náměstí; zhotovitel Martin Navrátil

1576	18/1	D	V	2003	8/03	J			S	P	CRO	IX XII XVI	V
------	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	------------	---

1577	18/2	D	V	2003	8/03	Z			S	P	CRP	II VII	V
------	------	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	--------	---

Svojanov [SY, 569 73, 49°37', 16°24', 16 km JJZ od Svitav] hrad, poplužní dvůr

1578	16/1	D	PZ	1890?	2000	-12°	2,5	1,7	S	PN	CR4PG	VIII XII III	-
------	------	---	----	-------	------	------	-----	-----	---	----	-------	--------------	---

Svojanov 25 [SY, 569 73, 49°37', 16°24', 16 km JJZ od Svitav] základní škola, původně radnice; původně párové, v roce 1986 ještě jedny patrné

1579	16/2	D	Z	1842?	2000	16°	5	1,6	S	P	CZ2	IX XII IV	-
------	------	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Svojišice [KT, 342 01, 49°14', 13°27', 22 km JJV od Klatov, obec Petrovice u Sušice] kostel sv. Jana Křtitele; renovace 1965

1580	9	D	D	1880?	1991	-2°		1,5	S	P	CP	VIII XII III	-
------	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	--------------	---

Šardice 2 [HO, 696 13, 48°58', 17°2', 8 km JZ od Kyjova] budova nazývaná Rezidence; opraveny 1974

1581	7	-	D	1940?	1986	-9°		1	S	P	CP	VI XII VI	-
------	---	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	----	-----------	---

Šebířov 23 [TA, 391 43, 49°34', 14°49', 16 km JJZ od Vlašimi] štít zemědělské usedlosti

1582	18	D	V	1880	1999	6°	5,5	1,2	S	P	CP	VIII XII V	-
------	----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	----	------------	---

Šebkovice [TR, 675 45, 49°8', 15°49', 10 km JJZ od Třebíče] kostelík sv. Maří Magdalény; XII není na svislici; obrácené číslice

1583	12	D	D		1986	26°	4,5	1,2	S	-	CPG	X XII II	-
------	----	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	---	-----	----------	---

Šerkovice [BI, 666 01, 49°23', 16°26', 17 km Z od Blanska] zaniklá tvrz, kámen u čp. 15 a 16

1584	19	-	-		1980				S	-			-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Ševětín [CB, 373 63, 49°6', 14°35', 16 km SSV od Českých Budějovic] kostel sv. Mikuláše; latinský nápis „VULNERANT OMNES ULTIMA NECAT“ („Zraňují všechny, poslední zabíjí“); po opravě kostela zachován jen polos

1585	21	D	U	1596	1999	-12°	5	2	S	P	C	VI XII VI	N
------	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	---	-----------	---

Široký Důl [SY, 572 01, 49°44', 16°13', 16 km JJZ od Litomyšle] kostel sv. Jana Křtitele, loď; oprava v 70. letech 20. století, R. Holomek; XII neleží na svislici

1586	17	D	PZ	1823?	2001	-16°	5	1,5	S	P	CP	VI XII IV	-
------	----	---	----	-------	------	------	---	-----	---	---	----	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Škrdlovice 11 [ZR, 591 01, 49°38', 15°56', 7 km S od Žďáru nad Sázavou] penzion Maruška; číslíce byly v r. 2001 přechodně odstraněny při renovaci domu

1587	9	D	Z	1936?	1996	-10°	2,5	1,6	S	-	CO	7 12 16	-
------	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	----	---------	---

Škvorec 1 [PY, 250 83, 50°3', 14°44', 10 km SV od Říčan] starý zámek, štít vstupní brány

1588	12/1	D	U		2004	-50°	11	2,8	S	PN	C		-
------	------	---	---	--	------	------	----	-----	---	----	---	--	---

Škvorec 2 [PY, 250 83, 50°3', 14°44', 10 km SV od Říčan] nový zámek, budova vlevo od brány; hodiny zcela zarostlé

1589	12/2	D	P		2004	60°	6	1,5	S	P	CZ2P	2 7	-
------	------	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	------	-----	---

Šlapanice 231 [BI, 664 51, 49°10', 16°44', 8 km VJV od Brna] zhotovitel Josef Sadílek

1590	14	-	D	1915?	1986	-10°		1,1	S	P	CZ2PG	10 12 5	-
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-------	---------	---

Šluknov, Masarykova ulice [DC, 407 77, 51°1', 14°28', 10 km SZ od Rumburka] sokolovna

1591	9	D	V	1920?	2001	-24°		2,5	S	P	CP	9 12 4	V
------	---	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	--------	---

Štáblovice [OP, 747 82, 49°53', 17°49', 10 km JZ od Opavy] zámek

1592	5/1	D	V	1890?	7/02	-2°	8	1,5	S	P	CRP	V XII VII	-
------	-----	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Štáblovice 4 [OP, 747 82, 49°53', 17°49', 10 km JZ od Opavy] zhotovitel G. Lhotský

1593	5/2	-	PZ	1940?	1991	8°	3	1	S	-	CP	VI XII V	-
------	-----	---	----	-------	------	----	---	---	---	---	----	----------	---

Štědrónín-Plazy [PI, 397 01, 49°25', 14°10', 15 km S od Písku, obec Varvažov]

1594	33	-	V						PP	P	CP	7 12 5	-
------	----	---	---	--	--	--	--	--	----	---	----	--------	---

Štěkeň [ST, 387 51, 49°16', 14°1', 8 km V od Strakonice] domov důchodců, dříve zámek; v horní části hodin je letopočet „MDCCLXXXIII“, tj. 1784, a monogram „JMW“, pravděpodobně Jeho Milost Windischgrätz

1595	21	D	D	1784?	1999	-12°	5	1,5	S	PN	CR2PD7	VII XII VI	V
------	----	---	---	-------	------	------	---	-----	---	----	--------	------------	---

Štětkře 1 [CK, 382 32, 48°52', 14°23', 8 km VSV od Českého Krumlova, obec Dolní Třebonín] bývalá tvrz

1596	5	O	PZ		1988	-15°	4	0,8	S	P	CP	VIII XII V	-
------	---	---	----	--	------	------	---	-----	---	---	----	------------	---

Štěnovice 251 [PJ, 232 09, 49°40', 13°24', 10 km JJV od Plzně] dům; latinský nápis „SINE SOLE SILEO“ („Bez Slunce mlčím“) a vročení „MCMLXXI“; rekonstrukce 1982, Adolf Smolek

1597	13	-	V	1971	1984	16°	4	2,2	S	P	CR2P	9 12 5	N
------	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	------	--------	---

Štěpánov [HB, 583 01, 49°44', 15°45', 11 km ZJZ od Hlinska, obec Bezděkov] ve směru Libice nad Doubravou, domek v ovocné zahradě; částečně stíněny; zhotovitel O. Němec

1598	7	O	D	1980	2002	28°	3,4	0,9	S	P	CR4	X XII V	-
------	---	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	---------	---

Štěpánovice [CB, 373 73, 49°0', 14°39', 14 km V od Českých Budějovic] kostel Narození Panny Marie

1599	55	D	V		7/00				S	P	CR4P	VIII XII III	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	--------------	---

Tábor [OP, 74775, 50°0', 17°45', 11 km JJV od Krnova, obec Velké Heraltice] kaple hřbitova; nápis „I TEBE Z TĚCHTO HODIN JEDNA UŽ NIKDY NEPROBUDÍ VÍC, NUŽ, PROBUĎ SE JIŽ NYNÍ ZE SNA A V NEBE OBRAŤ ZBOŽNOU LÍČ“

1612	2	D	V	1910?	1994	-12°	3	1,5	S	P	CZ2P	VII XII V	N
------	---	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	------	-----------	---

Tábor, Příběnická 695 [TA, 390 01, 49°25', 14°40', 36 km JJZ od Vlašimi] vila Černý Leknín, přibližně 200 m od hradu Kotnov

1613	28	D	V		2003		10	2	S	P	CZ2P	5 12 4	-
------	----	---	---	--	------	--	----	---	---	---	------	--------	---

Tachov 4 [CL, 472 01, 50°33', 14°38', 16 km JJV od České Lípy] hostinec U slunečních hodin; nápis „Jedna z těchto dvanácti, bude Tvá poslední ...“; při obnově v roce 1970 došlo zřejmě ke změně úpravy číselníku; původní rozsah 5 12 6

1614	4	D	V	1800?	1986	-5°		1,5	S	P	R4PD7	6 12 6	VN
------	---	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--------	----

Tajanov [KT, 339 01, 49°23', 13°17', 24 km SZ od Sušice, obec Klatovy] dvorek domku u rybníčka; zhotovitel kameník Rubas

1615	46	O	PZ	2003	2004				S	P	CRP	VII XII VI	-
------	----	---	----	------	------	--	--	--	---	---	-----	------------	---

Takonín 11/14 [BN, 256 01, 49°46', 14°50', 9 km SSZ od Vlašimi] obytný dům; grafická výzdoba; číslice mimo XII chybí; latinský nápis „ANNO DOMINI * MCMLXXII“; zhotovitel arch. Nývlt (návrh)

1616	18	F	P	1972	1998	J	3,5	2	S	P	C	XII	VN
------	----	---	---	------	------	---	-----	---	---	---	---	-----	----

Tažovice [ST, 387 16, 49°14', 13°46', 10 km ZJZ od Strakonice, obec Volenice] zámek

1617	33	-	U		1991		3,7	2,7	S	-			-
------	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	--	--	---

Těchonice [KT, 341 01, 49°22', 13°34', 20 km V od Klatov] bývalá budova základní školy; číselník značně poškozen

1618	8	D	C	1910?	1984	-26°	5,5	1,3	S	-	CZRP	VII XII III	-
------	---	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	---	------	-------------	---

Telč [JI, 588 56, 49°11', 15°28', 26 km JJZ od Jihlavy] zámek, zeď do zahrady

1619	9/1	V	U		1997	11°	9	1,6	S	PN			-
------	-----	---	---	--	------	-----	---	-----	---	----	--	--	---

kostel sv. Jakuba, pilíř; vytesány do kamenného zdíva kostela

1620	9/2	D	C	1450?	7/96	J			S	-	CZP	6 12 6	-
------	-----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-----	--------	---

kostel sv. Jakuba, pilíř; vytesány do kamenného zdíva kostela; číselník ve tvaru půlkruhu rovnoměrně rozdělen na 10 dílů

1621	9/3	D	C	1450?	8/03	J			S	-	R		-
------	-----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	---	--	---

zámek, nádvoří

1622	9/4	F	P	1554	2002				S	PN	C	8 12	-
------	-----	---	---	------	------	--	--	--	---	----	---	------	---

barokní holubník

1623	21	-	P			JV			S	P	CP	V XII III	-
------	----	---	---	--	--	----	--	--	---	---	----	-----------	---

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,

Telč, náměstí Jana Kypty 74 [JI, 588 56, 49°11', 15°28', 26 km JJZ od Jihlavy] Vzdělávací a konferenční centrum MŠMT; původně budova jezuitů

1624	23	-	U		2003				S	P				-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Teletín 8 [PZ, 257 44, 49°51', 14°29', 16 km ZSZ od Benešova, obec Krňany] bývalý statek; nečitelná čísla; zanikly při přestavbě domu

1625	6	D	Z	1880	2001	-10°		1	S	PN	C			-
------	---	---	---	------	------	------	--	---	---	----	---	--	--	---

Teplice [TP, 415 01, 50°38', 13°50', 6 km JJZ od Krupky] zámek, Z křídlo

1626	5/2	D	V	1800?	1986	-65°		1,5	S	KN	CRD7	4 12		-
------	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	----	------	------	--	---

Teplice nad Metují [NA, 549 57, 50°36', 16°11', 20 km V od Trutnova] hotel u Metuje; číselník na pískovcové sedmiúhelníkové desce nepravidelného tvaru v trávě za hotelem; čísla IX, XII, XV, XVIII, ostatní hodiny vyznačeny značkou

1627	19	D	V		2002			1,8	V	KN	CZ	(8) IX XII XVIII (19)		-
------	----	---	---	--	------	--	--	-----	---	----	----	-----------------------	--	---

Teplice, Opavská 2626 [TP, 415 01, 50°38', 13°50', 6 km JJZ od Krupky] zhotovitel Ladislav Appl

1628	7	F	V	1975?	2004	15°	7	0,6	S	P	CZ2R	II VI		-
------	---	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	------	-------	--	---

Teplice, ulice Čs. dobrovolců [TP, 415 01, 50°38', 13°50', 6 km JJZ od Krupky] gymnázium, nádvoří; čísla hodin nejsou viditelná

1629	5/1	O	PZ	1925	1986	6°		2	S	P				V
------	-----	---	----	------	------	----	--	---	---	---	--	--	--	---

Teplice, Zámecké náměstí [TP, 415 01, 50°38', 13°50', 6 km JJZ od Krupky] dům

1630	6	-	-						S	-				-
------	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Těšenov 31 [PE, 394 03, 49°21', 15°22', 13 km JV od Pelhřimova, obec Horní Cerekev] hospodářská budova

1631	32	D	C		2001		2	0,5	S	-	CZRP	VI XII III		V
------	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	------	------------	--	---

Těšetice [ZN, 671 61, 48°53', 16°9', 8 km VSV od Znojma] zeď lisovny vinného sklepa; zhotovitel Viliam Odtáhal

1632	15	-	D	1978	1986	-10°		1	S	P	CP	VIII XII V		-
------	----	---	---	------	------	------	--	---	---	---	----	------------	--	---

Těšnovice [KM, 767 01, 49°16', 17°26', 10 km SZ od Otrokovic, obec Kroměříž] kostel sv. Petra a Pavla

1633	12	D	V	1802	5/02	-20°		2,5	S	PN	CZ4RP	VI XII IIII		-
------	----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	-------	-------------	--	---

Tetín 57 [BE, 266 01, 49°57', 14°6', 1 km V od Berouna] hospodářské stavení

1634	9	-	D	1935?	1984	5°		1,2	S	P	CP	VIII XII V		-
------	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	----	------------	--	---

Tis 91 [HB, 582 43, 49°42', 15°29', 12 km SZ od Havlíčkova Brodu] latinský nápis „MEMENTO MORI“ („Pamatuj na smrt“), „AD 1987“; zhotovitel B. Jermil

1635	14	O	V	1987	2002	-25°	3,1	1,6	S	P	CP	7 12 3		VN
------	----	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	----	--------	--	----

Tismice 8 [KO, 282 01, 50°4', 14°49', 12 km JJV od Čelákovic] plot

1636	17/1	D	V		2000	-15°	1,5	0,7	S	P	CZP	IX XII V	-
------	------	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	----------	---

na rodinném domku

1637	17/2	D	V		2000	J			S	P	CO	IX XII XVIII	-
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--------------	---

Tlučná 295 [PS, 330 26, 49°43', 13°14', 10 km ZJZ od Plzně] bývalý statek; dům přecíslován? (původně č. p. 3)

1638	17	-	D	1880?	2004	-20°	4	1	S	PN	CZ2P	VII XII III	-
------	----	---	---	-------	------	------	---	---	---	----	------	-------------	---

Tmaň [BE, 267 21, 49°54', 14°2', 7 km JJZ od Berouna] kostel sv. Jiří, loď

1639	10	D	U		1984	-15°			S	P			-
------	----	---	---	--	------	------	--	--	---	---	--	--	---

Tochovice [PB, 262 81, 49°36', 13°59', 11 km JJZ od Příbrami] zámek

1640	20	-	-		8/95	J			S	P	CZR2P	VII XII V	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-------	-----------	---

Trhanov [DO, 345 33, 49°25', 12°50', 7 km ZJZ od Domažlic] budova školy? (tzv. chudobinec založil 1913 prof. MUDr. Josef Thomayer); ryté ve zdi

1641	9	D	V	1913	2003	0°	2,5	3	S	P	CP	VII XII V	-
------	---	---	---	------	------	----	-----	---	---	---	----	-----------	---

Trhové Sviny, Kostelní ulice [CB, 374 01, 48°50', 14°38', 21 km JV od Českých Budějovic] kostel Nanebevzetí Panny Marie

1642	23	D	C		1985	-16°		1,5	S	P	CZ2RP	V XII V	-
------	----	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	-------	---------	---

Trhový Štěpánov, Farní 1 [BN, 257 63, 49°42', 15°1', 8 km V od Vlašimi] štít hospodářské budovy fary; pouze sudá čísla

1643	19	O	D		2002	0°	6	0,6	S	P	C/2RP	VIII XII IV	-
------	----	---	---	--	------	----	---	-----	---	---	-------	-------------	---

Trocnov [CB, 373 12, 48°54', 14°36', 13 km JV od Českých Budějovic] chatka U Koubů

1644	56	D	D		3/01				S	P	C	X XII IV	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	----------	---

Troubsko [BI, 664 41, 49°10', 16°31', 9 km ZJZ od Brna] hospodářská budova zámku; nápis „1859“; renovovány 1953

1645	15/1	-	V	1859	1986	7°			S	P	CZP	9 12 5	N
------	------	---	---	------	------	----	--	--	---	---	-----	--------	---

Trpín 15 [SY, 569 74, 49°36', 16°24', 17 km JJZ od Svitav]

1646	18/3	-	D		2002				S	P			-
------	------	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Trpín 77 [SY, 569 74, 49°36', 16°24', 17 km JJZ od Svitav] obecní úřad; renovovány 1939, 1980

1647	18/1	D	D		2001	-26°	1,6	1,3	S	P	CRP	V XII V	-
------	------	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	-----	---------	---

Trpín 87 [SY, 569 74, 49°36', 16°24', 17 km JJZ od Svitav] zhotovitel Zdeněk Andrlik ml.

1648	18/2	D	Z	1982	2000	58°	2,2	1	S	P	CPG	1 7	-
------	------	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-----	-----	---

Trstěnice 68 [ZN, 671 71, 48°59', 16°12', 18 km SV od Znojma] dům na samotě; renovovány 1977; nápis „MDCXII“

1649	17	-	D	1612?	1986	8°		1,5	S	P	CZ2P	VII XII VII	N
------	----	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	------	-------------	---

Trstěnice 84 [CH, 353 01, 49°55', 12°40', 6 km JJZ od Mariánských Lázní] zámeček Berchembogen, restaurace; latinský nápis „NON NUMERO HORAS NISI SERENAS“ („Počítám jen jasné hodiny“); renovace 1958 a 1968; párové

1650	7/1	D	V	1878	1984	-34°	10	3	S	P	CZP	4 12 3	N
------	-----	---	---	------	------	------	----	---	---	---	-----	--------	---

zámeček Berchembogen, restaurace; renovace 1958 a 1968; párové

1651	7/2	D	V	1878	1984	52°	10	2,5	S	P	CZP	12 8	-
------	-----	---	---	------	------	-----	----	-----	---	---	-----	------	---

Trstěnice 138 [SY, 569 57, 49°48', 16°20', 8 km JJV od Litomyšle] stodola; renovovány 1970?, J. Kmošek; stíněny; zhotovitel Jan Vavruška

1652	19/1	D	U	1905	2001	0°	6	1,6	S	P			-
------	------	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	--	--	---

dům

1653	19/2	O	U	1905	2001	0°	5		S	P			-
------	------	---	---	------	------	----	---	--	---	---	--	--	---

Trutnov [TU, 541 01, 50°34', 15°54', 16 km SSV od Dvora Králové] zahrada; zhotovitel Lubor Nosek

1654	17	O	V	2002	2003	0°			S	P	CR6P	VII XII V	-
------	----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	------	-----------	---

Třebchovice pod Orebem, Na stavu 576 [HK, 503 46, 50°12', 15°59', 11 km V od Hradce Králové] dům; zhotovitel Jaroslav Hroch

1655	11	O	V	1988	2002	-2°	3,4	1,7	S	P	CR2PD7	VIII XII IV	-
------	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	--------	-------------	---

Třebíč [TR, 674 01, 49°13', 15°53', 18 km JJZ od Velkého Meziříčí] bývalý klášter; číselník je prakticky nečitelný

1656	13	-	PZ	1880?	1986	0°		2	S	P			-
------	----	---	----	-------	------	----	--	---	---	---	--	--	---

Třebíč, Zámek 1 [TR, 674 01, 49°13', 15°53', 18 km JJZ od Velkého Meziříčí] Západomoravské muzeum

1657	14	-	V		2000		0,3	0,4	R	P	C		V
------	----	---	---	--	------	--	-----	-----	---	---	---	--	---

Třebívlice 135 [LT, 411 15, 50°27', 13°54', 12 km JV od Bíliny] poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny, při obnově byla čísla od 7 do 12 chybně posunuta

1658	15	-	PZ	1935?	1986	-33°		1,8	S	P	CP	7 12 5	-
------	----	---	----	-------	------	------	--	-----	---	---	----	--------	---

Třebíz [KD, 273 75, 50°16', 14°0', 8 km ZSZ od Slaného] nad vchodem kostela sv. Martina

1659	7/2	D	D	1765	1999	5°	2,3	1,2	S	PN	CP	VI XII VI	-
------	-----	---	---	------	------	----	-----	-----	---	----	----	-----------	---

Třebíz 1 [KD, 273 75, 50°16', 14°0', 8 km ZSZ od Slaného] štít bývalé zemědělské usedlosti na návsi, Cífkův statek, národopisné muzeum

1660	7/1	D	V	1765	2002	0°	9	1	S	P	CP	VII XII V	-
------	-----	---	---	------	------	----	---	---	---	---	----	-----------	---

Třeboc 7 [RA, 270 54, 50°13', 13°45', 13 km S od Rakovníka]

1661	12	-	V	1850?	1984	0°		1	S	P	CR	VIII XII III	-
------	----	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	----	--------------	---

Třebohostice [ST, 386 01, 49°20', 13°52', 8 km SSZ od Strakonice] kaple uprostřed návsi

1662	22	D	U	1795	2001	4°			S	P	CP	IX XII III	-
------	----	---	---	------	------	----	--	--	---	---	----	------------	---

Třeboň [JH, 379 01, 49°1', 14°47', 22 km JZ od Jindřichova Hradce] vstupní brána zámku; polos vychází z květu růže (znak Rožmberků), okolí číselníku je zdobeno ornamenty

1663	20/1	D	V		8/00	J	6	3,4	S	P	CZ2RP	VI XII V	V
------	------	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	-------	----------	---

druhé zámecké nádvoří; tečkovaně jsou zobrazeny hyperboly vyznačující dny, ve kterých trvá „světlý den“ a „tmavá noc“ celistvý počet hodin; nápisy: „Long: Diei“ („Délka dne“), „Lon: Noctis“ („Délka noci“), „1795“, „Fec. Engelbrecht Beraunensis“; zhotovitel Jan Engelbrecht

1664	20/2	O	V	1795	8/00	J	6	3	S	PN	CR4PD3S	VI XII VI	VN
------	------	---	---	------	------	---	---	---	---	----	---------	-----------	----

zámek

1665	20/4	D	P		1967				S	P	R		-
------	------	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	---

bývalý špitál; dosud nenalezeny

1666	38	-	-						S	P			-
------	----	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Třeboň, Břežanova 118/I [JH, 379 01, 49°1', 14°47', 22 km JZ od Jindřichova Hradce] Rožmberská bibliotéka před zámkem, roh budovy; číselník obtížně čitelný

1667	20/3	D	PZ		8/00	JV			S	P	C		-
------	------	---	----	--	------	----	--	--	---	---	---	--	---

Třeboň, Jabloňovského 475/II [JH, 379 01, 49°1', 14°47', 22 km JZ od Jindřichova Hradce] dům

1668	27	-	V		2003	J			PP	P	CZ4P	6 12 6	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	----	---	------	--------	---

Třeboň, Rožmberská [JH, 379 01, 49°1', 14°47', 22 km JZ od Jindřichova Hradce]

1669	41	D	D		3/04				S	P	CRP	VII XII II	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	------------	---

Třeboň, Svobody 80/II [JH, 379 01, 49°1', 14°47', 22 km JZ od Jindřichova Hradce] arabské i římské číslice; ohnutý polos

1670	24	D	P		7/00	J			S	P	CZ2RPG	V XII V	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	---------	---

Třebosice [PA, 530 02, 49°59', 15°44', 6 km SZ od Chrudimi] kostel Povýšení sv. Kříže, štít nad vchodem; na místě starších slunečních hodin; hodinové čáry a číslice málo čitelné

1671	12	F	D	1960	2003	-9°	4	1,3	S	P	CRP	VII XII V	-
------	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Třebosko 9 [PB, 262 42, 49°38', 13°58', 8 km JJZ od Příbrami] rodinný dům; ve tvaru nepravidelného pětiúhelníku

1672	15	-	V	1900?	1984	-20°			S	P	CP	VI XII VI	-
------	----	---	---	-------	------	------	--	--	---	---	----	-----------	---

Třebušín 56 [LT, 412 01, 50°36', 14°12', 9 km SSV od Litoměřic] číslice XII není na svislici

1673	16	-	V	1982	1986	12°		1,4	S	P	CZP	IX XII VI	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	-----------	---

Třešeňská 362 [BR, 793 82, 50°12', 17°35', 15 km SZ od Krnova] rodinný domek; pouze číslice IX, XII a III, ostatní nahrazeny čárkami; zhotovitel V. Antel

1674	10	-	P	1975	1991	4°	3	1	S	P	CP	IX XII IV	-
------	----	---	---	------	------	----	---	---	---	---	----	-----------	---

Třešňovice, Pod radnicí 58 [CR, 538 43, 49°52', 15°34', 19 km ZJZ od Chrudimi] zhotovitel Josef Šrajbr

1675	15	O	V	1963	2002	5°	3,1	2	S	P	CR2P	VIII XII IV	-
------	----	---	---	------	------	----	-----	---	---	---	------	-------------	---

Třešť [JI, 586 01, 49°18', 15°29', 13 km JJZ od Jihlavy] dům; číslice XII není na svislici

1676	18	-	V		1979				S	P	CPG	VII XII III	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	-------------	---

Třešť, Dr. Richtera 234 [JI, 586 01, 49°18', 15°29', 13 km JJZ od Jihlavy] zámek

1677	10/1	D	V		1997	J	3,4	1,8	S	P	CZ2RP	7 12 6	-
------	------	---	---	--	------	---	-----	-----	---	---	-------	--------	---

Třešť, Franze Kafky [JI, 586 01, 49°18', 15°29', 13 km JJZ od Jihlavy] náměstí; průsečík hodinových čar je asi 1,5 m za 8 m vysokým gnómonem; ve výšce 2 m je umístěna maketa přesýpacích hodin, která zřejmě slouží jako nodus; zhotovitel ateliér Albatros Brno (projekt), Kovárna Na Vyhliídce Petra Piší (ocelová konstrukce)

1678	10/2	D	V	2002	9/03			8	V	KN	CR	6 12 6	-
------	------	---	---	------	------	--	--	---	---	----	----	--------	---

Třtice 43 [RA, 271 01, 50°11', 13°52', 12 km SV od Rakovníka] část čísel chybí

1679	13	-	C	1900?	1984	10°		0,9	S	-	C	VII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	---	-----------	---

Tukleky [PE, 396 01, 49°33', 15°12', 12 km Z od Humpolce, obec Senožaty] Tuklečský mlýn, 1 km J od obce

1680	19	O	D	1900?	2001	J	2,3	1	S	P	CZ2RP	VI XII VI	-
------	----	---	---	-------	------	---	-----	---	---	---	-------	-----------	---

Turnov, ulice Zdeňka Nejedlého [SE, 511 11, 50°35', 15°10', 15 km J od Jablonce nad Nisou] z náměstí po červené značce na Kozákov, za dětským hřištěm doprava, v ulici doleva; kovářská práce; liché hodiny označeny tečkou; (<http://slunecnihodiny.wz.cz/gsh-turnov.htm>)

1681	10	D	D	1980?	2001	J			S	P	C/2ZG	VI XII II	-
------	----	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-------	-----------	---

Turov 39 [PA, 534 01, 49°59', 15°59', 14 km VSV od Chrudimi, obec Moravany] bývalá hájovna mezi obcemi Turov a Městec, dnes soukromý objekt; hodiny zanikly při přestavbě 1996

1682	13	O	Z	1820	2002	4°	4,5	1	S	P	CRP	IX XII III	-
------	----	---	---	------	------	----	-----	---	---	---	-----	------------	---

Tuřany [CH, 350 02, 50°5', 12°32', 12 km V od Chebu] obecní úřad; zhotovitel Adolf Poduška

1683	8	-	V	2001	2003	14°			S	P	CRP	VIII XII V	-
------	---	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----	------------	---

Tvarožná Lhota 249 [HO, 696 64, 48°53', 17°22', 8 km JJZ od Veselí nad Moravou]

1684	14	O	V	2000	2003	JJV	1	0,6	S	P	CZP	IX XII V	-
------	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	----------	---

Tvrzice 32 [PT, 384 22, 49°7', 13°58', 11 km SSZ od Prachatic] nápis „Ovčín 7.7.1996“; zhotovitel Adolf Poduška

1685	27	-	V	2001	2003	-20°			S	P	CRP	VII I V	N
------	----	---	---	------	------	------	--	--	---	---	-----	---------	---

Týn nad Vltavou [CB, 375 01, 49°14', 14°25', 21 km VJV od Písku] dům u řeky; latinský nápis „COGITA AETERNITATEM 16. 6. 1993“ („Mysli na věčnost“)

1686	80	D	V	1993	7/02	Z			S	P	CR4	XII VII	N
------	----	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	---------	---

Týn nad Vltavou, náměstí Míru [CB, 375 01, 49°14', 14°25', 21 km VJV od Písku] nádvoří památkově chráněného domu; zhotovitel Josef Moravec st.

1687	79	O	V	2002	7/02				S	P	C4	X XII V	-
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	----	---------	---

Týn nad Vltavou, náměstí Míru 38 [CB, 375 01, 49°14', 14°25', 21 km VJV od Písku] soukromý dům, horní strana náměstí; původní hodiny z poloviny 18. století; podle zachovaného ukazatele byl vypočítán nový číselník; zhotovitel Jan Zeman

1688	57	D	V	2001	7/01	JJZ	5	1,75	S	P	CZP	X XII VII	V
------	----	---	---	------	------	-----	---	------	---	---	-----	-----------	---

Týniště 26 [KH, 284 01, 49°54', 15°14', 7,5 km JJZ od Kutné Hory] stodola ve dvoře; zhotovitel Josef Charvát

1689	33	O	P	1993	2003	35°	2,2	1,5	S	P	CROG	13 18	-
------	----	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	-------	---

Úbislavice [JC, 507 92, 50°28', 15°28', 8 km VSV od Jičína] kostel Narození Panny Marie, loď; podobné hodiny v Nové Pace; renovovány 1965

1690	11	D	V	1786	2002	3°	8	2	S	PN	CZ2	VIII XII IIII	-
------	----	---	---	------	------	----	---	---	---	----	-----	---------------	---

Úboč [DO, 345 43, 49°26', 13°05', 11 km V od Domažlic] kostel farní sv. Mikuláše; letopočet 1972 v levém dolním rohu; původní rozsah 8 12 4

1691	6	D	D	1972	2003	2°	5,5	1,5	S	P	CZRP	VIII XII IV	N
------	---	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	------	-------------	---

Uherský Brod [UH, 688 01, 49°2', 17°39', 15 km VJV od Uherského Hradiště] latinské nápisy „Carpe diem“ („Užívej dne“), „LATITUDE 49“, „LONGITUDE 17,6“; (<http://swob.cz/Roman-Koutny/fasada.html>); zhotovitel Roman Koutný

1692	10	-	D		2/03				S	PN	CROD7	V XII XVI	N
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	----	-------	-----------	---

Uherský Ostroh, ulice Zámlyní [UH, 687 24, 48°59', 17°23', 4 km SSZ od Veselí nad Moravou] zahradní chata; hodiny neudržované

1693	6	-	U	1956	1986	20°		1,2	S	P			-
------	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	--	--	---

Uhřice 3 [VY, 683 33, 49°10', 17°5', 14 km JJV od Vyškova] nedokončené půlkruhové hodiny bez čísel

1694	9	D	D		1986		2,5	2	S	P			-
------	---	---	---	--	------	--	-----	---	---	---	--	--	---

Újezd [PJ, 334 01, 49°32', 13°24', 17 km SSV od Klatov, Horšice] bývalá kaple, dnes dětská poradna

1695	3/2	D	U	1880?	1984	-10°	8		S	P			-
------	-----	---	---	-------	------	------	---	--	---	---	--	--	---

Újezd 230 [OC, 783 96, 49°46', 17°11', 4 km V od Uničova] budova základní školy

1696	15/1	D	V	1940?	1994	-44°	4	1,2	S	P	CZ2P	V XII II	-
------	------	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	------	----------	---

1697	15/2	D	V	1940?	1994	48°	4	1,2	S	P	CZ2P	X XII VII	-
------	------	---	---	-------	------	-----	---	-----	---	---	------	-----------	---

Újezd nade Mží E 152 [PS, 49°47', 13°12', 14 km SZ od Plzně] dům v chatové osadě

1698	33	-	D		2003	J			S	P	CP	VII XII VI	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	------------	---

Újezd pod Přimdou 4 [TC, 348 06, 49°42', 12°41', 10 km J od Tachova, obec Přimda]

1699	7	-	D		2003				S	P	CZPL	IX I IV	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	---------	---

Ústrašice 13 [TA, 391 11, 49°20', 14°41', 9 km JJV od Tábora] brána do dvora v objektu plemenářské stanice

1712	20	-	U	1880	1985	-52°		2	S	PN				-
------	----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	--	--	--	---

Úterý 95 [PS, 330 41, 49°56', 13°00', 22 km V od Mariánských Lázní] štít rodinného domu; odstraněny ze štítu na požadavek památkářů; zhotovitel p. Hlaveš a p. Diviš

1713	18	D	Z	1976	7/04	-60°		1	S	PN	CRPG		VI XII	-
------	----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	------	--	--------	---

boční stěna rodinného domu; proti novému umístění hodin nebylo ze strany památkářů námitek

1714	37	D	V	2000	7/04				S	PN	CZ2OG		XIII XIX	-
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	----	-------	--	----------	---

Úžice [KH, 285 04, 49°52', 14°59', 20 km SSV od Vlašimi] stěna kostela Panny Marie; oprýskaný číselník; nápis „Hodina jest, abychom ze sna povstali“; původně římská čísla v rozsahu IX XII IV

1715	8	D	U		2000	-10°	3,3	2	S	P	C			N
------	---	---	---	--	------	------	-----	---	---	---	---	--	--	---

Vahlovice 6 [ST, 388 01, 49°27', 13°57', 21 km S od Strakonice, obec Myštice] dům; nápis „MDCCCCLXXII“ (letopočet renovace)

1716	10/2	-	V	1885?	8/00	-2°		2,5	S	P	CZRP		VIII XII V	N
------	------	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	--	------------	---

Valašské Meziříčí, Komenského 1 [VS, 757 01, 49°28', 17°58', 12 km Z od Rožnova pod Radhoštěm] bývalý Žerotinský zámek

1717	3	-	PZ	1840?	2003	-26°	6	2,5	S	P	CP		IX XII II	-
------	---	---	----	-------	------	------	---	-----	---	---	----	--	-----------	---

Valdice [JC, 507 11, 50°27', 15°23', 3 km SV od Jičína] státní věznice, ohradní zeď; fotografování možné pouze se souhlasem vězeňské správy

1718	25	D	D		2003	0°	4	1,5	S	P	CP		8 12 4	-
------	----	---	---	--	------	----	---	-----	---	---	----	--	--------	---

Valtice [BV, 691 42, 48°45', 16°45', 10 km Z od Břeclavi] zámek, naproti SZ hodinám; latinský nápis „TEMPORA LABENTUR TACITISQUE SENESCISMUS ANNIS“ („Časy pomíjejí a stárneme nepozorovaně s lety“); renovace 1988?

1719	7/1	D	V	1728	8/00	-44°		1,5	S	PN	CZ2R2P		IIII XII III	N
------	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	--------	--	--------------	---

zámek, naproti JV hodinám; latinský nápis „TEMPORA GAUDENDI SUN TEMPORA CERTA DOLENDI“ („Jsou časy radosti, časy bolesti“)

1720	7/2	D	V	1723	8/00	136°		1,5	S	PN	CZ2R2P		IV VIII	N
------	-----	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	--------	--	---------	---

Valtířov [UL, 403 23, 50°40', 14°7', 6 km V od Ústí nad Labem, obec Velké Březno] kostel sv. Václava; hodiny zanikly při obnově fasády

1721	4	D	Z		5/03				S	-				-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Valtovice [ZN, 671 28, 48°47', 16°13', 14 km VJV od Znojma] věž kostela; na číselníku zakresleny pouze hodinové čáry bez číslic

1722	9	D	P	1880	1986	5°		1,5	S	PN	R2			-
------	---	---	---	------	------	----	--	-----	---	----	----	--	--	---

Vamberk, Dvorec 31 [RK, 516 01, 50°7', 16°17', 6 km JJV od Rychnova nad Kněžnou] dům V od náměstí; s číselníky počítanými od východu a západu slunce; zhotovitel Jan Šafář

1723	11	D	D		2004	J			S	PN	CZ6R2D7S	VII XII XVII	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	----	----------	--------------	---

Vamberk, Husovo náměstí 57 [RK, 516 01, 50°7', 16°17', 6 km JJV od Rychnova nad Kněžnou] dům na Z straně náměstí, ve středu reklamy; se zvířetníky a systémem čar pro hodiny od východu a do západu slunce; nápis „ANNO DOMINI MXMI“; zhotovitel Jan Šafář

1724	10	D	Z	1994	2004	J	5	1	S	-	CRD7S	VII XII XVI	N
------	----	---	---	------	------	---	---	---	---	---	-------	-------------	---

Vaňov 143 [UL, 400 01, 50°38', 14°3', 4 km JJV od centra Ústí, obec Ústí nad Labem] chybí označení hodin; poloha ukazatele neodpovídá azimutu stěny

1725	3	-	PZ	1935	1986	258°		2	S	P			-
------	---	---	----	------	------	------	--	---	---	---	--	--	---

Vanovice [BK, 679 36, 49°34', 16°40', 9 km S od Boskovic] kostel sv. Václava

1726	11	D	U	1890?	1986	2°		1	S	PN			-
------	----	---	---	-------	------	----	--	---	---	----	--	--	---

Varvažov [PI, 397 01, 49°26', 14°8', 15 km S od Písku] kostel sv. Kateřiny, věž

1727	15	D	P	1880?	1999	0°	3	2	S	PN	CRPG	VI XII VI	-
------	----	---	---	-------	------	----	---	---	---	----	------	-----------	---

Včelná, 5. května 44 [CB, 373 82, 48°55', 14°27', 7 km J od Českých Budějovic] dům

1728	38	D	V		2001				S	P	CZOL	IX XII XVIII	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	--------------	---

Věcov 2 [ZR, 592 44, 49°37', 16°10', 8 km SV od Nového Města na Moravě] dům; nápis „Čas mění vše — i časy A. D. MDCC“

1729	10	-	D	1930?	1986	-10°		0,9	S	P	CZ4	V XII	N
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	-----	-------	---

Vejprnice [PS, 330 27, 49°43', 13°16', 8 km ZJZ od Plzně] kostel sv. Vojtěcha; zakryty omítkou; v roce 1984 z čísel jen X a II

1730	19	D	Z	1880?	7/04	6°	4	1	S	P	C	IX XII II	-
------	----	---	---	-------	------	----	---	---	---	---	---	-----------	---

Velehrad [UH, 687 06, 49°6', 17°24', 5 km SZ od Uherského Hradiště] klášterní budova; dole arabské a nahoře římské číslice; u datových křivek nejsou symboly zvířetníku

1731	7/1	D	D	1880?	7/98	80°	7	2	S	PN	CRD7	II VIII, 2 8	V
------	-----	---	---	-------	------	-----	---	---	---	----	------	--------------	---

konvent kláštera; arabské i římské číslice; u datových křivek čar jsou symboly zvířetníku; latinský nápis „IN MEDIA EXORTVVS SOL VALLE EX AXE REFVLCET“ („Slunce vyšlé uprostřed údolí září z nebeské klenby“)

1732	7/2	D	D	1847	7/98	-78°	7	2	S	PN	CR2D7	IV XI, 4 10	VN
------	-----	---	---	------	------	------	---	---	---	----	-------	-------------	----

1733	7/3	O	D		1986	-78°	7	2	S	PN	CR2D7	IV X	V
------	-----	---	---	--	------	------	---	---	---	----	-------	------	---

Veleň 7 [PY, 250 63, 50°10', 14°33', 9 km ZJZ od Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi] obchod; zanikly se zrušením obchodu v 90. letech 20. století

1734	11	D	Z	1900?	2003	-20°		1,6	S	K	CP	7 12 3	-
------	----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	--------	---

Velenice [CL, 471 23, 50°43', 14°40', 9 km VSV od České Lípy] kostel

1735	23	D	U		2004		5		S	PN			-
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Velešín 44 [CK, 382 32, 48°50', 14°28', 11 km V od Českého Krumlova] farní úřad

1736	11	-	D	1726	2002	-25°		1,5	S	P	CZ2R2P	5 12 4 1/2	-
------	----	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	--------	------------	---

Velešín, Krumlovská ulice [CK, 382 32, 48°50', 14°28', 11 km V od Českého Krumlova] zahradní domek

1737	39	D	D		2001				S	P	CZ2R	III XII XVII	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	--------------	---

Velhartice 12 [KT, 341 42, 49°15', 13°23', 10 km Z od Sušice] dům na náměstí; zhotovitel František Mareš

1738	13/2	D	V	1994	1998			1,2	S	PN	CPD	VIII XII VII, 9 12 8	-
------	------	---	---	------	------	--	--	-----	---	----	-----	----------------------	---

Velhartice 15 [KT, 341 42, 49°15', 13°23', 10 km Z od Sušice] fara; nápis „MDLXXXV – MDCCCCLXX“, písmeno „A“ vlevo od ukazatele, písmeno „D“ vpravo

1739	13/1	-	D	1880?	1984	28°	3,5	1,5	S	P	CP	VII XII V	N
------	------	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Velichovky [NA, 552 11, 50°21', 15°50', 6 km ZJZ od Jaroměře] kostel Proměnění Páně, loď

1740	12	D	U		2004	-24°	3,5		S	PN	CZ2		-
------	----	---	---	--	------	------	-----	--	---	----	-----	--	---

Velim, Vítězovská 129/14 [KO, 281 01, 50°4', 15°6', 8 km ZSZ od Kolína] štít obytného domu; latinský nápis „HORA RUIT CARPE DIEM“ („Čas kvapí, užijvej dne“); polos nastavitelný z půdy; zhotovitel ing. P. Baláček

1741	15	O	V	1955	2000	-35°	6	2,3	S	P	CP	VI XII IV	N
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	----	-----------	---

Velká Bíteš [ZR, 595 01, 49°18', 16°13', 34 km JJV od Žďáru nad Sázavou] zvonice u kostela sv. Jana Křtitele

1742	11	D	V	1886?	9/02	0°	6	2,8	S	PN	CP	VII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	----	---	-----	---	----	----	-----------	---

Velké Chvalovice [KO, 289 11, 50°6', 15°1', 10 km JJZ od Nymburka, obec Pečky] špýchar bývalé tvrze; rohové, ale polosy nejsou rovnoběžné; čísla chybí

1743	24	O	P		2002	40°	3,5	2,2	S	PN	CZ4PG	X XII VI	-
------	----	---	---	--	------	-----	-----	-----	---	----	-------	----------	---

špýchar bývalé tvrze; rohové, ale polosy nejsou rovnoběžné; po opravě špýcharu v r. 2002 čísla chybí

1744	24	O	P		2002	-50°	3,5	2,2	S	PN	CZ4PG	V XII II	-
------	----	---	---	--	------	------	-----	-----	---	----	-------	----------	---

Velké Losiny [SU, 788 15, 50°2', 17°3', 9 km SV od Šumperka] zámek, nádvoří

1745	13	D	PZ	1600?	1994	26°	15	3,7	S	P	CP	VIII XII VII	-
------	----	---	----	-------	------	-----	----	-----	---	---	----	--------------	---

Velké Losiny, Kosmonautů 462 [SU, 788 15, 50°2', 17°3', 9 km SV od Šumperka]

1746	14	-	V	1928	1991	50°	8	2	S	P	CP	IX XII VIII	-
------	----	---	---	------	------	-----	---	---	---	---	----	-------------	---

Velké Přílepy 152 [PZ, 252 64, 50°10', 14°19', 7 km JJV od Kralup nad Vltavou] štít stavení

1747	9	D	D	1977?	1984	0°		2,8	S	P	CZR4	VIII XII V	-
------	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	------	------------	---

Velké Svatoňovice, Jestřebí hory [TU, 542 35, 50°32', 16°2', 10 km VJV od Trutnova] nad Velkými Svatoňovicemi, statek 1 km nad mysliveckou chatou; sdělení A. Teichmana z Velkých Svatoňovic, neověřeno; nejedná se o hodiny TU 7?

1748	21	-	D		11/99				S	-				-
------	----	---	---	--	-------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Velké Svatoňovice, Zadní Hory 129 [TU, 542 35, 50°33', 16°3', 11 km V od Trutnova] renovovány 1950 a 1980

1749	7		O	V	1910	8/96	0°	6	0,4	S	P	CZP	VI XII VI	-
------	---	--	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	-----	-----------	---

Velký Hubenov 8 [LT, 411 08, 50°32', 14°24', 17 km SV od Roudnice nad Labem, obec Snědovice]

1750	13	-	V	1830?	1986	19°		1	S	P	CZ4PG	9 12 5		-
------	----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	-------	--------	--	---

Velký Ořechov [ZL, 763 07, 49°7', 17°41', 10 km SSV od Uherského Brodu] kostel sv. Václava, loď

1751	7		D	D	1830?	1986	-15°		1,5	S	P	CP	VI XII III	-
------	---	--	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	------------	---

Velký Týnec 67 [OC, 783 72, 49°33', 17°20', 7 km VJV od Olomouce] dvůr hospodářské usedlosti; renovovány 1984

1752	17	-	V	1940?	1991	8°	2,5	0,8	S	P	CP	VIII XII IV		-
------	----	---	---	-------	------	----	-----	-----	---	---	----	-------------	--	---

Vémyslice 36 [ZN, 671 42, 49°1', 16°15', 24 km SV od Znojma] bývalý mlýn

1753	18	-	D	1948	1986	0°	3	1,2	S	P	CZ2RP	VII XII V		-
------	----	---	---	------	------	----	---	-----	---	---	-------	-----------	--	---

Vernéřovice [NA, 549 83, 50°37', 16°13', 23 km S od Náchoda] kostel Nejsvětější Trojice a sv. Michala, věž; z velké části číselníku opadla omítka; původně římské číslice, dělení po půl hodině

1754	1		D	U	1719	2002	-25°	2,5	3,5	S	P	CZ2		-
------	---	--	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	-----	--	---

Vesce 17 [LT, 413 01, 50°24', 14°18', 4 km VJV od Roudnice nad Labem, obec Krabčice] dům; stíněný stromem

1755	22/1		O	V		9/95	J			S	P	CZ2P	VIII XII IV	-
------	------	--	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-------------	---

Vesce 35 [LT, 413 01, 50°24', 14°18', 4 km VJV od Roudnice nad Labem, obec Krabčice] dům; na číselníku uvedeny pouze číslice 9, 12, 3 a 6

1756	22/2		O	V		9/95	JZ			S	P	CZ2P	9 12 6	-
------	------	--	---	---	--	------	----	--	--	---	---	------	--------	---

Veselá 1 [VS, 756 51, 49°28', 18°2', 5 km V od Valašského Meziříčí]

1757	4	-	V	1978	2003	14°	2	2,5	S	P	CP	VIII XII V		-
------	---	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	----	------------	--	---

Veselí nad Lužnicí [TA, 391 81, 49°11', 14°42', 22 km Z od Jindřichova Hradce] kostel Povýšení sv. Kříže

1758	19		D	U		1985	-36°			S	PN			-
------	----	--	---	---	--	------	------	--	--	---	----	--	--	---

Veselí nad Moravou 100 [HO, 698 01, 48°57', 17°24', 13 km JJZ od Uherského Hradiště] bývalý klášter Svatých andělů strážných, na náměstí; vnitřní nádvoří; latinský nápis „LAUDATE CUM SOL ET LUNA STELLAE QUE UNIVERSA“ („Chvalte veškerenstvo, Měsíc a hvězdy se Sluncem“)

1759	8/2	O	V	1738	1986	-42°		2	S	PN	CR2P	V XII II	N
------	-----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	------	----------	---

bývalý klášter Svatých andělů strážných, na náměstí; vnitřní nádvoří

1760	8/3	O	V	1738	1986	42°		2	S	PN	CZ2P	10 12 6	V
------	-----	---	---	------	------	-----	--	---	---	----	------	---------	---

Veselí nad Moravou, Smetanova ulice [HO, 698 01, 48°57', 17°24', 13 km JJZ od Uherského Hradiště] budova zemědělského družstva; číslice XII neleží na svislici

1761	8/1	-	V	1900?	1986	28°		1	S	P	CZ2RPG	XI V	-
------	-----	---	---	-------	------	-----	--	---	---	---	--------	------	---

Veselka [BI, 664 41, 49°10', 16°31', 9 km ZJZ od Brna, obec Troubsko] sloup božích muk; chybí kovové číslice

1762	15/2	D	P	1880?	1986	22°		0,7	S	P	CZP	7 12 6	-
------	------	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	-----	--------	---

Větrov [CH, 352 01, 50°13', 12°11', 21 km SZ od Chebu, obec Aš] zámek; zarostlé zelení, pouze číslice XI

1763	1	-	D	1809	1984	-24°	5		S	P			-
------	---	---	---	------	------	------	---	--	---	---	--	--	---

Větrní [CK, 382 11, 48°46', 14°17', 6 km JJZ od Českého Krumlova] budova vodárny papíren JIPAP

1764	12	O	P	1963	1985	-26°		1,75	S	P	CZO	8 12 14	-
------	----	---	---	------	------	------	--	------	---	---	-----	---------	---

kostel; St. Cristoph držící stuhu

1765	33	-	V		10/01	J			S	P	C	8 12 3	-
------	----	---	---	--	-------	---	--	--	---	---	---	--------	---

Veverská Bítýška [BI, 664 71, 49°16', 16°26', 16 km ZSZ od Brna] kostel sv. Jakuba na náměstí

1766	16	D	V	1785?	1993	10°	4	1	S	P	CZ2P	VIII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	------	------------	---

Věž 71 [HB, 582 56, 49°33', 15°27', 6 km V od Humpolce] 2 číselníky; latinský nápis „UT UMBRA SIC VITA FLUIT DUM STARE VIDETUR“ („Život jako stín ubíhá, i když se zdá, že stojí“); zhotovitel Bohumil Jerml

1767	10	O	D	1968	1998	50°	3,5	2	S	P	C	10 12 8	VN
------	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	---	---------	----

1768	15	D	PZ	1968?	1998	-40°	3,5	2	S	P	C		-
------	----	---	----	-------	------	------	-----	---	---	---	---	--	---

Vidim [ME, 277 21, 50°28', 14°32', 12 km S od Mělníka, obec Želíz] zámecká věž, okresní ústav sociálních služeb Mělník, domov důchodců; v záhlaví obrazu, obraz jelena nevkusně doplněn paroží; na svislici je IX; latinský nápis „ANNO DOMINI 1808“ („Léta páně 1808“)

1769	12/1	O	D	1898	2003	-50°	9?	1,6	S	PN	CZ2PG	III XII II	VN
------	------	---	---	------	------	------	----	-----	---	----	-------	------------	----

JV stěna sousední budovy zámku (zemědělské družstvo); zbytek číslic nečitelný; nápis „1792“

1770	12/2	O	D	1792	2003	-50°		1,3	S	PN	CD3	VI XII	N
------	------	---	---	------	------	------	--	-----	---	----	-----	--------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

zámek, domov důchodců; číslice ve stylizované stuze; ukazatel šikmo vzhůru; nápis „A.D. 1898“

1771	12/3	F	D	1898	2003	130°	3	2,7	S	PN	CR2D3	III VIII	VN
------	------	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	-------	----------	----

Vimperk, 1. máje 180 [PT, 385 01, 49°3', 13°47', 16 km SZS od Prachatic] městské jesle

1772	10	O	V	1985	-28°		1	S	P	CZ2P	7 12 1	-
------	----	---	---	------	------	--	---	---	---	------	--------	---

Viničné Šumice [BI, 664 06, 49°13', 16°49', 16 km V od centra Brna]

1773	21	-	-					-	-			-
------	----	---	---	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Viska [KV, 364 52, 50°2', 13°14', 28 km JV od Karlových Varů, 1 km od Močidlece, obec Pšov] vybořelý kostel uprostřed hřbitova

1774	7	D	PZ	1984	10°	3,50	1,2	S	P	CRP	VIII XII IV	-
------	---	---	----	------	-----	------	-----	---	---	-----	-------------	---

Višňová [PB, 262 61, 49°42', 14°9', 10 km V od Příbrami] kostel sv. Kateřiny; renovovány 1973, S. Vondruška; nápis „Hodiny i tvůj čas měří pamatuj na konec“

1775	16	-	V	1984	-10°		3	S	P	CZR4	VII XII IIII	N
------	----	---	---	------	------	--	---	---	---	------	--------------	---

Vitějovice [PT, 384 27, 49°3', 14°5', 7 km VSV od Prachatic] hospoda U Kleinů; latinské nápisy „NON QUAM DIU, SED QUAM BENE“ („Ne jak dlouho, ale jak dobře“), „OMNIS HORA NUMERATUR“ („Každá hodina se počítá“)

1776	22	D	V	1999		3	0,9	S	P	CR2O	6 12 17	VN
------	----	---	---	------	--	---	-----	---	---	------	---------	----

Vítkov [TC, 347 01, 49°48', 12°39', 19 km J od Mariánských Lázní, obec Tachov] štít statku; na svislici je číslice XI

1777	3	-	D	5/98				S	P	CZ2PG	VII XII III	-
------	---	---	---	------	--	--	--	---	---	-------	-------------	---

Vížnov [NA, 549 83, 50°39', 16°14', 12 km S od Police nad Metují, obec Meziměstí] S konec obce, zahrada domu

1778	25	D	V	2004		1,0	0,8	PP	P			-
------	----	---	---	------	--	-----	-----	----	---	--	--	---

Vlachovo Březí [PT, 384 22, 49°5', 13°58', 8 km SSZ od Prachatic] kostel Zvěstování Panny Marie, loď; po opravě kostela zůstal jen polos

1779	11	D	U	1885?	1999	-41°	8	0,75	S	P	R	-
------	----	---	---	-------	------	------	---	------	---	---	---	---

Vlastec 17 [PI, 397 01, 49°22', 14°12', 8 km SSV od Písku] stodola; částečně opadaná omítka

1780	10	-	P	1965	1985	-2°		0,9	S	P	CR4O	8 12 16	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	------	---------	---

Vlastiboř [TA, 392 01, 49°15', 14°38', 5 km Z od Soběslavi] chalupa na návsi

1781	33	-	-					S	P			-
------	----	---	---	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Vlastibořice [LI, 463 44, 50°37', 15°4', 8 km ZSZ od Turnova] kostel sv. Kateřiny

1782	8	D	U	1999		4,5		S	P			-
------	---	---	---	------	--	-----	--	---	---	--	--	---

Vlašim [BN, 258 01, 49°42', 14°54', 18 km VJV od Benešova] před hvězdárnou; robustní kovové provedení

1783	25	O	D	2002				PP	P	CO	VI XII XVII	-
------	----	---	---	------	--	--	--	----	---	----	-------------	---

Vojslavice [PE, 396 01, 49°36', 15°14', 11 km ZSZ od Humpolce] kostel Nanebevzetí Panny Marie, loď

1797	20	D	Z		1999				S	–			–
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Volary [PT, 384 51, 48°55', 13°53', 14 km JZ od Prachatic] kostel sv. Kateřiny

1798	24	D	V		9/01	JV			S	P	CR		VI XII III	–
------	----	---	---	--	------	----	--	--	---	---	----	--	------------	---

Volary, Mlýnářská 110 [PT, 384 51, 48°55', 13°53', 14 km JZ od Prachatic] dům; nápis „1852“, podle obecního úřadu jsou novější; obnoveny 1978

1799	12	D	V	1898	1990	–6°		2	S	P	CR2P		VIII XII IV	N
------	----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	------	--	-------------	---

Volyně 1 [ST, 387 01, 49°10', 13°53', 11 km J od Strakonice] renesanční radnice na náměstí; nápis „OPRAVENO R 1927“; okolí vyzdobeno sgrafitem F. Průši; renovovány 1982, 1987

1800	27	D	V	1870?	2003	12°	5,5	2	S	P	CZ2R		7 12 5	VN
------	----	---	---	-------	------	-----	-----	---	---	---	------	--	--------	----

Voťice 57 [BN, 259 01, 49°39', 14°39', 15 km J od Benešova] čelní stěna bývalé římskokatolické fary; zachován jen obrys a polos, bez čísel

1801	20	D	PZ	1700?	2002	0°		1	S	P	CP		X XII VI	–
------	----	---	----	-------	------	----	--	---	---	---	----	--	----------	---

Vraclav 16 [UO, 565 42, 49°58', 16°5', 6 km ZSZ od Vysokého Mýta] stodola; pravidelně opravovány 1952, 1962, 1972, 1982; latinský nápis „HORA RUIT RESPICE FINEM“ („Čas letí, nezapomeň na konce“); zhotovitel Bohuslav Rozlívka

1802	12/1	O	P	1943	2001	10°	3	1,2	S	P	CR2		VIII XII V	N
------	------	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	-----	--	------------	---

altán; 12 neleží na svislici; zhotovitel Bohuslav Rozlívka

1803	12/2	O	C	1943	2001	–83°	3	0,8	S	–	CZ2R		5 11	–
------	------	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	--	------	---

Vranov 24 [BN, 257 22, 49°51', 14°47', 10 km SV od Benešova] fara; renovovány 2001; číslice 12 není na svislici

1804	22	O	V	1879	2001	–20°		1	S	PN	CROG		6 12 13	–
------	----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	------	--	---------	---

Vranov nad Dyjí [ZN, 671 03, 48°54', 15°49', 18 km ZSZ od Znojma] zábradlí terasy zámku; součástí hodin byl kanon, náměrné zařízení a lupa — kanon sloužil jako polední hodiny, byl však v létě roku 2000 ukraden turisty

1805	24	V	P		8/00	J			E	P	C		VI XII VI	–
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	-----------	---

Vranová Lhota [SY, 571 01, 49°42', 16°49', 12 km VJV od Moravské Třebové] kostelní věž; 1986 ještě v dobrém stavu

1806	20	D	Z	1788?	11/00	–32°	9	2,5	S	P	CRP		VI XII II	–
------	----	---	---	-------	-------	------	---	-----	---	---	-----	--	-----------	---

Vranovice [PB, 262 42, 49°37', 13°54', 12 km JZ od Příbrami] sušička obilí

1807	18/2	–	V		1984	–15°		2	S	P	CO		8 12 17	–
------	------	---	---	--	------	------	--	---	---	---	----	--	---------	---

Vranovice, Vranovický dvůr [PB, 262 42, 49°37', 13°54', 12 km JZ od Příbrami] budova statku; číselník zabarven, polos poškozený

1808	18/1	–	U		1984	15°			S	P				–
------	------	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	--	--	--	---

Vratislavice nad Nisou [LI, 468 04, 50°44', 15°6', 5 km JV od centra Liberce, obec Liberec] budova ZŠ a SVK

1809	10	D	V		8/01	J			S	P	CZ2P	8 12 5	-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--------	---

Vraž [PI, 398 32, 49°23', 14°9', 9 km S od Písku] zahrada sanatoria; hodiny kombinované s vodotryskem

1810	16/1	-	Z		1985	0°		4,45	V	-			-
------	------	---	---	--	------	----	--	------	---	---	--	--	---

objekt tábora; římské číslice vypáleny do hranolů 5 cm × 10 cm × 15 cm

1811	16/2	-	P		1985	42°	1	1,8	S	P	CG		-
------	------	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	----	--	---

Vražné 13 [SY, 569 43, 49°41', 16°46', 10 km JV od Moravské Třebové] dům

1812	27	D	V		2000				S	P	C	X I VI	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--------	---

Vražné 84 [NJ, 742 35, 49°38', 17°52', 11 km ZSZ od Nového Jičína] číselníky pro letní a pravý sluneční čas

1813	3	-	D	1940?	1991	-3°	3,5	1,8	S	P	CZLG	VII XII V	-
------	---	---	---	-------	------	-----	-----	-----	---	---	------	-----------	---

Vrbčany 36 [KO, 280 02, 50°3', 14°59', 15 km JZ od Poděbrad] budova statku, štít; v r. 2002 byl dům renovován; zachoval se polos; hodiny budou opraveny

1814	16/1	O	D	1850?	2002	0°	5	1,6	S	P	R		-
------	------	---	---	-------	------	----	---	-----	---	---	---	--	---

Vrbčany 124 [KO, 280 02, 50°3', 14°59', 15 km JZ od Poděbrad] nápis „MCMXCIII“; zhotovitel p. Fialka

1815	16/2	D	V	1993	2002	-15°	7	2,3	S	KN	CZ2R2PD7G	VII XII IV	N
------	------	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	-----------	------------	---

Vrbice [PB, 252 56, 49°35', 14°17', 23 km JV od Příbrami, obec Krásná Hora nad Vltavou] kaplička na návsi

1816	8	D	V		1984	-50°		0,9	S	P	CZ2G	VI XII VI	-
------	---	---	---	--	------	------	--	-----	---	---	------	-----------	---

Vrbno [ME, 276 01, 50°21', 14°28', 1 km Z od Mělníka, obec Hořín] kostel Povýšení sv. Kříže; nápis „Dokud čas máme čiňme dobře“

1817	4	D	D	1880	2003	5°	2,5	2	S	PN	CR4P	9 12 3	N
------	---	---	---	------	------	----	-----	---	---	----	------	--------	---

Vrbno nad Lesy [LN, 439 06, 50°19', 13°55', 9 km VJV od Loun] fara, nádvoří

1818	18	O	C	1880?	1986	-19°		1	S	-	CRP	V XII IIII	-
------	----	---	---	-------	------	------	--	---	---	---	-----	------------	---

Vrchlabí [TU, 543 01, 50°38', 15°36', 22 km ZSZ od Trutnova] bývalý klášter, nádvoří; připravuje se obnovení ve spolupráci s ing. Severynem

1819	14	O	Z		2002				S	-	CRP	6 12 3	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	--------	---

Vrchlabí, Polní 1213 [TU, 543 01, 50°38', 15°36', 22 km ZSZ od Trutnova] zahrada; zhotovitel ing. Severyn

1820	19	O	V		2003				PP	P	CZ2RP	VI XII VI	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	----	---	-------	-----------	---

Vrchoslavice [PV, 798 27, 49°20', 17°13', 14 km ZSZ od Kroměříže] kostel sv. Michala

1821	6	D	P	1906?	1986	0°		1,5	S	P	CP	VII XII V	-
------	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	----	-----------	---

Vrchotovy Janovice [BN, 257 53, 49°41', 14°36', 13 km JJZ od Benešova] zámek, hospodářská budova

1822	28	D	U		1998		7	2,2	S	P				-
------	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	--	--	--	---

Vršce 10 [JC, 507 33, 50°19', 15°19', 13 km JJZ od Jičína] štít domu; renovace 1975, František Müller; nápis „Rok 1870“

1823	12	O	P	1870	2003	-14°	6	1,8	S	P	CRP	VI XII V	N
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	-----	----------	---

Vršovice [PB, 264 01, 49°36', 14°29', 24 km SSZ od Tábora, obec Jesenice] bývalý statek

1824	5	-	V	1800?	1984	0°		2	S	P	CZR2P	VIII XII V	-
------	---	---	---	-------	------	----	--	---	---	---	-------	------------	---

Všebořice 17 [BN, 257 68, 49°42', 15°8', 17 km V od Vlašimi, obec Loket] chalupa; nápis „Která pak bude ta poslední“; zhotovitel J. Chaloupka

1825	8	D	P	1927	2002	0°	2,3	2,7	S	P	CZ2R4P	VII XII V	VN
------	---	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	--------	-----------	----

Všeradice [BE, 267 26, 49°53', 14°7', 8 km JJV od Berouna] kostel sv. Bartoloměje; zhotovitel Jan Engelbrecht

1826	11	D	P	1761	1984	-20°		1	S	PN	R4		N
------	----	---	---	------	------	------	--	---	---	----	----	--	---

Všeruby [DO, 345 06, 49°20', 12°58', 11 km JJV od Domažlic] kostel sv. Michala; zachovala se pouze tyč a číslice XI a XII

1827	10	D	PZ	1880?	1984	-6°	3,5		S	P			-
------	----	---	----	-------	------	-----	-----	--	---	---	--	--	---

Všetaty 19 [RA, 270 21, 50°3', 13°45', 6 km JJV od Rakovníka] zemědělská usedlost; renovovány 1982; zhotovitel L. Hornof

1828	15	-	D	1914	1984	10°		1	S	P	CR	9 12 5	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	----	--------	---

Vůsí [PI, 399 01, 49°24', 14°14'30'', 12 km SSV od Písku, obec Květov] kostel sv. Bartoloměje, 1,5 km JZ od obce; latinský nápis „SIGNIFICARET ACUS FECIT JOSEPHUS HIC HORAM AC NOCTU TENEBRIS LUCE LABANTE PARI“ („Zbudoval Josef, aby tyč zde označovala hodinu (když zapadá) i v noci, když klesá slunce a je rovna temnotám“, chronogram MCCCCCCLLVVVVIIIHHIII = 1828), signace „KRONBECKER“, „IK“, „IM“; kostel byl převezen před zátopou přehrady Orlík z Červené nad Vltavou

1829	5	D	V	1828	1999	-49°	4,2	2	S	PN	CZ2R4P	VII XII III	VN
------	---	---	---	------	------	------	-----	---	---	----	--------	-------------	----

Výprachtice 180 [UO, 561 34, 49°58', 16°39', 16 km VSV od České Třebové] fara; renovace 1978, V. Skalický

1830	13	D	V	1850?	2001	8°	6	1	S	P	CRP	VII XII V	-
------	----	---	---	-------	------	----	---	---	---	---	-----	-----------	---

Vysoké Chvojn [PA, 533 21, 50°6', 15°58', 15 km VSV od Pardubic] chalupa, od Holic první odbočka vlevo; zhotovitel p. Lašek a Martin Navrátil

1831	24	D	V	2002	2004	30°			S	P	CRP	8 12 6	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----	--------	---

Vysoké Mýto, náměstí Otmara Vaňorného 273/I [UO, 566 01, 49°56', 16°9', 14 km ZSZ od Litomyšle] základní škola; zanikly po rekonstrukci budovy v roce 1980

1832	14/2	D	Z		7/97	J			S	-			-
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Vysoké Mýto, náměstí Přemysla Otakara [UO, 566 01, 49°57', 16°10', 14 km SZ od Lito-
myšle] hodiny vyznačeny bílými značkami

1833	22	D	D		2002				PP	P	ZG	6 12 4	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	----	---	----	--------	---

Vysoké Mýto, Riegrova 189/II [UO, 566 01, 49°56', 16°9', 14 km ZSZ od Litomyšle] Karosa;
ukazují pravý i letní čas; zhotovitel Jan Dostál

1834	14/1	O	D	1980	7/97	-8°	1,2	1	S	P	CRL	8 12 14	-
------	------	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-----	---------	---

Vysoké Veselí, Rybničná 276 [JC, 507 03, 50°19', 15°26', 14 km JJV od Jičina] stodola
u domu; zhotovitel Pavel Prokeš

1835	13	O	P		2003	6°	3,3	2,2	S	P	CP	IX XII IV	-
------	----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Vysoký Chlumeč [PB, 262 52, 49°37', 14°23', 28 km VJV od Příbrami] hrad, vedle brány do
podhradí

1836	19	O	U		1998	100°	7	3	S	P			-
------	----	---	---	--	------	------	---	---	---	---	--	--	---

Vysoký Újezd nad Dědinou [RK, 517 71, 50°15', 16°1', 14 km VSV od Hradce Králové] kostel
sv. Jakuba Většího, nad vchodem do sakristie; XII není na svislici; renovovány 1972

1837	9	D	P		2002	-28°	3,6	0,9	S	P	CP	VI XII III	-
------	---	---	---	--	------	------	-----	-----	---	---	----	------------	---

Vyškov [VY, 682 01, 49°17', 17°0', 22 km JJZ od Prostějova] zámek, dnes muzeum; restaurovány
1992, Petr Pištělka; zhotovitel akademický malíř Petr Pištělka

1838	7	D	V	1953	10/96	2°	8	4	S	P	CP	VII XII V	V
------	---	---	---	------	-------	----	---	---	---	---	----	-----------	---

Vyšší Brod [CK, 382 73, 48°37', 14°19', 22 km JJV od Českého Krumlova] klášter

1839	13	D	U		4/02	54°			S	P			-
------	----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	--	--	---

věž staré lékárny, u kláštera, nádvoří strana

1840	23	O	U		1998	54°	12		S	P			-
------	----	---	---	--	------	-----	----	--	---	---	--	--	---

klášterní nádvoří; hodiny zničeny průchodem okapu

1841	24	O	C		1998	J	6	2,4	S	-	CZR4D	VII XII?	-
------	----	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	-------	----------	---

klášter, rajský dvůr

1842	25	O	D		1998	J	5,5	2	S	P	CZ2R2P	VII XII V	-
------	----	---	---	--	------	---	-----	---	---	---	--------	-----------	---

Zábeštní Lhota 46 [PR, 751 27, 49°31', 17°26', 8 km S od Přerova]

1843	12	-	V	1987	1991	-22°	5	3,5	S	P	CR2P	VIII XII III	-
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	--------------	---

Záblatí, Na úvoze 352 [KI, 735 31, 49°53', 18°23', 5 km SZ od Orlové, obec Bohumín] dům;
zhotovitel J. Kypasta

1844	2	-	P	1973	1991	-14°	2,5	4	S	P	R	6 12 15	-
------	---	---	---	------	------	------	-----	---	---	---	---	---------	---

Záboří [PI, 398 11, 49°10', 14°15', 16 km JJV od Písku] dům; zhotovitel Josef Moravec st.

1845	26	D	V		7/02				S	PN	CR4PD4	VIII XII II	VN
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	----	--------	-------------	----

Záboří 74 [ST, 387 34, 49°23', 13°50', 14 km SSZ od Strakonice] bývalá tvrz; pouze obdélníkový obrys a ohnutý polos

1846	29	–	U	1880?	1985	–2°			S	P				–
------	----	---	---	-------	------	-----	--	--	---	---	--	--	--	---

Záboří nad Labem 28 [KH, 285 74, 50°1', 15°21', 10 km SV od Kutné Hory] nad vraty bývalé zemědělské usedlosti ve středu obce; dnes čísla chybí

1847	10/1	D	U	1900?	2004	30°	4	1	S	P		VII XII VI	–
------	------	---	---	-------	------	-----	---	---	---	---	--	------------	---

Záboří nad Labem 103 [KH, 285 74, 50°1', 15°21', 10 km SV od Kutné Hory] v zahradě domu; hodiny byly přestěhovány do Starého Kolína

1848	10/2	O	Z	1981	1984		1		PP	P	C	VI XII VI	–
------	------	---	---	------	------	--	---	--	----	---	---	-----------	---

Záboří nad Labem 229 [KH, 285 74, 50°1', 15°21', 10 km SV od Kutné Hory] kůlna; pouze hodinové čáry v mezikruží; rozsah číselníku je 8 — 16; zhotovitel p. Kapras a Škota

1849	10/3	O	D	1980	5/02	–30°	2,8	2,3	S	K	R		–
------	------	---	---	------	------	------	-----	-----	---	---	---	--	---

Zahorčice 1 [ST, 387 19, 49°13', 13°49', 8 km JZ od Strakonice] dům; nápisy „SINE SOLE SILEO“, „BEZ SLUNCE MLČÍM“ (překlad); zdobeny zvířetníkovými znameními; číslice XII neležejí na svislici; zhotovitel F. Čížek

1850	4	–	D	1984	1985	–30°		1,8	S	P	CROG?	V XII XVII	N
------	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	------------	---

Zahrádka [HB, 49°37', 15°15', 11 km SZ od Humpolce] kostel sv. Víta, loď; ze zatopené obce zachován jen kostel

1851	11	O	Z	1852	2002	–2°	4	1,5	S	P	C	VIII XII IV	–
------	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	---	-------------	---

Zahrádka 8 [PI, 398 58, 49°30', 14°14', 23 km SSV od Písku, obec Kostelec nad Vltavou] venkovské stavení, štít; obnoveny 1978, Z. Vlna

1852	4	–	V	1875?	1997	2°		2,4	S	P	CZ4P	VII XII VI	–
------	---	---	---	-------	------	----	--	-----	---	---	------	------------	---

Zahrádky [CL, 471 01, 50°38', 14°31', 6 km JJZ od České Lípy] zámek, nádvoří; tečkami na kalendáriu zřejmě vyznačeny celočíselné délky trvání dne; hodiny asi zanikly při požáru zámku 31. 1. 2003; objekt je nyní nepřístupný; zhotovitel Engelbrecht

1853	12	D	Z	1792	2000	–58°	8	2,2	S	PN	CZ2R4PD3S	IIII XII I	N
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	----	-----------	------------	---

Zahrádky [JH, 378 53, 49°12', 15°14', 18 km VSV od Jindřichova Hradce] plocha před obecním úřadem; zemní analematické hodiny — sám člověk je ukazatel; zhotovitel Jan Zeman

1854	25	D	V	2002	1/03			3	E	K	COA	IX XX	–
------	----	---	---	------	------	--	--	---	---	---	-----	-------	---

Zákupy [CL, 471 23, 50°41', 14°39', 7 km V od České Lípy] zámek, nad vchodem

1855	13	D	P	1840	2003	–2°	17	4	S	PN	CR2P	7 12 6	–
------	----	---	---	------	------	-----	----	---	---	----	------	--------	---

Zákupy, náměstí Svobody [CL, 471 23, 50°41', 14°39', 7 km V od České Lípy] městský úřad; pouze sudá čísla

1856	17	D	V		2000	–2°			S	P	C/2	VIII XII IV	–
------	----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	-----	-------------	---

Zálesí [ST, 384 73, 49°10', 13°43', 16 km VJV od Sušice, obec Drážov] bývalý obecní úřad; zhotovitel Adolf Poduška

1857	40	–	V	2001	2003	–5°			S	P	CRP	VIII XII IV	–
------	----	---	---	------	------	-----	--	--	---	---	-----	-------------	---

Zálsí [TA, 394 81, 49°13', 14°36', 23 km JJZ od Tábora] budova skladu ZD

1858	3	–	PZ	1970	1985	18°		2	S	P	CZ2P	VIII XII V	–
------	---	---	----	------	------	-----	--	---	---	---	------	------------	---

Zálsí, Betlém 35 [UO, 564 01, 49°58', 16°15', 6 km VSV od Vysokého Mýta] mlýn u hráze rybníka Lačnov; zhotovitel Josef Pešek

1859	21	D	D		2001	J	8	1	S	P	CR2	X XII XV	–
------	----	---	---	--	------	---	---	---	---	---	-----	----------	---

Zalužany 94 [PB, 252 84, 49°33', 14°5', 17 km JJV od Příbrami] dům, štít domu

1860	23	F	V	1780?	1999		5,5	1,4	S	K	CP	VI XII VI	–
------	----	---	---	-------	------	--	-----	-----	---	---	----	-----------	---

Zámostí 49 [MB, 294 31, 50°22', 14°52', 5 km JZ od Mladé Boleslavi, obec Písková Lhota] před domem

1861	16	D	D		4/01		0		PP	P	CZ		–
------	----	---	---	--	------	--	---	--	----	---	----	--	---

Zámorsk [UO, 565 43, 49°59', 16°7', 5 km SZ od Vysokého Mýta] státní archiv, hospodářská budova původního zámku; ukazatel pokroucený, ve stuze nečitelné číslice

1862	15/1	D	PZ	1840?	2000	18°	9	1,6	S	P	CP	IX XII IV	–
------	------	---	----	-------	------	-----	---	-----	---	---	----	-----------	---

Zámorsk 18 [UO, 565 43, 49°59', 16°7', 5 km SZ od Vysokého Mýta] na střeše kůlny; vyrobeny z kovových drátů; posuvný polos; zhotovitel Milan Toušek

1863	15/2	O	V	1981	2001	J	4	1	S	P	CP	VIII XII IV	–
------	------	---	---	------	------	---	---	---	---	---	----	-------------	---

na zdi domu; zhotovitel Milan Toušek

1864	15/2	O	Z	1981	2000	12°	0,8	0,6	S	P	CR2PG	10 12 2	–
------	------	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	-------	---------	---

1865	15/2	O	Z	1981	2000	–86°	1,5	1	S	P	CZ4G	8 10	–
------	------	---	---	------	------	------	-----	---	---	---	------	------	---

Zámorsk 24 [UO, 565 43, 49°59', 16°7', 5 km SZ od Vysokého Mýta] hospodářská budova v hřebčíně; v horní stuze číslice pro „zimní“ čas (8 12 4), po obvodu pro letní (VII I VI); Nosek (1998); zhotovitel Miloš Nosek a firma VAFI, Hradec Králové

1866	19	O	D	1998	2001	–5,4°	4,5	3	S	PN	CRLD7S	7 12 4, VII I VI	N
------	----	---	---	------	------	-------	-----	---	---	----	--------	------------------	---

Zámorsk 40 [UO, 565 43, 49°59', 16°7', 5 km SZ od Vysokého Mýta] místo hodinových čar paprsky slunce; zhotovitel Miloš Nosek a firma VAFI, Hradec Králové

1867	20	D	V	2000	2001	–16,7°	3	2,6	S	P	CR2L	VII XII VI	–
------	----	---	---	------	------	--------	---	-----	---	---	------	------------	---

Zásmuky [KO, 281 44, 49°57', 15°2', 15 km JZ od Kolína] zámek, nádvoří; hodiny sejmuty kvůli rekonstrukci zámku

1868	21	V	Z		2000		9		S	PN			–
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	----	--	--	---

Zátoň [CK, 382 11, 48°44', 14°20', 9 km JJV od Českého Krumlova, obec Větrň] kostel sv. Jana Křtitele, jižní předsíň; nápis „1840“ zanikl

1869	16	D	PZ	1840	1998	J	5	1,2	S	P	CR4P	VII XII III	N
------	----	---	----	------	------	---	---	-----	---	---	------	-------------	---

Závrcy 91 [NA, 549 31, 50°28', 16°15', 8 km SV od Náchoda, obec Vysoká Srbská] původně i další hodiny na V stěně; latinský nápis „CARPE DIEM“ („Užívej dne“); zhotovitel Bedřich Zaňka

1870	13	D	PZ	1960	2001	20°	1,5	1,2	S	P	CR2	X XII XVII	N
------	----	---	----	------	------	-----	-----	-----	---	---	-----	------------	---

Zběhy [UH, 687 03, 49°7', 17°29', 6 km SSV od Uherského Hradiště, obec Babice] dům

1871	1	-	PZ	1977	1986	-12°		1	S	K	ZR2G	6 12 6	-
------	---	---	----	------	------	------	--	---	---	---	------	--------	---

Zborovice [KM, 768 32, 49°15', 17°17', 10 km ZJZ od Kroměříže] kostel; původní číselník zřejmě bohatý; datové křivky nejsou hyperboly, resp. přímka; vyznačeny délky „světého dne“ a „tmavé noci“ pro příslušné datum; renovovaný 1984

1872	13	D	V	1740?	1986	-10°	3,5	1,5	S	PN	CZ4PD4G	VI XII V	-
------	----	---	---	-------	------	------	-----	-----	---	----	---------	----------	---

Zbraslavice [KH, 285 21, 49°48', 15°11', 16 km JJZ od Kutné Hory] hotel U nádraží; jen obrys číselníku

1873	39	D	C		2004		5	2	S	-			-
------	----	---	---	--	------	--	---	---	---	---	--	--	---

Zbytiny [PT, 384 41, 48°56', 13°59', 9 km J od Prachatic] Magdalého chalupa

1874	28	-	V	2003	2003	10°		2,4	S	P	CRP	VII XII VI	-
------	----	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-----	------------	---

Zdětín 52 [PV, 798 43, 49°30', 16°59', 10 km ZSZ od Prostějova]

1875	7/1	-	D	1936?	1986	-36°		1,5	S	P	CP	6 12 1	-
------	-----	---	---	-------	------	------	--	-----	---	---	----	--------	---

1876	7/2	-	D	1936?	1986	54°		1,5	S	P	CP	11 12 7	-
------	-----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	---------	---

Zdice [BE, 267 51, 49°54', 13°59', 8 km JZ od Berouna]

1877	17	D	D	1991	5/02				S	P	CZ2PG	9 2 6	-
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	-------	-------	---

Zdíkov 61 [PT, 384 73, 49°5', 13°42', 21 km JV od Sušice] dům

1878	14	-	V	1905?	1985	-8°		0,4	S	P	CR4P	8 12 4	-
------	----	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	---	------	--------	---

Zdíkovec [PT, 384 73, 49°6', 13°42', 20 km JV od Sušice, obec Zdíkov] kostel sv. Petra a Pavla, loď

1879	15	D	V	1880?	1999	-13°	4		S	PN	CZ2R2P	VIII XII IV	-
------	----	---	---	-------	------	------	---	--	---	----	--------	-------------	---

Zdoňov [NA, 549 58, 50°38', 16°10', 20 km VSV od Trutnova] kostel Nejsvětější Trojice, apsida; čísla chybí

1880	23	D	C		6/02	-100°	4	1,9	S	-			-
------	----	---	---	--	------	-------	---	-----	---	---	--	--	---

Zechovice 7 [ST, 387 01, 49°10', 13°52', 1,2 km Z od Volyně, obec Volyně] hospodářská budova u domu; zhotovitel ing. František Babka

1881	54	-	V	2004	2004	1°	3?	2,2	S	P	CRP	VII XII V	N
------	----	---	---	------	------	----	----	-----	---	---	-----	-----------	---

Zlatá Koruna [CK, 382 02, 48°51', 14°23', 6 km SV od Českého Krumlova] konventní chrám Nanebevzetí Panny Marie, kamenná zídka vpravo vedle vchodu

1882	14/1	D	C		7/98	30°		0,6	S	-	CR		-
------	------	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	----	--	---

klášter, rajský dvůr; nesprávné, chaotické umístění číslic; gnómon vsazen do nového otvoru?

1883	14/2	O	D	1667?	2002	-70°	10	1,5	S	KN	CRPD9G	5 12 1	-
------	------	---	---	-------	------	------	----	-----	---	----	--------	--------	---

klášter, Malý konvent; obnovena jen levá část číselníku; latinský nápis „TEMPORA TEMPO-RI... RECTIUS UTET...“ („Ať se lépa užívá času“?); archaické číslice

1884	14/3	O	C		7/98	22°	4	2,6	S	-	CZ2RD7	VIII XII ... 8 12 2	VN
------	------	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	--------	---------------------	----

bývalá fara, u gotické brány

1885	14/4	D	PZ		2002	42°	6	1,5	S	PN	R4		-
------	------	---	----	--	------	-----	---	-----	---	----	----	--	---

1886	14/4	D	PZ		2002	-48°	6	1,5	S	P	R4		-
------	------	---	----	--	------	------	---	-----	---	---	----	--	---

štít kaple Andělů strážných; rysky a číslice vybledlé

1887	14/5	O	P		7/02	54°		2,5	S	P	CRP	X XII VIII	-
------	------	---	---	--	------	-----	--	-----	---	---	-----	------------	---

budova s antikvariátem, zadní trakt

1888	14/7	O	C		7/98	V	5	2,2	S	-	CZ2RD7	III X, 9 11	V
------	------	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	--------	-------------	---

klášter; též hodiny počítané od východu a od západu slunce

1889	38/1	-	C		7/02	JV			S	-	CZ2RD7	V XI, 10 12	-
------	------	---	---	--	------	----	--	--	---	---	--------	-------------	---

klášter

1890	38/2	-	C		7/02	J			S	-	CZ2RD7	7 12 6	-
------	------	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	--------	---

Zlatá Koruna 6 [CK, 38202, 48°51', 14°23', 6 km SV od Českého Krumlova] štít domu, bývalá klášterní sýpka; v roce 1998 nečitelné hodinové čáry a datové křivky; nyní jen číslice a značky

1891	14/6	D	V		12/03	-47°	10	2,5	S	PN	CZ	VII XII	-
------	------	---	---	--	-------	------	----	-----	---	----	----	---------	---

Zlátenka [PE, 39501, 49°25'22'', 15°3'31'', 13 km Z od Pelhřimova] štít domu uprostřed návsí; číslice hůře čitelné; nápisy „ČAS UKAZUJE ŠALEBNĚ“, „SINE SOLE SILEO“, „BEZ SLUNCE MLČÍM“ (překlad)

1892	42	D	P		2003	JJZ			S	P	CRP	IX XII V	N
------	----	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	-----	----------	---

Zliv, Nádražní ulice [CB, 37344, 49°4', 14°22', 12 km SZ od Českých Budějovic] hostinec U Dvořáků

1893	87	D	D		6/02				S	P	C	VII XII V	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	-----------	---

Zlonice [KD, 27371, 50°17', 14°6', 6 km S od Slaného] průčelí památníku A. Dvořáka, bývalý špitál

1894	9/2	D	U	1900	1999	10°	5	2?	S	P			-
------	-----	---	---	------	------	-----	---	----	---	---	--	--	---

Zlonice, K Vypichu 353 [KD, 27371, 50°17', 14°6', 6 km S od Slaného] garáž u rodinného domku; XII není na svislci; nápis „MCMLXXVI“

1895	9/1	-	V	1976	10/94	-50°		1,8	S	P	CR4	V XII II	N
------	-----	---	---	------	-------	------	--	-----	---	---	-----	----------	---

Znojmo [ZN, 66902, 48°51', 16°3', 43 km JJV od Třebíče] městský archiv

1896	22	-	V		8/99	JV			S	PN	CZ2RPD7	5 12 3	-
------	----	---	---	--	------	----	--	--	---	----	---------	--------	---

Jubilejní park u zámku

1897	27	D	D		2003				PP	P	CO		VI XII XVIII	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	----	---	----	--	--------------	---

Zvičina [TU, 544 01, 50°27', 15°42', 8 km ZSZ od Dvora Králové nad Labem, obec Třebihošť] kaplička na cestě do Třebihoště, ve štítu; číselník rytý do pískovce; čitelné pouze číslice I, II a III

1898	6/2	D	PZ	1750?	2002	4°	4,2	0,9	S	P	C		X XII IV	-
------	-----	---	----	-------	------	----	-----	-----	---	---	---	--	----------	---

Zvičina 128/12 [TU, 544 01, 50°27', 15°42', 8 km ZSZ od Dvora Králové nad Labem, obec Třebihošť] chalupa, štít; zanikly při opravě chalupy po roce 1992; původně hodinové čáry vytvořeny bílými obdélníky, některé chyběly

1899	6/1	D	Z		2003	J			S	-	R			-
------	-----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	--	---

Zvíkov 20 [CB, 373 72, 48°59', 14°37', 11 km V od Českých Budějovic] statek

1900	39	D	U		1998		3		S	P				-
------	----	---	---	--	------	--	---	--	---	---	--	--	--	---

Zvole [ZR, 592 56, 49°30', 16°11', 10 km JV od Nového Města na Moravě] fara u kostela sv. Václava; nápisy „1723“, „1863“, „1973“, „1994“, „2000“

1901	18	D	V	1723	2002				S	P	CZ2P		X XII VI	N
------	----	---	---	------	------	--	--	--	---	---	------	--	----------	---

Zvoleněves [KD, 273 25, 50°14', 14°11', 6 km V od Slaného] areál cukrovaru; číselník značně poškozen

1902	10	-	PZ	1835?	1984	60°		1,4	S	P	CP		10 12 9	-
------	----	---	----	-------	------	-----	--	-----	---	---	----	--	---------	---

Žáky [KH, 286 01, 49°53', 15°22', 10 km JV od Kutné Hory] zámek

1903	17	D	U		2002	0°	4,2	1,5	S	P	C			-
------	----	---	---	--	------	----	-----	-----	---	---	---	--	--	---

Žalhostice [LT, 411 01, 50°31', 14°5', 4 km ZJZ od Litoměřic] základní škola; hodiny nejsou funkční, protože hodinové dělení je symetrické

1904	19	D	PZ	1962	1986	39°		2	S	P	CZOG		6 12 18	-
------	----	---	----	------	------	-----	--	---	---	---	------	--	---------	---

Žamberk [UO, 564 01, 50°5', 16°27', 14 km SSV od Ústí nad Orlicí] v zámeckém parku; tvar pomníku; renovovány 1985; latinský nápis „NON NUMERO HORAS NISI SERENAS“ („Počítám jen jasné hodiny“)

1905	16	D	D	1780	2002	-17°	1	0,6	S	P	CR4P		VII XII V	VN
------	----	---	---	------	------	------	---	-----	---	---	------	--	-----------	----

Žamberk, Tovární 506 [UO, 564 01, 50°5', 16°27', 14 km SSV od Ústí nad Orlicí] uvnitř továrního objektu

1906	30	O	-		2002				S	P				-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Žatec [LN, 438 01, 50°20', 13°33', 15 km JJV od Chomutova] administrativní budova Šroubáren

1907	22/1	O	V	1945?	1986	18°		1,2	S	PN	CZPG		9 12 5	-
------	------	---	---	-------	------	-----	--	-----	---	----	------	--	--------	---

Ždánice [HO, 696 32, 49°4', 17°2', 8 km SZ od Kyjova] hvězdárna; pouze sudá čísla; zhotovitel Arnold Špetík

1908	9	D	V	1955	1986	20°		1,5	S	P	C/2RO		VIII XII XVIII	-
------	---	---	---	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	--	----------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Žďár 40 [KT, 341 01, 49°23', 13°33', 19 km V od Klatov, obec Nalžovské Hory] zhotovitel Josef Vítek

1909	44	O	V	1990	2003	JJV	2	0,7	S	P	CRPLD3	10 1 7	-
------	----	---	---	------	------	-----	---	-----	---	---	--------	--------	---

Žďár nad Sázavou, Zelenohorská 149/30 [ZR, 591 01, 49°34', 15°57', 10 km Z od Nového Města na Moravě] dům; nápis „2.IX.LP.1967“

1910	17	D	C	1967	2001		2	1,8	S	-	R		N
------	----	---	---	------	------	--	---	-----	---	---	---	--	---

Žehuň 1 [NB, 289 05, 50°8', 15°17', 11 km V od Poděbrad] fara; číselník ve tvaru lichoběžníku

1911	10	D	D	1897	2002	-45°	5	2	S	P	CP	VIII XII I	-
------	----	---	---	------	------	------	---	---	---	---	----	------------	---

Žehušice [KH, 285 75, 49°58', 15°25', 11 km V od Kutné Hory] budova tzv. předzámčí; číselník ve žluté prohnuté stuze; špatně viditelné číslice XII až III, ostatní nečitelné; již nečitelný latinský nápis „Sine Sole Sileo“ („Bez Slunce mlčím“)

1912	11/1	D	C	1826	6/04	20°	4,5	2,1	S	-	CR2P	X XII III	N
------	------	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	-----------	---

Žehušice 19 [KH, 285 75, 49°58', 15°25', 11 km V od Kutné Hory] bývalý pivovar, štít

1913	11/2	D	U	1700?	8/02	-20°	13	4	S	PN	C		-
------	------	---	---	-------	------	------	----	---	---	----	---	--	---

Železná Ruda [KT, 340 04, 49°08', 13°14', 23 km ZJZ od Sušice] rodinný dům, zazděné okno

1914	17/2	-	-						S	-			-
------	------	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Železná Ruda 77 [KT, 340 04, 49°08', 13°14', 23 km ZJZ od Sušice] cukrárna; číselník pro pravý místní čas (římské číslice) a korigovaný o délku (arabské); pod hodinami tabulka s časovou korekcí; zhotovitel František Mareš

1915	17/1	D	V	1999	2001	J		1,7	S	P	CPS	IX XII VI, 9 12 6	-
------	------	---	---	------	------	---	--	-----	---	---	-----	-------------------	---

Železnice, Muzejní náměstí 181 [JC, 507 13, 50°28', 15°23', 4 km SSV od Jičína] muzeum, štít; 1986 viditelná plastická stuha

1916	14/1	D	U	1827	2001	-96°	9	2	S	P			-
------	------	---	---	------	------	------	---	---	---	---	--	--	---

Železnice, Raisova 346 [JC, 507 13, 50°28', 15°23', 4 km SSV od Jičína] garáž; latinský nápis „VULNERANT OMNES ULTIMA NECAT“ („Všechny poraňují, poslední zabíjí“)

1917	14/2	O	V		2001	-8°	3	1,8	S	P	CZP	8 12 5	N
------	------	---	---	--	------	-----	---	-----	---	---	-----	--------	---

Želiv [PE, 396 01, 49°32', 15°14', 10 km Z od Humpolce] klášter, prelatura (arkýř); nápis „Která bude ta poslední?"; zhotovitel A. Häusler

1918	21/1	D	C	1909	2003	-8°	3,5	1,6	S	-	CZ2P	9 12 5	VN
------	------	---	---	------	------	-----	-----	-----	---	---	------	--------	----

klášter, nádvoří konventu; číslice VI chybí

1919	21/2	O	V		1997		6	2	S	P	CZ2RP	VI XII VI	-
------	------	---	---	--	------	--	---	---	---	---	-------	-----------	---

klášter, opěrák presbytáře klášterního kostela Narození Panny Marie; skryté pod omítkou

1920	21/3	O	Z	1570?	1982				S	-			-
------	------	---	---	-------	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Žerotice 39 [ZN, 671 34, 48°56', 16°10', 13 km SV od Znojma] farní úřad; vlevo vedle číselníku hodin je lev (český symbol), vpravo orlice (symbol Moravy)

1921	20	-	D	1947	1986	22°		2	S	P	CP	VII XII VII	V
------	----	---	---	------	------	-----	--	---	---	---	----	-------------	---

Žhery 5 [KO, 282 01, 50°6', 14°55', 13 km JV od Čelákovic, obec Klučov] dům; nápis „ČAS JSOU PENÍŽE“

1922	7		D	V	1935?	2002	-40°	5	2,5	S	P	CZ2P	7 12 3	VN
------	---	--	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	------	--------	----

Židlochovice 100 [BI, 667 01, 49°2', 16°37', 19 km J od Brna] radnice na náměstí; renovovány v letech 1820 a 1971

1923	18	D	D		1998	-22°	4	1,8	S	P	CR2P	VII XII V	V
------	----	---	---	--	------	------	---	-----	---	---	------	-----------	---

Žihle [PS, 331 65, 50°3', 13°23', 35 km S od Plzně] děkanský úřad, bývalá škola

1924	22	D	D		5/02		3	1,3	S	P	CR4P	8 12 6	-
------	----	---	---	--	------	--	---	-----	---	---	------	--------	---

Žihle 175 [PS, 331 65, 50°3', 13°23', 35 km S od Plzně] stodola, pohled od vchodu na hřbitov; nápisy „Žihle 2003“, „tempus aeternum est“ („čas je věčný“), „tempus hiemale“ („zimní čas“), „tempus aestivum“ („letní čas“); zhotovitel Otto Huček

1925	31	D	V	2003	2003	J	4	4	S	P	CZ2RPL	VIII XII IV, IX I V	N
------	----	---	---	------	------	---	---	---	---	---	--------	---------------------	---

Žichovice 1 [KT, 342 01, 49°16', 13°37', 8 km VSV od Sušice] zámek

1926	14/1	D	P	1880?	2000	-35°	5	2,2	S	P	CZ2P	VI XII I	-
------	------	---	---	-------	------	------	---	-----	---	---	------	----------	---

Žinkovy [PJ, 335 01, 49°29', 13°29', 16 km SV od Klatov] domov důchodců; nápis „Janota 73“; zhotovitel p. Janota

1927	14/1	D	V	1973	1984	6°	7	2	S	P	CZP	X XII V	N
------	------	---	---	------	------	----	---	---	---	---	-----	---------	---

nádvorní zámku, zotavovna; nápis „1897“; bohatá ornamentální výzdoba

1928	14/2	D	PZ	1897	2001	-2°	11	3	S	PN	CZ2P	VIII XII IV	VN
------	------	---	----	------	------	-----	----	---	---	----	------	-------------	----

Žirovnice, Žižkova 434 [PE, 394 68, 49°15', 15°12', 18 km SV od Jindřichova Hradce]

1929	22	-	-		1984				-	-			-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Živonín 13 [ME, 277 33, 50°22', 14°38', 11 km V od Mělníka, obec Řepín] štít obytného domu

1930	11	-	Z	1967	2003	0°		1	S	P	CR2P	IX XII IV	-
------	----	---	---	------	------	----	--	---	---	---	------	-----------	---

Žiželeves 29 [HK, 503 03, 50°19', 15°45', 13 km SSZ od Hradce Králové, obec Hoříněves] původně (od roku 1970?) sololitové, od 1994 plechové; zhotovitel Josef Kahl

1931	10	O	V	1994	8/02	20°	2,7	1	S	P	CZR2L	XI XII VI	-
------	----	---	---	------	------	-----	-----	---	---	---	-------	-----------	---

Žlutice, Dukelských hrdinů 97 [KV, 364 52, 50°05', 13°10', 24 km JV od Karlových Varů] fara; párové; nápis částečně čitelný ve dvou řádcích „ŽIVOT JE SEN, ČAS“, „SVŮJ DOUŠEK ŽIVO“

1932	9	D	PZ	1769	2004	70°		2,5	S	P	CZR2P	I VI	N
------	---	---	----	------	------	-----	--	-----	---	---	-------	------	---

fara; párové

1933	9	D	P	1769	2004	-10°		2,5	S	P	CZR2P	VII XII I	-
------	---	---	---	------	------	------	--	-----	---	---	-------	-----------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Žumberk [CB, 373 33, 48°48', 14°41', 26 km JV od Českých Budějovic, obec Žár] hospoda Na faře; číslice od II nezřetelné

1934	25	D	P	1836	1998	-30°	3	0,75	S	P	CR4P	VI XII III	-
------	----	---	---	------	------	------	---	------	---	---	------	------------	---

stodola u domu

1935	45	D	Z		1998				S	P	CZ2P	8 12 5	-
------	----	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	--------	---

Obr. 36 — Čtyřnásobné sluneční hodiny na Kleti (CK 7) jsou umístěny na stanovišti s největší nadmořskou výškou v České republice (1038 m n. m.). Sestávají z východních a západních svislých hodin, polárních jižních a polárních prstencových hodin. Foto Miloš Nosek (1998).

2.4 Statistiky slunečních hodin v České republice

Miroslav Brož, Miloš Nosek

Tato kapitola zahrnuje sluneční hodiny na území České republiky, které byly jednotlivě popsány v předchozí katalogové tabulce.

Celkový počet slunečních hodin v oblasti k 12. 8. 2004 je 1921. Počty hodin v jednotlivých *krajích* uvádí tab. 7. Kraj Jihočeský má hodin nejvíce (385; 20,0 %).

1.	Jihočeský	385	20,0 %
2.	Středočeský	318	16,6 %
3.	Plzeňský	174	9,1 %
4.	Pardubický	140	7,3 %
5.	Vysočina	139	7,2 %
6.	Královéhradecký	138	7,2 %
7.	Jihomoravský	123	6,4 %
8.	Ústecký	123	6,4 %
9.	Hlavní město Praha	115	6,0 %
10.	Olomoucký	81	4,2 %
11.	Liberecký	61	3,2 %
12.	Zlínský	46	2,4 %
13.	Karlovarský	39	2,0 %
14.	Moravskoslezský	39	2,0 %

Tab. 7 — Počty hodin podle krajů.

Při porovnání *okresů* je nejvíce hodin evidováno v okrese Praha-město (115; 6,0 %) a nejméně v okrese Frýdek-Místek (2; 0,1 %). Přesné rozdělení četností hodin je vidět v tab. 9 a na obr. 37.

Jedním z kritérií statistického hodnocení může být *typ hodin* (tab. 8). V České republice (obdobně jako v jiných zemích) významně převažují svislé hodiny v počtu 1787 (93,0 %). Pouze 7,0 % zbývá na ostatní typy hodin.

svislé	1787	93,0 %
vodorovné	32	1,7 %
neznámý	31	1,6 %
polární prstencové	28	1,5 %
„extra“	23	1,2 %
pouze symbol	12	0,6 %
rovníkové	4	0,2 %
polární	2	0,1 %
polární jižní	1	0,1 %
kulové	1	0,1 %

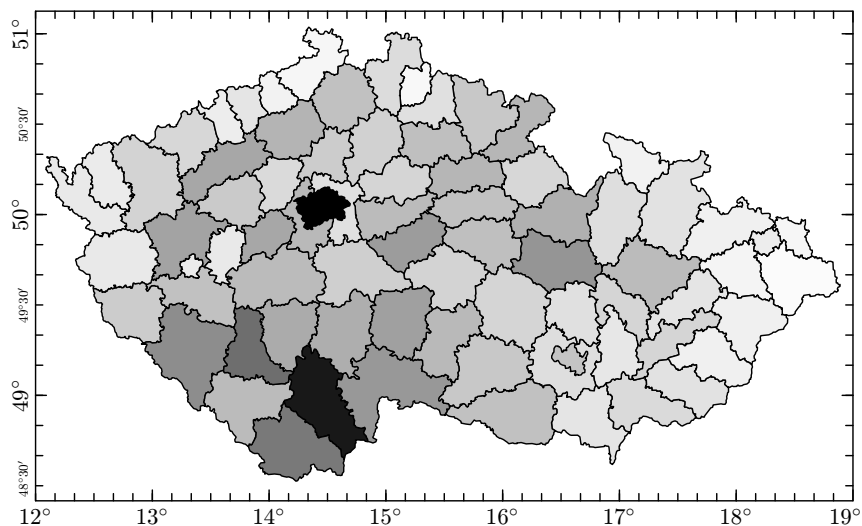
Tab. 8 — Typy hodin (každé hodiny mohou být zařazeny právě do jednoho typu).

1.	Praha-město	115	6,0 %	40.	Karlovy Vary	20	1,0 %
2.	České Budějovice	105	5,5 %	41.	Kroměříž	19	1,0 %
3.	Strakonice	66	3,4 %	42.	Nymburk	19	1,0 %
4.	Český Krumlov	61	3,2 %	43.	Prerov	19	1,0 %
5.	Klatovy	52	2,7 %	44.	Žďár nad Sázavou	19	1,0 %
6.	Jindřichův Hradec	47	2,4 %	45.	Dečín	18	0,9 %
7.	Svitavy	47	2,4 %	46.	Rychnov nad Kněžnou	18	0,9 %
8.	Kutná Hora	44	2,3 %	47.	Hodonín	17	0,9 %
9.	Pelhřimov	43	2,2 %	48.	Kladno	17	0,9 %
10.	Plzeň-sever	42	2,2 %	49.	Liberec	16	0,8 %
11.	Benešov	40	2,1 %	50.	Blansko	15	0,8 %
12.	Litoměřice	40	2,1 %	51.	Šumperk	15	0,8 %
13.	Písek	38	2,0 %	52.	Brno-město	14	0,7 %
14.	Tábor	37	1,9 %	53.	Praha-západ	14	0,7 %
15.	Ústí nad Orlicí	36	1,9 %	54.	Semily	14	0,7 %
16.	Louny	35	1,8 %	55.	Bruntál	13	0,7 %
17.	Hradec Králové	33	1,7 %	56.	Uherské Hradiště	13	0,7 %
18.	Náchod	33	1,7 %	57.	Teplice	12	0,6 %
19.	Jihlava	32	1,7 %	58.	Břeclav	11	0,6 %
20.	Příbram	32	1,7 %	59.	Prostějov	11	0,6 %
21.	Kolín	31	1,6 %	60.	Vyškov	11	0,6 %
22.	Praha-východ	31	1,6 %	61.	Cheb	10	0,5 %
23.	Prachatice	31	1,6 %	62.	Rokycany	10	0,5 %
24.	Olomouc	30	1,6 %	63.	Tachov	10	0,5 %
25.	Chrudim	29	1,5 %	64.	Plzeň-město	9	0,5 %
26.	Jičín	29	1,5 %	65.	Sokolov	9	0,5 %
27.	Česká Lípa	28	1,5 %	66.	Most	8	0,4 %
28.	Pardubice	28	1,5 %	67.	Ostrava-město	8	0,4 %
29.	Plzeň-jih	28	1,5 %	68.	Opava	7	0,4 %
30.	Znojmo	28	1,5 %	69.	Vsetín	7	0,4 %
31.	Brno-venkov	27	1,4 %	70.	Zlín	7	0,4 %
32.	Trutnov	25	1,3 %	71.	Jeseník	6	0,3 %
33.	Třebíč	25	1,3 %	72.	Ústí nad Labem	6	0,3 %
34.	Rakovník	24	1,2 %	73.	Nový Jičín	5	0,3 %
35.	Domažlice	23	1,2 %	74.	Chomutov	4	0,2 %
36.	Mladá Boleslav	23	1,2 %	75.	Karviná	4	0,2 %
37.	Beroun	22	1,1 %	76.	Jablonec nad Nisou	3	0,2 %
38.	Mělník	21	1,1 %	77.	Frýdek-Místek	2	0,1 %
39.	Havlíčkův Brod	20	1,0 %				

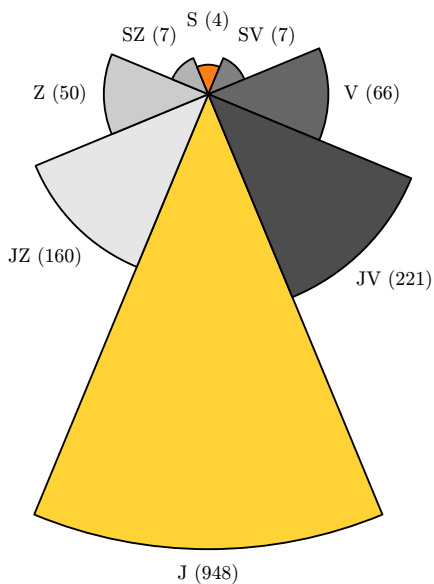
Tab. 9 — Počty hodin podle okresů.

U svislých hodin převládá *orientace* jižním (948; 49,3 %), jihovýchodním (221; 11,5 %) a jihozápadním (160; 8,3 %) směrem (obr. 38). Severním směrem jsou orientovány 4 hodiny. Orientace je uváděna u 76,2 % záznamů.

Jako *ukazatel* je v 95,6 % použit polos (šikmý ukazatel), z toho v 16,5 % je opatřen nodem. V ostatních případech (73) je ukazatel kolmý. Viz též tab. 10.

Obr. 37 — Počty slunečních hodin v jednotlivých okresech (nejméně hodin je vyznačeno bíle, nejvíce černě). Data jsou též v tab. 9.

Obr. 38 — Rozdělení četností svislých hodin podle orientace (azimutu kolmice ke stěně).

Typy číselníků jsou zachyceny v tab. 11. Vyplývá z ní, že na většině číselníků pochopitelně jsou číslice a případně hodinové úsečky nebo značky. Poloorlojní stupnici má asi sedmkrát více hodin než orlojní. 10,7 % hodin je vybaveno kalendářem s datovými křivkami. Jako gnómonicky chybné lze označit 6,9 % slunečních hodin.

šikmý (polos)	1285	66,9 %
šikmý s nodem	317	16,5 %
neznámý	245	12,8 %
kolmý (gnómon)	44	2,3 %
kolmý s nodem	29	1,5 %

Tab. 10 — Typy ukazatelů.

čísla	1450	75,5 %
značky	436	22,7 %
rysky	777	40,4 %
orlojní	153	8,0 %
poloorlojní	928	48,3 %
letní čas	45	2,3 %
datové křivky	206	10,7 %
analema	12	0,6 %
„speciál“	46	2,4 %
gnómonicky chybné	132	6,9 %

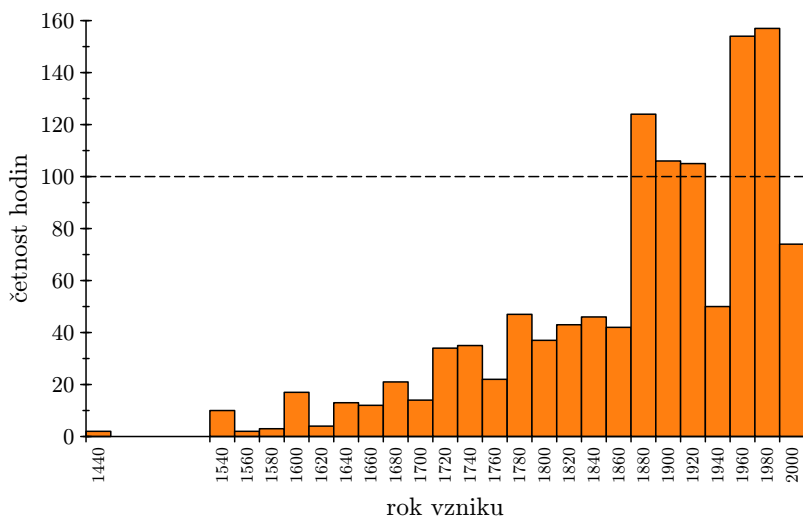
Tab. 11 — Typy číselníků (jedny hodiny mohou mít číselník s více atributy).

Další údaj, který u hodin sledujeme, je *rok vzniku*. Ten se podařilo zjistit u 61,1 % hodin. Z rozdělení četností hodin (viz histogram na obr. 39) lze vyčíst, že nejbohatšími obdobími z hlediska vzniku hodin byly roky 1980 až 2000 (13,4 %), 1960 až 1980 (13,1 %) a 1900 až 1920 (9,0 %). Nejstarší hodiny na stanovišti Telč pocházejí z roku 1450 (?).

Stav hodin (tab. 12) je znám u většiny záznamů. V 656 případech je stav výborný, ve 453 dobrý. Poškozeno — ať už částečně, značně, popř. zbyl jen ukazatel nebo jen číselník — je 32,7 % z celkového počtu.

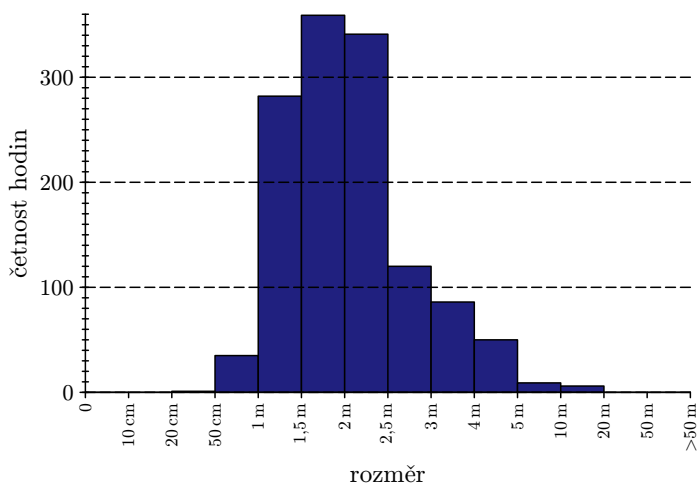
výborný	656	34,1 %
dobrá	453	23,6 %
značně poškozeny	180	9,4 %
zbyl jen ukazatel	174	9,1 %
poškozeny	171	8,9 %
zbyl jen číselník	101	5,3 %
zaniklé hodiny	101	5,3 %
neznámý	84	4,4 %

Tab. 12 — Stav hodin.

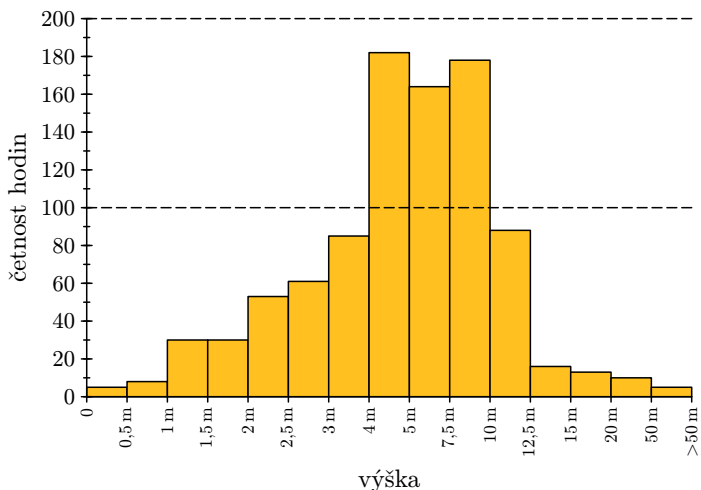
Obr. 39 — Rozdělení četností hodin podle roku vzniku.

U většiny hodin jsou také udávány *rozměry* (obr. 40). Nejčastější jsou velikosti 1 m až 1,5 m (21,9 %), 1,5 m až 2 m (27,9 %) a 2 m až 2,5 m (26,5 %). Hodin menších než 1 m je 2,8 % a naopak větších než 2,5 m je 21,1 %. Největší hodiny se nacházejí na stanovišti Třešť, Franze Kafky.

Obr. 40 — Rozdělení četností hodin podle rozměru.

Nejčastěji uváděná *výška* hodin nad zemí⁸ je 4 až 5 m (19,6%), 5 až 7,5 m (17,7%) a 7,5 až 10 m (19,2%). Ve výšce do 2,5 m je situováno 13,5% hodin, ve výšce nad 10 m 14,2% hodin. Graficky je rozdělení četností hodin podle výšky znázorněno na obr. 41. Nejvýše umístěné jsou hodiny na stanovišti Šternberk, a to ve výšce 35 m.

Obr. 41 — Rozdělení četností hodin podle výšky umístění.

Zajímavým údajem je *umístění hodin* (tab. 14, 15). Obvykle bývají na obytných domech — téměř v 49% případů. Pak také jsou hodiny na kostelích (12,9%), zámcích (11,7%), farách (2,9%), v zahradách (2,7%), na chatách či chalupách (2,8%) a školách (3,0%). Mějme na paměti, že některé z objektů se slunečními hodinami mají velmi bohatou historii a dnes mohou sloužit k účelům jiným, než ke kterým byly původně určeny.

Co se týká *vzhledu hodin* (tab. 13), na 18,7% je čitelný nápis, 12,2% hodin je klasifikováno jako výtvarně zajímavé.

bez zvláštností	1423	74,1 %
nápis	260	13,5 %
výtvarně zajímavé	135	7,0 %
výtvarně zajímavé s nápisem	100	5,2 %

Tab. 13 — Vzhled hodin.

⁸ Výška hodin je počítána od země po spodní okraj číselníku; v případě, že číselník zcela chybí, je měřena od země až k patě ukazatele.

dům	396	20,6 %
kostel	248	12,9 %
zámek	225	11,7 %
škola	57	3,0 %
fara	55	2,9 %
chata, chalupa	53	2,8 %
zahrada	51	2,7 %
klášter	47	2,4 %
kaple	47	2,4 %
mlýn	38	2,0 %
statek	34	1,8 %
stodola	27	1,4 %
věž	20	1,0 %
hrad	20	1,0 %
hospoda	19	1,0 %
hvězdárna	14	0,7 %
zvonice	9	0,5 %
brána	7	0,4 %
garáž	7	0,4 %
ostatní	547	28,5 %

Tab. 14 — Počty hodin podle umístění. (Položka ostatní zahrnuje hodiny, u kterých nebylo vyplněno umístění; lze přepokládat, že jde většinou o domy.)

	H	J	I	A	K	L	M	O	P	E	S	V	U	Z
dům	15	94	26	14	18	5	12	18	21	39	86	25	14	9
kostel	9	56	14	2	23	13	7	9	15	25	29	25	11	10
zámek	1	38	15	5	8	9	5	7	17	26	55	20	15	4
škola	2	3	4	1	4	1	2	3	5	8	8	6	6	4
fara	0	6	4	2	6	0	1	3	2	2	9	9	6	5
chata, chalupa	0	6	0	3	8	3	2	0	3	13	6	1	6	2
zahrada	7	5	1	3	10	0	1	0	10	5	5	3	0	1
klášter	1	11	3	2	5	1	0	1	0	10	5	5	1	2
kaple	0	12	9	0	1	0	1	3	2	6	9	2	2	0
mlýn	0	12	4	0	1	2	0	3	4	2	7	3	0	0
statek	1	10	0	0	2	0	0	1	1	4	11	2	2	0
stodola	0	4	2	0	4	0	0	2	8	1	5	1	0	0
věž	5	1	2	2	2	0	0	0	0	3	4	0	1	0
hrad	0	4	1	1	2	1	0	1	1	1	2	4	0	2
hospoda	1	6	1	0	0	2	0	0	1	0	4	2	2	0
hvězdárna	2	4	6	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
zvonice	0	0	2	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	1
brána	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0
garáž	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	3	0	0	0
ostatní	70	110	29	4	42	24	8	27	47	29	65	31	56	5

Tab. 15 — Umístění slunečních hodin, rozlišené podle krajů. (Zkratky: H – Hlavní město Praha, J – Jihočeský, I – Jihomoravský, A – Karlovarský, K – Královéhradecký, L – Liberecký, M –

Moravskoslezský, O – Olomoucký, P – Pardubický, E – Plzeňský, S – Středočeský, V – Vysočina, U – Ústecký, Z – Zlínský.)

Přístup k hodinám je shrnut v tab. 16. Vyplývá z ní, že k 52,2% hodin je dobrý přístup, ale u 21,7% je nějakým způsobem omezen. U ostatních záznamů není informace u přístupu k dispozici.

dobry	1003	52,2 %
neznámy	501	26,1 %
omezeny	336	17,5 %
lze fotografovát	66	3,4 %
vstupné	15	0,8 %

Tab. 16 — Přístup k hodinám.

Odhadujeme, že katalog obsahuje 70% až 80% všech slunečních hodin na pevných stanovištích v České republice. V regionech východních a středních Čech, případně v Praze, bude procento známých hodin zřejmě vyšší než v ostatních regionech, neboť většina autorů zabývajících se katalogizací hodin pochází právě z těchto míst.

Obr. 42 — Sluneční hodiny na kostele Zjevení Páně ve Šternberku (OC 14) jsou zřejmě rekordními hodinami v České republice, co se výšky umístění nad zemí týče. Foto Jan Trebichavský (1994).

2.5 Katalóg slnečných hodín na Slovensku

Legenda ku katalógu je uvedená na str. 41.

Banská Bystrica [SK BB, 974 01, 48°44', 19°9'] bývalý jezuitský kláštor, dvorná fasáda; málo výrazný ciferník

1936	1	-	P		1980	Z			S	-	C	XII VII	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	---------	---

veža; Druga (2003)

1937	4	D	U		2004	JZ	20?		S	P			-
------	---	---	---	--	------	----	-----	--	---	---	--	--	---

Banská Štiavnica, Antol [SK BS, 969 01, 48°25', 18°56', 19 km JJV od Žiaru nad Hronom] barokovo-klasicistický kaštieľ, pôvodne hrad Svätý Anton, trojuholníkový tympanón nad vchodom; latinský nápis „SVNT, ET ERVNT HORAE, PASSV, GRESSVQUE CVRENTES TAMEN VNA VENLET QVAE TIBI DICET ABL.“ („Sú a budú hodiny krokom a behom kvapiace, a predsa príde jedna, ktorá ti povie: odíď.“, chronogram SVVVVCVTMVVVTDC); uprostred tympanóna štvorcové mechanické hodiny

1938	1	-	D	1744	2003	J			S	P	CZ4P	VII XII IV	VN
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	------	------------	----

Banská Štiavnica, Kammerhofská 1 [SK BS, 969 01, 48°27', 18°54', 15 km JJV od Žiaru nad Hronom] barokový obraz; rekonštruované 2004; latinský nápis „VIRGO PIA EX RVNIS RESTAVRATA DO MVITVO POTENTI FAVORE SVCCVRRE“ (chronogram VIIXVIIIVDM-VIVIVCCV, tj. MDCCXVVVVVVVIII = 1751)

1939	2	D	V	1751	2004	J	5?	4	S	P	CZ2RP	VIII XII VI	VN
------	---	---	---	------	------	---	----	---	---	---	-------	-------------	----

Banská Štiavnica, Starý zámok [SK BS, 969 01, 48°27', 18°54', 15 km JJV od Žiaru nad Hronom] bývalý farský kostol, veža; čas možno odčítať 8 až 16; r. 2004 rekonštrukcia veže

1940	3	D	C		2004	J	15?	3?	S	P	CR2P	IX XII II	-
------	---	---	---	--	------	---	-----	----	---	---	------	-----------	---

Bardejov [SK BJ, 08501, 49°17', 21°17', 21 km Z od Svidníka] radnica, štít; delenie, rozsah ciferníka a upevnenie tyče v rozpore s umiestnením hodín na S stene

1941	2	D	C		1989	S			S	P	CPG	III IIX X	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	-----------	---

Bardejov, námestie Osloboditeľov 42 [SK BJ, 08501, 49°17', 21°17', 21 km Z od Svidníka] ekonomická škola

1942	1	D	D		1989	J			S	-	CP	VIII XII III	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--------------	---

Batizovce [SK PP, 05935, 49°5', 20°12', 8 km ZSZ od Popradu] kostol

1943	5	D	C		1988				S	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Bijacovce [SK LE, 05306, 49°2', 20°48', 15 km V od Levočí] románsky kostol, vedľa J predsienky; latinské nápisy „Una harum ultima utinam secunda“ („Jedna z týchto (bude) posledná, nech (je) šťastná“), „ECCLESIA RENOVATA ANNO DOMINI 19 65“ („Kostol obnovený leta pána 1965“)

1944	1	-	D		1989	J			S	P	CZ2P	7 12 5	VN
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--------	----

románsky kostol

1945	5	-	C		1989				S	-	R		
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	--

Blatnica [SK MT, 03815, 48°56', 18°56', 15 km J od Martina] neskorobarokový kaštieľ; nápis „1966“

1946	1	-	U		1988	V			S	-			N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Bobrov [SK NO, 02942, 49°26', 19°33', 32 km SV od Dolného Kubína] barokový kostol; obnovené 1966

1947	1	-	-		1980	J			S	P	CZ4P	VIII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	------------	---

Bobrovec [SK LM, 03221, 49°7', 19°37', 4 km S od Liptovského Mikuláša] gotický kostol

1948	1	D	U		2004	J	6?		S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	----	--	---	---	--	--	---

gotický kostol; tyč je upevnená pod zlým uhlom

1949	2	D	U		2004	V	6?		S	P	G		-
------	---	---	---	--	------	---	----	--	---	---	---	--	---

Bojnice [SK PD, 972 01, 48°47', 18°35', 4 km ZSZ od Prievidzy] záhradná reštaurácia; dve stupy pre letný a „zimný“ čas

1950	4	D	V		2000	J	6	1,5	S	P	CZPL		-
------	---	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	------	--	---

Bojnice 285 [SK PD, 972 01, 48°47', 18°35', 4 km ZSZ od Prievidzy] katolícka fara

1951	1	D	V		2000	V			S	P	CR4P	(IV) V XII II	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	---------------	---

Bratislava, Františkánska ulica [SK B1, 811 00, 48°9', 17°7'] kláštor františkánov

1952	4	F	U		2003	V			S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

dvor kláštora františkánov

1953	8	-	V		2003	Z			S	P	CRP	12 8	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	------	---

Bratislava, Grosslinova 18 [SK B1, 811 00, 48°9', 17°7'] gymnázium

1954	1	F	U		2003	J			S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Bratislava, Kapucínska ulica [SK B1, 811 00, 48°9', 17°7'] kapucínsky kostol

1955	5	O	D		2003	J			S	P	CP	VII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Bratislava, námestie SNP 9 [SK B1, 811 06, 48°9', 17°7'] nadvorí nemocnice U milosrdných bratov

1956	2	O	V		2003	JV			S	P	CRP	VIII XII I	-
------	---	---	---	--	------	----	--	--	---	---	-----	------------	---

Bratislava, Nedbalova 4 [SK B1, 811 01, 48°9', 17°7'] Stredná zdravotnícka škola MUDr. Ivana Háľka, bývalý kláštor pri Primaciálnom paláci

1957	3	-	D		1980	J			S	P	CZP	IX XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	-----------	---

Bratislava, Rusovce [SK B5, 851 10, 48°3', 17°9'] kaštieľ

1958	1	-	C		1980				V	-	CZ2P	IX XII IV	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	------	-----------	---

Bratislava, Ursulínska 6 [SK B1, 811 00, 48°9', 17°7'] Primaciálny palác, nádvorie budovy magistrátu; tiež babylónske hodiny

1959	7	O	C		2003	ZSZ		S	-	CR2D9S	III XI	VN
------	---	---	---	--	------	-----	--	---	---	--------	--------	----

Bratislava, Ursulínska ulica [SK B1, 811 00, 48°9', 17°7'] nádvorie kláštora rádu Ursulínok

1960	6	-	-		2003			-	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	---	---	--	--	---

Brezovica nad Torsou [SK SB, 08274, 49°9', 20°51', 19 km ZSZ od Sabinova] renesančný kaštieľ, nárožný pavilon

1961	1	-	-		1989	J		S	-	C	VII XII VIII	-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	---	--------------	---

Červený Kláštor [SK KK, 05906, 49°24', 20°25', 23 km ZSZ od Starej Ľubovne] kláštor, priorská veža

1962	1	-	V		1988	Z		S	P	CRP	XI XII VIII	-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	-----	-------------	---

kláštor, budova G

1963	2	-	D		1988	JV		S	P	CRPD2	V I	N
------	---	---	---	--	------	----	--	---	---	-------	-----	---

Diakovce [SK SA, 925 81, 48°8', 17°51', 3 km JZ od Šaľy] budova maďarskej základnej deväťročnej školy; konštruované pre pravý slnečný čas 15° V od Greenwicha; rímske aj arabské číslice; stupnica s časovou rovnícou; slúži ako učobná pomôcka; zhotoviteľ Ján Kovács

1964	1	O	D	1976	2002	V		S	P	CR4S	V XII II	-
------	---	---	---	------	------	---	--	---	---	------	----------	---

Divín [SK LC, 985 52, 48°27', 19°32', 16 km JJV od Detvy] baroková fara; latinský nápis s chronogramom

1965	1	-	D		1988	J		S	P	CP	IX XII VI	N
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	----	-----------	---

Dlhé Pole 63 [SK ZA, 01332, 49°18', 18°38', 10 km SSV od Bytči] dom

1966	1	-	D	1938	1980	J	0,3	S	P	CP	11 12 6	-
------	---	---	---	------	------	---	-----	---	---	----	---------	---

Dubnica nad Váhom [SK IL, 01841, 48°58', 18°11', 3 km SV od Novej Dubnice] renesančný kaštieľ

1967	1	-	PZ		1980	Z		S	-			-
------	---	---	----	--	------	---	--	---	---	--	--	---

Fričovce [SK PO, 08237, 49°1', 20°58', 13 km JZ od Sabinova] renesančný kaštieľ; renovované 1954

1968	1	-	D		1989	J		S	P	CZ2P	VI XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	------	-----------	---

Gbelany [SK ZA, 01302, 49°13', 18°51', 8 km V od Žiliny] barokový kaštieľ, hospodárska budova, Správa CHKO Malá Fatra

1969	2	-	Z		1988	Z		S	-			-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	--	--	---

Harichovce [SK SN, 05301, 48°58', 20°35', 2 km SSV od Spišskej Novej Vsi] barokový katolícky kostol, presbytérium

1970	1	-	V		1988	J		S	P	C	VII XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	---	------------	---

Hlohovec, Františkánské námestie 15 [SK HC, 920 01, 48°26', 17°48', 17 km VSV od Trnavy] františkánsky kláštor, pri Komenského ulici; iba štvorcový tvar

1971	1	O	C		2004	-60°	6?	2?	S	-			-
------	---	---	---	--	------	------	----	----	---	---	--	--	---

františkánsky kláštor, pri Komenského ulici; na číselníku viditeľná iba stuha

1972	2	O	PZ		2004	30°	6?	2?	S	P			-
------	---	---	----	--	------	-----	----	----	---	---	--	--	---

františkánsky kláštor, pri Komenského ulici; číslice nečitateľné; poškodené okapom

1973	3	O	C		2004	120°	6?	2?	S	-	R		-
------	---	---	---	--	------	------	----	----	---	---	---	--	---

Hronský Beňadik [SK ZC, 966 53, 48°21', 18°33', 12 km VJV od Zlatých Moraviec] gotický kostol

1974	1	-	P		1980	J			S	-	CR2P	VI XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

Humenné [SK HE, 06601, 48°56', 21°55', 17 km VSV od Vranova nad Topľou] Okresný dom pionierov a mládeže

1975	1	-	D		1989	J			S	P	G		-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

1976	2	-	-		2003				-	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Hurbanovo, Komárňanská 134 [SK KN, 947 01, 47°52', 18°12', 14 km SSV od Komárna] Slovenská ústredná hviezdareň, historický park; zhotoviteľ akad. sochár Milan Kosmel

1977	1	D	V	1989	2003	0°	0,3	2,5	S	P	CRP	VI XII VI	-
------	---	---	---	------	------	----	-----	-----	---	---	-----	-----------	---

Janova Lehota [SK ZH, 966 24, 48°40', 18°47', 7 km JJV od Handlovej] pôvodne gotický, katolícky kostol

1978	1	-	D		1980	J			S	P	CP	VIII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	------------	---

Jasov [SK KS, 04423, 48°41', 20°59', 20 km Z od Košíc] francúzska záhrada, rokokovo-klasicistický skleník, tympanón nad vchodom; výzdobu tvorí symbol Trojice, pohľad na jasovský kláštor a prírodný motív s výraznou postavou ženy

1979	1	-	D		1989	V			S	PN	R	VII XII III	V
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	----	---	-------------	---

francúzska záhrada, vedľa skleníka, barokový kamenný podstavec; znaky zverokruhu; ukazovateľom kulisa

1980	2	-	P		1989				V	P	CR2PD7	4 12 8	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--------	--------	---

Kalná nad Hronom 192 [SK LV, 935 32, 48°12', 18°32', 5 km ZJZ od Levíc] dom

1981	1	-	V		1980	J			S	P	CZP	IX XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	-----------	---

Kameňany [SK RA, 04962, 48°35', 20°12', 13 km JJV od Revúci] evanjelická ľudová škola, klasicistická budova; pod festónovým dekorom

1982	1	-	P		1989	J			S	P	CZ2P	IX XII III	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	------------	---

Kežmarok [SK KK, 06001, 49°8', 20°26', 13 km SV od Popradu] neskorobaroková kaplnka, strešný vikier; slabo viditeľné arabské číslice

1983	3	-	P		1989	J			S	P	CR		-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--	---

Kláštor pod Znievom [SK MT, 03843, 48°58', 18°48', 15 km JZ od Martina] kláštor; krajinný motív so slnkom zanikol

1984	2	D	D		1989	Z			S	PN	CRP	IX XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	----	-----	-----------	---

Kláštorisko [SK SN, 48°57', 20°27', 10 km Z od Spišské Nové Vsi] hradný múr

1985	5	O	V		2002	J			S	P	CRP	6 12 6	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--------	---

Kopčany [SK SI, 908 48, 48°47', 17°7', 4 km ZJZ od Holiča] reprezentačná budova barokového žrebčince, vnútorný dvor; iba ohnutá tyč; viditeľné cez V bránu

1986	1	F	U		2004	-50°	5?	1?	S	P	CP	VIII XII III	-
------	---	---	---	--	------	------	----	----	---	---	----	--------------	---

Košeca [SK IL, 01864, 49°1', 18°16', 8 km SV od Dubnici nad Váhom] neskororenesačná brána do bývalého cintorína; nápis „Východ ukazujem živým, západ sem dovnútra mŕtvym.“

1987	2	-	C		1980	J			S	-	C	9 12 3	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--------	---

Košice [SK K1, 04001, 48°43', 21°15'] dóm sv. Alžbety; obnovené 1886; číslice goticko-arabské

1988	1	D	P	1477	2003	J			S	P	CRP	6 12 6	-
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	-----	--------	---

Krásná Hôrka [SK TS, 02744, 49°19', 19°33', 24 km SV od Dolného Kubína] pred reštauráciou U železného grófa; Druga (2003); (http://www.fotobanka.cz/show.php?image_id=91490)

1989	2	D	V						PP	P			-
------	---	---	---	--	--	--	--	--	----	---	--	--	---

Krasňany [SK ZA, 01303, 49°13', 18°54', 12 km V od Žiliny] kaštieľ, nádvorie; zanikly roku 1967, ale majú byť obnovené

1990	3	-	Z		1980	J			S	-	C		-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

Krásnohorské Podhradie, Pokroková 199 [SK RV, 04941, 48°39', 20°36', 5 km V od Rožňavy] základná škola, pri vchode do budovy; pohyblivý aretovateľný ciferník — po nastavení ukazujú pásmový čas; Kozmos 2/1998; zhotoviteľ Juraj Lórinčík

1991	4	D	V	1998	2003	J	2,5	1	S	P	CR	X XII IV	-
------	---	---	---	------	------	---	-----	---	---	---	----	----------	---

Križová Ves [SK KK, 05901, 49°11', 20°29', 7 km SSV od Kežmarku] gotický kostol

1992	4	-	V		1988	J			S	K	CR2P	IV XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

Kropachy [SK SN, 05342, 48°55', 20°52', 22 km V od Spišskej Novej Vsi] barokovo-klasicistický kaštieľ; kruhový tvar

1993	2	-	D		1989	J			S	P	R2		-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--	---

Ladce [SK IL, 01863, 49°2', 18°17', 10 km SV od Dubnici nad Váhom] barokový kaštieľ

1994	3	-	U		1980	Z			S	-			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Lendak [SK KK, 05907, 49°14', 20°21', 13 km SSZ od Kežmarku] gotický kostol; latinský nápis „NON NVMERO NISI HORAS SERENAS“ („Počítam len jasné hodiny“)

1995	5	-	V		1988	J			S	P	CP	VI XII IV	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Lietava 79 [SK ZA, 01318, 49°10', 18°41', 7 km JJZ od Žiliny] rímsko-katolícka fara

1996	4	-	C		1988	J			S	-	C	VIII XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	-------------	---

Liptovská Mara [SK LM, 49°6', 19°30', 9 km ZSZ od Liptovského Mikuláša] kostol zo zatopenej dediny, pri S konci prihradnej hrádzi; čísla alebo rysky chýbajú

1997	3	D	P		2004	J	5?	0,5?	S	KN	R		VI XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	----	------	---	----	---	--	-----------	---

Liptovská Štiavnica [SK RK, 03401, 49°3', 19°22', 5 km JV od Ružomberka] zámok

1998	2	-	U		1988	J			S	PN				-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	----	--	--	--	---

Liptovské Matiašovce [SK LM, 03223, 49°9', 19°33', 9 km SSZ od Liptovského Mikuláša] kostol

1999	7	D	U		2004		4?		S	P				-
------	---	---	---	--	------	--	----	--	---	---	--	--	--	---

Liptovský Mikuláš [SK LM, 03101, 49°5', 19°37', 22 km V od Ružomberka] kostol sv. Mikuláša; vnútri keramický reliéf (kôň s jazdcom a šarkanom); rysky prekryté novou omietkou

2000	5	D	D		2004	J	5?	1,5?	S	P	R			V
------	---	---	---	--	------	---	----	------	---	---	---	--	--	---

Liptovský Mikuláš, Mincová 2 [SK LM, 03101, 49°5', 19°37', 22 km V od Ružomberka] dom, Liptovská Ondrašová, smerom na Bobrovec; ozdobené šniecikom z drôtu

2001	8	D	V		2004	25°	5?	1?	S	P	CZRO		9 12 17	-
------	---	---	---	--	------	-----	----	----	---	---	------	--	---------	---

Lovinobaňa 110 [SK LC, 985 54, 48°26', 19°36', 12 km SSZ od Lučenca] hospodárska budova vedľa obytného domu

2002	2	-	PZ		1980	J			S	P	CZ4P		11 12 4	-
------	---	---	----	--	------	---	--	--	---	---	------	--	---------	---

Lubina [SK NM, 916 12, 48°47', 17°44', 2 km V od Starej Turej] Druga (2003)

2003	2	-	-						-	-				-
------	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Lučenec [SK LC, 984 01, 48°20', 19°40', 14 km ZSZ od Filáкова] pedagogická škola, dvor

2004	3	-	V		1980	J			S	P	CZ2R2P		VII XII VII	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	--	-------------	---

Ludrová [SK RK, 03471, 49°3', 19°20', 4 km JJV od Ružomberka] gotický kostol Všetkých svätých, 1 km SZ od obce smerom na Ružomberok

2005	1	F	PZ		2004	J	5?	1,5?	S	P				-
------	---	---	----	--	------	---	----	------	---	---	--	--	--	---

Malacky, Štúrova ulica [SK MA, 901 01, 48°26', 17°1', 25 km SZ od Pezinku] rodinný dom; značky znamení zverokruhu

2006	6	F	D		2003	J			S	P	CZ2P		IX XII V	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--	----------	---

Malacky, Zámocká 5 [SK MA, 901 01, 48°26', 17°1', 25 km SZ od Pezinku] dom

2007	1	-	U		1980	J			S	-				-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	--	---

Malacky, Zámocká 18 [SK MA, 901 01, 48°26', 17°1', 25 km SZ od Pezinku] nádvorie kaštiela v Zámockom parku, nemocnica

2008	5	D	D		2003	JJV			S	P	CZ2P		V XII III	-
------	---	---	---	--	------	-----	--	--	---	---	------	--	-----------	---

Medzev [SK KS, 04425, 48°42', 20°54', 26 km Z od Košíc] areál ZDŠ; zhotoviteľ závod Sandrik v Štôse podľa návrhu M. Schmögnera

2009	3	-	D		1980				PP	P	CZ2		VII XII VII	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	----	---	-----	--	-------------	---

, 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 , 13,

Michalovce [SK MI, 07101, 48°45', 21°56', 20 km JJV od Humenného] pseudogotická kaplnka, na Hrádku; nevýrazný ciferník

2010	1	-	P		1980	J			S	-			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

hvezdáreň

2011	2	-	V		2003				S	P	A		-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	---

Modra, Dolná ulica [SK PK, 900 01, 48°20', 17°19', 7 km SV od Pezinku] Patákov mlyn

2012	1	-	P		2003	J	8	0,8	S	K	CZ2P	VII XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	---	-----	---	---	------	------------	---

Modrová [SK NM, 916 35, 48°38', 17°54', 6 km SV od Piešťan] Druga (2003)

2013	3	-	-						-	-			-
------	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Motešice [SK TN, 913 26, 48°49', 18°11', 13 km SSZ od Bánoviec nad Bebravou] renesančný kaštieľ

2014	1	-	C		1980	J			S	-	C	VIII XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	-------------	---

Motyčky [SK BB, 976 02, 48°52', 19°10', 15 km S od Banskej Bystrice] barokový kostol

2015	2	D	V		2004	JZ	7?	1?	S	P	CP	X XII V	-
------	---	---	---	--	------	----	----	----	---	---	----	---------	---

Neverice [SK ZM, 951 72, 48°22', 18°17', 9 km ZJZ od Zlatých Moraviec] barokovo-klasicistický kostol, veža

2016	1	D	V		2002	J			S	P	C	VIII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	------------	---

Nitra [SK NR, 949 01, 48°19', 18°5'] biskupská katedrála; párové, rovnaké

2017	1	D	D		2000	J			S	P	CRP	VII XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	------------	---

2018	2	D	D		2000	J			S	P	CRP	VII XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	------------	---

Nížny Hrušov [SK VT, 09422, 48°48', 21°47', 12 km ZSZ od Michaloviec] grécko-katolícky kostol

2019	1	-	D		1989	J			S	-	C	IX XII III	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	------------	---

Nížny Slavkov [SK SB, 08275, 49°6', 20°51', 18 km Z od Sabinova] ranogotický kostol; zhotovené na drevenej doske

2020	2	-	V		1989	J			S	P	CP	VI XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Nová Stráž [SK KN, 945 04, 47°46', 18°3', 6 km Z od Komárna] areál motorestu; Druga (2003)

2021	2	-	-						-	-			-
------	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Obručná [SK LC, 985 58, 48°13', 19°50', 6 km J od Filakova, obec Radzovce] pioniersky tábor n. p. Mier Filakovo

2022	4	-	V		1980				V	K	CRO	5 12 17	-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	-----	---------	---

Ožďany [SK RS, 980 11, 48°23', 19°54', 10 km Z od Rimavskej Soboty] kaštieľ; dvojce hodiny pod sebou; obdĺžnikový tvar, rímske číslovanie

2023	1	-	Z		1980				S	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

kaštieľ; dvojce hodiny pod sebou; obdĺžnikový tvar, rímske číslovanie

2024	2	-	Z		1980				S	-			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	---

Pezinok [SK PK, 902 01, 48°17', 17°16', 12 km SZ od Senca] kapucínsky barokový kláštor a kostol

2025	2	-	U		2003	Z	8?		S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	----	--	---	---	--	--	---

Plavecké Podhradie [SK MA, 906 36, 48°29', 17°16', 19 km VSV od Malaciek] renesančný kaštieľ, nad vstupným portálom, dnes archív Ministerstva vnútra SR

2026	2	-	P		2003	Z	6	2	S	P	CZ2P	XII VIII	-
------	---	---	---	--	------	---	---	---	---	---	------	----------	---

Podolíneč [SK SL, 06503, 49°16', 20°32', 13 km ZJZ od Starej Ľubovne] barokový kláštorný kostol, S veža; štvoro hodín, na každej svetovej strane

2027	1	-	U		1988	J			S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

2028	2	-	U		1988	V			S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

2029	3	-	U		1988	Z			S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

2030	4	-	U		1988	S			S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Polomka [SK BR, 976 66, 48°51', 19°51', 15 km VSV od Brezna] fara

2031	1	D	V		1989	J			S	P	CP	VII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Poprad, Alžbetina 2 [SK PP, 05801, 49°3', 20°18', 13 km JZ od Kežmarku] dom

2032	1	D	V		7/95	J			S	P	CZ2P	VII XII IV	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	------------	---

Poprad, Spišská Sobota [SK PP, 05801, 49°4', 20°18', 12 km JZ od Kežmarku] kostol

2033	4	-	D		1988	JV			S	P	CP	VIII XII IV	-
------	---	---	---	--	------	----	--	--	---	---	----	-------------	---

Považská Bystrica, námestie Odborov [SK PB, 01701, 49°7', 18°27', 9 km VJV od Púchova] mestský park; zhotoviteľ Považské strojárne, n. p., Považská Bystrica na návrh astronomického krúžku pri Dome kultúry

2034	1	-	-	1970?	1980			3	PP	P	CZ4P	V XII VII	-
------	---	---	---	-------	------	--	--	---	----	---	------	-----------	---

Považské Podhradie [SK PB, 01704, 49°9', 18°28', 4 km SSV od Považskej Bystrice] rokokový kaštieľ, pri brehu Váhu; rohové

2035	2	-	P		1980	J			S	P	CP	VIII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	------------	---

2036	3	-	P		1980	V			S	P	CZ2P	VI XII	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--------	---

Prakovce, Breziny 282 [SK SN, 05562, 48°49', 20°54', 35 km SSZ od Košíc] stredné odborné učilište, nádvorie; zhotoviteľ Bc. Jozef Kuraj

2037	6	O	D	1988	2003			1,3	P	P	CR2P	VI XII VI	-
------	---	---	---	------	------	--	--	-----	---	---	------	-----------	---

Prešov [SK PO, 08001, 49°0', 21°15'] farský kostol sv. Mikuláša, oporný pilier; nápisy „1513“, „1856“, „1923“, „1983“; obnovené 1856, 1923 a 1983; nezachoval sa pôvodný tvar číslic

2038	2	-	V	1513	1988	J			S	P	C	6 12 6	N
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	---	--------	---

Pribylina [SK LM, 03242, 49°6', 19°48', 15 km V od Liptovského Mikuláša] Múzeum liptovskej dediny; závesné, z drevených doštičiek; obraz spievajúceho kohúta; predtým boli na dome J. Uličného v Liptovskom Mikuláši a v Národopisnom múzeu v Liptovskom Hrádku

2039	4	V	D		2003	J			S	P	CZ2P	VIII XII V	V
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	------------	---

Prievidza [SK PD, 971 01, 48°46', 18°38', 11 km SZS od Handlovej] farský kostol; latinský nápis „FILIOLI NOVISSIMA HORAI“ („Synčekovia, (je) najvyšší čas“) a vročenie „MDCLXII“

2040	2	D	V	1662	1988	J			S	P	CZ2R4P	VI XII V	N
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	--------	----------	---

Rajec [SK ZA, 01501, 49°5', 18°38', 14 km VJV od Považskej Bystrice] gotický kostol; nečitateľný text nápisu

2041	5	D	P		1988	V			S	P	CZ2R2P	VI XII V	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	----------	---

Ráztočno [SK PD, 972 31, 48°46', 18°46', 4 km S od Handlovej] ranogotický kostol

2042	3	-	P		1980	J			S	-	C	VII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	-----------	---

Rožňava [SK RV, 04801, 48°40', 20°32', 31 km V od Revúci] neskororenesančná mestská veža

2043	3	-	V		1989	Z			S	P	CR2P	IX XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	-----------	---

Rožňava, gymnázium P. J. Šafárika [SK RV, 04801, 48°40', 20°32', 31 km V od Revúci] renovované 1969; latinské nápisy „NON POTEST ESSE SEPIUS DIES, QVI SEMEL FUIT.“ („Nemôže opäť nastať deň, ktorý raz bol.“), „ME SOL VOS UMBRA REGIT.“ („Mne vládne slnko, vám tieň.“)

2044	1	F	V		1980	J			S	P	CZ2R2P	VII XII V	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	-----------	---

Rožňava, hvezdáreň Uránia [SK RV, 04801, 48°40', 20°32', 31 km V od Revúci] zhotoviteľ J. Gömöri, riaditeľ hvezdárne (návrh)

2045	2	-	V	1970	1980				PP	P	CZ2P	5 12 7	-
------	---	---	---	------	------	--	--	--	----	---	------	--------	---

Rudník [SK KS, 04422, 48°41', 21°0', 19 km ZJZ od Košíc] rokokový kostolík sv. Anny

2046	4	-	V		1980	J			S	P	CRP	IX XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	----------	---

Skalnaté Pleso [SK PP, 05960, 49°11'18", 20°14'42", 15 km ZSZ od Kežmarku, obec Tatranská Lomnica] hvezdáreň Astronomického ústavu SAV; nápisy „HORAM UMBRAM MONSTRAT“, „VERNUM AUTUMN ALE“, „AT OU??C?IUM“, „SOLSTICIUM AVESTIVUM“; (<http://www.ta3.sk>); zhotoviteľ A. Bečvář (návrh)

2047	3	D	D	1945	2003	J			S	PN	CR4OD3	VIII XII XVI	N
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	----	--------	--------------	---

Sklené Teplice [SK ZH, 966 03, 48°32', 18°52', 6 km JJV od Žiaru nad Hronom] Druga (2003)

2048	2	-	-						-	-			-
------	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---

Slovenská Ves [SK KK, 05902, 49°14', 20°26', 11 km S od Kežmarku] gotický kostol

2049	6	-	P		1980	J			S	K	R		-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

Smolenice [SK TT, 919 04, 48°30', 17°26', 19 km SZ od Trnavy] katolícka fara pri hlavnej ceste; roh Cintorínskej ul. smerujúcej ku kostolu

2050	1	D	P		2004	-55°	2	1	S	P	CR2	5 12	-
------	---	---	---	--	------	------	---	---	---	---	-----	------	---

Smrečany 3 [SK LM, 03205, 49°7', 19°39', 4 km SSV od Liptovského Mikuláša] sýpka; len kruhová plocha

2051	6	-	C		1988				S	-				-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	--	--	--	---

Sobotište [SK SE, 90605, 48°43', 17°24', 4 km SSV od Senic] habánsky mlyn, štít; roku 1980 ešte polos

2052	1	D	Z		2000	J			S	P				-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	--	---

škola; tienené stromy

2053	2	O	D		2000	J	4	1	S	P	C/3ZO		VI XII XVII	-
------	---	---	---	--	------	---	---	---	---	---	-------	--	-------------	---

Spišská Belá [SK KK, 05901, 49°11', 20°28', 6 km SSV od Kežmarku] rímsko-katolícka fara, farská budova, dvor; párové, v kresbe kríža

2054	7	-	P		1989	J			S	K	CRP		VIII XII III	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	--------------	---

2055	8	-	P		1989	J			S	K	CR		III VII	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	--	---------	---

rímsko-katolícka fara, hospodárska budova

2056	9	-	C		1989	V			S	-	CR2		6 10	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	--	------	---

Spišské Podhradie [SK LE, 05304, 49°0', 20°45', 12 km VJV od Levoči] katedrála sv. Martina, J pilier; čísllice gotické a arabské

2057	2	-	P	1470?	1980	J			S	P	CZP		6 12 6	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-----	--	--------	---

Spišské Podhradie 575/8 [SK LE, 05304, 49°0', 20°45', 12 km VJV od Levoči] bývalý dom kostolníkov

2058	3	-	P		2003	J			S	P	CZ2R2P		VI XII VI	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--------	--	-----------	---

Spišské Vlchy [SK SN, 05361, 48°57', 20°48', 17 km V od Spišskej Novej Vsi] katolícka fara; renovované 1970

2059	3	-	V	1950?	1988	V			S	P	CZ2R2P		V XII III	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	--------	--	-----------	---

Spišský hrad [SK SN, 05361, 48°59', 20°48', 16 km VJV od Levoči, obec Žehra] hradná veža; len časť číselníka s arabskými číslami

2060	4	-	C		1980				S	-	C			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	---	--	--	---

Spišský Štvrtok [SK LE, 05314, 49°0', 20°28', 9 km SZ od Spišskej Novej Vsi] Zápoľská kaplnka, pilier

2061	4	-	PZ		2003	J			S	P	R		6 12 5	-
------	---	---	----	--	------	---	--	--	---	---	---	--	--------	---

Stará Halič [SK LC, 985 11, 48°22', 19°34', 8 km ZSZ od Lučenca] kostol; namiesto ukazovateľa inštalovaná lampa

2062	5	D	C		1989				S	P	CR			-
------	---	---	---	--	------	--	--	--	---	---	----	--	--	---

Stará Turá [SK NM, 916 01, 48°47', 17°42', 10 km VSV od Myjavy] katolícky barokový kostol

2063	1	-	V		1980	J			S	P	CR2P		VII XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	--	-----------	---

Trenčín [SK TN, 911 01, 48°54', 18°2'] kláštor piaristov

2078	2	-	V		1980	V			S	P	CP	VII XII I	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

múzeum

2079	3	-	V		1980	Z			S	P	CZP	XI XII VI	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	-----------	---

Trnava, Trojičné námestie [SK TT, 917 01, 48°22', 17°36'] neskororenesančná mestská veža; rekonštruované 2004

2080	2	D	V		2004	JJV	20?	5?	S	P	CZ2P	V XII V	-
------	---	---	---	--	------	-----	-----	----	---	---	------	---------	---

Trstená 1/9 [SK TS, 02801, 49°22', 19°37', 30 km SV od Dolného Kubína] budova pri rímskokatolíckom kostole, nad renesančným portálom; nápisy „16“, „37“

2081	1	D	V	1637	1988	Z			S	P	CP	VIII XII VII	N
------	---	---	---	------	------	---	--	--	---	---	----	--------------	---

Tvarožná [SK KK, 05971, 49°5', 20°29', 7 km JJV od Kežmarku] katolícky kostol, pravý ciferník; párové; odkryté pri renovácii

2082	10	-	C		1988	J			S	-			-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

katolícky kostol, ľavý ciferník; párové; odkryté pri renovácii

2083	11	-	C		1988	J			S	-			-
------	----	---	---	--	------	---	--	--	---	---	--	--	---

Uhrovec [SK BN, 956 41, 48°45', 18°20', 6 km SV od Bánoviec nad Bebravou] renesančný kaštieľ

2084	1	-	C		1988	J			S	-	CZ2P	IX XII V	-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	------	----------	---

Unín [SK SI, 908 46, 48°44', 17°13', 8 km JJV od Holiča] katolícka fara; nápis „BOH TI DÁVA ČAS“

2085	2	D	V		2002	J			S	P	CRP	VI XII V	N
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	-----	----------	---

Veľké Leváre [SK MA, 908 73, 48°30', 17°0', 8 km S od Malaciek] habánsky dvor, kaplnka

2086	4	F	V		2003	J	2	2	S	P	CP	IX I VI	-
------	---	---	---	--	------	---	---	---	---	---	----	---------	---

Vojnatina [SK SO, 07261, 48°44', 22°14', 22 km V od Michaloviec] katolícky kostol

2087	1	D	U	1850?	1989	J			S	P	CR4P	7 12 4	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	------	--------	---

Vranov nad Topľou [SK VT, 09301, 48°54', 21°41', 17 km ZJZ od Humenného] pseudogotický evanjelický kostolík; trojica hodín

2088	2	-	V	1920?	1989	V			S	P	CZ	VII XII	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	----	---------	---

2089	3	-	V	1920?	1989	J			S	P	CZP	IX XII V	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-----	----------	---

2090	4	-	V	1920?	1988	Z			S	P	CZP	II IX	-
------	---	---	---	-------	------	---	--	--	---	---	-----	-------	---

Záblatie [SK TN, 911 06, 48°54', 18°2', 10 km ZJZ od Novej Dubnice] neskororenesančný kaštieľ; obraz Pegasa

2091	4	-	P		1980	V			S	P	CP	IV XII II	V
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	----	-----------	---

Zborov [SK BJ, 08633, 49°22', 21°18', 9 km S od Bardejova] rákociovský kostol, veža

2092	4	D	C		1989	J			S	-	C		-
------	---	---	---	--	------	---	--	--	---	---	---	--	---

Žarnovica [SK ZC, 966 81, 48°29', 18°44', 13 km ZSZ od Banskej Štiavnice] gotický kostol sv. Petra a Pavla, oporný pilier

2093	2	-	U		1980	J		S	-			-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	--	--	---

Žikava [SK ZM, 951 92, 48°27', 18°23', 8 km S od Zlatých Moraviec] katolícky klasicistický kostol

2094	2	-	U		1980	J		S	P			-
------	---	---	---	--	------	---	--	---	---	--	--	---

Obr. 43 — Hodiny v Muzeu liptovskej vesnice v Pribilíně (SK LM 4). Foto Miroslav Brož (2003).

2.6 Statistiky slovenských slunečních hodin

Miroslav Brož

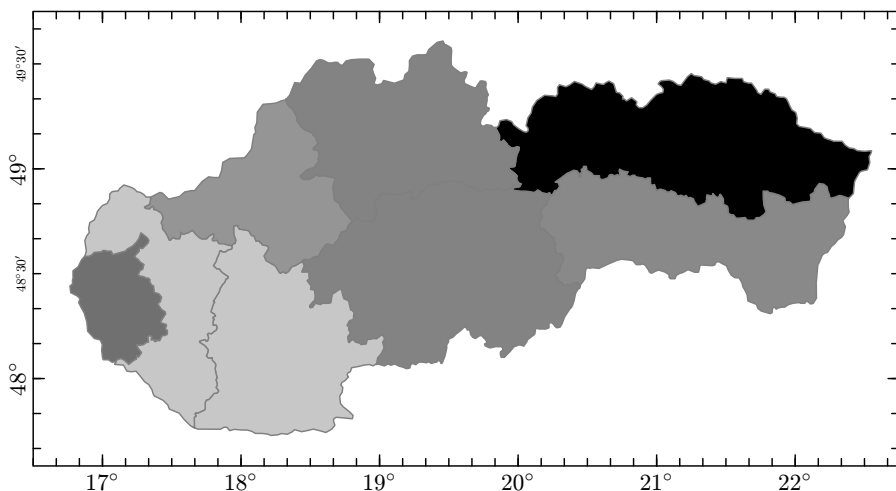
Počet evidovaných slunečních hodin na Slovensku k 12. 8. 2004 je 159. Počty podle jednotlivých *krajů* uvádí tab. 17 a obr. 44. Kraj Prešovský má hodin nejvíce (41; 25,8%). Při porovnání *okresů* je největší počet v okrese Kežmarok (11; 6,9%). Přesné rozdělení četností je vidět v tab. 18.

1.	Prešovský	41	25,8 %
2.	Bratislavský	23	14,5 %
3.	Banskobystrický	20	12,6 %
4.	Žilinský	20	12,6 %
5.	Košický	19	11,9 %
6.	Trenčianský	18	11,3 %
7.	Nitrianský	9	5,7 %
8.	Trnavský	9	5,7 %

Tab. 17 — Počty slunečních hodin podle krajů.

1.	Kežmarok	11	6,9 %	26.	Komárno	2	1,3 %
2.	Bratislava I	8	5,0 %	27.	Levice	2	1,3 %
3.	Liptovský Mikuláš	8	5,0 %	28.	Martin	2	1,3 %
4.	Pezinok	7	4,4 %	29.	Michalovce	2	1,3 %
5.	Malacky	6	3,8 %	30.	Nitra	2	1,3 %
6.	Spišská Nová Ves	6	3,8 %	31.	Rimavská Sobota	2	1,3 %
7.	Košice-okolie	5	3,1 %	32.	Ružomberok	2	1,3 %
8.	Levoča	5	3,1 %	33.	Sabinov	2	1,3 %
9.	Lučenec	5	3,1 %	34.	Senica	2	1,3 %
10.	Poprad	5	3,1 %	35.	Skalica	2	1,3 %
11.	Žilina	5	3,1 %	36.	Trnava	2	1,3 %
12.	Banská Bystrica	4	2,5 %	37.	Tvrdošín	2	1,3 %
13.	Bardejov	4	2,5 %	38.	Zlaté Moravce	2	1,3 %
14.	Prešov	4	2,5 %	39.	Žarnovica	2	1,3 %
15.	Prievidza	4	2,5 %	40.	Žiar nad Hronom	2	1,3 %
16.	Rožňava	4	2,5 %	41.	Bánovce nad Bebravou	1	0,6 %
17.	Stará Ľubovňa	4	2,5 %	42.	Bratislava V	1	0,6 %
18.	Trenčín	4	2,5 %	43.	Brezno	1	0,6 %
19.	Vranov nad Topľou	4	2,5 %	44.	Košice I	1	0,6 %
20.	Banská Štiavnica	3	1,9 %	45.	Námestovo	1	0,6 %
21.	Hlohovec	3	1,9 %	46.	Revúca	1	0,6 %
22.	Ilava	3	1,9 %	47.	Senec	1	0,6 %
23.	Nové Mesto nad Váhom	3	1,9 %	48.	Sobrance	1	0,6 %
24.	Považská Bystrica	3	1,9 %	49.	Šaľa	1	0,6 %
25.	Humenné	2	1,3 %				

Tab. 18 — Počty hodin podle okresů. Ve zbývajících neuvedených okresech nejsou evidované ani jedny sluneční hodiny.

Obr. 44 — Počty hodin v jednotlivých krajích (nejméně hodin je vyznačeno bíle, nevíce černě). Data jsou též v tab. 17.

Rozmístění objevených slunečních hodin je zřejmě výrazně ovlivněné tím, že autor publikace [1], Pavel Adamuv, žil a pracoval na východním Slovensku. Proto je nejvíce hodin evidovaných v Prešovském kraji.

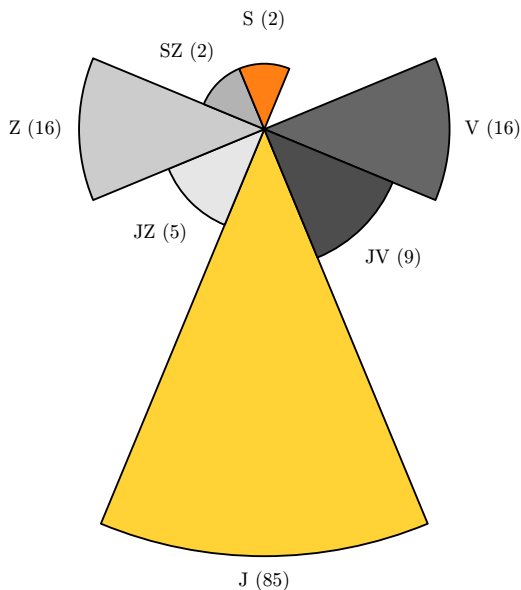
Odhadujeme, že slovenský katalog obsahuje jen okolo 30 % všech slunečních hodin v oblasti, protože v [1] jsou vybrané zejména historicky a gnómonicky cenné hodiny, většinou na kostelech, klášterech apod. Moderní a jednoduché hodiny tak zatím v katalogu chybí.

Na Slovensku, stejně jako jinde, převažuje v 90,6 % svislý *typ hodin* (tab. 19). Na ostatní typy (vodorovné, polární prstencové a polární), včetně neznámých, zůstává jen 9,4 %.

svislé	144	90,6 %
neznámý	6	3,8 %
vodorovné	4	2,5 %
polární prstencové	4	2,5 %
polární	1	0,6 %
rovníkové	0	0,0 %
polární jižní	0	0,0 %
kulové	0	0,0 %
„extra“	0	0,0 %
pouze symbol	0	0,0 %

Tab. 19 — Typy hodin (každé hodiny mohou být zařazeny pouze do jednoho typu).

Orientace svislých hodin je zejména jižním směrem (85; 53,5%). Výjimečná severní orientace je u 2 hodin. Graficky je rozdělení četností azimutů znázorněné na obr. 45.

Obr. 45 — Rozdělení četností svislých hodin podle orientace (azimutu kolmice ke stěně).

Ukazatelem je v 94,2% případech polos, z toho v 3,1% je opatřený nodem. Ostatní hodiny (7, 5,8%) mají ukazatel kolmý k rovině číselníku. Viz též tab. 20.

šikmý (polos)	109	68,6 %
neznámý	38	23,9 %
kolmý (gnómon)	6	3,8 %
šikmý s nodem	5	3,1 %
kolmý s nodem	1	0,6 %

Tab. 20 — Typy ukazatelů.

Typy číselníků (tab. 21) jsou zachyceny v tab. 21. Podobně jako v České republice jsou na hodinách většinou poloorlojná čísla, rysky nebo značky. Relativně málo hodin, 3,1%, má kalendárium.

Vročení nebo jiná informace o *roce vzniku* se vyskytuje jen u 12,6% hodin, a proto podrobnější statistiky neuvádíme. Nejstarší hodiny v lokalitě Spišské Podhradie pocházejí z roku 1470 (?).

čísla	109	68,6 %
značky	40	25,2 %
rysky	52	32,7 %
orlojní	4	2,5 %
poloorlojní	80	50,3 %
letní čas	1	0,6 %
datové křivky	5	3,1 %
analema	1	0,6 %
„speciál“	3	1,9 %
gnómonicky chybné	3	1,9 %

Tab. 21 — Typy číselníků (jedny hodiny mohou mít číselník s více atributy).

Stav hodin (tab. 22) je známý u většiny záznamů. Výborný je stav v 28,9 % a dobrý v 18,2 % případech. Nějakým způsobem poškozených je 44 % slunečních hodin.

výborný	46	28,9 %
dobrá	29	18,2 %
poškozeny	23	14,5 %
zbyl jen ukazatel	22	13,8 %
zbyl jen číselník	19	11,9 %
neznámý	9	5,7 %
značně poškozeny	6	3,8 %
zaniklé hodiny	5	3,1 %

Tab. 22 — Stav hodin.

Bohužel, detailní statistiky rozměrů a výšek nejsou u slovenských hodin k dispozici.

Při posuzování *vzhledu* hodin (tab. 23) si všímáme, zda je na hodinách nápis (v 12,6 % případech) a zda jsou výtvarně zajímavé (tak je klasifikovaných 5,0 % hodin).

bez zvláštností	134	84,3 %
nápis	16	10,1 %
výtvarně zajímavé	4	2,5 %
výtvarně zajímavé s nápisem	4	2,5 %

Tab. 23 — Vzhled hodin.

Přístup k hodinám shrnuje tab. 24, známý je však jen u 39,0 % záznamů.

neznámý	97	61,0 %
dobrá	43	27,0 %
omezený	10	6,3 %
lze fotografovat	8	5,0 %
vstupné	1	0,6 %

Tab. 24 — Přístup k hodinám.

Rozdělení četností slunečních hodin podle *umístění* (tab. 25) odpovídá počátečnímu výběru historických hodin. Více než polovina jich je na sakrálních objektech: kostelech (37,7%), kláštorech (18,2%) a farách (5,7%). Asi 18% evidovaných hodin je na obytných domech.

kostel	60	37,7%
klášter	29	18,2%
dům	12	7,5%
škola	9	5,7%
fara	9	5,7%
věž	5	3,1%
zahrada	5	3,1%
kaple	4	2,5%
hvězdárna	3	1,9%
mlýn	2	1,3%
hrad	2	1,3%
zámek	1	0,6%
brána	1	0,6%
hospoda	1	0,6%
ostatní	16	10,1%

Tab. 25 — Počty hodin podle umístění (ostatní jsou většinou domy anebo lokality, u kterých není bližší umístění známé).

Obr. 46 — Sluneční hodiny v Banské Štiavnici, Kammerhofské ulici (SK BS 1), mající podobu barokního obrazu. Foto Miroslav Brož (2004).

3 Co jste o slunečních hodinách nevěděli?

3.1 „Nej“ slunečních hodin

Miroslav Brož

Podrobné statistiky slunečních hodin byly zpracovány v kapitolách 2.4 a 2.6. Zde přinášíme pouze stručný seznam různých „rekordů“, které můžeme z těchto statistik vyčíst. Uvažujeme přitom společně území České i Slovenské republiky.

- *Největší koncentrace hodin na jednom místě*: pražské Klementinum (16, další existovaly v minulosti), Zlatá Koruna (10), Kájov (7), Praha 1, Strahovský klášter (6), Plasy (6).
- *Největší počet v kraji*: 385 (Jihočeský).
- *Nejmenší počet v kraji*: 9 (Trnavský).
- *Největší počet v okrese*: 115 (Praha-město), 105 (České Budějovice).
- *Nejmenší počet v okrese*: 0 (v některých okresech na Slovensku nejsou známy ani jedny hodiny).
- *Nejjižněji umístěné*: Bratislava, Rusovce (48° 3' s. š., ev. č. **SK B5 1**).
- *Nejseverněji umístěné*: Šluknov (**DC 9**) a Lipová (**DC 6**), oboje 51° 1' s. š.
- *Nejvýchodněji umístěné*: Vojnatina (22° 14' v. d., **SK SO 1**).
- *Nejzápadněji umístěné*: Větrov (12° 11' v. d., **CH 1**).
- *Největší nadmořská výška stanoviště*: Skalnaté Pleso ve Vysokých Tatrách (1775 m n. m., **SK PP 3**); Kleť (1038 m n. m., **CK 7**); Malá Úpa (975 m n. m., **TU 12**).
- *Nejmenší nadmořská výška stanoviště*: Bratislava, Rusovce (134 m n. m., **SK B5 1**); Děčín (160 m n. m., **DC 13**); Hřensko (200 m n. m., **DC 14**).
- *Nejstarší*: Telč, rok 1450 (?).
- *Největší*: Třešť, Franze Kafky (8 m).
- *Nejmenší*: Jaroměř, Dolní Dolce 4 (0,2 m).
- *Nejvýše nad zemí umístěné*: Šternberk (35 m).
- *Nejdélší ukazatel*: 8 m vysoký gnómon na náměstí v Třešti (**JI 10/2**).
- *Nejjemnější dělení stupnice*: po 5 minutách (na 12 dílů) — Bělá pod Bezdězem (**MB 2/1**); Kerhartice (**DC 2**); Dolní Cerekev (**JI 2**); Harrachov, Nové Město (**SM 2/1**); Roztoky u Prahy (**PZ 7/1**).
- *Největší rozsah číselníku*: od 4. hodiny ranní do 8. večerní — vodorovné hodiny ve Staré Pace (**JC 20**), Jasove (**SK KS 2**) a Štósu (**SK KS 5**). Na svislých hodinách ve Spolí 33 (**CB 12/1**) je sice kromě římských číslic VIII až V naznačen i celý kruh s arabskou stupnicí od 1 do 24. hodiny, ale hodiny mohou samozřejmě ukazovat jen onu kratší dobu.

- *Nejvíce hodinových číselníků (s jedním ukazatelem)*: 3 (kromě hodinových úseček ještě čas počítaný od východu a západu slunce) — Český Krumlov (CK 3/4); Rudolfov (CB 18/2); Praha, Klementinum, Studentské nádvoří (01 1/2). Na kulových hodinách v Praze 6 u Místodržitelského letohrádku (06 10) jsou hodinové kružnice a dva číselníky pro temporální čas. Vertikální sluneční hodiny v Plzni, Tělocvičné ul. č. p. 24 (PM 2), mají také tři číselníky: pro čas místního poledníku, středoevropský (tj. opravený o délku) a SELČ.
- *Nejdelší nápis*: Český Krumlov, hotel Růže (60 slov, 291 znaků; CK 3/4); Strakonice (52 slov, 203 znaků; ST 16/1).
- *Nejvíce datových křivek*: 14 (pro vstupy slunce do znamení zvěrokruhu a délky dne/noci po 1/2 hodinách) — Český Krumlov, hotel Růže (CK 3/4); 10 (trvání dne) — Brno, Dominikánské náměstí (BM 3/2).
- *Nejvíce analem*: 10 v obci Borek (BE 16) a 8 v Horní Stropnici (CB 32).
- *Nejpřesnější*: polední štěrbinové (vláknové) hodiny v astronomické věži Klementina (01 1/14). Chyba určení pravého poledne je jen několik sekund.

3.2 České a slovenské hodiny v evropském kontextu

Miroslav Brož

Ve většině západoevropských států působí spolky zabývající se slunečními hodinami. Jedním z předmětů jejich činnosti bývá katalogizace hodin a publikace těchto výsledků v knižní podobě, na CD-ROM nebo na Internetu. V této kapitole porovnáme alespoň základní dostupné údaje o katalogizovaných slunečních hodinách v Čechách, na Slovensku a v některých evropských zemích.

Porovnání není ovšem zcela exaktní, a to zejména z těchto důvodů: (i) neznáme úplnost katalogů v jednotlivých zemích; (ii) katalogy slunečních hodin byly aktualizovány v různých obdobích; (iii) v některých státech jsou shromažďována data jen o vybraných hodinách (např. historických, veřejně vlastněných, v určitém regionu); (iv) liší se metodika pořizování záznamů a ne vždy existují údaje obdobné údajům v našem katalogu.

Základním zdrojem informací o slunečních hodinách v *Polsku* je [100]. Evidováno je 235 hodin ve 152 obcích. Podrobně, včetně obrázků, je zpracováno příhraniční województwo Opolskie. Rozdělení typů hodin v Polsku je podobné jako u nás — velká většina je svislých.

Maďarské sluneční hodiny dokumentuje [105], kde jsou dostupné detailní údaje asi o 400 hodinách, značná část i s fotografiemi. Na rozdíl od České republiky jsou významněji zastoupeny vodorovné hodiny (asi 10 % z celkového počtu) a překvapivě také rovníkové (až 30 %) — to je zřejmě způsobeno jedním tvůrcem hodin v regionu Nógrád.

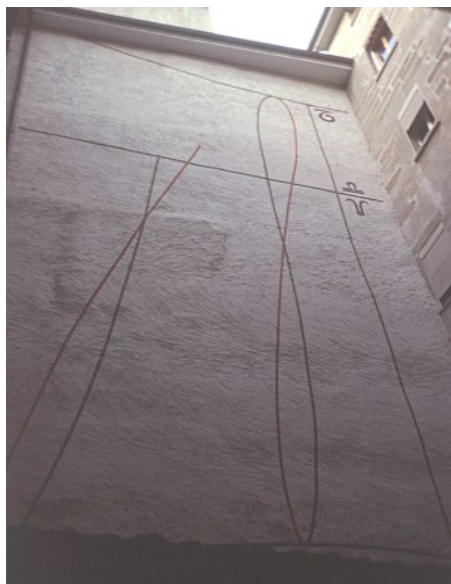
V *Rakousku* byla v roce 1993 vydána kniha [85] s 2 200 slunečními hodinami, dnes je známo více než 3 000 hodin. Jejich katalogizací se zabývá Österreichische Astronomische Verein. Uvedeme jen nejdůležitější statistiky: přibližně jedna polovina hodin vznikla po roce 1900; typ je v 85 % svislý; asi u 30 % hodin jsou na číselníku menší či větší gnómonické chyby. Nejvíce hodin se nachází ve spolkové zemi Nieder Österreich, ve Vídni je evidováno 106 hodin (zhruba jako v Praze.)

Německé a švýcarské sluneční hodiny byly společně zpracovány v knize [79], kterou vydala Deutsche Gesellschaft für Chronometrie. V *Německu* jich je 6 500 a ve *Švýcarsku* 2 200. Na Internetu jsou dostupné údaje, včetně fotografií, asi o 300 slunečních hodinách v Německu [107] a v Berlíně [99].

Obr. 47 — Gnómonicky bohaté polární hodiny v Luzernu, na Schwanerplatzu. Číselník je dělen ryskami po 20 minutách, číslice jsou vyneseny po třech hodinách. Je zřetelné, že hodiny jsou posunuté o zeměpisnou délku (protože se Švýcarsko rozkládá poměrně daleko od střeoevropského poledníku, mezi 5° a 11° v. d., nejsou zde takové hodiny neobvyklé). Do číselníku je také komponována ekliptika s dvanáctí obrázky znamení a graf časové rovnice. Ukazatelem je polos s kruhovým stínítkem a malým otvorem. Hodiny jsou vybaveny také stupnicí zeměpisných šířek a aretací (na obrázku nejsou vidět), aby bylo možné stejné hodiny použít na jiném stanovišti. Foto Miroslav Brož (2002).

Velké soubory se nacházejí v *Itálii* a ve *Francii*. Italská společnost Unione Astrofili Italiani nemá na svých internetových stránkách [102] seznam hodin, ale jen jejich neuvěřitelný celkový počet — 13 800. Z počtů v jednotlivých provinciích vyplývá, že více hodin je v severní Itálii než v jižní.

Obr. 48 — Genève, Rue Etienne Dumont 1 je adresa, na níž jsou k vidění doslova obří hodiny o rozměrech 4 m × 8 m. Jsou situovány v úzkém a vysokém dvorku měšťanského domu. Na číselníku vidíme dvě analemy, pro 11. a 12. hodinu, a tři datové křivky, pro rovnodennosti a slunovraty. Hodiny jsou korigované o délku. Foto Miroslav Brož (2002).

Ve *Francii* se nachází 17 500 slunečních hodin [98]. Úplná data nejsou na Internetu dostupná. Nejvíce hodin (přes 600) se nachází v departmánech Hautes Alpes a Charente Maritime. Na webové stránce [103] je však velmi pěkný katalog slunečních hodin na 90 stanovištích v Paříži.

Registr British Sundial Society [95] obsahuje 4 000 hodin, ale v současné době není dostupný ani v tištěné, ani v internetové podobě. Značná část slunečních hodin ve Velké Británii je soukromě vlastněna a společnost BSS u nich nezveřejňuje přesná umístění. Přehledové statistiky říkají, že nejvíce hodin je evidováno v regionu Gloucestershire (310). Na rozdíl od našich zemí je zde vyšší podíl horizontálních hodin (přes 1/4). Popis vycházky za slunečními hodinami v Londýně lze najít v [115].

Španělsko pravděpodobně není z hlediska slunečních hodin zmapováno celé. Societat Catalana de Gnomònica však zveřejnila internetovou databázi [114] téměř 1 900 hodin v oblasti Katalánie.

V *Nizozemsku* je asi 900 slunečních hodin; v budoucnu o nich budou na Internetu zveřejněny údaje ([68], J. de Vries, osobní sdělení).

O ostatních evropských zemích jsme dosud nezjistili žádné ucelené informace.

Poslední větší, mimoevropskou databázi slunečních hodin spravuje North American Sundial Society [109]. Je v ní přes 400 záznamů z USA, Kanady, Mexika a Antilských ostrovů. Neobsahuje hodiny soukromých vlastníků; ty by však neznamenaly významnější podíl.

Podrobněji je zmapován Québec: Commision des Cadrans solaires du Québec [106] eviduje přibližně 150 hodin na pevných stanovištích a jednotlivě je vypisuje.

Na serveru Sundials on the Internet [115] jsou navíc publikovány popisy „procházek“ za slunečními hodinami a několik z nich je mimo Evropu a Severní Ameriku (např. v Izraeli, Austrálii, Ekvádoru).

stát	N_{SH}	N_{SH}/N_{ob}	N_{SH}/S	literatura
Česká republika	1 900	184	24	[96]
Slovensko	130	24	2,7	[1]
Belgie	500	49	15	[78], [110]
Francie	17 500	293	32	[67], [98]
Irsko	100	26	1,4	[104]
Itálie	13 800	239	46	[69], [102]
Maďarsko	400	40	4,3	[75], [105]
Německo	6 500	78	18	[79], [112]
Nizozemsko	900	56	22	[68]
Polsko	240	6,2	0,8	[100]
Rakousko	3 200	390	38	[85], [113]
Španělsko	1 900	48	3,8	[114]
Švýcarsko	2 200	301	53	[79], [112]
Velká Británie	4 000	68	16	[81], [95]
Kanada	190	6,1	0,02	[109], [106]
USA	400	1,4	0,04	[109]

celkem 53 860

Tab. 26 — Zaokrouhlený počet N_{SH} katalogizovaných slunečních hodin v jednotlivých státech, počet kusů hodin na milion obyvatel (N_{SH}/N_{ob}), počet kusů hodin na 1 000 km² (N_{SH}/S) a odkaz na literaturu, z níž byly údaje čerpány.

Údaje o počtech *katalogizovaných* slunečních hodin shrnuje tab. 26. Celkový součet je přes 50 000, což můžeme brát jako řádový odhad, resp. spodní limit počtu slunečních hodin existujících na světě. V absolutních číslech je nejvíce hodin ve Francii a v Itálii (17, resp. 13 tisíc), nejméně v Irsku, na Slovensku a v Polsku (několik set). Porovnáváme-li počty hodin vztážené na počet obyvatel, je na předních místech Rakousko a Švýcarsko. Hodnoty průměrných plošných hustot hodin jsou nejvyšší ve Švýcarsku a v Itálii.

Už čtyři státy střední Evropy (Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko) mají katalogy publikované na Internetu (v případě Slovenska a Maďarska existovala předtím knižní podoba). Většina států západní Evropy má seznamy jen v tištěné verzi. Pokud uvažujeme pouze volně dostupná data a obrázky slunečních hodin, pak je v současné době nejrozsáhlejší databázi v Evropě právě ta v České republice a na Slovensku.

3.3 Vícenásobné sluneční hodiny

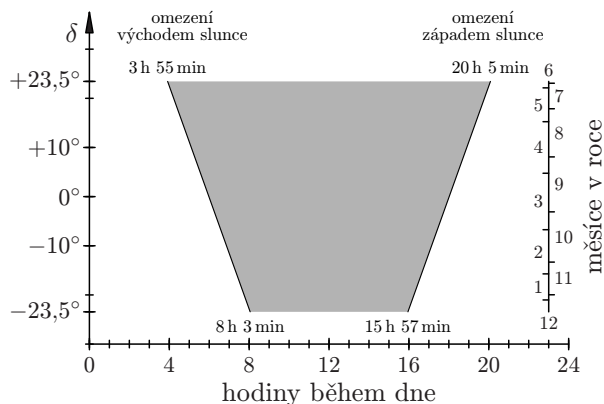
Miloš Nosek

Vícenásobné sluneční hodiny vzniknou buď vícenásobným použitím hodin stejného typu, nebo kombinacemi hodin různého typu (vodorovných, svislých, polárních, rovníkových) na jednom stanovišti nebo tělese.

Číselník mohou mít na různých druzích ploch (rovinných, válcových, kulových, obecných). Mohou být na vypouklých plochách nebo v dutinách. Jejich vzájemnou kombinací lze vytvořit vícenásobných slunečních hodin nespočetné množství.

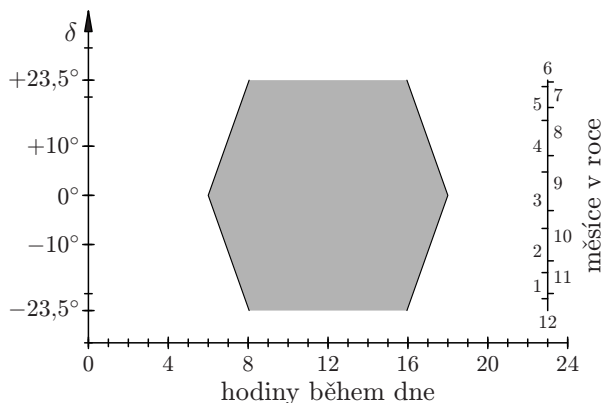
Vzhledem k tomu, že na pevných stanovištích se nejčastěji vyskytují svislé hodiny, lze vícenásobné sluneční hodiny spatřit nejčastěji na zdech budov, zpravidla ve dvojicích. Pak bývají označovány jako *párové* nebo *rohové*. Můžeme je nalézt na rozích budov nebo na vnitřních zdech (dvorany, atria). Podle toho, jak byla budova orientována při stavbě, mohou být orientovány do základních světových stran nebo vůči nim natočeny.

Činnost vodorovných slunečních hodin na volném prostranství není ničím omezena. Jak je patrné z obr. 49, rozsah jejich pracovní činnosti během dne je vymezen okamžiky východu (levá mezní čára) a západu slunce (pravá mez).

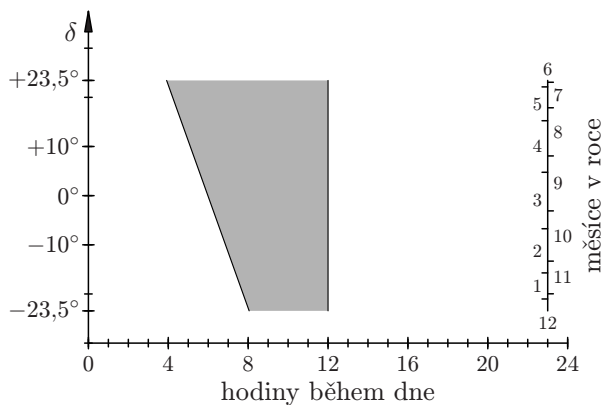

Obr. 49 — Rozsah činnosti vodorovných hodin. Zeměpisná šířka stanoviště je 50° s.š., stejně jako u ostatních obrázků v této kapitole. Písmeno δ značí deklinaci slunce.

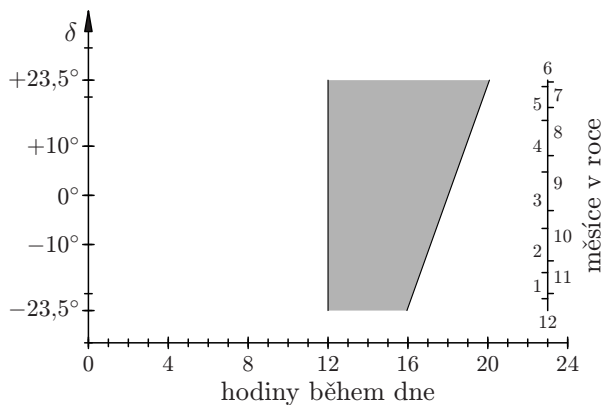
U svislých hodin tomu tak není. Hodiny umístěné na zdi fungují jen tehdy, svítí-li slunce na stěnu. Například jižní zeď je osvětlena, svítí-li slunce z východního až západního směru. V pravé poledne (místního času) svítí slunce vždy z jižního směru. Pro ostatní hodiny se úhel, měřený ve vodorovné rovině, pod kterým slunce svítí na zeď (azimut slunce), mění v závislosti na roční době (deklinaci slunce). Proto se rozsah činnosti nástěnných hodin mění v závislosti na ročním období. Rozsah činnosti hodin během dne (na zeměpisné šířce 50°) v závislosti na orientaci hodin vůči světovým stranám ukazují obr. 50 až 52, alespoň pro základní orientace.

Obr. 50 — Rozsah činnosti jižních svislých hodin.

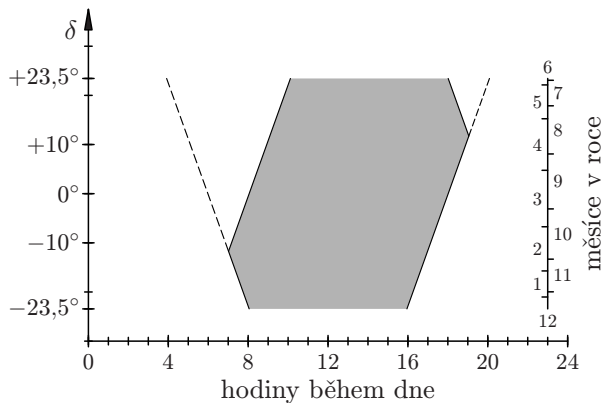

Obr. 51 — Rozsah činnosti východních hodin.

Obr. 52 — Rozsah činnosti západních hodin.

Kromě již známých mezí (východ a západ slunce) jsou zde omezení daná azimutem příslušné stěny. V závislosti na orientaci zdi se poloha mezí pro okamžiky, kdy na stěnu s příslušným azimutem svítí slunce, mění. Jaký by byl rozsah činnosti hodin na zdi orientované k jihozápadu, je patrné z obr. 53.

Obr. 53 — Rozsah činnosti jihozápadních hodin.

O severních hodinách pojednává kapitola 3.4.

Jedním z důvodů použití vícenásobných nástěnných hodin je to, že ve slunných dnech „pracují“ vždy alespoň jedny z nich.

Příkladem vícenásobných nástěnných hodin je trojice hodin s orientací do základních světových stran, kterou lze spatřit v atriu bývalé *piaristické koleje v Benešově* (obr. 54, 55).

Zbytky vícenásobných hodin orientovaných do základních světových stran lze spatřit na podstavci sochy Jana Nepomuckého v *Dobříví* (okres Rokycany; viz obr. 64).

Čtveřice hodin, vůči základním světovým stranám natočená, se nalézá v Praze, a to na dvou místech. Jedny jsou na *hřbitově v Malvazinkách* (obr. 56) a druhé v *Kinského zahradě na Smíchově* (obr. 57).

Trojici hodin lze vidět na *Pyrámu v Ohrazenicích*, v okrese Semily (obr. 58).

Obr. 54 — Obecní úřad v Benešově, jižní hodiny. (ev. č. BN 1/2). Foto Miloš Nosek (2002).

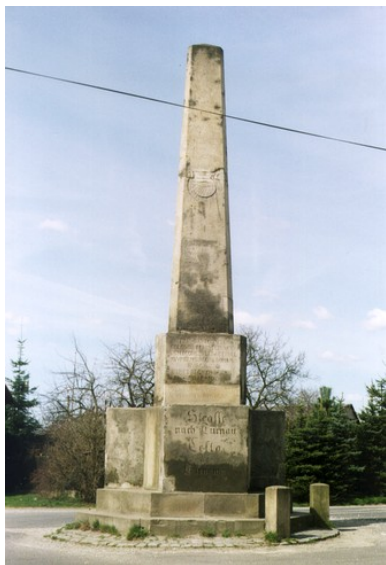
Obr. 55 — Obecní úřad v Benešově, východní a západní hodiny. (BN 1/1 a BN 1/3). Foto Miloš Nosek (2002).

Obr. 56 — Hranolové hodiny v Praze 5, na Malvazinkách (05 3). Foto Miloš Nosek (1995).

Obr. 57 — Praha 5, Kinského zahrada, na jižním úbočí Petřína (05 4). Foto Miloš Nosek (1995).

Obr. 58 — Ohrazenice, Pyram (SM 7). Foto Miloš Nosek (1995).

Sluneční hodiny se vyskytují v párech na řadě míst, například v *Kladrubech*, *Ratibořicích* (obr. 140 a 141), *Dobrušce*, *Novém Městě nad Metují*, *Jaroměř-Josefově*.

V bývalých kláštřích a palácích lze spatřit na jedné zdi i několikery sluneční hodiny s různými druhy času, kalendářními údaji (kalendáři), astronomickými údaji (azimutem či výškou slunce, délkou dne a noci) a podobně. Například v *Břevnovském klášteře v Praze* jsou na jižní stěně dvoje hodiny. Zatímco levé ukazují počet hodin od západu slunce, pravé ukazují počet hodin od východu slunce. (Obojí ukazují rovněž poloorlojní čas.)

Nejvíce slunečních hodin na jedné a téže zdi je v *klášteře premonstrátů v Praze na Strahově*. Na jižní zdi jsou vedle sebe šestery hodiny (obr. 59).

Kombinaci svislých, vodorovných a rovníkových hodin bylo možno před lety spatřit v *Moravské Třebové*, kde stávaly v parku před muzeem. Tyto hodiny měly alespoň pět číselníků (viz kap. 4.1 na str. 281).

S kombinacemi různých typů slunečních hodin na jednom tělese se u nás setkáváme jen zřídka. Nejznámější jsou hodiny z *kolonády ve Františkových Lázních* (obr. 60). Z jižní strany jsou umístěny číselníky vodorovných, svislých a ve dvou dutinách polárních hodin. V dalších dvou dutinách je východní a západní číselník. Ze severní strany jsou viditelné číselníky vodorovných hodin. Za povšimnutí stojí, že pouze u horních rovníkových hodin je jako ukazatel potřeba tyčka, v ostatních případech je ukazatelem hrana masivu hodin.

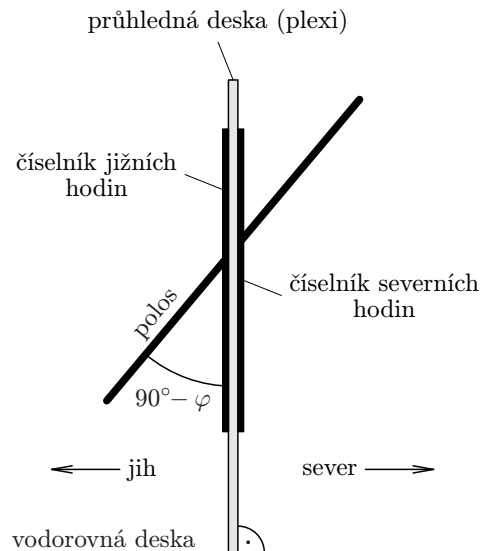

Obr. 59 — Strahovský klášter premonstrátů v Praze. Foto Miloš Nosek (2002).

Obr. 60 — Františkovy Lázně, kolonáda (CH 2). Foto Miloš Nosek (1993).

Zatímco umístění slunečních hodin na zdech orientovaných jižním směrem je běžné, méně obvyklé jsou sluneční hodiny na severní zdi. Funkci severních hodin lze nejlépe ilustrovat v období letního slunovratu. Představme si, že číselník jižních hodin je místo na zdi vykreslen na průhledném skle (obr. 61). Je-li sklo správně orientováno vůči světovým stranám, pak z jedné strany lze použít hodiny jako severní a z druhé jako jižní.

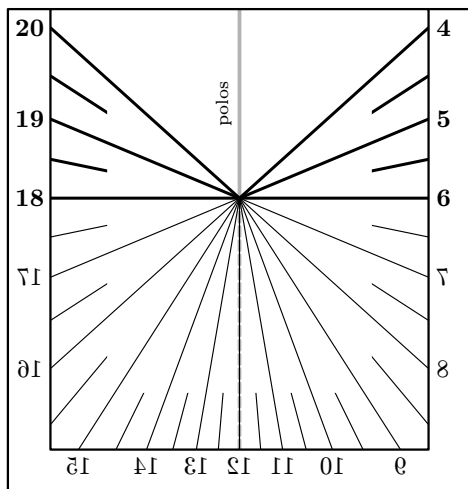

Obr. 61 — Provedení průhledného číselníku.

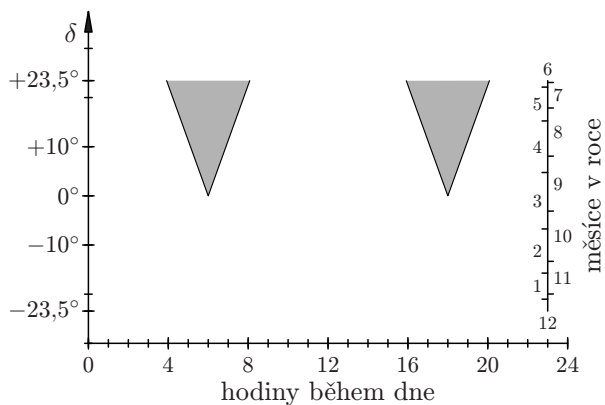
V období slunovratu vychází Slunce na severovýchodě. Tehdy svítí na desku ze severní strany. Jeho azimut se s narůstající denní dobou zvětšuje. Od okamžiku, kdy svítí Slunce z východního směru (pro zeměpisnou šířku 50° je to v 7 hodin a 25 minut SEČ), začne svítit na jižní stranu. Od této doby jsou v činnosti jižní sluneční hodiny, a to až do okamžiku, kdy Slunce svítí ze západu. V našem případě je to v 16 hodin 35 minut SEČ. Od této doby až do západu jsou opět v činnosti severní hodiny. Jak by takový číselník vypadal, je patrné z obr. 62. Silně jsou vyznačeny rysky viditelné ze severní strany (které mají při letním slunovratu význam u severních hodin) a tenké rysky jižního číselníku, prosvítající deskou.

Obdobně jako jsme v kapitole 3.3 uvedli rozsah činnosti jižních, východních a západních hodin, lze určit rozsah denní pracovní činnosti v závislosti na ročním období pro severní sluneční hodiny (obr. 63).

Severní sluneční hodiny „pracují“ pouze v období mezi rovnodennostmi, na jaře a v létě. Jejich číselník sestává ze dvou částí — ranní a večerní. Nejdelší dobu během dne pracují o letním slunovratu, tehdy jsou činné asi tři a půl hodiny ráno a stejně dlouhou dobu večer. Délka jejich činnosti ráno a večer se od letního slunovratu zkracuje s přibližující se podzimní rovnodenností. V období mezi rovnodennostmi (na podzim a v zimě) „nepracují“ vůbec. Od jarní rovnodennosti se naopak délka jejich denní činnosti prodlužuje s přibližujícím se letním slunovratem.

Obr. 62 — Číselník svislých severních hodin pro 50° severní šířky.

Obr. 63 — Rozsah denní činnosti severních slunečních hodin. δ označuje deklinaci Slunce.

Protože je lze využít během roku jen poměrně zřídka, vyskytují se spíše pro kompletnost tam, kde jsou sluneční hodiny orientované k ostatním světovým stranám. Zbytky severních slunečních hodin lze spatřit v obci *Dobřív* (okres Rokycany; ev. č. RO 1/1; obr. 64).

Obr. 64 — Severní sluneční hodiny v Dobříví. Foto Miloš Nosek (1994).

3.5 Analema

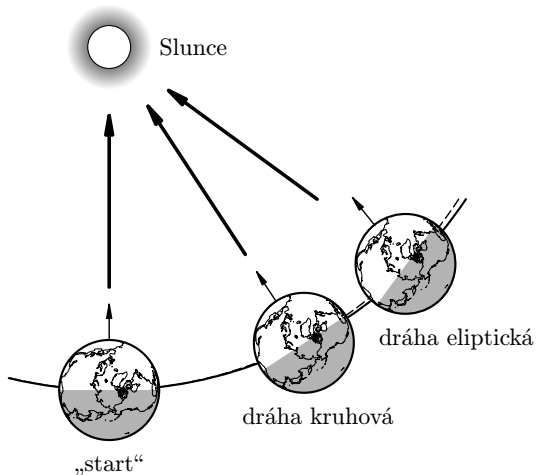
Miroslav Brož

Jen několik slunečních hodin v České republice je ozdobeno analemou, „osmičkou“ v místě polední rysky (případně více analemami pro další hodiny).

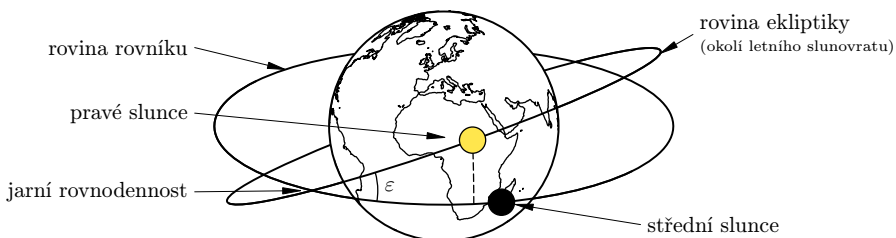
Analema (obr. 65) je křivka, kterou opisuje na číselníku stín nodu během roku vždy v určitou denní dobu; nejčastěji je vynesena právě pro 12. hodinu (místního středního slunečního času). Jedná se tedy o znázornění závislosti *časové rovnice* (obr. 31), tj. rozdílu mezi pravým a středním slunečním časem, na deklinaci slunce.

Proč se Slunce po obloze nepohybuje rovnoměrně, někdy se předbíhá a jindy opoždí? Jsou pro to dva důvody: (a) *eliptická dráha* Země (s excentricitou $e \doteq 0,017$), která podle 2. Keplerova zákona nutně vede k proměnné rychlosti oběhu Země kolem Slunce (a tedy nerovnoměrnému pohybu Slunce po ekliptice, viz obr. 66); (b) *sklon rotační osy* Země k rovině ekliptiky. I kdyby excentricita dráhy Země byla nulová a Slunce by se po ekliptice pohybovalo rovnoměrně, nebude denní změna rektascenze Slunce vždy stejná, neboť rovník je vůči ekliptice skloněný o $23,5^\circ$ (obr. 67).

Analemu je možné fotografovat přímo na obloze (viz obr. 69). Je proto nezbytný fotoaparát na stativu, umožňující vícenásobnou expozici na jedno políčko. Pak třeba každých deset dní, po dobu jednoho roku, exponujete Slunce vždy ve stejnou hodinu (minutu a sekundu) SEČ. Inspiraci a podrobný návod lze najít například v [26].

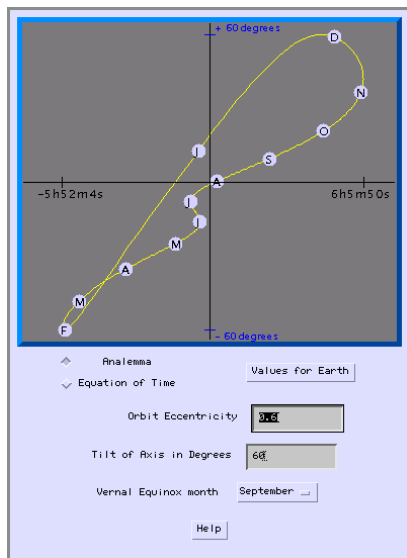

Obr. 66 — Kvalitativní porovnání pohybu Země po kruhové a eliptické dráze. Na obrázku je nejprve znázorněna „startovací“ poloha Země a pak dvě různé situace (pro kruhovou a eliptickou dráhu) po uplynutí *stejně* doby (jednoho slunečního dne). Na povrchu Země je pro snazší orientaci vyznačen malou šipkou směr, který se společně s ní otáčí. Uvědomme si, že (i) eliptická dráha vede, narozdíl od kruhové, k proměnné rychlosti oběhu Země kolem Slunce; (ii) rychlost otáčení Země kolem osy je konstantní a na poloze středu Země vzhledem k Slunci nezávisí. V případě dráhy kruhové je směr natočení Země po jednom slunečním dni opět stejný, neliší se od směru k Slunci. Pro eliptickou dráhu se však směry obecně liší. Kulminace Slunce nastává pro pozorovatele na Zemi buď později (pokud je Země blíže periheliu a pohybuje se rychleji; tato situace je naznačena na obrázku), nebo dříve (je-li Země dál od Slunce, tj. blíž afelu).

Obr. 67 — Obrázek ukazuje ekliptiku, rovník a polohy pravého a středního slunce. Úhel $\varepsilon \doteq 23^\circ 26' 20''$ značí sklon roviny ekliptiky k rovině rovníku. Rektascenze pravého slunce, tj. úhlová

souřadnice měřená na rovníku, se bude v období kolem jarní rovnodennosti měnit relativně pomalu, neboť tečny ke kružnici příslušející ekliptice a příslušející rovníku zde spolu svírají velký úhel. Právě slunce se tak bude opožďovat za středním. Naopak v období letního slunovratu je ekliptika úhlově vysoko nad rovníkem, rektascenze proto narůstá rychleji a právě slunce to střední předbíhá.

Obr. 68 — Na adrese (<http://www.analemma.com>) lze stáhnout program, který umožňuje zobrazit analemu nebo průběh časové rovnice na jiných (hypotetických) planetách. Zadává se excentricita dráhy (v tomto případě 0,6), sklon rotační osy (počítaný od kolmice k rovině dráhy; 60°) a měsíc, kdy nastává jarní rovnodennost.

Proč se analema na slunečních hodinách vyznačuje? Na hodinách lze potom číst *střední sluneční čas*, tj. čas opravený o časovou rovnici. Stačí jen sledovat, kdy stín ukáže na analemu. Je tu však jistá nejednoznačnost (obdobně jako u kalendária) — musíme vědět, po které části analemy se právě slunce pohybuje, zda po letní nebo po zimní. Řeší se to tak, že se podél analemy vynese datum (alespoň pro několik dní v roce), nebo se každá část namaluje jinou barvou, nebo se vyrobí dva číselníky, pro obě části analemy zvlášť (viz obr. 70).

Pokud jsou navíc všechny analemy ještě posunuté o rozdíl zeměpisných délek stanoviště a pásmového poledníku (u nás 15°), ukazují sluneční hodiny pásmový čas (v našem případě SEČ).

Teoreticky existuje ještě jiná možnost, jak na číselníku znázornit analemu — deformovat ukazatel tak, aby vrhal stín ve tvaru analemy. Žádné takové hodiny v České republice neznáme, ale můžeme je vidět například v Německu (obr. 71).

Obr. 69 — Analema fotografovaná od 2. 8. 2000 do 23. 7. 2001, vždy v 11 h 45 min 0 s. Použitý přístroj Smena 40 mm, $f/16$, filtr: černý negativ, materiál Konica VX 100 ASA. Foto Aleš Kolář (2000).

Obr. 70 — Polární jižní hodiny v Londýně, Greenwichi, poblíž National Maritime Museum. Jde o sochařské dílo, jež v roce 1997 zhotovili Christopher St. J. H. Daniel a Edwin Russel. Jako ukazatel zde slouží malá mezera mezi ocasy dvou delfinů. Na válcovém číselníku jsou místo rovnoběžných hodinových úseček vyznačeny letní části analemy, a to nejen pro každou celou hodinu, ale pro každou desátou minutu, což umožňuje čtení středního Greenwichského času až s minutovou přesností. Hodiny jsou umístěny prakticky přesně na nultém poledníku, takže není třeba korigovat čas o zeměpisnou délku. Foto Miroslav Brož (2003).

Obr. 71 — Sluneční hodiny v Heidelbergu, v prostorách Max Planck Institut für Physik, mají tlustý ukazatel tvarovaný podle analemy, aby bylo na číselníku možné číst středoevropský čas. Při pohledu od severu je třeba sledovat levou hranu stínu. Pro tyto hodiny existují dva různé výměnné ukazatele: jeden je určen pro zimu a jaro (na obrázku) a druhý pro léto a podzím. Viz též [135]. Foto Martin Šolc (2004).

3.5.1 Příklady slunečních hodin s analemou

Analemické sluneční hodiny najdeme například v Jablonném nad Orlicí, na hřbitovní bráně kostela sv. Bartoloměje (obr. 72, ev. č. UO 5, [25]). Typologicky se jedná o hodiny svislé, orientované přibližně na jih (mírně otočené k západu) a mající šikmý ukazatel (polos). Číselník vyznačují rysky popsané malými číslicemi 7, 8, 9, 3, 4, 5. Obsahuje také kalendárium se 7 datovými čarami; jako nodus slouží konec tyčky. Analema je na polední rysce.

Obr. 72 — Sluneční hodiny v Jablonném nad Orlicí (ev. č. UO 5). Foto Miroslav Brož (2000).

Někdy na hodinách místo analemy vidíme přímo tabulku časové rovnice pro různé dny v roce. Tak je tomu i v Praze 6-Střešovicích, Cukrovarnické ulici č. p. 55. Na jižních vertikálních hodinách (obr. 73, 06 5) jsou kromě čísel a hodinových značek hodnoty časové rovnice po 20 dnech.

U Štefánikovy hvězdárny, v Praze na Petříně 205, jsou čtyři hodiny se třemi kulisovými ukazateli. Zhotovili je O. Hlad a P. Vilínek v roce 1976. Analema zde není vyznačena přímo na některém číselníku, ale zvlášť (obr. 74, 75).

Hodiny v obci Ondřejov (okres Praha-východ), na JJZ stěně vily Leonory, patří Astronomickému ústavu AV ČR. Byly navrženy v roce 1930 prof. Vladimírem Guthem a pěkně rekonstruovány v roce 1995. Analema je nakreslena v kalendáriu, u rysky pro 12. hodinu (obr. 76).

Obr. 73 — Na adrese Praha 6, Cukrovarnická 55 (06 5) můžeme vidět hodiny s tabulkou časové rovnice. Foto Miroslav Brož (2002).

Obr. 74 — Graf analemy je u hodin u Štěfánikovy hvězdárny v Praze na Petříně (01 12). Foto Miroslav Brož (2004).

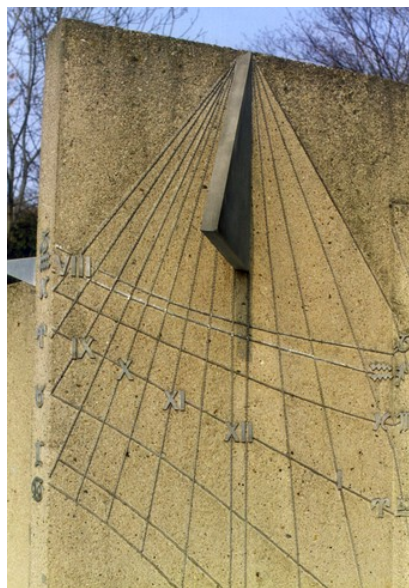
Na kostele v Blovicích (okres Plzeň-jih) je velmi podobné uspořádání jako v Ondřejově. Azimut stěny je však tentokrát -6° a hodiny jsou zřejmě podstatně starší (snad z roku 1780).

Hrotovický zámek (TR 3/2), dnes obecní úřad, má na VJV průčelí nově zhotovené sluneční hodiny, které jsou výtvarně velmi zdařilé. Autorem gnómonického návrhu je brněnský astronom Jan Hollan. Zvolil ukazatel kolmý k stěně a analemu umístil netradičně podél hodinové úsečky příslušející XI. hodině. Protože na kraj číselníku dopadá dlouhý stín gnómonu pod malým úhlem, jsou rozestupy mezi hodinovými úsečkami velké a analema je výrazná a široká.

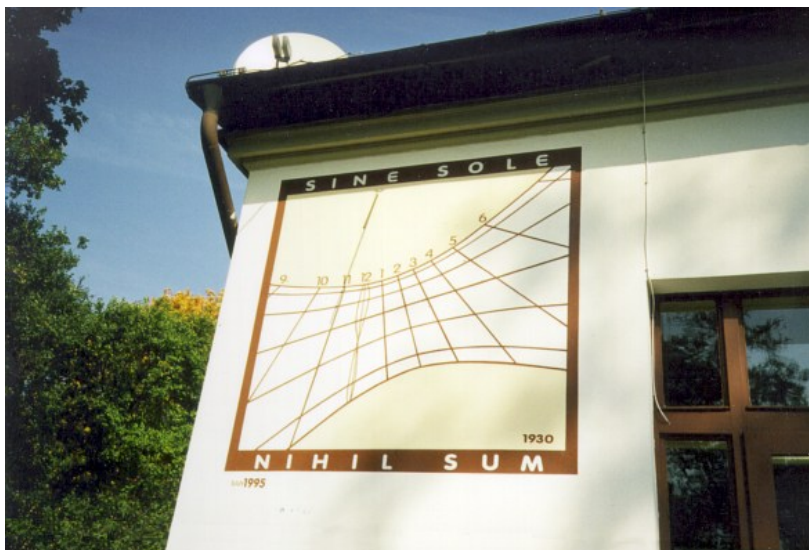
Na východním Slovensku jsou polední hodiny s analemou na budově hvězdárny v Michalovcích (SK MI 2).

Skutečně unikátní sluneční hodiny jsou k vidění v Horní Stropnici 100, v okrese České Budějovice (obr. 77; ev. č. CB 32). Mají totiž 8 analem namísto všech hodinových rysek, od 9. do 16. hodiny.

Pouze jedny novodobé hodiny (z roku 2002) mají analem ještě více — deset. Nacházejí se v obci Borek č. p. 1 (BE 16). Analemy jsou zde děleny na barevně odlišené poloviny.

Obr. 75 — Detail jižního číselníku hodin u Štefánikovy hvězdárny v Praze na Petříně. Ryska pro 12. hodinu je zdvojnásobena a v mezeře jsou všechny datové čáry rovné. Toto „roztržení“ číselníku je nutné kvůli tlustému ukazateli (kulise), který vrhá stín střídavě levou a pravou hranou. Foto Miloš Nosek (1996).

Obr. 76 — Hodiny s polední analemou v Ondřejově, na vile Leonoře (PY 15). Foto Jan Trebichavský (2000).

Obr. 77 — Hodiny v Horní Stropnici č. p. 100 s osmi analemami. Foto Jan Trebichavský (1998).

3.5.2 Vododorovné analematické hodiny

Analematické sluneční hodiny mají nejčastěji podobu vodorovných hodin se svislým pohyblivým ukazatelem. Mohou být konstruovány jako hodiny interaktivní, u nichž je ukazatelem člověk (stojící na určité značce) a směr jeho stínu vyznačuje denní hodinu.

Zemní analematické hodiny nepracují na principu hodinového úhlu, ale využívají toho, že se během dne mění *azimut* Slunce. Uvědomme si však, že se tento azimut mění i v průběhu roku (např. v 6 h ráno v době rovnodennosti je střed disku Slunce přesně na východě, ale při letním slunovratu je v našich zeměpisných šířkách Slunce posunuto k severu; hodinový úhel je přitom pro všechna roční období stejný — 6 hodin). Pro danou denní hodinu opisuje Slunce na obloze analemu, která je obecně skloněná k obzoru.

Obvyklé vodorovné sluneční hodiny se šikmým ukazatelem jsou znázorněny na obr. 35. Pokud bychom zvolili kolmý ukazatel (o konstantní délce), hodinové úsečky by se (v prodloužení) neprotínaly v patě gnómonu, ale až v patě myšleného polosu, který by procházel koncem ukazatele. Hodina je tedy ukazována *pouze koncem stínu gnómonu*, který jinak hodinové úsečky protíná, takže bychom nevěděli „která bije“. Různě vysokým gnómonům přísluší různá soustava hodinových úseček.

My bychom však nyní potřebovali vytvořit takové hodiny, u kterých na výšce ukazatele záležet nebude (protože každý člověk je jinak vysoký). Nebo jinými slovy: chceme, aby kolmý ukazatel vrhal stín správným *směrem*, ke značce příslušné hodiny na číselníku. Jak tento úkol vyřešit? Musíme prostě ukazatel během roku přesouvat tak, abychom kompenzovali pohyby Slunce na obloze (přesněji změny jeho azimutu). Pro pochopení je dobrá představa pozorovatele, který se dívá z hodinové značky na Slunce, a jeho přítel posouvá (dostatečně vysoký) gnómon v severo–jižním směru tak, aby zakryl Slunce. Protože Slunce na obloze opisuje analemu, je trajektorií paty gnómonu určitý průmět analemy. Místo analemy se však vyznačuje na zemi pouze datová *úsečka* (neboť neexistuje průmět analemy společný pro všechny hodiny), obvykle s 12 ryskami pro začátky jednotlivých měsíců nebo pro vstupy slunce do znamení zvěrokruhu. Hodinové značky musíme rozmístit na *elipse* vhodné velikosti, aby posuny gnómonu byly pro všechny hodiny stejné.⁹ Člověk se postaví na datovou značku odpovídající aktuálnímu dni a jeho stín směřuje ke správné hodinové značce. V našich zeměpisných šířkách jsou nutné značky od 4 h do 20 h (tj. přibližně doba, kdy je Slunce nad obzorem při letním slunovratu).

U nás jsou analematické sluneční hodiny vzácné — víme pouze o jediných, a to v Zahradkách (okres Jindřichův Hradec; obr. 78). Jsou dílem Jana Zemana, který je navrhnul jako součást úpravy pozemku před obecním úřadem.

⁹ Analematické hodiny si můžeme také představit jako průmět polárních prstencových hodin do vodorovné roviny. Středová datová úsečka je pak dána průmětem těch bodů polosu, jež vrhají stín na tenký prsteneček. O konstrukci pojednává např. [138], [108], [123], [134].

Obr. 78 — Zemní analematické hodiny v Zahrádkách (JH 25), před obecním úřadem. Na datových značkách jsou znamenají zvířetníku, hodinové kameny jsou s římskými orlojními číslicemi (od IX do XX). Foto Jan Zeman (2002).

3.6 Měsíční hodiny

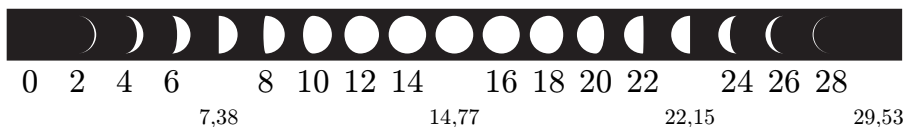
Drahomíra Pecinová

Sluneční hodiny různých typů můžeme doplnit měsíčními hodinami a rozšířit tak jejich použití i na noci, kdy svítí Měsíc. Je-li svit Měsíce dostatečný (přibližně od první do poslední čtvrti), lze na slunečních hodinách číst polohu vrženého stínu ukazatele. Použitím měsíčních hodin ve formě tabulky nebo grafu můžeme ze čtené hodnoty přibližně určit místní pravý sluneční čas, i když je noc.

Abychom si mohli ukázat, jak takové měsíční hodiny zkonstruovat, objasníme si nejprve několik základních pojmů. Měsíc se pohybuje kolem Země po eliptické dráze s excentricitou $e \doteq 0,0549$. Dráha je k ekliptice skloněna o úhel, jehož střední hodnota je $5^{\circ}9'$. Podle volby vztahné soustavy rozlišujeme dvě oběžné doby Měsíce kolem Země: dobu siderickou a dobu synodickou. *Siderická oběžná doba* T_{sid} je doba, za kterou opíše průvodič Měsíce úhel 360° vůči lokální inerciální vztahné soustavě určené polohou nejbližších hvězd. Její hodnota je 27 d 7 h 43 min 11,5 s. Oproti tomu *synodická oběžná doba* T_{syn} je doba, která uběhne mezi dvěma po sobě následujícími stejnými fázemi Měsíce, například od novu k novu. Je to tedy

oběžná doba měřená pozorovatelem na Zemi, určovaná podle směru k Slunci. Její hodnota je 29 d 12 h 44 min 2,8 s.

V našem odvození schématu měsíčních hodin vyjdeme z faktu, že za dobu jednoho synodického oběhu Měsíce se pro pozorovatele na Zemi vystřídají všechny měsíční fáze. Strídání měsíčních fází ukazuje obr. 79. Budeme předpokládat, že se Měsíc pohybuje v rovině ekliptiky spolu se Sluncem, čímž se dopustíme pouze zanedbatelné chyby. Rozdíl hodinových úhlů Slunce a Měsíce označíme Δt . Tento rozdíl nabývá hodnot z intervalu $\langle 0^\circ, 360^\circ \rangle$ a je roven 0° v novu, 90° v první čtvrti, 180° v úplňku a 270° v poslední čtvrti. Každou hodnotu Δt převedenou na časovou míru označíme $\Delta t'$ ($24 \text{ h} \hat{=} 360^\circ$). Těmto hodnotám můžeme pak přiřadit stáří s Měsíce ve dnech. Stáří s můžeme počítat buď od novu, nebo od úplňku. Těmto dvěma různým způsobům počítání odpovídají také dvě různé varianty měsíčních hodin.

Obr. 79 — Fáze Měsíce. Číslíci je vyznačeno stáří s ve dnech.

Počítejme nejprve stáří s od novu. Mezi veličinami Δt , $\Delta t'$ a s platí následující jednoduché vztahy:

$$\Delta t' = \Delta t \frac{24 \text{ h}}{360^\circ},$$

$$s = T_{\text{syn}} \frac{\Delta t}{360^\circ}.$$

Tab. 27 ukazuje hodnoty Δt a $\Delta t'$ vypočtené pro s volené po jednom dni a v tab. 28 jsou hodnoty s a Δt vypočtené pro $\Delta t'$ po jedné hodině. Vidíme například, že rozdíl Δt hodinových úhlů Slunce a Měsíce je v 1. čtvrti 90° , $\Delta t'$ je rovno 6 h, s je 7,38 d. Znamená to, že Měsíc v 1. čtvrti o stáří $s = 7,38$ d projde meridiánem 6 h po Slunci.

Závislost $\Delta t'$ na s ve formě tabulky nebo grafu nazýváme měsíčními hodinami. Graf (obr. 80) získáme následujícím způsobem. Na vodorovnou osu zobrazíme stáří s Měsíce ve dnech. Na šikmou osu vyneseme rozdíl hodinových úhlů $\Delta t'$ Měsíce a Slunce vyjádřený v hodinách. Do grafu má smysl vynášet pouze hodnoty od 1. čtvrti do 3. čtvrti, protože v jiném období neposkytuje Měsíc dostatečný osvit. Vodorovnou osu můžeme doplnit obrázky měsíčních fází.

Použití měsíčních hodin je následující. Měsíc osvítil nástěnné sluneční hodiny, na nichž přečteme polohu vrženého stínu ukazatele a označíme ji x . Očima odhadneme nebo z hvězdářské ročenky vyčteme stáří s Měsíce od novu a na měsíčních

hodinách nalezneme tomuto stáří odpovídající časovou hodnotu $\Delta t'$. Časový údaj T v místním pravém slunečním čase získáme ze vztahu

$$T = x + \Delta t'.$$

Pokud bude časový údaj T větší než 24 h, musíme od něho odečíst 24 h a k datu jeden den přičíst. Nástěnné sluneční hodiny, které jsou doplněny tímto grafem, ukazuje obr. 81. Dodejme, že stejnou službu jako graf nám může poskytnout také tabulka.

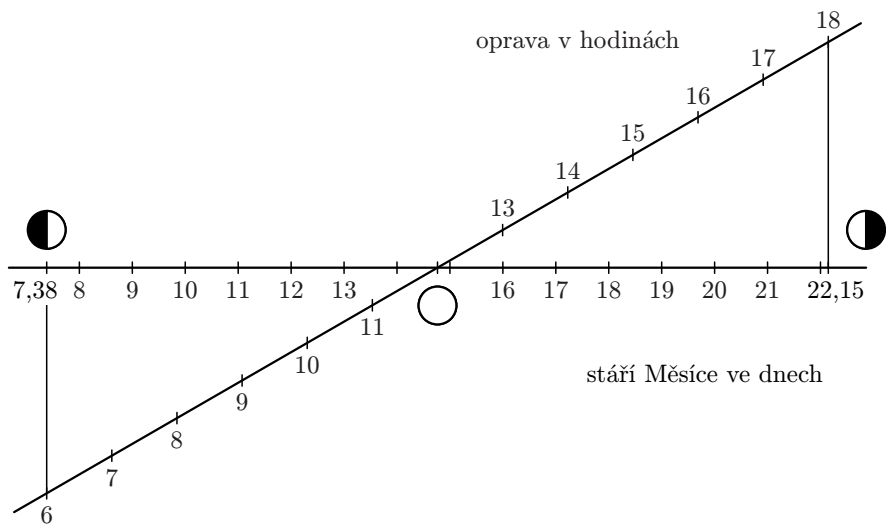
Δt (°)	s (d)	$\Delta t'$ (h)
85,3	7	5,69
90	7,38	6
97,5	8	6,50
109,7	9	7,31
121,9	10	8,13
134,1	11	8,94
146,3	12	9,75
158,5	13	10,57
170,7	14	11,38
180	14,76	12
182,9	15	12,19
195,1	16	13,00
207,2	17	13,89
219,4	18	14,63
231,6	19	15,44
243,8	20	16,25
256,0	21	17,07
268,2	22	17,88
270	22,14	18

Δt (°)	s (d)	$\Delta t'$ (h)
90	7,38	6
105	8,61	7
120	9,84	8
135	11,07	9
150	12,30	10
165	13,54	11
180	14,76	12
195	16,00	13
210	17,23	14
225	18,46	15
240	19,69	16
255	20,92	17
270	22,14	18

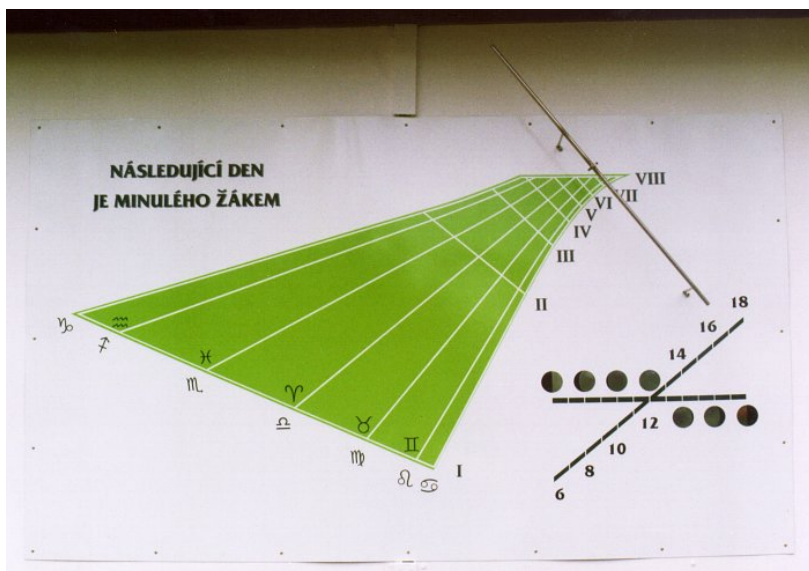
Tab. 27 — Hodnoty Δt a $\Delta t'$ pro s rostoucí od novu po jednom dni.

Tab. 28 — Hodnoty Δt a s počítané od novu pro $\Delta t'$ rostoucí po 1 hodině.

Jinou variantu měsíčních hodin dostaneme, budeme-li stáří s Měsíce počítat od úplňku ($t = 180^\circ$), záporně ve směru ubývajícího měsíce, kladně ve směru měsíce dorůstajícího. Tato varianta se zdá být lepší v případě, kdy nemáme neustále k dispozici hvězdářskou ročenku. Tab. 29 ukazuje měnící se hodnoty Δt a $\Delta t'$ pro absolutní hodnotu s rostoucí od úplňku po jednom dni k první a poslední čtvrti. V tab. 30 jsou hodnoty Δt a s pro absolutní hodnotu $\Delta t'$ rostoucí od úplňku po jedné hodině. Graf na obr. 82 je sestaven podle těchto tabulek. Hodnoty s jsou opět vyneseny na vodorovnou osu. Údaje na šikmé ose mají význam rozdílu $\Delta t'$ Měsíce v úplňku a Měsíce o stáří s . Levá část grafu na obrázku je označena znaménkem $+$, pravá znaménkem $-$. Význam tohoto označení plyne z použití této varianty měsíčních hodin. Měsíc osvítlí nástěnné sluneční hodiny, na nichž čteme polohu x vrženého stínu ukazatele. Opět očima odhadneme nebo si v hvězdářské

Obr. 80 — Graf měsíčních hodin počítaných od novu.

Obr. 81 — Sluneční a měsíční hodiny v Hradci Králové, Roudniče E 48 (HK 15). Jsou to jediné měsíční hodiny v České republice, o kterých víme. Foto Martin Navrátil (1997).

ročenice zjistíme stáří s Měsíce od úplňku a z grafu čteme hodnotu na šikmé ose. Zřejmě mohou nastat tyto dva případy:

1. Měsíc je před úplňkem. K výpočtu časového údaje T použijeme levou část označenou „+“. Potom

$$T = x + 12 - \Delta t' ;$$

2. Měsíc je po úplňku. K výpočtu časového údaje T použijeme pravou část označenou „-“. Pak

$$T = x - (12 - \Delta t') .$$

Tuto variantu měsíčních hodin ukazuje obr. 83.

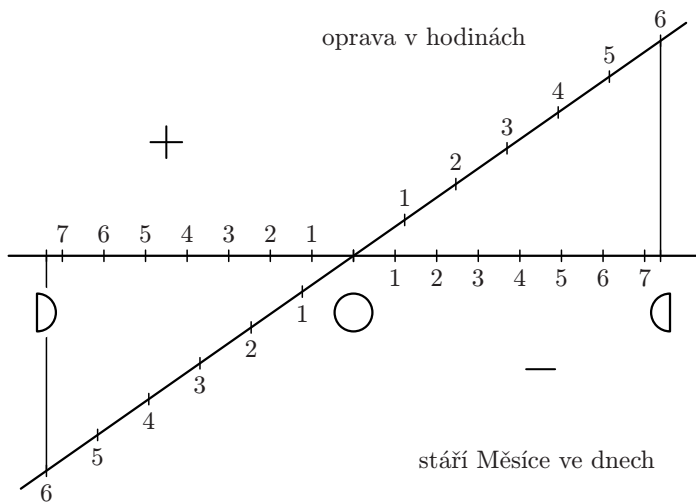
Δt (°)	s (d)	$\Delta t'$ (h)
90,0	7,38	6,0
94,6	7	5,7
106,8	6	4,9
119,0	5	4,1
131,2	4	3,3
143,4	3	2,4
155,6	2	1,6
167,7	1	0,8
180,0	0	0,0
192,1	1	0,8
204,3	2	1,6
216,5	3	2,4
228,7	4	3,3
240,9	5	4,1
253,1	6	4,9
265,3	7	5,7
270,0	7,38	6,0

Δt (°)	s (d)	$\Delta t'$ (h)
90	7,38	6
105	6,15	5
120	4,92	4
135	3,69	3
150	2,46	2
165	1,22	1
180	0,00	0
195	1,22	1
210	2,46	2
225	3,69	3
240	4,92	4
255	6,15	5
270	7,38	6

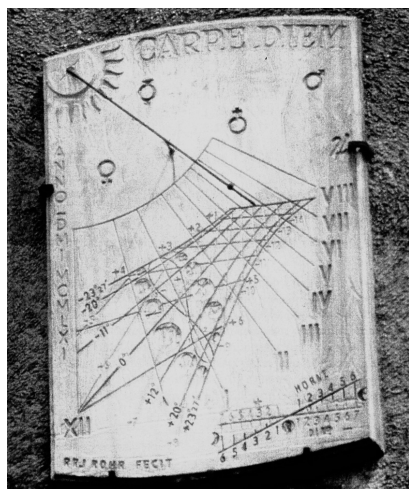
Tab. 29 — Hodnoty Δt a $\Delta t'$ počítané pro s rostoucí od úplňku po jednom dni.

Tab. 30 — Hodnoty Δt a s počítané od úplňku pro $\Delta t'$ rostoucí po 1 hodině.

Uvedené odvození měsíčních hodin je pouze přibližné. Je však v praxi zcela postačující. Pokud nemáme k dispozici hvězdářskou ročenku, odhadování stáří Měsíce, zvláště v období kolem úplňku, není jednoduchou záležitostí. Z tohoto důvodu jsme při odvození předpokládali, že se Měsíc pohybuje po ekliptice jako Slunce, a zanedbali jsme fakt, že sklon dráhy se mění v intervalu od $4^\circ 59'$ do $5^\circ 19'$ (střední hodnota je $5^\circ 9'$) v periodě 18,6 roku. Při přesném odvození měsíčních hodin bychom museli vycházet z exaktní znalosti pohybu Měsíce kolem Země, popsaném například v [2], což znamená uvážit změny excentricity dráhy Měsíce, stáčení přímky apsid a další jevy.

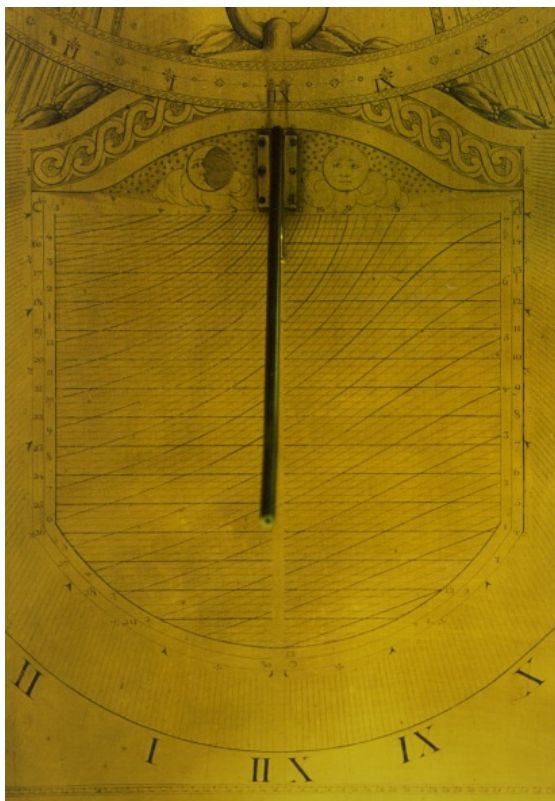

Obr. 82 — Varianta měsíčních hodin počítaných od úplňku.

Obr. 83 — Stanoviště Carcassone v jižní Francii s měsíčními hodinami. Foto Martin Navrátil (1994).

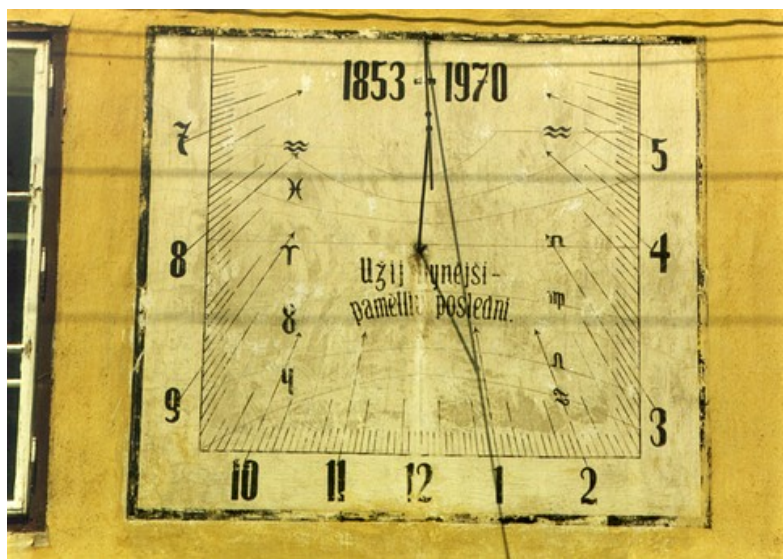
Měsíční hodiny mohou být v této podobě umístěny na různých typech slunečních hodin, například na vodorovných slunečních hodinách. Jejich princip ani vzhled se s typem slunečních hodin nemění.

Obr. 84 — Zvláštní variantu měsíčních hodin můžeme vidět na přenosných hodinách vystavených v prostorách Štefánikovy hvězdárny v Praze na Petříně. Jedná se o unikátní barokní hodiny, s dutým dřevěným stolcem, který slouží zároveň jako přepravní schránka. Zařízení sestává z obvyklých vodorovných slunečních hodin se šikmým ukazatelem (dole a po stranách vidíme část číselníku v rozsahu X–XII–II, s drobnými ryskami po 3 minutách a značkami půl- a čtvrt hodin). Nahoře je částečně patrný číselník analematických hodin. Měsíční hodiny jsou zde tvořené: (a) soustavou rovnoběžných úseček (na snímku se jeví vodorovně, jsou popsány dvojicemi malých číslic na vnější stupnici: 0–30, 1–29, 2–28, atd. — odpovídají stáří Měsíce ve dnech počítaných od novu); (b) soustavou křivek (na snímku jdou přibližně zleva zdola doprava nahoru, jejich popisky sestávají z dvojic stejných číslic na vnitřní stupnici: 12–12, 1–1, 2–2, ..., 12–12, 1–1, ..., 4–4 a 5 — tyto odpovídají hodinám ve slunečním čase). Použití měsíčních hodin může být následující: pohledem na Měsíc určíme jeho stáří ve dnech, na hodinách vyhledáme příslušnou úsečku (a), zjistíme její průsečík se stínem vrženým ukazatelem při svitu Měsíce a po nejbližší křívce (b) „dojedeme“ na okraj, kde si přečteme její popisek udávající sluneční čas. Vyjádřeno jinými slovy: průsečíky úsečky (a) pro dané stáří Měsíce a křivek (b) definují hodinové značky měsíčních hodin, které jsou popsány ve slunečním čase. Všimněme si, že při tomto postupu vůbec nepoužíváme stupnici vodorovných slunečních hodin na obvodu. Foto Martin Šolc (2003).

Za gnómonicky hodnotné hodiny považujeme ty, které správně aplikují poznatky z gnómoniky (vědy o slunečních hodinách), udávají méně obvyklé časové nebo kalendářní údaje, nebo dokonce těchto údajů poskytují několik.

Nejjednodušší číselník obsahuje jen číslice bez hodinových rysek. (To je možné jen u hodin se šikmým ukazatelem, polosem.) V takovém případě lze ovšem časový údaj jen odhadovat, čtení je velice nepřesné. Jsou-li na hodinách vyznačeny rysky, pak je časový údaj přesně definován v okamžicích, kdy stín (resp. u hodin s kolmým ukazatelem stín jeho koncového bodu) leží přímo na hodinové rysce. Hodiny jsou tím přesnější, čím jemněji je rozdělen časový úsek jedné hodiny. Na číselníku ve Štětí (ev. č. **LT 14**) je hodina rozdělena na osm částí (po 7,5 minutách). Nejjemnější dělení na tuzemských hodinách je např. v Dolní Cerekvi (**Jl 2**; obr. 85) a Kerharticích (**DC 2**), a to v obou případech na 12 částí (po 5 minutách).

Obr. 85 — Dolní Cerekev (ev. č. **Jl 2**). Foto Miloš Nosek (1996).

Sluneční hodiny nemusí udávat jen pravý místní čas, ať už orlojním nebo poloorlojním způsobem (tj. s dělením dne na 24 h nebo 2 krát 12 h). Mohou udávat čas od východu slunce, od západu slunce nebo do západu slunce.

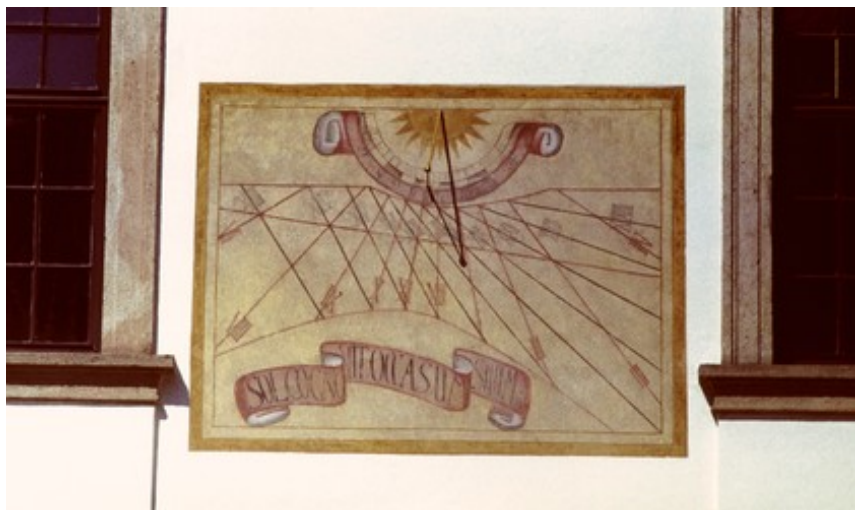
Čas od východu slunce udávají například jižní hodiny na Révovém nádvoří Klementina v Praze (**01 1/6**; obr. 86) umístěné vlevo a v Břevnovském klášteře (**06 8/1**) rovněž situované vlevo. Přímký hodin počítaných od východu slunce se

sklánějí šikmo dolů zprava doleva, nejprve mírně, s přibývajícím časovým údajem prudčeji. Při svém prodloužení se v žádném společném bodě neprotínají. Nulová hodinová polopřímka prochází patou stylosu (u polosu patou kolmice vztyčené k jeho koncovému bodu) a je vodorovná. Tato přímka totiž leží v rovině horizontu.

Obr. 86 — Jižní levé hodiny na Révovém nádvoří Klementina (01 1/6). Foto Miloš Nosek (1997).

Dobu od západu slunce předchozího dne udávají mimo jiné sluneční hodiny umístěné na Hospodářském dvoře Klementina vpravo (01 1/12) nebo v Břevnovském klášteře vlevo (06 8/2; obr. 87). Na jižním číselníku poznáme odpovídající polopřímky podle toho, že se sklánějí šikmo dolů zleva doprava, zprvu příkře, potom povlovně. Hodina 24. prochází patou gnómonu (u polosu patou kolmice vztyčené k jeho koncovému bodu) a je vodorovná. Rovněž se neprotínají v jednom společném bodě.

Obr. 87 — Nádvoří prelatury Břevnovského kláštera v Praze, levé z jižních hodin. Foto Miroslav Brož (2002).

Obr. 88 — Praha 1, klášter augustiniánů. Foto Miloš Nosek (1995).

Všechny tři druhy počítání času mohou být současně na shodném číselníku. Pak jej považujeme za gnomonicky bohatý. Příkladem číselníku se všemi třemi druhy hodin na jižní stěně jsou hodiny na Studentském nádvoří Klementina (01 1/2; obr. 116), na druhém nádvoří bývalého kláštera augustiniánů v Praze (01 5; obr. 88) nebo ve Vamberku (RK 10 a RK 11).

Hodiny počítané od východu či západu slunce mohou být vyznačeny i na hodinách s obecným azimutem. Příkladem toho jsou levé (01 1/3) nebo prostřední jihovýchodní hodiny v Révovém nádvoří Klementina (01 1/4; obr. 89), páté hodiny na refektáři kláštera na Strahově (01 4/5) a na stanovištích Bechyně (TA 1/1), Kladruhy nad Labem (PA 2/2), Litomyšl (SY 11/1).

Obr. 89 — Prostřední JV hodiny na Révovém nádvoří v Klementinu. Foto Miloš Nosek (1997).

Analogicky mohou být tyto tři druhy hodin na východních hodinách — na Studentském nádvoří Klementina (01 1/1), v kvadratuře bývalého kláštera karmelitánů na Malé Straně (01 2/3; obr. 90) — nebo na západních hodinách.

Dosud jsme uvažovali dělení dne na stejně dlouhé (rovnoměrné, ekvinokciální) hodiny. Existují však i číselníky s dělením na *nestejné hodiny* (též temporální, antické, židovské). U nich se dělí doba mezi východem a západem slunce na dvanáct dílů, takže délka hodiny se během roku mění. Při zimním slunovratu činí 40 minut a naopak při letním slunovratu 80 minut (1 h 20 min). Při rovnodennosti je délka

Obr. 91 — Kulové hodiny s temporálním číselníkem v Praze 6, u Místodržitelského letohrádku. Foto Miroslav Brož (2002).

Obecně mohou sluneční hodiny udávat pravý čas libovolného poledníku. Na jedné stěně mohou být vedle sebe hodiny udávající časy v různých světových městech. Tak je tomu na hodinách v Nové Vsi pod Pleší (PB 10) s časy pro New York a Tokio.

Jinou možností, jak porovnávat odlišné časové údaje vyplývající z odlišných zeměpisných délek stanovišť, jsou *polední hodiny se světovým časem*. Tak je tomu na horní stupnici zmiňovaných plzeňských hodin. Poloha stínu na číselníku vyznačuje město s příslušnou zeměpisnou délkou, na které je v tu dobu poledne. Umístění jmen měst na číselníku odpovídá rozdílu zeměpisné délky vůči stanovišti hodin. Hodiny jsou navíc doplněny mapou se zobrazením časových pásem.

Doplněním číselníku o *datové křivky* se z hodin stává i kalendář. Datové křivky odpovídají deklinaci slunce. Nejčastěji se na hodinách zobrazují křivky pro nulovou, minimální a maximální deklinaci. Nulová deklinace je v okamžiku rovnodennosti. Tehdy má datová křivka tvar přímky. Maximální (resp. minimální) deklinace je za letního (zimního) slunovratu; datové křivky pro tuzemská stanoviště mají tvar hyperbol. Hodin se třemi datovými čarami pro slunovraty a rovnodennost je mnoho, jmenujme alespoň některé z nich — Brozany nad Ohří (LT 1), Dobříchovice (PZ 3/1), Rudolfovo (CB 18/6; obr. 93).

U datových křivek se uvádí datum, symbol nebo obrázek příslušného zvířetníkového znamení (tab. 31).

znamení	symbol	datum	deklinace
Beran	♈	21. 3.	0° 0'
Býk	♉	20. 4.	11° 28'
Blíženci	♊	21. 5.	20° 09'
Rak	♋	21. 6.	23° 26'
Lev	♌	23. 7.	20° 09'
Panna	♍	23. 8.	11° 28'
Váhy	♎	23. 9.	0° 0'
Štír	♏	23. 10.	-11° 28'
Střelec	♐	22. 11.	-20° 09'
Kozoroh	♑	22. 12.	-23° 26'
Vodnář	♒	20. 1.	-20° 09'
Ryby	♓	19. 2.	-11° 28'

Tab. 31 — Zvířetníková znamení (nikoli souhvězdí), jejich symboly, data vstupů slunce do znamení a příslušná deklinace slunce.

Obr. 94 — Jihozápadní hodiny na kostele v Kájově. (Kromě nich jsou na kostele ještě troje.)
Foto Jan Trebichavský (1998).

Protože mimo krajní hodnoty jsou shodné deklinace pro dvě znamení, bývají uváděna obě, každé v jiné polovině číselníku. Sedm zvířetníkových (zodiakálních) čar je například u hodin v Bělé pod Bezdězem (MB 2/2), Kájově (CK 9/3; obr. 94), Litomyšli (SY 11/2), Ondřejově (PY 15; obr. 76), na pražském Petříně (01 12; obr. 74), v Prachaticích (PT 8), Štěkenu (ST 21), Teplicích (TP 5/2), Zámrsru (UO 19) či Zlaté Koruně (CK 14/7).

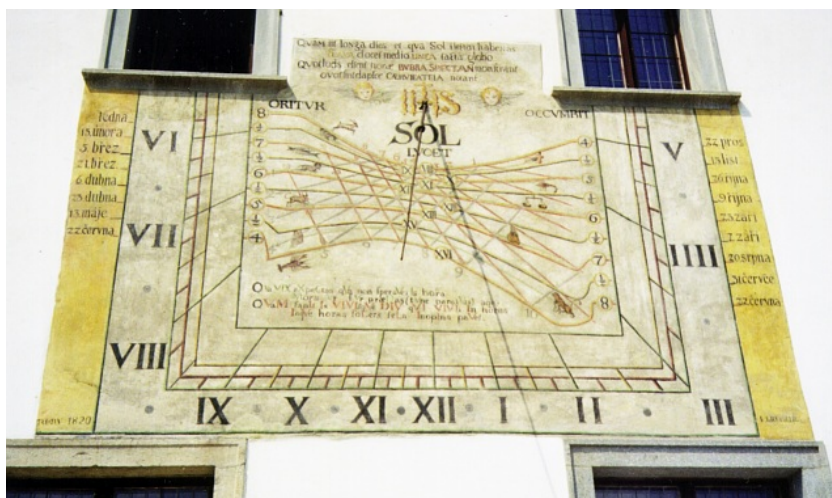
Obecně mohou být kalendářními čarami vyznačeny dny pro libovolnou deklinaci, čehož se využívá při vyznačení *termínů významných dnů*. Na některých hodinách jsou takto vyznačeny dny, jejichž délka (od východu do západu slunce a naopak) je celočíselným násobkem hodiny. Takové kalendářní čáry jsou dochovány na hodinách v Třeboni (JH 20/4; obr. 108), Hořicích (JC 2/2; obr. 142), Ratibořicích (NA 2/2; obr. 141), Kroměříži (KM 5/2; obr. 95), Harrachově-Novém Městě (SM 2/1) a Zahradkách (CL 12).

Obr. 95 — Kroměříž, Pilařova 7, bývalý františkánský klášter. Foto Miloš Nosek (1999).

Z gnómonického hlediska mezi nejbohatší patří číselník v Českém Krumlově, na hotelu Růže (bývalém klášteře; ev. č. CK 3/4; obr. 96), který obsahuje:

- pravý místní čas s poloorlojním číslováním po obvodu číselníku, s římskými číslicemi a dělením po čtvrt hodině černou barvou;
- hodiny počítané od východu slunce arabskými číslicemi umístěnými pod obratník Raka v rozsahu od 1 do 10;

Obr. 96 — Český Krumlov, hotel Růže (CK 3/4). Foto Jan Trebichavský (1998).

Obr. 97 — Hodiny v refektáři strahovského kláštera (01 4/4). Foto Miloš Nosek (2002).

- hodiny počítané do západu slunce v rozsahu od 11 do 1 arabskými číslicemi umístěnými nad obratníkem Kozoroha;
- zodiakální křivky s obrázky zvířetníkových znamení,
- druhé datové křivky pro dny, v nichž je doba mezi východem a západem slunce celočíselným násobkem hodiny. *Délka dne* je vyznačena římskými číslicemi v kroužku umístěném ve střední části čar. *Čas východu (západu) slunce* pro tyto datové čáry je uváděn arabskými číslicemi vlevo (vpravo) od datových čar. Na levém a pravém okraji číselníku jsou uvedena jednotlivá data příslušná těmto křivkám, se shodným barevným označením.

Parametry, jimiž lze vyjádřit polohu slunce na obloze, jsou uvedeny v obr. 32. Zatím jsme se věnovali číselníkům s vyznačením hodinového úhlu a deklinace. Na číselníku lze vyznačit i další parametry. Například na čtvrtých hodinách v refektáři strahovského kláštera (01 4/4), kde hraje biblický král David na harfu, jsou vyznačeny hodnoty *azimutů* slunce (obr. 97).

3.8 Kuriózní umístění slunečních hodin

Jan Trebichavský

V tab. 14 a 15 byly uvedeny počty slunečních hodin podle jejich umístění. Kategorie umístění zahrnují jednak *sakrální objekty* (kostely, kaple, kapličky, zvonice, márnice, boží muka, kláštery, fary a děkanské úřady) a jednak *profánní objekty* — tj. objekty civilní, nenáboženského charakteru.

Z uvedeného přehledu vyplývá zajímavý přímý vztah mezi podílem počtu slunečních hodin na sakrálních objektech a religiozitou oblasti. Tradičně nejvíce nábožensky založené regiony mají i nejvyšší podíl: jižní Morava a jižní Čechy. V Praze je tato hodnota dána nejvyšším počtem dochovaných slunečních hodin na kláštorech v České republice.

Obecně platí, že nejvyšší počet slunečních hodin je na obytných domech, chalupách a chatách (s výjimkou Prahy). Další významnou skupinu objektů představují hrady, zámky a tvrze, většinou se slunečními hodinami většího stáří. Na zbývající profánní objekty připadá v jednotlivých oblastech čtvrtina až třetina celkového počtu slunečních hodin.

Některé objekty jsou v širokém spektru různých druhů umístění slunečních hodin relativně málo zastoupeny nebo je lze dokonce považovat za kuriózní.

Ze sakrálních objektů sem patří např. *zvonice*. Slunečními hodinami jsou zvonice opatřeny na lokalitách Bílý Újezd, Čeložnice, Dobruška (2krát), Kostomlaty nad Labem, Kouřim (2krát), Lipník nad Bečvou, Nětčice, Skalička, Svatobořice a Velká Bíteš. Dalšími sakrálními objekty jsou *boží muka* na lokalitách Leontýn a Troubsko-Veselka. V Neveklově jsou sluneční hodiny na *morovém sloupu* typu božích muk. Do jisté míry lze do této kategorie zařadit i *márnice*. Krásné sluneční hodiny jsou na márnici u kostela v Nemyčevsi (obr. 98); kromě této lokality známe i prosté sluneční hodiny na márnici u románského kostela v Kondraci a torzo slu-

nečních hodin na márnici ve Skalsku. Do skupiny umístění na sakrálních objektech lze zařadit i dvoje pražské sluneční hodiny, a to na *domě kostelníka* v karmelitánském klášteře v Praze 1 a na *stropě místnosti* v břevnovském benediktinském klášteře v Praze 6 (jedná se o štěrbínové sluneční hodiny).

Obr. 98 — Márnice u kostela v Nemyčevsi (JC 7). Foto Jan Trebichavský (2000).

Za neobvyklé lze označit též umístění slunečních hodin na hřbitovech a v areálu obřadních síní. V Praze jsou sluneční hodiny na *hrobě* Františka Langra na Vyšehradském hřbitově a na toskánském sloupu na Smíchovském *hřbitově*. V Jablonném nad Orlicí jsou sluneční hodiny s analemací na *hřbitovní bráně* a ve Svitavách a v Chodově jsou v areálu smuteční *obřadní síně*.

Ostatní příklady se týkají výhradně *profánní architektury*. S ohledem na jejich značný počet je uvádíme jen heslovitě:

- *elektrárna*: Soběslav (dnes rekreační objekt);
- *garáže*: Choceň, Kamenné Žehrovice, Lhota (ME), Srnojedy, Zlonice, Železnice;
- *gotický špýchar*: Radošovice;
- *hasičská zbrojnice*: Stříbřec;
- *holubník*: Telč;
- *kamenné rozcestníky*: Ohrazenice-Pyrám, Olomučany;

- *kasárny*: Pardubice;
- *komíny*: Praha (Schwarzenberský palác), Lubná (2krát);
- *kovárny*: Kosov;
- *lisovny vinných sklepů*: Starovice, Těšetice;
- *loděnice*: Hradec Králové;
- *nemocnice, budovy lázní*: Praha (nemocnice Na Františku), Ovčáry (nemocnice Kopa, 2krát), Karlovy Vary, Jeseník, Šumperk, Luže, Nová Paka, Lázně Libverda;
- *ohradní zdi zámků*: Hraběšín, Červený Hrádek (zanikly, ale uvažuje se o renovaci), Lobeč (zámecká brána), Horšovský Týn (zámecké hradby);
- *oranžerie*: Lázně Běláhrad (dnes památník K. V. Raise);
- *ovčákův domek*: Modřejovice (neověřeno);
- *pařez*: Jeníčkova Lhota;
- *pilíř mostu*: Strakonice (obr. 99);
- *pivovary*: Krušovice, Nažovské Hory, Žehušice;
- *plastika na koupališti*: Poděbrady;
- *půda zámku*: Hustopeče nad Bečvou (renesanční malované sluneční hodiny s milostným motivem byly původně umístěny na volné nádvoří straně východního křídla a po přestavbě zámku se ocitly na půdě, kde jsou dnes zcela nefunkční);
- *rybářská bašta*: Nová Olešná (dnes rekreační objekt);
- *skály*: Kunratice u Cvikova (tzv. Dutý kámen), Sloup (skála pod hradem);
- *skleník*: Lažany;
- *socha*: Dobřív (3krát sluneční hodiny na soše sv. Jana Nepomuckého na Švédském mostě);
- *sokolovny*: Bzenec, Šluknov;
- *strážní domek na železnici*: Stříbro;
- *sušička obilí*: Vranovice;
- *teletník*: Smolnice (v zemědělském družstvu);
- *včelín*: Obora u Loun, Štít;
- *vodotrysk*: Vráž (park sanatoria), Ústí nad Labem, Hradec Králové (ulice F. Halase 644, vodotrysk zanikl);
- *WC na koupališti*: Kostelec nad Orlicí;
- *zahradní krby*: Hamr, Roudnice, Skalsko;
- *zahradníkův domek*: Roztěž, Vršce.

Kuriozitou jsou též sluneční hodiny na penzionu „Sluneční hodiny“ v Lipnici (JH), na hostinci „U slunečních hodin“ v Tachově u Doks (CL) a sluneční hodiny tesané v kameni v místě zaniklé tvrze v Šerkovicích (neověřeno).

Obr. 99 — Strakonice, pilíř mostu se slunečními hodinami na obecně orientované rovině (ST 16). Foto Adolf Poduška (2003).

3.9 Prvky ve výzdobě nástěnných hodin

Jan Trebichavský

První nástěnné sluneční hodiny pocházejí pravděpodobně již ze starověkého Řecka. Z Athén je známa osmiboká „Věž větrů“, umístěná na frekventovaném náměstí a sloužící jako veřejné městské hodiny. Na jejích stěnách je umístěno osmero různě orientovaných slunečních hodin rytých v kameni; pocházejí z 1. stol. př. Kr.

Z raného středověku se dochovaly primitivní nástěnné sluneční hodiny na zdech anglických chrámů z období mezi roky 450 až 1066 (zhotovené před vpádem Normanů), menší počet je znám i z dalších zemí. Tyto předrománské, románské a později i gotické nástěnné sluneční hodiny byly rovněž ryty do kamene. U nás se provedení nejstarších (gotických) nástěnných slunečních hodin omezuje většinou na půlkruhový číselník s hodinovými čarami, rytý do kamenných opěráků kostelů v Loděnici, Telči a Zlaté Koruně, příp. tvrzí (v zaniklých Šerkovicích).

S nástupem renesance, ale hlavně v baroku, se objevují četné umělecky zhotovené nástěnné sluneční hodiny, které kromě své základní funkce (měření času) mají i důležitou funkci estetickou. Tyto hodiny jsou často doplněny různými latinskými, později též českými nebo německými nápisy.

Řada těchto hodin byla malována způsobem „al fresco“, tj. do vlhké omítky, později i dalšími malířskými technikami. Nejvíce malovaných nástěnných slunečních hodin na území jedné obce, resp. města, se zachovalo v Praze. Největší koncentraci slunečních hodin na jedné lokalitě lze nalézt v areálu Klementina — celkem třináctero zachovaných, malovaných hodin.

Tématem výzdoby nástěnných slunečních hodin jsou náboženské, mytologické, historické nebo světské motivy, v moderní době doplněné o pohádkové, humorné a některé další prvky.

Náboženské motivy zobrazují světce, kněze, anděly, ukřižovaného Krista, Madonu, různé alegorické výjevy, poustevníky, modlící se mnichy, religiózní symboly (kříže, trnové koruny, hořící srdce, květy lilie aj.), symboly života a smrti či pomíjivosti života pozemského (lebka, přesýpací hodiny).

Mytologické motivy znázorňují pověst vztahující se k danému místu (svatý Prokop s čertem zapřaženým do pluhu, Oidipus sedící před sfingou apod.).

Historické motivy popisují významnou událost v dějinách města či obce, zámku, kláštera nebo kostela (např. na hodinách v klášteře karmelitek v Praze je zobrazena sv. Terezie, pocházející ze španělské Ávilly, v Brandýse nad Labem hodiny na radnici připomínají událost udělení městského práva Brandýsu císařem Rudolfem II.).

Světské motivy (souhrnné označení pro poučné, pohádkové, milostné, humorné a ostatní motivy) představují vyobrazení nebeských těles (nejčastěji Slunce, v menší míře Měsíce, hvězd a planet), přírodních jevů (oblaků, větru, deště, blesku, duhy), symbolů dne a noci (kohouta a Slunce pro den; sovy, Měsíce, hvězd, netopýra pro noc), polních prací, krajin a měst, symbolů vzdělání (učenců, knih, glóbu), pohádkových postav (Kašpárka, Rumcajse a Manky) nebo milostných scén (muže, hrajícího dívce na loutnu — na hodinách v Hustopečích nad Bečvou). Objevuje se i výzdoba s prvky humoru (např. šiškové hodiny v Nové Pace, hodiny na pařezu v Jeníčkově Lhotě) a se symboly snů mládeže (děti vypouštějící mýdlové bublinky).

Výčet neuvádí drobné geometrické vzory, ornamenty, rostlinné motivy, které jsou poměrně častým dekoracním prvkem u řady slunečních hodin. Rovněž se nezmiňujeme o reliéfním provedení, tepaných prvcích hodin apod.

V dalším textu jsou abecedně seřazeny výtvarné prvky výzdoby slunečních hodin s odkazem na jejich umístění. S ohledem na přiměřený rozsah textu jsou lokality podrobněji specifikovány pouze u pražských hodin. Ostatní je nutno vyhledat v katalogu hodin.

3.9.1 Abecední rejstřík prvků výzdoby

- *Adam a Eva*: Střezimír
- *anděl, andělci*: Benešov nad Černou, Brno (Dominikánské nám.; anděl s trubkou) Březnice (vousatý anděl), Kášovice (andělek s bleskem), Kladruby nad Labem (vousatý anděl s kosou), Klášterec nad Orlicí, Komařice, Kvasice, Litomyšl, Ostřešany, Olomouc, Praha (Klementinum, Krocovský dům), Smolnice (anděl s trubkou), Týn nad Vltavou (anděl s trubkou), Vidim, Volary
- *antický motiv*: Leština
- *Atlant*: Luže, Praha (Strahovský klášter)
- *bakalář*: Praha (klášter Na Františku, Strahovský klášter)
- *biblický motiv*: Kladruby nad Labem, Praha (řada slunečních hodin na různých lokalitách)
- *blesky*: Kášovice
- *Boží oko*: Bílovice, Blížkovice, Domoraz, Hluboké Mašůvky, Kvasice, Lažany, Nová Říše, Plástovice, Řevnov, Štětí, Tachov (CL)
- *Bůh*: Břežany II, Švábenice, Vyškov, Žinkov
- *císař*: Brandýs nad Labem
- *cylindr*: Hranice (KH, zaniklé)
- *čert*: Chelčice
- *čtyřlístek*: Dubenec (CB)
- *dalekohled*: Hranice (KH, zaniklé)
- *desatero*: Praha (Klementinum)
- *děti, dítě*: Česká Lípa, Holýšov, Kvasice, Paskov, Praha (Klementinum), Těšenov
- *dlaně*: Borotín
- *draci*: Žhery
- *duha*: Břežany II
- *dům*: Benešov, Brno (Nová radnice), Kladruby nad Labem, Lažany
- *erby*: Červený Dvůr, Horní Kounice, Kášovice, Litomyšl, Nová Říše, Nedomice, Olomouc, Planá nad Lužnicí, Poděbrady, Římov, Úboč, Velhartice
- *galantní scéna*: Hustopeče nad Bečvou
- *glóbus*: Hranice (KH, zaniklé), Klášterec nad Orlicí, Vítějovice
- *had*: Chelčice
- *harfa*: Praha (Strahovský klášter)
- *helmice*: Miličín
- *hlava*: Chotouň (zaniklé), Miličín, Skalsko, Vyškov, Žhery
- *holub, holubice*: Běluň, Komařice (se svatozáří, jakožto Duch Svatý)
- *hrad, zámek*: Brno, Český Krumlov, Plískov, Lažany, Veselí nad Moravou
- *hrozen*: Bzenec, Chotouň (zaniklé)
- *hřbitovní brána*: Všebořice

- *hudebník*: Hustopeče nad Bečvou
- *hvězda*: Cítov (12 cípá), Hradec Králové, Jinošice (10 cípá), Mikulov, Roudnice (8 cípá), Střeziměř, Stříbro, Vyškov
- *hvězdy*: Bernartice, Doksy (KL; 10 hvězd), Holice, Jinošice, Klatovy, Miličín, Olešnice, Pardubice, Petrkov (10 hvězd), Příbrav, Psáře, Radouň, Spolí (15 hvězd), Švábenice, Vyškov
- *chléb*: Praha (Klementinum)
- *chmel*: Chotouň
- *jarní příroda*: Praha (klášter Na Františku)
- *jelen*: Krábčice, Praha (Klementinum), Velké Losiny
- *jeskyně*: Praha (Klementinum)
- *kaple*: Sloup
- *keř*: Bernartice, Klášterec nad Orlicí, Velké Losiny, Vítějovice
- *klášter*: Velehrad
- *kniha*: Kladruby nad Labem, Kolín, Nová Říše, Olomouc, Praha (Klementinum)
- *kočka*: Jeneč
- *kohout*: Dolní Bousov, Dolní Loučky, Francova Lhota, Horní Loučky, Holýšov, Hrochův Týnec, Jeneč, Klášterec nad Orlicí, Nemilko, Praha (Schwarzenberský palác), Rašov, Střeziměř, Studnice, Vítějovice
- *komet*: Klatovy, Hranice (KH, zaniklé)
- *kopce*: Bernartice, Dolní Bousov, Chelčice, Planá nad Lužnicí, Plískov, Veselí nad Moravou
- *kopí*: Planá nad Lužnicí, Praha (kapucínský klášter)
- *koruna*: Nedomice, Praha (Strahovský klášter)
- *kosa*: Kladruby nad Labem, Nejde, Olomouc, Praha (Klementinum), Rataje nad Sázavou
- *kostel*: Bernartice, Klášterec nad Orlicí, Vítějovice
- *kostlivec*: Praha (Klementinum)
- *kotva*: Osová, Žerotice
- *kovář*: Holýšov
- *krajina*: Benešov, Bernartice, Dolní Lukavice, Kladruby nad Labem, Krábčice, Mělník, Lažany, Plískov, Praha (Strahovský klášter, dům U zlaté labutě), Veselí nad Moravou
- *král*: Praha (Strahovský klášter), Telč
- *královna*: Praha (Strahovský klášter)
- *krávy*: Vojovice
- *kroj*: Bzenec
- *kříž*: Bernartice, Krábčice, Osová, Praha (karmelitánský klášter), Žerotice
- *kůň*: Častov, Hradec Králové, Olomouc (čtyřspřeží)

- *květ, květina*: Česká Lípa, Knířov, Ostrava-Mariánské Hory, Sobotka, Studnice, Srch, Šebkovice, Vlčice (zanikly), Vranov (zvonky), Vysoké Mýto
- *lebka*: Praha (Klementinum, klášter Na Františku)
- *lev*: Kladruby nad Labem, Poděbrady, Žerotice
- *lilie*: Horní Loučky, Praha (karmelitánský klášter)
- *lodka*: Sloup
- *loutna*: Hustopeče nad Bečvou
- *Madona*: Komařice, Praha (kapucínský klášter)
- *Madona s Ježíškem*: Praha (Klementinum)
- *mapa světa*: viz zeměkoule
- *meč*: Jistebnice, Telč
- *Měsíc*: Bernartice, Dolní Bojanovice, Domažlice, Hamr, Holice, Holýšov, Hradec Králové, Hranice, Krásná Lípa, Lhota u Kestřan, Luže, Míkulov, Miličín, Olešnice, Ostrava-Mariánské Hory, Pardubice, Přibyslav, Psáře, Radouň, Skokovy (zaniklé), Střeziměř, Stříbro, Škvorec, Vyškov
- *město*: Český Krumlov, Horní Maxov (obraz Karlova mostu a Hradčan), Hradec Králové, Jaroměř, Milevsko (obraz Bělehradu — zanikl), Poděbrady (obraz Pražského hradu), Přelouč, Říčky (obraz Hradce Králové)
- *městský znak*: Poděbrady, Rožďalovice, Stará Boleslav, Strunkovice nad Blanicí, Sušice, Vamberk (zaniklé)
- *mnich*: Pelhřimov
- *modlicí se postava*: Komařice, Praha (Klementinum, kapucínský klášter)
- *muž, muži*: Nejdek, Vaňov, Vojovice, aj.
- *mýdlové bubliny*: Praha (Klementinum)
- *nebeská tělesa*: viz Slunce, Měsíc, hvězdy, Saturn
- *netopýři*: Praha (dům U zlaté labutě), Tábor
- *netopýří křídla*: Praha (Krocovský dům)
- *odpichovátko*: Praha (Strahovský klášter)
- *orel*: Brandýs nad Labem, Střeziměř
- *orlice*: Olomouc, Žerotice
- *ovce, beran*: Radomyšl (zaniklé)
- *ovoce*: Bzenec, Vlčice (zaniklé)
- *pes*: Jeneč
- *plachetnice*: Hradec Králové
- *podzimní příroda*: Praha (klášter Na Františku)
- *pohádkové bytosti*: Rumburk (Rumcajs a Manka), Jáchymov-Nové Město (Kašpárek), Vysoké Mýto (víly), Žhery (draci)
- *poustevník*: Praha (Klementinum)
- *poutník*: Praha (Klementinum)
- *prapor*: Planá nad Lužnicí, Švihov

- *přesýpací hodiny*: Jeneč, Kolín, Olomouc, Praha (Klementinum, klášter Na Františku), Vyškov
- *převozník*: Sloup
- *pták, ptáci*: Bošilec (bukač, kachny), Borotín, Horažďovice, Kladruby nad Labem, Klášterec nad Orlicí, Nemilkov, Praha (Klementinum), Rouské, Střeziměř, Vítějovice
- *rak*: Bošilec, Hranice (KH, zaniklé), Nová Říše
- *ratolesti*: Hradec Králové, Chotouň (zaniklé), Chvaleč (dubové), Leština (lipové), Klášterec nad Orlicí, Miličín, Praha (Schwarzenberský palác), Vítějovice
- *roh hojnosti*: Ostrava-Mariánské Hory
- *růže*: Třeboň
- *ryby*: Bošilec, Plískov
- *rytířské hry*: Praha (Klementinum)
- *Saturn*: Hranice (KH, zaniklé), Klatovy, Stříbro
- *senoseč*: Vojovice
- *sfinga*: Leština
- *sklizeň obilí*: Rataje nad Sázavou
- *slavík*: Nemilkov
- *slunce s lidskou tváří*: Barchov, Batelov, Bělčice, Bouzov, Brno (Schodová ul.), Bruntál, Břežany, Budislav, Budyně nad Ohří, Církvice, Cítoliby, Černolice, Červená Řečice, Český Dub, Český Krumlov, Dlouhá Loučka, Doksy, Dolní Bojanovice, Dub na Moravě, Hamr, Havlíčkův Brod, Heřmanův Městec, Holice, Horní Chobolice, Horní Jiřetín, Hostěradice, Hradec Králové, Choceň, Cholina, Chvaleč, Jesenice, Jihlava, Jílové, Klenovice, Kojice, Kolín, Krnov, Kroměříž, Křižánky, Lhota, Libčeves, Litochovice, Luže, Mikulov, Mnichovice, Nasavrky, Němčice, Nemilkov, Novosedlice, Obora (PS), Odrůvky, Osová, Ouběnice, Pacov, Paseky, Pavlov, Petrkov, Petrovice, Plástovice, Ploskovic, Prostějov, Přestavlky, Psáře, Raspenava, Rynárec, Radouň, Slezská Ostrava, Smolnice, Smržice, Soběslav, Srbeč, Stanětice, Střeziměř, Stříbro, Suchohrdly, Sušice, Svatobořice, Svatý Kámen, Škvorec, Šluknov, Tábor, Tachov (CL), Tismice, Trhanov, Úboč, Újezd (OL), Újezdec u Osvětiman, Velešín, Vidim, Zahorčice, Zálší-Betlém, Žamberk, Žďár nad Sázavou, Želiv
- *slunečnice*: Církvice, Český Dub, Hradenín, Kladno, Praha (kapucínský klášter), Rakovník, Těšenov
- *smrk*: Velké Losiny
- *smrt s kosou*: Kladruby nad Labem, Praha (Klementinum)
- *snop*: Chotouň (zaniklé)
- *sova*: Jeneč, Klášterec nad Orlicí, Praha (Schwarzenberský palác), Studnice, Střeziměř, Vítějovice
- *srdce*: České Budějovice (hořící srdce), Osová (hořící srdce), Praha (karmelitánský klášter), Žerotice

- *srp*: Chotouň (zaniklé)
- *stařec*: Klášterec nad Orlicí, Olomouc, Praha (klášter Na Františku), Teplice, Vítějovice
- *stromy*: Benešov, Korákov, Litomyšl, Lažany, Leština, Praha (Klementinum), Přelouč
- *studna*: Praha (Klementinum)
- *světci*: Chelčice (sv. Prokop), Chotouň (sv. Prokop), Jistebnice, Kladruby nad Labem, Náchod (plastiky), Planá nad Lužnicí (sv. Václav), Praha (kapucínský a karmelitánský klášter), Švihov (sv. Václav)
- *šiška*: Nová Paka
- *tanečníci*: Vaňov (muž se ženou)
- *trnová koruna*: Praha (karmelitánský klášter)
- *ukřižovaný Kristus*: Bílsko, Praha (Klementinum, kapucínský klášter)
- *váhy*: Blížkovice
- *vědec*: viz bakalář
- *veverka*: Horažďovice
- *víly*: Vysoké Mýto
- *vlaštovky*: Heřmaničky, Holčovice, Luže
- *voliéra*: Praha (Klementinum)
- *vůz*: Olomouc, Vojovice
- *zelenina*: Bzenec
- *zemědělské práce*: Nejdek, Rataje nad Sázavou, Vojovice
- *zeměkoule*: Brandýs nad Labem, České Budějovice, Hradec Králové, Hrubá Skála, Jindřichov-Labe, Kladruby nad Labem, Luže, Olomouc, Plzeň, Praha (karmelitánský a Strahovský klášter), Rajhradice, Třebechovice pod Orebem
- *zřícenina chrámu*: Leština
- *zvířetníková znamení*: Cítov (ME), Cítov (PR), Dolní Bojanovice, Dolní Loučky, Chouč, Hluboké Mašůvky, Hranice (KH, zaniklé), Jevíčko, Kášovice, Litvínov, Rajhradice, Švábenice, Třebušín, Újezdec u Osvětiman, Volyně, Zahorčice, Zámrsk (zaniklé), Žalhostice
- *zvonice*: Všebořice
- *žena*: Benešov nad Černou, Bohosudov, Březnice, Bzenec, Česká Lípa, Holýšov, Ostrava-Fifejdy, Teplice
- *žezlo*: Telč

Číselníky slunečních hodin bývají doplňovány nápisy. (V katalogové tabulce jsou vždy uváděny v poznámce, a to u všech hodin, pro něž máme obrazovou dokumentaci.)

Jedním z účelů nápisu může být zpřesnění podmínek, za kterých hodiny vznikly nebo byly restaurovány (letopočet = vročení, jméno nebo iniciály autora, zeměpisné souřadnice stanoviště). Viz následující příklady takových nápisů, s uvedením stanovišť:

– <i>Anno Domini MCMXXXVII</i>	Olomučany	BK 9
– <i>Fecit Anno Domici 1838</i>	Rakovník	RA 1/2
– <i>LP 1954</i>	Roztoky	PZ 7
– <i>1546</i>	Buchlov	UH 8
– <i>1820, REST. 1960</i>	Harrachov, Nové Město	SM 2/1
– <i>A–M MCMLXXVII</i>	Hartínkov	SY 23
– <i>A.D. 1914</i>	Hluboká nad Vltavou	CB 8/1
– <i>R. Y. 1896</i>	Sloup v Čechách	CL 16
– <i>1764 – 1931</i>	Mramotice	ZN 25
– <i>Fec. Engelbrecht Beraunensis</i>	Třeboň	JH 20/2
– <i>Janota 73</i>	Žinkovy	PJ 14/1

U složitějších horologií jsou nápisy použity pro vysvětlení významu údajů na slunečních hodinách:

– <i>Long Diei</i>	délka dne	Třeboň	JH 20/2
– <i>Lon Noctis</i>	délka noci	Třeboň	JH 20/2
– <i>Ortus</i>	východ (slunce)	Český Krumlov	CK 3/4
– <i>Occasum</i>	západ (slunce)	Český Krumlov	CK 3/4
– <i>SOL LUNET</i>	slunce svítí	Český Krumlov	CK 3/4

Prostřednictvím nápisů lze pozorovateli připomenout rozdíl mezi pravým slunečním časem místním a středním slunečním časem pro středoevropský poledník, a to ve formě tabulky (Praha, Cukrovarnická 55, ev. č. 06 5, obr. 73) nebo jako popis grafu korekční křivky (Roztoky u Prahy, PZ 7/1).

Sluneční hodiny dávají příležitost k zamýšlení o smyslu či pomíjivosti lidského života, věčnosti přírody, významu Boha. Ve formě sentencí (úslolí) vyzývají pozorovatele, aby se v denním shonu zastavil a zamyslel nad smyslem svého konání.

– <i>Bděte, neb nevíte dne ani hodiny</i>	Sedlec	CB 19/1
– <i>Všeho do času — Pán Bůh navěky</i>	Mnichovice	PY 16
– <i>Bděte a modlete se, neboť nevíte dne ani hodiny</i>	Dobruška	RK 4
– <i>Bděte, neboť nevíte v kterou hodinu přijde Pán</i>	Dubenc	TU 1
– <i>Každá hodina poraňuje, poslední usmrcuje</i>	Dubenc	TU 1

– <i>Která bude moje poslední?</i>	Horní Heřmanice	UO 2
– <i>Kdo hodiny tráví v práci, času marně neutráčí</i>	Klatovy	KT 5/2
– <i>Co hodina, to novina</i>	Stará Bělá	OV 5
– <i>Hodiny i tvůj čas měří, pamatuj na konec</i>	Višňová	PB 16
– <i>Ve chvatu času, raduj se z jasu</i>	Poděbrady	NB 7/2
– <i>Léto budiž pochváleno</i>	Budislav	SY 4
– <i>Čas letí, nevrací se, tvé dílo ho přetrvá. . .</i>	Rataje n. S.	KH 6/1
– <i>Užij nyníjší — pamětliv poslední</i>	Strážov	CB 20
– <i>Východ ukazujem živým, západ sem dovnútra mrtvým</i>	Košeca	SK IL 2

Někteří autoři používají latinské nápisy, aby zvýšili důstojnost slunečních hodin; připomeňme si některé i s volným překladem:

– CARPE DIEM	PA 16, PA 17, ST 28, ST 34, NA 13
Užívej dne	
– SINE SOLE NEQUID SUM	TA 22, CL 2
Bez Slunce nejsem nic	
– UTERE PRAESENTI MEMOR ULTIMA	CB 3
Užívej přítomnosti ale pamatuj na věci nejzazší	
– OMNIBUS AEQUE MENTOR	UO 23
Měřím všem stejně	
– SINE SOLE SILEO	DC 5, CK 10, PJ 13, ST 4, KH 11/1
Bez Slunce mlčím	
– NIL SINE SOLE SOLET	CL 9
Nic není bez Slunce	
– HORA FUGIT	CK 4
Hodina utíká	
– UT UMBRA SIC VITA FLUIT DUM STARE VIDETUR	HB 1
Život jako stín ubíhá, i když se zdá, že stojí	
– FIAT VOLUNTAS TUA	HK 4/1
Buď vůle tvá	
– OMNES VULNERANT ULTIMA NECAT	LN 11/2
Všechny zraňují, poslední zabíjí	

Na starších hodinách lze spatřit nápis, jehož některá písmena jsou vyznačena odlišnou barvou nebo mají odlišnou velikost. Pokud jsou to písmena shodná s římskými číslicemi (M, D, C, L, X, V, I), může jít o *chronogram*. Příkladem jsou hodiny v Kladrubech nad Labem (vyobrazené na titulní straně knihy; význam chronogramu je vysvětlen na str. 4), nebo na zámku v Litomyšli (SY 11/2; obr. 100):

HOC VNO EXVRGIT VESTER DECOR OMNIS AB AXE

Jedině odsud, od nebes, pochází všechna vaše vznešenost

(chronogram MDCCXXVVVII = 1737)

Obr. 100 — Nádvoří zámku v Litomyšli, sluneční hodiny s chronogramem (SY 11/2). Foto Miloš Nosek (1995).

Další chronogramy, které již nevypisujeme, najdeme na hodinách v Banské Štiavnici-Antole (SK BS 1), v Brně na Dominikánském náměstí (BM 3/1), Divíně (SK LC 1), Kladrubech nad Labem (PA 2/1) Milevsku (PI 6/1), Praze 1, Ledeburské zahradě (01 10), Praze 6, na Heřmanově dvoře v Šáreckém údolí (01 10), ve Vůsí (na kostele přemístěném z Červené nad Vltavou, PI 5) a jinde.

Jen výjimečně jsou *nápisy v jiných jazycích* než v českém, slovenském nebo latinském. Jako příklad uvádíme jeden německý (z Kerhartic, DC 2) a jeden francouzský (z Roudnice nad Labem, LT 29):

- Erde, Sonne, Mond, Sterne und Alles, Was Ist, Wird vergehn. Die Lehre Jesu Aber ewig bestehn.
Země, Slunce, Měsíc, hvězdy a vše, co je, pomine. Ježíšovo učení však potrvá věčně.
- CHANTENT LES HEURES DE L'ELBE A LA TOUVRE
Zpěv času od Labe až po Touvre nechť zní

Další německé nápisy jsou na stanovištích Kohoutov (TU 5), Litochovice nad Labem (LT 10), Polerady (MO 4) a Sloup v Čechách (CL 15).

Obr. 101 — Sluneční hodiny na nádvoří hradu ve Strakonících (ST 16/1), na nichž je uveden vyjimečně dlouhý nápis: „Hle, zde viz kolik hodin jest. Že my nikdy nelžem, to pravda jest. A že my stále jsme, to také dobře víš, a až všechno toto lidstvo zhyne, nás tu ještě zříš. Nás spravuje ten, bez něhož hyne každý květ a až ten pomine, pak nebude už žádný svět.“ Foto Adolf Poduška.

Dnešní konstruktéři slunečních hodin se při tvorbě nápisů velmi často inspirují právě starými, tradičními sentencemi, dalo by se však i říci, že nemají fantazii a opisují. A tak, budete-li vytvářet nové hodiny, můžete se pokusit vymyslet úsloví, které v katalogu není.

4 Naše nejpozoruhodnější hodiny

Zde přinášíme subjektivní výběr některých slunečních hodin, jež se nám jeví svým způsobem pozoruhodné. Neuvádíme pouze hodiny, které jsou v literatuře podrobně zpracovány, ale zaměřujeme se spíše na ty méně známé. Samozřejmě již neopakujeme vyobrazení hodin otištěná v kapitole 3 u jednotlivých gnómonických zajímavostí.

4.1 Sluneční hodiny v Moravské Třebové

Miloš Nosek

Následující popis bude možná jen vzpomínkou na hodiny, které stávaly od roku 1916 v parku před muzeem v Moravské Třebové. Asi 17 let zde již nestojí, protože byly poničeny, údajně při neodborném kácení stromů v parku muzea. Podle ústního sdělení jsou uchovány v prostorách zámku pro případnou rekonstrukci. K té však dojde jen tehdy, najdou-li se finanční prostředky. Při popisu těchto hodin proto užíváme minulý čas. Vycházíme z pěti fotografií (obr. 102 až 105) a literatury [57], [38], [44], [31].

Obr. 102 — Foto hodin v Moravské Třebové (ev. č. SY 21), pořízené Památkovým ústavem v Pardubicích [44], zachycuje celistvé a neporušené hodiny v roce 1963.

Obr. 103 — Fotografie pořízené v období mezi lety 1963 a 1985. Převzato z [44].

Protože svým vzhledem tyto vícenásobné hodiny připomínaly řečnický pult, byly v seznamu nemovitých památek památkového ústavu zapsány (pod č. 3221) jako ojedinělá památka pultového typu.

Podle historických pramenů předal farní úřad hodiny zdejšímu muzeu v roce 1916. Jako nejvhodnější bylo zvoleno umístění v parku před muzeem. Hodiny pocházely, jak udával letopočet na jejich jižní straně, z roku 1558. Byly vyrobeny z místního pískovce. Od svého vzniku prošly bohatou historií. V roce 1763, jak udával letopočet na severní straně, byly opraveny. Renovaci řídil farář Georg Beyer. Od té doby zřejmě chátraly — postupně se ztrácely stínové ukazatele, působením povětrnostních vlivů se snižovala čitelnost čar a symbolů, až skončily jako součást zdi, zakryty omítkou. Válečný rok 1916 jim přinesl opět zaslouženou pozornost. Tehdy byly nalezeny a došlo možná i k jejich rekonstrukci. Vlastní těleso hodin bylo při jejich instalaci v parku umístěno na podstavec tvaru hranolu (spodní díl). Na podstavci byl uveden letopočet této instalace. Hodiny měly šest číselníků, jejichž rozmístění a tvar je patrný z náčrtu na obr. 106.

Rovníkové hodiny. Byly umístěny na horní šikmé ploše směřující k severu. Jejich název vychází z toho, že rovina číselníku je rovnoběžná s rovníkem. Vůči horizontální rovině měla sklon $40^{\circ} 15'$. Stínový ukazatel, kolmý k ploše číselníku, byl umístěn přibližně uprostřed plochy. Hodinové úsečky se sbíhaly k patě ukazatele. Číslice pro jednotlivé hodiny v rozsahu od 4. ranní do 8. večerní udávaly poloorojní čas.

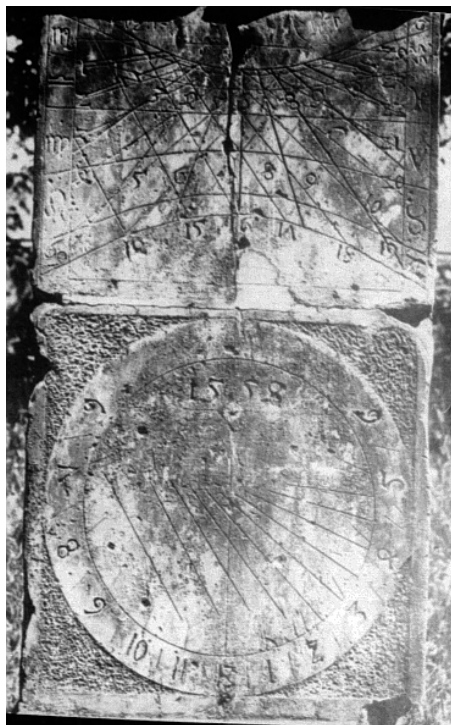
Obr. 104 — Snímek hodin v Moravské Třebové pořízený pro dokumentování poničeného stavu. Fotograf použil naskládal díly na sebe, bez ohledu na správnost. Převzato z [44].

Byly umístěny ve stuzě tvaru soustředných kružnic. Půlhodiny byly vyznačeny ryskami mezi číslicemi. Vzhledem ke sklonu číselníku fungovaly pouze od jarní do podzimní rovnodennosti.

Severní hodiny. Okolo horního okraje číselníku byl umístěn nápis „RENOVATUM 1763“. Ranní část číselníku obsahovala pouze hodinové čáry pro 4., 5. a 6. hodinu. Večerní část obsahovala hodinové čáry pro 6., 7. a 8. hodinu. Ukazatel vetknutý šikmo vzhůru byl podepřen vodorovnou opěrou. Nad ní byla číslice 49, která přibližně udává zeměpisnou šířku stanoviště ve stupních.

Východní hodiny. Stínový ukazatel byl vetknut kolmo k ploše číselníku. Jeho špička ukazovala tři druhy času:

1. poloorlojní hodiny s hodinovými úsečkami a arabskými číslicemi 4 až 11, vyznačenými červeně;
2. hodiny počítané od východu slunce s hodinovými úsečkami a číslicemi 1 až 6, vyznačenými modře;
3. hodiny počítané od západu slunce s hodinovými úsečkami a číslicemi 9 až 18, vyznačenými zeleně.

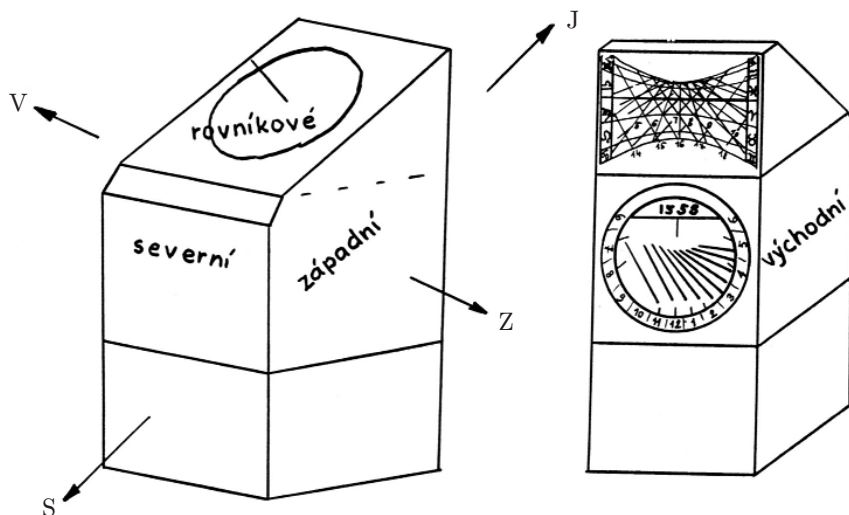

Obr. 105 — Fotografie převzatá z obrazové publikace Svitavsko [31].

Červenými křivkami byly navíc vyznačeny vstupy do jednotlivých zvířetníkových znamení. Barevnost čar byla doplněna při jejich renovaci pro rozlišení různých časových systémů.

Spodní jižní hodiny. Číselník má tvar kruhu. Nad patou šikmého ukazatele byl uveden letopočet 1558 jejich vzniku. Ve stuzce tvaru soustředných kružnic jsou číslice pro poloorlojní čas a půlhodinové rysky. Na fotografiích již hodinové rysky pro tento časový systém nejsou patrné. Patrné jsou pouze šikmé čáry směřující šikmo zleva dolů směrem doprava, zřejmě pro hodiny počítané od západu slunce. Prameny blíže tento číselník nepopisují.

Horní jižní hodiny. Červenými křivkami byly opět vyznačeny vstupy do jednotlivých zvířetníkových znamení. Na levém a pravém kraji číselníku jsou umístěny příslušné znaky zvěrokruhu. Pro období od 21. 6. do 20. 12. se užívalo levé strany, v období od 21. 12. do 20. 6. se užívalo pravé strany. Ukazatel měl údajně délku 12,4 cm (a byl to zřejmě gnómon).

Obr. 106 — Náčrt hodin u muzea v Moravské Třebové.

Hodiny počítané od západu slunce s číslicemi 14 až 24, a příslušná čísla, byly vyznačeny zeleně, hodiny počítané od východu slunce s číslicemi 1 až 10, a příslušná čísla, byly vyznačeny modře.

Třetí systém čar tvořily paprskovitě se sbíhající hodinové čáry. Údajně se jednalo o *temporální hodiny*. Hodinové čáry a odpovídající číslice byly vyznačeny žlutě.

Západní hodiny. Provedení číselníku je obdobné vzhledu východních hodin. Hodinové čáry tentokrát směřují šikmo zleva dolů doprava nahoru. Na číselníku jsou opět vyznačeny tři druhy času:

1. poloorlojní hodiny s arabskými číslicemi 1 až 8, vyznačené černě;
2. hodiny počítané od východu slunce s číslicemi 6 až 14, vyznačené modře;
3. hodiny počítané od západu slunce s číslicemi 18 až 24, vyznačené zeleně.

Vstupy do jednotlivých zvířetníkových znamení byly vyznačeny červenými křivkami.

Vše nasvědčuje tomu, že na tyto hodiny budeme pouze vzpomínat. Jak bylo ověřeno v listopadu 2002, dosud se finanční prostředky na jejich obnovu nenašly a zřejmě budou vždy existovat jiné priority než zachování této historické památky.

Ve druhé polovině 18. století a začátkem století devatenáctého vynikají mezi nástěnnými hodinami v Čechách práce Engelbrechtů, a to jak gnómonickou bohatostí a správností, tak i výtvarným provedením. Hodiny jsou často signované a datované, takže víme, že jejich autory byli *Jan a Antonín Engelbrechtové*. Oba vyrobili též několik stovek přenosných slunečních hodin, které jsou dnes ozdobou mnoha muzeí ve světě i u nás, např. v pražském Národním technickém muzeu a v Uměleckoprůmyslovém muzeu. Na obr. 107 jsou mosazné stolní hodiny od Jana Engelbrechta z Berouna, které pocházejí z Astronomického ústavu Univerzity Karlovy, a nyní jsou vystaveny na Štefánikově hvězdárně na Petříně.

Obr. 107 — Mosazné stolní sluneční hodiny od Jana Engelbrechta, vystavené na Štefánikově hvězdárně, v Praze na Petříně. Jedná se o kombinaci vodorovných hodin s polosem a analematických hodin s kolmým pohyblivým ukazatelem. Při takovém uspořádání není nutný pro orientaci přenosných hodin kompas — stačí je pouze otočit tak, aby oba číselníky ukazovaly stejný časový údaj. Foto Martin Šolc (2003).

Nástěnné hodiny Engelbrechtů mají několik charakteristických znaků. Využívají šikmý polos zasazený hluboko do zdi, přidržovaný zhruba v polovině své délky vodorovnou tyčí zakotvenou ve zdi pod polosem. Na vhodném místě polosu bývá kulčkový nodus, jehož stín ukazuje datum nebo jiný analogický údaj. Číselník obepíná stuha nesoucí římské číslice poloorlojních hodin. Stuha sleduje nejčastěji tvar čtverce anebo obdélníku, takže dobře ladí s pravoúhlými prvky fasád, zejména

s okny. Mezi volnými konci stuhy na horní straně hodin bývá letopočet (arabskými číslicemi) a případně signatura — například „Engelbrecht Beraunensis“, nebo „Fecit Engelbrecht“ (v obou případech jde o Jana). Hodiny jeho syna jsou signovány např. „Anton Engelbrecht“ (někdy s přídomkem „Melnica“). Hodinové čáry míří k bodu, v němž je ukotven polos, nejsou však dotaženy až k němu, ale končí šipkami už ve vzdálenosti rovné dvojnásobku až trojnásobku šíře stuhy. Mezi hodinovými čarami jsou kratší čáry vyznačující půlhodiny a tam, kde mají dostatečný odstup, často kolem poledne, jsou mezi ně nakresleny ještě kratší čáry pro čtvrt hodiny; všechny vycházejí z vnitřního okraje stuhy. Na volné ploše mezi vnitřními konci hodinových čar bývá kalendárium, na němž ukazuje stín nodu. Křivky obratníků končí v některých případech až na stuze. Někdy jsou mezi hyperbolami obratníků zakresleny též části hyperbol odpovídající např. určité délce noci, resp. světlé části dne k danému datu. Tento údaj je zde pak označen číslicemi (Longitudo Diei, Longitudo Noctis). Obratníky a přímkový rovník nesou značky Kozoroha, Raka, Berana a Vah.

Je pozoruhodné, že alespoň některé číselníky hodin Engelbrechtů přežily různé opravy, aniž by se zvláště měnila poloha nebo deformoval tvar jejich prvků. I dnes proto můžeme potvrdit gnómonickou správnost hodin, která v době vzniku vyžadovala nejen pečlivou práci, ale i základní astronomické vědomosti a případnou spolupráci s astronomem. Týkalo se to jednak určení azimutu zdi s přesností kolem jednoho stupně, jednak výkresu číselníku. Zejména u Jana Engelbrechta můžeme předpokládat obojí, spolupracoval totiž s klementinskými astronomy *Josefem Steplingem* (1716–1778), který byl ředitelem observatoře v letech 1751 až 1777, a *Antonínem Strnadem* (1747–1799), ředitelem v letech 1781 až 1799. O vzájemných kontaktech svědčí např. níže citovaný zápis v kronice města Berouna anebo Zinnerova poznámka v knize [94], že u jedněch Engelbrechtových přenosných hodin v Oxfordském muzeu je přiloženo Steplingovo osvědčení o schopnostech autora. V korespondenci klementinské hvězdárny [62] však zmínky o Engelbrechtech nenajdeme, jedná se však o korespondenci vzniklou až po rozpuštění jezuitského řádu v roce 1773, dopisy dřívější nejsou u nás k dispozici.

V našem katalogu je jako práce Engelbrechtů označeno sedmnáctero hodin a u trojích hodin je naznačeno jejich možné autorství; celkový seznam je v tab. 32. Polák v práci [52] uvádí signované hodiny Jana Engelbrechta na zámku v Třeboni, na radnici v Litoměřicích a v usedlosti Cibulka v Praze 5, od Antonína Engelbrechta hodiny na Křivoklátu, na barokní faře v Pelhřimově a na hospodářské budově naproti zámku v Suchomastech u Berouna; a dále jako nesignované hodiny s charakteristickými znaky pro práci Engelbrechtů troje hodiny na zámku ve Lnářích, hodiny na kostele naproti zámku v Dobříši a hodiny nad branou hradu Lemberka.

Prameny k biografickým datům Engelbrechtů hledali v průběhu let tři badatelé, jejichž výsledky zde citujeme. Bedřich Polák a berounský archivář J. König našli (do roku 1979, kdy Polák předával práci [52] do tisku) tyto údaje:

- V matrice M2–1/18 (Státní archiv Praha) je záznam o svatbě Joana Engelbrechta, bývalého hoboisty plukovní hudby knížete Callenberga, a Lidmily Spieváček, která se konala v Berouně 23. srpna 1779. Svědky byli krejčí Franciscus Hauska a hodinář Joannes Korschen, oba z Berouna.
- V rukopisné Kronice města Berouna (Národní muzeum Praha) v kapitole „Světští, jako umělci a učenci v Berouně narození v dřívějších letech“ stojí: „1780. leden 31. (narozen) Antonín Engelbrecht z Jana a Ludmily. Otec a syn sestrojovali sluneční hodiny, poslední s astronomem Strnadem, první se Steplingem, a to nejen v Čechách, ale i v jiných zemích, na stěně a mosazné, s podpisem Engelbrecht de Beraun. Syn potom ne již sluneční, ale stojací hodiny dělal v Mělníku.“
- Radní manuál (v roce 1979 uložen v Městském archivu v Berouně) obsahuje zápis „Dne 23. října 1781 přijat Jan Engelbrecht se synem Antonínem za měšťana a přísahu vykonal.“
- Záznam o úmrtí Jana Engelbrechta obsahuje matrika M2–1–28 (Státní archiv Praha) „Dne 13. března 1807 zemřel v Berouně v domě č. p. 19 Joannes Engelbrecht, měšťan, ve věku 81 let stářím.“

Karl Fischer zjistil do roku 1963, kdy byla vydána práce [28], že v katastrální knize města Berouna je u domu č. p. 129 uveden Johann Engelbrecht, „Němec z Hrise z Parajdu“, což Fischer interpretuje jako „říšský Němec z Bayreuthu“. Dále uvádí, že Antonín se mezi lety 1808 a 1814 přestěhoval do Mělníka, kde byl zapsán roku 1816 jako majitel domu č. p. 32, v němž dne 26. července 1831 zemřel. Fischer se však věnuje hlavně přenosným slunečním hodinám Engelbrechtů a zmiňuje se jen na okraj o nástěnných hodinách na pražské Cibulce a v Suchomastech u Berouna.

Ernst Zinner připravoval v Čechách podklady pro svou práci [94], která vyšla roku 1967, naposledy při návštěvách během druhé světové války. Beroun navštívil dvakrát, posledně v roce 1940. Píše doslovně, že Johann Engelbrecht I. z Berouna u Prahy vyráběl sluneční hodiny mezi roky 1680 a 1684 a Johann Engelbrecht II. převzal po něm tuto činnost, kterou prováděl až do roku 1804; první jmenovaný byl údajně snad jeho prastrýcem. Anton Engelbrecht, usazený v Mělníku, byl podle něho příbuzným Johanna Engelbrechta II., protože napodoboval jeho číselníky slunečních hodin. Také Zinner se v citované práci věnuje hlavně přenosným slunečním hodinám. Na existenci dvou Janů Engelbrechtů usoudil Zinner snad podle toho, že našel takto signované hodiny právě z let 1680 až 1684. Může jít buď o padělek (jak soudí Fischer), anebo o chybné obnovení poškozených nápisů při zednických opravách hodin. V každém případě pátrání B. Poláka po existenci nějakého Engelbrechta v berounských matrikách ze 17. století nepřineslo žádný výsledek.

Vzhledem k tomu, že Jan Engelbrecht se narodil v rozmezí let 1726 až 1727, v době Steplingovy smrti (1778) mu bylo 51 nebo 52 let (ženil se v srpnu 1779,

tedy ještě o rok později). Jednoduchá aritmetika jednak říká, že nevěsta musila již být „v požeňnaném stavu“, ale navíc, že k faktické spolupráci syna Antonína a klementinského ředitele Antonína Strnada (1747–1799) mnoho času nezbývalo, protože v době Strnadovy smrti bylo Antonínovi teprve 19 let. Musíme tedy uzavřít, že zmínka o spolupráci Engelbrechtů a klementinských astronomů Step-linga a Strnada v berounské městské kronice, jejímž autorem je berounský děkan J. A. Seydl (1775–1837), se musela vztahovat hlavně na otce Jana Engelbrechta. To je celkem v souladu i s tím, že hodiny signované Antonínem jsou v porovnání s hodinami jeho otce přece jen gnómonicky chudší.

V tab. 32 je uveden seznam slunečních hodin, jejichž autorství je připisováno Engelbrechtům; následuje stručný popis některých z nich.

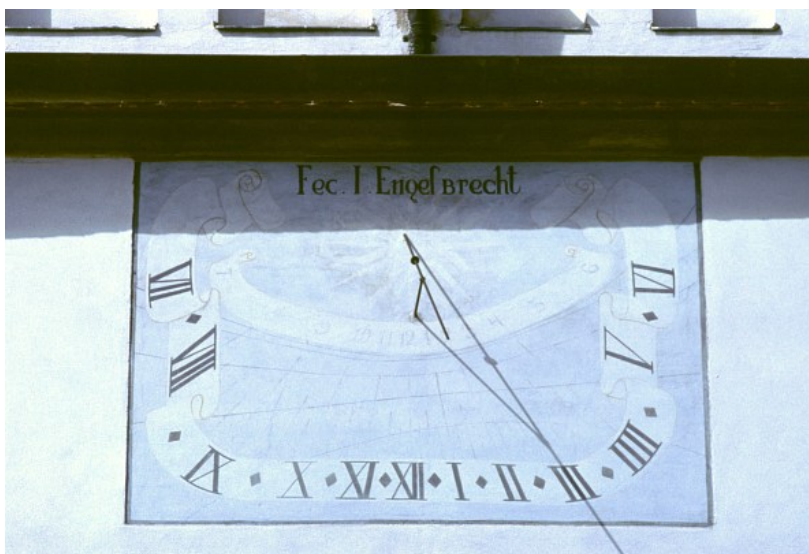
1. Blatná		ST 3/1
2. Dobříš		PB 3
3. Dolní Kralovice	?	BN 34
4. Dvůr Králové nad Labem	Jan	TU 2/2
5. Holoubkov	Antonín	RO 2
6. Hudlice	?	BE 2/2
7. Jimramov	?	ZR 5
8. Křivoklát	Antonín	RA 6/1
9. Milešov	Jan	LT 18
10. Lemberk		CL 7
11. Litoměřice	Jan	LT 6/1
12.–14. Lnáře		ST 8, ST 45, ST 46
15., 16. Nový Berštein		CL 6/1, CL 6/2
17. Pelhřimov	Antonín	PE 13/1
18. Praha, dvůr Cibulka	Jan	05 1
19. Suchomasty	Antonín	BE 8
20. Třeboň	Jan	JH 20/2
21. Všeradice	Jan	BE 11
22. Zahrádky		CL 12

Tab. 32 — Sluneční hodiny Engelbrechtů. Je-li přesně známo, zda hodiny vytvořil otec nebo syn, uvádíme ve druhém sloupci křestní jméno. Pokud autorství Engelbrechtů není u hodin jisté (soudíme tak pouze podle vzhledu hodin a přibližného datování), píšeme v tabulce otazník.

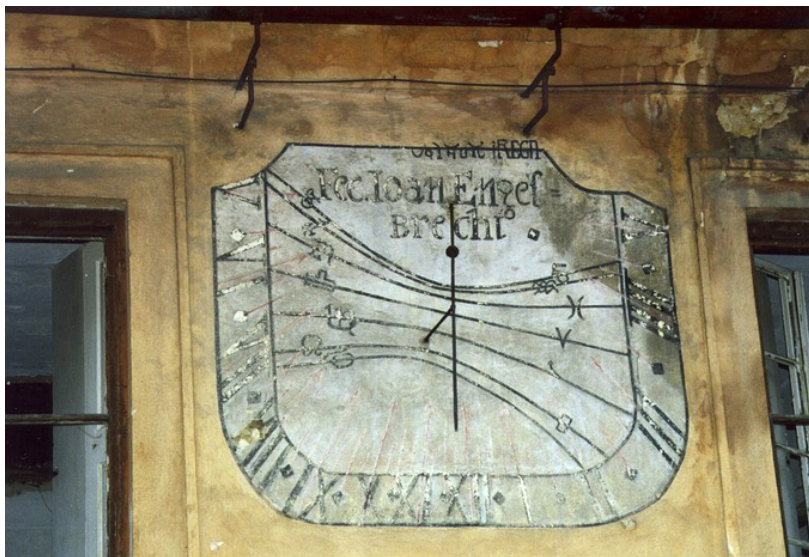
Zámek v Třeboni (obr. 108). Čísla jednotlivých hodin jsou psána římskými číslicemi v bohatě řasené stuze. Hodiny udávají čas poloorlojním způsobem v rozsahu od VI. hodiny ranní do VI. odpolední. Nad patou stínového ukazatele je signace autora a letopočet 1795. Kromě celých hodin jsou zde značky pro půlhodiny a krátké rysky pro čtvrt hodiny. Na číselníku jsou také vyznačeny obratníky (slunovraty) a rovnodennost s příslušnými symboly zvířetníkových znamení. Mezi nimi jsou tečkovaně vyznačeny čáry pro dny, kdy délka dne a noci je násobkem celých hodin. Při

Obr. 108 — Zámek v Třeboni (ev. č. JH 20/2). Foto Miloš Nosek (2000).

Obr. 109 — Hodiny na litoměřické radnici (LT 6/1). Foto Miroslav Brož (2002).

Obr. 110 — Dvůr Cibulka v Praze-Košířích (05 1). Foto Martin Šolc (2003).

zinním slunovratu je délka dne — Long: Diei (rozuměj světlá část) 8 hodin a délka (tmavé) noci — Lon: Noctis 16 hodin. V době letního slunovratu je to naopak.

Radnice v Litoměřicích (obr. 109). Opět bohatě řasená stuha s římskými číslicemi, poloorlojní časový údaj, dělení hodin po čtvrt hodině. Pro porovnání jsou zde dva různé vzhledy číselníků. U staršího lze přečíst číslice 8 a 12, které stejně jako u předchozích hodin udávaly délku dne. Při rekonstrukci však zřejmě došlo k poškození hodin — polohy obratníků a rovníku jsou totiž na obou číselnících odlišné, ani úhel vetknutí ukazatelů není shodný.

Dvůr Cibulka v Praze-Košířích (obr. 110). Již v roce 1961, kdy byla provedena oprava fasády včetně slunečních hodin, nebylo možno obnovit horní části číselníku [15]. Nezachovalo se obvyklé zakončení stuhy ani její bohaté řasění, stejně jako letopočet nad nápisem „Fec. Ioan Engelbrecht“. Objekt je dnes obtížně přístupný.

Hrad Křivoklát (obr. 111). V roce 1997 bylo ověřeno, že vzhled hodin je odlišný od toho, který uvádí literatura [52]. Chybí zde letopočet 1806 i jméno autora. Namísto toho je zde latinský nápis „Horas non numero nisi serenas“. Přitom popis hodin, který uvádí B. Polák, zní: „Jejich provedení je barevné, karmínově červená stuha s čísly má hnědé kontury, a od zeleného podkladu číselníku je oddělena bílým proužkem. Hodinové přímky, opatřené šipkami, a rysky půl- i čtvrt- hodin

Obr. 111 — Hrad Křivoklát (RA 6/1). Foto Bohumil Gref (2003).

jsou rumělkově červené, nápis Anton Engelbrecht, letopočet 1806 a čísla hodin jsou černé.“

Pelhřimov. Vzhled hodin, jaký je na fotografii z roku 1993, již rovněž nespátříte. Stejně jako na Křivoklátu již chybí letopočet a jméno autora. Starý a nový vzhled hodin lze porovnat na obr. 144 a 145.

V dalších pramenech [94], [36] jsou uváděny zaniklé hodiny Engelbrechtů ve Františkových Lázních a Berouně.

Nikdo z těch, kteří se zabývali tvorbou Engelbrechtů, nezmiňuje existenci slunečních hodin ve Dvoře Králové. Objev a obnova hodin od Jana Engelbrechta je námětem kapitoly 4.3.

4.3 Návrat Jana Engelbrechta

Miloš Nosek

Na léto 2002 byla připravována obnova fasády radnice ve Dvoře Králové nad Labem. Přípravu i vlastní práci vykonala firma „Kašpar — obnovy a restaurování“.

Akademický sochař Jiří Kašpar před zahájením prací hledal historické materiály dokumentující dřívější vzhled radnice. Při tom našel dobové fotografie a pohlednice z přelomu 19. a 20. století (obr. 112). Tehdy měla radnice jedny funkční hodiny na jižní fasádě a jedny hodiny bez číselníku na západní zdi. Po bližším zkoumání jižních hodin jsme zjistili, že mají signaci „Jan Engelbrecht“ a je na nich letopočet 1797 nebo 1792.

Obr. 112 — Pohled na jižní (a) a západní (b) stěnu královédvorské radnice okolo r. 1900.

Obr. 113 — Zvětšenina číselníku na jižní stěně radnice okolo r. 1900.

Ještě do 3. 9. 2002 byly na radnici v 1. patře umístěny sluneční hodiny podle návrhu J. Mužíka (obr. 114). Ty však byly umístěny mezi 2. a 3. oknem zleva, ve výšce 4,95 m nad zemí, a jejich číselník byl kruhový, o průměru 0,5 m. Stínový ukazatel byl vybaven stínovou kuličkou, která se zpravidla užívá pro činnost kalendária. Přesto číselník obsahoval jen hodinové rysky pro celé hodiny, od osmé ráno do třetí odpoledne.

Požadavkem při výrobě repliky bylo navrátit hodiny mezi 3. a 4. okno, v jejich původní velikosti a výtvarném řešení.

Početní návrh nasvědčuje tomu, že stínová tyč je dochovaná z původních hodin Engelbrechta. Odborný restaurátor našel i místa paty ukazatele a podpěry v jejich původním umístění. Bohužel, podpěra byla deformována do tvaru, který jí určil autor hodin s kruhovým číselníkem.

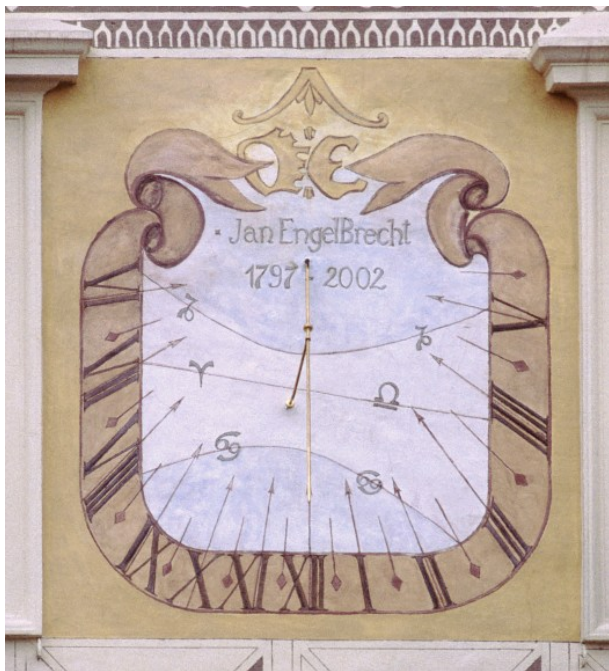
Jedinými ověřitelnými údaji, ze kterých bylo možno při návrhu číselníku vyjít, jsou azimut stěny, vzdálenost stínové kuličky od paty ukazatele a zeměpisné souřadnice stanoviště. Azimut stěny byl změřen $8^{\circ} 33'$, vzdálenost 390 mm. Pro výpočet byly použity následující zeměpisné souřadnice: šířka $50^{\circ} 25' 59''$ a délka $15^{\circ} 49' 1''$. Návrh výtvarného řešení číselníku vychází z digitální zvětšeniny číselníku J. Engelbrechta (obr. 113) a charakteristických prvků jeho jiných hodin.

Obr. 114 — (a) Pohled na jižní stěnu radnice ještě nedávno: kruhové hodiny J. Mužíka (TU 2/1). Foto Miloš Nosek (1994). (b) Pohled na novou fasádu. Foto Miroslav Brož (2002).

Na nových hodinách byla ponechána signace J. Engelbrechta. Protože však replika vznikla v roce 2002, jsou na hodinách uvedeny dva letopočty: 1797 a 2002.

Navracené hodiny (obr. 115) jsou ve výšce zhruba 5,2 m nad terénem, mezi třetím a čtvrtým oknem, se šířkou 1,86 m a výškou přibližně 1,9 m. Ve shodě s původním číselníkem jsou zakresleny hodinové rysky pro celé hodiny a půlhodiny. Jsou vyznačeny obratníky a rovnodennost.

Obr. 115 — Detail navracených hodin Jana Engelbrechta (TU 2/2). Foto Miroslav Brož (2002).

4.4 Sluneční hodiny u hvězdáren

Miroslav Brož

Jedním typem objektů, u nichž se poměrně často setkáváme se slunečními hodinami, jsou hvězdárny. A není divu, vždyť gnómonika musí mít z podstaty věci s astronomií mnoho společného.

Začneme v hlavním městě: zde jsou jedny hodiny před Štefánikovou hvězdárnou (obr. 74 a 75, viz kap. 3.5) a druhé před pražským planetáriem v Královské oboře 233 (ev. č. 07 4). Ty jsou vodorovné, se šikmým ukazatelem a orlojním číselníkem (s rozsahem VII až XVII hodin). Sestrojil je Pavel Příhoda v roce 1975.

Naší nejstarší hvězdárnou je *Klementinum*, které se ale dnes již pro astronomická pozorování nevyužívá. Podrobný popis slunečních hodin v Klementinu přináší [15], příp. kapitola 4.5. Zde otiskujeme pouze jedny ze zachovaných hodin, gnomonicky bohaté jižní hodiny na Studentském nádvoří (obr. 116).

Obr. 116 — Praha, Klementinum, Studentské nádvoří, jižní hodiny (ev. č. 01 1/2). Velmi bohatý malovaný číselník obsahuje hodinové úsečky, rysky pro čas počítané od východu a západu slunce a tři datové křivky. Autorem klementinských hodin snad mohl být nejvýznamnější z jezuitských astronomů z přelomu 17. a 18. století Valentin Stansel (1621–1705). Foto Miloš Nosek (1997).

V obci *Ondřejov* jsou troje hodiny náležející Astronomickému ústavu AV ČR. Vilu Leonoru s analemou jsme již zmiňovali (obr. 76), ale ve staré části ústavu, na vrcholu *Žalov*, jsou ještě dvě *sochařská díla Zdeňka Hůly* (PY 21/1, PY 21/2).

Na obr. 117 je vyfotografován žulový sloup, který má čtyři úzké zářezy: jeden dlouhý svislý na severní straně a tři na jižní. Ty mají k vodorovné rovině sklony $16,5^\circ$, 40° a $63,5^\circ$ a protínají se se svislým zářezem. Sluneční paprsek sloupem pronikne jen o čtyřech polednech za rok: při rovnodennostech a slunovratech.

Druhá socha je umístěna o kousek níž, u slunečního radaru. Má tvar desky nakloněné pod úhlem 50° a natočené k jihu. Opět jsou v ní vyrobeny šikmé zářezy, ale tentokrát jimi proniká světlo v celé hodiny.

Vlašim se může pyšnit velkými kovovými polárními prstencovými hodinami (BN 25; obr. 118). Jsou umístěny před hvězdárnou. Na prstenci mají číslice VI až XVII, vrchol hodin zdobí větrná korouhev se směrovou růžicí.

Obr. 117 — Žulový sloup v Ondřejově, na vrchu Žalov (PY 21/1). Foto Miroslav Brož (1999).

Hora *Kleť* (CK 7), v katastru obce Holubov, má poblíž vrcholu krásné čtyřnásobné sluneční hodiny od roku 1973. Jejich součástí jsou východní a západní svislé hodiny, polární jižní a polární prstencové. Doplní je ještě dvě tabulky: dny vstupů slunce do jednotlivých znamení a odchylky středního slunečního času od pravého. Autory hodin jsou ing. arch. P. Pešek a J. Smrž.

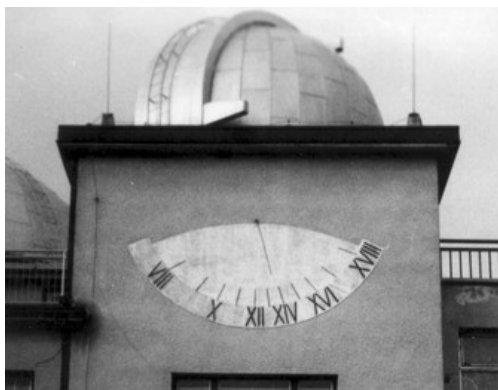
Pozoruhodné sluneční hodiny jsou umístěny v parku před Hvězdárnou a planetáriem Mikuláše Koperníka v Brně, na Kraví hoře (BM 5/1 až 5/4). Mají tvar krychle, na jejichž čtyřech stěnách jsou horizontální a východní, jižní a západní vertikální hodiny; jako ukazatele slouží kulisy. Tyto hodiny navrhl pracovník hvězdárny Jan Hollan, který tak originálně využil základního kamene hvězdárny.

Hvězdárna ve Ždánicích má nástěnné sluneční hodiny přímo pod kopulí dalekohledu (HO 9; obr. 119). Jsou vějířovitého tvaru, na číselníku jsou vyznačeny římské číslice po dvou hodinách a rysky po hodině. Vznikly v roce 1955 díky Arnoldu Špetíkovi.

Před hvězdárnou v *Kroměříži* (KM 15) jsou na trávníku vodorovné sluneční hodiny. Mají šikmý ukazatel a rozsah číselníku VII až V hodin. Nad číselníkem je římskými čísly datování 1989 a latinský nápis.

Obr. 118 — Polární prstencové hodiny v areálu hvězdárny ve Vlašimi (BN 25). Foto Jan Trebichavský (1997).

Obr. 119 — Ždánice, sluneční hodiny na hvězdárně (HO 9). Foto Vladimír Pěnka-va (1986).

V jihomoravských *Rajhradcích* je soukromá hvězdárna na domě č. p. 46 (BI 11). Sluneční hodiny jsou jednoduchého typu, svislé, s polosem, číslicemi a ryskami, ale zdobí je vyobrazení mapy Země a 12 zvířetníkových znamení.

V *Kytlicích* č. p. 7, na Děčínsku, byla zbudována kopule na chalupě. Mezi okny prvního patra byly umístěny bílé čtvercové sluneční hodiny (DC 10; obr. 120). Stěna měla JZ azimut. Některé rysky byly nakresleny nad patou polosy, kam již nemůže dopadat jeho stín. Hvězdárna i hodiny jsou již minulostí, neboť chalupa před několika lety vyhořela.

Na *Skalnatém plese*, ve Vysokých Tatrách, stojí budova Astronomického ústavu SAV. Na její jižní stěně jsou zhotoveny symetrické sluneční hodiny (SK PP 3) s ryskami po čtvrt hodině a v obvyklém rozsahu VIII až XVI hodin. Ukazatelem je polos. Nenavrhoval je nikdo jiný než Antonín Bečvář, zakladatel hvězdárny.

Před starou budovou slovenské ústřední hvězdárny v *Hurbanove* (SK KN 1) je tmavý blok kamene, který je pozůstatkem slunečních hodin. Ukazatel byl ulomen a hodinové rysky také zanikají.

Hodiny v *Rožňave* (SK RV 2), na hvězdárně *Uránia*, navrhl její tehdejší ředitel J. Gömöri v roce 1970. Jedná se o polární prstencový typ.

Obr. 120 — Zaniklá hvězdárna v Kytlicích (DC 10). Foto Jan Trebichavský (1999).

Tato kapitola nás provede srdcem staré Prahy, kde můžeme vidět více než dvacet vynikajících slunečních hodin. Některé z nich jsou umístěny na známých historických budovách, kostelích nebo kláštorech. Ne všechny lze snadno spatřit, a proto je dobré mít s sebou tohoto průvodce, podrobnou mapu centra Prahy a samozřejmě fotoaparát s teleobjektivem.

Náš výlet zabere nejvýše jeden den. Cesta začíná na pražském Hlavním nádraží a končí na Štefánikově hvězdárně na Petříně (viz mapu [127]). Většinu této sedmikilometrové trasy je nutné jít pěšky. Dvakrát nebo třikrát lze použít veřejnou dopravu, abychom navštívili sluneční hodiny na stanovištích vzdálených od centra města. Vybrali jsme především hodiny na veřejných místech, kde nebudeme potřebovat povolení ke vstupu nebo k fotografování. Volitelně můžeme navštívit Astronomickou věž v Klementinu, Ledeburskou zahradu nebo Štefánikovu hvězdárnu — na těchto místech se však platí vstupné.

(1) První zastavení bude u slunečních hodin v *Jindřišské ulici č. p. 939/20*. Vydejme se ze stanice Hlavní nádraží přímo vpřed a jdeme 300 m na severozápad až k tramvajové traci. Zatočme vlevo, pokračujeme dalších 200 m podél kolejí a po levé straně hledejme obuvnictví Baťa. Hodiny nejsou z ulice viditelné, musíme vstoupit do dvora. Sluneční hodiny na jihovýchodní stěně jsou vybavené šikmým ukazatelem s nodem. Číslice a úsečky vyznačují hodiny od čtyř hodin ráno do dvanácti. Obrysy měly v minulosti (tj. před rekonstrukcí v roce 2001) pravděpodobně hyperbolický tvar, ale dnes jsou to spíše obecné křivky — kalendárium hodin proto nefunguje správně.

(2) Druhým zastavením je Staroměstské náměstí: pokračujeme Jindřišskou ulicí na Václavské náměstí, zatočme doprava a jdeme dolů po náměstí a potom přes ulice Na můstku a Melantrichovu.¹⁰ Měli bychom zastavit právě před *Pražským orlojem*.

Orloj byl v minulosti vybaven dvojicí slunečních hodin pro účely jeho seřizování, ale ty se do dnešních dní nezachovaly. (Podrobněji o hodinách viz kap. 4.6; funkce Pražského orloje jsou popsány u obr. 133.)

(3) Další hodiny, ovšem poněkud neobvyklé, jsou několik desítek metrů severovýchodně od orloje — v dlažbě je vyznačen *pražský poledník* (obr. 121). Jako gnómon sloužil Mariánský sloup, který stál uprostřed náměstí. Bohužel, sloup byl v roce 1918 stržen.

Můžeme navštívit také Týnský chrám, na východní straně náměstí, kde je pohřben Tycho Brahe (1546–1601).

(4) Největší koncentrace slunečních hodin v České republice je bezpochyby v *Klementinu*, bývalé jezuitské koleji Svatého Klimenta, dnes sídle Národní knihov-

¹⁰ V Melantrichově ulici je pamětní deska Jana Marka Marci (1595–1667).

Obr. 121 — Pražský poledník (01 19). Foto Miroslav Brož (2003).

ny. Od Pražského orloje zamiřme na západ na Malé náměstí a zatočme doprava a pak doleva do Linhartovy ulice. Vstupme hlavní bránou do Klementina.

Jen tři z pěti nádvoří jsou veřejně přístupná. Dvoje východní sluneční hodiny můžeme vidět přes mřížoví na *Hospodářském dvoře*, v úrovni třetího patra. Další dvojice jižních hodin je viditelná jen stěží. Hodiny jsou datovány do roků 1658 až 1662 (jak potvrzují nápisy); není jisté, zda jejich autorem je jezuitský astronom Valentin Stansel (1621–1705). Většina hodin je bohatě malována (zobrazují biblické motivy) a navíc jsou zajímavé i po gnómonické stránce. Například pravé východní hodiny na Hospodářském dvoře (obr. 122) ukazují čas od posledního západu slunce. Jejich kalendárium sestává ze dvou hyperbol a jedné přímky pro slunovraty a rovnodennosti. Latinské nápisy říkají: „NON SOLO PANE VIVIT HOMO“ („Nejen chlebem živ je člověk“) a „ET VERBUM CARO FACTUM EST“ („Slovo tělem učiněno jest“).

(5) Podívejme se na *Astronomickou věž*. Byla postavena jako vyhlídková věž v roce 1722, kdy v čele koleje stál František Retz (1730–1750). Astronomické přístroje však byly instalovány mnohem později — až v padesátých letech 18. století, kdy byla také zahájena pravidelná pozorování. Prvním ředitelem observatoře byl Josef Stepling (1716–1778).¹¹

¹¹ Nejvýznamnější objev v Klementinské observatoři se uskutečnil v letech 1889 až 1890: byl rozpoznán přibližně desetimetrový pohyb rotační osy v zemském tělese.

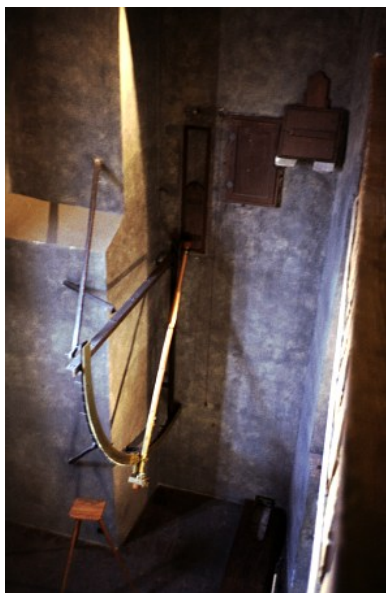
Obr. 122 — Klementinum, Hospodářský dvůr, pravé východní sluneční hodiny (01 1/10). Foto Miroslav Brož (2003).

Obr. 123 — Astronomická věž Klementina, východní hodiny (01 1/13). Foto Miroslav Brož (2000).

Úplné sluneční hodiny jsou viditelné na východní stěně (obr. 123), ukazatel bez číselníku je na opačné západní straně. V minulosti byly pravděpodobně sluneční hodiny na jižní straně a dokonce možná i na severní. Východní sluneční hodiny se svou ornamentální výzdobou liší od ostatních hodin v Klementinu.

Nejzajímavější sluneční hodiny jsou ukryté ve věži: jsou to polední šterbinové hodiny (obr. 124), nejpřesnější v České republice.¹² V jižní stěně věže je malý otvor, kterým je obraz slunce promítán na podlahu a zeď Kvadrantové síně. V rovině poledníku je napnutý ocelový drát. V okamžiku místního pravého poledne je sluneční kotouček rozdělen drátem na dvě poloviny. Přesnost takového způsobu měření času je zlomek sekundy.

Obr. 124 — Polední šterbinové sluneční hodiny v Klementinu (01 1/14). Foto Miroslav Brož (2003).

(6) Opusťme věž. Povšimněme si meteorologické budky, kde je od roku 1775 měřena teplota vzduchu (jde o nejdélší souvislou řadu teplotních dat na světě). Přejdeme na *Studentské nádvoří*. Dvoje sluneční hodiny se skvějí na jižní (obr. 116) a východní stěně (obr. 125). Jejich ukazatele jsou kolmé ke stěnám a mají nody.

¹² Astronomická věž je přístupná od března do září, v pondělí až pátek od 14 do 19 h, v sobotu a v neděli od 10 do 19 h; vstupné činí 100,- Kč.

Obr. 125 — Klementinum, Studentské nádvoří, východní sluneční hodiny (01 1/1). Foto Miroslav Brož (2003).

Obr. 126 — Klementinum, Révové nádvoří, jihovýchodní levé a střední hodiny (01 1/3, 01 1/4). Foto Miroslav Brož (2003).

Ukazují tři časy najednou: obvyklý pravý místní sluneční čas (PMSČ), čas uplynulý od východu slunce a čas uplynulý od západu slunce předchozího dne. Na hodinách jsou i tři datové křivky. Východní hodiny zdobí obraz kostry s kosou a přesýpacími hodinami. Na jižních hodinách je obraz anděla ukazujícího deset přikázání modlící se ženě.

Další šestice slunečních hodin ve výborném stavu je uvnitř *Révového nádvoří*, které je ale pro veřejnost uzavřeno. Alespoň některé z nich jsou však vidět z chodeb přízemí, 1. patra a z ochozu věže (obr. 126).

(7) Chystáme se přejít na Malou Stranu, ale ještě si můžeme prohlédnout tři pozoruhodnosti: v *Platněřské ulici* č. p. 7 (tj. ulice podél severní strany Klementina) se nachází symbol slunečních hodin. Jan Kepler (1571–1630), autor slavných tří zákonů pohybu nebeských těles, žil v Karlově ulici č. p. 4, naproti jižní zdi Klementina. A konečně, poblíž je také Vlašská kaple mezi kostely sv. Salvátora a sv. Klimenta, která má přibližně eliptický půdorys. (Vznikly spekulace, zda tento tvar nemohl inspirovat Keplera při objevu prvního zákona.)

(8) Nyní přejdeme Karlův most. Na opačné straně řeky, ještě před mosteckou věží, zahněme doprava do ulice U lužického semináře a vstupme do *Vojanových sadů*. Na vnější zdi karmelitánského kláštera jsou velké svíslé sluneční hodiny (obr. 127). Jde o výtvarně velmi zajímavé hodiny s jednoduchým jižním číselníkem, s úsečkami a číslicemi od VI. ranní do IV. odpolední hodiny.

Obr. 127 — Vojanovy sady (Josefská ulice). Foto Miroslav Brož (2003).

(9) Další zastávkou je *Klárov* — opusťme zahrady a pokračujme ulicí ve stejném severním směru jako předtím, dokud nepřejdeme k velké tramvajové křižovatce. Východní sluneční hodiny (obr. 128) jsou nejlépe viditelné z tramvajové zastávky. Jsou umístěné za vysokým plotem, na schodišťové věži, v nepřístupném areálu Archeologického ústavu. Naskýtá se tu překrásný výhled s Pražským hradem v pozadí. Číselník sestává z hodinových úseček, číselovaných od čtyř do deseti, a sedmi deklinačních hyperbol. Výzdobu tvoří dva andělé, Slunce a Země.

Obr. 128 — Klárov (Letenská ulice č. p. 123). Foto Miroslav Brož (2003).

(10) Přesuňme se nyní směrem k Malostranskému náměstí. Jdeme Valdštejnskou ulicí a vstupme do *Ledeburské zahrady*, kde jsou mezi druhou a třetí terasou umístěny sluneční hodiny (obr. 129). Je sice nutné zaplatit vstupné 80,- Kč, ale tyto hodiny rozhodně za vidění stojí. Jsou totiž namalovány na skloněné zdi (kolmice k ní směřuje pod horizont). Latinský nápis zní „CLARET IN ORBE DIES AC TETRAS HORA PETE UMBRAS“ (v češtině „Na světě září den a ty hodino zaplašuj hrozivé stíny“).

(11) Malé sluneční hodiny jsou ukryté v blízké ulici *U zlaté studně*, na domě U Malířů č. p. 167. Jsou součástí bohaté freskové výzdoby jižní stěny. Hodiny je obtížné fotografovat, neboť ulice je poměrně úzká.

(12) Jdeme Sněmovní ulicí podél Parlamentu České republiky a po dalších 200 m přijdeme na *Malostranské náměstí*. Na domě v severovýchodním rohu jsou

Obr. 129 — Sluneční hodiny na skloněné stěně v Ledeburské zahradě. Foto Martin Šolc.

dvoje sluneční hodiny. Ty směřující na náměstí jsou orientované k jihu a ukazují PMŠČ a italské hodiny (obr. 149). Druhé hodiny, na začátku Tomášské ulice, jsou východní (obr. 148). Jejich číselník obsahuje kromě PMŠČ a staročeských hodin i funkční kalendárium. Přestože je tato dvojice slunečních hodin téměř 400 let stará, byla objevena poměrně nedávno — během kompletní rekonstrukce budovy v roce 1994.

(13) Pokračujme Nerudovou ulicí asi 500 m na západ ke křižovatce s ulicí Ke hradu. Asi budeme muset použít dalekohled, abychom spatřili polední sluneční hodiny na komíně *Schwarzenberského paláce* (obr. 130). (Hledejme je v SSZ směru.) Na číselníku je pouze polední značka a výzdoba s kohoutem a sovou. Je nutno zmínit, že tyto hodiny jsou nejstarší dosud existující sluneční hodiny v Praze — byly vytvořeny v roce 1567.

(14) Následující hodiny jsou viditelné z *Loretánského náměstí*. Můžeme použít buď delší cestu okolo Pražského hradu, nebo kratší přes Radnické schody. Místo je 400 m západně od předchozího zastavení. Východní sluneční hodiny jsou umístěny pod okapy klášterního kostela Panny Marie Andělské (obr. 131). Číselník je malován v modré a červené barvě, s bílými andělíčky a černobílým nápisem „OMNI HORA ORA“ („V každou hodinu se modli“). Datovány jsou do roku 1686. Nejlepší stanoviště pro jejich fotografování je na schodišti budovy Lorety. Další dvojice sluneční hodiny viditelné nejsou, nacházejí se v uzavřené části kapucinského kláštera.

Obr. 130 — Komín Schwarzenberského paláce. Foto Miroslav Brož (2002).

Obr. 131 — Kapucínský klášter na Loretánském náměstí. Foto Miroslav Brož (2002).

(15) Nyní je třeba přejít více než 1 km na SSV k *Štefánikově hvězdárně*. Nejpříjemnější je cesta přes sad pod Strahovem¹³ a okolo Petřínské rozhledny. Výjimečné moderní sluneční hodiny (obr. 74) jsou hned vedle vchodu do hvězdárny, u sochy M. R. Štefánika. Tři kulisy vrhají stíny na čtyři číselníky. Pro převod pravého místního času na střední sluneční čas je zde zvlášť zobrazena analema. Vzhledem k tloušťce ukazatelů jsou na číselnicích zřetelně viditelné svíslé meze-ry (obr. 75). Sluneční hodiny jsou zhotoveny z betonu, čáry z ocelových kabelů. Vytvořili je O. Hlad a P. Vilímek v roce 1976.

Vzácné přenosné sluneční hodiny z konce 18. století jsou vystaveny v interiéru hvězdárny (obr. 107). Jejich autorem je Jan Engelbrecht (viz kap. 4.2). Hodiny se skládají z vodorovného číselníku s pevným šikmým ukazatelem a analematického číselníku s pohyblivým svíslým ukazatelem. Toto uspořádání má výhodu: není třeba žádný kompas pro ustavení hodin (a tedy ani magnetická deklinace neovlivňuje přesnost měření). Je třeba pouze nastavit polohu gnómonu podle aktuálního data a pak hodinami otáčet, dokud oba číselníky neukáží shodný čas.

(16) Naše poslední zastavení je v *Kinského zahradě*. Zamířme od observatoře 300 m na jih, nejprve zatočme mírně doprava podél záhonu růží a po 200 m ostře doleva a pak prudce dolů k hornímu jezírku. U něj je sloup se čtvero slunečními hodinami (obr. 57). Toto sochařské dílo pochází z roku 1686. Každý číselník je reliéfem s biblickou postavou: Ježíšem Kristem (na jihovýchodě), sv. Rochem (JZ), sv. Rozálií (SZ) a sv. Šebestiánem (SV). Podobný sloup se slunečními hodinami můžeme vidět na Malvazinském hřbitově na Smíchově (obr. 56).

Pokud nám zbyl čas, můžeme navštívit ještě několik míst, snadno dosažitelných veřejnou dopravou.

(17) *Břevnovský klášter* je 2,5 km západně od Loretánského náměstí (zastavení 14), tj. čtyři zastávky tramvají č. 22.¹⁴ V Břevnově, na vnitřním nádvoří kláštera, uvidíme dvojce jižní a jedny východní sluneční hodiny. Jižní hodiny jsou bohatší z gnomonického hlediska: levé ukazují italský čas (obr. 87) a pravé staročeský. Východní hodiny jsou sice jednoduché, ale zdobí je obraz sv. Benedikta ukazujícího na slunce. Na obraze je pozoruhodné, že žlutá barva slunce není správná — slunce by mělo být vymalováno černě, protože vidění sv. Benedikta bylo ve skutečnosti pozorováním hvězdné oblohy za úplného zatmění Slunce. Čtvrté hodiny jsou vpravdě kuriózní — jedná se o malé zrcadlo ve spodní části dveří, které odráží sluneční paprsky na malovaný strop s číselníkem (obr. 132). Tyto hodiny je možné vidět při otevřených vstupních dveřích.

¹³ Ve Strahovském klášteře, kam je vstup omezen, se nachází šestero nástěnných slunečních hodin vedle sebe.

¹⁴ Nedaleko tramvajové zastávky na Pohořelci je i socha Jana Keplera a Tycha Brahe.

Obr. 132 — Zrcadlové hodiny uvnitř Břevnovského kláštera. Foto Martin Šolc.

(18) *Národní technické muzeum* [131] hostí stálou expozici astronomických přístrojů, hodin a přenosných slunečních hodin. Můžeme se tam dostat z Klárova (zastavení 9) buď pěšky přes Letenský park (asi 1,5 km na VSV), nebo použijeme tramvaj č. 12. Otvírací doba je denně kromě pondělí, od 9 do 17 hodin.

(19) Dvoje sluneční hodiny nalezneme v blízkém parku Stromovka (0,5 km severně od muzea). První, obvyklé horizontální hodiny, jsou postaveny před pražským *planetárium*.

(20) Druhé sluneční hodiny, u *Místodržitelského letohrádku* na jihozápadním okraji Stromovky, jsou však unikátní (obr. 91). Mají kulový tvar a pohyblivý ukazatel. Číselník obsahuje hodinové kružnice, projekce rovníku, obratníků, ekliptiky, pólů a také dvojí dělení na temporální hodiny. Byly instalovány již v roce 1689. Navíc je od letohrádku krásný výhled na celý park, údolí Vltavy i protější břeh.

V oblasti velké Prahy je mnoho jiných slunečních hodin, celkem více než jedno sto. Zde je nemůžeme všechny detailně popsat, ale zmíníme alespoň tři: historické hodiny Jana Engelbrechta ve *dvoře Cibulka*, moderní sluneční hodiny na obecně orientované rovině ve *Famfulíkově ulici* č. p. 1139 (na sídlišti Ďáblice) a velké horizontální hodiny před Zemědělskou univerzitou v *Suchbolské ulici* č. p. 9.

V katalogové tabulce na str. 43 až 197 jsou mezi slunečními hodinami uvedeny i naše čtyři známé venkovní orloje – astroláby: v Praze na Staroměstském náměstí (obr. 133), Litomyšli (obr. 134), Olomouci a Prostějově.

Je tomu tak proto, že tyto časoměrné přístroje jsou bezpochyby pro čtenáře podobně zajímavé jako sluneční hodiny a při návštěvě města by je neměl opomenout. Navíc středověké orloje, např. ten Staroměstský z roku 1410, musely být kvůli seřizování vybaveny slunečními hodinami, jakožto nejpřesnějším tehdy dostupným zdrojem měření času.

Obr. 133 — Pražský orloj postavený roku 1410 Mikulášem z Kadaně podle návrhu Jana Šindela. Co orloj ukazuje? Hodinová ručička, se zlacenou rukou a symbolem slunce, ukazuje (i) *středoevropský čas* (na římských číslicích na pevném ciferníku), (ii) *staročeský čas*, tj. čas uplynulý

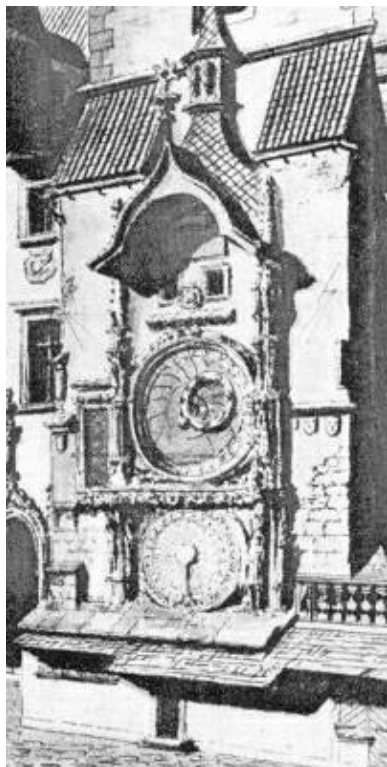
od západu slunce předchozího dne (na gotických číslicích na vnějším, pohyblivém ciferníku) a (iii) *planetní hodiny* (na zlatých obloucích s černými arabskými číslicemi). Ty poslední jmenované jsou nestejně dlouhé, neboť doba, kdy je slunce nad obzorem, je dělena vždy na 12 dílů, a to bez ohledu na různou délku světlé části dne v různých ročních obdobích. Ručička s hvězdou odměřuje *hvězdný čas* (na ciferníku s římskými číslicemi). Je pevně spojena se zlatým excentrickým kruhem, ekliptikou. Ekliptika se otočí okolo středu ciferníku přibližně za 23 h 56 min. *Znamení zvěrokruhu*, ve kterých se Slunce a Měsíc právě nacházejí, jsou na ekliptice zřetelně viditelná. Symbol slunce se může posouvat jednak po hodinové ručičce, a jednak po obvodu ekliptiky. Hodinová ručička se otáčí pomaleji než ekliptika (rozdíl činí asi 4 minuty za den), a následkem toho se slunce pomalu po ekliptice posouvuje — za jeden rok ji oběhne kolem dokola. V zimních měsících se přitom slunce nachází blíž ke středu ciferníku (což odpovídá skutečnosti, že Slunce je níž na obloze), v letních měsících naopak dál od středu (tj. výš na obloze). Pole ciferníku je rozděleno na tři barevné části: světle modrá značí denní oblohu, hnědá soumrak a svítání, černá barva noc. To nám pomáhá číst *azimuty a výšky* nebeských těles na obloze, časy jejich *východů a západů*. Černé pole nezasahuje až k okraji, což odpovídá situaci, že u nás v létě nenastává astronomická noc. Na orloji rozpoznáme i *fázi Měsíce* — důmyslný mechanismus uvnitř napolo stříbrně natřené kuličky způsobuje její otáčení kolem osy za jeden synodický měsíc při denním pohybu ručky s měsícem „nahoru a dolů“. Pod astrolábem je umístěno ještě kruhové malované kalendárium, které se otáčí jednou za rok a šipka nahoře ukazuje *aktuální datum*.

Obr. 134 — Litomyšlský orloj, umístěný na radniční věži na Smetanově náměstí, byl sestrojen Karlem Adamcem v roce 1907. Je vybaven 24hodinovým ciferníkem, hodinovou ručičkou se zlatou rukou, ekliptikou s dvanácti znameními a pohyblivými symboly Slunce a Měsíce. Zařízení je chráněno před povětrnostními vlivy skleněnou deskou. Foto Miroslav Brož (2003).

Bohužel, ani u jednoho z výše uvedených orlojů se příslušné sluneční hodiny nezachovaly. Přitom ještě v roce 1911 bylo u Staroměstského orloje patrné torzo ukazatele [47]. Bylo však odstraněno při přechodu na pásmový středoevropský čas, zavedený v Praze k 1. 1. 1912.

Na dobových kresbách (obr. 135) však můžeme tyto hodiny ještě vidět. Byly zřízeny asi v úrovni okének apoštolů. Hodiny pocházejí z doby opravy orloje, která proběhla roku 1790. Opravu vedl ředitel klementinské hvězdárny prof. Antonín Strnad (1749–1799); on je pravděpodobně i autorem návrhu těchto slunečních hodin.

Obr. 135 — Detail perokresby Pražského orloje z počátku 19. století [35]. Malíř při kreslení slunečních hodin udělal gnómonickou chybu: hodinové rysky se musí protínat v patě ukazatele, nikoli v místě vetknutí podpěry. Převzato z [130].

Víme, že v 16. století zde byly také dvoje sluneční hodiny, ale ty byly umístěny po stranách orloje, na opěrných pilířích, přibližně ve výšce spodního číselníku orloje.

5 Zhotovení slunečních hodin

5.1 Zhotovení slunečních hodin metodou vrženého stínu

Miroslav Brož

Jednoduché sluneční hodiny můžeme konstruovat během slunečného dne tak, že nejprve správně upevníme ukazatel (tyčku), a poté v určité okamžiky vyznačíme hodinové rysky podle stínu vrženého ukazatelem.

Začneme tím, že z podrobnější mapy zjistíme zeměpisnou délku λ a šířku φ pro naše stanoviště. Spočteme rozdíl D (v minutách) mezi středoevropským časem (SEČ) a pravým místním slunečním časem (PMSČ) podle vztahu

$$D = \text{SEČ} - \text{PMSČ} = (15 - [\lambda]^\circ) \cdot 4 \text{ min} - E,$$

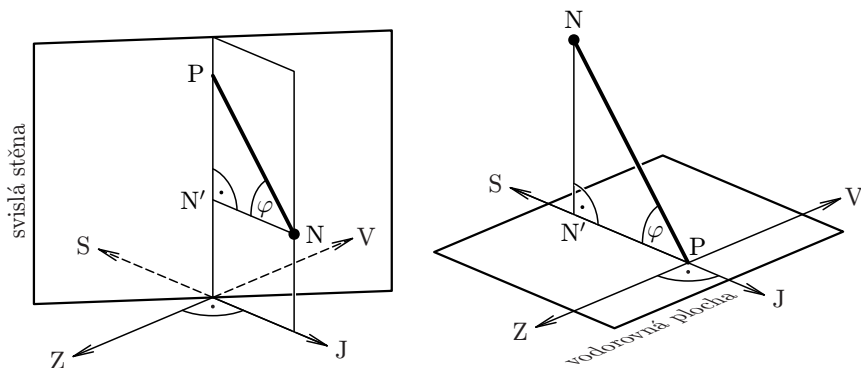
kde výraz $([\lambda]^\circ - 15)$ je roven rozdílu zeměpisných délek středoevropského pásmového poledníku a našeho stanoviště, vyjádřený ve stupních a jejich desetínách, a E označuje hodnotu „časové rovnice“, kterou pro příslušné datum zjistíme z tab. 33.

Datum	E/min	Datum	E/min
1. leden	-3	1. červenec	-3
15. leden	-9	15. červenec	-6
1. únor	-14	1. srpen	-6
15. únor	-14	15. srpen	-4
1. březen	-13	1. září	0
15. březen	-9	15. září	+5
1. duben	-4	1. říjen	+10
15. duben	0	15. říjen	+14
1. květen	+3	1. listopad	+16
15. květen	+4	15. listopad	+15
1. červen	+2	1. prosinec	+11
15. červen	0	15. prosinec	+5

Tab. 33 — Hodnoty E časové rovnice během roku. Hodnoty pro jiná data, než která jsou v tabulce uvedena, vypočítáme interpolací ze dvou nejbližších dat. Viz též obr. 65.

Vytyčíme směr sever–jih takto: upravíme si vodorovnou plochu a upevníme do ní svislou tyč. V okamžiku, kdy naše mechanické hodiny ukazují čas $12 \text{ h} + D$, směřuje stín tyče k severu. (Pro vytyčení směru nedoporučujeme použití kompasu.)

Nyní můžeme ustavit samotný ukazatel slunečních hodin — musí ležet ve svislé severo–jižní rovině a zároveň svírat s vodorovnou rovinou úhel φ rovný zeměpisné šířce stanoviště (viz obr. 136).

Obr. 136 — Nákras polohy ukazatele (a) na svislých a (b) na vodorovných slunečních hodinách.

Nakonec vyznačíme hodinové rysky přesně podle stínu vrženého ukazatelem. Rysku příslušnou 13. hodině narýsujeme tehdy, když mechanické hodiny ukazují $13\text{ h} + D$; stejný posun o D uplatníme i pro ostatní hodinové rysky. Rysky udělejme dostatečně dlouhé — uvažme přitom, že v danou hodinu v zimním období je Slunce mnohem níž nad obzorem než v letním období, a stín ukazatele bude proto různě dlouhý.

Pokud bychom na plochu číselníku zaznamenali trajektorii konce stínu ukazatele, získali bychom datovou křivku pro aktuální datum. Takové složitější hodiny s kalendářem je však vhodnější vypočítat (viz kap. 5.2).

5.2 Program SHC pro návrh číselníku slunečních hodin

Miroslav Brož

Pomocí programu SHC (obr. 137), který najdete i na CD-ROM přiloženém ke knížce, je možné navrhnout sluneční hodiny na libovolně orientované rovné stěně.

Při výrobě vertikálních hodin se postupuje následovně: (i) pečlivě změříte orientaci stěny metodou vrženého stínu; (ii) pomocí SHC spočtete postscriptový obrázek číselníku; (iii) přímo tento obrázek (a potřebné popisky) necháte v nějaké reklamní agentuře vyřezat na plotteru ze samolepicí fólie a nalepit na duralovou desku; (iv) desku připevníte na zeď a ustavíte ukazatel. Tento způsob výroby je jednoduchý, rychlý a čistý. Fólie by měla povětrnostní vlivy vydržet alespoň 5 roků. Cena hodin o ploše $0,5\text{ m}^2$ je okolo 700,- Kč (včetně podkladové desky).¹⁵

Základním principem programu SHC je výpočet pohybu středního slunce po obloze a promítání stínu nodu (konce ukazatele) do obecně orientované roviny

¹⁵ Program lze samozřejmě využít i pro návrh hodin, které budou vyráběny jinou technologií, nebo při rekonstrukci značně poškozených číselníků. Menší číselník můžete vytisknout v měřítku 1:1 „rozsekaný“ na listy A4, slepit je, a pak jej vpichy ve význačných bodech přenést na stěnu.

číselníku. Vstupními parametry jsou především zeměpisná poloha stanoviště,¹⁶ rozměr číselníku, délka ukazatele a časové kroky jednotlivých rysek. Výstupem jsou jednak datové soubory s přesnými souřadnicemi všech význačných bodů na číselníku, a jednak obrázky v různých formátech (obr. 138).

Program existuje ve verzích pro operační systémy Linux (a další Unixy), Windows 95/98/Me/XP; návod pro instalaci je přiložen na CD-ROM. Funguje také on-line internetová verze:

(http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html)

Na stejné adrese si program můžete stáhnout, a to včetně *zdrojových kódů* (pod licencí GPL). Součástí je i podrobná *dokumentace*, zahrnující popis použití programu, příklady, slovníček termínů, praktické návody na určení azimutu stěny, upevnění ukazatele a vynesení číselníku, literaturu a odkazy.

Obr. 137 — Formulář programu SHC pro návrh číselníku slunečních hodin. V levé části se zadávají základní parametry hodiny, jako zeměpisná poloha stanoviště, orientace roviny číselníku, jeho rozměry, délka ukazatele a intervaly rysek. Vpravo se volí počet datových křivek, typ ukazatele, zobrazovaný čas, protažení hodinových rysek, typy rysek, kreslení analema, případně azimutálních úseček nebo výškových křivek.

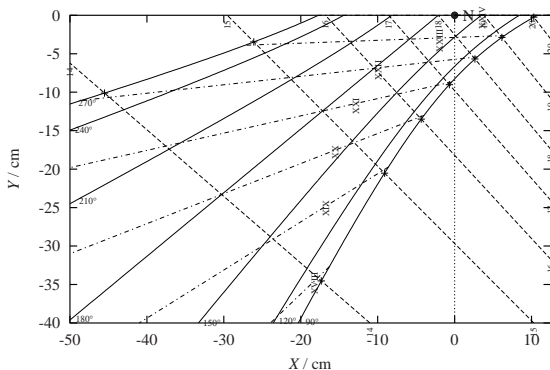
Programem SHC byly zhotoveny horizontální a západní vertikální hodiny v Hradci Králové-Malšovicích, K aleji 561; jsou v zahradě za domem, takže je není vidět přímo z ulice.

Vodorovné hodiny (ev. č. HK 24) tvoří padesáticentimetrový šikmý ukazatel a jako hodinové značky slouží kamínky v trávniku. Jsou rozmístěné na hyperbole, po níž putuje konec stínu ukazatele v čase letního slunovratu (jindy dopadá

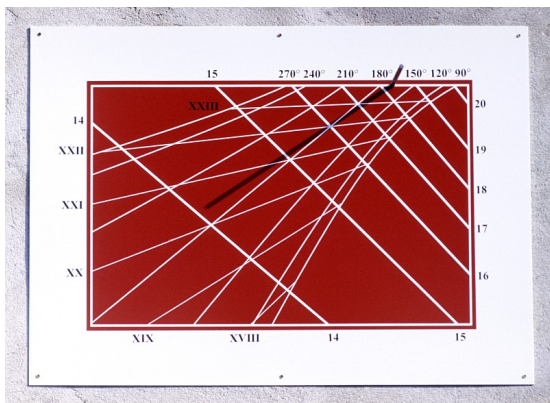
¹⁶ SHC zahrnuje databázi zeměpisných poloh 21 303 sídel v ČR a SR.

stín dále od paty ukazatele). Vzhledem ke stínění okolními budovami a stromy „pracují“ hodiny od 9. hodiny dopolední do 7. odpolední.

Druhé hodiny (HK 25, obr. 139) jsou na svislé stěně s azimutem 97° . Ukazatel je tentokrát kolmý k rovině číselníku, 17,5 cm dlouhý. Číselník, číslice a nápisy byly vyrobeny vyřezáním ze samolepící fólie. Kromě hodinových úseček (označených arabskými číslicemi) a sedmi datových křivek (s ekliptikálními délkami ve stupních) jsou na číselníku ještě rysky hodin ukazujících staročeský čas, počítaný od západu slunce předchozího dne (ty jsou s číslicemi římskými).

Obr. 138 — Schéma číselníku západních vertikálních hodin v Hradci Králové-Malšovicích (jeden z výstupů programu SHC). Různými typy čar jsou vyznačeny hodinové rysky, datové křivky a rysky hodin od západu slunce.

Obr. 139 — Vertikální hodiny v Hradci Králové-Malšovicích, v ulici K aleji 561. Jsou na západní stěně, mírně stočené k severu (což lze rozpoznat podle různoběžných hodinových rysek, které by se profály v patě polosu). Schéma číselníku z programu SHC je na obr. 138.

Tato krátká poznámka poslouží k tomu, abychom snadno rozpoznali vertikální nástěnné sluneční hodiny, které nemohou ukazovat celoročně správný čas, protože porušují některé z gnómonických zásad. Začínající konstruktéři nebo restaurátoři hodin by se chyb měli samozřejmě také vyvarovat. Na druhou stranu, rozpoznáme-li gnómonicky chybné hodiny, vůbec to neznamená, že jsou „ošklivé“ — stále mohou sloužit jako ozdoba budovy či prostranství a symbolizovat autorův zájem o přírodní vědy.

Gnómonicky chybné hodiny jsou takové, které vykazují jednu nebo více následujících závad:

1. Šikmý ukazatel není rovnoběžný se zemskou osou.¹⁷
2. Dvanáctka není na svislici spuštěná z paty šikmého ukazatele (polosu).¹⁸
3. Pata polosu a rysky pro 6. a 18. hodinu neleží na jedné přímce.¹⁹
4. Hodinové úsečky se po prodloužení neprotínají v jednom bodě — patě polosu.²⁰
5. Datové křivky nemají tvar hyperbol (resp. přímek pro rovnodennosti).²¹

S vytvořením slunečních hodin může poradit například některý z konstruktérů uvedených v kap. 6.5.

¹⁷ Tzn. nesměruje přesně od severu k jihu a nesvívá s vodorovnou rovinou úhel rovný zeměpisné šířce stanoviště, tj. na našem území asi 50°. Naopak podle správně provedeného šikmého ukazatele můžeme odhadnout orientaci stěny. Velmi názorná je představa stěny otáčející se kolem svislé osy a nehybného severo–jižního ukazatele. Pak je snadné pochopit, že hodiny na východní (resp. západní) stěně musí mít polos rovnoběžný se stěnou, a přitom směřující zprava shora směrem doleva dolů (resp. zleva shora doprava dolů). Výjimečně jsou konstruovány hodiny na stěnách otočených k severu — tam ukazatel směřuje šikmo vzhůru.

¹⁸ Ve 12 h místního pravého slunečního času je Slunce přesně na jihu a stín polosu musí tedy směřovat svisle dolů, nezávisle na tom, na jakou světovou stranu je otočena stěna. Někdy bývá na svislici správně číslice 1 (nebo 13), protože číselník byl konstruován pro letní čas. Výjimečně mohou hodiny ukazovat čas korigovaný o zeměpisnou délku, a pak je polední ryska skutečně posunutá od svislice o příslušný počet minut dopředu, resp. dozadu — podle toho, je-li stanoviště na východ, resp. na západ od pásmového poledníku.

¹⁹ U hodin, které nejsou přesně orientovány k jihu, ale jsou stočené k východu, resp. k západu, často ani nebývá ryska pro 18. (resp. 6.) hodinu vynesena, protože v tuto hodinu nemůže Slunce na hodiny vůbec svítit (je „za zdí“ nebo pod obzorem).

²⁰ Je-li ukazatel kolmý k rovině číselníku, pak se v jeho patě hodinové úsečky neprotínají. Zde je potřeba si představit šikmý ukazatel (polos), který by procházel koncem gnómonu, a tam, kde byl profal stěnu, je i správný průsečík hodinových rysek.

²¹ Pouze u jiných typů hodin než svislých (ale stále s rovinným číselníkem) a na jiných stanovištích než v naší republice mohou mít datové křivky tvar jiných kuželoseček: elips, kružnic nebo parabol. Na obecně zakřivených plochách číselníků by vycházely datové křivky také obecně zakřivené.

Sluneční hodiny patří mezi neprávem opomíjené památky umu tehdejších zhotovitelů. Ti měli hluboké teoretické znalosti (astronomie, matematiky a dalších věd) i výtvarné a řemeslné schopnosti. Výsledky jejich činnosti byly dokumentovány v historických pramenech velmi ojediněle.

Jedním ze soupisů starých slunečních hodin je práce E. Zinnera, který v letech 1923 až 1940 podnikal za hodinami cesty po celé Evropě. Ve své publikaci *Alte Sonnenuhren an europäischen Gebäuden* [93] uvádí v Čechách celkem 23 hodin.

Informace o slunečních hodinách lze získat i z novinových článků, např. ze seriálu Jana B. Parmy: *Za slunečními a měsíčními hodinami* [46].

Zatímco některé z uváděných hodin zanikly (například ve Františkových Lázních, Mělníce, vile Portheimce v Praze na Smíchově), některé byly restaurovány (na radnici v Brně, na zámku v Litomyšli, v Českém Krumlově, na radnici v Litoměřicích a jinde) a na místě jiných byly zhotoveny nové (v Hejnicích, v Ledeburské zahradě v Praze na Malé Straně).

Za hodnotné jsou zpravidla považovány staré sluneční hodiny z doby do poloviny 19. století. Zatímco některým byla věnována pozornost a byly restaurovány, jiné zanikly, ať už samovolně vlivem času, z lidské neznalosti a neodpovědnosti či z jiných důvodů. Na příkladu párových hodin z roku 1811 na budově Kavalierhausu, příslušejícího k zámku v Ratibořicích, lze ukázat odlišný stav hodin, způsobený

Obr. 140 — Česká Skalice, Ratibořice. JV hodiny viditelné z parku (ev. č. NA 2/1). Foto Miloš Nosek (1995).

Obr. 141 — Jihozápadní hodiny návštěvníků parku v Ratibořicích nevidí (NA 2/2). Foto Miloš Nosek (1995).

zřejmě rozdílno péčí o ně. Jihovýchodní číselník (obr. 140), který je viditelný z parku, je zachovalejší než jihozápadní číselník (obr. 141), který není z parku viditelný a zůstává návštěvníkům Ratibořic skryt.

Pokud hodiny nejsou včas restaurovány, zaniknou. Při restaurování hodin je nutné, aby restaurátor nepřistupoval k obnově bez důkladné znalosti jejich historie a především bez znalosti teorie slunečních hodin. Jak uvádí na několika příkladech Bedřich Polák v článku *Několik připomínek k restaurování slunečních hodin* [53], bez studia gnómonické literatury nebo bez spolupráce se znalcem dochází při obnově k poškození hodin, a tím k znehodnocení památky.

Například obrazy rovnoběžek příslušejících vstupu do znamení zvěrokruhu mají správně tvar hyperbol a obraz rovníku tvar přímky. V řadě případů lze na číselnicích spatřit na jejich místě jiné tvary.

V případě, že se na číselníku hodin před jejich obnovou vyskytují gnómonické chyby, zůstává na rozhodnutí restaurátora, zda bude zachována historická věrnost nebo naopak zavedena gnómonická správnost. V případě hodin na bývalém zámku v Hořicích (obr. 142) se lze jen dohadovat, jaká byla jejich původní podoba, respektive zda nesprávný tvar obrazu rovníku a obratníků vznikl teprve při některém restaurování.

Pokud na hodinách při restaurování nebyly ponechány letopočet nebo jméno autora (signace), nemusí být na první pohled vůbec zřejmé, že se jedná o historické

Obr. 142 — Hodiny na zámku v Hořicích (JC 2/2). Foto Miloš Nosek (1993).

hodiny. Příkladem mohou být hodiny v Pelhřimově. Zatímco na fotografii z roku 1993 (obr. 144) je uvedeno: „Fecit Antonius Engelbrecht 1798“, na současném číselníku (obr. 145) tyto údaje již chybí. Jen ten, kdo znal jejich dřívější podobu, ví, že se jedná o hodiny s dlouhou historií.

Jiné hodiny, u kterých vzhled neodpovídá jejich stáří, jsou v Brozanech nad Ohří (obr. 143). Byly zhotoveny snad v roce 1890, ale ze současného moderního vzhledu bychom jejich věk asi těžko odhadovali.

Obr. 143 — Sluneční hodiny v Brozanech nad Ohří (LT 1) (a) v roce 1994, (b) o deset let později. Foto Miloš Nosek.

Obr. 144 — Pelhřimov, Děkanská ulice (PE 13/1), dřívější vzhled s rokem vzniku a jménem autora. Foto Miloš Nosek (1993).

Obr. 145 — Současný vzhled hodin v Pelhřimově, již bez udání roku vzniku a autora. Foto Jan Trebichavský (2001).

V Suchomastech u Berouna (obr. 146) je na číselníku zachován původní nápis: „1806 Fecit Anton Engelbrecht“. Základní rysy známé z ostatních hodin Antonína Engelbrechta zde však chybí. Protože jsou hodiny v místě blízkém jeho rodnému Berounu, lze se domnívat, že tak chudé hodiny zde původně nebyly.

Obr. 146 — Suchomasty u Berouna (BE 8). Že by A. Engelbrecht zhotovil hodiny s tak chudým číselníkem? Foto Miloš Nosek (1994).

U některých hodin, na nichž není jméno autora uvedeno, lze na základě vzájemné podobnosti s těmi, u nichž je autorství známo, vyvodit, že se jedná o téhož autora. Takovými znaky jsou uspořádání číselníku, barva, tvar stuhu a její kontury, provedení polosu, barevnost a provedení hodinových čar, barevnost a provedení číslic atd. — viz článek Bedřicha Poláka *Nástěnné sluneční hodiny Engelbrechtů* [52]. V tomto článku připisuje Engelbrechtům hodiny na zámku v Dobříši, hradu Lemberku a na zámku ve Lnářích. Hodiny s rysy starobylých hodin ve značně poškozeném stavu jsou v Kosmonosech, Debrská 19 (obr. 147). Protože majitel domu je dlouhodobě mimo republiku, hodiny zřejmě zaniknou.

Zatímco některé historické hodiny zanikají nebo jsou poškozovány, jiné hodiny se znovu objevují v místech, kde před mnoha lety bývaly. Tak je tomu například u hodin v Tomášské ulici (obr. 148) a na Malostranském náměstí v Praze (obr. 149). Ty pocházejí z roku 1608, ale po necelých sto letech byly přemalovány a skryty pod dalšími vrstvami. Obnova byla provedena v roce 1996 [60].

Obr. 147 — Hodiny v Kosmonosech (MB 1), jimž zřejmě hrozí zánik. Foto Miloš Nosek (1995).

Obr. 148 — Východní hodiny v Praze, Tomášské ulici (01 14/2). Foto Miloš Nosek (1995).

Obr. 149 — Jižní hodiny z Malostranského náměstí (01 14/1). Foto Miloš Nosek (1995).

Dalším takovým příkladem jsou hodiny ve Dvoře Králové. Podle historické předlohy zde byly na radnici zhotoveny hodiny, které na shodném místě byly ještě okolo roku 1900 (viz kap. 4.3).

Zájem o zachování historických hodin však mnohdy nestačí. K obnově hodin je zapotřebí finančních prostředků, a právě ty nezřídka chybějí. Konkrétním případem dosud neuskutečněné obnovy jsou nejstarší sluneční hodiny ve východních Čechách (z roku 1558) v Moravské Třebové. O těchto hodinách pojednává kap. 4.1.

Kromě historických hodin bychom měli usilovat rovněž o zachování unikátních slunečních hodin. Jedněmi z takových hodin u nás jsou zemní vodorovné hodiny v Prachaticích (obr. 150). Kamenné díly byly poškozeny jak přirozeným chátráním, tak i vandaly, byly porostlé různými nárůsty (řasami, sinicemi) a pokryté nečistotami. Části ukazatele hrozilo zřícení. V roce 2002 byly restaurovány.

Obr. 150 — Hodiny z roku 1970 v Prachaticích (PT 8). Foto Miloš Nosek (1996).

5.5 Sluneční hodiny versus ochrana památek Jan Trebichavský

Podle encyklopedické definice je *kulturní památka* „významný doklad duchovního a hmotného života lidí, nebo nositel vztahu k důležitým jevům, událostem a osobnostem dějin a kultury, na jehož zachování je proto veřejný zájem“.

Sluneční hodiny nejsou zpravidla předmětem zájmu památkové ochrany, a to dokonce ani v případě velmi cenných historických a výtvarně zdařilých exemplářů. Svědčí o tom i velmi sporadické citace výskytu slunečních hodin v příslušné odborné literatuře, jako jsou např. *Umělecké památky Čech* (Academia, 1978 až 1982), *Umělecké památky Moravy a Slezska* (Academia, 1994 a 1999) a *Atlas památek — Česká republika* (Baset, 2002). Do jisté míry lze tento přehlíživý postoj pochopit v souvislosti s rozpaky odborníků při posuzování slunečních hodin jako památkové entity. Jde vlastně o uměleckou památku (posuzujeme-li malířskou nebo sochařskou výzdobu), nebo o technickou památku (přihlížíme-li k hlavnímu účelu, tj. způsobu měření času a k dalším astronomickým informacím, jež lze pomocí hodin získat), nebo dokonce o amatérskou lidovou tvorbu (zejména u novodobých hodin na soukromých objektech)?

Odpověď na tuto otázku není snadná a vyžaduje fundovaný rozbor a spolupráci odborníků z příslušných oborů. Výsledek jejich práce by měl pak projít

odpovídající procedurou v Parlamentu ČR a v případě schválení se stát součástí novely zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Současně by bylo žádoucí apelovat na autory publikací o památkách, aby obrátili svou pozornost ke slunečním hodinám, zprvu alespoň k výtvarně zajímavým, historicky cenným a umístěným na sakrálních objektech, hradech, tvrzích a zámcích. V další fázi by bylo užitečné přesvědčit tyto autory, aby se nevyhýbali ani novějším hodinám, zejména na veřejně přístupných budovách a prostranstvích, a věnovali jim alespoň stručnou zmínku.

Památková ochrana slunečních hodin je nezbytná už proto, že řada z nich již zanikla v důsledku ničivých válek, které se odehrály na našem území, pak také zrušení, klášterů za Josefa II., za komunistického režimu v letech 1948 až 1989 a v poslední době při tlaku na komerční využití řady objektů. Pravděpodobně řada slunečních hodin zmizela při nedávných povodních, požárech, rukama vandalů, nebo bezohledností vlastníků objektů. Mnoho hodin zaniká působením klimatických vlivů i nedostatkem finančních prostředků na jejich opravu. Je proto žádoucí stanovit, za jakých podmínek je možné, nebo nezbytné, zařadit sluneční hodiny do kategorie kulturních památek, a jako takové je evidovat a rozhodovat o způsobu a prioritách renovace. Inspirací a zdrojem informací pro tuto práci může být i náš katalog a databáze obrázků slunečních hodin. Poučená odborná i široká veřejnost se může stát nejlepším přirozeným ochráncem dochovaného bohatství kulturních hodnot a přispět k jeho trvalému zachování.

Příkladem vzorného přístupu ke kulturnímu dědictví v oblasti slunečních hodin nám může být Německo a Rakousko. Obě země mají jejich výskyt a stav důkladně dokumentován a osobní návštěvou se můžeme na místě přesvědčit o pečlivé údržbě a průběžné renovaci. Ve srovnání s těmito zeměmi je stav slunečních hodin v České republice, až na výjimky, tristní, i když musíme uznat, že oproti situaci před rokem 1990 se jejich stav mírně zlepšil. Lze si proto jen přát, aby se změnil postoj ke slunečním hodinám nejen ze strany vlastníků objektů, ale i ze strany státní správy, památkové ochrany a dalších příslušných institucí, podporovaný příslušnou legislativou.

5.6 Seznam ohrožených historických hodin

Miloš Nosek

Katalog obsahuje přes sto slunečních hodin s datem vzniku do konce roku 1900, které byly značně poškozeny v době ověření stavu. Samozřejmě je škoda každých hodin, které zaniknou, nicméně v následujícím seznamu jsme se snažili vybrat ty, jejichž ztráta by byla obzvlášť zarmocující. Jsou zde uvedeny hodiny se stářím více než 100 let, u nichž je dosud alespoň částečně zachován číselník, nebo je lze v případě dochovaných záznamů restaurovat, hodiny, jejichž zánikem by utrpěl celkový vzhled budovy, apod. Záznamy jsou tříděné vzestupně podle roku vzniku.

1.	Buchlov	1546	UH 8
2.	Mělník	1555	ME 1/1
3.	Moravská Třebová	1558	SY 21
4.	Hustopeče nad Bečvou	1600?	PR 14
5., 6.	Kouřim	1600?	KO 9/1, KO 9/2
7.	Velké Losiny	1600?	SU 13
8.	Nový Studenec	1612	HB 5
9.	Horšovský Týn	1650?	DO 13
10.	Komařice	1653	CB 11
11.	Dobřív	1654?	RO 1/1
12.	Ostrov	1700?	KH 3
13., 14.	Zlatá Koruna	1700?	CK 14/3, CK 14/7
15.	Milevsko	1717	PI 6/1
16.	Choceň	1729	UO 17
17.–19.	Olomouc	1730?	OC 10/1, OC 10/2, OC 10/3
20.	Plasy	1730?	PS 15/3
21.	Milevsko	1735?	PI 6/2
22.	Strážnice	1745	HO 6
23.	Sloup v Čechách	1752	CL 15
24.	Kotouň	1775?	PJ 11
25.	Dolejší Krušec	1781	KT 2/2
26.	Hlavňovice	1781	KT 3
27.	Milešov	1782	LT 18
28.	Kuks	1787	TU 20
29.	Jedlka	1800?	DC 1
30.	Jimlín	1800?	LN 3/1
31.	Ratibořice	1811	NA 2/2
32.	Ohrazenice, Pyráms	1813	SM 7
33.	Boudy	1840	PI 7
34.	Zátoň	1840	CK 16
35.	Libá	1848	CH 5
36.	Jizerní Vtelno	1850?	MB 6
37.	Louny	1850?	LN 8
38.	Obora	1850?	LN 11/4
39.	Pátek	1850?	LN 16
40.	Blatná	1870?	ST 3/1
41.	Kosmonosy	1878	MB 1
42.	Švihov	1880?	KT 12
43.	Všeruby	1880?	DO 10
44.	Žinkovy	1897	PJ 14/2

Některé hodiny mají číselník ve výborném stavu, neboť byl restaurován, a staly by se funkčními, pokud by byly doplněny ukazatelem. To je případ hodin na stanovištích:

45. Nové Hradky	1778	CR 8
46. Lhota u Olešnice	1887	BK 8

Historickými hodinami mohou být i ty, u nichž není rok vzniku znám. Lze se domnívat, že takovými jsou ohrožené hodiny na následujících stanovištích:

47. Horní Branná	SM 3
48. Liběchov	ME 13/1
49. Rudolfov	CB 18/2
50. Vyšší Brod	CK 24

Pokud nám vzhled některých historických hodin není znám, nemohli jsme je do seznamu zahrnout, přestože jim hrozí zánik. Naopak jsme zde možná uvedli hodiny, které od ověření stavu již byly restaurovány. Za tyto možné nepřesnosti se omlouváme.

Obr. 151 — Značně poškozené sluneční hodiny na kostele sv. Mikuláše v Horní Branné. Foto Jan Trebichavský (2000).

6 Tabulky, přehledy a mapy

6.1 Seznam slunečních hodin podle okresů

Seznam hodin je tříděn abecedně podle státu, pak podle okresu a nakonec podle adresy stanoviště. Kurzívou je ještě uvedeno evidenční přírůstkové číslo (nebo čísla), jež zároveň slouží jako odkaz pro mapy s vyznačenými stanovišti (kap. 6.3).

Nenajdete-li jméno stanoviště v abecedně řazeném katalogu ani v tomto seznamu podle okresů, nahlédněte ještě do místopisného rejstříku (kap. 6.2).

Česká republika

okres Benešov (BN)

Benešov: 1/1, 1/2, 1/3

Bílkovice 2: 26

Blažim: 36

Bystřice: 31

Český Šternberk: 37

Dolní Kralovice: 34

Heřmaničky, Na Podskále 71: 4

Chrástany: 2

Jablonná 2: 13

Jinošice 24: 3/1

Kondrac: 6

Konopiště: 23

Maršovice 1: 9

Martinice: 21

Miličín 181: 10

Miličín 250: 30

Neveklov: 12

Odlochovice: 5

Ouběnice 36: 3/2

Popovice 2: 14/1

Popovice 72: 14/2

Pravonín: 32

Psáře: 15

Pyšely: 29/1, 29/2

Sázava: 35

Sedlečko: 11

Střezimír 1: 16

Studený 5: 17

Takonín 11/14: 18

Trhový Štěpánov, Farní 1: 19

Vlašim: 25, 33

Vlkonice 1: 7

Votice 57: 20

Vranov 24: 22

Vrchotovy Janovice: 28

Všebořice 17: 8

okres Beroun (BE)

Beroun, Sadová 217: 20

Borek 1: 16

Bzová 131: 19

Drozdv 15: 1

Hořovice: 13

Hudlice: 2/2

Hudlice 50: 2/1

Koněprusy: 3

Kozolupy: 21

Liteň: 5

Liteň 1: 4

Lochovice: 18

Nižbor: 15

Nižbor 63: 6/1, 6/2

Osov 1: 7

Suchomasty 3: 8

Svatá Dobrotivá 1: 12

Tetín 57: 9

Tmaň: 10

Všeradice: 11

Zdice: 17

okres Blansko (BK)

Blansko, Marxova 8: 1

Boskovice, Havlíčkova 36: 12

Boskovice, Podhradí 2: 2

Býkovice: 7

Kladoruby: 3

Kněževísko: 6

Křtiny: 14

Křtiny 72: 4

Kunštát: 5

Letovice 2: 13

- Lhota u Olešnice: 8
 Olomučany: 9
 Rašov 12: 10/2
 Rašov 51: 10/1
 Vanovice: 11
- okres Brno-město (BM)*
 Brno, Dominikánské náměstí 196: 3/1, 3/2, 3/3
 Brno, Františkánská 504: 1, 2
 Brno, Koblišná 1: 4
 Brno, Kohoutky: 6, 7
 Brno, Kraví Hora: 5/1, 5/2, 5/3, 5/4
 Brno, Ondráčkova 249: 9
 Brno, Schodová 11: 8
- okres Brno-venkov (BI)*
 Bílovice nad Svitavou, Husova 569: 1
 Braníškov: 6
 Deblín 251: 2
 Domašov 1: 3
 Hrubšice: 5/1, 5/2, 5/3
 Ivančice, Nad Klínkem 71: 4/1
 Ivančice, Palackého náměstí 4/9: 20
 Kupařovice: 8/2
 Omice 141: 22
 Oslavany: 7/2
 Oslavany, Čapkova 16: 7/1
 Pejškov 12: 9
 Pravlov 53: 8/1
 Rajhrad: 10
 Rajhradice 46: 11
 Sokolnice: 12
 Střelice 79: 13
 Šerkovice: 19
 Šlapanice 231: 14
 Troubsko: 15/1
 Veselka: 15/2
 Veverská Bítýška: 16
 Viničné Šumice: 21
 Vohančice: 17
 Židlochovice 100: 18
- okres Bruntál (BR)*
 Bruntál: 1/1, 11
 Bruntál, hotel Hvězda: 1/2
 Dolní Moravice 77: 2
 Heřmanovice: 3
 Holčovice: 4
 Krnov, Cvilín: 5/1
 Krnov, Zámecké náměstí 13: 5/2
 Malá Morávka: 6
 Nová Véska: 7
- Sosnová 73: 8
 Světlá Hora 124: 9
 Třemešná 362: 10
- okres Břeclav (BV)*
 Drnholec: 1
 Klobouky, náměstí Míru 14/103: 2
 Kurdějov: 3
 Lednice: 9
 Lednice, Komenského 455: 10
 Mikulov: 4/2
 Mikulov, Vídeňská 48: 4/1
 Pavlov, Česká 123: 5
 Pohořelice, hotel Morava: 8
 Starovice 248: 6
 Valtice: 7/1, 7/2
- okres Česká Lípa (CL)*
 Bezděz 57: 18
 Česká Lípa, U Nemocnice, Špičák: 20
 Česká Lípa, Žukovova 1464: 2
 Doksy: 3, 19
 Dubá 47: 5/1
 Horní Police 90: 14
 Houska: 5/2
 Jestřebí: 22
 Kamenický Šenov: 9
 Kunratice u Cvikova: 1/1, 1/2
 Lemberk: 7
 Nový Berštejn: 6/1, 6/2, 6/3
 Provodín 88: 8
 Skalice u České Lípy: 10
 Sloup v Čechách: 15, 16
 Slunečná 51: 11
 Tachov 4: 4
 Velenice: 23
 Zahrádky: 12
 Zákupy: 13
 Zákupy, náměstí Svobody: 17
- okres České Budějovice (CB)*
 Borovany: 1/2
 Borovany, Žižkovo náměstí 106: 1/1
 Bošilec: 7
 Bzí: 29/1, 29/2
 Čakov 20: 9/1
 Čakovec 6: 9/2
 České Budějovice: 63, 65
 České Budějovice, Kanovnická ulice: 3
 České Budějovice, Lipenská ulice: 61
 České Budějovice, Panská ulice: 62
 České Budějovice, Prachatická 27: 60
 České Budějovice, Suchomelská ulice: 69,

- České Budějovice, Šefíková ulice: 64
 Dobrá Voda u Českých Budějovic, Na lukách 11: 91
 Dolní Bukovsko: 28
 Doubravice: 30/2
 Doudleby: 5/1
 Dubenec 32/12: 4
 Dubné: 6
 Dynín 11: 84
 Habří 1: 13
 Hlincova Hora: 18/4, 48
 Hluboká nad Vltavou: 8/3
 Hluboká nad Vltavou, Masarykova 34: 8/1
 Hluboká nad Vltavou, Sokolská 21: 8/2
 Holašovice 3: 31
 Horní Stropnice 100: 32
 Hosty 9: 78
 Hůry: 58
 Hůry 97: 18/5
 Hvozdná: 77
 Chlumeč 7: 17
 Chrástany: 33
 Chvalešovice: 73/1, 73/2, 74, 76
 Chvalešovice 10: 71
 Chvalešovice 18: 88
 Chvalešovice 25: 72
 Chvalešovice 26: 26
 Chvalešovice 60: 89
 Jamné 1: 66
 Jedovary: 49
 Jívno 1: 18/3
 Kamenný Újezd, Budějovická 21: 10/1
 Kamenný Újezd, Nádražní 213: 10/2
 Koloděje nad Lužnicí: 24/1, 24/2, 41
 Komařice: 11
 Korákov: 59
 Kosov 13/23: 27
 Ledenice: 50
 Lhota pod Horami: 22/2
 Lhota pod Horami 14: 22/1
 Lišov 131: 14
 Litvínovice: 51
 Mladošovice 1: 15
 Mladošovice 11: 46
 Na Dolech: 81
 Neplachov: 52
 Nové Homole: 90
 Nové Hrady, Komenského 23: 16
 Ohrazení: 83
 Ostrolovský Újezd: 34
 Pelejevice: 86
 Pištín: 35
 Plástovice 32: 19/2
 Plav 15: 5/2
 Plav 16: 67, 68, 85
 Poříčí 175: 2
 Rankov: 53
 Rudolfov: 44
 Rudolfov 11: 18/1, 18/2, 18/6
 Rudolfov, Děkanská ulice: 82
 Římov: 47
 Římov 43: 43
 Sedlec 1: 19/1
 Slavče: 54
 Spolí 24: 12/2
 Spolí 33: 12/1
 Strýčice: 37
 Strážov: 20
 Ševětín: 21
 Štěpánovice: 55
 Trhové Sviny, Kostelní ulice: 23
 Trocnov: 56
 Týn nad Vltavou: 80
 Týn nad Vltavou, náměstí Míru: 79
 Týn nad Vltavou, náměstí Míru 38: 57
 Včelná, 5. května 44: 38
 Vlkovice: 75
 Zliv, Nádražní ulice: 87
 Zvíkov 20: 39
 Žumberk: 25, 45
- okres Český Krumlov (CK)*
 Benešov nad Černou: 26
 Benešov nad Černou 63: 1/2
 Benešov nad Černou, náměstí generála Svobody 126: 1/1
 Bohouškovice: 43
 Brloh: 41
 Červený Dvůr: 17
 Český Krumlov, Českokbudějovická brána: 3/2
 Český Krumlov, Horní 154, hotel Růže: 3/4
 Český Krumlov, Vyšehrad 167: 3/3
 Český Krumlov, Zámek 59: 3/5
 Český Krumlov, Zámek 65: 40
 Český Krumlov, Zámek 177: 3/1
 Desky: 27
 Dobrkovice: 18/1, 18/2
 Dolní Dvořiště: 4

- Frymburk: 6
 Holubov: 28
 Horní Planá: 21
 Hořice na Šumavě 96: 8
 Chlumeč: 29
 Chvalšiny: 22
 Janské Údolí 9: 2
 Kájov: 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 35, 36, 37
 Klef: 7
 Mnichovice: 42
 Pohorí na Šumavě: 34
 Rožmberk nad Vltavou: 30
 Rožmberk nad Vltavou 77: 10
 Sedlice: 31
 Stupná: 32
 Svatý Kámen: 19
 Svěráz: 20
 Štěkře 1: 5
 Velešín 44: 11
 Velešín, Krumlovská ulice: 39
 Větřní: 12, 33
 Vyšší Brod: 13, 23, 24, 25
 Zátoň: 16
 Zlatá Koruna: 14/1, 14/2, 14/3, 14/4,
 14/5, 14/7, 38/1, 38/2
 Zlatá Koruna 6: 14/6
- okres Děčín (DC)*
- Děčín: 13
 Dolní Podluží: 3
 Hřensko: 14
 Jedlka: 1
 Jílové, Mírové náměstí: 4/1
 Jílové, Nádražní 248: 4/2
 Kerhartice: 2
 Království 42/255: 16
 Krásná Lípa, Fibichovo údolí 896/6: 5
 Krásný Buk 21: 15
 Kytlice 7: 10
 Lipová: 6
 Mikulášovice: 7
 Rumburk, 9. května: 8/1
 Rumburk, Šmilovského ulice: 8/2
 Rumburk, Železničářů 1428: 8/3
 Šluknov, Masarykova ulice: 9
- okres Domažlice (DO)*
- Česká Kubice 53: 2
 Díly 15: 8
 Domažlice: 3/3
 Domažlice, Hořejší náměstí 72: 3/2
 Domažlice, Na ostrůvku 104: 3/1
- Draženov: 20
 Hlohová: 12
 Hluboká 1: 17
 Holýšov, Zdeňka Nejedlého 401: 4
 Horšovský Týn: 13, 18
 Horšovský Týn, náměstí Republiky 1: 5/1
 Horšovský Týn, náměstí Republiky 2: 5/2
 Chodov: 19
 Milavče: 7
 Pec: 16, 21
 Pivoň: 22
 Staněnice 28: 15
 Trhanov: 9
 Úboč: 6
 Újezd Svatého Kříže: 1
 Všeruby: 10
- okres Frýdek-Místek (FM)*
- Brušperk: 1
 Paskov, Nádražní 2: 2
- okres Havlíčkův Brod (HB)*
- Dolní Město 202: 1
 Golčův Jeníkov 2: 2
 Havlíčkův Brod, Beckovského 9: 3/2
 Havlíčkův Brod, Horní ulice: 3/1
 Herálec 128: 4
 Košťany: 16
 Ledec nad Sázavou: 6
 Nový Studenec 1: 5
 Petrkov: 13
 Příbrav, Příkopy 322: 8
 Spytice 13: 12/2, 12/3
 Spytice 31: 12/1
 Štěpánov: 7
 Tis 91: 14
 Úsobí: 9
 Věž 71: 10, 15
 Zahradka: 11
- okres Hodonín (HO)*
- Blatnice pod Svatým Antonínkem, Anto-
 níčkova 770: 1
 Bzenec: 11
 Čejkovice 1: 2
 Čeložnice: 5
 Dambořice 67: 3
 Dolní Bojanovice 1: 4
 Lovčice 249: 10
 Strážnice: 13, 15
 Strážnice, Piaristické náměstí: 6
 Svatobořice: 12
 Šardice 2: 7

Tvarožná Lhota 249: 14
Veselí nad Moravou 100: 8/2, 8/3
Veselí nad Moravou, Smetanova ulice: 8/1
Ždánice: 9

okres Hradec Králové (HK)

Barchov: 1/2
Barchov 41: 1/1
Bříza: 30
Hradec Králové, Bieblova 296: 21
Hradec Králové, Františka Halase 644: 9
Hradec Králové, K Aleji 561: 24, 25
Hradec Králové, K Cikánu E 64: 8
Hradec Králové, Na břehách 106: 27
Hradec Králové, Na Hrázce: 26
Hradec Králové, Na Hrázce 255: 5
Hradec Králové, Na Hrázce 363: 20
Hradec Králové, Na Plachtě E 139: 16
Hradec Králové, Na zahrádkách 199: 19
Hradec Králové, náměstí Svobody 331:
4/2
Hradec Králové, Nezvalova 377: 4/1
Hradec Králové, Pod Zámečkem 1761/17:
28
Hradec Králové, Pouchovská 297: 18
Hradec Králové, Roudnička E 48: 15
Hradec Králové, Třebeš, loděnice VŠTJ:
12
Hradec Králové, Třebízského 845: 13
Hradec Králové, Ulrichovo náměstí 810: 17
Hradec Králové, Úprkova ulice: 14
Chlum: 2/2
Chlum 69: 2/1
Lochenice: 22
Osice 61: 3
Petrovice 1: 23
Sovětky 24: 7
Štít 55: 29
Třebechovice pod Orebem, Na stavu 576:
11
Žíželevy 29: 10

okres Cheb (CH)

Františkovy Lázně: 2
Hazlov 94: 3
Lázně Kynžvart: 9
Libá: 5
Odrava 15: 6
Pomezí nad Ohří: 4
Trstěnice 84: 7/1, 7/2
Tuřany: 8
Větrov: 1

okres Chomutov (CV)

Kadaň, Jana Švermy 7: 1
Lestkov: 3
Místo: 4
Rokle: 2

okres Chrudim (CR)

Bor u Chroustovic 3: 10
Františky 37: 1
Heřmanův Městec: 16
Heřmanův Městec 45: 17
Heřmanův Městec 283: 12
Heřmanův Městec, Foretova 597: 20
Heřmanův Městec, Pokorného 677: 18
Hořtalovice: 2
Hrochův Týnec, Na hlásce 245: 3
Chlum 19: 21/1, 21/2
Chrudim, Čáslavská 973: 24
Chrudim, ČSA 367: 23
Kočí: 4
Liboměřice 24: 5
Lipka: 19
Luže 61: 6/2
Luže, Hamzova dětská léčebna: 6/1
Luže, Na Chlumku: 22
Luže, plk. Josefa Koukala: 6/3
Nasavrky 186: 7
Nové Hrady: 8
Paseky 4: 9
Podhradí: 25
Pouchobradý 3: 14
Řepníky 10: 11
Sobětuchy 2: 13
Třešňovnice, Pod radnicí 58: 15

okres Jablonec nad Nisou (JN)

Desná 354: 3
Horní Maxov 11: 2
Jablonec nad Nisou, 28. října 32: 1

okres Jeseník (JE)

Bernartice: 2
Domašov: 1
Horní Hořtice: 4
Javorník, Školní ulice: 3
Jeseník, Josefa Hory 1020: 5
Jeseník, pavilon Priessnitz: 6

okres Jičín (JC)

Bašnice 4: 18
Dachovy B 23: 15
Dolní Hradištko: 17
Hořice 1: 2/2
Hořice, vrch sv. Gotharda: 24

- Hořice, Vrchlického 1353: *2/1*
 Jičín, Holínské předměstí: *4*
 Jičín, Valdštejnovo náměstí 38: *27*
 Kopidlno: *5*
 Lázně Bělohrad, Macharova 263: *16*
 Lázně Bělohrad, památník K. V. Raise: *6*
 Liběšice 37: *26*
 Nemyčevce: *7*
 Nová Paka 720: *19*
 Nová Paka, Opolského 144: *8*
 Oboř: *3*
 Pecka: *9*
 Sobotka, Malé náměstí 2: *10/1*
 Sobotka, Novoměstská 289: *10/2*
 Stará Paka, Letná 55: *20*
 Staré Hrady: *21, 22*
 Sukorady 20: *23*
 Ůbislavice: *11*
 Valdice: *25*
 Vršce 10: *12*
 Vysoké Veselí, Rybníčná 276: *13*
 Železnice, Muzejní náměstí 181: *14/1*
 Železnice, Raisova 346: *14/2*
- okres Jihlava (JI)*
- Batelov: *12*
 Batelov, Rácovská 129: *1/1, 1/2*
 Brtnice: *13, 19*
 Dobrá Voda: *22*
 Dolní Cerekev 78: *2*
 Jihlava, Belojanisova 13/1968: *14*
 Jihlava, Jakubské náměstí: *11*
 Jihlava, Lipová 75: *26*
 Jihlava, Polní 17: *20*
 Kalhov 21: *24/1, 24/2*
 Klatovec 22: *3*
 Kostelní Myslová: *4*
 Lhotka 38: *5*
 Nová Říše: *7/1, 7/2*
 Pavlov: *8*
 Polná: *15, 16*
 Rantířov: *25*
 Roštejn: *17*
 Telč: *9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 21*
 Telč, náměstí Jana Kypky 74: *23*
 Třešť: *18*
 Třešť, Dr. Richtera 234: *10/1*
 Třešť, Franze Kafky: *10/2*
- okres Jindřichův Hradec (JH)*
- Březina: *3*
 České Velenice: *40*
- Český Rudolec 115: *1*
 Dačice: *2/1, 2/2, 30*
 Dačice, Antonínská ulice: *29*
 Dačice, Cukrovarnická 234/1: *28*
 Horní Němčice 14: *17*
 Horní Pole, samota Rusko: *18*
 Jarošov nad Nežárkou 173: *6*
 Jindřichův Hradec: *7, 31*
 Klikov: *19*
 Kostelní Radouň: *5*
 Kostelní Radouň 44: *32*
 Lipnice: *9*
 Lipnice 29: *23*
 Majdalena: *8*
 Mutyněves 42: *22*
 Nová Bystřice: *33*
 Nová Bystřice, Hradecká 9: *10*
 Nová Olešná: *14, 34*
 Nové Dvory 10: *13*
 Nové Dvory 16: *13*
 Olšany 52: *4*
 Palupín: *15/1, 15/2*
 Pluhův Žďár: *11*
 Popelín: *21*
 Slavonice: *12, 35, 36, 37*
 Stráž nad Nežárkou: *26*
 Stříbřec: *16*
 Světlá: *39*
 Třeboň: *20/1, 20/2, 20/4, 38*
 Třeboň, Břežanova 118/I: *20/3*
 Třeboň, Jabloňovského 475/II: *27*
 Třeboň, Rožmberská: *41*
 Třeboň, Svobody 80/II: *24*
 Zahrádky: *25*
- okres Karlovy Vary (KV)*
- Boč 22: *8*
 Březová, Hamerská 34: *12*
 Hřebečná 148: *15*
 Chyše: *1/2*
 Chyše 58: *1/3*
 Chyše, Žižkovo náměstí 32: *1/1*
 Jáchymov, Nové Město 2: *3*
 Karlovy Vary: *4*
 Karlovy Vary, Drahovice, Mozartova 1: *11*
 Karlovy Vary, Sokolovská 134, Rybáře: *13*
 Krásný Les 29: *6*
 Krásný Les 82: *14*
 Myslívny 2: *2*
 Nejdek 1, Bezručova 1115: *5/2*
 Nejdek 1, Dvořákova 166: *10*

- Nejdek 1, Poštovní 147: 5/1
 Nejdek 1, Žižkova 164: 5/3
 Víška: 7
 Žlutice, Dukelských hrdinů 97: 9
okres Karviná (KI)
 Bohumín, Nový Bohumín, Družstevní 261:
 1
 Dětmárovice: 3
 Havířov město, Mánesova: 4
 Záblatí, Na úvoze 352: 2
okres Kladno (KD)
 Doksy: 14
 Doksy 104: 2
 Kamenné Žehrovice 326: 3
 Kladno 7, V. Beránka 97: 15
 Kladno, Edvarda Beneše 1504: 1
 Kladno, Italská ulice: 13
 Kladno, Kotaskova 1366: 11
 Neprobylice: 5
 Neuměřice: 12
 Poštovice: 4
 Slaný, Masarykovo náměstí 13: 6
 Třebíz: 7/2
 Třebíz 1: 7/1
 Unhošť, Havlíčkova 301: 8
 Zlonice: 9/2
 Zlonice, K Vypichu 353: 9/1
 Zvoleněves: 10
okres Klatovy (KT)
 Bešiny: 25
 Bezděkov E-1: 1
 Budětice: 26
 Damětice: 36
 Dolejší Krušec 1: 2/1, 2/2
 Domoraz: 15/1
 Domoraz 25: 15/2
 Frymburk: 34, 37
 Frymburk 8: 31
 Frymburk 16: 32, 33, 35
 Hlavňovice: 3
 Hojsova Stráž 134: 27
 Horažďovice: 4/1, 4/2, 28
 Hrádek: 24
 Chudenice: 19
 Jindřichovice: 20
 Klatovy: 41
 Klatovy, Dvořákova 206/III: 5/3
 Klatovy, Lipová 458/4: 47
 Klatovy, Plánická ulice: 5/1, 5/2
 Kydliny: 21
 Luby 70: 45
 Mačice 1: 11/1
 Mačice 7: 11/2
 Myslív: 6
 Nalžovské Hory: 7
 Nemilkov: 22, 39
 Nezamyslice 32: 38
 Nezamyslice 87: 40
 Rejštejn: 10
 Slatina: 23
 Sušice, Dlouhoveská: 16
 Sušice, Pod Kalichem: 43
 Svěradice: 30
 Svojšíce: 9
 Švihov: 12
 Tajanov: 46
 Těchonice: 8
 Velhartice 12: 13/2
 Velhartice 15: 13/1
 Žďár 40: 44
 Železná Ruda: 17/2
 Železná Ruda 77: 17/1
 Žichovice 1: 14/1
okres Kolín (KO)
 Bělušice 43: 2
 Břežany II 31: 3
 Býchory 131: 18
 Černé Voděrady, Přestvůrka 29: 4
 Dobříchov 24: 5
 Hradenín 46/2: 12
 Chotouň 3: 6/1
 Chotouň 25: 6/2
 Klášterní Skalice: 22
 Kolín, Brandlova 17: 1
 Kolín, Riegrova 290: 23
 Konárovice: 8/2
 Konárovice, Nová 98: 8/1
 Kouřim: 9/1, 9/2
 Kozojedy, Českokobrodská 159: 10
 Libodřice 2: 11
 Limuzy: 14
 Plaňany, Za cukrovarem 329: 26
 Poboří 15: 13
 Radovesnice I: 19
 Starý Kolín, Sportovní 293: 20
 Tismice 8: 17/1, 17/2
 Velim, Vítězovská 129/14: 15
 Velké Chvalovice: 24
 Vrbčany 36: 16/1
 Vrbčany 124: 16/2

Zásmuky: 21
Žhery 5: 7
okres Kroměříž (KM)
Bílany 33: 6
Břest 18: 1
Bystřice pod Hostýnem 1: 2/2
Bystřice pod Hostýnem, Leninova 14: 2/1
Cetechovice: 3
Hradisko: 8
Chvalnov: 4/1, 4/2
Kroměříž, Albertova 6/3983: 15
Kroměříž, Havlíčkova 10/1256: 5/3
Kroměříž, Havlíčkova 29/664: 5/1
Kroměříž, Pilařova 7: 5/2
Kvasice, náměstí Antoše Dohnala 14: 7
Nětčice: 14
Rajnochovice: 9
Střílky 202: 10
Sulimov: 11
Těšnovice: 12
Zborovice: 13
okres Kutná Hora (KH)
Církvice 66: 18
Církvice 202: 24
Čáslav, Na Fortně 189/4: 2/2
Čáslav, Palackého 161: 2/1
Dvorecko 5: 1
Hodkov 4: 35
Hraběšín: 14/2
Hraběšín 102: 14/1
Hranice 2: 13/1, 13/2
Chotusice 62: 4
Kačina: 19
Klucké Chvalovice 66: 20
Křesetice 119: 37
Křesetice 156: 36
Kutná Hora, Jánské náměstí 521/1: 15
Kutná Hora, Kollárova 313: 34
Kutná Hora, Komenského náměstí 76: 21
Kutná Hora, Palackého náměstí: 38
Kutná Hora, Purkyňova ulice: 22
Kutná Hora, Sedlec, K nádraží 284: 32
Kutná Hora, Sedlec, U kola 241: 23
Kutná Hora, Štefánikova 42/190: 31
Malešov: 25, 27
Malešov 150: 16, 28, 29, 30
Nové Dvory 1: 5
Ostrov: 3
Rataje nad Sázavou: 6/1, 6/2, 6/3, 6/4,
6/5

Roztěž: 9/1, 9/2
Suchdol 2: 7
Štipoklasy 2: 26
Týniště 26: 33
Úžice: 8
Záboří nad Labem 28: 10/1
Záboří nad Labem 103: 10/2
Záboří nad Labem 229: 10/3
Zbraslavice: 39
Žáky: 17
Žehušice: 11/1
Žehušice 19: 11/2
okres Liberec (LI)
Český Dub, Komenského ulice: 1
Hejnice, Klášterní 1: 9
Chrastava, Pobřežní 132: 3
Lázně Libverda 82: 2
Lažany 11: 7
Liberec, Alšova ulice: 4/1
Liberec, Dvořákova 633/12: 11/1, 11/2
Liberec, Kovařovicova 1079: 12
Liberec, Na Bohdalcích 502: 4/3
Liberec, Sosnová ulice: 4/4
Liberec, U tiskárny 1: 4/2
Nové Město pod Smrkem: 5
Raspenava, Sluneční 72: 6
Vlastibořice: 8
Vratislavice nad Nisou: 10
okres Litoměřice (LT)
Bechlín: 21
Bohušovice nad Ohří: 32
Brozany nad Ohří: 1
Budyně nad Ohří 97: 27
Černouček: 28
Drahobuz: 34
Horní Chobolice 15: 5
Hoštka: 23
Charvatce 46: 8
Liběšice 4: 4
Litochovice nad Labem 38: 10
Litoměřice: 6/3
Litoměřice, Mírové náměstí 40/171: 6/1
Litoměřice, Rooseveltova 716/7: 6/2
Litoměřice, Zahradní 5: 6/4
Lukov 26: 17
Martiněves 50: 7/1, 7/2
Martiněves 62: 30
Milešov 47: 18
Mšené Lázně 148: 20
Nížebohy: 2

Ostré 2: 33
 Ploskovice: 9
 Přestavky 65: 3
 Rochov 29: 11
 Roudnice nad Labem, Karlovo náměstí: 29
 Roudnice nad Labem, Třebízského 241: 25
 Sřešovice 9: 12
 Sukorady 20: 31
 Štětí: 14
 Třebívlice 135: 15
 Třebušín 56: 16
 Úpohlavy: 26
 Velký Hubenov 8: 13
 Vesce 17: 22/1
 Vesce 35: 22/2
 Žalhostice: 19
okres Louny (LN)
 Cítoliby: 9
 Černčice 13: 25
 Dobroměřice: 10
 Hřivčice: 15
 Chožov: 4
 Jimlín: 3/1
 Krásný Dvůr: 5
 Libčeves: 7/1, 7/2
 Libočany 32: 22/2
 Louny: 26
 Louny, Beneše z Loun: 8
 Malá Černoc 73: 1
 Nové Sedlo 100: 12
 Obora: 11/1
 Obora 1: 11/4
 Obora 65: 11/2, 11/3
 Opočno 52: 3/2
 Pátek: 16
 Peruc: 14
 Podbořany, kapitána Jaroše 640: 19
 Postoloprty: 20
 Radonice nad Ohří: 17
 Smolnice: 13/3
 Smolnice 106: 13/2
 Smolnice 171: 13/1
 Soběchleby 21: 2
 Stebno 52: 6
 Stekník: 23
 Strkovice: 21
 Vrbno nad Lesy: 18
 Žatec: 22/1
okres Mělník (ME)
 Cítov, Hornobeřkovská 147: 3
 Lhota 11: 5/1
 Lhota 33: 5/2
 Liběchov: 13/1, 13/2
 Libiš: 9
 Liblice: 2
 Lobeč: 8
 Mělník: 1/1
 Mělník, Čertovská ulice: 1/2, 1/3
 Mšeno, Romanovská 180: 7
 Nedomice 33: 10/3
 Ovčáry 148: 10/1, 10/2
 Radouň: 6
 Vidim: 12/1, 12/2, 12/3
 Vrbno: 4
 Živonín 13: 11
okres Mladá Boleslav (MB)
 Bělá pod Bezdězem: 2/1, 2/2
 Bělá pod Bezdězem, Máchova 1110: 2/3
 Benátky nad Jizerou 59/1: 3/1
 Benátky nad Jizerou, Vágnerova 96/1: 3/2
 Březina: 14
 Březno: 13, 15
 Dolní Bousov, Školní 74: 4
 Jabkenice: 5/1, 5/2
 Jabkenice 58: 5/3
 Jizerní Vtelnlo: 6
 Kosmonosy, Debrská 19: 1
 Košátky 14: 7, 12
 Krnsko 57: 11
 Mladá Boleslav, Husova ulice: 10
 Skalsko: 8/1, 8/3
 Skalsko 42: 8/2
 Skokovy 19: 9
 Zámostí 49: 16
okres Most (MO)
 Horní Jiřetín: 1
 Litvínov, Jiráskova 292: 2/1
 Litvínov, náměstí Budovatelů: 5
 Litvínov, Šafaříkova 2095: 2/3
 Litvínov, ulice 9. května: 6
 Mariánské Radčice: 3/1
 Mariánské Radčice, Mostecká 109: 3/2
 Polerady: 4
okres Náchod (NA)
 Bakov 4: 14
 Běluň 17: 3
 Česká Skalice: 24
 Dolní Adršpach: 17
 Heřmánkovice: 20
 Hořenice 1: 4

Hoříčky 13: 21
Chvalkovice: 5
Jaroměř, Dolní Dolce 4: 22
Jaroměř, Josefov, Lidická 1: 15
Jaroměř, náměstí ČSA 52: 6
Jaroměř, Ve sladovnách 12: 16
Krabčice, myslivna MS Končiny: 18/1,
18/2
Náchod: 7/3
Náchod, náměstí TGM: 7/1
Náchod, Vančurova 214: 7/2
Nové Město nad Metují, Husovo náměstí
114: 8
Olešnice 66: 9
Ratibořice 2: 2/1, 2/2
Studnice 1: 10/1, 10/2, 10/3
Teplice nad Metují: 19
Velichovky: 12
Vernéřovice: 1
Vižnov: 25
Závrchy 91: 13
Zdoňov: 23
okres Nový Jičín (NJ)
Hodslavice 174: 2
Lhotka: 1
Rybí: 5
Spálov: 4
Vražné 84: 3
okres Nymburk (NB)
Kostelní Lhota 102: 2
Kostomlaty nad Labem: 3
Kounice 372: 15
Křinec 1: 4
Loučeň: 11
Nymburk, Lipová 704: 1
Opolany 3: 5
Písková Lhota 93: 13
Poděbrady: 7/1
Poděbrady, Na jezeře: 7/3
Poděbrady, Na Skupici 9: 7/2
Přerov nad Labem: 12/1, 12/2
Přerov nad Labem 59: 14
Rožďalovice: 8/1, 8/2
Sadská: 16
Slovec 1: 9
Žehuň 1: 10
okres Olomouc (OC)
Bohuňovice, U stavu 138: 2
Bouzov: 3
Dlouhá Loučka 488, 489: 4

Dolany 58: 5/1, 5/2
Dub nad Moravou 93: 6
Grygov, J. A. Komenského 72: 21
Hlubočky, náměstí Družby 10: 7
Cholina 34: 8
Křelov 21: 12
Lašany 315: 1
Náměšť na Hané, Jiráskova 448: 9
Nemilany, Janáčkova ulice: 18
Olomouc, Blažejské náměstí: 10/4
Olomouc, Horní náměstí: 20
Olomouc, Křížkovského ulice: 10/2
Olomouc, Mariánská 7: 10/1
Olomouc, náměstí Republiky: 19
Olomouc, Václavské náměstí 3/5: 23
Olomouc, Wurmova 11: 10/3
Slavonín, Janíčková ulice: 13
Svatý Kopeček: 11, 22
Šternberk: 14
Újezd 230: 15/1, 15/2
Uničov, Příční 1: 16
Velký Týnec 67: 17
okres Opava (OP)
Jakartovice 93: 3
Mladecko 69: 4
Neplachovice 18: 1
Raduň: 6
Štáblovice: 5/1
Štáblovice 4: 5/2
Tábor: 2
okres Ostrava-město (OV)
Ostrava 1, Šalamounova ulice: 1
Ostrava, Mariánské Hory, Václavská ulice:
2
Ostrava, Poruba: 6
Ostrava, Poruba, Kopeckého ulice: 7
Ostrava, Slezská, Michálkovic 2: 3
Ostrava, Slezská, Na Vizině 28: 4
Ostrava, Svinov, Jelínkova 35: 8
Stará Bělá: 5
okres Pardubice (PA)
Dolní Roveň 124: 20
Holice, Dukelská 714: 16
Jedousov 12: 1
Kladruby nad Labem: 2/1, 2/2
Klenovka 16: 19
Kojice 4: 3, 25
Lány na Důlku 21: 4
Mělice 3: 15
Opatovice nad Labem: 21

Ostřešany 11: 14
 Ostřetín: 6
 Pardubice, Dražkovičká 1507: 17
 Pardubice, Gorkého 2658: 26
 Pardubice, Mikulovičká 618: 22
 Pardubice, Rumunská 170: 23
 Pardubice, vojenská kasárna Hůrka: 18
 Přelouč, Českosobratrská 86: 8/2
 Přelouč, Střelova 354: 8/1
 Přepychy 32: 27
 Semín 33: 9
 Srch 51: 10/1
 Srch, Na kopečku 32: 10/2
 Srnojedy 75: 5
 Staré Čivice 222: 11
 Třebosice: 12
 Turov 39: 13
 Vysoké Chvojno: 24
okres Pelhřimov (PE)
 Antonka: 7/2
 Benátky 16: 14
 Březina: 5
 Častrov: 27
 Červená Řečice: 2/1
 Červená Řečice 7: 2/2
 Čížkov: 23
 Horní Cerekev 78: 3
 Horní Cerekev 156: 30
 Humpolec, Horní náměstí 272: 6/1
 Humpolec, Pelhřimovská 1054: 6/3
 Humpolec, Sluníčková 1181: 6/2
 Chvojnov: 40
 Chvojnov 23: 29
 Kamenice nad Lipou: 7/1, 38, 39
 Koberovice: 8
 Křemešník: 11
 Litohošť: 26
 Mezná: 16
 Nový Rychnov: 10
 Obrataň: 12
 Onšov: 24
 Pacov: 25, 43
 Pacov, Hronova ulice: 36
 Pacov, Za Branou: 35
 Pelhřimov: 13/2, 41
 Pelhřimov, Děkanská ulice: 13/1
 Pelhřimov, Masarykovo náměstí: 37
 Petrovice 35: 18
 Poříčí 15: 9
 Rynárec 24: 17
 Těšenov 31: 32
 Tukleky: 19
 Vojslavice: 20
 Zlátenka: 42
 Želiv: 21/1, 21/2, 21/3
 Žirovnice, Žižkova 434: 22
okres Písek (PI)
 Boudy: 7
 Cerhonice 31: 29
 Čimelice: 1, 25, 30
 Drhovle 5: 31
 Heřmaň 6: 19
 Heřmaň 37: 35
 Horní Záhoří: 34
 Chřešovice 14: 3/1
 Chřešovice 18: 3/2
 Karlov 1: 14/2, 24
 Klokočín: 28
 Krsice 6/46: 2
 Krsice 57: 27
 Lhota u Kestřan 9: 20
 Milevsko: 6/1
 Milevsko 556: 6/2
 Mírotice 45: 21
 Mirovice 1: 22
 Mišovice 19: 8
 Myšelec: 9
 Oslov: 23
 Písek, hotel Otava: 32
 Písek, Jungmannova ulice: 17
 Písek, Svatotrojická 7: 11
 Protivín: 12
 Sepekov: 13
 Smetanova Lhota 62: 14/1
 Štědrónín-Plazy: 33
 Varvažov: 15
 Vlastec 17: 10
 Vráž: 16/1, 16/2
 Vůsí: 5
 Záboří: 26
 Zahrádka 8: 4
okres Plzeň-jih (PJ)
 Blovice: 1
 Dolní Lukavice 66: 2/1
 Dolní Lukavice 115: 2/3
 Dolní Lukavice 137: 2/2
 Dožice: 16
 Horšice: 3/1
 Chlumčany: 17
 Chotěšov: 4/2

- Chotěšov 238: *4/1*
 Kotouň: *11*
 Merklín 1: *6*
 Nepomuk: *7/2*
 Nepomuk, Přesaničké náměstí: *7/1*
 Nové Mitrovce: *9*
 Oselce: *10/2*
 Oselce 68: *10/1*
 Přestavky 98: *20*
 Přestice 144: *18*
 Roupov 45: *12*
 Řesanice: *5*
 Sedlec: *21*
 Štěnovice 251: *13*
 Újezd: *3/2*
 Vlčice 8: *15*
 Vodní Újezd: *19*
 Vojovice 24: *8*
 Žinkovy: *14/1, 14/2*
okres Plzeň-město (PM)
 Černice, Tyršova 92/7: *9*
 Plzeň, Jižní předměstí, Tělocvičná 24: *2*
 Plzeň, Pražská 13: *3*
 Plzeň, Severní předměstí, Elišky Krásnohorské 10, 31. ZŠ: *4*
 Plzeň, Severní předměstí, Elišky Krásnohorské 89/9: *1*
 Plzeň, Skvrňany, Vejprnická ulice: *7*
 Plzeň, Zábělá: *5, 6*
 Radčice, ulice Družstevníků: *10*
okres Plzeň-sever (PS)
 Babina 19: *16, 25*
 Bučí 17: *1*
 Česká Bříza 5: *2*
 Horní Sekyřany: *3*
 Hromnice 55: *29, 30, 35*
 Hubenov: *28*
 Chříč 37: *5*
 Kalec: *21*
 Klenovice 12: *20*
 Kozojedy 18: *6*
 Kralovice: *7*
 Malesice: *9*
 Manětín: *23*
 Město Touškov, Újezdská ulice: *24*
 Město Touškov, ulice U vaječkárný 150: *26*
 Nečtiny: *11/1*
 Nečtiny 49: *36*
 Nečtiny 80: *11/2*
 Nový Dvůr: *32*
 Nýřany, Na Lazarce 832: *34*
 Obora 12: *13*
 Osojno 33: *4*
 Plachtín 33: *12*
 Pláně 3: *14*
 Plasy: *15/1, 15/2, 15/3, 15/4, 15/5, 15/6*
 Rozněvice 20: *8*
 Štichovice: *10*
 Tlučná 295: *17*
 Újezd nade Mží E 152: *33*
 Úterý 95: *18, 37*
 Vejprnice: *19*
 Žihle: *22*
 Žihle 175: *31*
okres Praha-město (PH)
 Praha 1, Hradčanské náměstí 185-2: *8*
 Praha 1, Jindřišská 939/20: *17*
 Praha 1, Josefská ulice: *3/1, 3/2, 3/3*
 Praha 1, Jungmannovo náměstí: *20*
 Praha 1, Karmelitská ulice: *2/1, 2/2, 2/3*
 Praha 1, klášter augustiniánů: *5*
 Praha 1, Klementinum: *1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18*
 Praha 1, Ledeburská zahrada: *10*
 Praha 1, Letenská 123: *7*
 Praha 1, Loretské náměstí 6, klášter kapucínů: *13/1, 13/2, 13/3*
 Praha 1, Malostranské náměstí: *14/2*
 Praha 1, Na Františku 8: *6*
 Praha 1, Petřín 205, Štefánikova hvězdárna: *12*
 Praha 1, Platněřská 7: *15*
 Praha 1, Sněmovní 165-6, dům U zlaté labutě: *9*
 Praha 1, Staroměstské náměstí: *16/1, 16/2, 18, 19*
 Praha 1, Strahov, klášter premonstrátů: *4/1, 4/2, 4/3, 4/4, 4/5, 4/6*
 Praha 1, Tomášská ulice: *14/1*
 Praha 1, U Zlaté studně 167: *11*
 Praha 2, Apolinářská 8/444: *3*
 Praha 2, Ke Karlovu 1/453: *2*
 Praha 2, Na bojišti 1: *4*
 Praha 2, Na Švihance 1: *1*
 Praha 2, Vyšehrad: *5, 6*
 Praha 4, Arkalycká 1/877: *4*
 Praha 4, Krč, V jehličí: *3*

Praha 4, Krčský zámek: 5
 Praha 4, Nad Zemankou 5/893: 1
 Praha 4, Pod Pekařkou 22/995: 2
 Praha 5, Dienzenhoferovy sady 2: 11
 Praha 5, Hostinského 4/1533: 5
 Praha 5, Jindrova 387/10: 7
 Praha 5, Kinského zahrada: 4/1, 4/2, 4/3, 4/4
 Praha 5, Malvazinky: 3/1, 3/2, 3/3, 3/4
 Praha 5, Na Hřebenkách 53/2744: 9
 Praha 5, Na Václavce 30: 8
 Praha 5, Na Vidouli 1: 2
 Praha 5, Peroutkova 58: 13
 Praha 5, Prvomájová ulice: 10
 Praha 5, Romana Blahníka 791: 12
 Praha 5, U Cibulky 118: 1
 Praha 5, U Kašny 6/1077: 6
 Praha 6, Břevnovský klášter: 8/1, 8/2, 8/3, 8/4
 Praha 6, Cukrovarnická 55: 5
 Praha 6, koupaliště Džbán: 7
 Praha 6, Místodržitelský letohrádek: 10
 Praha 6, Na Rybáře: 11
 Praha 6, Nad hradním vodojemem 67: 6
 Praha 6, Nad hradním vodojemem 91/5: 12
 Praha 6, Říčanova 12: 3, 4
 Praha 6, Suchdolská 9: 1
 Praha 6, V Šáreckém údolí 68/264: 2
 Praha 6, V Šáreckém údolí 82/350: 9
 Praha 6, ZŠ Norbertov: 13
 Praha 7, Kamenická 2: 1
 Praha 7, Královská obora 233: 4
 Praha 7, Na Špejcharu 3: 6
 Praha 7, Nádvoří 134: 5
 Praha 7, V podhoří 10: 2
 Praha 7, závod Technoplast: 3
 Praha 8, Famfulíkova 1139: 1
 Praha 8, Křížíkova 8: 3
 Praha 8, Lindnerova 3, I. obnovené reálné gymnázium: 8
 Praha 8, S. K. Neumanna 3: 7
 Praha 8, Třeboradická 1: 2
 Praha 8, U hájovny 5: 6
 Praha 8, U Sluncové: 5
 Praha 8, zámek Rokoska: 4
 Praha 9, Dolní Počernice, Stará obec 7: 3
 Praha 9, Poděbradská 75: 1
 Praha 9, Podzámecká 1: 2
 Praha 10, Malešické náměstí 3: 2

Praha 10, Petrohradská 3: 3
 Praha 10, U krbu 16: 1
okres Praha-východ (PY)
 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav: 1/2
 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Komenského 180/3: 1/6
 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Masarykovo náměstí 1/2: 1/1
 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Olbrachtova 392: 1/3
 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Svatováclavské náměstí: 1/4
 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Vestecská 933: 1/5
 Čelákovice 455/1: 17
 Dobřejičovice, Čestlická 23: 2
 Dřevčice: 3
 Horoušánky 27: 4
 Hrusice, Na slepičárně 389: 13
 Jirny: 18
 Kamenice, osada Kuklík: 6
 Kunice 15: 7
 Lázně Toušeň: 10
 Mnichovice: 16
 Ondřejov 120: 20
 Ondřejov 162: 22
 Ondřejov, Astronomický ústav AV ČR: 21/1, 21/2
 Ondřejov, Fričova 60: 15
 Ondřejov, náměstí 9. května 68: 23
 Panenské Břežany: 19
 Rež 129: 5
 Říčany, Štefánikova 1616: 8
 Sedlčánky: 14
 Strančice: 9
 Škvorec 1: 12/1
 Škvorec 2: 12/2
 Veleň 7: 11
okres Praha-západ (PZ)
 Černolice 97: 1
 Dobrovíz, Pražská 7: 2
 Dobřichovice: 3/2
 Dobřichovice, Školní 40: 3/1
 Chrástany 1: 4
 Jeneč, Dvořákova 146: 5
 Jesenice 15: 10
 Jesenice, Na spojce 58: 13
 Károv, Károvská 207: 11
 Roztoky, Na sekeře 421: 7/1
 Roztoky, Riegrova 605: 7/2

- Slapy: 8
 Teletín 8: 6
 Únětice 79: 12
 Velké Přílepy 152: 9
okres Prachatice (PT)
 Bolíkovice: 13
 Čkyně 109: 29
 Drslavice 1: 5/2
 Horní Vltavice: 2
 Kratochvíle: 7/1, 7/2
 Kvila 15: 4
 Lažiště 1: 5/1
 Lčovice 8: 1
 Lhenice 1: 6
 Němčice: 19
 Netolice: 17
 Nicov: 18
 Prachatice, Solní ulice: 25/1, 25/2
 Prachatice, Žižkovo náměstí: 8
 Přečín: 20
 Příslop 9: 3
 Strážný 22: 9
 Strunkovice nad Blanicí: 23
 Šumavské Hoštice: 21
 Tvrzice 32: 27
 Újezdec: 26
 Vimperk, 1. máje 180: 10
 Vitějovice: 22
 Vlachovo Březí: 11
 Volary: 24
 Volary, Mlynářská 110: 12
 Zbytiny: 28
 Zdíkov 61: 14
 Zdíkovec: 15
okres Prostějov (PV)
 Dzbel: 9
 Konice 42: 1
 Olšany u Prostějova: 2
 Prostějov, náměstí T. G. Masaryka 13-14:
 8
 Prostějov, Pernštýnské náměstí 8: 3/1,
 3/2
 Prostějov, Wolfova 20: 10
 Smržice, Kostelecká 2: 4
 Stínava: 5
 Vrchoslavice: 6
 Zdětín 52: 7/1, 7/2
okres Přešov (PR)
 Citov: 1/1, 1/2
 Dřevohostice, Kostelní ulice: 2/1, 2/2
 Hranice, Komenského 287: 3/1
 Hranice, Mostní 428: 3/2
 Hranice, Pod lipami 1912: 15
 Hustopeče nad Bečvou: 14
 Kojetín, Komenského náměstí: 4
 Lipník nad Bečvou: 13
 Milenov: 6
 Osek nad Bečvou 265: 7
 Podhoří: 5
 Potštát 98: 8
 Přerov, Máchova 11: 9
 Rouské 8: 10/1, 10/2
 Skalička: 11
 Záběštní Lhota 46: 12
okres Příbram (PB)
 Bohostice 14: 13
 Březnice 15: 2
 Červený Hrádek: 12
 Dobříš: 3, 25
 Dražetice 15: 1/2
 Dražetice 31: 1/1
 Hluboš 84: 4
 Jince: 6
 Kamýk nad Vltavou: 7
 Kňovice: 24
 Malá Hraštice 130: 9
 Nová Ves pod Pleší 52: 10
 Petrovice: 11/1, 11/2
 Pročevily: 17
 Prostřední Lhota: 26
 Rožmitál pod Třemšínem: 21
 Skrýšov 9: 14/2
 Solopysky: 22/1, 22/2
 Svatý Jan: 14/1
 Tochovice: 20
 Třebsko 9: 15
 Višňová: 16
 Vranovice: 18/2
 Vranovice, Vranovický dvůr: 18/1
 Vrbice: 8
 Vršovice: 5
 Vysoký Chlumec: 19
 Zalužany 94: 23
okres Rakovník (RA)
 Hořesedly 15: 2
 Jesenice: 19
 Kolečovice 15: 4
 Krušovice: 5
 Krívoklát: 6/1
 Krívoklát 109: 6/2

- Lány 4: 7
 Leontýn: 16
 Modřejovice: 17
 Nezabudice 2: 14
 Nový Dům: 18
 Přerubnice 5: 11
 Rakovník, Červený Mlýn: 1/1
 Rakovník, Rubínova 1141: 20
 Rakovník, U Hradců 304, 305: 1/2
 Skryje: 8
 Slabce 30: 9/2
 Slabce 68: 9/1
 Srbeč 31: 10
 Svatý Hubert 1: 3
 Třeboc 7: 12
 Třtice 43: 13
 Všetaty 19: 15
- okres Rokycany (RO)*
 Dobřív: 1/1, 1/2, 1/3, 6
 Dobřív 35: 1/4
 Holoubkov 1: 2
 Hřešihlavy: 7
 Mýto: 3
 Plískov 48: 4
 Radnice 398, Ke Skomelnu: 5
- okres Rychnov nad Kněžnou (RK)*
 Bílý Újezd: 1
 Borohrádek: 2
 Častolovice: 13
 Dobruška: 4
 Jedlová v Orlických horách 253: 3
 Kostelec nad Orlicí: 5/1
 Kostelec nad Orlicí, Zoubkova 137: 5/2
 Opočno, Kupkovo náměstí 132: 6/2, 6/3
 Opočno, Trčkovo náměstí 11: 6/1
 Přepychy: 7
 Rychnov nad Kněžnou, Nad zvonici 657:
 12
 Říčky v Orlických horách 84: 8
 Vamberk, Dvorec 31: 11
 Vamberk, Husovo náměstí 57: 10
 Vysoký Újezd nad Dědinou: 9
- okres Semily (SE)*
 Bozkov: 1
 Doubravice 37: 4
 Harrachov 65: 2/2
 Harrachov, Nové Město: 2/1
 Horní Branná: 3
 Jilemnice: 6/1, 6/2
 Ohrazenice, Pyram: 7
 Rokytnice 16: 5
 Rokytnice nad Jizerou: 8
 Rovensko pod Troskami: 11
 Turnov, ulice Zdeňka Nejedlého: 10
- okres Sokolov (SO)*
 Hřebený: 5/1, 5/2
 Chodov, Komenského 481: 1
 Kraslice, Havlíčkova 1356/83: 2/1
 Kraslice, Horní předměstí 1475/7: 2/2
 Rovná: 4
 Sněžná 26: 3
 Sokolov, Komenského 7: 7
 Sokolov, Křížová 121: 6
- okres Strakonice (ST)*
 Bělčice 1: 1
 Bilsko: 2/1
 Blatná: 3/1, 52
 Buzice 1: 3/3
 Buzice 11: 3/2
 Černětice 1: 28
 Černívsko: 23
 Čičenice 65: 34
 Domanice: 53
 Doubravice 10: 30
 Drachkov 17: 11/1
 Dražejov: 17
 Droužetice 42: 18
 Hlupín: 31
 Chelčice 1: 6
 Chobot: 37
 Kadov 2: 7
 Kalenice 1: 26
 Katovice: 39
 Kladruby: 38
 Lažánky 9: 56
 Lažany: 5
 Lažany 39: 47
 Leskovice 2: 12/2
 Lnáře: 8, 45, 46
 Makarov 20: 11/2
 Mečichov 6: 9
 Mutěnice 4: 48
 Myštice 7: 10/1
 Němčice, Zámek 1: 58
 Němětice: 49, 57
 Nihošovice 1: 32
 Nuzín: 50
 Paračov 13: 44
 Pivkovic 4: 2/2
 Přeborovice 489: 41

- Radomyšl 62: 12/1
 Radošovice 9: 13
 Řepice: 19
 Sedlice 211: 14
 Skaličany 4: 3/4
 Smiradice 12: 15, 42
 Strakonice: 16/1, 16/2
 Strakonice, Podskalí 42: 55
 Střelské Hoštice: 20
 Štěkeň: 21
 Tažovice: 33
 Třebostice: 22
 Úlehle 12: 51
 Vahlovice 6: 10/2
 Vodňany: 24, 35
 Vodňany, Čelakovského ulice: 36
 Vodňany, Mlýnská 1461: 43
 Vojnice: 25
 Volyně 1: 27
 Zábοří 74: 29
 Zahorčice 1: 4
 Zálesí: 40
 Zechovice 7: 54
okres Svitavy (SY)
 Benátky: 24
 Biskupice 7: 1
 Boršov 175: 2
 Březiny 106: 3
 Budislav 12: 4
 Bystré: 5
 Dolní Újezd 35: 6
 Hartinkov 35: 23
 Jaroměřice 29: 7/1
 Jaroměřice, Na Kalvárii: 7/2
 Jevíčko, U cihelny 630: 8
 Karle: 9
 Koruna: 10
 Lačnov 56: 14
 Lány 2: 15
 Litomyšl: 11/1, 11/2, 25
 Litomyšl, Smetanovo náměstí: 32
 Litomyšl, T. G. Masaryka 506: 26
 Lubná 76: 12
 Moravská Třebová: 21/1, 21/2, 21/3,
 21/4, 21/5, 21/6
 Polička, Hegerova ulice: 30
 Polička, Palackého náměstí 157: 29
 Pomezí 396: 28
 Svitavy: 13/2, 31
 Svitavy, náměstí Míru 94: 13/1
 Svitavy, Slunečná 27: 13/3
 Svojanov: 16/1
 Svojanov 25: 16/2
 Široký Důl: 17
 Trpín 15: 18/3
 Trpín 77: 18/1
 Trpín 87: 18/2
 Trstěnice 138: 19/1, 19/2
 Vranová Lhota: 20
 Vražné 13: 27
okres Šumperk (SU)
 Bludov: 1
 Hanušovice, Údolní 58: 2
 Labe: 3
 Leština 153: 4
 Olšany: 6
 Olšany 46: 5
 Rejchartice: 7
 Sobotín 53: 8/1, 8/2
 Štítý 38: 9
 Šumperk, Bezručova 4: 12
 Šumperk, Fialy 4: 10
 Šumperk, náměstí Míru 1: 11
 Velké Losiny: 13
 Velké Losiny, Kosmonautů 462: 14
okres Tábor (TA)
 Bechyně: 1/1, 1/2
 Bechyně, Židova strouha: 30
 Borotín 90: 4
 Budislav 63: 5
 Dírná: 22
 Dráčov: 7
 Hamr: 23/1, 23/2
 Hodušín: 11
 Hvozdňany 63: 2
 Chlebov: 16
 Chotěmice 5: 6
 Jeníčkova Lhota 9: 8
 Jistebnice 92: 10
 Kášovice 1: 12
 Mladá Vožice: 32
 Nedvědice: 17
 Planá nad Lužnicí: 13, 27
 Podboří 61: 24
 Rataje: 14
 Řevnov: 9
 Skalice 10: 31
 Skalice 59: 25
 Soběslav: 15/2, 29
 Soběslav, Komenského 49: 15/1

- Stádlec: 26/1
 Stádlec 22: 26/2
 Šebířov 23: 18
 Tábor, Přiběnická 695: 28
 Ústřašice 13: 20
 Veselí nad Lužnicí: 19
 Vlastiboř: 33
 Zálší: 3
- okres Tachov (TC)*
 Bor, U stadionu 571: 6
 Kladruby: 4
 Planá, Pohraniční stráž 248: 1/1, 1/2
 Prostiboř: 5
 Stříbro: 2/2, 2/3
 Stříbro, Hradební 117: 2/1
 Újezd pod Přimdou 4: 7
 Vítkov: 3
- okres Teplice (TP)*
 Bílina, Mostecká 150/15: 8
 Duchcov: 1
 Chouč 38: 2
 Krupka, Komenského 261/35: 3/1
 Krupka, Komenského 262: 3/2
 Novosedlice, Kujbyševova 269: 4/1
 Novosedlice, Úzká 12: 4/2
 Teplice: 5/2
 Teplice, Opavská 2626: 7
 Teplice, ulice Čs. dobrovolců: 5/1
 Teplice, Zámecké náměstí: 6
- okres Trutnov (TU)*
 Bílé Poličany 33: 10
 Dolní Dvůr 46: 13
 Dubenec: 1
 Dvůr Králové nad Labem: 2/1, 2/2
 Chvaleč 210: 3
 Janské Lázně 239: 4
 Kohoutov: 5
 Kuks: 20
 Lanžov 34: 9
 Malá Úpa, chata Dolinka: 12
 Mostek: 11
 Nové Zámky: 15, 16
 Svoboda nad Úpou: 18/1, 18/2
 Trutnov: 17
 Velké Svatoňovice, Jestřebí hory: 21
 Velké Svatoňovice, Zadní Hory 129: 7
 Vlčice: 8
 Vrchlabí: 14
 Vrchlabí, Polní 1213: 19
 Zvičina: 6/2
- Zvičina 128/12: 6/1
- okres Třebíč (TR)*
 Budišov 47: 1
 Hartvíkovice 155: 2
 Hrotovice 1: 3/1, 3/2
 Jaroměřice nad Rokytinou, náměstí Míru
 1: 4/1, 4/2
 Jemnice: 5
 Kdousov 1: 11/1, 11/2, 11/3
 Kralice nad Oslavou: 18
 Kralice nad Oslavou 33: 17
 Kralice nad Oslavou 211: 7
 Lipník: 8
 Náměšť nad Oslavou 24: 9
 Nové Syrovce: 10/1
 Nové Syrovce 64: 10/3, 10/4
 Nové Syrovce 197: 10/2
 Radotice: 6
 Sádek: 15, 16
 Šebkovice: 12
 Třebíč: 13
 Třebíč, Zámek 1: 14
- okres Uherské Hradiště (UH)*
 Bílovice 42: 2
 Březolupy: 3
 Buchlov: 8, 11
 Ostrožská Lhota 478: 4
 Rudice: 9
 Uherský Brod: 10
 Uherský Ostroh, ulice Zámlyní: 6
 Újezdec 122: 5
 Velehrad: 7/1, 7/2, 7/3
 Zběhy: 1
- okres Ústí nad Labem (UL)*
 Dolní Zálezly: 6
 Radejčín: 5
 Ústí nad Labem, Krásné Březno: 2
 Ústí nad Labem, Lidické náměstí: 1
 Valtířov: 4
 Vaňov 143: 3
- okres Ústí nad Orlicí (UO)*
 Horní Heřmanice: 2
 Hrušová 94: 3
 Choceň: 4, 27
 Choceň 216: 17
 Choceň, Mistra Choceňského 230: 23
 Choceň, Na Bílé 179: 18/1, 18/2, 18/3,
 24, 25, 26
 Jablonné nad Orlicí: 5
 Jehnědí 79: 6

Klášterec nad Orlicí: 7
Knířov: 10
Lanškroun: 8
Letohrad 1: 9
Mlýnický Dvůr 20: 1
Prostřední Lipka: 11
Vraclav 16: 12/1, 12/2
Výprachtice 180: 13
Vysoké Mýto, náměstí Otmara Vaňorného
273/I: 14/2
Vysoké Mýto, náměstí Přemysla Otakara:
22
Vysoké Mýto, Riegrova 189/II: 14/1
Zálší, Betlém 35: 21
Zámorsk: 15/1
Zámorsk 18: 15/2
Zámorsk 24: 19
Zámorsk 40: 20
Žamberk: 16
Žamberk, Tovární 506: 30

okres Vsetín (VS)
Francova Lhota 190: 1
Lačnov: 2
Lešná u Valašského Meziříčí: 7
Rokytnice: 6
Rokytnice 100: 5
Valašské Meziříčí, Komenského 1: 3
Veselá 1: 4

okres Vyškov (VY)
Bošovice: 1
Drnovice: 8
Habrovany: 2/2
Habrovany, Kostelní 162: 2/1
Heroltice: 10
Letonice 83: 3
Odrůvky 30: 5
Slavkov u Brna, Palackého náměstí 65: 4
Švábenice 98: 6
Uhřice 3: 9
Vyškov: 7

okres Zlín (ZL)
Bohuslavice u Zlína 219: 1
Lukov: 3
Malenovice: 2
Mysločovice: 4
Pohořelice: 5
Spytihněv: 6
Velký Ořechov: 7

okres Znojmo (ZN)
Bítov: 21

Blížkovice: 1
Břežany 174: 2/1, 2/2
Černín 50: 10
Dyjákovice: 3
Hevlín, Poštovní 127: 4
Hluboké Mašůvky: 5
Horní Kounice 1: 6
Hostěradice 52: 7
Hostim 3: 8
Loděnice: 11
Louka: 23
Mikulovice 141: 12
Moravský Krumlov: 14
Mramotice: 25
Plaveč 1: 13
Slup 94: 26
Suchohrdly 114: 19, 29
Těšetice: 15
Trstěnice 68: 17
Valtovice: 9
Vémyslice 36: 18
Vranov nad Dyjí: 24
Znojmo: 22, 27
Žerotice 39: 20

okres Žďár nad Sázavou (ZR)
Bobrová: 1
Dolní Loučky 207: 2
Dolní Rožínka 5: 4/1, 4/2
Doubravník 132: 3
Heřmanov: 13
Jimramov 65: 5
Křížánky 101: 14
Křížanov 2: 6
Milovy: 15
Osová: 16
Osová Bítýška 5: 8
Pernštejn: 7
Škrdlovice 11: 9
Újezd u Tišnova: 19
Věcov 2: 10
Velká Bíteš: 11
Zvole: 18
Žďár nad Sázavou, Zelenohorská 149/30:
17

Slovensko

okres Bánovce nad Bebravou (BN)
Uhrovec: 1
okres Banská Bystrica (BB)

- Banská Bystrica: 1, 4
 Motyčky: 2
 Špania Dolina: 3
okres Banská Štiavnica (BS)
 Banská Štiavnica, Antol: 1
 Banská Štiavnica, Kammerhofska 1: 2
 Banská Štiavnica, Starý zámok: 3
okres Bardejov (BJ)
 Bardejov: 2
 Bardejov, námestie Osvoboditeľov 42: 1
 Tarnov: 3
 Zborov: 4
okres Bratislava I (B1)
 Bratislava, Františkánska ulica: 4, 8
 Bratislava, Grosslinova 18: 1
 Bratislava, Kapucínska ulica: 5
 Bratislava, námestie SNP 9: 2
 Bratislava, Nedbalova 4: 3
 Bratislava, Ursulínska 6: 7
 Bratislava, Ursulínska ulica: 6
okres Bratislava V (B5)
 Bratislava, Rusovce: 1
okres Brezno (BR)
 Polomka: 1
okres Hlohovec (HC)
 Hlohovec, Františkánské námestie 15: 1, 2, 3
okres Humenné (HE)
 Humenné: 1, 2
okres Ilava (IL)
 Dubnica nad Váhom: 1
 Košeca: 2
 Ladce: 3
okres Kežmarok (KK)
 Červený Kláštor: 1, 2
 Kežmarok: 3
 Krížová Ves: 4
 Lendak: 5
 Slovenská Ves: 6
 Spišská Belá: 7, 8, 9
 Tvarožná: 10, 11
okres Komárno (KN)
 Hurbanovo, Komárňanská 134: 1
 Nová Stráž: 2
okres Košice I (K1)
 Košice: 1
okres Košice-okolie (KS)
 Jasov: 1, 2
 Medzev: 3
 Rudník: 4
 Štós: 5
okres Levice (LV)
 Kalná nad Hronom 192: 1
 Tekovské Trstany: 2
okres Levoča (LE)
 Bijacovce: 1, 5
 Spišské Podhradie: 2
 Spišské Podhradie 575/8: 3
 Spišský Štvrtok: 4
okres Liptovský Mikuláš (LM)
 Bobrovec: 1, 2
 Liptovská Mara: 3
 Liptovské Matiašovce: 7
 Liptovský Mikuláš: 5
 Liptovský Mikuláš, Mincová 2: 8
 Pribylina: 4
 Smrečany 3: 6
okres Lučenec (LC)
 Divín: 1
 Lovinobaňa 110: 2
 Lučenec: 3
 Obručná: 4
 Stará Halič: 5
okres Malacky (MA)
 Malacky, Štúrova ulica: 6
 Malacky, Zámocká 5: 1
 Malacky, Zámocká 18: 5
 Plavecké Podhradie: 2
 Stupava: 3
 Veľké Leváre: 4
okres Martin (MT)
 Blatnica: 1
 Kláštor pod Znievom: 2
okres Michalovce (MI)
 Michalovce: 1, 2
okres Námestovo (NO)
 Bobrov: 1
okres Nitra (NR)
 Nitra: 1, 2
okres Nové Mesto nad Váhom (NM)
 Lubina: 2
 Modrová: 3
 Stará Turá: 1
okres Pezinok (PK)
 Modra, Dolná ulica: 1
 Pezinok: 2
 Svätý Jur: 3, 4, 6, 7
 Šenkvice: 5
okres Poprad (PP)
 Batizovce: 5

- Poprad, Alžbetina 2: 1
 Poprad, Spišská Sobota: 4
 Skalnaté Pleso: 3
 Tatranská Lomnica: 2
okres Považská Bystrica (PB)
 Považská Bystrica, námestie Odborov: 1
 Považské Podhradie: 2, 3
okres Prešov (PO)
 Fričovce: 1
 Prešov: 2
 Široké: 3
 Široké, Prešovská 102: 4
okres Prievidza (PD)
 Bojnice: 4
 Bojnice 285: 1
 Prievidza: 2
 Ráztočno: 3
okres Revúca (RA)
 Kameňany: 1
okres Rimavská Sobota (RS)
 Ožďany: 1, 2
okres Rožňava (RV)
 Krásnohorské Podhradie, Pokroková 199:
 4
 Rožňava: 3
 Rožňava, gymnázium P. J. Šafárika: 1
 Rožňava, hvezdáreň Uránia: 2
okres Ružomberok (RK)
 Liptovská Štiavnica: 2
 Ludrová: 1
okres Sabinov (SB)
 Brezovica nad Torysou: 1
 Nižný Slavkov: 2
okres Senec (SC)
 Tomášov: 1
okres Senica (SE)
 Sobotište: 1, 2
okres Skalica (SI)
 Kopčany: 1
 Unín: 2
okres Sobrance (SO)
 Vojnatina: 1
okres Spišská Nová Ves (SN)
 Harichovce: 1
 Kláštorisko: 5
 Krompachy: 2
 Prakovce, Breziny 282: 6
 Spišské Vlachy: 3
 Spišský hrad: 4
okres Stará Ľubovňa (SL)
 Podolínec: 1, 2, 3, 4
okres Šaľa (SA)
 Diakovce: 1
okres Trenčín (TN)
 Motešice: 1
 Trenčín: 2, 3
 Záblatie: 4
okres Trnava (TT)
 Smolenice: 1
 Trnava, Trojičné námestie: 2
okres Tvrdošín (TS)
 Krásná Hôrka: 2
 Trstená 1/9: 1
okres Vranov nad Topľou (VT)
 Nižný Hrušov: 1
 Vranov nad Topľou: 2, 3, 4
okres Zlaté Moravce (ZM)
 Neverice: 1
 Žikava: 2
okres Žarnovica (ZC)
 Hronský Beňadik: 1
 Žarnovica: 2
okres Žiar nad Hronom (ZH)
 Janova Lehota: 1
 Sklené Teplice: 2
okres Žilina (ZA)
 Dlhé Pole 63: 1
 Gbelany: 2
 Krasňany: 3
 Lietava 79: 4
 Rajec: 5

6.2 Místopisný rejstřík

V rejstříku jsou uvedena čísla stran pro všechny místopisné názvy stanovišť, které jsou zmíněny v textu knihy (kurzivním písmem), odkazy na vyobrazení slunečních hodin (tučným písmem) a některé alternativní názvy obcí (viz. . . .). Neení-li obec z hlediska územněsprávního rozdělení samostatná, ale je částí jiné obce, uvádíme i tento název (např. Bezděkov: č. Štěpánov).

- Albrechtice nad Vltavou: č. Chřešřovice
Antol: viz Banská Štiavnica
Aš: č. Hazlov, č. Větrov
Babice: č. Zběhy
Banská Štiavnica, Kammerhofska 1: **223**
Bechyně: *260*
Bechyně: č. Hvožďany
Bělá pod Bezdězem: *225, 265*
Bělá pod Pradědem: č. Domašov
Bělkovice: č. Lašfany
Benešov: *232, 233*
Berštejn: viz Nový Berštejn
Betlém: viz Zálší
Bezděkov: č. Štěpánov
Bílovec: č. Lhotka
Blatce: č. Houska
Blatná: *289, 329*
Blatná: č. Buzice, č. Skaličany
Blažejov: č. Mutyněves
Blovice: *247*
Blovice: č. Vlčice
Blšany: č. Malá Černoc, č. Soběchleby
Boč: č. Stráž nad Ohří
Bohdalovice: č. Svěraz
Bohdaneč: č. Dvorecko
Bohumín: č. Záblatí
Borek I: *226, 247*
Borotice: č. Dražetice
Boršov nad Vltavou: č. Poříčí
Boudy: *329*
Bratislava, Rusovce: *225*
Brluh: č. Janské Údolí
Brno, Dominikánské náměstí: *226*
Brno, Kraví hora: *297*
Brozany nad Ohří: *262, 322, 322*
Budyně nad Ohří: č. Nížebohy
Buchlov: *329*
Buchovice: č. Buchlov
Bystrice: č. Jinošice, č. Ouběnice, č. Rovi-
na
Byšice: č. Liblice
Cvilín: viz Krnov
Čakov: č. Čakovce
Čáslavice: č. Sádek
Čelákovice: č. Sedlčanky
Černé Voděrahy: č. Přestvůrka
Červená nad Vltavou: viz Vůsí
Červená Voda: č. Mlýnský Dvůr
Červený Mlýn: viz Rakovník
Česká Kamenice: č. Kerhartice
Česká Skalice: č. Ratibořice
Český Dub: č. Komenského
Český Krumlov, hotel Růže: *226, 265, 266*
Čimelice: č. Krsice
Děčín: *225*
Deštné: č. Jedlová v Orlických horách
Dívčice: č. Dubenec
Dobruška: *235*
Dobřany: č. Vodní Újezd
Dobříchovice: *262*
Dobříš: *289*
Dobřív: *233, 239, 239, 329*
Dolany: č. Krabčice
Dolejší Krušec: *329*
Dolní Bukovsko: č. Bzí, č. Hvozdno
Dolní Cerekev: *225, 257, 257*
Dolní Dolce: viz Jaroměř
Dolní Dvořiště: č. Svatý Kámen
Dolní Kralovice: *289*
Dolní Krnsko: viz Krnsko
Dolní Olešnice: č. Nové Zámky
Dolní Třebonín: č. Štětké
Doupě: viz Roštejn
Dražič: č. Karlov, č. Nepomuk
Dříten: č. Chvalešovice
Dubá: č. Nový Berštejn
Dvůr Králové nad Labem: *42, 289, 292,*
294, 295, 326
Františkovy Lázně: *235*
Frymburk: č. Damětice

- Genève, Rue Etienne Dumont 1: *228*
Harrachov, Nové Město: *225, 265*
Hartmanice: č. Dolejší Krušec
Heidelberg: *244*
Heřmanova Huť: č. Horní Sekyřany
Hlavňovice: *329*
Hodkov: č. Ostrov
Holoubkov: *289*
Holubov: č. Klef
Horní Branná: *330, 330*
Horní Cerekev: č. Těšenov
Horní Stropnice 100: *226, 247, 248*
Horousány: č. Horausánky
Horsice: č. Újezd
Hořšovský Týn: *329*
Hořepník: č. Březina
Hořice 1: *265, 322*
Hořín: č. Vrbno
Hoříněves: č. Žiželeves
Hoštice: č. Heroltice
Hradec Králové, K aleji 561: *317*
Hrobčice: č. Chouč
Hrotovice 1: *247*
Hrubá Skála: č. Doubravice, č. Rokytnice
Hřensko: *225*
Hudlice: *289*
Humpolec: č. Petrovice
Hurbanovo, Komárňanská 134: *299*
Husinec: č. Řež
Hustopeče nad Bečvou: *329*
Hvozď: č. Hodoviz, č. Osojno
Choceň: *329*
Chomutice: č. Obora
Chotoviny: č. Jeníčkova Lhota, č. Řevnov
Chrástfany: č. Chotouň
Chroboly: č. Příslop
Chvalšiny: č. Červený Dvůr
Ivančice: č. Hrubšice
Jablonné nad Orlicí: *245, 245*
Jablonné v Podještědí: č. Lemberk
Jankov: č. Holašovice, č. Odlochovice
Jaroměř, Josefov, Lidická 1: *235*
Jasov: *225*
Jedlka: *329*
Jesenice: č. Svatý Hubert, č. Vršovice
Jesřebí: č. Provodín
Jestřebí hory: viz Velké Svatoňovice
Jetětice: viz Vůsí
Jimlín: *329*
Jimlín: č. Nový Hrad
Jimramov: *289*
Jindřichov: č. Labe
Jizerní Vtelnou: *329*
Josefov: č. Hřebeň, viz Jaroměř
Kájov: *225, 264, 265*
Kamenice nad Lipou: č. Antonka
Kamenný Újezd: č. Kosov
Kasejovice: č. Řesanice
Kdyň: č. Hluboká
Kerhartice: *225, 257*
Kestřany: č. Lhota u Kestřan
Kladruby nad Labem: *4, 235, 260*
Kláštevec nad Ohří: č. Lestkov
Klatovy: č. Kydlina
Klef: *197, 225, 297*
Klučov: č. Žhery
Kmetiněves: č. Poštovice
Kohoutky: viz Brno
Kolinec: č. Jindřichovice
Koloděje: viz Praha 9
Komařice: *329*
Kosmonosy, Debřská 19: *324, 325, 329*
Kostelec nad Vltavou: č. Zahradka
Kotouň: *329*
Kouřim: *329*
Krabčice: č. Vesce
Králíky: č. Prostřední Lipka
Kraslice: č. Sněžná
Krásná Hora nad Vltavou: č. Vrbice
Krásná Lípa: č. Krásný Buk
Krásné Březno: viz Ústí nad Labem
Krušany: č. Teletín
Krnsko: č. Jizerní Vtelnou
Kroměříž: č. Bílany, č. Hradisko, č. Těšnovice
Kroměříž, Albertova 3983/6: *297*
Kroměříž, Pilařova 7: *265, 265*
Kryry: č. Stebno
Křečovice: č. Vlkonice
Křelovice: č. Pořící, č. Rozněvice
Křivoklát: *289, 291, 292*
Kuklík: viz Kamenice
Kuks: *329*
Květov: č. Vůsí
Kvílec: č. Neprobylce
Kytlice 7: *299, 299*
Ledenice: č. Ohrazení
Lemberk: *289*

- Letovice: č. Kladoruby, č. Kněževísko
 Lhota u Olešnice: *330*
 Libá: *329*
 Liběchov: *330*
 Liberec: č. Vratislavice nad Nisou
 Liběšice: č. Horní Chobolice
 Libín: č. Spolí
 Lípa: č. Petrkov
 Lípník nad Bečvou: č. Podhoří
 Lipová: *225*
 Lísky: viz Chvalnov
 Lišov: č. Vlkovice
 Litoměřice: *289*
 Litoměřice, Mírové náměstí 40/171: **290**,
291
 Litomyšl: *260*, *265*, **279**
 Litultovice: č. Mladecko
 Lnáře: *289*
 Loket: č. Všebořice
 London, Greenwich, National Maritime
 Museum: *244*
 Louny: *329*
 Lučany nad Nisou: č. Horní Maxov
 Luzern, Innenstadt, Schwanerplatz: *227*
 Lvová: viz Lemberk
 Malá Úpa, chata Dolinka: *225*
 Malá Veleň: č. Jedlka
 Malšovice: viz Hradec Králové
 Mariánské Hory: viz Ostrava
 Martiněves: č. Charvatce
 Mělnické Vtelnno: č. Radouň
 Mělník: *329*
 Michalovce: *247*
 Milešov: *289*
 Milešov 47: *329*
 Milevsko: *329*
 Mladý Smolivec: č. Dožice
 Moravany: č. Turov
 Moravská Třebová: *281*, *326*, *329*
 Moravská Třebová: č. Boršov
 Mšeno: č. Lobeč
 Myslivna: viz Jáchymov
 Myštice: č. Vahlovice
 Nečtiny: č. Plachtín
 Nedvědice: č. Pernštejn
 Nemyčevos: **268**
 Neratovice: č. Libiš
 Netolice: č. Kratochvíle
 Neurazy: č. Vojovice
 Neustupov: č. Sedlečko
 Neveklov: č. Jablonná
 Norberčany: č. Nová Véska
 Nová Ves pod Pleší 52: *262*
 Nové Dvory: č. Kačina
 Nové Hradý: *330*
 Nové Město: viz Harrachov, viz Jáchymov
 Nové Město nad Metují, Husovo náměstí
 114: *235*
 Nový Berštejn: *289*
 Nový Bohumín: viz Bohumín
 Nový Bor: č. Skalice
 Nový Rychnov: č. Křemešník
 Nový Studenec 1: *329*
 Obora: *329*
 Ohrazenice, Pyram: *233*, **235**, *329*
 Ohrobec: č. Károv
 Olešník: č. Chlumec
 Olomouc: č. Nemilany, č. Slavonín, č. Sva-
 tý Kopeček
 Olomouc, Křížkovského 10: *329*
 Olomouc, Mariánská 7: *329*
 Olomouc, Wurmova 11: *329*
 Ondřejov, Astronomický ústav AV ČR: *296*,
297
 Ondřejov, vila Leonora: *245*, **248**, *265*
 Opařany: č. Hodušín, č. Podboří
 Oselce: č. Kotouň
 Osová Bitýška: č. Osová
 Ostrava: č. Mariánské Hory, č. Slezská,
 č. Stará Belá
 Ostrov: *329*
 Ovcáry: č. Nedomice
 Pardubice: č. Lány na Důlku, č. Staré
 Čivice
 Pátek: *329*
 Pečky: č. Velké Chvalovice
 Pelhřimov: *289*
 Pelhřimov: č. Benátky, č. Chvojnov
 Pelhřimov, Děkanská ulice: *292*, *322*, **323**
 Peruc: č. Hřivčice, č. Pátek, č. Radonice
 nad Ohří
 Petrovice u Sušice: č. Svojsice
 Plaňany: č. Hradenín
 Plasy: *225*, *329*
 Plasy: č. Babina
 Plzeň: č. Černice, č. Radčice
 Plzeň, Jižní předměstí, Tělocvičná 24: *226*,
261, **263**

- Pohorská Ves: č. Pohoří na Šumavě
 Police: č. Kdousov
 Poruba: viz Ostrava
 Postoloprty: č. Strkovice
 Postupice: č. Popovice
 Pracejovice: č. Makarov
 Prackovice nad Labem: č. Litochovice nad Labem
 Praha 1, Hradčanské náměstí 185-2: *307, 308, 397*
 Praha 1, Josefská ulice: *305, 396*
 Praha 1, Karmelitská ulice: *260, 261*
 Praha 1, Klárov: *306, 397*
 Praha 1, klášter augustiniánů: *259, 259, 260*
 Praha 1, Klementinum: *225, 226, 258, 258, 260, 260, 296, 296, 300, 302, 303, 304, 395*
 Praha 1, Ledeburská zahrada: *306, 307, 397*
 Praha 1, Letenská 123: *306*
 Praha 1, Loretánské náměstí 6, klášter kapucínů: *307, 308, 397*
 Praha 1, Malostranské náměstí: *306, 324, 326, 397*
 Praha 1, Petřín 205, Štefánikova hvězdárna: *245, 246, 247, 256, 265, 286, 309, 398*
 Praha 1, Platněřská 7: *305, 396*
 Praha 1, Staroměstské náměstí: *300, 301, 312, 313, 394*
 Praha 1, Strahov, klášter premonstrátů: *225, 235, 236, 260, 266, 267*
 Praha 1, Tomášská ulice: *307, 324, 325, 397*
 Praha 1, U Zlaté studně 167: *306, 397*
 Praha 5, Kinského zahrada: *233, 234, 309, 398*
 Praha 5, Malvazinky: *233, 234, 309, 398*
 Praha 5, U Cibulky 118: *291, 291*
 Praha 6, Břevnovský klášter: *235, 258, 259, 309, 310, 398*
 Praha 6, Cukrovarnická 55: *245, 246*
 Praha 6, Místodržitelství letohrádek: *226, 261, 262, 310, 399*
 Praha 7, Královská obora 233: *295, 310, 399*
 Praha, dvůr Cibulka: *289*
 Prachatice, Žižkovo náměstí: *265, 326, 327*
 Pribilina: *218*
 Proseč: č. Paseky
 Protivín: č. Myšenec
 Přelouč: č. Klenovka
 Pšov: č. Víska
 Pyram: viz Ohrazenice
 Radomyšl: č. Leskovice
 Rajhradice 46: *299*
 Ratibořice 2: *235, 265, 320, 320, 321, 329*
 Rosice: č. Bor u Chroustovic
 Roztoky, Na sekeře 421: *225*
 Rožňava, hvězdáren Uránia: *299*
 Rudolfov: *226, 262, 263, 330*
 Rudolfov: č. Hlincova Hora
 Rusovce: viz Bratislava
 Řehlovice: č. Radejčín
 Řepeč: č. Kášovice
 Řepín: č. Živonín
 Sedlčany: č. Červený Hrádek, č. Solopysky
 Sedlec: č. Plástovice, viz Kutná Hora
 Senožaty: č. Tukleky
 Skalnaté Pleso: *225, 299*
 Skvrňany: viz Plzeň
 Slabce: č. Modřejevice
 Sloup v Čechách: *329*
 Snědovice: č. Velký Hubenov
 Sněžné: č. Milovy
 Soběslav: č. Chlebov, č. Nedvědice
 Soběšice: č. Mačice
 Sobětuchy: č. Pouchobrady
 Sousedovice: č. Smiradice
 Spišské Podhradí: *27*
 Spolí 33: *225*
 Stará Boleslav: viz Brandýs nad Labem–Stará Boleslav
 Stará Paka, Letná 55: *225*
 Staré Hobzí: č. Nové Dvory
 Starý zámok: viz Banská Štiavnica
 Strakonice: *226, 270, 280*
 Strakonice: č. Dražejov
 Strážnice: *329*
 Strmilov: č. Palupín
 Studená: č. Horní Pole, č. Olšany
 Studnice: č. Odrůvky
 Suchdol nad Lužnicí: č. Klikov
 Suchomasty: *289*
 Suchomasty 3: *324, 324*
 Svatý Jan: č. Skrýšov
 Svatý Kámen: viz Dolní Dvořiště
 Svatý Kopeček: viz Olomouc
 Svinov: viz Ostrava
 Svitavy: č. Lačnov, č. Lány
 Svojšíce: č. Poboří
 Šluknov: *225*

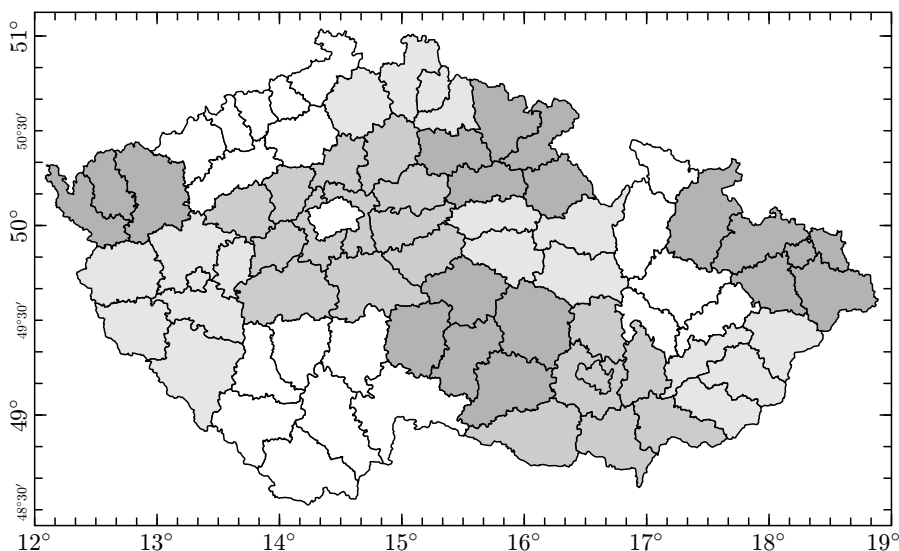
Štěkeň: 265
 Šternberk: 205
 Štětí: 257
 Štós: 225
 Švihov: 329
 Tachov: č. Vítkov
 Tatranská Lomnica: č. Skalnaté Pleso
 Telč: 27
 Telč: č. Roštejn
 Temelín: č. Lhota pod Horami
 Teplice: 265
 Tismice: č. Limuzy
 Tišnov: č. Pejškov
 Troubsko: č. Veselka
 Třebihošť: č. Zvičina
 Třeboň: 265, 289, 290
 Třešť: 225
 Týn nad Vltavou: č. Koloděje nad Lužnicí,
 č. Korákov
 Újezd u Tišnova: č. Horní Loučky
 Ústěk: č. Lukov
 Uzeničky: č. Černívsko
 Vacov: č. Přechín
 Val: č. Hamr
 Vaňov: viz Ústí nad Labem
 Velemin: č. Milešov
 Velhartice: č. Nemilkov
 Velké Březno: č. Valtířov
 Velké Heraltice: č. Tábor
 Velké Losiny: 329
 Větrov: 225
 Větrní: č. Zátoň
 Vidice: č. Roztěž
 Vilémov: č. Spytice
 Vlašim: 296, 298
 Vojnatina: 225
 Volenice: č. Pročevily, č. Tažovice, č. Voj-
 nice
 Volyně: č. Černětice
 Votice: č. Martinice
 Všeradice: 289
 Všeruby: 329
 Všeruby: č. Klenovice
 Všestary: č. Chlum
 Vysoká Srbská: č. Závrcchy
 Vysoké Mýto: č. Knířov
 Vyšší Brod: 330
 Zadní Hory: viz Velké Svatoňovice
 Zahořany: č. Stanětice
 Zahrádky: 249, 265, 289
 Zaječov: č. Svatá Dobrotivá
 Zálezly: č. Bolíkovice
 Zálužice: č. Stekník
 Zámorsk 24: 265
 Zátoň: 329
 Zbýšov: č. Klucké Chvalovice
 Zdíkov: č. Zdíkovec
 Zdounky: č. Nětčice
 Zlatá Koruna: 225, 265, 329
 Zlín: č. Malenovice
 Znojmo: č. Louka, č. Mramotice
 Žandov: č. Horní Police
 Žár: č. Žumberk
 Ždánice: 297, 298
 Ždánice: č. Lovčice
 Žďár: č. Skokovy
 Ždírec nad Doubravou: č. Nový Studenec
 Žehra: č. Spišský hrad
 Železná Ruda: č. Hojsova Stráž
 Želízky: č. Vidim
 Židova strouha: viz Bechyně
 Žihle: č. Kalec
 Žinkovy: 329
 Živonín: viz Řepín

6.3 Mapy s vyznačenými stanovišti

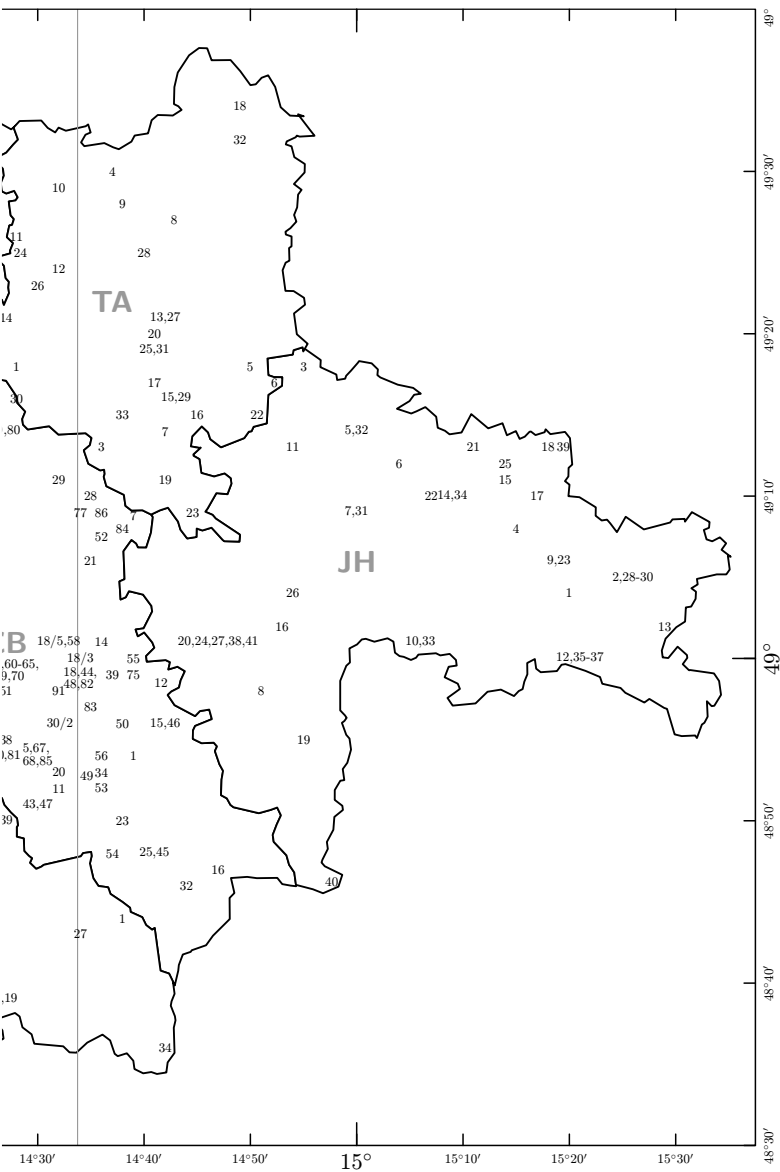
Stanoviště se slunečními hodinami jsou na mapách (obr. 152 až 167) označena *evidenčním číslem* hodin (tj. sloupec číslo 1 v katalogové tabulce). Kompletní evidenční číslo se přitom skládá ještě z dvojpísmenné zkratky státu (CZ nebo SK) a zkratky okresu (např. HK), která je na mapách uváděna také.

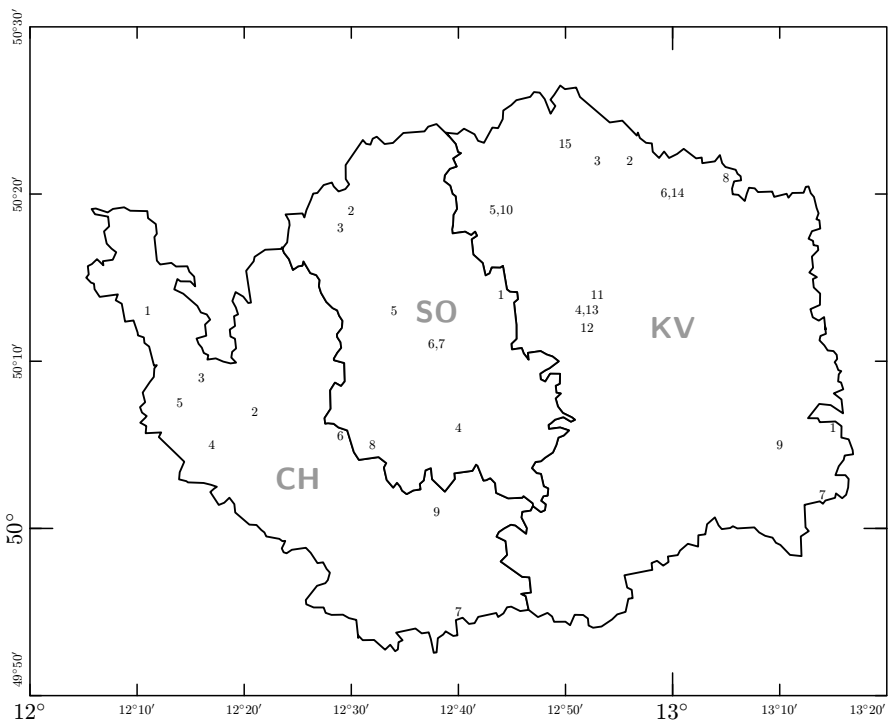
Neurčitost zeměpisných souřadnic stanovišť a hranic okresů je řádově 1'.

Chceme-li vyhledat název stanoviště a posléze příslušný záznam v katalogové tabulce, využijeme k tomu rejstřík (kap. 6.1), který je řazen právě podle okresů a uvádí evidenční čísla.

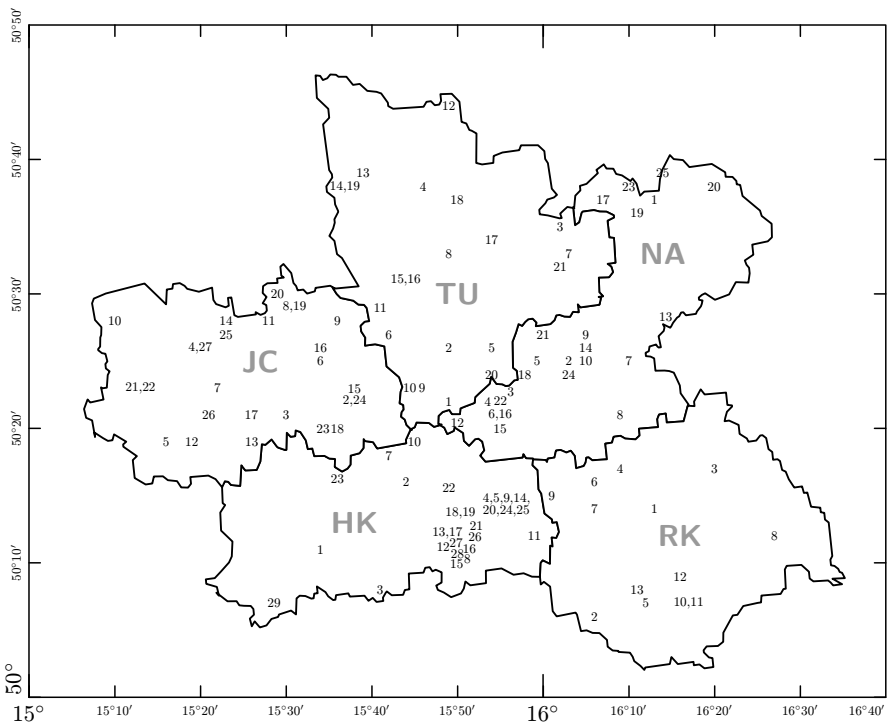

Obr. 152 — Mapa České republiky, územněsprávní rozdělení na 14 krajů a 77 okresů. Mapy jednotlivých krajů s vyznačenými stanovišti jsou na obr. 154 až 165.

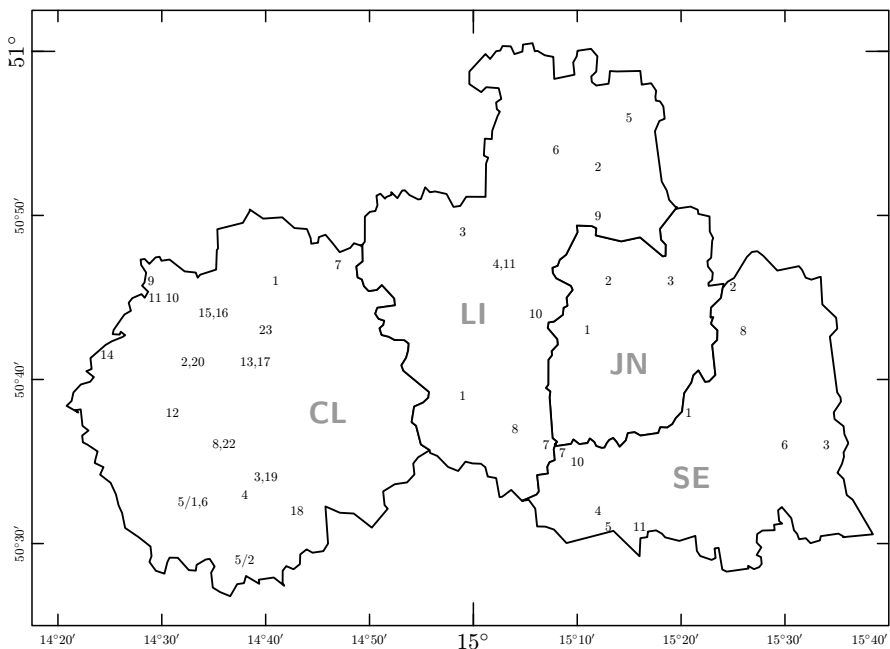

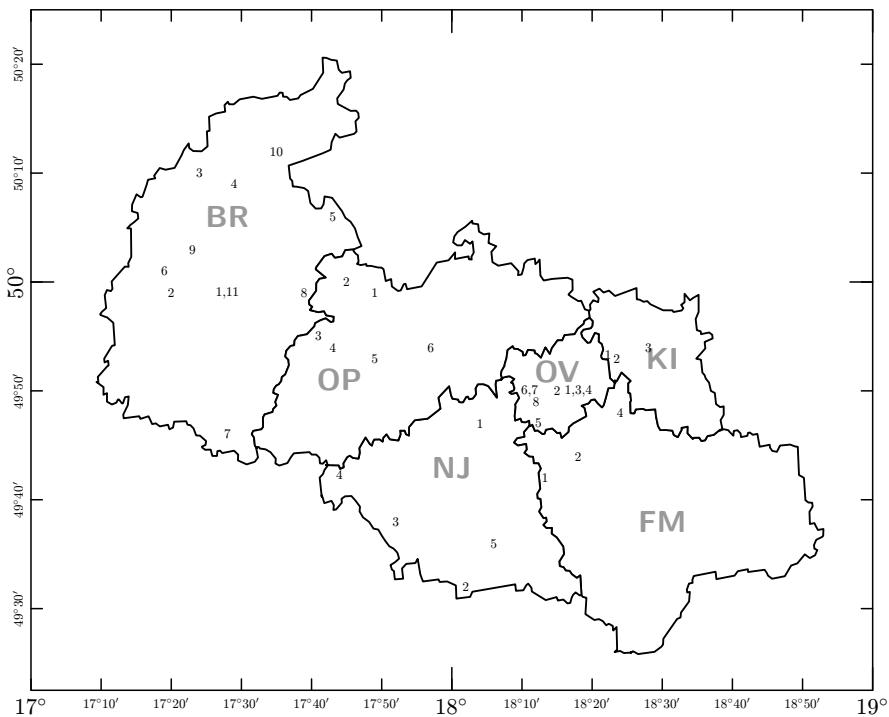
Obr. 155 — Karlovarský kraj (okresy Cheb, Karlovy Vary, Sokolov).

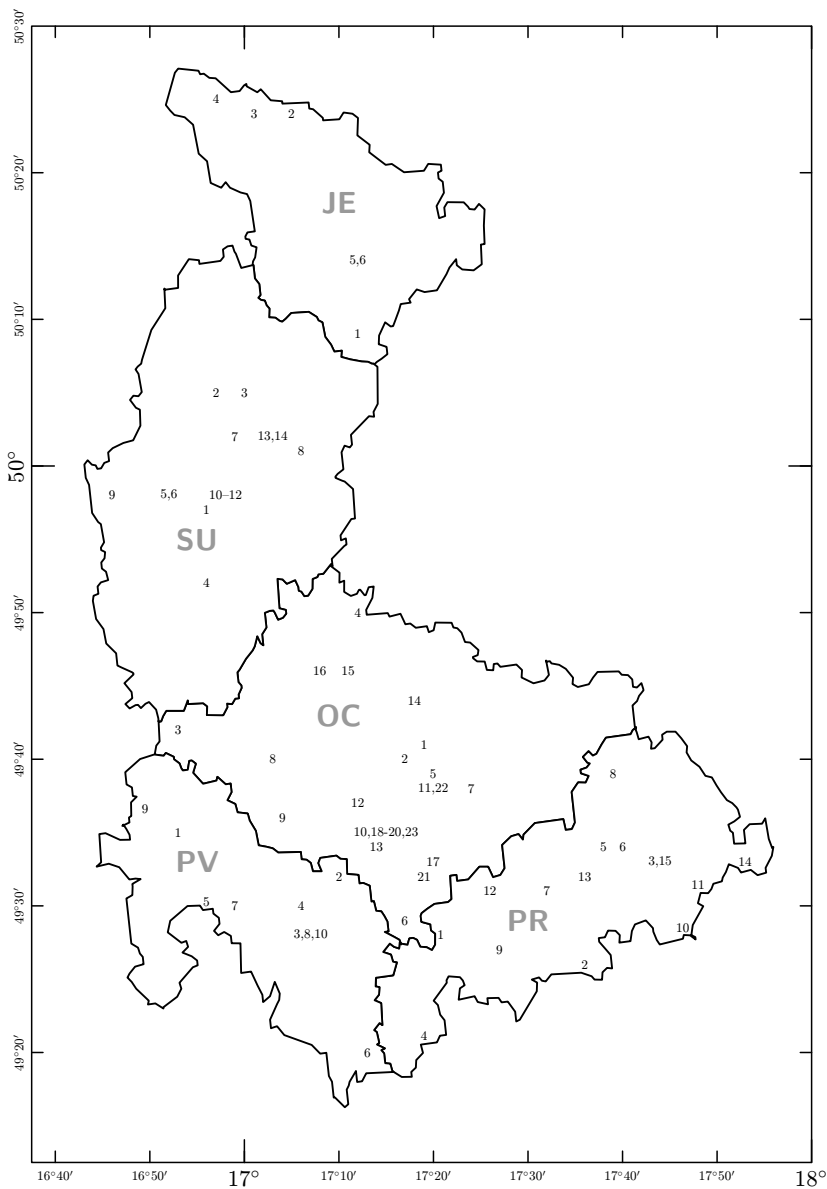
Obr. 156 — Královéhradecký kraj (tj. okresy Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov).

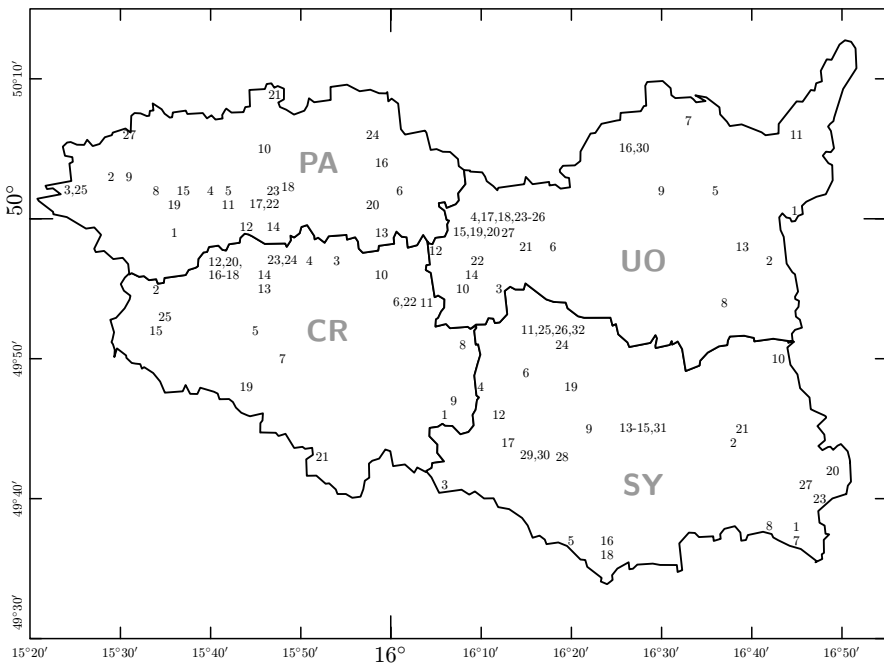
Obr. 157 — Liberecký kraj (okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily).

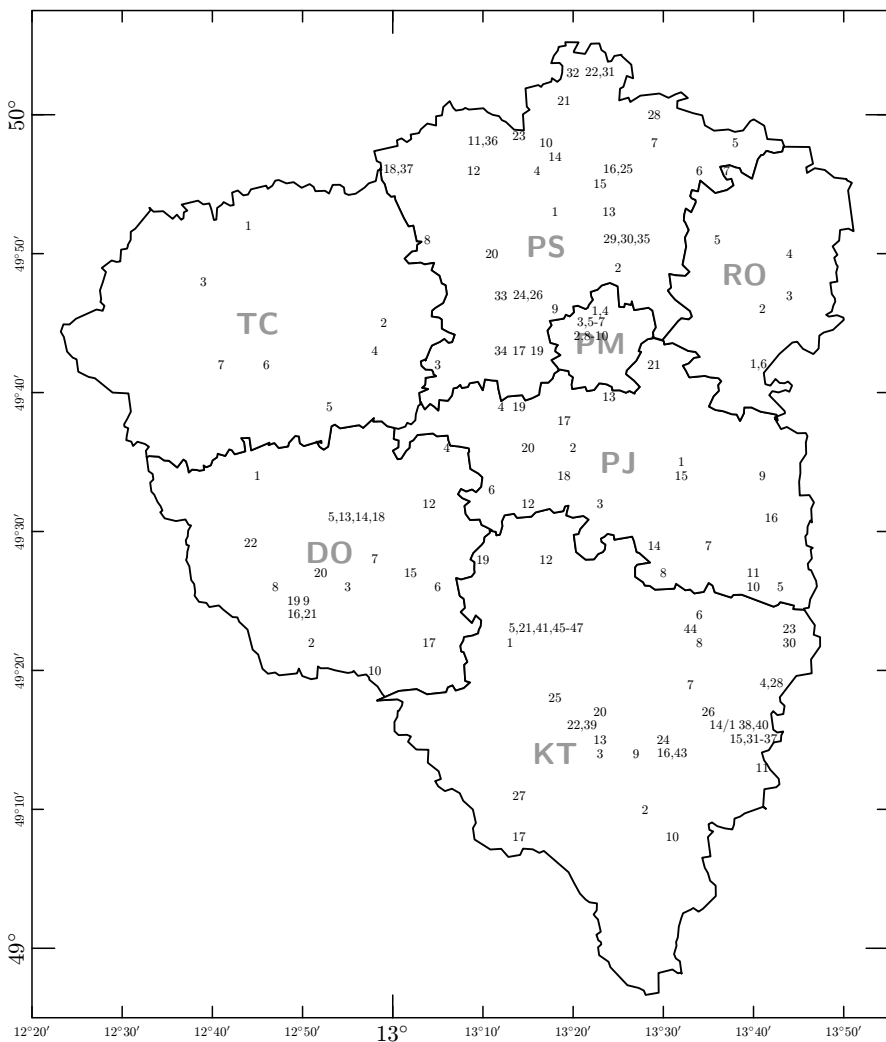
Obr. 158 — Moravskoslezský kraj (okresy Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava, Ostrava-město).

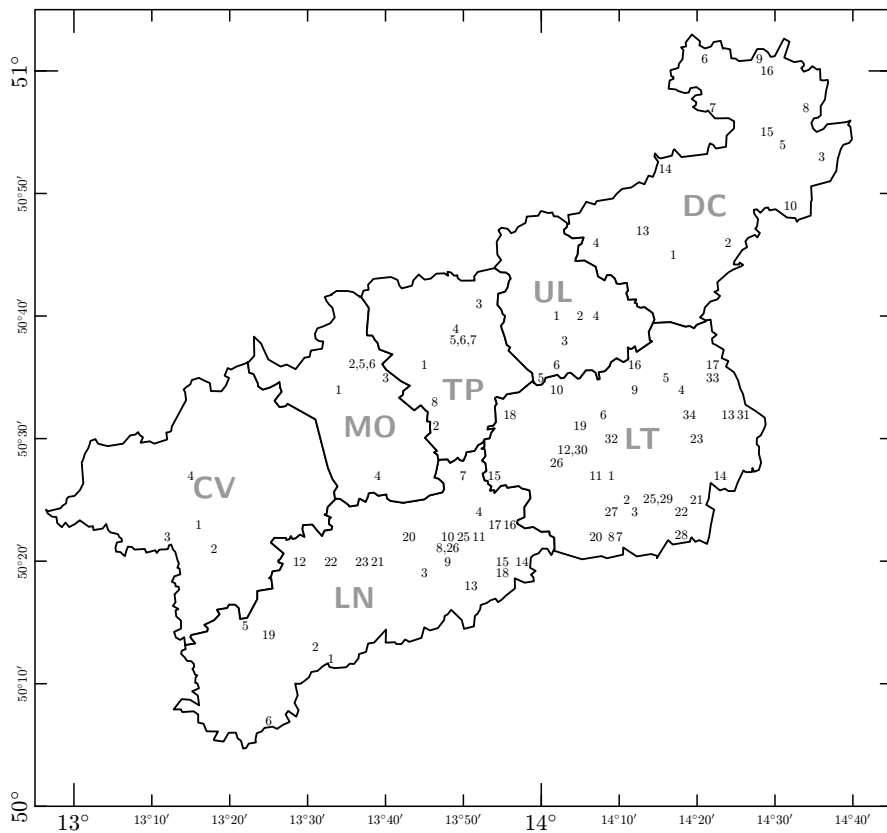
Obr. 159 — Olomoucký kraj (okresy Jeseník, Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk).

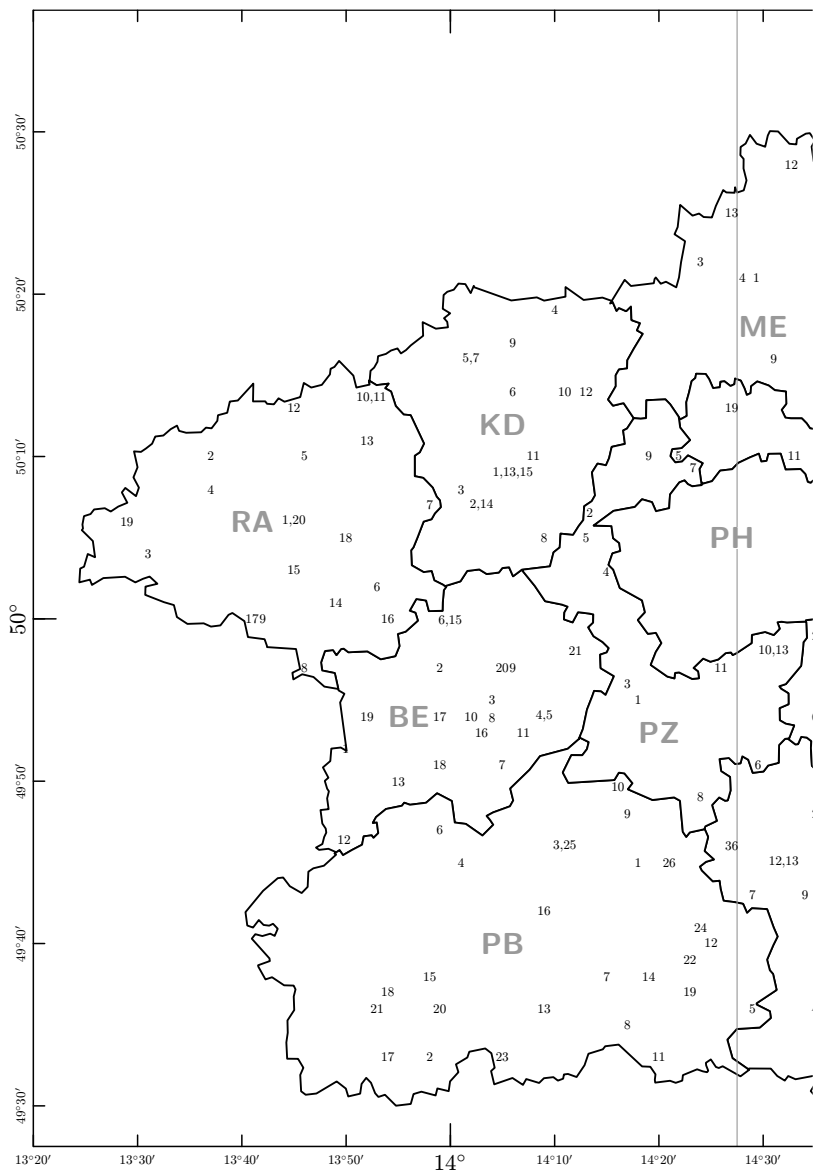
Obr. 160 — Pardubický kraj (okresy Chrudim, Pardubice, Svitavy, Ústí nad Orlicí).

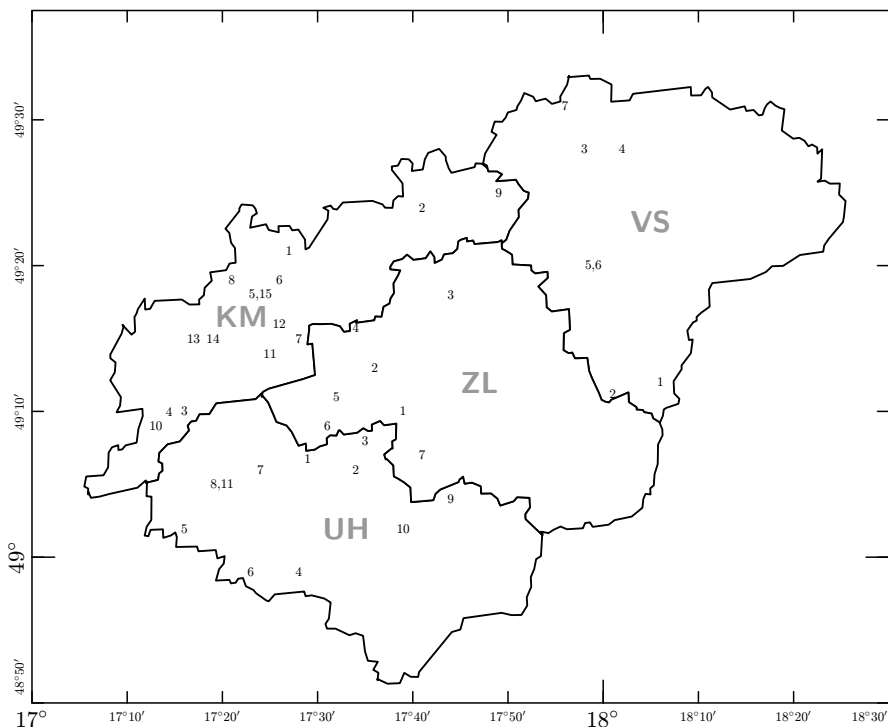
Obr. 161 — Plzeňský kraj (okresy Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov).

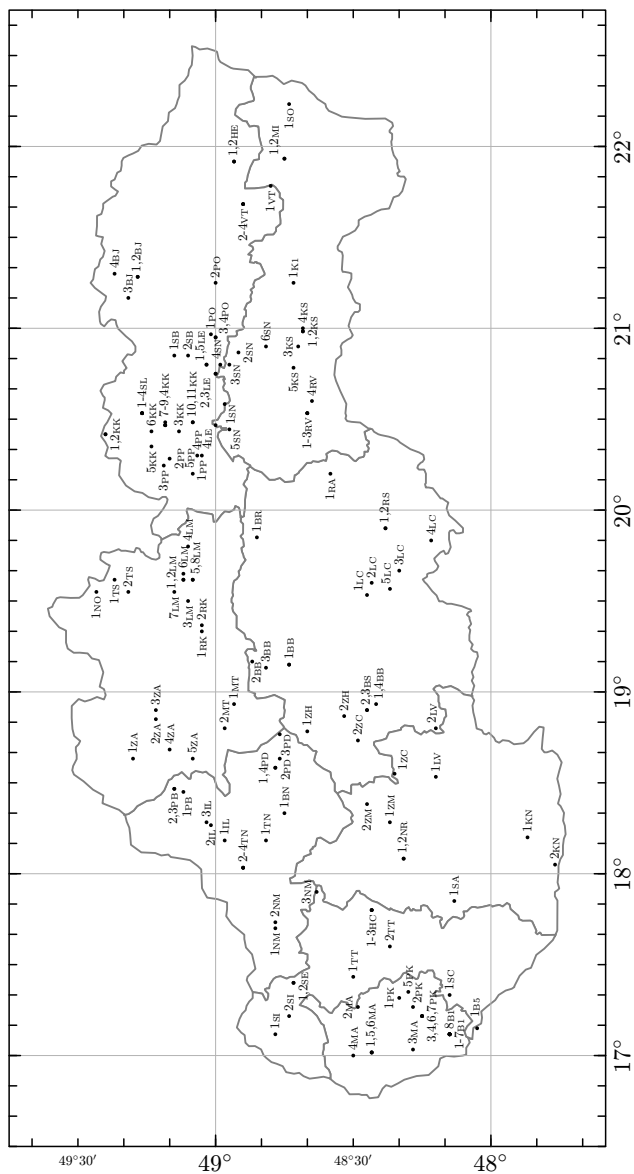
Obr. 162 — Ústecký kraj (okresy Chomutov, Děčín, Louny, Litoměřice, Most, Teplice, Ústí nad Labem).

Obr. 163 — Středočeský kraj (okresy Beroun, Benešov, Kladno, Kutná Hora, Kolín, Mladá Boleslav, Mělník, Nymburk, Příbram, Praha-východ, Praha-západ, Rakovník).

Obr. 165 — Zlínský kraj (okresy Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín).

Obr. 167 — Mapa Slovenskej republiky s vyznačenými slnečnými hodinami a územněsprávním rozdělením na 8 krajů. Zkratka okresu je uváděna malým písmem za evidenčním číslem.

6.4 Zeměpisné souřadnice větších měst

V následujícím seznamu jsou uvedeny východní zeměpisné délky a severní zeměpisné šířky měst a obcí, které měly k 1. 1. 2002 více než 10 000 obyvatel. Přesnost souřadnic 1', tj. asi 2 km na zemském povrchu, je dostatečná pro konstrukci slunečních hodin.

Česká republika			Jičín	15°22'	50°26'
Aš	12°11'	50°13'	Jihlava	15°35'	49°24'
Benešov	14°41'	49°47'	Jindřichův Hradec	15°0'	49°9'
Beroun	14°5'	49°57'	Jirkov	13°27'	50°30'
Bílina	13°48'	50°32'	Kadaň	13°16'	50°23'
Blansko	16°40'	49°22'	Karlovy Vary	12°54'	50°13'
Bohumín	18°22'	49°56'	Karviná	18°33'	49°52'
Boskovice	16°40'	49°29'	Kladno	14°6'	50°9'
Brandýs nad Labem-			Klášterec nad Ohří	13°9'	50°23'
-Stará Boleslav	14°40'	50°11'	Klatovy	13°18'	49°24'
Brno	16°38'	49°12'	Kolín	15°12'	50°2'
Bruntál	17°28'	49°59'	Kopřivnice	18°9'	49°36'
Břeclav	16°53'	48°46'	Kralupy nad Vltavou	14°19'	50°14'
Čelákovice	14°46'	50°10'	Krnov	17°43'	50°6'
Česká Lípa	14°33'	50°41'	Kroměříž	17°24'	49°18'
Česká Třebová	16°27'	49°54'	Krupka	13°52'	50°41'
České Budějovice	14°28'	48°59'	Kutná Hora	15°16'	49°57'
Český Krumlov	14°19'	48°49'	Kyjov	17°7'	49°1'
Český Tešín	18°37'	49°45'	Liberec	15°3'	50°47'
Děčín	14°13'	50°47'	Litoměřice	14°8'	50°32'
Domažlice	12°56'	49°26'	Litomyšl	16°19'	49°52'
Dvůr Králové nad Labem	15°49'	50°26'	Litovel	17°5'	49°43'
Frenštát pod Radhoštěm	18°13'	49°33'	Litvínov	13°37'	50°36'
Frydek-Místek	18°20'	49°41'	Louny	13°48'	50°21'
Havířov	18°24'	49°48'	Mariánské Lázně	12°42'	49°58'
Havlíčkův Brod	15°35'	49°37'	Mělník	14°29'	50°21'
Hlinsko	15°54'	49°46'	Mladá Boleslav	14°54'	50°25'
Hlučín	18°11'	49°54'	Moravská Třebová	16°40'	49°45'
Hodonín	17°8'	48°52'	Most	13°39'	50°32'
Holešov	17°35'	49°20'	Náchod	16°10'	50°25'
Hradec Králové	15°50'	50°13'	Neratovice	14°31'	50°16'
Hranice	17°44'	49°33'	Nové Město na Moravě	16°5'	49°34'
Humpolec	15°22'	49°33'	Nové Město nad Metují	16°10'	50°20'
Cheb	12°22'	50°4'	Nový Bor	14°35'	50°46'
Chodov	12°45'	50°15'	Nový Jičín	18°1'	49°36'
Chomutov	13°26'	50°27'	Nymburk	15°3'	50°11'
Chrudim	15°48'	49°57'	Olomouc	17°15'	49°35'
Jablonec nad Nisou	15°11'	50°43'	Opava	17°55'	49°57'
Jaroměř	15°55'	50°22'	Orlová	18°26'	49°51'
Jeseník	17°12'	50°14'	Ostrava	18°17'	49°50'
			Ostrov	12°57'	50°18'

Otrokovice	17°32'	49°12'	Znojmo	16°3'	48°51'
Pardubice	15°47'	50°2'	Žatec	13°33'	50°20'
Pelhřimov	15°14'	49°26'	Žďár nad Sázavou	15°57'	49°34'
Písek	14°9'	49°18'			
Plzeň	13°22'	49°45'	Slovensko		
Poděbrady	15°8'	50°9'	Bánovce nad Bebravou	18°16'	48°43'
Praha	14°28'	50°5'	Banská Bystrica	19°9'	48°44'
Prachatice	14°0'	49°1'	Banská Štiavnica	18°54'	48°27'
Prostějov	17°7'	49°28'	Bardejov	21°17'	49°17'
Přerov	17°27'	49°27'	Bratislava	17°7'	48°9'
Příbram	14°1'	49°42'	Brezno	19°39'	48°49'
Rakovník	13°45'	50°6'	Bytča	18°34'	49°13'
Rokycany	13°36'	49°44'	Čadca	18°47'	49°26'
Roudnice nad Labem	14°15'	50°25'	Detva	19°25'	48°34'
Rožnov pod Radhoštěm	18°8'	49°28'	Dolný Kubín	19°18'	49°12'
Rumburk	14°34'	50°57'	Dubnica nad Váhom	18°11'	48°58'
Rychnov nad Kněžnou	16°17'	50°10'	Dunajská Streda	17°37'	47°59'
Říčany	14°39'	49°59'	Filakovo	19°50'	48°16'
Slaný	14°6'	50°14'	Galanta	17°43'	48°12'
Sokolov	12°38'	50°11'	Handlová	18°46'	48°44'
Strakonice	13°54'	49°16'	Hlohovec	17°48'	48°26'
Studénka	18°5'	49°44'	Holíč	17°10'	48°48'
Sušice	13°31'	49°14'	Humenné	21°55'	48°56'
Svitavy	16°28'	49°45'	Kežmarok	20°26'	49°8'
Šternberk	17°18'	49°44'	Kolárovo	18°0'	47°55'
Šumperk	16°58'	49°58'	Komárno	18°8'	47°46'
Tábor	14°40'	49°25'	Košice	21°15'	48°43'
Tachov	12°38'	49°48'	Kysucké Nové Mesto	18°47'	49°18'
Teplice	13°50'	50°38'	Levice	18°36'	48°13'
Trutnov	15°54'	50°34'	Levoča	20°36'	49°2'
Třebíč	15°53'	49°13'	Liptovský Mikuláš	19°37'	49°5'
Třinec	18°39'	49°41'	Lučenec	19°40'	48°20'
Turnov	15°10'	50°35'	Malacky	17°1'	48°26'
Uherské Hradiště	17°27'	49°4'	Martin	18°56'	49°4'
Uherský Brod	17°39'	49°2'	Michalovce	21°56'	48°45'
Uničov	17°8'	49°46'	Myjava	17°34'	48°45'
Ústí nad Labem	14°2'	50°40'	Nitra	18°5'	48°19'
Ústí nad Orlicí	16°24'	49°59'	Nová Dubnica	18°9'	48°57'
Valašské Meziříčí	17°58'	49°28'	Nové Mesto nad Váhom	17°50'	48°45'
Varnsdorf	14°37'	50°55'	Nové Zámky	18°10'	47°59'
Velké Meziříčí	16°1'	49°21'	Partizánske	18°23'	48°38'
Veselí nad Moravou	17°24'	48°57'	Pezinok	17°16'	48°17'
Vlašim	14°54'	49°42'	Piešťany	17°50'	48°36'
Vrchlabí	15°36'	50°38'	Poprad	20°18'	49°3'
Vsetín	18°0'	49°20'	Považská Bystrica	18°27'	49°7'
Vysoké Mýto	16°10'	49°57'	Prešov	21°15'	49°0'
Vyškov	17°0'	49°17'	Prievidza	18°38'	48°46'
Zábřeh	16°52'	49°53'	Púchov	18°20'	49°8'
Zlín	17°40'	49°13'			

Revúca	20°7'	48°41'	Šaľa	17°53'	48°9'
Rimavská Sobota	20°2'	48°23'	Šamorín	17°19'	48°2'
Rožňava	20°32'	48°40'	Štúrovo	18°44'	47°48'
Ružomberok	19°19'	49°5'	Šurany	18°11'	48°5'
Sabinov	21°6'	49°6'	Topoľčany	18°11'	48°34'
Senec	17°24'	48°13'	Trebišov	21°43'	48°38'
Senica	17°22'	48°41'	Trenčín	18°2'	48°54'
Sereď	17°44'	48°17'	Trnava	17°36'	48°22'
Skalica	17°14'	48°51'	Veľký Krtíš	19°21'	48°12'
Snina	22°9'	48°59'	Vranov nad Topľou	21°41'	48°54'
Spíšská Nová Ves	20°34'	48°57'	Zlaté Moravce	18°24'	48°23'
Stará Ľubovňa	20°42'	49°18'	Zvolen	19°8'	48°35'
Stará Turá	17°42'	48°47'	Žiar nad Hronom	18°52'	48°35'
Stropkov	21°39'	49°12'	Žilina	18°44'	49°13'
Svidník	21°34'	49°18'			

6.5 Čeští konstruktéři slunečních hodin

Do seznamu jsme zařadili ty konstruktéry slunečních hodin, kteří mohou navrhnout a vyrobit hodiny nebo alespoň s jejich zhotovením kvalifikovaně poradit. Jejich jména a adresy jsou zde uvedeny s jejich souhlasem. Seznam si nečiní nárok na úplnost.

Miloš Nosek, Mandysova 1408, 500 12 Hradec Králové
tel. +420 495 262 547, e-mail hodiny@seznam.cz
web <http://www.slunecni-hodiny.webzdarma.cz>

Drahomíra Pecinová, 251 65 Ondřejov 266
tel. +420 323 620 145, +420 323 649 382, e-mail dnovak@asu.cas.cz

VAFI, s. r. o., Lhotecká 87, 500 09 Hradec Králové-Malšova Lhota
tel. +420 495 262 993, +420 603 433 721, e-mail vavrinkova@vafi.cz
web <http://www.vafi.cz>

Miroslav Brož, Hvězdárna, Zámeček 456, 500 08 Hradec Králové
tel. +420 723 600 683, e-mail miroslav.broz@email.cz
web <http://sirrah.troja.mff.cuni.cz/~mira/>

Josef Jirásko, Sosnová 475, 460 01 Liberec
tel. +420 482 712 970

Pavel Marek, Kotaskova 1366, 273 09 Kladno-Švermov
tel. +420 312 273 149, e-mail pavel.marek@mmspektrum.cz
web <http://slunecnihodiny.wz.cz>

František Mareš, Tělocvičná 24, 301 32 Plzeň 3
tel. +420 377 324 581

Josef Pešek, Na Bílé 179, 565 01 Choceň

Jindřich Pevný, 569 71 Pomezí u Poličky 396
tel./fax +420 461 729 144, e-mail jpevny@telecom.cz

Adolf Poduška, Obránců míru 1255, 386 01 Strakonice
tel. +420 383 326 651, +420 607 702 804

Zdislav Šíma, Astronomický ústav AV ČR, Boční II 1401, 141 31 Praha 4
tel. +420 267 103 042, e-mail sima@ig.cas.cz

Jan Zeman, Prachatická 27, 370 05 České Budějovice
tel. +420 385 347 818, +420 602 491 534, e-mail zeman@cbps.cz

analema — množina poloh slunce během roku pro danou hodinu. Protože se slunce po obloze nepohybuje rovnoměrně, někdy se „předbíhá“ a jindy „opoždjuje“; zároveň se mění jeho výška nad obzorem. Promítnutá na číselník vypadá jako nesymetrická „osmička“. Nejčastěji se vynáší pro 12 h, ale lze ji celou (nebo kvůli nejednoznačnosti pouze její polovinu) zobrazit namísto všech hodinových rysek. Tímto se automaticky zahrne oprava o časovou rovníci. Viz obr. 65.

azimut — směr a (světová strana) měřený v rovině obzoru. V naší konvenci má jih azimut 0° , západ 90° , sever 180° a východ -90° (nebo ekvivalentně 270°).

čas babylonský — počítaný od východu slunce.

čas hvězdný — rovnoměrně plynoucí čas odpovídající 1 otočce Země kolem osy o 360° nebo též oběhu vzdálených hvězd po obloze. Ubíhá rychleji než běžně užívaný střední sluneční čas: 1 hvězdný den \doteq 23 h 56 min 4 s slunečního času. Důvod je zřejmý — zeměkoule se po 23 h 56 min posune na oběžné dráze kolem Slunce a musí se pootočit ještě „o kousek“ (o 4 minuty), aby Slunce bylo ve stejném místě na obloze jako předchozí den. Na slunečních hodinách se tento čas nepoužívá.

čas italský — (též staročeský) počítaný od západu slunce předchozího dne.

čas korigovaný o délku — hodinové rysky posunuté o rozdíl zeměpisné délky stanoviště a pásmového poledníku (15°). Pak již není potřeba k času slunečních hodin přičítat opravu o délku. Často se používá na stanovištích, která jsou daleko od středoevropského poledníku. Na číselníku jej lze rozpoznat tak, že ryska pro 12 h neleží na svislici pod patou polosu.

čas letní — viz čas středoevropský letní

čas pravý místní sluneční (PMSČ) — nerovnoměrně plynoucí čas odpovídající pohybu slunce po obloze; ukazují jej sluneční hodiny. Ve 12 h PMSČ je slunce přesně na J. Středoevropský čas získáme započtením dvou oprav:

1. o zeměpisnou délku (ta je konstantní, vypisuje ji i program SHC),
2. o časovou rovníci (hodnoty se mění během roku, viz časová rovníce).

čas staročeský — viz čas italský

čas střední místní sluneční — čas odpovídající pohybu středního slunce. Na rozdíl od pravého slunečního plyne rovnoměrně.

čas středoevropský (SEČ) — střední sluneční čas středoevropského poledníku (15° v. d.). Užíváme jej v občanském životě.

čas středoevropský letní (SELČ) — posunutý o +1 h vůči středoevropskému. Bývá v platnosti od poslední březnové neděle do poslední říjnové. Platí tedy

SELČ = SEČ + 1 h. V našich zemích byl zaveden již v letech 1916 až 1918, 1940 až 1949 a potom od roku 1979.

čas světový (UT) — čas nultého (Greenwichského) poledníku. Platí SEČ = UT + 1 h.

časová rovnice — rozdíl mezi pravým a středním slunečním časem. Během roku dosahuje až 17 min. Viz tab. 33 a graf na obr. 31.

číselník — plocha (rovinná nebo i zakřivená), na níž jsou vykresleny rysky slunečních hodin. (Programem SHC lze počítat číselníky na obecně orientované rovině.)

datová křivka — projekce denní dráhy slunce na číselníku pro dané datum. Nejčastěji se vynášejí pro ekliptikální délky slunce po 30° (tj. když slunce vstupuje do znamení zvěřetníku) nebo po 90° (pro letní a zimní slunovrat $\hat{=}$ obratníky Raka a Kozoroha; jarní a podzimní rovnodennost $\hat{=}$ rovník). Někdy data odpovídají termínům, kdy den od východu do západu slunce trvá celý počet hodin (tj. v našich šířkách 8 h až 16 h).

deklinace — úhlová výška δ objektu (např. Slunce) nad rovinou rovníku. *Rovina rovníku* protíná obzor na východě a na západě a prochází ve výšce $90^\circ - \varphi$ nad jihem, kde φ označuje zeměpisnou šířku stanoviště. Na rovníku je $\delta = 0^\circ$, v severním světovém pólu (poblíž hvězdy Polárky) je $\delta = +90^\circ$. V průběhu roku se deklinace Slunce mění od $-\varepsilon$ do $+\varepsilon$, kde $\varepsilon \doteq 23^\circ 26' 20''$ je sklon rovníku vůči *rovině ekliptiky* (tj. rovina dráhy, v níž obíhá Země okolo Slunce).

ekliptikální délka slunce — poloha slunce v dráze počítaná od jarního bodu ve směru oběhu Země. Mění se s oběhem Země kolem Slunce od 0° do 360° (nulová hodnota je v okamžiku jarní rovnodennosti).

gnómon — ukazatel kolmý k rovině číselníku. Na číselníku ukazuje čas pouze konec jeho stínu (resp. stín nodu).

hodinový úhel — úhel t mezi *deklinační kružnicí* (rovinou kolmou k rovníku, která prochází stanovištěm a daným objektem, např. Sluncem) a meridiánem (rovinou místního poledníku). Počítá se kladně ve směru denního pohybu oblohy, tedy od východu na západ. Můžeme jej vyjadřovat v hodinách, ve stupních i v radiánech ($24 \text{ h} \hat{=} 360^\circ \hat{=} 2\pi \text{ rad}$).

hodiny měsíční — tabulka nebo obrázek zachycující měsíční fáze (nebo stáří Měsíce ve dnech) a určující příslušnou opravu času, který ukazují sluneční hodiny osvětlené Měsícem v noci. Pro první čtvrt je korekce rovna +6 h, pro úplněk +12 h a pro poslední čtvrt +18 h. Viz tab. 27 a obr. 80.

hodiny od východu/západu slunce — hodiny vybavené dalšími ryskami, na kterých nodus ukazuje, kolik času uplynulo od východu slunce, resp. od západu slunce předchozího dne (nebo kolik zbývá do západu). Tyto rysky spolu

s kalendáři umožňují ze známého data určit čas východu a západu slunce a délku trvání dne, to vše i při zatažené obloze!

hodiny orlojní — se stupnicí od 1 h do 24 h.

hodiny poloorlojní — se stupnicí dvakrát od 1 h do 12 h.

hodiny temporální — (též nestejně, planetní, antické, židovské) hodiny, u kterých je světlá část dne (tj. doba, kdy je slunce nad obzorem) rozdělena vždy na 12 dílů; počítají se od 6 h ranní, přes poledne (12 h) do 6 h večerní. V zimě je tedy 1 temporální hodina kratší (asi 40 min), v létě naopak delší (80 min). Takové stupnice se používaly na starověkých hodinách, ve středověku měly astrologický význam.

horizont — obzor, vodorovná rovina. Na číselníku bývá vyznačen vodorovnou čarou, která je ve stejné výšce jako nodus. Stín nodu nemůže dopadnout nad tento horizont, a proto se tam obvykle již nezobrazují žádné rysky.

kalendárium — systém datových křivek, na kterých se čte datum nebo znamení zvířetníku (v němž se právě nachází slunce), ekliptikální délka slunce, délka trvání dne apod.

kulisa — ukazatel ve tvaru destičky; ukazuje jedna její hrana.

meridián — místní poledník, tj. svislá rovina severo–jižního směru procházející stanovištěm (a také zenitem = nadhlavníkem).

nodus — kulička na ukazateli (nebo konec ukazatele, případně jiná značka), jejíž stín ukazuje na kalendáriu datum. Výjimečně jej najdeme i u hodin bez datových křivek. Pak slouží pouze pro zvýraznění stínu tenkého ukazatele, v souvislosti s nenulovým úhlovým rozměrem Slunce na obloze ($32'$) a neostrými stíny.

oprava o zeměpisnou délku — rozdíl mezi místním a pásmovým časem. Opravu vypočteme jako $\lambda - \lambda_p$, kde λ označuje zeměpisnou délku stanoviště a λ_p délku pásmového poledníku (tj. u střeoevropského 15°). Hodnotu ve stupních převedeme na minuty vynásobením $24 \cdot 60/360$.

pata ukazatele — průsečík ukazatele s plochou číselníku (místo, kde ukazatel vystupuje ze stěny).

polos — ukazatel rovnoběžný se zemskou osou. Hodiny na hodinových ryskách ukazuje celou délkou svého stínu.

pracovní doba — časový interval, po který stín ukazatele (nodu) dopadá na stupnici číselníku slunečních hodin. Můžeme ji označovat např. „VIII XII V“ (poloorlojní od 8. h ranní do 5. h odpolední, s římskými číslicemi).

rektascenze — úhel α mezi *deklináčními kružnicemi* jarního bodu a daného objektu. *Jarní bod* je určen průsečnicí rovin rovníku a ekliptiky; v tomto bodě je slunce v okamžiku jarní rovnodennosti, na obloze se nachází v souhvězdí

Ryb. Na rozdíl od *hodinového úhlu* se počítá proti směru denního pohybu oblohy (od západu na východ).

střední slunce — pomyslné slunce, které se po obloze pohybuje konstantní rychlostí. (1 sluneční den trvá 24 h, 1 rok 365,25 dní.)

stylos — viz ukazatel. (Ve starší literatuře je termín někdy používán pro ukazatel kolmý ke stěně, zde označovaný jako gnómon.)

ukazatel — nejčastěji tyčka vystupující ze zdi (nebo hrana, příp. jiný objekt), jejíž stín ukazuje na číselníku čas. Základní varianty jsou polos a gnómon, v obou případech může být opatřen nodem.

výška nad obzorem — výška h v úhlové míře. Na obzoru (horizontu) je 0° , v zenitu (nadhlavníku) $+90^\circ$, pod obzorem je záporná.

znamení zvířetníku — rozdělení ekliptiky (dráhy slunce) na 12 částí po 30° . Symboly znamení a odpovídající ekliptikální délky pro vstupy do znamení jsou v tab. 34.²²

90° Rak				
120° Lev			Blíženci	60°
150° Panna			Býk	30°
180° Váhy			Beran	0°
210° Štír			Ryby	330°
240° Střelec			Vodnář	300°
270° Kozoroh				

Tab. 34 — Znamení zvířetníku.

²² V současnosti si neodpovídají znamení a poloha Slunce v daném souhvězdí na obloze — ta je posunuta přibližně o 1 souhvězdí k západu. Příčina tkví v *precesi*, periodickém pohybu zemské osy, která v prostoru opisuje plášť kužele, s vrcholem ve středu Země, s osou kolmou k rovině ekliptiky a s vrcholovým úhlem 2ε (kde $\varepsilon \doteq 23,5^\circ$ je sklon osy vůči kolmici k rovině dráhy). Perioda činí 25 725 let, tzv. *platónský rok*. Znamení, jak je známe dnes, byla zavedena ve starověkém Recku, asi před dvěma tisíci lety. Zůstala zakotvena v kalendáři, který je spojen s ročními obdobími, a tedy s polohou rotační osy vzhledem k Slunci. Vůči vzdáleným hvězdám se však osa Země, pro dané kalendářní datum, pootočila asi o $2\,000\text{ roků}/26\,000\text{ roků} \cdot 360^\circ \doteq 30^\circ$, tj. o jedno zvířetníkové souhvězdí.

6.7 Věcný a jmenný rejstřík

Rejstřík odkazuje na stránky, kde se hovoří o obecných termínech (případná jména osob jsou zvýrazněna kapitálkami). Tučný řez písma značí odkaz na vysvětlivku ve slovníčku (kap. 6.6).

- afel: 32
analema: 228, 239, **378**
ANAXIMANDROS: 10, 14
ANDRONÍKOS Z KYRRHESTY: 16
antiboreum: 19
Antikythérský stroj: 16
APIAN, P.: 17, 28
APOLLONIOS Z PERGY: 11
ARISTARCHOS ZE SAMU: 15
astroláb: 311
azimut: 41, 232, 249, 267, **378**
BEDA CТIHOДNÝ: 16
CASSINI, G. D.: 18
CD-ROM: 39
čas babylonský: **378**
čas hvězdný: 312, **378**
čas italský: **378**
čas korigovaný o délku: 227, 228, 242, 319, **378**
čas letní: **378**
čas od východu/západu slunce: 257, 258
čas pásmový: 32, 242
čas pravý místní sluneční (PMSČ): 32, 239, **378**
čas staročeský: 311, **378**
čas střední místní sluneční: 32, 239, 242, **378**
čas střeoevropský letní (SELČ): **378**
čas střeoevropský (SEČ): 242, 261, **378**
čas světový (UT): **379**
časová rovnice: 32, 227, 239, **379**
číselník: 9, 42, **379**
datová křivka: 4, 262, **379**
DE DONDI, G.: 17
deklinace: 230, 231, 239, **379**
denní dráha Slunce: 32
DÜRER, A.: 17
ekliptika: 239, 241, 312
ekliptikální délka slunce: **379**
eliptičita: 239
ENGELBRECHT, A.: 286, 322, 324, 398
ENGELBRECHT, J.: 42, 286, 292, 309, 398
ERATOSTHENÉS Z KÝRÉNY: 11, 15
evidenční číslo: 41, 356
excentricita: 250
fáze Měsíce: 251, 312
FLAMSTEED, J.: 18
formulář: 40
gnómon: 10, **379**
Goseck: 12
HASSAN, A. AL MARRAKUSHI: 17
hemicyklum: 19
historie: 9
hodinový úhel: 32, 251, **379**
hodiny analematické: 249, 286
hodiny analemické: 245
hodiny antické: 19, 20, 260, **380**
hodiny arabské: 25
hodiny digitální: 18
hodiny diptychové: 30
hodiny egyptské: 10
hodiny ekvinokciální: 260
hodiny gnomonicky chybné: 319
hodiny horizontální: 35
hodiny horizontální duté polokulové: 11
hodiny islámské: 25
hodiny kanonické: 22
hodiny kulové: 261
hodiny kuželové: 20
hodiny měsíční: 250, **379**
hodiny nestejně: 260, **380**
hodiny od východu/západu slunce: 4, **379**
hodiny orlojní: **380**
hodiny párové: 230
hodiny planetní: 312, **380**
hodiny polární: 35
hodiny polární válcové: 35
hodiny polední: 226, 262
hodiny poloorlojní: **380**
hodiny prstencové výškové: 30
hodiny přenosné: 12, 286
hodiny rohové: 230
hodiny rovníkové: 35
hodiny rovnoměrné: 260

hodiny selské: 29
 hodiny severní: 237
 hodiny štěrbinové: 226
 hodiny temporální: 12, 226, 260, 261, 285, **380**
 hodiny vertikální: 11, 35, 319
 hodiny vícenásobné: 230
 hodiny vláknové: 226
 hodiny zrcadlové: 309, 399
 hodiny židovské: 260, **380**
 horizont: **380**
 chronogram: 4, 278
 internetová databáze: 39
 Jaipur: 31
 kalendárium: **380**
 katalog: 41, 206
 KEPLER, J.: 305, 396
 Keplerovy zákony: 32, 239
 kompas: 12, 30, 286
 kulisa: **380**
 kulminace: 241
 kuželosečky: 11
 kvadrant: 28
 LALANDE, J. J.: 18
 legenda: 41
 meridián: 251, **380**
 Měsíc: 250
 MIKULÁŠ Z KADANĚ: 311, 394
 modlitby: 25
 nebeská sféra: 36
 nodus: 239, **380**
 odsluní: 32
 oprava o zeměpisnou délku: **380**
 orientace: 199, 221
 orloj: 24, 311
 pata ukazatele: 319, **380**
 perihel: 32
 PEURBACH, G.: 17
 platónský rok: 381
 počet hodin: 198, 219
 pohyby Země: 32
 polos: 12, 319, **380**
 pracovní doba: **380**
 pravé poledne: 231
 pravé slunce: 241
 precese: 381
 přísluní: 32
 přístup k hodinám: 42, 205, 222
 PTOLEMAIOS: 16
 rektascenze: 241, **380**
 rok vzniku: 201, 221
 rovník: 241
 rovnodennost: 32, 242
 rozměr hodin: 202
 rozsah činnosti: 230, 237
 sentence: 277
 SHC: 316
 siderická oběžná doba: 250
 signace: 321
 skafé: 11
 sklon osy: 11, 239
 slunovrat: 33, 242
 STANSEL, V.: 296, 301, 395
 Starý zákon: 14
 stáří Měsíce: 251
 statistika: 198, 219
 stav hodin: 42, 201, 222
 STEPLING, J.: 287, 301
 Stonehenge: 10, 12, 13
 STRNAD, A.: 287, 313, 394
 střední slunce: 241, **381**
 stylos: **381**
 SU SUNG: 17, 23
 synodická oběžná doba: 250
 ŠINDEL, J.: 311, 394
 THABIT IBN QURRA: 16
 THALÉS MÍLÉTSKÝ: 14
 TOSCANELLI, P.: 17
 TYCHO BRAHE: 300, 395
 typ hodin: 42, 198, 220
 ukazatel: 9, 42, 199, 221, **381**
 umístění hodin: 203, 223, 267
 úplnost katalogu: 205, 220
 Věž větrů: 11, 16, 20, 270
 VITRUVIUS: 16
 vročení: 277
 výška hodin nad zemí: 203
 výška nad obzorem: **381**
 výzdoba: 270
 vzhled hodin: 42, 203, 222
 znamení zvířetníku: 264, **381**

6.8 „Sluneční hodiny“ v různých jazycích

Překlady sousloví „sluneční hodiny“ byly upraveny podle [133]. Seznam může být užitečný zejména při hledání informací o zahraničních hodinách na Internetu.

afrikánština	Afrikaans	<i>Sonwysers</i>
angličtina	English	<i>sundial</i>
arabština	Arabian	ساعة شمسي, <i>sa'a shamsiyya</i>
baskičtina	Basque	<i>Ēguzki-erloju</i>
bulharština	Bulgarian	СЛЪНЧЕВ ЧАСОВНИК, <i>slnčev časovnik</i>
čeština	Czech	<i>sluneční hodiny</i>
čínština	Chinese	日晷, <i>ri gui</i>
dánština	Danish	<i>solur</i>
esperanto	Esperanto	<i>Sunhorloĝo</i>
estonština	Estonian	<i>päikesekell</i>
finština	Finnish	<i>aurinkokello</i>
francouzština	French	<i>cadran solaire, gnomon</i>
holandština	Dutch	<i>zonnewijzer</i>
hindština	Hindi	<i>dhupghadi</i>
indonézština	Indonesian	<i>Meridian</i>
italština	Italian	<i>orologio solare, meridiana</i>
japonština	Japanese	日時計, <i>hidokei</i>
katalánština	Catalan	<i>rellotge de sol</i>
korejština	Korean	해시계, <i>haesigyŕ</i>
litevština	Latvian	<i>sauls pulkstenis</i>
lotyšština	Lithuanian	<i>sauls laikrodis</i>
maďarština	Hungarian	<i>napóra</i>
malajština	Malaysian	<i>jam matahari</i>
němčina	German	<i>Sonnenuhr</i>
norština	Norwegian	<i>solskive, solur</i>
perština	Persian	<i>sa'ate AftAbiy, sa'ate churschiydiy</i>
polština	Polish	<i>zegar słoneczny</i>
portugalština	Portuguese	<i>relógio de sol, quadrante solar</i>
rétorománština	Rhaeto-Romanic	<i>Sulagl</i>
rumunština	Romanian	<i>Cadran solar</i>
ruština	Russian	СОЛНЕЧНЫЕ ЧАСЫ, <i>solněčnyje časy</i>
řečtina	Greek modern	ηλιακό ρολοί, <i>Heliako roloi, Heliako orologio</i>
slovenština	Slovak	<i>slnečné hodiny</i>
srbština	Serbian	СУНЧАНИЦА, <i>sunčanica</i>
španělština	Spanish	<i>reloj de sol, cuadrante solar</i>
švédština	Swedish	<i>solur, solvisare</i>
tamilština	Tamil	<i>suriya kadiharam</i>
turečtina	Turkish	<i>günes saati</i>

6.9 Literatura

6.9.1 Monografie

- [1] Adamuv, P.: *Slunečné hodiny na Slovensku*. Východoslovenské vydavateľstvo, Košice, 1980.
- [2] Andrlé, P.: *Základy nebeské mechaniky*. Academia, Praha, 1976.
- [3] Beránková, R.: *Dokumentace a hodnocení slunečních hodin v Západočeském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1984.
- [4] Davies, P.: *O čase*. Motýl, Bratislava, 1999.
- [5] Dvořák, J.: *Soupis a dokumentace slunečních hodin v okresech Jihlava, Jindřichův Hradec, Pelhřimov*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1984.
- [6] Jirásko, J. aj.: *Sluneční hodiny*. Agentura Říše hvězd, Praha, 1998.
- [7] Kyselová, J.: *Dokumentace a hodnocení slunečních hodin v Jihočeském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1985.
- [8] Lenfeld, J.: *Sluneční hodiny ze sbírek UPM v Praze*. Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 1984.
- [9] Martínková, I.: *Dokumentace a hodnocení slunečních hodin ve Východočeském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1987.
- [10] Michal, S.: *Hodiny (od gnómonu k atomovým hodinám)*. SNTL, Praha, 1987.
- [11] Navrátil, M., Nováková, D.: *Sluneční hodiny v Hradci Králové*. Povětroň S1/2001, Hradec Králové, 2001, (<http://www.astrohk.cz/ashk/povetron/>)
- [12] Pastušková, I.: *Dokumentace a hodnocení slunečních hodin v Severomoravském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1991.
- [13] Pěnkava, V.: *Soupis a hodnocení slunečních hodin v Jihomoravském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1986.
- [14] Polák, B.: *Přenosné sluneční hodiny*. Academia, Praha, 1990.
- [15] Polák, B.: *Staropražské sluneční hodiny*. Academia, Praha, 1986.
- [16] Příhoda, P.: *Sluneční hodiny*. Horizont, Praha, 1983.
- [17] Příhoda, P. aj.: *Hvězdářská ročenka 2003*. Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy v koedici s Astronomickým ústavem AV ČR a Petr Sojka, PRPEEZ know-how, Praha, 2002.
- [18] Pulcmanová, D.: *Dokumentace a hodnocení slunečních hodin ve Středočeském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1984.
- [19] Slouka, H.: *Astronomie v Československu*. Osvěta, Praha, 1952.
- [20] Sluková, L.: *Dokumentace a hodnocení slunečních hodin v Severočeském kraji*. Nepublikovaná diplomová práce, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 1986.
- [21] Šimr, V.: *Pojďte s námi stavět sluneční hodiny*. SNTL, Praha, 1989.
- [22] Vanýsek, V.: *Základy astronomie a astrofyziky*. Academia, Praha, 1980.
- [23] Ward, R. R.: *Živé hodiny*. Mladá fronta, Praha, 1980.

6.9.2 Články

- [24] Bělohávek, M. aj.: *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV — západní Čechy*. Svoboda, Praha, 1985.
- [25] Brož, M.: *Sluneční hodiny (2) — Jablonné nad Orlicí*. Povětroň 4/2001, s. 8, Hradec Králové, 2001.
- [26] Di Cicco, D.: *Photographing the Analemma*. Sky & Telescope 3/2000, s. 135–140.
- [27] Druga, L.: *Medzinárodná konferencia o slnečných hodinách*. Kozmos 2/2003, s. 17–18.
- [28] Fischer, K.: *Die Sonnenuhrenmacher Engelbrecht in Beraun*. Neu Uhrmacher Zeitung 1/1963, Ulm, 1963.

- [29] Fröhlich, J.: *Kde najdete sluneční hodiny*. Naše noviny, týdeník pracujících ČZM a občanů strakonického okresu, regionální příloha Magazin, 8. 11. 1984.
- [30] Fryš, K.: *Sluneční hodiny (4) — Choceň*. Povětroň 3/2002, s. 19, Hradec Králové, 2002.
- [31] Gloser J., Holomý Z.: *Svitavsko*. Hradec Králové, Kruh, 1980.
- [32] Halík, T.: *Hospital Kuks. Památky umělecké v Bellémě. Kuks za doby hraběte Fr. Ant. Sporcka*. Dvůr Králové nad Labem, 1908, 1910, 1911.
- [33] Hokeš, E. S., Krebsová, B.: *Joseph Needham o sobě*. Nový Orient 3/1970, Orientální ústav ČSAV.
- [34] Horyna, M., Royt, J., Hyhlík, V.: *Křtiny — Poutní kostel Jména Panny Marie*. Církevní památky 13, Historická společnost Starý Velehrad, Olomouc, 1994.
- [35] Kohl, L., 1808
- [36] König, J.: *Čtení o Berouně*. Beroun, 1965.
- [37] Křivský, P., Polák, B.: *Sluneční hodiny a zahrada slunečních hodin na Strahově*. Stoletá Praha XIII, sborník Pražského střediska památkové péče a ochrany přírody, Panorama, Praha, 1983, s. 167.
- [38] *Mitteilungen zur Volks und Heimatskunde des Schönhengster Landes*. Výroční zpráva Muzejního spolku. 1916, s. 185.
- [39] Mucha, L.: „Nové“ pražské sluneční hodiny. Přednáška na XII. sympoziu Z dějin geodézie a kartografie, Národní technické muzeum, Praha, 1994.
- [40] Najser, P., Soumar, J., Helebrant, J.: *Praha astronomická*. Kartografie Praha, Praha, 1996.
- [41] Navrátil, M.: *Sluneční hodiny (1) — Jaroměř*. Povětroň 2/2001, s. 18, Hradec Králové, 2001.
- [42] *Nevíte o slunečních hodinách?* Seriál článků, páteční přílohy Náš domov, ZN noviny, 1994.
- [43] Nosek, M.: *Prstencové sluneční hodiny*. Povětroň 4/2002, s. 19, Hradec Králové, 2002.
- [44] Památkový ústav Pardubice, fotografie č. 658 z r. 1963, č. 7409 a 7410, č. 95171 z r. 1985.
- [45] Parma, J. B.: *Proměny slunečních hodin*. Lidová demokracie, 20. 7. 1971.
- [46] Parma, J. B.: *Za slunečnými a měsíčními hodinami*. Lidová demokracie, 12. 7. 1975.
- [47] Polák, B.: *Příspěvek k historii řízení Pražského orloje*. In: Staletá Praha XVI, Panorama, Praha, 1986.
- [48] Polák, B.: *Nástěnné hodiny Klementina*. Rozpravy NTM 83. Z dějin geodézie a kartografie 1, Národní technické muzeum, Praha, 1981, s. 8–117.
- [49] Polák, B.: *Hranolové sluneční hodiny na Malvazinkách v Praze*. Rozpravy NTM 83. Z dějin geodézie a kartografie 2, Národní technické muzeum, Praha, 1982, s. 114–117.
- [50] Polák, B.: *Sluneční hodiny v bývalém klášteře karmelitánů na Malé Straně*. Rozpravy NTM 83. Z dějin geodézie a kartografie 2., Národní technické muzeum, Praha, 1982, s. 120–123.
- [51] Polák, B.: *Gnómonická památka na Malvazinkách v Praze*. Památky a příroda, časopis Státní památkové péče a ochrany přírody 9/1982, s. 541–542.
- [52] Polák, B.: *Nástěnné sluneční hodiny Engelbrechtů*. Dějiny věd a techniky 14/1981, 3, Academia, Praha, s. 157–166.
- [53] Polák, B.: *Několik připomínek k restaurování slunečních hodin*. Památky a příroda, časopis Státní památkové péče a ochrany přírody 7/1982, s. 405–407.
- [54] Polák, B.: *Sluneční hodiny na Pražském orloji*. Rozpravy NTM 100. Z dějin geodézie a kartografie 4., Národní technické muzeum, Praha, 1985, s. 119–121.
- [55] Polák, B.: *Sluneční hodiny na zámku v Lítomyšli*. Lidé a země 11/1987, Praha, s. 523–525.
- [56] *Tip na výlet*. Maximagazín, deník Bohemia, červenec 1997.
- [57] Tuppy, J.: *Mitteilungen zur Volks und Heimatskunde des Schönhengster Landes*. 1917.
- [58] Segeth, K.: *Nezanikne Pyram?* Lidé a země 31/1982, s. 52.
- [59] Státní archiv Praha, matrika M2–1/18, M2–1/281.

- [60] Šíma, Z.: *Zpráva o rekonstrukci slunečních hodin na budově ČNR*. 1996.
- [61] Šíma, Z.: *Stručná zpráva o rekonstrukci slunečních hodin v Břevnovském klášteře*. 1991.
- [62] Šlechtová, A.: *Státní hvězdárna — inventář archivního fondu*. Ústřední archiv ČSAV, Praha, 1981.
- [63] Šolc, M.: *Zpráva o rekonstrukci slunečních hodin na Révovém nádvoří Klementina*. 1991.
- [64] Šolc, M.: *Zpráva o rekonstrukci slunečních hodin na Astronomické věži Klementina*. 1996.
- [65] *Žáci škoie*. Seriál Nevíte o slunečních hodinách? ZN noviny, 18. 11. 1994.

6.9.3 Zahraniční publikace

- [66] *Cadrans de Turquie et de Tunisie*.
(<http://www.ens-lyon.fr/RELIE/Cadrans/Musee/Kairouan/Turque.htm>)
- [67] *Cadrans Solaire Français Catalogués*. Société Astronomique de France, Paris, 1998.
- [68] Cittert-Eymers, J. G. van, Hagen, M. J.: *Zonnewijzers aan en bij gebouwen in Nederland*. De Walburg pers, Zutphen, 1984.
- [69] Del Favero, E., Garetti, C.: *Meridiane dei Comuni d'Italia. Catalogo-Guida dei quadranti solari italiani*. Unione Astrofili Italiani, 2001.
- [70] Dusil, G.: *Sonnenuhren in Sachsen*. Freundeskreis Sonnenuhren in Sachen, Dresden, 1993.
- [71] Folco, F.: *Meridiane in provincia di Savona*. Savona, 1995.
- [72] Gillispie, Ch. C. (editor): *Dictionary of Scientific Biography*. Charles Scribner's Sons, New York, 1970.
- [73] Homet, J.-M., Rozet, F.: *Cadrans Solaire du Briançonnais*. Édisud, Aix-en-Provence, 2001.
- [74] Howse, D.: *Greenwich time and the longitude*. Philip Wilson Publishers, London, 1997.
- [75] Keszthelyi, S.: *Napórak Magyarországon. A rögzített napórak katalógusa*. Magyar Csillagászati Egyesület, Budapest, 1998.
- [76] Lloyd, S. A.: *Ivory Diptych Sundials 1570–1750*. Harvard University Press, Cambridge, 1992.
- [77] Mayer, B.: *Touring the Jai Singh Observatories*. Sky and Telescope 7/1979.
- [78] Oyen, P.: *Zonnewijzers in Vlaanderen*. 1994.
- [79] Philipp, H., Roth, D., Bachmann, W.: *Sonnenuhren Deutschland und Schweiz*. Deutsche Gesellschaft für Chronometrie, Stuttgart, 1994.
- [80] Phillips, T.: *The Antikythera Mechanism I*.
(<http://www.math.sunysb.edu/~tony/whatsnew/column/antikytheraI-0400/kyth1.html>)
- [81] Powers, P.: *The Fixed Dial Register*. The British Sundial Society, 2000.
- [82] Rau, H., Zenkert, A.: *Katalog der ortsfesten Sonnenuhren. Teil 1. Brandenburg und Berlin*. Berlin, 1991.
- [83] Rau, H., Zenkert, A.: *Katalog der ortsfesten Sonnenuhren. Teil 2. Mecklenburg-Vorpommern*. Berlin, 1992.
- [84] Sca, G., Stroppa, P.: *Meridiane e orologi solari*. Il Castello, Milano, 1992.
- [85] Schwarzwinger, K.: *Katalog der Ortsfesten Sonnenuhren in Österreich*. Österreichischer Astronomischer Verein, Wien, 1993.
- [86] Sudgen, K.: *Stonehenge and Avebury*. Pitkin Unichrome, Andover, 2002.
- [87] Tadić, M.: *Catalogue of the antic and the middle ages sundials in Yugoslavia*. Sarajevo, 1988.
- [88] *The BSS Sundial Glossary*. (<http://www.sundialsoc.org.uk/glossary/index.html>)
- [89] Turner, A.: *L'Heure en Égypte ancienne*. Musée des arts et métiers, Paris, 2001.
- [90] Vornholz, D.: *Bremer Sonnenuhren*. Bremen, 1995.
- [91] Wolfschmidt, G.: *A Historian Looks at Astronomy in the Classroom*.
(<http://math.uni-hamburg.de/math/ign/xyz/ca00-v5.htm>)

- [92] Zenkert, A.: *Katalog der ortsfesten Sonnenuhren in der DDR*. Berlin, 1984.
- [93] Zinner, E.: *Alte Sonnenuhren an europäischen Gebäuden*. F. Steiner Verlag, Wiesbaden, 1954.
- [94] Zinner, E.: *Deutsche und niederländische astronomische Instrumente*. München, 1967.

6.9.4 Internetové databáze

- [95] *British Sundial Society*. (<http://www.sundialsoc.org.uk>)
- [96] Brož, M. aj.: *Sluneční hodiny v České republice a na Slovensku*. (http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html)
- [97] Cañones A. J.: *Relojes de Sol de la Región de Murcia (España)*. (<http://webs.ono.com/usr002/andana/>)
- [98] Cornec, J.-P.: *Cadrans solaires de Bretagne*. (<http://perso.wanadoo.fr/jean-paul.cornec/>)
- [99] Dengler, J.: *Sundials in Berlin and around*. (<http://www.surveyor.in-berlin.de/sundials/>)
- [100] Igras, K.: *Zegary Stoneczne w Polsce*. (<http://republika.pl/sundial/>)
- [101] Igras, K., Egert, M.: *Zegary Stoneczne*. (<http://www.zegarystoneczne.pl>)
- [102] *Il Censimento Nazionale dei Quadranti Solari Italiani*. (<http://quadrantisolari.uai.it>)
- [103] Gotteland, A., Camus, G.: *Cadrans Solaires de Paris*. (<http://www2.iap.fr/saf/csmpl/>)
- [104] Harley, M. J.: *Sundials in Ireland*. (<http://www.sundials-ireland.com>)
- [105] Keszthelyi, S. aj.: *Napórak Magyarországon*. (<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/termesz/csillag/naporak/html/index.htm>)
- [106] *La Commission des Cadrans solaires du Québec*. (http://cadrans_solaires.scg.ulaval.ca)
- [107] Lindner, P.: *Astronomischer Verein Hoyerswerda e. V.* (<http://home.arcor.de/peter.lindner/sundials.htm>)
- [108] Maes, F.: *Frans Maes' Sundial site*. (<http://www.biol.rug.nl/maes/zonnewijzers/welcome-e.htm>)
- [109] *North American Sundial Society*. (<http://sundials.org>)
- [110] Oyen, P.: *Inventaris Zonnewijzers in Vlaanderen*. (<http://www.patric.oyen.bewoner.antwerpen.be>)
- [111] *Reloj Andalusi*. (<http://inicia.es/de/RELOJANDALUSI/>)
- [112] Roth, D.: *Sonnenuhren — Deutschland und Schweiz*. (<http://www.infraroth.de/katalog.html>)
- [113] Schwarzingger, K.: *Katalog der ortsfesten Sonnenuhren in Österreich*. (<http://www.sundials.co.uk/deutsch/katade.htm>)
- [114] *Societat Catalana de Gnomònica*. (<http://www.gnomonica.org>)
- [115] *Sundials on the Internet*. (<http://www.sundials.co.uk>)

6.9.5 Programy pro návrh číselníku

- [116] Blateyron, F.: *Shadows*. (<http://www.cadrans-solaires.org>)
- [117] Brož, M.: *SHC | Návrh číselníku slunečních hodin*. (http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html)
- [118] Berrington, R.: *Bob's "Make your own sundial" page*. (<http://www.astro.indiana.edu/personnel/rberring/sundial.html>)
- [119] Hollan, J.: *SunDial*. (<http://astro.sci.muni.cz/pub/hollan/programmes/sundials/sundials.html>)
- [120] *You Can Make a Sundial!* (<http://www.cyberspace.org/~jh/dial/>)

6.9.6 WWW odkazy

- [121] *Asociación de Amigos de los Relojes de Sol*. (<http://www.relojesdesol.org>)
- [122] Bertemes, F. aj.: *Archäologie Multimedial*.
(<http://www.praehist.uni-halle.de/goseck/>)
- [123] Budd, C. J., Sangwin, C. J.: *Analemmatic sundials: How to build one and why they work*.
(<http://plus.maths.org/issue11/features/sundials/>)
- [124] *Cadrams Solaires*. (<http://www.ens-lyon.fr/RELIE/Cadrams/>)
- [125] *Deutsche Gesellschaft für Chronometrie e. V.*
(<http://www.dg-chrono.de>)
- [126] *Digital Sundials International*. (<http://www.digitalsundial.com>)
- [127] *Interactive map of Prague*. (<http://www.mapy.cz>)
- [128] Koutný, R.: *Horologium — konstrukce slunečních hodin*.
(<http://sweb.cz/RomanKoutny/>)
- [129] Lee, H.: *Development of Sundials in Ancient Civilizations*.
(<http://www.math.sfu.ca/histmath/Special/Introduction.htm>)
- [130] Marek, P.: *Sluneční hodiny a archeoastronomie*. (<http://slunecnihodiny.wz.cz>)
- [131] *Národní technické muzeum*. (<http://www.ntm.cz>)
- [132] Nosek, M.: *Sluneční hodiny*. (<http://www.slunecni-hodiny.webzdarma.cz>)
- [133] Roth, D.: *Sundial links*. (<http://www.infraroth.de/slinks.html>)
- [134] Sawyer, F. W.: *Of Analemmas, Mean Time, and the Analemmatic Sundial*.
(<http://www.longwoodgardens.org/Sundial/Analemma.html>)
- [135] Schreiner, M.: *Bernhardtsche Präzisions Sonnenuhr*.
(<http://www.praezisions-sonnenuhr.de>)
- [136] Schwarzingger, K.: *Sonnenuhren in Österreich*. (<http://members.aon.at/sundials/>)
- [137] *Société Astronomique de France. Commission des Cadrams Solaires*.
(<http://www.iap.fr/saf/comcadra.htm>)
- [138] de Vries, F. J.: *De Zonnewijzerkring*. (<http://home.iae.nl/users/ferdv/>)
- [139] Urschel, B.: *Analemma*. (<http://www.analemma.com>)
- [140] Weiss, P., Weissová A.: *Sluneční hodinářství*. (<http://czech-web.cz/~hela/hodiny/>)

Summary

Individual monuments and works of art are commonly recorded in countries having long cultural traditions. A sundial could be thought as one of these artefacts. However, there were none such recorded in the Czech Republic until 80'.

The idea to document the country's sundials, to evaluate them and to create a list of fixed sundials was first suggested by Charles University, Faculty of Natural Sciences in Prague. Students, led by RNDr. Ludvík Mucha, finished their outstanding work in 1990. The total number of sundials ascertained at that time was 1202. Unfortunately, their results were not published.

A database of sundials has to be up to date, complete and last, but not least, has to be accessible to the broader public and to every interested party. Despite the lack of a sundial society in our country, there are, nevertheless, several enthusiasts. Proof of this can be seen from the following catalogue.

Recording sundials in Bohemia, Moravia, Silesia and Slovakia is maintained and existing records are continuously refined. The newest data are on the Internet:

http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html

If you know of the existence of any sundials, which are not listed in the catalogue, if you have more precise information about today's sundials, or if you have any suggestions or comments on the catalogue, please contact us at this address:

Ing. Miloš Nosek
Mandysova 1408
500 12 Hradec Králové
Czech Republic
E-mail: hodiny@seznam.cz

Contents list

In Chapter 1, Section 1.1 we briefly review the history of time measurement and the development of sundials. Section 1.2 deals with the diurnal and seasonal motions of the Sun, basic principles and the types of sundials.

Chapter 2 is the catalogue of sundials, the main part of the book. (You can find an Index to the catalogue in Section 6.) The catalogue contains 2488 records. We also present statistics of the sundials (ie. numbers in districts, numbers of dial and indicator types, etc.). Both the catalogue and the corresponding statistics are divided into two parts — the Czech and Slovak Republics. The enclosed CD-ROM holds an electronic version of the catalogue (in HTML, PostScript, PDF, DBF formats) and 4864 images of sundials.

Chapters 3 and 4 draw attention to the most interesting and the most beautiful sundials (though they may not be the best known ones). There is a group of “Best Sundials” in Section 3.1. The next sections are organized according to the following topics: multiple sundials, North facing sundials, Moon-dials, sundials with analemmas, other unusual dials (from the point of the gnomonics), curious locations, elements of decoration and common inscriptions on Czech sundials.

Chapter 4 is devoted to the description of sundials, particularly in Moravská Třebová, Dvůr Králové nad Labem and Prague. Two groups of sundials are also of interest to us: (i) those constructed during 18./19. century by Johann and Antonius Engelbrecht and (ii) those located near to astronomical observatories.

Construction (and reconstruction) of sundials is the topic of Chapter 5. Firstly, a simple method for drawing hour-lines is described and then a complex sundial design software package SHC is presented (it is too available on the CD-ROM).

The last Chapter 6 contains a list of sundials (sorted by districts), indices of locations and names, maps together with a vocabulary of terms and a list of references.

English index to the catalogue

Sundial records are ordered alphabetically by the address. Every record has this form:

address (locality, street no.) [district, postcode, geographical latitude, longitude] description of the location; notices

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

Individual cells are ordered in the following way (the same numbers are in the catalogue header):

0. the sequence number in the catalogue
1. the catalogue key number (in the form: state abbrev., district abbrev., incremental number; it is used in maps)
2. the approach to the sundial (Tab. 6)
3. the rating of state of the sundial (Tab. 3)
4. the year of rise (‘?’ is behind an estimated datum)
5. the year (or month/year) of the state verification
6. the astronomical azimuth of the normal to the wall, ie. counted from the South (a wall oriented towards the South has 0° , towards the West has 90°); or an abbreviation of the cardinal points: J – South, Z – West, S – North, V – East, etc.
7. the height above the ground (meters)
8. the (maximal) size of the sundial (meters)
9. the type of the sundial (Tab. 1), each sundial can be of one type only
10. the type of the indicator (Tab. 4)

11. the type of the dial (Tab. 2), one sundial can have a dial with more attributes
12. the range of the dial (hours); it is possible to distinguish between roman and arabic numbers
13. the appearance of the sundial (Tab. 5)

We use abbreviations for some items, due to lucidity, which are explained in the following tables:

–	unknown
S	vertical
V	horizontal
R	equatorial
P	polar
PP	ring polar
PJ	southern polar
K	spherical
E	“extra”
Y	symbol only
O	horologe

Tab. 1 — The sundial types.

C	numbers
Z	labels
R[0–9]	tics (every 1/number h)
O	1 – 24
P	1 – 12
L	summer time
D[0–9]	date lines, number
A	analemma
S	“special”
G	gnomonic error

Tab. 2 — The dial types.

–	unknown
V	excellent
D	good
P	damaged
PZ	severly damaged
U	only indicator
C	only dial
Z	destroyed sundials
X	planned sundials

Tab. 3 — The state.

–	unknown
P	oblique (polos)
PN	oblique with nodus
K	vertical
KN	vertical with nodus

Tab. 4 — The indicator types.

–	no specialities
N	sign
V	graphically interesting

Tab. 5 — The appearance.

–	unknown
D	good
O	restricted
V	entrance fee
F	visible

Tab. 6 — The approach.

Prague Sundial Trail

Miroslav Brož

This sundial trail will guide you through the heart of the Old Prague, where you can see over 20 splendid sundials. Some of them are situated on famous historical buildings, churches or monasteries. Not all of them can be spotted easily — it is worth having this guide, a good map of the Prague center and, of course, a camera with a telephoto lens.

Our trip takes at most one whole day. The trail starts at Prague’s main railway station and ends at the Štefánek Observatory on Petřín hill. (See a map on [127].) You will have to walk most of the 7-km path. Twice or three times you can use public transport to visit sundials at places farther from the town center. We selected mainly sundials on public places, where you will not need any permission to enter or to photograph. Optionally, you may want to visit the Astronomical

Tower in the Klementinum, Ledeburská Garden or the Štefánik Observatory — in all these an entrance fee has to be paid.

(1) Let's start the route at the main railway station, where a lot of Prague's visitors arrive. The nearest sundial is in *Jindřišská Street no. 939/20*. Walk 300 m to the North-West, directly out of the station, until you reach a tram railway. Turn left, walk another 200 m along the railway and look for the Baťa shoe-shop on your left side. Unfortunately, the sundial is not visible from the street, you must enter the court. This sundial is vertical, South-East declining, with an oblique gnomon and a nodus. Numbers and lines denote hours from 4 to 12. The outlines probably were of hyperbolic shape in the past (prior to a reconstruction in 2001), but they are general curves today and thus the calendar does not work properly.

(2) The second stop is Old Town Square (Staroměstské náměstí): continue by Jindřišská Street to Wenceslas Square (Václavské náměstí), turn right and walk down the square, via Na můstku and Melantrich Streets.²³ You should stop just in the front of the *Prague Astronomical Clock* (Pražský orloj) (Figure 133).

The instrument was manufactured in 1410 by Master Mikuláš of Kadaň, the designer was Jan Ondřejů, called Šindel (1375–1445). As with all middle-age clocks, it had to be equipped with a sundial to set the precise time. None has survived to today, but two dials were visible at the beginning of the 20th century (Figure 135). They were installed during the reconstruction of the clock in 1790, led by the director of the Klementinum observatory Antonín Strnad (1749–1799), who probably was the designer of the sundials too. Even before, in the 16th century, there were situated two sundials, positioned a little bit lower, at the level of the bottom dial, not at the level of the Apostles windows.

What does the astronomical clock show? The hour finger, with a golden hand and a symbol of the Sun, shows (i) the *Central European Time* (on Roman numbers on the fixed dial), (ii) *Italian hours*, ie. time left from the sunset of the previous day (on Gothic numbers on the outer movable dial) and (iii) *planetary hours* (on the gold bows with black Arabic numbers). The last ones are of unequal length, because the time-span, when the Sun is above the horizon, is always divided to 12 parts, regardless of the different lengths of a “white” day in different seasons. The hand with a star shows the *sidereal time* (on the dial with Roman numbers). It is firmly connected with the gold eccentric circle — the ecliptic. The *signs of zodiac*, in which the Sun and the Moon are currently located, are clearly visible on the ecliptic. The symbol of the Sun is connected with both the hour hand and the circumference of the ecliptic, which rotates faster (approximately by 4 minutes per day). Thus the solar symbol orbits the ecliptic once per year. It is located nearer the dial center (ie. lower in the sky) during winter months and, to the contrary, farther away (ie. higher) during summer months. The area of the dial is divided into three

²³ There is a memorial plaque of Marcus Marci de Kronland (1595–1667) in Melantrich Street.

coloured parts: the light blue denotes the daylight sky, the purple denotes nightfall and twilight, the black colour represents the night. All these help one to read the *azimuths and altitudes* of celestial bodies and the times of their *rising and setting*. The black field does not reach the dial border, which corresponds to the situation, that an astronomical night does not set in our country. One can also recognize the *phase of the Moon*. An ingenious mechanism inside the half silver-painted ball forces its rotation once per synodic month by daily motion of the hand with the Moon “upwards and downwards”. There is a circular painted calendar below the astronomical clock. It rotates once per year and an arrow on the top indicates the *current day*.

(3) Another dial, rather unusual, is a few tens of metres to the North-East from the clock — the *Meridian of Prague* is marked on the pavement (Figure 121). The Mariánský column, which stood in the middle of the square, served as a gnomon. Sadly, it was demolished in 1918, during the period when Czechoslovakia was founded.

You may also visit the Týn Church, on the Eastern side of the square, where Tycho Brahe (1546–1601) is buried. His tomb is inside the church.

(4) The highest concentration of sundials in the Czech Republic is surely at the Jesuit College of St. Clement (the *Klementinum*), now the housing of the National Library. Walk from the Prague clock West to the Small Square and turn right and then left to Linhart Street. Enter the main gate of the Klementinum.

Only 3 out of the 5 courts are publicly accessible. You can see two East facing sundials through railings on the *Economic Court* (Hospodářský dvůr), at the third floor level. Another two South facing dials are barely visible. They are dated back to 1658–1662 (as inscriptions confirm); it is not sure, that their author was Jesuit astronomer Valentin Stansel (1621–1705). Most of sundials are richly painted (they display biblical motifs) and moreover, they are gnomonically interesting. Eg. the right Eastern dial on the Economic Court (Figure 122) indicates time from the most recent sunset (so called Italian hours). Its calendar consists of 3 declination curves for solstices and equinoxes. The Latin inscriptions read: “NON SOLO PANE VIVIT HOMO” (“A man does not live of bread only”) and “ET VERBUM CARO FACTUM EST” (“A word becomes a body”).

(5) Let us inspect the *Astronomical Tower*. It was built as a look-out tower in 1722, when František Retz (1730–1750) was the head of the monastery. Astronomical instruments were installed and regular astronomical observations began much later — in 1750s. The observatory was firstly led by Josef Stepling (1716–1778).²⁴

A complete sundial is visible on the Eastern wall (Figure 123), a style without a dial is on the opposite side. In the past there was probably a sundial also on the

²⁴ The most important discovery in the Klementinum was held in 1889–1890: approx. 10 m motion of the spin axis in the Earth’s body was recognized.

Southern side and possibly even on the Northern one. The Eastern sundial differs from the other sundials in the Klementinum by its ornamental decoration.

However, the most compelling sundial is hidden inside the tower: a noon aperture sundial (Figure 124), the most precise in Bohemia. (If you would like to see it, you should note that the opening hours are from March to September, Mon–Fri 14–19, Sat–Sun 10–19 and the entrance fee is 100 CZK, ie. 3 EUR.) There is a small hole in the Southern wall of the tower, which serves as a camera obscura. The solar disk is projected on the inner floor and wall. The disk is divided into the two halves by an iron wire at the moment of the local apparent noon. The accuracy of such time measurements is a fraction of a second.

(6) Leave the tower, noticing a meteorological box, where measurements of temperature have been taken since 1775 (it is the world's longest continuous set of such data). Walk to the *Students' Court* (Studentské nádvoří). Two splendid sundials are on the Southern (Figure 116) and the Eastern walls (Figure 125). Their styles are perpendicular to the walls and have noduses. They show three times at once: usual local apparent time (L.A.T.), time left from sunrise (so called Babylonian or Bohemian) and time left from sunset of the previous day (Italian). There are 3 declination lines on the dials. The Eastern sundial is decorated by a painting of a skeleton with a scythe and a sand-glass. The Southern one has a scene of an angel showing the Ten Commandments to a praying woman.

Other 6 sundials in very good condition are inside the *Vine Court* (Révové nádvoří), which is unfortunately closed to the public. However, some of them are visible from the ground floor and 1st floor corridors and from the tower (Figure 126).

(7) We are about to leave for the Little Quarter (Malá Strana). Just three last recommendations: there is a sundial symbol in *Platněřská Street no. 7* (it is the street along the Northern side of the Klementinum). Johannes Kepler (1571–1630), the author of the famous three laws of celestial motion, lived in Karlova Street no. 4, just along the Southern Klementinum's wall. And finally, there is the Italian Chapel (Vlašská kaple) nearby, which has an approximately elliptical ground plan. (Speculations arose, that this shape could have inspired Kepler in his discovery of the first law.)

(8) Now cross Charles Bridge (Karlův most), on the opposite river-side, in front of the bridge tower turn right to “U lužického semináře” Street and enter into the Vojan Orchards (*Vojanovy sady*). There is a large vertical sundial on the outer wall of the whitefriar monastery (Figure 127).

It is a simple South facing dial with lines and numbers from the VIth morning hour until the IVth afternoon hour, but the painting and the decorations are complex and very nice.

(9) The next stop is on *Klárov* — leave the garden and continue along the street in the same Northern direction as before, until you come to a big tram crossroads. The Eastern sundial (Figure 128) is best visible from the tram stop. It is located behind a high fence, on a stair tower, inside a restricted area of the Archaeological Institute. There is a breathtaking view of Prague Castle in the background. The dial consists of hour lines, numbered from 4 to 10, and seven declination hyperbolas. The decoration is composed of two angels, the Sun and the Earth.

(10) We now move toward the Little Quarter Square (Malostranské náměstí). Walk over Valdštejn Street, because there is an entrance to the *Ledeburská garden*, with a sundial situated between the 2nd and the 3rd terrace (Figure 129). An entrance fee 80 CZK has to be paid, but this sundial is definitely worth seeing. It is painted on a proclining plane (the perpendicular points to below the horizon). The Latin inscription reads: “CLARET IN ORBE DIES AC TETRAS HORA PETE UMBRAS” (in English “A day is shining in the world and you, the hour, scare away grim shadows”).

(11) A small sundial is secreted in the nearby street “*U zlaté studně*”, on the Painter House (U Malířů) no. 167. The whole Southern wall is richly decorated by frescos, as the name of the house suggests. It is difficult to photograph the dial, since the street is rather narrow.

(12) Take Sněmovní Street alongside the Czech Parliament and walk another 200 m to *Little Quarter Square*. There are two sundials on the house in the North-Eastern corner. The one facing the square indicates L.A.T. and Italian hours, it is oriented towards the South (Figure 149). The second one, at the beginning of Tomášská Street, is East facing (Figure 148). Apart from L.A.T. and Bohemian hours there is a calendar on the dial. The two sundials were discovered relatively recently, in 1994, during a complete reconstruction of the building, even though they are almost 400 years old.

(13) Take Nerudova Street, approximately 500 m to the West, towards the crossroads with Ke hradu Street. You should use binoculars to spot a noon sundial on a chimney of *Swarzenberg Palace* (Figure 130). (Look for it in the NNW direction.) There is a noon mark only on the dial and some decorations with a cock and an owl. It should be mentioned, that this sundial is the oldest one existing today in Prague — it was created in 1567.

(14) The next sundial is visible from *Loreta Square*. You can use either the longer way along Prague Castle or the shorter one over the Town-hall stairs, it is 400 m to the West. The best place to take a snapshot is on the stairs of the Loreta building. The Eastern dial is located below eaves of the monastery’s church of Panna Marie Andělská (Figure 131). It is painted in blue and red colours, with white angels and black and white label: “OMNI HORA ORA” (“Pray every

hour”). It is dated to 1686. Another two sundials are not visible, they are located in the restricted area of the capuchin monastery.

(15) Now one has to walk more than 1 km in SSE direction towards the Štefánik Observatory. The nicest way is over an orchard below Strahov²⁵ and along the Petřín Look-out Tower. An extraordinary modern sundial (Figure 74) is just beside the entrance and the statue of M. R. Štefánik. Three wings cast shadows on four dials. There is a separate analemma to allow conversion of Local Apparent Time to Mean Solar Time. Because of gnomons' thickness, there are vertical gaps clearly visible on the dials (Figure 75). The sundials are made of concrete, the lines of steel cables. They were created in 1976 by O. Hlad and P. Vilímek.

There is one precious portable sundial exposed in the interior of the observatory (Figure 107). Its author is Jan Engelbrecht (1726–1807). He and his son Antonín constructed many gnomonically valuable sundials, both portable and fixed, in the second half of the 18th and at the beginning of the 19th century. The sundial consists of a horizontal dial with a fixed oblique gnomon and an analemmatic dial with a movable vertical gnomon. This configuration has the advantage, that no compass is necessary to orient the sundial (and consequently a magnetic declination does not affect time measurements). One has only to set up the position of the gnomon according to the current date and then rotate the sundial until both dials show the same time.

(16) The very last stop is nearby, in *Kínski Garden* (Kinského zahrada). Walk from the observatory 300 m to the South, firstly turn slightly right around a rose bed and after 200 m sharply to the left and then steeply down towards the upper lake. There is a column with four sundials facing four directions, but not cardinal points (Figure 57). The work originates in 1686. Every dial is a relief with a biblical person: Jesus Christs (on the South-East), St. Roch (SW), St. Rozalie (NW) and St. Šebestián (NE). An at-first-sight-similar column was built in 1737 in the Malvazinky cemetery, Smíchov Quarter (Figure 56).

(17) Let us recommend to you a few additional places, that you can reach easily by public transport. *Břevnov Monastery* is 2.5 km to the West from Loreta Square (14), ie. four stops by a tram no. 22.²⁶ In Břevnov you can see two Southern and one Eastern sundials in the inner court of the monastery. The Southern dials are richer from gnomonical point of view. The left one indicates Italian hours (Figure 87) and the right one Bohemian hours. The Eastern dial is simple, but it depicts the person of St. Benedikt pointing to the Sun. Interestingly, the yellow colour of the Sun is not correct. It should be painted in black, since the Benedikt's vision was actually an observation of the starry sky during a total solar eclipse.

²⁵ There are six sundials next to each other on the same wall in Strahov Monastery, to where an entrance is restricted.

²⁶ A statue of Kepler and Tycho Brahe is nearby the tram-stop at Pohořelec.

The fourth sundial is curious — it is a small mirror in the bottom part of a door, which reflects the Sun's rays onto a ceiling with a dial and a painting (Figure 132). One can see it, when the entrance door is opened.

(18) The *National Technical Museum* [131] holds a permanent exhibition of astronomical instruments, clocks and portable sundials. You can get there from Klárov (9) by crossing Letná Park on foot (1.5 km to ENE) or with help of a no. 12 tram. The opening hours are daily except Monday, from 9 to 17 o'clock.

(19) There are another two fixed sundials in the nearby Stromovka Park (0.5 km to the North from the museum). The first, a usual horizontal one, is built in the front of *Prague's Planetarium*.

(20) The second sundial, to the side of the Governors Summer Castle (*Místodržitelský letohrádek*) on the South-West border of Stromovka, is unique (Figure 91). It is of a spherical type with a movable indicator. The dial contains hour circles, projections of the equator, the tropics, the ecliptic, the poles and also two divisions to temporal hours. It was installed already in 1698. Moreover, there is a beautiful view of the park, the valley of Vltava and the opposite river-side from the corner of the castle.

There are many other sundials in Greater Prague, in total over 100. There is insufficient space to describe them in detail here. We only mention for example the Jan Engelbrecht's historic sundial in Cibulka Court, the modern sundial on a generally oriented plane in Famfulíkova Street no. 1139, Ďáblice housing estate, or a big horizontal one in front of the Agriculture University in Suchbátská Street no. 9.

Zusammenfassung

In den Ländern mit kultureller Tradition werden die Kunstwerke nach bestimmten Kategorien erfasst. Es ist auch möglich, die Sonnenuhren unter diese Artefakte einzuordnen. Ein solcher umfassender Katalog der Sonnenuhren hat in der Tschechischen Republik bis in die Achtziger Jahre gefehlt.

In der Naturwissenschaftlichen Fakultät der Karlsuniversität in Prag ist die Idee entstanden, die ortsfesten Sonnenuhren in Verzeichnissen zu erfassen. Unter der Führung von RNDr. Ludvík Mucha haben die Studenten der Naturwissenschaftlichen Fakultät diese Arbeiten ins Jahr 1990 fertiggestellt. Die Gesamtzahl der Sonnenuhren war damals 1202. Die Ergebnisse wurden leider nicht veröffentlicht.

Damit diese Daten für die breite Öffentlichkeit und für die Freunde der Sonnenuhren verwendet werden können, es ist nötig, die Daten zu aktualisieren, zu ergänzen und schließlich zu veröffentlichen.

Obwohl es in Tschechien keine Vereine gibt, welche sich mit Sonnenuhren beschäftigen, gibt es einige Sonnenuhr-Lieberhaber, die den folgenden Katalog geschaffen haben.

Der Katalog der Sonnenuhren in der Tschechischen Republik und Slowakei wird fortlaufend ergänzt, die bestehenden Daten werden fortlaufend aktualisiert. Die neuesten Daten sind am Internet:

(http://www.astrohk.cz/slunecni_hodiny.html)

Sollten Sie über die Existenz von Sonnenuhren, die im Katalog nicht enthalten sind, etwas wissen oder genauere Daten über die Sonnenuhren kennen, teilen Sie uns das bitte mit. Schreiben Sie bitte an die Adresse:

Ing. Miloš Nosek
Mandysova 1408
500 12 Hradec Králové
Tschechische Republik
E-mail: hodiny@seznam.cz

Die Deutsche Legende zum Katalog

Die Sonnenuhrdaten sind nach Adressen abeceweise ordnen. Jede Date hat diese Form:

Adresse (Gemeinde, Straße No.) [Bezirk, Postleitzahl, geo. Längengrad, Breitengrad]
Standort; Bemerkungen

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

Die Datezellen sind nach dem folgenden Weg ordnen (die Zahlen sind auch am Katalogskopf):

0. die Ordnungszahl im Katalog
1. die Katalogsnummer (im Form: Land-, Bezirkabreviatur, Zuwachszahl; die ist in Mappen benützt)
2. der Zugang zu der Sonnenuhr (Tab. 6)
3. der Stand der Sonnenuhr (Tab. 3)
4. das Entstehungsjahr („?“ is beim schätzene Date)
5. das Jahr (oder Monat/Jahr) der Bestätigung der Stand
6. das Azimut (astronomisch) der Normale zur Wand, d. i. aus Süden berechnen (eine Wand zum Süden orientiert hat 0° , zum Westen 90°); oder Abreviature der Himmelsrichtungen: J – Süden, Z – Westen, S – Norden, V – Osten, usw.
7. die Höhe ober dem Grund (m)
8. die (größte) Maße der Sonnenuhr (m)
9. der Typ der Sonnenuhr (Tab. 1), einzig für jeden Sonnenuhren
10. der Typ des Zeigers (Tab. 4)
11. der Typ des Zifferblatt (Tab. 2), 1 Sonnenuhr können eines Zifferblatt mit mehreren Attributen haben
12. der Bereich des Zifferblatt; est ist möglich römische und arabische Zahlen auflösen
13. das Ansehen der Sonnenuhr (Tab. 5)

Wir benützen Abreviateuren für einige Datazellen, die Abreviateuren sind in den folgenden Tabellen aufklärt:

–	unbekannt
S	vertikal
V	horizontal
R	äquatorial
P	polar
PP	ring-polar
PJ	süden-polar
K	kugelförmig
E	“extra”
Y	nur ein Symbol
O	Turmuh

Tab. 1 — Der Typ.

C	Ziffern
Z	Zeichen
R[0–9]	die Zeitabschnitte (nach jeden 1/Zahl Uhr)
O	1 – 24
P	1 – 12
L	Sommerzeit
D[0–9]	Datumslinien, Anzahl
A	Analemma
S	“special”
G	gnomonische inkorrekt

Tab. 2 — Der Typ des Zifferblatt.

–	unbekannt
V	ausgezeichnet
D	gut
P	beschädigt
PZ	stark beschädigt
U	nur Zeiger
C	nur Zifferblatt
Z	vernichtete Sonnenuhr
X	geplante Sonnenuhr

Tab. 3 — Der Stand.

–	unbekannt
P	schief (Polos)
PN	schief mit dem Nodus
K	vertikal
KN	vertikal mit dem Nodus

Tab. 4 — Der Typ des Zeigers.

–	ohne Besonderheiten
N	Aufschrift
V	künstlerisch

Tab. 5 — Das Ansehen.

–	unbekannt
D	gut
O	beschränkt
V	das Eintrittsgeld
F	visibel

Tab. 6 — Der Zugang.

Na závěr

Karel Toman — Sluneční hodiny

Dům v rozvalinách.
Po dřevých zdech
se rozlez' žravý mech
a lišejníků cizopasná cháska.

Na dvoře bují kokotice
a prales kopřiv.
Studna otrávená
je napajedlo krys.

A chorá jabloň,
bleskem rozražená,
neví, zda kvetla kdys.

Ve dnech jasných
padnou hvízdající
stehlíci v rupy.
V zářných slunných dnech
ožije oblouk hodin v průčelí,
a po něm rozmarný a veselý
stín času tančí
a recituje vážně nebesům:
Sine sole nihil sum.

Neb vše je maska.

Ze sbírky *Sluneční hodiny*, 2. svazek *Vinice*,
knihovny Uměleckého měsíčníku Skupiny výtvarných
umělců v Praze, Praha 1913.

Sluneční hodiny na pevných stanovištích **Čechy, Morava, Slezsko a Slovensko**

Editoři: Miroslav Brož, Miloš Nosek, Jan Trebichavský, Drahomíra Pecinová

Vydala Academia
nakladatelství Akademie věd České republiky
Legerova 61, 12000 Praha 2

s podporou Akademie věd České republiky

Redaktorka publikace Jitka Zykánová

Grafická úprava a sazba systémem plainTeX Miroslav Brož
Kresby programem METAPOST Miroslav Brož

Obálku navrhla Michaela Blažejová

Tisk Těšínská tiskárna, a. s., Štefánikova 2, Český Těšín

Vydání 1., Praha 2004

Ediční číslo 10106

ISBN 80-200-1204-4